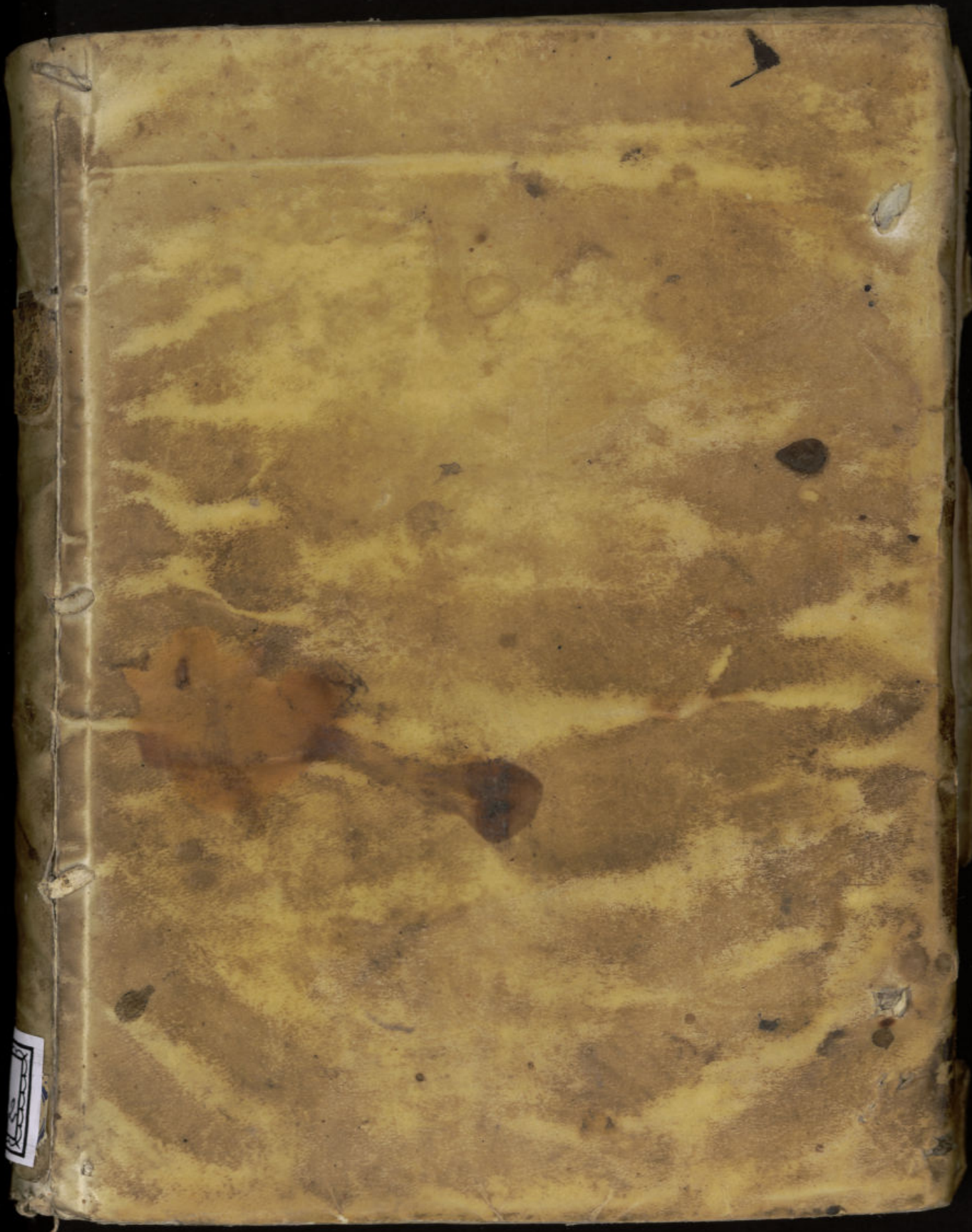
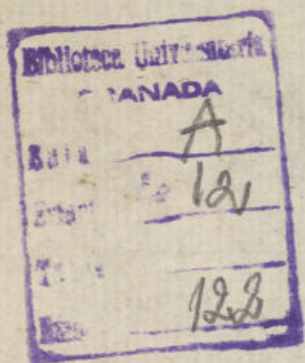

153
FOCUS
DE. SUI
MEDIA

A
12-122

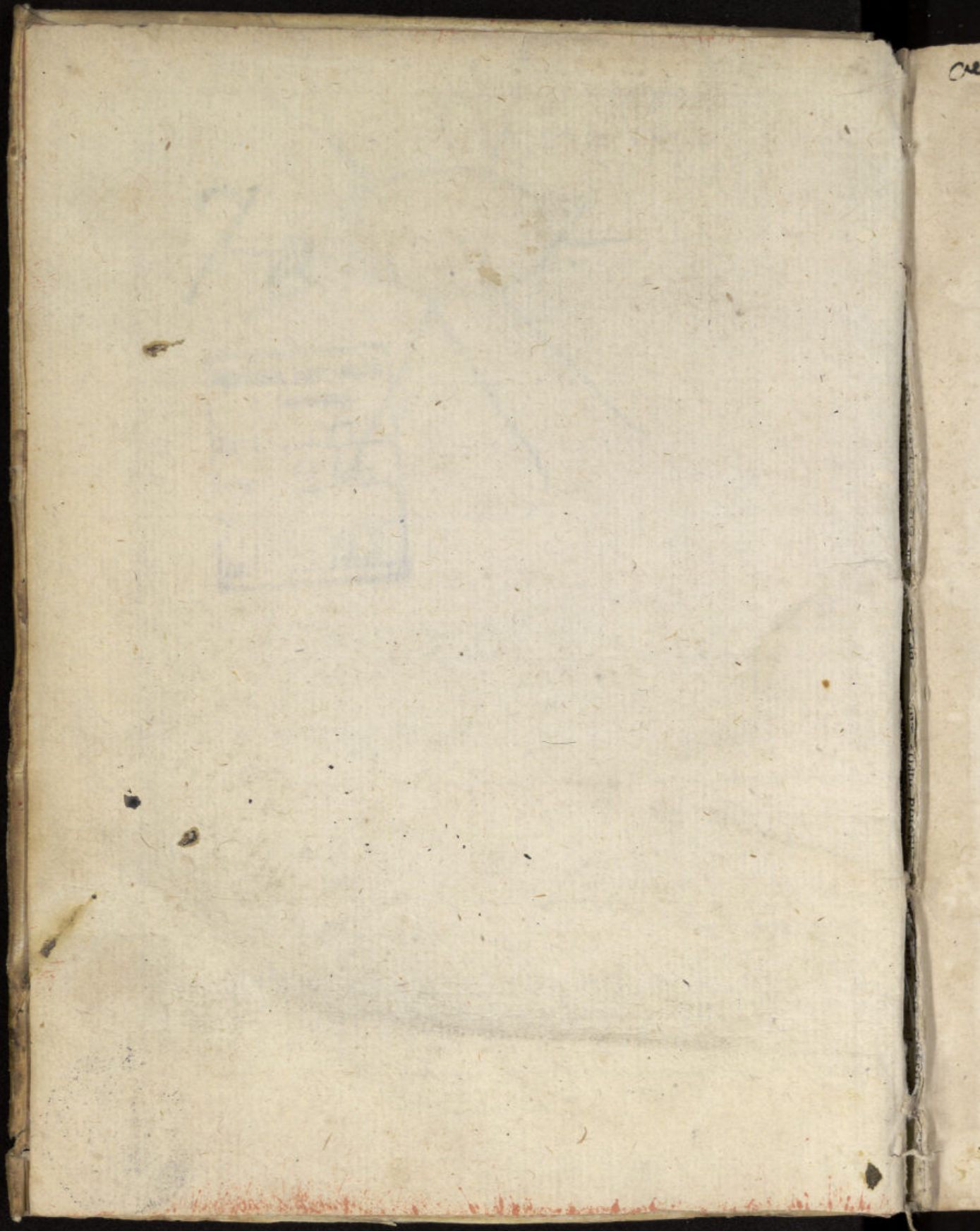

~~7a6-1.~~

27-3-12

per C. P. de la Comp. de M. de G. de
R. P. MATTHIÆ *R. 3944*

BORRVL,
VALENTINI
E SOCIETATE IESV,

Sacrae Theologiae Primarij Professoris,

DIVINA SCIENTIA
FVTVRORVM CONTINGENTIVM,
PRÆCIPVE

MEDIA

CONTRA NOVISSIMOS IMPVGNATORES DEFENSA.
Nunc primum in lucem prodit.

L V G D V N I.

Sumptibus PHILIPPI BORDELLAURENTII ARNOLDI
& CLAVDII RIGAVDI

M. DC. LVI.

CVM APPROBATIONE ET PERMISSV.

1799

1808 2811 i

VALENTINI

Sacrae Theologiae Primarii Professoris

BRACIAE

MEDIA

CONTRA NOBILISSIMOS IMPUGNATORES DEFENS

Samuelis Philippi Borae Praeceptoris
et David Ricardi

M. DC. LXXI

AD LECTOREM
ADMONITIO.

*ISTIT se scientia Media, Lector
amice, conspirantium inimicorum
diuturna tempestate lactata; in
quam,*

*Vnà Eurufque, Notufque ruunt,
creberque procellis Affricus.*

*Melior Neptunus huic sedande tempeitati deside-
rabatur. Siftit se scientia Media potentissimis bellato-
rum phalangibus imperterrita; non enim inermis pu-
gnatura descendit, gestat enim non modo clypeum
ad contorta tela retundenda, sed è balteo pendentem
ensem; gestat & pharetram, argumentorum spiculis
fœcundam. Siftit se scientia Media iurgiis & oppro-
briis impauida; terriculamenta utique puerorum
alioqui senescentium. Ius suum unicuique tribuens
fabellas Æsopo donat, legat inuidis dicteria, histrioni-
bus & scurris dat ridicula. Seria, ut par est, Miner-
ue campum ingreditur, cum seriis, & ingenio grauibus
aduersariis tentatura manus. In quo laudandi qui-
dem sunt Aduersarij mei; qui, fabulosis nugis repu-*

AD LECTOREM

diatis, (Prouinciâ à Nostratibus funditus expugnatâ)
 proras vertunt ad tranquillum Scripturarum & Con-
 ciliarum pelagus currendum; ad genuinas huius nau-
 gationis Arctos, Augustinum & Thomam semper in-
 tuendas, ut fixis rationum anchoris portum teneant:
 cum hisce Aduersariis vel conserere manus, gloria
 est.

Ne tamen incautus pes tantillum fixos à Romanis
 Pontificibus disputationi terminos transcendat; scias,
 mi Lector, Post ventilatam Romæ magnam illam
 Auxiliorum controuersiam, coram Clemente VIII.
 & Paulo V. inter Patres Dominicanos & Iesuitas;
 utrique parti interdictum esse, ne publica scripta
 in materia Auxiliorum, prelo mandarentur. Quod
 Pontificium decretum de non edendis Tractatibus de
 Auxiliis, vel ex professo, vel etiam incidenter, & de
 censura in alterutram partem non ferenda, instaura-
 tum est ab Urbano VIII. anno 1625. districtè, & sub
 grauibus pœnis precipiente: Ut in posterum nemo
 audeat imprimere, vel quoquo modo in lucem edere
 libros, tractatus, vel compositiones ex professo vel
 incidenter, aut prætextu commentandi Diuum
 Thomam, vel quemlibet alium Doctorem, aut
 alia quauis occasione, prætextu, vel modo, de ma-
 teria Auxiliorum diuinorum tractantes, &c. Et in-
 ferius iterum. Nec in posterum audeant imprime-
 re, nec quoquo modo in lucem edere libros, tracta-
 tus, compositiones ex professo vel incidenter, etiam

AD LECTOREM

sub prætextu commentandi D. Thomam, seu in Philosophicis agendi de concursu causæ Primæ cum secunda, aut alia quavis occasione, vel modo de materia Auxiliorum diuinorum, seu de gratia, & libero arbitrio tractantes, &c.

His tamen nulla facta est prohibitio vulgandi & imprimendi Tractatus de scientia Media & diuinorum decretorum efficacia, ut tuentur Patres Excalceati, Ioannes à sancto Thoma, & nouissimè Hieronymus Viues disp. 1. num. 2. Nec refert facilem esse illationem ex affirmatione aut negatione earum questionum, ad alteram partem affirmandam, vel negandam in causa Auxiliorum; quia prohibita non sunt principia illa, sed solus ad conclusiones Auxiliorum progressus. Huic ergo nos præcepto religiosè obsequentes nihil de Auxiliorum efficacia disputamus. Quod si aliquando scriptis nostris nomen prædeterminationis insonuerit, sermo perpetuò erit de prædeterminatione, non intrinseca auxiliij, sed extrinseca decreti. Scio tamen, post promulgatum prohibitionis decretum à Paulo V. scripsisse multos in puncto Auxiliorum, quorum syllabus extat apud Paulum Leonardum in responsionibus ad expostulationes contra scientiam Mediam part. III. sect. 12. cui titulus: Scrupulorum quorundam Medicina: num. 58. Quid tamen cause viros doctos ad scribendum ea tempestate compulerit, non curo.

*Quis verò ad scribendum me cogat vel inuitum,
sincerè*

AD LECTOREM

sincerè tibi, Lector aperiàm. Prodiit Valentia anno 1654. ex illustri Pradicatorum familia liber inscriptus. De Primatu diuinæ libertatis ad sciendum & decernendum de contingentibus, contra scientiam Mediam; Authore Hieronymo Viues Valentino. Incidi eodem tempore in librum Caramuelis ex florentissimo Benedictinorum Monachatu, negantis scientiam Mediam Iesuitarum, & simul decreta pradeterminantia Thomistarum. Parabam pro munere meo in futurum annum 1655. Tractatum de scientia Dei in Collegio nostro Valentino; inde nata est mihi occasio pro scientia Media respondendi: tenues meas elucubrationes discipulis exposui, & Superiorum impulsu iussus est Tractatus è cathedra in prelum ire, me nec tale unquam aut ambiente, aut, expetente, imò sapius reluctante. Hac, mi Lector, occasio scribendi. Disputationis campum ingredi lubeat, defectusque meos sine dubio frequentes tua benignitas excuset. VALE.

FACVL

FACULTAS R. P. PROVINCIALIS
Provincia Aragonia.

GO Hyacinthus Piquer Societatis Iesu
in Prouincia Aragoniæ Prouincialis, po-
testate ad id mihi facta à Reuerendo
admodum P. N. Generali Gosuino Ni-
kel facultatem concedo, vt liber, cui titulus,
*Diuina scientia futurorum contingentium, præcipue
Media. Contra Nouissimos Impugnatores defensa,*
à P. Matthia Borrull. Theologiæ Professore in Col-
legio Valentino nostræ Societatis, compositus, &
grauium, doctorumque virorum nostræ Societatis
iudicio approbatus, typis mandetur. In cuius rei
fidem has litteras manu nostra subscriptas, Sigil-
loque nostro munitas dedimus. Valentia die VII.
Martij 1656.

HYACINTHVS PIQVER.

APPROBATIO.

DIVINA Scientia futurorum, etiam eorum quae forent sub conditione, Deus ipse est, cuius oculi lucidiores super Solem, quicquid vere cognosci potest, (cuiusmodi etiam est, quod est sub conditione futurum;) penitissime introspiciunt. Deus autem, neque mutationi, neque vicissitudinis obumbrationi, est obnoxius. Itaque mirum non est, quod divina scientia Media, quantovis nisu ab annis aliquot appetita, firmior semper ac stabilior appareat, ita ut qui alias ne eius quidem nomen ferebant, nunc longè aliter de ea statuunt; ipsaque ventilata plus rutilat, & securibus aduersariis impetita, ab ipso ducit opes animùmque ferro. Instauravit aduersus eam praelium, recentior quispiam. Sed R. P. Matthias Borrullus, illà aduersus cassas impugnationes, adeò solide stabilis, & citra iustam ullius offensionem propugnat, ut merito eius Opus dignissimum luce sit habendum, quippe sana vndecumque doctrina refertum, egregiàque illustratione, & subtili discussione renidens. Ita visum, viso eo Opere Lugduni 10. Augusti 1656.

THEOPHILVS RAYNAVDVS S. I.

IOSEPH. GIBALINVS Soc. Iesu.

VISA APPROBATIONE DOCTORVM
Suprà Scriptorum.

EGo Procurator Regius permitto, vt Liber inscriptus
(*Matthia Borrulli è Societate Iesu Diuina scientia futurorum
contingentium, præcipuè Media, contra nouissimos impugnatores
defensa*) Typis mandetur, & in lucem prodeat, Sumpti-
bus Philippi Bordes & Laurentij Arnaud, & Claudij
Rigaud, cum prohibitionibus, ne ab aliis quibuscum-
que imprimatur, in tali casu requisitis & solitis. Datum
Lugduni, die 14. Augusti. Anno 1656.

VINCENTIUS DE PANETTES.

C O N S E N S V S.

Fiat iuxta conclusiones Procuratoris Regij, die 14.
Augusti. Anno 1656.

SE VE.

à INDEX

INDEX, DISPUTATIONVM, & Sectionum.

DISPUTATIO I.

De futuritione absoluta contingentium.

SECTIO I. Expenditur vestibulum operis contra scientiam Mediam. p. 2

- II. In quo consistat formaliter futurum absolutum contingens. pag. 4
- III. Idem assumptum aliis rationibus stabilitum. p. 7
- IV. Exarmanur obiectiones, & reflectuntur. p. 10
- V. Reliquæ obiectiones infirmatæ. p. 14
- VI. Vltior præcedentium declaratio. pag. 17
- VII. An futurum absolutum contingens tale sit ante decretum Dei absolutum ex parte actus actu & formaliter existens in Deo. pag. 19
- Vltima. An futuro absoluto

contingenti sufficeret decretum futurum, si tale esse posset. pag. 22

DISPUTATIO II.

De scientia diuina absolutè futurorum.

- SECTIO I. An Deus nouerit futura absoluta contingencia in eorum præsentia in æternitate. p. 27
- II. Infringitur vltius præsentia futurorum in æternitate. pag. 30
- III. Soluuntur obiectiones. p. 33
- IV. An posita coëxistentia futurorum in æternitate, possit Deus in illa cognoscere futura? p. 35
- V. An Deus cognoscat futura absoluta libera in proximis eorum causis? p. 37
- VI. An Deus cognoscat futura absoluta contingencia in Ideis, vel in suæ scientiæ efficacitate? p. 39

Vlt.

ET SECTIONVM.

Vlt. An Deus cognoscat futura absoluta libera in decreto suæ voluntatis, an in se ipsis, seu in propria eorum veritate? p.40

DISPVATIO III.

De futuritione conditionata contingentium.

SECTIO I. Quotuplex sit futurum conditionatum, & quodnam sit materia præsentis Disputationis? pag.44

II. In quo consistat formaliter futuram conditionatum contingens? p.47

III. Infringuntur obiecta. p.51

IV. An futurum conditionatum tale sit ante decretum Dei conditionatum? pag. 55.

Vlt. De futuro disparato, & an conditionatum propriè sit, & propositiones de illo veræ, vel falsæ? p.58

DISPVATIO IV.

An Deus cerè & infallibiliter sciat futura conditionata contingentia.

SECTIO I. Sententia negans

Thomistarum proponitur. p.62

II. Sententia affirmans Societatis exponitur. p.65

III. Statuitur ex Scriptura Deum cerè, & infallibiliter scire futura conditionata contingentia. p.66

IV. Idem assumptum ostenditur ex Patribus. p.70

V. Idem assumptum rationibus stabilitur. p.73

VI. Soluuntur obiectiones aliquot. p.76

Vlt. Reliquæ obiectiones solutæ. p.80

DISPVATIO V.

Status questionis circa scientiam Mediam, & sententia proponuntur.

SECTIO I. Punctum controverfiæ. p.87

II. Autoritas sententiæ Patrum Dominicanorum. pag.90

III. Veritas Catalogi, à Magistro Viues pro sua sententia compositi, libatur. pag.91

IV. Autoritas domestica sententiæ Societatis I E S V. pag.96.

Vlt. Autoritas externa eiusdem. p.99

INDEX DISPUTATIONVM.

DISPUTATIO VI.

Scientia conditionatorum in decreto, infringitur ex Scriptura.

- SECTIO I. Deum non cognoscere futura contingentia in decreto prædeterminante, ostenditur ex veteri Testamento. p.103
II. Idem stabilitur ex nouo Testamento. p.106
III. Soluuntur obiectiones ex utroq; Testamento. p.112
Vltim. Achilles Thomistarum exarmatus. p.113

DISPUTATIO VII.

Mens Augustini pro scientia Media.

- SECTIO I. An Augustinus agnouerit scientiam Mediam? p.119
II. Augustin. approbavit scientiam Mediam, & constanter defendit. p.123
III. In eadem sententia constans Augustinus. p.127
IV. Scientia Media obiectionum solutione firmior in Augustino. p.130
Vlt. Reliquæ obiectiones dissipatæ. p.135

DISPUTATIO VIII.

Mens Sancti Thomæ pro scientia Media.

- SECTIO I. Thomas perpetuus scientiæ Mediæ fautor & defensor. p.140
II. & Vlt. Solutis obiectionibus clarior Thomas pro scientia Media. p.143

DISPUTATIO IX.

Ex fundamentis Thomistarum infringitur scientia conditionatorum in decreto, & Media stabilitur.

- SECTIO I. Fundamenta Thomistarum præmittuntur. p.147
II. Statuitur scientia conditionatorum ante omne decretum in Deo existens. p.149
III. Ostenditur, in sententia Thomistarum Deum non posse certò scire futura conditionata in decreto, absoluto ex parte actus, & conditionato ex parte obiecti. p.151
Vlt. Ostenditur, in sententia Thomistarum Deum certò & infallibiliter cognoscere

ET SECTIONVM.

scere in se ipsis præterita
& præsentia conditiona-
ta, & etiam futura. p.153

desumpta ex libera adim-
pletione præcepti morien-
di, impositi Christo Do-
mino. p.173

DISPVATIO X.

*Scientia conditionatorum in de-
creto, infringitur ex lesione
creata libertatis.*

SECTIO I. Assumptum ratione
probatur. p.156

II. Distinctio sensus compositi
& diuisi non satisfacit ar-
gumentis nostris. p.159

III. Indifferentia iudicij, stante
diuina prædeterminatione
ad consensum, non suf-
ficit potestati dissentiendi.
p.161

IV. Effugium potentix remo-
tx dissentiendi, vnà cum
diuina prædeterminatione
ad consensum, præcludi-
tur. p.164

V. Aliud effugium necessitatis
consequentis concluditur.
p.165

VI. Soluitur obiectio è diuina
prædefinitione petita. pag.
168

VII. Soluitur alia obiectio de-
sumpta à concursu gratiæ
sanctificantis ad actus con-
dignè meritorios præce-
ptos. p.171

Vlt. Soluitur vltima obiectio,

DISPVATIO XI.

*Cum decreto prædeterminante
ostenditur neque stare auxi-
lium sufficiens, neque vota,
iuramenta, aut contractus,
neque graues, aut leues ten-
tationes.*

SECTIO I. Cum decreto præ-
determinante non stat au-
xilium sufficiens. p.176

II. Responsiones Aduersario-
rum præcluduntur. p.178

III. Soluuntur obiectiones.
p.182

IV. Cum scientia conditiona-
torum in decreto præde-
terminante, ostenditur
non stare vota, neque con-
tractus, aut iuramenta.
p.183

Vlt. Neque stare graues, aut
leues tentationes. p.185

INDEX DISPUTATIONVM,

DISPUTATIO XII.

Stante decreto prædeterminante, Deus esset causa peccati, posset illud præcipere, & transgressores legum excusandi essent à peccato.

SECTIO I. Stante decreto prædeterminante, ostenditur Deum esse causam peccati. p.188

II. Stante decreto prædeterminante, Deus posset præcipere peccatum. p.191

Vlt. Stante decreto prædeterminante, transgressores legum excusandi essent à peccato. p.193

DISPUTATIO XIII.

Scientia Media rationibus stabilitur, & obiecta solvuntur.

SECTIO I. Prior ratio scientiam Mediam positivè probans. p.195

II. Aliæ rationes pro scientia Media. p.198

III. Solvuntur obiectiones aliquot. p.201

Vlt. Reliquæ obiectiones enervantur. p.204

DISPUTATIO XIV.

De obiecto scientiæ Mediæ tam directæ, quàm reflexæ.

SECTIO I. Quale sit decretum præparandi omnipotentiam ad actus liberos. p.209

I I. Solvuntur obiectiones. p.214

III. Quale sit decretum dispensandi auxilia? p.217

IV. An cum consortio decreti indifferentis, possit Deus conferre auxilia decreto connexo cum consensu. p.222

Vltim. Explicatur obiectum scientiæ Mediæ tam directæ, quàm reflexæ. p.226

DISPVATIO XV.

*De directione & necessitate
scientiæ Mediæ.*

- SECTIO I. An Deus ex præ-
scientia futuri consensus,
moueri possit ad exequen-
dam conditionem ; & ex
præscientia futuri dissen-
sus, ad eam remouendam.
p.229
- II. Directio scientiæ Me-
diæ rationibus stabilitur.
p.232
- III. Directio scientiæ Mediæ
componitur cum liberta-
te. p.234
- IV. Obiectionum solutio. pag.
236
- V. An directio scientiæ Me-
diæ non solum sit Deo
possibilis , sed etiam ne-
cessaria. p.242
- Vlt. An aliqua scientia Media
necessaria Deo sit ad di-
tributionem auxiliorum?
p.248

DISPVATIO XVI.

*Quomodo decretum conferendi
auxilium efficax, est specialis
beneficientia.*

- SECTIO I. An Deus de facto
in elargitione auxiliorum,
attendat ad eorum effica-
ciam & inefficaciam. pag.
253
- II. An Deus ex industria feli-
gat prædestinato auxilia
efficacia , & reprobo inef-
ficacia. p.255
- III. An Deus conferat auxilia
purè sufficientia , ex serio
desiderio fructus, & salutis
aternæ. p.257
- IV. An decretum conferendi
auxilium tam efficax, quàm
inefficax , sit actus diuinæ
beneficientiæ. p.262
- Vlt. Vnde decretum confe-
rendi auxilium efficax , sit
specialis , & maior bene-
ficientia. p.263

INDEX DISPUTATIONVM,

DISPUTATIO Vlt.
*Singularis sententia Caramuelis
expeditur, & expungitur.*
SECTIO I. Sententia Cara-

muelis circa conditio-
natorum præscientiam.
p. 266
SECTIO II. Expungitur sen-
tentia Caramuelis. pag.
268

A. R. P.

MATTHIÆ BORRVLL,
E SOCIETATE IESV,
DIVINA SCIENTIA FVTVRORVM
contingentium, præcipuè
M E D I A,

C O N T R A N O V I S S I M O S
impugnatores defensa.

DISPVATIO I.

*De futuritione absoluta con-
tingentium.*

1. **R**ECENTIORES Domi-
nicani ne vllis sæculis
à clara Maiorum suo-
rum profapia videren-
tur degeneres, ingenij
partus generosis titulis inscripserunt.
Inter quos is discipulorum plausui
omnium aptissimus visus est, si frons
operis contra scientiam Mediam obla-
traret. Gaudeo & gratulor, quod tan-
ta sit scientia Media, vt adeo glorio-
sum æstimeretur vel illam attentare.
prodiit ergo Valentia: anno 1654.

liber primus de Primatu diuinæ liber-
tatis, ad sciendum discernendū de con-
tingentibus contra scientiam Mediam
authore Hieronymo Viues Valentino
ordinis Prædicatorum. Quem in castris
Theologiæ eadem tempestate militan-
tem habui, & patria conciuem. Fa-
stum tituli meditatus superiorum fa-
cultates consului, & exorbitantem
titulum deprehendi: addita enim est
ab authore pars illa; *Contra scientiam
mediam*; ne priuatus hac gloriola
conceptus liber nasceretur. Quis in-
uideat, vnde maior ipsi accrescit glo-
ria? Nostri nec magni laboris erit eam
scientiam ab imposturis vendicatum,
non solum inconcussam hæctenus of-
tendere, sed Maiorum nostrorum ar-
gumenta insoluta persistere.

SEC

SECTIO I.

*Expendit vestibulum operis contra
Scientiam Mediam?*

2. **P**Rior & domestica præfati operi censura inter alia, quibus aduersantem nobis librum commendat, cum appellat turritam Dauidis arcem, ex qua mille clypei pendent, omnis armatura fortium. Quia tamen bona domus vestibulo debet agnosci, antequam arcem ingrediamur, & pendentium clypeorum legitimum dominum reuelemus, vestibulum aduertamus.

3. Numero igitur totius operis primo ita scribit Viues. *Quamuis circa cõingentiam absoluta, quæ à nulla pendent conditione, non sit vna mens Antithomistarum, vt infra distinctione 2. constabit: tamen quia scientia futurorum conditionatorum, de qua præcipue disputaturi sumus omnino pendet à scientia futurorum absolutorum opera pretium erit de absolutis prius differere.* Hoc est arcis vestibulum, hoc turritæ domus limen. Antithomistarum nomine vitur, vel ad plausum suorum qui Thomistarum nomine gloriantur, cum tamen eorum opiniones, Caietanum potius, quam Thomam subleant, vel vt vno vocabulo Iesuitas simul, & eis patrociantes completatur. Si Anticaietanistas dixisset ipsum est nomen eorum.

4. Duas ergo propositiones inscriptas objecit vestibuli frons Prima est: *Non esse vnã nostrorum mentem in neganda futuritione absoluta ante absolutum Dei decretum.* Hoc enim est, quod disputat distinctione illa 2. in quam suæ imposturæ probationem refert. Secunda propositio est; *Scien-*

tiam conditionatorum omnino à scientia absolute futurorum pendere. Vnde sibi methodum agendi composuit futuro conditionato præmittens absolutum.

5. Prima propositio falsitatis conuincitur ex ipsomet obiiciente. Nam sdisp. 1. dict. illa 2. num. 21. plane fateatur, nostros omnes Doctores negasse futurum absolutum ante decretum Dei absolutum: vnde totus est in inquirenda causa, vnde à Thomistis creditum fuerit, eos oppositum docuisse, cum re vera non docuerint: igitur in hac parte Doctorum nostrorum vna est omnium mens; diuersa tantum in huius Recentioris scriptis. Nam numero illo 1. ait nostrorum non esse vnã omnium mentem in neganda futuritione absoluta ante decretum Dei absolutum; & distinct. 2. num. 21. ait nostrorum Doctorum vnã esse omnium mentem in neganda futuritione absoluta ante decretum Dei absolutum. Istæ autem propositiones contradictoriæ sunt: ergo altera falsa; quæcumque sit, tua est: ergo tua mens cõcors & vnã non est, sed discors & contradictoria.

6. Secunda etiam propositio falsa est, scilicet: scientiam conditionatorum omnino pendere à scientia absolute futurorum. Nam etiam si & Deus nihil absolute decreuisset existere, optime nouisset futura conditionata; vel in propria eorum veritate iuxta Doctores Societatis: vel in decreto conditionato iuxta recentiores Thomistas minime pendente à decreto absoluto: ergo scientia futuri conditionati nec omnino nec tantillum pendet à scientia futuri absoluti. Imo si quæ dependentia inter eas scientias constituenda foret, potiori titulo scientia futuri absoluti penderet à scientia futuri conditionati, quàm

quàm è contra : falso ergo aduersarius fundamento methodum illam agendi sibi construxit.

7 Si autem propositio illa tantum contendat , vtramque difficultatem ita esse inter se connexam , vt vicissim vna ex alterius decisione definienda sit , quod non satis explicat ; verum id est : inde tamen non eminet potior ratio ad agendum prius de futuro absoluto , potius quam conditionato , vt existimabat aduersarius . Nam sicut ex suppositione quod futurum absolutum cognoscatur à Deo in decreto absoluto , consequens tibi est , futurum conditionatum cognoscendum à Deo in decreto conditionato : ita ex suppositione , quod futurum conditionatum cognoscatur à Deo in decreto conditionato , consequens est futurum absolutum cognoscendum in decreto absoluto , ergo in eamutua doctrinæ consequentia specialis titulus non est , ad præmittendam scientiam futuri absoluti , potius quam conditionati . Ordior igitur ego à futuro absoluto potius quam à conditionato ; vt , ex antecessis ab ipso vestigiis , insequar aduersarium ; quod præstabis , quandiu apta methodus aliud non exegerit .

8 Notum ergo sit omnibus , vestibulum operis contra scientiam , Mediam constare titulo exorbitante à facultate superiorum , duplici propositione falsa , vnica impostura , & methodo sine fundamento . Hoc ne vestibulum turris Dauid , ex qua mille pendent clypei , omnis armatura fortium ? Hæc ne propugnacula ad suspendendum ora , eorum nempe , qui per singulas horas alio spiritu , linguis loquuntur nouis , vt prosequitur domestica illius operis censura ? Hæc ne est virtus ab Africano magnete hausta ? Hic ne liber , qui sedet quasi constans & emun-

dans argentum ? suspicor contigisse aduersario , quod accidit argentariis , quorum manus , dum purgant argentum , rubiginem contrahunt . Affricanum magneterem appellant Augustinum . Sed quid Augustini ingenium cum ferro ? Quando nihil in illo ferreum est , sed totum aureum . Quod si illum magnetem desiderant , vt cum ipso ferrum portent , excutiet humerum , onus enim est plebeium tanto heroi : vnde eorum Catonum , sola gemet sub pondera cimba .

9 Iam paululum ad pendentium clypeorum legitimum dominum diuertamus . Legi librum istum de primatu diuinæ libertatis contra scientiam Mediam , & congesta reperi argumenta omnia , quibus nostri recentiores etiam manuscripti circa munera & directionem scientiæ Mediæ disputant inter se . Noui clypeos esse nostros , & quamuis intempestiuè obiectis ad præsentem controuersiam ; in qua non agitur , an scientia Media dirigat , vel non ; An ad hoc , vel illud munus requiratur ; sed An sit in Deo , etiam si ad nihil aliud inseruiret , quam ad cognoscendum futurum conditionatum ; mox tamen , vt aduersarium simulata alieni cultus militaris pompa precedentem deprehendi ; occurrit illud sancti Benedicti , cuius propheticum spiritum exploraturus Totila Gothorum rex , Spartarium suum regio ornato , & comitatu præmisit , qui se regem simularet ? quem vt vidit Benedictus ; Depone , inquit , fili , depone quod geris , nam tuum non est .

SECTIO II.

*In quo consistat formaliter futurum
absolutum contingens.*

10 **Q**uamuis hæc difficultas ad Meta-
physicos pertinere videatur; quia
tamen eius notitia magni ponderis est,
& forte doctrinæ consequentia ad ea,
quæ in sequentibus pro scientia Me-
dia tradituri sumus, eam huc reuoco.
Sermo est de futuro; non metaphoricò,
& intentionali, sed physico & enti-
tatiuo; non de dubio & improprio, si
tale aliquod sit; sed de certo & infalli-
bili; quod scilicet nunc non existens
infallibiliter erit postea. Nec differitur
de radice seu causa futuri, sed de illius
formali constitutiuo: aliud enim est in-
quirere causâ seu radicē alicuius entis,
aliud constitutiū formale talis entis.

21 Prior sententia docet, futurum abso-
lutum vltra carentiam existentia dice-
re formaliter determinationem præsen-
tem, & cum existentia postea exercēda
infallibiliter connexam. Itaque in hac
sententia existentia postea exercēda
nulla ratione intrat constitutiuum fu-
turi, sed loco illius determinatio ad e-
xistendum postea; quæ determinatio
tandiu præfens est & existens, quandiu
verum est dicere, rem esse futuram. Ita
recentiores Thomistæ, quos sequitur
Viues *disp.* 1. 10. & 18. Si autem inqui-
ras in quo consistat formaliter ea deter-
minatio ad existendū postea? Respon-
dent consistere in decreto diuino ab-
solutò & efficaci tam ex parte actus,
quàm ex parte obiecti actu & formaliter
existente in Deo. Ita Viues *disp.* 1.
n. 118. Quod si ab eo iterum inquiras,
quodnam sit obiectum, aut quid velit
decretum illud futuritatem consti-
tuens? Respondet *num.* 30. velle futu-
ritatem creaturæ.

Posterior sententia ait, futurum ab-

12 solum consistere formaliter in sola
carentia existentia nunc, scilicet dū fu-
turum est, & existentia postea, videli-
cet tempore sequenti; decreto diuino
tanquam caulavel radice præeunte. Ita
Doctores Societatis, constanter eam
determinationem præsentem à consti-
tutiuo futuri repellentes; & docentes,
ex his, quæ futurum absolutum forma-
liter constituunt, solam esse præsen-
tem, & existentem carentiam existen-
tia, quandiu futura res est. Authores
dabimus pro scientia Media, ne cata-
logos inutiliter repetamus. Interim vi-
deantur P. Herize 1. *part. disp.* 6. *cap.* 6.
P. Fasolus 1. *part. quest.* 14. *articul.* 13.
numer. 66. P. Raynaudus in disciplina
morali *diffin.* 2. à *numer.* 342. P. Hur-
tado *disp.* 9. de anima *Act.* 6. *subsect.* 1.
P. Bartholomæus Amicus *tractat.* 21.
Logicæ disputat. 4. *dubitat.* 4. Francis-
cus de Lugo *lib.* 1. de Deo *no disp.* 29.
cap. 1. *num.* 14. P. Gaspard de Ribade-
neyra *disp.* 10. de Scientia Dei *cap.* 1.

13 Afferro, priorem sententiam Tho-
mistarum falsam esse; posteriorem ve-
ro Societatis veram. Probatur conclu-
sio. Primò, quia res eo præcise est
formaliter futura in instanti *A* præ-
fenti, quo formaliter est in rerum na-
tura posterior in existendo respectiue
ad instans *A*: sic autem est posterior
formaliter, inclusis præcise carentia
existentia in instanti *A* & existentia
in instanti *B* ergo & futura. Maior
penetratis terminis videtur certa. Mi-
nor autem ostenditur, nam formaliter
loquendo, nihil est aliud in rerum na-
tura, Antichristum esse posteriorem
in ordine siue respectiue ad hoc tem-
pus, quàm nunc non existere & exi-
stere post: ergo inclusis præcise ca-
rentia existentia in instanti *A* & exi-
stentia in instanti *B* formaliter est &
intelligitur res posterior in existendo
respectiue ad instans *A*. Confirmo,
instans

instans *B*, esse posterius in existendo respectiuè ad instans *A* aliud non est formaliter, quàm instans *B*, non esse nunc quando est instans *A*, & esse pòst: ergo me esse posteriorem in existendo respectiuè ad instans *A*, aliud formaliter non erit quàm me non esse nunc, quando est instans *A*, & esse pòst: id autem est formaliter esse futurum: ergo.

14 Respondet Viues *disp. 18. num. 44.* euasiones & argumenta sapius iam antea repetita *disp. 1. & 10.* denuo instaurans, & vltimas vires exerens. Respondet inquam primò, negans maiorem de quocunque futuro contingenti. Quia futurum certò & infallibiliter tale, habere debet de præsentì, antequam existat, infallibilitatem ad esse postea, quam habere non potest futurum ab existentia sequenti; esset enim miscere futurum cum existenti, si pars futuri esset existentia. Vnde ea infallibilitas ad existendum postea necessariò habenda est à determinatione præsentì.

15 35 Contrà tamen, quia integra ratio inferendi futuro eam determinationem præsentem ad existendum postea, ea est, quia videlicet futuritio infaillibilis & certa debet securam & infaillibilem reddere existentiam de se contingentem: ad id autem superuacanea est & inutilis determinatio illa præsens ad existendum postea: ergo. Minor probatur, maior enim aduersarij est. Quia his solis stantibus, scilicet carentia existentia hodie, & existentia mane, omni alio præcisso, iam hodie est certa & infaillibilis existentia matutina: ergo superflua & inutilis est determinatio præsens. Antecedens probatur, quia licet existentia matutina futuri absoluti contingentis sit absolutè & antecedenter contingens in causis; non tamen ex suppositione & in se ipsa, vt est per se notum; ex suppositione enim quòd res sit, necesse est esse, vt sapius repetit

hic Recentior: ergo si futurum hodie constituatur suppositione existentia matutina, hodie certa & infaillibilis erit existentia matutina.

16 Declaratur amplius huius rationis efficacia. Nam ex suppositione quòd Petrus amet mane, nulla est hodie in eo potestas, nec in alio, etiam Deo, ad non amandū mane: ergo hodie est infaillibilis existētia amoris matutina. Còsequētia est legitima iuxta principia aduersarij; illa enim existentia est infaillibilis hodie, quæ à nullo impediri potest, vt mane sit; si ergo in nullo sit potestas hodie, vt Petrus mane non amet, infaillibilis erit hodie existentia matutina amoris. Antecedens igitur probatur, quia in nullo est potestas componēdi duplex cōtradictorium: ex suppositione autem, quòd Petrus amet mane, cōtradictorium est quòd non amet: ergo ex suppositione, quòd Petrus amet mane, nulla est hodie nec fuit potestas ad non amandum mane: ergo hodie & tota æternitate, metaphysica infaillibilitate secuta est existentia amoris matutina: ergo si futuritio amoris absoluta constituatur ea suppositione, vt à nostris Doctoribus constanter constituta est, infaillibiliter reddet hodie securam & certā existētia amoris matutina: ergo ad id inutilis & superflua erit determinatio præsens ad existendum postea. Quòd autem futurum constituatur suppositione, mirabitur, qui ignoret futurum esse suppositionem factam ab agente libero.

17 Confirmo. Quamuis existentia Petri, vel amoris hodie sit antecedēter & absolutè contingens in causis, ita illam ponentibus, vt potuerint non ponere, tamen ex suppositione est certa & infaillibilis, & vt talis in se ipsa certò & infaillibiliter à Deo cognita ab æternor: ergo quāuis existentia Petri vel amoris matutina sit absolutè & antecedenter

contingens in causis, ex suppositione tamen, quod existet mane, erit hodie & tota aeternitate infallibiliter extitura. Etenim sicut implicat rem non esse, dum est; ita implicat non esse extituram, dum extitura est: ergo sicut ex suppositione quod res sit, est existentia certa & infallibilis; ita ex suppositione quod erit, erit quoque futuro infallibilis & certa.

18

Respondet secundo Viues num. 45 negans eandem maiorem. Quia ex eo quod res sit natura posterior in existendo respectiue ad instans *A*, inferri potest eam fuisse futuram: at non inde habetur, quod posterioritas illa, qua existentia praesens in instanti *B*, succedit instanti *A*, sufficiat vt futuro in instanti *A* compleatur tanquam sui parte existentia exercita in instanti *B*. Ad id enim sufficit non existentia in instanti *A* & determinatio praesens ad existendum postea in instanti *B*.

19.

Contra. Tota ratio, cur posterioritas in existendo non constituet formaliter futurum certum & infallibile, ea est, quam passim repetit aduersarius; quia scilicet posterioritas in existendo est contingens: id tamen non obstare probatum est: ergo non solum inferet fuisse rem certo futuram, sed constituet. Confirmito. Futurum certum & infallibile illud est, quod nunc non existens infallibiliter erit postea: id continet formaliter coniunctum ex carentia existentiae nunc & existentia postea, vt ostensum est: ergo. Quod autem ait, sufficere ad futuritionem rei in instanti *A*, vltra carentiam existentiae, determinatione praesentem ad existendum in instanti *B*; de hoc non agitur in argumento, solum contendente non esse eam determinationem necessariam ad intrinsecam futuri infallibilis constitutionem, quod si detur, victores erimus, & abitur enim futurum certum precisa

ab eius constitutio determinatione praesenti ad existendum postea. Si autem eam determinatione esse sufficientem pro constitutione futuri, idem valeat, ac esse necessariam, quod tenet hic author. En quaestionem pro solutione. Vide ergo quam eleganter ab hoc recentiore Iesuitarum argumenta diluantur. Quod autem prior responsio aiebat, scilicet constituere futurum existentia postea exercenda, esse miscere futurum cum existente, librabitur infra.

20

Probatum secundo conclusio. Ea determinatio praesens constituens intrinsecè futurum, nec potest esse aliquid creatum nec increatum: ergo nihil est. Non posse esse aliquid creatum, conceditur ab aduersario & facile probatur. Quia cum non possit esse sola carentia existentiae, vt fatentur omnes, necesse est esse aliquid positium, siue qualitas, siue modus, maxime in sententia Thomistarum, apud quos determinatio ad existendum nunc positium est: ergo etiam ad existendum postea. Vnde fietur aliquid positium creatum fuisse ab aeterno praesens & existens in propria mensura; contra fidem, qua docemur creaturas omnes in tempore esse praesentes seu existentes in mensura propria. Sequela patet, quia determinatio praesens constituens infallibile futurum tandiu est existens in mensura propria fatentibus aduersarijs, quandiu verum est dicere rem esse futuram: id autem verum fuit ab aeterno: ergo & determinationem existere: ergo si esset aliquid positium creatum, hoc extitisset ab aeterno.

21

Neque esse aliquid increatum, scilicet decretum absolutum & efficax, tam ex parte actus, quam ex parte obiecti, probatur. Primo quia in sententia omnium Thomistarum teste Viues disp. 1.

num. 30. futuritio absoluta infallibilis, de qua ibi agit, est objectum volitum per tale decretum: ergo determinatio constituens futuritionem infallibilem erit etiã obiectũ illius decreti: ergo sicut futuritio distincta est à decreto cuius est obiectum; ita & determinatio. Secundo. Quia in sententia Thomistarum determinatio, qua Deus determinat ad amorem nunc existentem, non est decretum, quo Deus vult existentiam amoris, sed quid medium inter existentiam amoris & decretum: ergo determinatio, qua Deus determinat ad amorem extitutum, non erit decretum, quo Deus vult amorem futurum sed quid medium inter futuritionem amoris & decretum. Tertio, quia determinatio formalis ad existendum infallibiliter non est decretum volens existere amorem (hoc enim nulla ratione est formalis existentia amoris, sed causa illius) ergo neque determinatio formalis ad futurum infallibiliter erit decretum volens futurum amorem, sed quid ab ipso & amoris futuritione distinctum & causatum. Etenim etiãsi permittamus futuritionem infallibilem amoris causari à decreto illo efficaci; adhuc negamus constitui tali decreto, sicut non constituentur decreto existens, præteritum & mere possibile, quamvis causentur ab illo.

SECTIO III.

Idem assumptum aliis rationibus stabilitum?

22 **P**ROBATUR tertio conclusio. Præteritum solum consistit formaliter in carentia existentia nunc, & existentia antea, decreto diuino pure radicaliter se habente, sicut circa alios effectus: ergo futurum tantum consistet formaliter

in carentia existentia nunc & existentia postea. Probatur consequentia, quia licet antecedens existentia non sit, quando res est præterita, tamen intrinsece & formaliter constituit infallibile præteritum: ergo quamvis existentia subsequens non sit, quando res est futura, tamen intrinsece & formaliter constituet infallibile futurum.

Respondet Viues *disp. 18. num. 48.* 23
In præsentem non esse quæstionem de forma aut radice, à qua res est futura, præsens, aut præterita; sed de prædicatis harum denominationum, præscindendo à prædicta forma vel radice. Vnde argumentum impugnans determinationem præsentem ad esse postea in futuro, ex eo quod præteritum non est formaliter sed radicaliter à decreto, non esse ad rem præsentem. Egregie in hac parte oblitus est sui author iste. Sicut enim in eius sententia forma futuri est decretum; ita in nostra est existentia pro tempore sequenti, saltem partialis. Vel ergo ad rem assumis formam futuri acturus contra nos, vel non? Si secundum: ergo extra rem est totus §. 4. *præsentis disp. 18.* distinctionis primæ, vbi totus incumbis ostensurus existentiam non posse constituere futurum? Extra rem similiter est magna pars *disp. 1. & 10.* vbi idem repetis. Si primum? dicas precor, cur à te assumi possit ad rem forma futuri contra nos; & à nobis non possit assumi contra te?

Deinde responderet argumento, concessio antecedente negans consequentiam. Cuius rei disparitatem dat duplicem: Prima est, quia præteritum est sola denominatio extrinseca ab existentia quæ fuit: futurum vero est determinatio præses ad esse postea, non vero denominatio ab existentia, quæ erit, verba sunt authoris fidelissime transumpta ex *num. 48. disputationis. 18.*

25 Hic sistant paululum lector disparitatem meditabundus ingenio plenam. Nos arguimus: Futurum consistere tantum, quo excludimus quamcunque determinationem presentem ad esse postea, in carentia existentia nunc & existentia postea; quia prateritum consistit tantum in carentia existentia nunc & existentia antea. Et hic Recentior concessio antecedenti, negat consequentiam, & disparitatem ait esse, quia prateritum est sola denominatio extrinseca ab existentia, quae fuit; futurum vero non est denominatio extrinseca ab existentia, quae erit, sed determinatio de presenti ad existendum postea. Quis vel caecus non videat, hanc nec umbram esse disparitatis, sed ipsissimam questionem? vide triumphum, vide trophaeum contra scientiam Mediam. Haec sunt fulgentia arma. Isti obstrati clypei ad Iesuitarum impetus infringendos.

26 Secunda disparitas est priori non ab similibus. Quia scilicet existentia praterita rei contingentis denominans prateritum, & quando erat praesens, & quando praterita, nequit non esse, & fuisse, & est omnino determinata ad esse & fuisse: existentia vero futura rei contingentis, dum est futura, est indeterminata ad esse, & non esse secundum se, & ideo res contingens est talis dum est futura; sed dum est praesens, vel praterita, iam est necessarium praesens vel praterita, & non est contingens ad non esse, vel non fuisse.

27 Contra Primum. Quia ut in superioribus ostendimus, futurum contingens dupliciter considerari potest; Primum absolute & antecedenter in causis, ita posituris existentiam, ut potuerint non ponere; & hac ratione tam indifferens est prateritum & existens, quam futurum: nam causa libera & indiffe-

rens ita posuit existentiam ut potuerit non ponere, & ita illam destruit ut potuerit non destruere; & ita nunc ponit existentiam ut potuerit non ponere: ergo si res contingens consideretur absolute & antecedenter in causis, tam contingens est prateritum & existens, quam futurum; ut nulli dubium esse potest. Secundum considerari potest futurum ex suppositione, quod futurum est, siue exiturum; & hac ratione indifferens non est, sed summe determinatum, non a determinatione aliqua praesenti dum futurum est, sed ab existentia, quae postea erit. Etenim sicut ex suppositione, quod res est, necesse est esse, & ex suppositione quod praterierit necesse est fuisse; ita ex suppositione, quod futura sit, necesse est exituram fore: ergo sicut prateritum est certo, & infallibiliter, & determinatum ad esse tale ab existentia, quae fuit, omni alio praescisso, ita futurum erit certo, & infallibiliter, & determinatum ad esse tale ab existentia, quae erit, omni alio praescisso: ergo sicut prateritum infallibile solis constituitur carentia existentia nunc, & existentia antea; ita futurum carentia existentia nunc, & existentia postea. Argumento igitur responsum non est.

28 Contra Secundo. Vel constituere prateritum existentia, quae fuit, est miscere prateritum cum existente, vel non? si secundum: ergo neque constituere futurum existentia quae erit, est miscere futurum cum existente. Quid euidentius? Falsum ergo obieciabas *supra num. 14.* nos constituentes futurum existentia, quae erit, miscere futurum cum existente. Si primum: rogo, an absurdum sit, miscere prateritum cum existente? dices sine dubio non esse, ne absurdum deglutias: ergo neque absurdum erit miscere futurum

rum cum existente. Quorsum ergo id nobis fugiendum obiciebas? Et vnde in nobis displicuit, quod tibi arripit?

- 29 Probatur 4. conclusio. Nam peccata, quæ erunt, sunt nunc certo & infallibiliter futura, & talia fuerunt tota æternitate, non solum quoad entitatem materiale, sed etiam quoad formalem eorum malitiam: nullum autem stat decretum intrinsecè efficax in Deo ad malitiam formalem peccati determinans: ergo certa & infallibilis futuritio malitiæ formalis peccati stat absque vlla determinatione præseti ad existendum postea. Maior indubitata est. Minor autem certissima, hætenus enim tantum ad materiale peccati admissa sunt à Thomistis, & non ab omnibus, decreta intrinsece efficacia & determinantia. Consequentia autem bona est. Nam in futura aliam determinationem præsentem non agnoscit aduersarius, præter eam quæ sumitur formaliter à decreto. Sicut ergo certa & infallibilis futuritio malitiæ formalis peccati explicatur & intelligitur constituta sola carentia existentia nunc & existentia postea; idem nos dicimus & intelligimus de quocunque futuro certo & infallibiliter tali. Hoc argumentum, euasionebus præclusis, magnum est nostræ sententiæ propugnaculum.

- 30 Responderi posset. Futuritionem malitiæ formalis peccati non esse certam & infallibilem ab existentia postea, sed à determinatione præseti ad materiale peccati; quia cum entitas materialis peccati sit infallibiliter connexa cum formali illius malitiæ; determinatio ad entitatem sufficiens est ad certam malitiæ futuritionem.

- 31 Contra. Vel decretum entitatis peccati est ab intrinsecò & infallibiliter connexum cum malitiæ, vel non? si

non est connexum; ergo neque potest reddere malitiam certò & infallibiliter futuram; ad id enim opus est, vt decretum sit determinatio ad malitiam formalem postea exercendam, quæ non stat absque connexionione infallibili cum illa, vt de omni futuro fatentur Thomistæ. Si est connexum: ergo decretum diuinum est determinatio ad malitiam formalem postea exercendam, quod hætenus inauditum est in scholis, Deum scilicet determinare ad malitiam formalem peccati. Probatur consequentia, quia decretum diuinum non alia ratione est determinatio ad existentiam postea exercendam, nisi quatenus est infallibilis connexio cum illa, vt de omni futuro planum est apud Thomistas: ergo si decretum diuinum esset infallibilis connexio cum malitiæ formali, esset quoque determinatio ad illam. Confirmo, non obstante connexionione entitatis peccati cum malitiæ, Deus prædeterminans ad materiale peccati nulla ratione adhuc indirecte prædeterminat ad illius malitiam: ergo non obstante eadem connexionione determinatio ad materiale peccati, nulla ratione adhuc indirecte erit determinatio ad malitiam formalem, aliter esset volitio indirecta illius: ergo absque vlla determinatione præseti stat infallibilis & certa malitiæ futuritio. His igitur ornissis.

32 Responderet Viues *disputat. illa* 18. num. 52. differens solutionem in totum sequentem, iam, ibi ex professo traditurus. Gauderem vt cum argumento scripta foret solutio, ne aliquis existimaret eam promptam non esse. Non tamen omitto, quod obiter respondet, scilicet: nullum esse inconueniens in eo, quod sit in Deo decretum intrinsece efficax circa malitiam formalem. Quia decretum quod Deus habet circa peccatum, duo includit;

B

alterum

alterum prædeterminans materiale, alterum permittens malitiam; & nullum esse inconueniens in prædictis decretis, nec in eorum connexione cum malitia formali.

33 Contra, quia hæc responsio non soluit argumentum à nobis contra superiora obiectum. Nam decretum intrinsece efficax & connexum cum malitia formali esset determinatio ad malitiam formalem; cum ea efficacia non minus antecedens sit, & connexa cum malitia; quam efficacia ad materiale peccati cum eius entitate: Id autem admittere nec est de mente Augustini, nec Thomæ; imo nec Thomistarum solum ad materiale peccati determinationem Deo concedentium. Confirmo ad hominem, nam determinatio ad existentiam postea aliud non est per te *disputat. 1. num. 63.* & passim millies, quam securitas seu connexio cum existentia postea excercenda: decretum autem, quod tu vocas permissiuum, est securitas, & connexio infallibilis cum existentia malitiæ postea excercendæ: ergo est determinatio malitiæ; immo prædeterminatio cum antecedit illam. Vide in quas angustias tandem deuenerit hic Recentior, vt nostris argumentis circumactus, sub permissionis nomine, re ipsa cogatur, infinitam Dei bonitatem prædeterminatricem malorum constituere, quod non solum Iesuitæ, sed omnes etiam Dominicani constanter detestati sunt.

34 Si alius vero respondeat, malitiam formalem esse certo & infallibiliter futuram absque decreto vlllo intrinsece efficaci circa illam, vt mihi publice disputanti pro futuro conditionato respondit in vniuersitate Valentina Recentior Dominicanus in oppositione cathedræ defuncti Viues. Instabam: ergo datur futurum certum &

certo cognitum à Deo, & non in decreto. Concessa est consequentia maleferentibus Dominicanis. Urgebam, in quo ergo cognoscitur hoc futurum à Deo? Responsum est, cognosci in determinatione creatæ voluntatis. Quo donata fuit nobis sententia nostra pro scientia futuri conditionati, siue Media; vel vt melius dicam extorta fuit præsentis argumenti pungente aculeo. Quod si idem sentiant alij, pacificè iungamus dexteras, quod in votis est.

SECTIO IV.

Exarmanur obiectiones, & refectuntur.

35 **O**biicit primò Viues *disput. 18. à num. 10.* Vt hoc iudicium: *Petrus peccabit cras*: de præsentis sit verum, necesse est, vt existat de præsentis veritas illius; aliud enim non est, iudicium esse nunc verum, quam dari nunc veritatem illius: veritas autem illius iudicij importat infallibilem connexionem cum peccato vt existente cras, cum sit inconiungibilis cum eo quod Petrus non peccet cras: ergo vt illud iudicium sit de præsentis verum, necesse est, vt existat de præsentis connexio infallibilis cum peccato vt existente cras. Nunc sic, vt iudicium de crastino peccato Petri sit de præsentis verum, necesse est, vt de præsentis existat connexio infallibilis cum peccato postea: ergo vt futurum sit nunc certo & infallibiliter tale necesse est, vt de præsentis sit certitudo, & infallibilitas ad existendum postea. Probatur consequentia, quia sicut iudicium illud est verum à veritate, & connexionem cum peccato postea; ita futurum est certo, & infallibiliter futurum à certitudine, & infallibilitate seu.

feu connexionem ad existendum postea: iudicium autem de crastino peccato Petri non potest esse hodie verum, nisi hodie de presenti existat veritas, & connexio cum existentia crastina peccati: ergo neque futurum hodie poterit esse, & infallibiliter futurum, nisi hodie de presenti existat certitudo, & infallibilitas, seu determinatio ad existendum postea.

36 Consumatur, sicut de iudicio illo verificatur hodie, esse verum; ita de re mane exitura verificatur hodie, esse certo, & infallibiliter exituram; insuper sicut veritas illius iudicij importat connexionem cum crastina existentia peccati, estque inconiungibilis cum eo, quod Petrus non peccet cras; ita futuritio certa & infallibilis hodie, importat connexionem cum existentia postea, estque inconiungibilis cum eo, quod res postea non existat: ergo sicut de iudicio illo non potest verificari hodie, esse verum; nisi hodie existat de presenti veritas illius; ita nec de futuro poterit verificari hodie, esse certo & infallibiliter exiturum, nisi hodie existat de presenti certitudo, & infallibilitas ad existendum postea, seu determinatio, quod idem est. Consequentia videtur legitima, aequalis enim est utriusque ratio. Instat Viues à num. 16. Quando dicimus, Antichristum esse nunc cognitum, dictio *Nunc* significat cognitionem presentem: ergo quando dicimus Antichristum esse nunc certo futurum, dictio *Nunc* denotat presentem certitudinem, infallibilitatem, & determinationem ad existendum postea.

37 Hoc argumentum, quod multis contra P. Ribadeneyram prosequitur citatus Viues, adeo efficax sibi visum est, ut inconsequentia noter P. Ribadeneyram admittentem antecedens,

& negantem consequentiam. Ceterum videamus, an vitium, quod exprobrat, incurrerit aduersarius. Ita disputo, primò, ut hoc iudicium: *Petrus peccabit cras*: sit de presenti verum, necesse est, ut de presenti existat veritas illius: ergo ut malitia formalis eiusdem peccati sit hodie certo & infallibiliter futura, necesse est, ut existat hodie certitudo & infallibilitas seu determinatio ad existendum postea. Vel ergo antecedens verum est, vel non: si verum non est, euauit argumentum tuum, immo conuersum est contra te; nam si actus ille possit esse verus, quin veritas sit existens de presenti: ergo & futurum poterit esse certo tale, quin existat de presenti certitudo. Si verum est: ergo inconsequenter negatur ab omnibus Thomistis consequentia, cum à nullo hæctenus admissa fuerit determinatio diuina ad malitiam formalem peccati. Secundò, ut hoc iudicium: *si ignis disposito passo applicaretur, combureret*: sit de presenti verum, necesse est, ut de presenti existat veritas illius: ergo ut hoc idem futurum conditionatum necessarium sit de presenti certo & infallibiliter necessariò futurum, necesse est, ut existat de presenti certitudo & infallibilitas seu determinatio necessaria ad existentiam combustionis si conditio poneretur. Antecedens verum est. Consequentia autem negatur ab omnibus Thomistis, eam determinationem presentem soli futuro contingentibus concedentibus. Vbi est ergo doctrina sequela obiecta Patri Ribadeneyræ. Tertio, ut hoc iudicium: *Adamus est præteritus*: sit de presenti verum, necesse est, existat de presenti veritas illius: ergo ut præteritio Adami sit nunc certò & in-

fallibiliter talis, necesse est existat de presenti certitudo & infallibilitas seu determinatio ad existentiam antea. Antecedens, ne contra te sit, verum esse debet. Qua igitur doctrinæ sequela negas consequentiam, vt section. precedente vidimus, si consequens tibi est concessio antecedenti non respuere consequentiam in futuro. Cur non ita in præterito? Quartò, etiam si in hoc actu: Antichristus est nunc cognitus: dictio *nunc* denotet cognitionem siue formam præsentem; tamen in hoc alio: Adamus est nunc præteritus: dictio *nunc* non denotat per te formam siue existentiam præsentem: ergo neque in hoc alio: Antichristus est nunc futurus: dictio *nunc* denotabit formam siue existentiam præsentem. Pater consequentia, quia præteritum & futurum, quoad sui formam, maiorem similitudinem habent inter se, & doctrinæ consequentiam, quam cum denominatione cogniti: ergo attendenda sunt potius inter se, quàm respectiue ad cognitum.

38

Respondeo primò, consequentiam argumenti bonam esse ex suppositione, quod ante existentiam actu sit nunc certa & infallibilis futuritio. Nam sicut actus est actu verus à veritate; ita res est actu certa futura à futuritione certa: ergo sicut actus non est actu verus, nisi actu existat veritas illius; ita neque res actu erit certò futura, nisi actu existat certa illius futuritio. Cæterum negamus suppositionem illius consequentiæ cum Patre Ribadeneyra, cuius mentem non bene meditatatus est Viues, videlicet; quod nunc, antequam res existat, actu sit certa & infallibilis futuritio:

non enim est nunc, sed est partim nunc & partim postea, quia est essentialiter successiua, vt ex professo amplius declarabimus sectione 4.

Responderi posset secundo, concessio antecedenti negando consequentiam. Ratio disparitatis clarissima est, nam futurum est complexum inuoluens extrema contradictoria, scilicet esse, & non esse, sicut præteritum: Cum autem implicet simul esse, & non esse; inde forma denominans nunc futurum, nec opus est, nec possibile, quod nunc sit: sicut ex eodem capite fatetur aduersarius formam præteriti nec opus esse, nec possibile, quod actu sit, quando denominat nunc præteritum: At actu verum, vel actu cognitum non sunt complexa inuoluentia extrema contradictoria, sunt enim actus & obiectum, quæ contradictoria non sunt: Vnde cum simul esse possint, simul etiam esse debent vt actu denominent. Quod si aliquando simul esse non possent ex speciali repugnantia idem tunc dicendum existimo, quod de futuro, & præterito.

Obiicit secundo Viues n. 23. Futurum rigorose est illud, quod certò & infallibiliter existet: tale autem nequit esse, nisi habeat de presenti determinationem actualem ad existendum postea: ergo. Minor probatur, quia de futuro, antequam sit, verificatur quod certo erit: id autem est verificari, quod habet determinationem de presenti ad existendum postea. Maiorem probat, quia si quæ est difficultas, in ea sola stare potest. Sed deceptus est, & factus irritus aduersarij labor; nam Minorem, quam negamus, probare debuisset.

Respondeo, concessa maiore, negans minorem. Ad probationem conceditur maior,

42

40

41

maior,

maior, quam probandam sine re fufceperat aduerfarius; & negatur minor quam improbatam relinquit. Nam futurum esse nunc certo futurum tantum est denominatio extrinseca ab existentia postea; sicut præteritum esse nunc certo præteritum in tua & nostra sententia tantum est denominatio extrinseca ab existentia antea. Sicut ergo certo præteritum stat absque vlla determinatione præsentis cum sola carentia existentia nunc & existentia antea; ita & futurum certo stat absque vlla determinatione de præsentis cum sola carentia existentia nunc, & existentia postea. Insuper sicut malitia formalis castitatis peccati in sententia Thomistarum est hodie certo futura absque determinatione præsentis ad existendum manere. Cui non idem erit de cæteris. Præterea futurum conditionatum necessarium in sententia Thomistarum est certo futurum absque vlla determinatione de præsentis: Quomodo ergo ex futuro certo, inferri potest à Thomista determinatio illa præsens?

42 Obiicit tertio num. 25. Futurum distinguitur à possibili saltem quoad statum: non autem distingui potest, nisi habeat de præsentis determinationem ad existendum postea: ergo. Minor probatur, quia possibile dicit indifferentiam ad existendum & non existendum, quam futurum excludit: ergo includere debet determinationem de præsentis ad existendum postea. Hæc obiectio pressura est obiectantis potius quam nostra. Primò, quia præteritum distinguitur à possibili saltem quoad statum: non autem distingui potest, nisi habeat de præsentis determinationem ad extitisse antea: ergo. Minor probatur, quia possibile dicit de se indifferentiam ad prætereundum & non prætereundum, quam præteritum ex-

cludit: ergo includere debet determinationem de præsentis ad extitisse antea. Hæc consequentia falsa est per te; indica ergo mihi, unde tua bona sit. Secundò, malitia formalis futura distinguitur à possibili saltem quoad statum: non autem distingui potest, nisi habeat de præsentis determinationem ad existendum postea: ergo. Minor probatur, quia malitia possibilis dicit indifferentiam ad existendum & non existendum, quam excludit futura: ergo includere debet determinationem de præsentis ad existendum postea. Hæc autem consequentia falsa est in sententia omnium Thomistarum; iudicet ergo Thomista, unde ex eisdem præmissis contra nos inferri possit conclusio vera.

43 Respondeo concessa maiore negans minorem. Ad probationem concessio antecedente, nego consequentiam. Futurum enim sufficienter intelligitur distinctum à possibili per existentiam, quæ erit; sicut præteritum per existentiam quæ fuit, absque determinatione aliqua de præsentis. Possibile enim præscindit ab omni existentia, quæ sit, fuit, aut erit. Præsens dicit existentiam, quæ est: præteritum existentiam, quæ fuit; futurum vero existentiam, quæ erit.

44 Instabis: Differentia, qua futurum distinguitur à præterito, possibili, & existente, est nunc, quando futurum est: ergo non potest esse existentia, quæ non est. Retorque, differentia, qua præteritum distinguitur à futuro, possibili, & existente, est nunc, quando præteritum est: ergo non potest esse existentia, quæ non est. Respondeo distinguendo antecedens. Differentia adæquata, qua futurum distinguitur à præterito, possibili, & existente, est nunc, quando futurum est, nego: inadæquata, scilicet carentia existen-

tiæ, concedo. Et nego consequentiam, quia complexum ex duplici extremo contradictorio, qualia sunt futurum, & præteritum, sicut non potest habere de præsentibus simul totum constitutum; ita neque de præsentibus simul habere potest totam differentiam.

SECTIO V.

Reliquæ obiectiones infirmatæ,

45 **O**biicit quartò, numer. 26. Futurum certò & infallibiliter tale differt à futuro à casu, dubio, & probabili, loquendo de illis secundum se præscindendo ab omni decreto, & cognitione diuina: non nisi per determinationem de præsentibus ad certò, & infallibiliter existendum postea: ergo. Minor probatur, quia futurum à casu, dubium, aut probabile aliquando habet, non esse nunc, & esse postea: ergo his præcisè non potest ab eo distingui futurum certò, & infallibiliter tale: ergo distingui debet per determinationem de præsentibus ad certò, & infallibiliter existendum postea.

46 Hoc argumentum ruina est oppositæ sententiæ, & irrefragabile auxilium nostræ. Primò, prodeat maior, scilicet, futurum certò & infallibiliter tale differt à futuro à casu, dubio, & probabili, loquendo de illis secundum se, & præscindendo ab omni decreto, & cognitione diuina. Infero ex tua hac propositione: ergo determinatio, qua futurum infallibile differt à futuro à casu, dubio aut probabili, non est decretum, aut cognitio diuina; aliter futurum infallibile eam determinationem non haberet

præcisò omni decreto, & cognitione diuina: ergo ea determinatio est aliquid creatum: non carentia existentia sola, vt est perspicuum: ergo ens aliquod posituum. Hoc autem est contra fidem, qua docemur ab æternò nihil creatum posituum extitisse; ea verò determinatio extitit: ergo fictitia omnino est. Secundò, quia præteritum certò, & infallibiliter tale differt à dubio, & probabili per te absque vlla determinatione de præsentibus: ergo & futurum. Tertio, quia si futurum certò, & infallibiliter tale aliud non habet, quò distinguatur à dubio, & probabili, nisi determinationem de præsentibus: ergo admittenda est determinatio præsens ad malitiam peccati certò, & infallibiliter futuram contra omnes Thomistas.

47 Respondeo, in rerum natura non dari futura à casu, dubia, aut probabilia in se: talia enim sunt tantum quoad nos. In re enim vel existit aliquando res, vel nunquam. Si secundum, non est re ipsa futura, sed merè possibilis. Si primum, toto tempore antecedente existentiam est certo & infallibiliter futura; non quidem à determinatione aliqua præsentibus, sed ab existentia suo tempore exercenda. Ex suppositione tamen, quod daretur futurum à casu, dubium, & probabile; hoc distingueretur ab illo futurum certum & infallibile: quod istud tale esset ab existentia à casu, dubia, aut probabili. Ex suppositione enim, quod admittatur futurum certum & dubium, admittenda quoque est existentia certa & dubia. Vnumquodque ergo futurum existentia sibi congrua constitueretur, sicut præteritum. His tamen non negamus futura contingentia esse talia antecedenter & in causis; sed tantum consequenter, & in se ipsis; Quod non satis à pluribus aduersariorum meditarum est.

Obiicit

48 Obiicit quintò, num. 28. de possibili pro signo, quo est possibile, & antequam sit futurum vel existens, verificatur actu de presenti, quod potest existere. Et de existenti pro instanti, quo actu existit, verificatur actu & de presenti, quod actu existit: ergo de futuro certò & infallibiliter tali, debet iam verificari in instati, in quo est sic futurum & antequam existat, quod est certò & infallibiliter futurum, siue exiturum.

49 Hoc argumentum nostrum etiam est. Primò, quia licet de possibili actu verificetur, quod potest existere; & de impossibili, quod non potest existere; id tamen contingit absque vlla determinatione de presenti ex parte obiecti; aliter circa possibilis & impossibilis admittenda esset determinatio presens, quod hactenus inauditum est: ergo ex eo, quod de futuro certo, verificetur, quod certò & infallibiliter exiturum est, inde nulla colligitur determinatio presens ad existendum postea. Secundò, quia de futuro conditionato necessario verificatur, quod certò esset si conditio poneretur: de malitia peccati castini verificatur, quod certò erit: Et de praterito, quod certò fuit absque vlla determinatione de presenti in sententia Thomistarum: cur non idem erit de futuro?

50 Respondeo igitur concessio toto argumento; non probari intentum. Nam ex eo, quod de futuro actu verificetur, esse certò exiturum, nulla colligi potest determinatio aliqua de presenti ad existendum postea: sicut colligi non potest, nec colligitur à Thomistis, in instantiis à nobis adductis.

51 Obiicit sextò num. 29. Futuritione certa & infallibilis non est aliquid fictum, sed reale: ergo potens existere,

potensque aliquando actu verificari de re certò & infallibiliter futura: atqui verificari nequit de re futura, quando est pure possibilis; nec quando est existens: ergo actu verificatur de illa quando est futura. Hoc argumentum nihil distat à præcedenti, quare eisdem instantiis vrgendum est.

Respondeo concedens totum, quod obiicitur, quia nihil inde probatur contra nos. Qui libenter convenimus in omnibus quæ proponit obiectio. Sicut enim futuritione certa non est aliquid fictum, sed reale, potens existere, potensque aliquando verificari actu de re illa, quæ futura est; Ita præteritione certa non est aliquid fictum, sed reale, potens existere, potensque aliquando verificari de re illa quæ præterita est: idemque est de futuritione absoluta malitiæ peccati, & de conditionata necessaria. Nec tamen inde colligitur aliqua determinatio presens: ergo neque in futuro. Si autem contendat obiectio, quod non explicat, Futuritionem esse possibilem, & potentem existere adæquate, siue quoad omnem partem sui constitutivam simul. Sicut aduersarius id negat in præteritione; ita & nos in futuritione negamus: hoc tui discrimine quod semper illi restat disparitas reddenda. Confirmo, nam binarium ex duratione hodierna & crastina non est quid fictum, sed reale, potens existere, potensque actu verificari de illo quod est binarium durationum, siue esse duas durationes: nec tamen existere potest adæquate, siue quoad vtramque partem simul, siue hodie, siue cras, siue aliquo tempore: ergo ex eo, quod futurum non sit aliquid fictum, sed reale, potens existere, potensque actu verificari, quod futurum sit, non inde sequitur posse futurum existere adæquate siue quoad vtramque partem simul.

Instar

53.

Instat primò Viues num. ordine 32. & 33. probaturus existentiam, quæ postea erit, non posse esse partem futuritionis totalis & adæquatæ. Nam futuritio certa adequate sumpta nihil aliud dicit; nisi quod res certo & infallibiliter erit postea; est enim futuritio quasi extititio rei: ergo ubi nihil deest ad hoc, vt vere dicatur, quod res certò & infallibiliter erit, siue ad adæquatam, certam, & infallibilem extititioem; nihil quoque deest ad adæquatam, certam & infallibilem futuritionem rei: atqui hoc solo dato, quod Antichristus sit nunc de præsentis certò & infallibiliter extititio, ac proinde determinatus ad infallibiliter existendum postea, nec coniungibilis cum noua existentia exercenda, absque eo, quod expectetur eius existetia præsens in fine mundi, iam nihil illi deest, ad hoc vt vere dicatur quod certo infallibiliter erit postea: ergo. Minor probatur. Primo, quia futuritio certa connectitur cum existentia: ergo non requirit existentiam tanquam sui partem. Secundò, quia nunc est verum, Antichristum certo extititum in fine mundi: ergo nihil deest ad completam futuritionem: ergo non est, cur futuritio expectare debeat existentiam exercendam in fine mundi, qua completa sit. Tertio, quia existentia, quæ erit in fine mundi constituet præsens, & soluet futuritionem: ergo non potest constituere futurum: aliter futuritio solueretur & destrueretur accedente parte, qua in suo esse completur. Quartò, quia præteritum adæquatè sumptum non requirit vt sui partem existentiam præsentem: ergo neque futurum. Quintò, quia possibile, quod potest esse, & aliquando est futurum & existens, non includit vt sui partem ad completam possibilitatem, certitudinem ad existendum postea, aut ipsam

existentiã: ergo idem dicendum de futuro respectu existentia. Hæc sunt argumenta ab recentiore sæpius in vno libro repetita.

Respondeo concessa maiori, negans minorem, quoad illam partem, ac proinde determinatas ad infallibiliter existendum, &c. si sermo sit de determinatione præsentis, quam versamus. Ad primam illius probationem distinguo antecedens: Futuritio connectitur cum existentia connexionem inferentem siue respiciente illam tanquam purum terminum, nego: connexionem includentem illam; sicut totum connectitur parti, quam includit, concedo. Et nego consequentiam; quia connexio totius cum parte non excludit partem cui connectitur, sed eam includit. Nec doctrinam istam fugere potest aduersarius in præterito anteaactam existentiam includente. Ita insto, Præteritio connectitur cum existentia, quæ fuit; sicut futuritio cum existentia, quæ erit: hoc tamen non obstante per te præteritio non excludit, sed includit tanquam sui partem constitutiua existentiam, quæ fuit, ergo & futuritio existentiam, quæ erit. Quid clarius?

Ad secundam eiusdem minoris probationem, concessio antecedente nego consequentiam. Quia defectus partis futuritionem constituentis non impedit quod nunc verificetur, Antichristum esse futurum: imò defectus ille necessarius est. Nam dicere, Antichristus est nunc fururus; aliud non est, quam dicere, Antichristus nunc non est, & erit postea, ad quod verificandum necesse est, quod Antichristus nunc non sit existens, sed postea. Sicut vt nunc verificetur, Adamum esse præteritum, non opus est, vt pars constitutiua præteriti scilicet anteaacta existentia, sit nunc; sed sat est fuisse; imò necesse est; vt nunc quando vere dicitur

54.

56

57

55.

58

59

4.
dicitur præteritum, non sit. Et ratio omnium est. Quia voces istæ, Futuratio, Futurus, præteritio, Præteritus, quando coniunguntur verbo de præfenti est, limitant illius significationem; ita vt subiectum non denotetur existens tunc, sed antea vel postea.

56 Ad tertiam probationem concessio antecedenti nego consequentiam. Nec inconueniens est, quod existentia partis futuritionem componentis, soluat & pereat futuritio. Sicut inconueniens non est apud te quod existentia partis constituentis præteritionem, scilicet existentia rei præteritæ, soluat & pereat præteritio.

57 Quarta probatio nostra est, non tua. Nam licet præteritum pro nunc, quando præteritum est, nec requirat nec habere possit existentiam præsentem, constituitur tamen existentia antea ad tempore præfente, & quando ea existentia erat præfens, existerat tunc forma constituens nunc præteritum. Similiter dicimus, licet futurum pro nunc, quando futurum est, nec requirat nec habere possit existentiam præsentem, constitui tamen existentia sequenti tempore præfente, & quando tunc existerat, tunc quoque erit forma constituens, nunc futurum.

58 Quinta probatio momenti nõ. Quia de ratione possibilis non est quod aliquando existat; bene vero de ratione futuri. Et si quid probat conuincit neque determinationem de præfenti constituere futurum, cum similis determinatio non constituat possibile, vt agebat probatio. Quod si istes: Neque esse de ratione futuri quod sit, sed quod extitutum sit. Respondeo, nos non dicere, esse de ratione futuri quod sit nunc quando futurum est, sed quod existat postea, & hanc existentiam dicimus constituere extitutum, siue futurum nunc: sicut existentia quæ fuit constituit nunc præteritum.

59 Instat secundo viues num. 37. Quæ

enim congerit numeris præcedentibus nihil succi habent præter quæstionem. Hæc propositio: Antichristus erit non tantum dicit de præfenti, quod Antichristus non sit, sed etiam quod existerat postea, interrogo ergo, inquit, quid significet, quod existerat postea? Nunc significatur determinatio præfens ad certo & infallibiliter existendum postea, aut sola existentia futura præscindendo à certa & infallibili futuritione? si Primum conceditur intentum: secundum dici non potest, nam futuritio Antichristi certa est & infallibilis, cum sit de fide eius existentia in fine mundi: ergo.

Mirabilis est author iste, in eo quod, post tot nostræ sententiæ explicationes, & incurfiones eius in illam, pro vltimo argumento interrogat, quid nos velimus significari verbis illis: *Existerat postea*. Sanè hæc interrogatio initio controuersæ opportuna fuisset, ne in incertum dubia de titulo quæstionis argumenta huc atque illuc vagarentur. Quia tamen nunc pro te satis clara, scilicet quid sit postea existerat, nos interrogat. Respondemus non esse determinationem præfentem ad existendum postea, quod deliderabat vt spontaneè daremus: Neque esse existentiam futuram præscindentem à certa, & infallibili futuritione. vt ipse existimabat, sed existentiam futuram siue extitutam postea, & constituentem certam & infallibilem futuritionem, & ab ea minime præscidentem. Sicut extitisse antea in præterito, neque est determinatio aliqua de præfenti, neque existentia præterita præscindens à certo, & infallibili præterito; sed existentia, quæ fuit constituens certum, & infallibile præteritum.

SECTIO VI.

Vltior præcedentium declaratio.

A Dedo familiariter in præcedentibus cum aduersario colloquuti sumus

60

61

fumus, eius terminos & loquendi modos non semel assumentes, & in multis cum eo communicasse videamur, nunc supponentes esse futurum ante existentiam, nunc admittentes futuritionem æternam, nunc certitudinem & infallibilitatem dum futurum est, & antequam existat. Hæc tamen ita inexplicata permiximus, ut vno ore loquentes aduersarij incurfus & latibula tentarem. Nunc autem singillatim omnia declaranda sunt.

62. **A**ssero primò, nullius entis futuritione adæquatâ exstitisse ab æterno. Ratio est clara, quia futuritio adæquata est complexum ex carentia existentia, & ipsa existentia rei: existentia autem non fuit ab æterno: ergo neque complexum: ergo neque adæquata futuritio, sola enim carentia existentia, quæ ab æterno fuit, non est futuritio, sed pars illius, eaque indifferens de se tam ad futuritionem, quam ad meram passibilitatem entis. Vnde colligo hanc propositionem esse falsam: *Fururitio tota Antichristi fuit vel exstitit ab aeterno*. Similiter colligo neque existere futuritionem adæquatam nunc, quando res dicitur futura; quia tunc non est existentia. Denique colligo neque existere futuritionem, quando res existit, quia tunc non existit carentia existentia, & consequenter neque complexum futuritionis.

63. **D**ices: quando ergo est futuritio? Respondeo adæquatam futuritionem nunquam esse nec posse esse simul. Ratio est, quia cum constet extremis contradictoriis, si simul aliquando esset tota futuritio, simul aliquando essent duo contradictoria, scilicet esse & non esse, quod implicat. Inde colligo futuritionem esse conceptum essentialiter successiuum consistentem in carentia existentia antecedenti, & existentia consequenti: sicut ergo res successiuæ, neque est, nec potest esse tota simul; sed

partim antea, & partim post. Ita futuritio est partim antea scilicet ab æterno, & partim post, scilicet in tempore; nunquam tamen tota simul. Nec inde inferas Deum non cogouisse ab æterno futuritionem adæquatam: quia licet non cognouerit futuritione adæquatam adæquatè existentem ab æterno; cognouit tamen futuritione adæquatâ partim existentem ab æterno & partim in tempore. Nam Deus ab æterno nouit existentias creaturarum, quæ in tempore sunt.

64. **A**ssero secundò, certitudinem aut infallibilitatem adæquatam futuritionis non exstitisse ab æterno. Hæc conclusio sequitur ex dictis. Nam infallibilitas & certitudo futuritionis nihil est distinctum ab ipsa futuritione: hæc autem adæquata non exstitit ab æterno: ergo neque certitudo aut infallibilitas existendi postea. Sicut ergo futuritio est essentialiter successiuæ, nec potens existere tota simul; sed partim antea & partim post, idem dicimus de certitudine & infallibilitate existendi postea: vnde modo quo nouit Deus ab æterno futuritionem, nouit etiam certitudinem & infallibilitatem illius.

65. **A**ssero tertio, propositiones veras de futuro contingenti necessario attingere plura tempora. Probat, nam hæc propositio: *Antichristus est futurus*: duplicem sensum reddere potest. Primus est, *Antichristus nunc pro instanti præsentis est futurus, præscissis, vel exclusis aliis instantibus*; & in hoc sensu propositio illa vera non est, quia nunc pro solo instanti præsentis non est futuritio, sed sola illius pars. Secundus est, *Antichristus est futurus partim nunc, & partim post*: & in hoc sensu vera est, quia ita est futuritio: hoc autem pacto necessario attingit plura tempora: ergo. Cõfirmo, futuritio est essentialiter successiuæ non minus quàm duratio: at quia duratio successiuæ est, propositio asserens: *Petrus est duras*: attingit necessariò plura tempora, quia vnico solo

solo instanti res non durat: ergo cū futuritio successiua sit, propositio asserēs: *Antichristus est futurus*; necessario attinget plura tempora, si vera esse debeat.

66 Obiicies primò. Ab æterno non fuit certa & infallibilis Antichristi futuritio: ergo neque potuit Deus ab æterno cognoscere Antichristum certo & infallibiliter extitutum, siue futurū. Iam dixi obiectionem istam momenti non esse. Cōcesso igitur antecedenti, distinguo consequens, non potuit Deus ab æterno cognoscere Antichristum certo & infallibiliter futurū partim ab æterno, & partim in tēpore, nego: totum ab æterno, concedo Nam Deus etiam ab æterno nouit, quæ in tempore sunt, & consequenter existentiam Antichristi constituentem futuritionem, etiam si ista ab æterno non fuerit.

67 Obiicies secundò; si tota futuritio nō esset nunc, quando dicimus, *Antichristus est futurus*, neque actus esset nunc verus: d falsum est: ergo. Maior probatur, quia veritas illius actus est complexum ex actu, & obiecto, scilicet futuritione Antichristi: hoc autem complexum non est nunc, cum non sit tota futuritio: ergo neque veritas actus. Cōfirmatur, id est: tota futuritio non est nūc quia deest pars futuritionis: acqui deest etiam pars veritatis, cum eadem quæ est pars futuritionis sit quoque veritatis pars: ergo tota veritas actus nō est nūc.

68 Hæc obiectio non militat cōtra actus metaphysicè certos aut euidentes, quales sunt omnes supernaturales fidei & scientiæ, & actus etiam omnes diuini, & plures alij etiam naturales saltem possibili; quorum omnium veritas nō est complexum ex actu & obiecto, sed cōnexio soli actui intrinseca, & adæquate, cum solo illo identificata. Militat ergo contra actus contingenter veros, eos scilicet, qui ita veri sunt, vt potuerint esse falsi, quorum veritas, cum sit illis contingens, non potest esse sola entitas actus, & aliunde, cum non sit relatio

media inter actum & obiectum, necessario debet esse complexum ex actu simul & obiecto. Respōdeo ergo huiusmodi propositiones de futuro cōtingenti ante existentia obiecti ex vna parte esse veras, quatenus affirmant carentia existentia, quæ tunc est, ex alia verò rigorosè loquendo, ex parte scilicet existentia, neque esse veras, neque falsas; quia veritas est complexum ex actu, & existentia rei, quæ futura enuntiat ex vna parte: nullū autem complexū propriè existit dum omnes eius partes nō existunt, cū ab illis minime distinguitur: ergo neque veritas, aut falsitas ex parte existentia: ergo ex hac parte neque erit actu verus, neque actu falsus: quia talis esse non potest nisi ab actuali veritate, aut falsitate. Idem quod de futuro, & actu vero diximus, iudico dicendum de quocunque alio complexo siue intrinseco siue extrinseco, antequam aliqua illius pars existat, quia eodem est pro omnibus ratio.

SECTIO VII.

An futurum absolutum contingens tale sit ante decretum Dei absolutum ex parte actus actu & formaliter existens in Deo.

69 Pro sententia affirmante citat Theologus Salmanticensis discalceatus disp. non 5. vt ait Viues, sed 7. de Scientia Dei n. 89. P. Soarium opusc. de scientia futurorum contingentium l. 2. c. 2. n. 3. & seqq. Et c. 7. n. 15. & 16. P. Vafquium, disp. 66. de Scientia Dei, c. 2. P. Herize ibid. tract. 1. disp. 6. c. 7. Hæc tamen quàm clara impostura sit, nā malitiosam non crediderim, nouit Viues, & quisquis mediocris Theologus, qui eos euoluerit Doctores: tantum enim negant præcedere respectu futuri absoluti contingentis & liberi decretū intrinsecè efficax seu prædeterminans, in quo ea futura valeant à Deo cognosci; non autem negant præcedere decretū

absolutum ex parte actus de se indifferens. Quare Magister Viues disp. 1. n. 21. tantum disputat. Quid causae fuerit ad imponendam eam sententiam Patribus Societatis, quam re vera non docuerunt: ut ipsemet numeris precedentibus demonstrat.

70

Triplicem rationem assignat. Prima est à num. 22. Quia praedicti Doctores agentes de futuritione absoluta contingentium, nullatenus insinuant dependentiam eorum à decreto absoluto Dei. Nam Pater Soarius opusculo 2. lib. 10. integro de scientia futurorum contingentium absolutorum, ubi ex professo aperit suam mentem, nec verbum habet significans eam dependentiam à diuino decreto absoluto; imò ferè omnia habet contraria. Nam in primo cap. proponit subiectum operis. In secundo decernit in propositionibus absolutis de futuro contingentibus esse sufficientem veritatem determinatam, secundum quam à Deo praesciri possint. In tertio negat praesciri posse in proxima causa. In quarto idem ait de diuinis ideis. In quinto id ipsum dicit de diuinæ scientiæ efficacitate. In sexto idem tenet de diuino decreto, nisi praedefinitiuum sit. In septimo idem habet de praesentia in aeternitate. In octauo concludit Deum cognoscere futura contingentia absoluta & libera in obiectiua eorum veritate. Certè si voluisset P. Soarius occultare ex primaria intentione sententiam illam de prioritatem decreti absoluti respectu futuritionis absolutæ, aut omnino contrarium determinare, aliis verbis uti non potuisset. Idem sugillat Patri Vasquez, num. 24.

71

Eruditum se ostentat Viues circa titulos quaestionum: cæterum si non solos illos, sed contenta etiam sub illos percurrisset; in limine, quod forte non desiderabat, inuenisset. Nam opusculo 2. citato cap. 1. distinguit P. Suarius duplex futurum absolutum

contingens: vnum à solo Deo procedens; aliud à Deo simul & creatura liberè operante. Circa primum ait num. 5. *In priori modo effectus pendet quidem ex libero modo operandi solius diuine voluntatis, cum ad nullam aliam causam respectum habeat: tamen determinatio ipsa diuine voluntatis ipsimet Deo facile nota est in aeterno & efficaci decreto eiusdem voluntatis sua: nam, ut Deus in tempore faciat talem effectum, necesse est, ut ab aeterno habeat tale decretum efficax: quia neque in tempore potest incipere illud habere; neque sine illo potest operari; cum voluntariè, & liberè operaturus sit.* Circa secundum verò futurum, scilicet, quod est à Deo simul & creatura liberè operante, ait num. 6. *In posteriori autem modo effectus pendet, non solum à Deo, sed etiam à causa secunda, cui Deus praebet, vel offert concursum suum. Et ideo, ut cognoscatur effectus futurus, necessarium est cognoscere, non solum concursum Dei, aut voluntatem concurrendi, quantum in ipso est; sed etiam influxum, seu determinationem futuram cause secunda. Praebet autem Deus hunc concursum media voluntate sua; & consequenter, si in tempore concurrerit; ab aeterno habuit propositum concurrendi.* Insinuauit ergo P. Soarius, & expressit dependentiam absolutè futurorū à decreto Dei absoluto: atque adeò Thomistæ excusationem non habent de impostura sua. In ea tamen mirabilis est Viues, quod dum alios excusat ipse offendit, citans librum 10. Soarij, cum tamen in opusculo illo 2. duo tantum libri contineantur.

Eandem dependentiam futuri absoluti contingentis à decreto absoluto expressit P. Vasquius disp. 65. de Scientia Dei, ubi num. 6. ita scribit. *Deinde nullam rem esse futuram sine peculiari aliqua voluntate & definitione Dei circa illam: id quod mihi adeo certum est,*

72

ut existimem nullo modo negari posse. Et num. 10. *Supponimus decretum hoc voluntatis Dei ordine quodam causa prius esse, quam res sit futura: imo ex eo aliquid esse futurum, quia Deus voluit: nam res futura non potest intelligi adhuc futura, nisi ex suis causis: sed inter causas est decretum Dei, ut explicatum est, nihil enim sine voluntate Dei fit: ego antequam res futura sit, ordine quodam causa, Deus voluit esse futuram: precedit igitur decretum Dei rem futuram.* Quis hæc apud P. Vasquium 1. part. disp. 65. legat & audiat, qui non videt coniectum Viues assertentem num. 24. P. Vasquium 1. part. à disp. 64 ad 66. non insinuasle dependentiam absolutè futurorum à decreto absoluto Dei? Similia videas apud P. Herize de Scientia Dei disp. 6. toto cap. 3. vbi Theologus Salmanticensis inuenisset quale sit decretum absolutum à quo pendeant futura absoluta contingentia quod autem non inuenit, diligenti & impigro authoris studio tribuendum est.

73 Secunda ratio est, quia argumenta, quibus nostri Doctores vtuntur ad suadendam futuritionem absolutam contingentium, aut nihil probant, aut suadent eam dari ante omne decretum absolutum. Talis est ratio illa de contradictoriis, qua communiter vtuntur P. Soarius & P. Vasquius. Et illa alia, quæ sumitur ex præsentia rei, ratione cuius, antea iam est verum dicere, quod aliquando erit. Cæterum ea argumenta nusquam à nostris Doctoribus obiecta sunt independentem à decreto Dei, sed supposita ab omnibus ea dependentia, vt nuper demonstratum est: inde ergo nulla est sufficiens excusatio. An autem valeant, vel non; videbitur suo loco.

74 Tertia ratio. Quia nostri Doctores probaturi determinatam veritatem fu-

turorum sub conditione ex præsentia-
litate eorum, continuo docent, in
hoc eandem esse rationem de condi-
tionatis ac de absolutis, vt ait P. Soa-
rius lib. 2. de Scientia conditionata
cap. 7. & prolog. 2. de gratia cap. 7.
num. 21. Cum ergo futuritio condi-
tionatorum sit ante omne decretum abso-
lutum ex parte actus in nostra senten-
tia. Quid mirum inde Thomistas col-
legisse, idem nos dicere de futuro ab-
soluto. Hæc tamen ratio potius incre-
pat quam excusat Thomistas. Nam
etiam si Doctores nostri admittant fu-
turum conditionatum ante omne de-
cretum absolutum ex parte actus; non
tamen ante decretum conditionatum.
Ex isto autem antecedenti non sequitur
illatio Thomistarum, sed opposita.
Qui enim non admittit futurum con-
ditionatum ante decretum conditio-
natum ex parte actus, consequens est
nec admittere futurum absolutum ante
decretum absolutum ex parte actus:
ergo excusatio illa Thomistarum in-
crepat pessimam eorum illationem.
Confirmo, si quis imponeret Thomi-
stis, eos admittere futurum absolu-
tum ante decretum absolutum ex par-
te actus & obiecti, & id inferret, quia
admittitur ab illis futurum conditio-
natum ante tale decretum; is rationa-
biliter nec excusandus esset ab impo-
stura, nec ab illatione pessima: ergo
cum eadem sit impostura & illatio
Thomistarum in Doctores Societatis,
nec excusantur rationabiliter ab impo-
stura, nec ab illatione pessima.

75 Addit verò Viues circa finem n. 27.
Recentes assertores scientiæ mediæ in
manuscriptis, & publicis conclusio-
nibus passim asserere, futura absoluta
esse talia ante omne decretum absolu-
tum; quia scilicet hoc sensu exceperunt
maiorum suorum sententiam.
Noua hæc est impostura; omnes enim

Valentiæ publicis disputationibus conueniebamus, nec vllus vnquam ex nostris tale vel defendendum suscepit, vel in manuscriptis dictauit; & hæc causa est, cur nullus ab eo citetur.

76

Addit iterum num. 28. Credibile sibi esse, eam sententiam nostris Doctõribus placuisse: videntes vero postea, quam efficaciter à Thomistis redarguerentur, mutasse sententiam se recipientes dumtaxat ad futuritionem conditionatam. Cæterum cum hæc non sit fideles diuina, sed humana, eaque fragilis & sine fundamento, quo res probari possit; crediderit quod voluerit, quod contra nos? Illud mirabile est, quod tantæ dexteritatis venator factus sit hic Recentior, vt etiam internas Iesuitarum complacentiâ aucupari tentauerit. Credibile, inquit, sibi esse, eam sententiam nostris Doctõribus placuisse. Præda hæc, vtique pure interna, soli Deo reseruata est: nec vlla miracula, aliæ credibilitatis signa ab eo Recentiore patrata sunt; vnde illius dictis credere teneamur. Quod autem ait, nostros Doctores eam sententiam retractare, non concordat cum præcedentibus n. 21. vbi dixerat, eos talem sententiam minime docuisse. Quis autem sententiam, quam non docuit, retractauit? Ratio igitur legitima, cur ea sententia nostris Doctõribus superimposita sit à Thomistis, ea est, vel quia eos non legerunt, vel quia lectos non intellexerunt.

77

Communis ergo sententia negat esse futurum absolutum ante decretum absolutum ex parte actus. Ita omnes Doctores Societatis; vt ostensum est de his, qui in contrarium falsò & sine fundamento citantur à discalceato Salmanticensi. Nec est cur in re adeò clara magnificemus, cum Viues autho-

rum fimbrias, aut catalogorum phylacteria dilatemus & repetamus: satis enim nobis erit producere semel Doctores Societatis, multo plures sine dubio quam Dominicanos. Conclusionem istam probat Viues disp. 1. Quia futurum constituitur determinatione præsentis ad existendum postea: hæc non potest esse nisi à decreto absoluto ex parte actus: ergo. Falsitas tamen huius argumenti pluribus à nobis, præcedentibus sectionibus, conuicta est. Legitima ergo nostræ conclusionis ratio est. Quia nihil est, fuit, aut erit nisi Deo liberè volente, aliter ex necessitate operaretur Deus: ergo quidquid est, fuit, aut erit, id habet ex decreto libero absoluto ex parte actus. Confirmo: Futurum absolutum contingens, dum futurum est, pendet ab eisdem causis vel absolute existentibus vel futuris; à quibus absolute existentibus pendet dum erit: ergo si aliqua ex illis causis non possit esse absolute futura, vna cum hac suppositione futurum absolutum necessariò pendeat ab ea causa vt absolute existente: decretum autem diuinum non potest esse absolute futurum saltem realiter; imo nec virtualiter, vt ostendi tractat. de Scientia Dei: ergo stante de facto hac suppositione, futurum absolutum necessariò pendet à decreto absoluto ex parte actus, actu & formaliter existente in Deo.

 S E C T I O VI.

An futuro absoluto contingenti sufficeret decretum futurum, si tale esse posset.

Difficultas agitari posset. An futuro absoluto contingenti suffice- 78
ret

ret decretum diuinum realiter & absolute futurum si tale esse posset decretum Dei. Dixi si tale esse posset, quia decreta diuina non posse esse realiter futura constans est inter Theologos, quidquid sit de futuritione virtuali. Controuersia ergo procedit ex suppositione impossibili, quod decreta diuina possent esse realiter futura. An scilicet ea sufficerent futuro absoluto contingenti certo & infallibiliter tali. Vnde constabit modus, quo futurum absolutum contingens pendet de facto à decreto diuino absoluto ex parte actus.

79

Vt clarius tamen procedamus duo decreta distingui possunt in Deo respectu futuri absoluti contingentis: vnum, quo Deus decernit negationem existentiae Petri v. g. vsque mane; & de hoc non est difficultas: nam cum carentia existentiae Petri vsque mane fuerit existens ab aeterno, necessario supponit & exigit causam suam siue decretum actu & formaliter existens in Deo ab aeterno. Aliud, quo Deus decernat existentiam Petri matutinam: & de isto est praesens controuersia, An scilicet sufficeret futuritioni Petri, si per impossibile decretum illud tantum esset realiter futurum ab aeterno. Esse autem ea duo decreta Deo possibile; vnum quo decernat negationem existentiae Petri vsque mane; praesens se habens ad existentiam & non existentiam matutinam; & aliud, quo eiusdem Petri decernat existentiam matutinam, praesens se habens ad existentiam, vel non existentiam antea, vel post; Mihi dubium non est: ea enim genera decretorum satis communia sunt inter Doctores, maxime tractatu de Incarnatione

80

Censeo. Futuro absoluto contingenti certo & infallibiliter tali fore sufficiens decretum diuinum absolu-

tum realiter ab aeterno futurum, si per impossibile tale esset. Probat. Quia futurum absolutum contingens non alio titulo exigit diuinum decretum absolutum ex parte actus, quam titulo causae: eo autem titulo non exigit decretum absolutum ex parte actus actu & formaliter existens ab aeterno: ergo sufficeret futurum, si tale esset. Maior constat ex dictis sect. 1. Vbi ostensum est futurum absolutum contingens non exigere decretum actu existens, vt ab eo hauriat certitudinem & infallibilitatem ad existendum postea: solus ergo manet titulus causae. Minor probatur. Quia futurum absolutum, vt tale, solas exigit causas futuras vel existentes, dum futurum est; & determinate existentes, dum existens est: ergo titulo causae non exigit decretum absolutum determinate vt existens ab aeterno; sed vel vt existens vel futurum: ergo si posset esse futurum ab aeterno, sufficiens esset futuro absoluto contingenti creato. Quod autem non possit esse futurum, id contingit ex perfectione propria Dei non ex indigentia futuri vt sic.

81

Confirmo. Futurum absolutum contingens à Deo simul & creatura non indiget, neque exigit creaturam determinate vt existentem dum futurum est, sed tantum dum sit praesens: ergo neque exigit decretum determinate vt existens dum futurum est, sed tantum pro instanti in quo existit: ergo si decretum diuinum posset esse futurum, illud sufficeret futuro absoluto contingenti, dum futurum est. Nec dicas futurum absolutum contingens exigere decretum actuale ratione dependentiae essentialis ab illo. Tum quia actio futura à Deo simul & creatura etiam pendet essentialiter à creatura, nec tamen exigit illam determinate existentem dum futura est. Tum etiam quia

quia vnio pendet essentialiter ab extre-
mis; nec tamen, dum futura est, exigit
extrema existere.

82 Quod si respondeas, quod Viues
contra futuritionem virtualem decre-
torum disp. 1, n. 77. & sequentibus;
eam scilicet futuritionem tam creatu-
ræ, quam decreti non posse esse certam
& infallibilem, quia non haberet de-
terminationem de præfenti ad existen-
dum postea; nec in Deo esset prædi-
catum exigens existentiam decreti pro
tempore sequenti: sicut non est præ-
dicatum exigens existentiam decreti
in tertio signo posita futuritione vir-
tuali decretorum. Si hoc, inquam,
respondeas: habes contra te omnia ar-
gumenta sectionibus præcedentibus
concludentia, stare futuritionem in-
fallibilem absque determinatione præ-
fenti ad existendum postea, quorum
solutionem expectamus. Videamus ta-
men argumentum, quod euidentius ap-
pellat Viues num. 78.

83 Ita obiicit. Existentia decreti futuri
est contingens: ergo non infallibilis:
ergo decretum futurum sufficiens non
est futuritioni infallibili creaturæ;
quippe infallibilitatem existendi in se
non habens. Hunc tamen discursum
nusquam habitasse, sed ne vel à longè
attigisse terminos euidentiarum, sed fal-
sitate super ditioni fuisse subiectam,
factis in superioribus à nobis ostensum
est, dum probaremus ad futurum in-
fallibile aliud non requiri præter ca-
rentiam existentiam nunc, & existen-
tiam postea; hisdem igitur fundamen-
tis insistentes.

84 Respondemus: existentiam decreti
fore quidem contingentem anteceden-
ter & absolutè, id est in causa seu in
principio indifferente, scilicet diuina
voluntate: non vero ex suppositione
& consequenter, quod esset in aliqua
temporis differentia. Nam ex suppo-

sitione quod res sit, vt sapius ait Vi-
ues, necesse est esse. Pariter nos quo-
que dicimus, ex suppositione quod
decretum esset pro aliqua differentia
temporis, & non antea; id sufficere
vt toto tempore antecedente esset, &
diceretur infallibiliter futurum. Idem-
que respondebunt propugnantes futu-
rionem virtualem diuinorum actuū
contingentium. Nam ex suppositione
quod in tertio signo existat decretum,
in secundo est infallibiliter futurum
siue extitutum.

Instat num. 74. & 75. idem vtrobi-
que repetens. Ea suppositio est incer-
ta: ergo insufficiens ad futurum cer-
tum. Antecedens probo quia supposi-
tio aliud non est quam existentia de-
creti vel in tertio signo, vel in dif-
ferentia temporis: existentia decreti
est contingens cum sit libera: ergo in-
certa. Instat præterea interrogans: Vn-
de nobis constet ea suppositio ex qua
inferre possimus infallibilem futuri-
tionem? de Antichristo ait reuelauit
nobis Deus suum decretum, & ex illo
nos petimus certitudinem.

Videamus, An aculeus iste suum
pungat auctorem. Suppositio decreti,
à qua tu petis certitudinem futuri, est
incerta: ergo insufficiens ad futurum
certum. Consequentia tua est. Antece-
dens probo: suppositio decreti aliud
non est, quàm existentia decreti: hæc
est contingens, cum sit libera: ergo
incerta. Quid euidentius? Si dicas sup-
positionem decreti esse certam ex sup-
positione quod sit. Idem dico tibi de
suppositione existentiam. Disparuit ergo
argumentum illud euidentius.

Nunc iam securus respondeo distin-
guens antecedens. Ea suppositio est in-
certa in se, nego. Quoad nos, tran-
seat. Et nego consequentiam. Ad pro-
bationem concessa maiore, distinguo
minorem, existentia est contingen-

aus

aut libera intrinsece & in se, nego: extrinsecè à principio indifferenti, concedo. Et nego consequentiam. Ratio est. Quia sicut libertas, & indifferentia non est intrinsece in actu, sed in sola voluntate, ita ponente actum, ut potuerit non ponere; ita contingentia, quæ aliud non est quam libertas, non est intrinsecè in actu, sed in sola voluntate; potente ponere & non ponere actum. Dum autem ponitur actus, est quidem in se determinatus, liber autem, & contingens à potentia libera & indifferenti. Ad interrogationem. Respondeo, Aliquas suppositiones futurorum constare nobis ex fide, ut existentia Antichristi in fine mundi; sicut tibi constat decretum: alias verò, quæ reuelatæ non sunt, esse nobis incertas, sicut tibi incerta sunt decreta non reuelata. Igitur sicut præter suppositionem ex fide certo nobis constantem, admittis tu multa alia futura certò & infallibiliter talia in se, quamuis nobis incerta; qualia sunt omnia à Deo re ipsa decreta, nobis autem minime reuelata: talia pariter admittuntur à nobis omnia illa, quæ in aliqua differentia temporis existent, quamuis nobis nota non sit eorum existentia.

88

Insuper ut pares simus, nos etiam interrogemus. Vnde, rogo, tibi constat suppositio decreti, vnde infers infallibile futurum? si dicas, ex fide id reuelante. Non satisfacis; Nam non omnia infallibiliter futura reuelata sunt, ut est certum. Dicas ergo precor, vnde tibi constat suppositio decreti circa ea futura non reuelata. Sine dubio Theologicè responderes eam suppositionem tibi certo non constare: & tamen id non impedit certam & infallibilem eorum entium futuritionem: ergo etiam si nobis non certò constet suppositio existentiz, id non

impediet certam & infallibilem futuritionem. Iudicet quisque prudens cuius sit momenti interrogatio illa.

Melius obiicere posses. Existentia matutina Petri est hodie, & tota æternitate, futura & pendens à decreto diuino: nō futuro hodie, neq; ab æterno, cum tale esse non possit: ergo existente. Probatur consequentia, quia in statu absoluto inter futurum & existens non datur medium: ergo cum futurum absolutum pendeat à decreto absoluto, & ex alio capite non pendeat, nec dependere possit ab illo ut absolute futuro hodie vel ab æterno, necesse est pendere ab illo ut existente hodie & ab æterno. Confirmo. Effectus pendens de facto ab aliqua actione, casu quo omnis alia, vna dempta, fieret impossibilis, pēderet essentialiter ab illa determinata, si effectus possibilis maneret: ergo cum de facto futurum absolutum contingens pendeat dum futurum est à decreto absoluto vel existente vel futuro; & aliunde futuritio decreti impossibilis sit, pendebit necessariò à decreto determinatè existente.

Hæc tamen obiectio iam à nobis præoccupata est. Etenim futurum absolutum contingens bifariam considerari potest. Primò secundum se. Secundò prout de facto coniunctum cum suppositione impossibilis futuritionis decreti. Primo modo dicimus præscindere ab eo, quod decretum sit determinatè existens, vel determinatè futurum, atque adè tantum pendere ab illo sub disiunctione vel existente vel futuro. Secundo modo dicimus pēdere à decreto existente, quia stare futuro absoluto cum ea suppositione, ut sic necessario est à decreto actuali. Vnde de facto, quādo futurū absolutū indiuisum est ab ea suppositione, nullum est quod non pendeat à decreto

D

actuali;

89

90

actuali; non tamen ratione sui præcisè, sed ratione sui, & simul suppositionis.

- 91 Confirmatio nostram potius doctrinam firmat, quam expugnat. Nam si inaneret effectus possibilis vna tantum actione possibili manente. Tunc quidem vna cum suppositione aliarum actionum impossibilium penderet essentialiter ab ea determinata actione, quæ maneret possibilis: præcisè autem suppositione, & secundum se, casu quo aliæ actiones essent possibles à nulla determinata penderet, sed ab vna vel altera: ergo præcisè suppositione impossibilis futuritionis decreti, & casu quo possibilis esset, futurum absolutum contingens tantum penderet à decreto absoluto vel existente vel futuro, dum futurum est; etiam si de facto ratione suppositionis pendeat dum futurum est à decreto actuali. Dixi dum futurum est, quia non nego, quodcumque futurum absolutum dependere essentialiter à decreto aliisque causis vt existentibus pro instanti, quo fit præsens, vel existens; sed tantum assero futurum illud secundum se præscindere ab eo, quod decretum & aliæ causæ sint potius existentes quam futuræ tempore quo futurum est.

- 92 Dies. Vnde colligemus futurum secundum se præscindere à suppositione impossibilis futuritionis decreti? Respondeo nos id colligere ex natura & prædicatis intrinsicis futuri. Quia cum futurum absolutum nihil sit actu, dum futurum est, sed erit post; non est vnde exigat causas actu existere dum futurum est, sed dum præsens sit: ideoque præscindit ab eo quod causæ sint potius existentes quam futuræ antequam præsens fiat.

DISPUTATIO II.

De Scientia diuina absolute futurorum.

93 **D**Eum certissime scire futura absoluta contingencia, est de fide ex multis Scripturæ sacre testimoniis. Ecclesiastici 23. *Domino Deo, antequam creentur, omnia sunt cognita.* Psal. 138. *Intellexisti cogitationes meas de longe... & omnes vias meas præuidisti.* Sap. 8. *Signa & monstra scit antequam fiant, & euentus sæculorum & temporum.* Iterum 19. *Præsciebat enim futura illorum.* Matæ 45. *Hec dicit Dominus, ventura interrogate me.* Danielis 13. *Deus æterne, qui absconditorum es cognitor, qui nosti omnia antequam fiant.* Et ratio est, quia Deus cognouit futura contingencia dum actu fiunt præsentia, siue existencia; cum id nec Angelo, nec homini denegetur: ergo & antequam fiant. Patet consequentia, quia scientia illa, qua Deus cognoscit futura, dum præsentia fiunt, fuit in Deo ab æterno antequam futura existerent: ergo Deus per illam nouit futura antequam essent existencia. Difficultas igitur præsens est, circa modum, quo Deus huiusmodi futura absoluta certo nouit. Quæ controuersiam præmittendam censuit Viues disp. 1. num. 1. Quia scientia, inquit futurorum conditionerum, de qua præcipue disputaturi sumus, omnino pendet à scientia futurorum absolutorum. Postea tamen non obstante hac tanta dependentia, nec disputat de scientia absolute futurorum, nec eam præmittit; sed solam futuritionem. Lapsus iste memoriæ est, non ingenij, quem facile condonamus.

SECTIO I.

An Deus nouerit futura absoluta contingentia in eorum presentia in aternitate.

94 **O**ccasione huius controuersie agitari solet à Doctoribus. An futura absoluta, antequam in se, & in propria mensura existant, habuerint ab aeterno, præter presentiam seu existentiam obiectiuam, aliam physicam & realem, non quidem in propria mensura; sed in aliena, scilicet aternitatis diuinæ. Nam creaturas non coëxistisse Deo ab aeterno physicè & realiter in propria mensura actu mensurante, certum supponunt omnes de fide: aliter creaturæ habuissent ab aeterno esse immutatū, & extra causas quod dici non posse fatentur Thomistæ.

95 Prior sententia affirmat, quam nullus ausus est asserere ante Caietanum, qui post quindecim annorum meditationem, vt ipse ait, luce huius veritatis labore & precibus illustratus est. Hanc semitam satis arduam, & difficultatam sentibus asperfam, recalcaturus vestigia magistri, ingressus est discipulus Salmanticensis isque discalceatus. Res digna sanè, quæ à Caietanis in suis scriptis magnis laudum præconiis commendetur. Si visio illa Caietani grandis, & mirabilis mirum quantum, fuisset rubus ille Moysis, in quo erat Angelus Domini detriumphatis spinis, laudarem & sequer: cum tamen non inueniam Angelum Thomam, quid laudabo? Dices Angelum inuentum esse à solo Moyse discalceato. Cæterum dicito mihi, quis nunc sit Moyses discalceatus, Caietanus ne, an Theologus Salmanticensis? Posterior sententia negat eam presentiam phy-

sicam futurorum in aternitate Ita communiter Doctores Societatis.

96 **A**ssero sententiam Caietani falsam esse. Ante omnia autem inuentum illud esse imposturam contra S. Thomam fatentur primo Ægydius Romanus discipulus & auditor Angelici Doctoris. Hic enim in opusculo contra corruptores doctrinæ S. Thomæ art. 3. Cum Doctores Parisienses presentiam à Caietano quindecim annorum meditatione compactam D. Thomæ adscriberent, sanctum Doctorem ab ea calumnia liberat, asserens solam docuisse presentiam obiectiuam. Cui ergò magis credendum, Caietano distanti ab ore D. Thomæ, An Ægydio presenti & audienti? Secundò, idem testatur Herueus, (coæui Diui Thomæ teste Bellarmino de scriptoribus Ecclesiasticis) in 1. dist. 38. art. 3. Tertio eiusdem rei testis est Siluester sacri Palatii magister, Qui post quadraginta & duos annos expensis in exponenda Doctrina S. Thom. vt ipse testatur in conflatò 1. part. quæst. 14. art. 16. ait. Hanc Caietani sententiam nunquam esse traditam à S. Thoma; esse inexcogitabilem, & quam nullus Thomista, præter Caietanum, ausus est affirmare, quia videtur sequi aliquid contra fidem. Probatur conclusio primo ex S. Thoma in hac quæstione art. 13. asserente: *Omnia quæ sunt in tempore sunt Deo ab aeterno presentia, non solum ea ratione, qua habet rationes rerum apud se presentes, vt quidam dicunt, sed quia eius intuitus fertur ab aeterno super omnia prout sunt in sua presentia. Hoc est testimonium vnde Caietanus suam sententiam meditatus est, & quidem in prima parte illius, scilicet, non solum ea ratione qua habet rationes rerum apud se presentes: solum, contineri presentiam obiectiuam faten-*

stiuata. Et paulò pòst. *Et quare apud ipsum omnia?* Quia antequam essent omnia, aut crearentur, ei nota erant omnia. Quibus omnibus præsentialitas, obiectiua excepta, respicitur ab Augustino. Mitto alios Patres, quia sufficiunt nobis Thomas & Augustinus.

101 Probatur tertio ratione. Si futura essent præsentialitas toti æternitati Dei ab æterno, maximè quia aliquando in propria mensura erant illi præsentialitas, & æternitas Dei est indiuisibilis, & tota simul: hæc ratio solida non est: ergo. Maior est fundamentum. Caietanorum Minor probatur, quia rem in propria scilicet in instanti tantum *A*, esse præsentialitatem æternitati Dei indiuisibili solam arguit existentiam illius in instanti *A*, & excludit omnem imaginabilem existentiam in præcedentibus instantibus æternitatis: ergo excluditur præsentialitas illius in æternitate. Antecedens probatur, quia rem aliquando in propria mensura esse locatam in spatio tantum *A*, & præsentem immensitati Dei indiuisibili solam arguit præsentialitatem in loco *A*, & omnem imaginabilem præsentialitatem excludit ad alia loca, & similiter præsentialitatem ad illa etiam in aliena mensura; scilicet diuinæ immensitatis: ergo rem aliquando in propria mensura esse præsentem æternitati Dei indiuisibili in instanti tantum *A* pariter excludet omnem præsentialitatem eiusdem in tota æternitate, etiam in aliena mensura.

102. Respondet primò Albelda concessio antecedente, negans consequentiam. Disparitatem dat, quia res non dicitur esse in immensitate, bene verò in æternitate. Friuola quidem solutio. Nam si particula *in* denotat rationem subiecti, sicut immensitas Dei non est subiectum creaturæ, ita neque æternitas: Quod si ista sit, quia creatura est illi præsens, etiam est præsens immensitati

Dei: ergo etiam immensitas erit subiectum. Confirmatur vel coexistentia in propria mensura vnius ad aliud formaliter indiuisibile, & æquiualeuter extensum infert coexistentiam in aliena mensura, totalem & adæquatam, vel non? Si secundum: ergo coexistentia creaturæ in propria mensura æternitati Dei formaliter indiuisibili, & æquiualeuter diuisibili non infert coexistentiam totalem in omni tempore, etiam in aliena mensura. Si primum: ergo coexistentia creaturæ in propria mensura immensitati Dei formaliter indiuisibili infert coexistentiam totalem siue in omni loco in aliena mensura.

103 Respondet secundò Vines, in manuscriptis terminum creatum in triplici statu considerari posse. Primò in statu possibilitatis, & sic esse terminum omnipotentis. Secundo in statu passiuè producti, siue extra causas, & in propria mensura, & ita esse terminum immensitatis. Tertio, in statu medio scilicet termini possessi & præcise inspecti sub ratione termini, qui producit actiue, & non est passiuè productus. Hinc contendit disparitatem esse rationem pro immensitate, & æternitate, quia vna respicit terminum in aliena mensura existentem, scilicet æternitas; altera verò, nempe immensitas respicit in mensura propria.

104 Multa sunt in responsione ista explicatione & probatione digna; illud præcipuum est, Cur immensitas, potius quàm æternitas respiciat creaturam in statu passiuè producti, siue extra causas, & in propria mensura: etenim sicut immensitas complectitur omnem locum, etiam illum cui est creatura præsens, siue in quo existit in propria mensura; ita æternitas complectitur omne tempus etiam illud cui creatura est præsens quando existit in propria mensura. Insuper creatura existens in

propria mensura dicit duplicem præsentiam, vnam ad locum determinatum cui est præsens; alteram ad tempus cui correspondet: ergo vna præsentia pertinebit ad immensitatem, altera verò ad æternitatem: vtraque autem est in propria mensura, vel est ipsamet propria mensura creaturæ: ergo in respicienda creatura in propria mensura pares sunt æternitas, & immensitas.

- 105 Hinc impugnatur solutio. Quia non minus æternitas, quam immensitas respicit creaturam in propria mensura, ista loci, illa temporis: immensitas autem præter existentiam in propria mensura in loco *A*, non potest respicere eandem creaturam adhuc in aliena mensura existentem in omni loco neque eam constituere: ergo neque æternitas respiciens creaturam in propria mensura in instanti *A* poterit eam respicere adhuc in aliena mensura existentem in omni tempore, neque eam existentem constituere.

SECTIO II.

Infringitur ulterius præsentia futurorum in æternitate.

- 106 Probatur quartò conclusio. Si futura coëxisterent ab æterno Deo in aliena mensura, coëxisterent in propria. Id est hæreticum: ergo. Major probatur. Primò, quia eo modo quo creatura coëxistit toti æternitati Dei, coëxistit per vos Deo ab æterno: inde enim inferitur à vobis coëxistentia in æternitate, quia creatura correspondet toti æternitati: creatura autem nunc existens coëxistit toti æternitati in propria mensura: ergo coëxistit Deo ab æterno in propria mensura. Maior est doctrina Caietanorum. Minor

nemini dubia, nam æternitas intrinseca Dei tota est in instanti *A*, atque ad eam creatura existens in instanti *A*, in propria mensura coëxistit toti æternitati Dei.

Probatur secundo eadem Maior. Vel 107 mensura propria Antichristi, existit ab æterno plusquam objectiuè actu, & exercitè mensurans, vel non? Si non existit: ergo aliquod futurum, scilicet mensura propria Anti-Christi actu, & exercitè mensurans, non existit ab æterno plusquam objectiuè, quo habemus intentum. Si existit: ergo existit Antichristus in propria mensura actu, & exercitè mensurante illum, quod Catholicè dici non potest.

Responder Viues in Manuscriptis 108 æternitatem licet sit actio reddens futura ab æterno realiter existentia non extendi ad res mutandas, neque ad faciendum quod exercitè sunt extra causas, & in propria mensura exercitè mensurante: ideoque illas non posse hoc modo ab æterno in æternitate contineri, quia quod in se mutatum non est, & exercitè extra causas, non potest vt tale antequam in se sit mutatum contineri ab æternitate: non ex defectu æternitatis, sed quia implicat, quod aliquid contineatur vt mutatum, antequam immutetur.

Hæc tamen responsio non satisfacit. Primò, quia vel in æternitate est realiter ab æterno mensura propria Antichristi cum munere mensurandi actu & exercitè, vel non? Si non est, ergo aliquod futurum, scilicet mensura propria Antichristi cum munere mensurandi non est realiter ab æterno, quod intendimus. Nec dici potest mensuram propriam Antichristi esse ab æterno in aliena mensura, quia imprimis non admittitur mensura mensuræ ab aduersario. Quod si quis stimulo argumentorum 109

rum eam admittat, contra illam stat. idem argumentum, nam vel mensura mensuræ est ab æterno cum munere mensurandi actu, & exercitè, vel non? si non: ergo aliquod futurum non est realiter ab æterno. Si est: ergo mensura propria Antichristi est realiter ab æterno in propria mensura actu & exercitè mensurante. Si autem est ab æterno mensura propria Antichristi cum munere actu, & exercitè mensurandi: ergo etiam Antichristus est ab æterno in propria mensura actu, & exercitè mensuratus.

I 10 Contra secundò. Antichristus immutatus, & extra causas est nunc aliquod futurum: hoc autem per se non potest contineri realiter in æternitate ab æterno: ergo non omnia futura coexistunt æternitati realiter ab æterno. Quod si dixeris Antichristum immutatum, & extra causas esse realiter ab æterno, tibi non constabis, quippe negantiale esse posse contineri ab æternitate, & asserenti esse immutatum, & extra causas aliud non esse, quam existere in propria mensura.

I 11 Contra tertio, & simul probatur tertio maior illa. Actio qua suo tempore producet Antichristus, quidquid illa sit, siue creatum, siue increatum, siue immensitas, siue decretum est realiter ab æterno: ergo & Antichristus est per eam realiter ab æterno productus: ergo existens extra causas; quod in vestra sententia est existere in propria mensura actu, & exercitè mensurante.

I 12 Responder Recentior ille actionem Antichristi esse quidem ab æterno actiue producentem, & extrahentem Antichristum ab statu possibilitatis: Antichristum verò non esse per eam actionem passiuè productum, & extractum à causis, ideoque non existere in propria mensura. Quod si ab eo

inquiras, cur actio æterna non denominet Antichristum passiuè extractum à causis, & productum? Respondet quod supra, id non provenire ex defectu actionis æternæ, sed ex incapacitate termini, qui antequam sit passiuè productus & extractus à causis, non potest ut talis ab æternitate contineri. Quod si iterum inquiras, cur sit incapax? Respondet, quia Deus non vult Antichristum verbi g. esse passiuè productum, & extractum à causis nisi in tempore.

Contra quia ut nuper dicebamus hæc responsio dat nobis intentum. **I 13** Nam Antichristum esse passiuè productum & extractum à causis, nunc est aliquod futurum: hoc non continetur per se in æternitate: ergo. Secundo Actioni, qua suo tempore producet Antichristus tam essentielle est ex trahere terminum à suis causis, & reddere passiuè productum, quam extrahere ab statu possibilitatis, & reddere realiter existentem, cum se ipsa præstet vtrumque, & se ipsa sit extractio termini ab statu possibilitatis, & à suis causis, quod non negat aduersarius: actio autem Antichristi non potest existere ab æterno, quin denominet Antichristum passiuè extractum ab statu possibilitatis; aliter non existeret, sed in statu possibilitatis maneret: ergo neque poterit existere eadem actio, quin denominet terminum passiuè productum, & à causis extractum. Vel si secundum præstare possit, cur non primum? scilicet, non reddere Antichristum extractum passiuè ab statu possibilitatis, quo sponte ruit tota meditatio Caietani.

I 14 Confirmo, & loquor de creatura quæ potuit Deus extra causas ponere ab æterno, siue illa sit permanens, siue successua. Probo in sententia Thomist. eam.

eam fuisse extra causas, & passiuè productam ab æterno. Ea creatura secundum se, & absolutè antecedenter ad omne Dei decretum capax est, vt ab æterno extrahatur tam à statu possibilitatis, quam à suis causis, vt per se constat: eo autem ipso, quod sit ab æterno extractio eius creaturæ ab statu possibilitatis ipsa est passiuè extracta, nec potest non esse: ergo eo ipse quod sit ab æterno extractio à suis causis, ipsa erit passiuè extracta, nec poterit non esse: de facto autem existit per eos extractio illius creaturæ à suis causis, scilicet actio Angeli, vel hominis: ergo de facto existit ea creatura à suis ab æterno extracta.

115 Confirmatur secundo. Non potest Deus velle quod ab æterno sit extractio rei à statu possibilitatis, quin velit rem ab æterno à statu possibilitatis passiuè extractam: ergo neque poterit velle quod sit ab æterno extractio à suis causis, quin velit rem à suis causis ab æterno passiuè extractam. Quod si dixeris posse Deum velle, quod sit ab æterno extractio creaturæ ab statu possibilitatis quin ista sit passiuè extracta, qua bona consequentia inferas creaturas esse passiuè extractas ab statu possibilitatis ab æterno, quia earum extractio siue actio existit ab æterno.

116 Conuictus Recentior vi & efficacia horum argumentorum ingenuè fatetur suam sententiam continere mysterium simile mysterio diuinæ libertatis; sicut ergo à Patre Suarez admititur in Deo existere totam volitionem alterius mundi, & non denominare Deum volentem, ita inquit ego assero existere ab æterno extractionem creaturæ à suis causis: & non denominare passiuè extractam. Cæterum ad componendam diuinam libertatem cogimur fide nostrum intellectum cap-

tiuante. Ad quid autem, qui liberi nati sunt, captiui fient sola fide Caietani, & quem lateat sententias philosophicas ad inscrutabilia Dei mysteria recurrentes suboscuros esse, & communiter à Doctoribus inuisas.

Cæterum nec confugiens ad aras 117 saluus fiet noster aduersarius. Ita disputo. Ex mysterio libertatis diuinæ licitum tibi est actu admittere esse ab æterno extractionem à causis & non esse rem à causis passiuè extractam: ergo similiter ex eodem mysterio licitum tibi, & nobis erit admittere esse ab æterno extractionem ab statu possibilitatis, & rem non esse passiuè extractam; quo cessat præsentia futurorum in æternitate, ad quam satis non est creaturam esse actiuè extractam ab statu possibilitatis, sed vltterius requiritur, quod sit passiuè extracta.

118 Confirmatur, quia si Theologo securus esset recursus ille ad aras, multa absurda palliare posset. Ad rem est, quia diuina volitio alterius mundi est, at fuit ab æterno in propria mensura quin denominaret Deum volentem: ergo eo clypeo protectus aduersarius dicere posset extinctionem à causis esse in propria mensura quin denominet rem passiuè extractam: idemque dici potest etiam si extractio esset actio creata. Pariter cognitiones, & volitiones creatas posse existere in propria mensura in intellectu creato, quin illum denominent. Præterea posse existere assumptionem humanitatis, quin denominaret humanitatem assumptam, & alia eius farina; quæ quàm absurda sint in creatis cæci vident.

Denique mysterium hoc exemplo 119 Dominicanis solemni, mihi que inter disputandum exhibito, altius introspeciamus. Aiunt creaturas futuras se habere respectu diuinæ æternitatis, sicut puncta circuli respectu puncti medi,

dij sine centri Sicut ergo quodlibet punctum circuli correspondet toti centro, ita qualibet creatura toti æternitati. Hoc tamen exemplum mirificè nostrorum argumentorum efficaciam demonstrat. Etenim si puncta circuli simul non existerent sed successivè, nunquam integer circulus coëxisteret centro, sed pars nunc, & pars postea, ut est evidens: at creaturæ omnes simul non existunt sed successivè: ergo neque possunt omnes coëxistere æternitati.

120 Insuper dum describitur circulus, punctum centri nondum respondet parti describendæ, sed solum parti descriptæ, idque non quod puncto centrali quid desit ratione cuius respondere debet parti describendæ, sed quod pars ipsa desit, cui tale punctum, existens iam secundum se totum, respondeat; descripto vero integro circulo centrum respondet toti circumferentiæ, & singulis illius partibus. Ita indivisibilis æternitas interim dum totum tempus non est elapsum, non respondet toti tempori, sed parti. Quare sicut punctum centri potest nunquam respondere parti circumferentiæ nondum descriptæ, si illa in futurum non describatur; ita æternitas potest non respondere vel partibus temporis adhuc futuris vel rebus contingenter in eis futuris, si vel tempus cesset, vel eo perdurante res in illo non sint, ut re ipsa possunt non esse. Denique quia hic discursus communis etiam est immensitati, & tamen in illa non valet: ergo neque in æternitate.

121 Probatum quintò conclusio. Si futura coëxisterent Deo ab æterno in æternitate, sequeretur coëxistisse Deo ab æterno in æternitate amorem, & odium efficaces, formam eiusque privationem, & alia huiusmodi generis contradictoria. Insuper coëxistisse Deo ab

æterno plures præsentias circumscriptivas eiusdem corporis ad plura loca, & plures formas eidem materiæ correspondentes: id autem absurdum est: Sequela probatur, quia ea omnia sunt, vel fuerunt futura; omnia autem futura per vos coëxistunt Deo ab æterno in æternitate: ergo &c. Quæ absurda si deglutiantur pro defensione Caietani inde fatis deprehendes, cuius momenti fuerit quindecim annorum meditatio.

SECTIO III.

Solvuntur obiectiones.

Obiicies primo, Sanctum Thomam I 2 2 pro nobis adductum hic art. 13. assistentem: *Omnia quæ sunt in tempore sunt Deo ab æterno præsentia; non solum ea ratione, quæ habet rationes rerum apud se præsentis, ut quidam dicunt, sed quia eius intuitus fertur ab æterno super omnia prout sunt in sua præsentia.* Atqui in prima parte statuit Sanctus Doctor præsentiam obiectivam: ergo in secunda agnovit aliam præsentiam ab obiectiva distinctam. Respondeo admissa autoritate sancti Thomæ, & concessa minori negans consequentiam cum omnibus, & veris Thomistis vsque ad Caietanum.

Instabis: ergo S. Doctor bis repetit eandem præsentiam obiectivam, quod inutile esset. Respondeo negans consequentiam, nam in prima parte statuit præsentiam obiectivam possibilem; in secunda autem præsentiam obiectivam etiam futurorum, in quo nulla est inutilis repetitio, ut expendimus supra. Nec iudico sufficiens fundamentum ad fundandam tam difficilem opinionem, & novam, quod S. Doctor bis idem repeteret.

E

Obiicies

124 Obiicies secundò eundem S. Doctorem art. 9. docentem: *Quadam licet non sint nunc in actu, tamen vel fuerunt vel erunt: & tamen omnia ista dicitur Deus videre scientia visionis; quia cum intelligere Dei, quod est eius esse. aternitate mensuretur, quæ sine successione existens totum tempus comprehendit, præsens intuitus Dei fertur in totum tempus, & in omnia, quæ sunt in quocumque tempore, sicut in subiecta sibi præsentia- liter.* Modò sic. S. Doctor plane fatetur aternitatem Dei comprehendere omne tempus, & omnia quæ sunt in quocumq; tempore tanquam subiecta sibi præsentia- liter: ergo agnoscit præsentia- litatem aternitati cuiuscumq; creaturæ aliquo tempore existentis: ergo & præsentia- litatem ab aeterno.

125 Admissa autoritate S. Thomæ Respondeo concessio primo enthymemate, negans secundã consequentiam, aliud enim est creaturam esse præsentem toti aternitati intrinsecæ Dei indivisibili, & absque successione intra se, quia tota est in quocumque tempore; aliud creaturam esse præsentem aternitati pro omni tempore extrinsecò, quo est, & fuit aternitas. Sicut aliud est creaturã esse præsentem immensitati intrinsecæ Dei indivisibili, & absque extensione intra se, quia tota est in quocumque loco: & aliud creaturam esse præsentem immensitati in omni loco extrinsecò in quo est immensitas. Concedimus ergo cum S. Thoma quamlibet creaturam, pro tempore, quo est, fuit, aut erit, esse præsentem toti aternitati intrinsecæ Dei; negamus vero contra Caietanum esse præsentem toti aternitati ab aeterno, siue pro omni tempore: sanctus enim Doctor tantum ait, quidquid est in aliqua differentia temporis coexistere aeterno, non autem ait ab aeterno, quod necessarium erat ad mysterium Caietani.

126 Obiicies tertio aliquos Patres asserentes omnia apud Deum esse præsentia: nihil est Deo futurum, &c. & alios docentes Deum iam fecisse omnia quæ futura sunt: ergo. Respondeo, primos loquutos fuisse de præsentia obiectiva, ita ut nihil sit Deo præteritum, aut futurum quod concludat præsentiam obiectivam, siue non sit obiective præsens. Alios verò tantum contendere Deum iam fecisse, id est decrevisse, quæ futura sunt.

127 Obiicies quartò, Aternitas est tota simul, & indivisibilis absq; successione ergo complectitur omnia tempora absque successione: ergo omnia futura sũt simul in aternitate ab aeterno præsentia. Hoc est totum fundamentum Caietani, & discipulorum, cuius plana solutio sola eget terminorum explicatione, pro qua suppono ex Physicis præter aternitatem Deo intrinsecam, quæ stat in exigentia correspondendi omni tempore, & in se est omnino indivisibilis, & absque successione; dari aliã extrinsecam, quam vocamus spatium imaginarium, & hæc successiva est essentialiter, & non potest esse tota simul, sicut dies crastina, & hodierna: imò neq; plura tempora possunt esse simul, quia de eorũ quidditate est prioritas, & posterioritas. His positis Respondeo distinguẽs antecedens: aternitas intrinseca est tota simul, & indivisibilis concedo: aternitas extrinseca, nego: hæc enim neq; est indivisibilis, nec tota simul, sed essentialiter successiva. Et distinguo consequens: complectitur omnia tempora distributive, id est nullum est tempus cui non respondeat, neq; præteritũ cui non corepondeat, neque futurum cui non corepondebit, concedo. Complectitur omne tempus simul illi coexistens, nego. Quia cum omne tempus non possit esse simul, neque Deus potest illi simul corepondere. Vnde patet falsam

falsam esse secundam partem consequentiam, videlicet aeternitatem complecti omnia tempora absque successione unius temporis ad aliud; nisi velit aeternitatem intrinsecam Dei, correspondere aeternitati extrinsecae successivae absque successione intra se; id est quin pars aeternitatis divinae succedat parti, id enim verum est, sed nihil contra nos, & neganda est ultima consequentia, quia ut creatura coexistat Deo ab aeterno non satis est quod sit praesens toti aeternitati intrinsecae Dei, sed ulterius opus esset quod illi omni tempore correspondisset.

128 Instabis. Si aeternitas divina non complecteretur omne tempus simul non esset infinita illius duratio: ergo. Antecedens probatur, quia eo ipso quod durationi desit aliquod tempus, infinita non est: ergo Respondeo, explicans antecedens, si non complecteretur omne tempus distributive; ita ut praeterito non corresponderet vel praesenti non respondeat, vel futuro correspondere non sit, concedo, si non complecteretur omne tempus simul existens, aut coexistens, nego? Ad probationem distinguo antecedens; eo ipso quod durationi deficiat aliquod tempus simul existens cum alio infinita non est, nego, si distributive deficiat, concedo, & nego consequentiam; quia aeternitati divinae nullum deest tempus distributive; scilicet praeteritum, cui non corresponderet; praesens, cui non respondeat; futurum, cui non correspondebit, sine principio, & fine; id autem sufficere ad durationem vnde quaque infinitam, clarum est.

129 Obiicies quintò: Si futura non coexistere Deo ab aeterno sequeretur admittendam esse in tempore cognitionem divinam existentium, quae non fuisset ab aeterno: id autem absurdum est: ergo. Sequela probatur, quia crea-

turae non extitissent ab aeterno, sed in tempore: ergo neque earum scientia divina extitisset ab aeterno, sed in tempore tantum. Hoc argumentum continet difficultatem omnibus communem, & à Caietano, & sequacibus solvendam: negari enim Deo non potest cognitio existentium in propria mensura. Vel ergo haec extitit ab aeterno vel non? secundum dici non potest: Ergo tenendum est primum: sicut ergo adversarij admittunt existentem in Deo ab aeterno cognitionem existentiae creaturae in propria mensura, quamvis haec non ita fuerit ab aeterno: ita nos admittimus existentem in Deo ab aeterno cognitionem existentiae creaturae; etiam si ista non extiterit ab aeterno. Respondeo igitur negans sequelam; ad probationem concessio antecedente, nego consequentiam, quia ut scientia divina alicuius obiecti existat ab aeterno, non opus est, quod obiectum ita sit ab aeterno. Nam scientia divina non exprimit Antichristum v.g. existere ab aeterno, sed tantum pro aliqua differentia temporis. Vnde sufficit illi quod obiectum in ea differentia temporis existat etiam ut cognitio intuitiva sit.

 SECTIO IV.

An posita coexistentia futurorum in aeternitate possit Deus in illa cognoscere futura.

Negant communiter Recentiores nostri contra Caietanos. Primo quia Deus cognoscit praesentiam in aeternitate, quia cognoscit existentiam creaturae in tempore: Ergo praesentia creaturae in tempore est ratio formalis terminandi cognitionem divinam, & non est contra. Secundò, quia existentiae creaturarum in aeternitate sunt simul,

& absque vlla successione: ergo saltem non poterunt esse medium cognoscendi successione futurorum in propria mensura. Addunt aliqui existentiam in æternitate non magis inferre præteritum quam futurum, cum sit cum utroque in propria mensura compossibilis: ergo.

131 Caterum quandiu contra Caietanum non probetur existentia creaturarum in æternitate in connexa cum eiusdem futuritione, non probabitur intentum contra illum. Difficultas ergo est an existentia, siue præsentia creaturarum in æternitate sit medium sufficiens, vel necessarium ad eas creaturas cognoscendas ut futuras, siue extituras. Dixi ut futuras, quia non differitur an sit medium ad cognoscendas, ut in propria mensura existentes præscindendo ab earum futuritione, quæ omnia in sequentibus exponam.

132 Assero Primo existentiam in æternitate earum creaturarum, quæ poterunt esse ab æterno in propria mensura non esse medium in quo possit Deus eas creaturas cognoscere ut futuras. Probat, quia existentia in æternitate earum creaturarum nullam habet connexionem cum earum futuritione: ergo neque potest esse medium ad illam cognoscendam. Antecedens probatur, quia existentia earum creaturarum in æternitate steriles, etiam si Deus illas ab æterno in propria mensura produxisset, tunc enim creaturæ extractæ essent non solum à causis, sed etiam ab statu possibilitatis in quo stat existentia in æternitate, ut vidimus: ergo existentia earum creaturarum in æternitate est de se compossibilis cum existentia eorumdem ab æterno in propria mensura: ita autem existentibus creaturis nulla esset earum futuritio: ergo existentia in æternitate earum creaturarum est de se compossibilis cum earum futuri-

tionem, & non futuritionem: ergo & indifferens ad utramque. Vnde cum in nostra sententia omnes creaturæ potuerint esse ab æterno, nullius existentia in æternitate potest esse medium ad cognoscendam aliquam ut futuram. Quid autem dicendum casu, quo aliqua non potuerit esse ab æterno, iam explico.

Assero secundo. Præcisam existentiam ab æterno non esse medium ad cognoscendas ut futuras etiam creaturas quæ ab æterno produci non potuerunt: nisi ea existentia iuuetur ab speciali differentia propria talis creaturæ. Probat, quia præcisam existentiam in æternitate præscindit ab existentia creaturæ potentis & non potentis esse ab æterno: similis autem existentia non connectitur cum futuritione creaturæ, cum aliqua particularis non connectatur ut vidimus: ergo non potest esse medium &c. Dixi nisi iuuetur ab speciali differentia, quia ut sic poterit esse medium cognoscendi futurum; nam existentia in æternitate rei non valentis esse ab æterno, conuertitur cum existentia in tempore, & cum negatione existentia ab æterno: ergo connectitur cum futuritione ab æterno. Probat consequentia, quia futuritio æterna creaturæ consistit ut vidimus in negatione existentia ab æterno, & existentia in tempore: existentia autem in æternitate illius creaturæ connectitur cum negatione existentia ab æterno, & existentia in tempore: ergo connectitur cum futuritione.

Assero tertio: Existentiam cuiuslibet creaturæ in æternitate, non posse esse medium ad cognoscendam illam, ut extitutam siue existentem in instanti A, potius quam B, aut C, probatur quia existentia creaturæ in æternitate nullam dicit connexionem cum existentia eiusdem in propria mensura

pro

133

134

pro instanti determinato *A*, potius quam *B*, ergo neque potest esse medium cognoscendi illam vt exituram siue vt existentem in instanti *A*, potius quam *B*, Antecedens probatur. Tum quia eandem existentiam habuisset creatura in æternitate, siue extitisset in propria mensura, aut exitura esset in instanti *A*, siue *B*, aut *C*, Tum etiam quia omnes creaturæ existunt pariter in æternitate, quamuis vna vno tempore prior, & altera alterò posterior existant in propria mensura: ergo existentia in æternitate non connectitur cum existentia in propria mensura pro instanti *A*, potius quam *B*, aut pro tempore priori potius, quam posteriori.

 SECTIO V.

An Deus agnoscat futura absoluta libera in proximis eorum causis.

135 **D**ixi libera, nam futura alia contingentia, quæ scilicet pendent à causis necessariis, cognosci à Deo comprehendendo totum ordinem causarum naturalium siue in causa naturali proxime ad operandum expedita, certum supponitur à Doctoribus. Tota ergo difficultas est circa futura libera creata, an videlicet cognoscantur à Deo in proximis eorum causis: id est in voluntate creata omnibus requisitis ad operandum præcincta, de voluntate enim diuina seu decreto agemus inferiùs.

136 Aduertunt aliqui se hic solum disputare, an Deus in causis proximis cognoscat aliquod futurum liberum ex infinitis; quæ ab illis causis procedere possunt: non vero, An cognoscat hoc futurum liberum certum & determinatum in indiuiduo. Nam neque in causis proximis necessariis potest Deus

effectum futurum certum & determinatum in indiuiduo cognoscere; sed solum aliquem ex infinitis. Et ratio est, quia determinatio ad indiuiduum non est causæ proximæ siue liberæ, siue necessariæ, sed solius Dei determinantis vnum indiuiduum præ alio; atque adedò in causa proxima hoc indiuiduum præ alio cognosci non poterit. Hæc tamen præmonitio apposita est, & opportuna his, qui determinationem ad indiuiduum soli Deo concedunt; qui verò eam causis proximis adscribunt, quod de liberis saltem iudico probabilius, ea monitione non indigent, nam eadem apud ipsos est ratio pro determinatione ad speciem, ac indiuiduum.

Prior ergo sententia docet Deum infinita vi intellectus sui ita penetrare & comprehendere creatum arbitrium, circumstantias, & auxilia ad operationem concessa; vt ex tali penetratione & comprehensione ab æterno præuideat liberum creatum futurum, in quam videlicet partem creata voluntas se determinatura sit. Ita Durandus in 1. dist. 38. quæst. 3. Argentinas in 2. dist. 46. art. 3. P. Becanus cap. 10. quæst. 7. P. Molina art. 13. disp. 14. & 15. Qui omnes sentire videntur, rationem cognoscendi futurum euentum non esse præcisam libertatem aut indifferentiam arbitrij; sed perfectionem infinitam intellectus diuini, quæ plus potest cognoscere in causa, quam in ipsa sit. Eandem sententiam, sed fundamento longè dissimili, sequuntur Thomistæ Recentiores, quia videlicet in arbitrio creato physicè prædeterminato sufficiens & infallibilis est ratio ad cognoscendum futurum euentum. Sed neque cum his modo disputo, nec cum physicè prædeterminantibus contendo, sed cum solis illis qui sola auxilia indifferentia supponunt.

138

Posterior sententia tuctur, Deum nec cognoscere euentum liberum futurum in causis proximis, nec posse ita illum cognoscere. Ita P. Soarius in opusculis lib. 1. de scientia futuri absoluti contingentis cap. 3. à num 10. quem sequuntur communiter omnes nostri Doctores. An autem huiusmodi sententiæ re discrepent inter se vel solo modo loquendi, mihi omnino exploratum non est. Hoc vnum vtrique sententiæ certum, præcisam indifferentiam arbitrij omnibus adminiculis ad operandum præparati non esse sufficientem rationem siue medium, vt in eo cognoscatur, quam partem voluntas operatura sit. An autem infinita virtus intelligendi diuina ex intrinseca sua perfectione talis sit, vt cognita creata voluntate proximè ad operandum expedita, exigat supercognoscere futurum euentum, ne de ea veritate suspensa maneat, & quasi indecisa, quæ est sententia Molinæ, mihi longè probabilis est & à nostris Doctoribus minime alienum, quod in sequentibus declaro.

139

Assero primò causas proximas non esse sufficientem medium in quo cognito futurum liberum cognoscatur. Hæc conclusio communis tam P. Molinæ, quàm P. Soario & aliis Societatis Doctoribus. Probatur facile conclusio. Nam vt ait S. Thomas 1. part. quæst. 14. art. 13. Quicumque cognoscit effectum contingentem in sua causa tantum, non habet de eo nisi coniecturalem cognitionem: ergo causa proxima sufficiens non est medium vt in ea certò cognoscatur futurus euentus. Et ratio est quia effectus ex vi causæ cognosci nequit, nisi secundum esse, quod habet in illa: effectus autem liber futurus in sua causa proxima non habet esse certum & determinatum, sed indifferens: ergo in illa cognosci

non potest effectus liber determinatè futurus. Confirmo respectus ad terminum absque connexionem cum illo sufficiens non est vt ex vi illius terminus cognoscatur futurus vel existens iuxta naturam connexionis: at causa proxima libera est respectus ad effectum absque connexionem cum illo determinatè futuro: ergo.

140

Assero secundo Deum ex infinita sua virtute intelligendi cognita causa proxima libera creata supercognoscere euentum determinatè futurum, quam videlicet partem eligeret voluntas; non quidem ex vi causæ, siue in causa tantum medio euentus illatiuo; sed ex perfectione sua propria exigente se extendere ad euentum ex tali causa futurum, dum futurum est. Probatur, quia diuina & infinita virtus intelligendi postulat, vt cognitio diuina repræsentans respectum de se indifferentem se extendat ad cognoscendam determinationem illius: sic cognitio diuina repræsentans actum probabile de consensu futuro; quâuis ex vi medij, quippe indifferentis, non cognoscat meum consensum re ipsa futurum; tamen naturam illius respectus transcendens se extendit ad obiectum, sit ne re ipsa futurum, vel non: ergo quamuis causa proxima libera sit respectus indifferens ad effectum, & ex vi illius Deus non possit inferre consensum potius quam dissensum; tamen ex infinita sua perfectione, cognitio repræsentans causam proximam indifferentem, naturam eiusmodi respectus transcendens, se extendet ad cognoscendam determinationem illius.

Confirmo: perfectius est diuinam cognitionem repræsentantem causam de se ad plura indifferentem, & aliquid operaturam, se extendere ad cognoscendum determinatè quid operatura sit, quam manere cum indifferentia circa deter

determinatam operationem: ergo huiusmodi cognitio est Deo concedenda.

142 Dices huiusmodi cognitionem non attingere futurum liberum in causis proximis, sed in se ipso; quia extensio illius cognitionis non determinatur ad euentum futurum ex vi medijs, scilicet causæ proximæ, sed ratione veritatis propriæ futuri, quod à nemine negatur. Fateor id verum esse; sed aliud non docuit P. Molina tam de causis proximis, quam de diuinis ideis; tam de scientia futuri absoluti liberi, quam conditionati: ergo dissensio cum illo non est de re, sed de solo modo loquendi.

143 Dices iterum, P. Molinam amplius docuisse, Deum scilicet perfectissimè comprehensa natura & genio voluntatis creatæ vna cum circumstantiis, & auxiliis, illatiue inferre eam voluntatem ita preparatam hoc potius operaturam quam illud: quod non solum denotat cognitionem causæ se extendere ad effectum etiam in se ipso cognoscendum; sed cognosci effectum ex præcisa comprehensione causæ. Respondeo P. Molinam nusquam docuisse modum illum illatiue cognoscendi effectum contingentem ex præcisa positione siue existentia causæ. Sed tantum docet Deum cognita causa proxima cum omnibus requisitis supercognoscere etiam effectum contingentem, non ex vi causæ præcisè, sed ex sua infinita & vndeque illimitata perfectione; quæ iste superabundanter comprehendit causam liberam, vt simul etiam super comprehendat effectum quam videlicet partem operatura sit: id autem non est cognoscere effectum illatiue ex causa, sed in se ipso ex superabundantia diuinæ intellectualitatis.

SECTIO VI.

An Deus cognoscat futura absoluta contingentia in ideis, vel in sua scientia efficacitate.

144 **C**irca primum pro parte affirmante Alensis & Bonaventura citari solent; sed non adeo clare loquuntur, vt ambigua non sit eorum mens. Verius refertur Caietanus. 1. part. quæst. 14. art. 13. vbi docet ideas diuinas esse immediatum obiectum in quo Deus futura absoluta contingentia intuetur. Quid tamen sit idea, aut in quo consistat varie varij explicant. Aliqui enim aiunt esse ipsam formalem cognitionem, quam Deus habet de creaturis, non tamen quamlibet, sed solam cognitionem naturalem practicam, quæ antecedit decretum efficax producendi creaturas, easque vt factibiles repræsentat. Alij cum P. Soario ipsam scientiam visionis futurorum vocant ideas, vnde docet ipse in opusculis lib. 1. de scientia futurorum contingentium cap. re & ordine 4. assertionem 1. Deum per ideas suas cognoscere futura contingentia.

145 **A**ssero primo, si idea idem sit ac scientia naturalis siue necessaria creaturarum possibilium seu factibilium, quod mihi probabilius est, Deum nec per ideas directe, nec in ideis reflexe cognoscere futura absoluta contingentia: Ratio est, quia idea hoc modo sumpta non repræsentat creaturas vt futuras, nec connectitur cum illis vt absolute futuris, sed tantum repræsentat creaturas vt possibles, & cum solis illis saltem quoad efficaciam connectitur: ergo Deus nec per ideas directe, nec in ideis reflexe cognoscit futura absoluta contingentia. Si vero idea extendatur ad scientiam visionis, cum ista sit formalis repræsentatio futurorū,
&

connexio cum illis, Deus per ideas directè, & in ideis reflexe cognoscet futura absoluta contingentia.

146 Circa secundum, An Deus cognoscat futura absoluta in suæ scientiæ efficacitate. Aduerte efficacitatem diuinæ scientiæ aliud non esse quam causalitatem futurorum. Affirmat ergo Palacios in 1. dist. 38. quæst. 2. disp. 2. dubio penultimo. Deum in efficacitate propria scientiæ visionis cognoscere futura contingentia absoluta; existimat enim scientiam visionis esse causam, cui ex duobus contingentibus contradictoriis, hoc potius, quam aliud futurum sit.

147 Assero secundò, Deum non cognoscere futura absoluta contingentia in efficacitate suæ scientiæ. Probat, quia scientia visionis nullam præstat causalitatem respectu futurorum, cum sit posterior illis, vt ostendi tractatu de Scientia Dei: ergo nulla erit illius efficacitas, in qua à Deo ea futura cognosci valeant. Idem arbitror dicendum de causalitate simplicis intelligentiæ, quia licet sit causa rerum, eius tamen causalitas nullam dicit connexionem cum futuris, sed omnimodam indifferentiam tam ad futurum, quam non futurum. Si autem efficacitas scientiæ visionis non pro causalitate, sed pro formali repræsentatione sumatur, Deus in ea futura cognoscit, quia essentialiter connectitur cum futuris contingentibus absolutis.

SECTIO VI.

An Deus cognoscat futura absoluta libera in decreto sua voluntatis, An in se ipsis, seu propria eorum veritate.

148 Circa decretum diuinæ voluntatis duplex esse posset medium, futura

libera contingentia cognoscendi. Primum est decretum prædeterminans Thomistarum, de quo nihil disputo in præsentibus, fufius acturus contra illud, dum scientia conditionatorum in decreto veniet expugnanda, ne eorundem argumentorum repetitione excrescat cum fastidio liber. Secundum est decretum prædefiniens actus bonos ex suppositione scientiæ mediæ voluntatis sub talibus auxiliis consensuræ.

Assero primò, si cum decreto prædefiniens salua consistat humana libertas, Deum in eo decreto agnoscere futura libera contingentia. Probat, quia decretum prædefiniens, quippe intrinsece efficax & metaphysice connexum cum futuro libero, est medium sufficiens in quo Deus ea futura cognoscat: ergo cum de facto Deus tale medium perfectissime comprehendat, etiam ex vi illius futura libera comprehendet. Confirmo: tantam connexionem dicit prædefinitio cum futuro libero, quantam scientia visionis de illo dicere possit: Deus autem in scientia visionis cognoscit futurum liberum contingens: ergo etiam in prædefinitioe.

Circa secundum. Assero secundò, Deum certissimè cognoscere futura libera contingentia in se ipsis, & propria eorum veritate. Ita Doctores Societatis contra Thomistas. Probat, primo. Quia ea futura habent in se ipsis determinatam veritatem: ergo & in se ipsis certissimè cognoscuntur à Deo. Consequentia bona est etiam inter Thomistas. Antecedens probatur, quia vt futura libera contingentia habeant in se determinatam veritatem, aliud non desideratur à Thomistis, quam vt in se sint certo, & infallibiliter futura; talia autem esse in se ipsis ostensum à nobis est tota disp. 1. ergo. Probat

150 Probatum secundo. Liberum contingens, dum actu est extra causas, est determinatè verum, & adeo certò & infallibiliter cognitum in se ipso, ut omnis schola Thomistarum vno ore fateatur ex S. Thoma: non autem cognoscitur cognitione temporali, quæ scilicet incipiat in tempore vno cum existentia futuri liberi contingentis: ergo cognitione æterna, id est ab æterno in Deo existente: ergo ab æterno certò nouit Deus existentiam illius futuri liberi contingentis in se ipsa pro tali temporis differentia, v. g. me hodie scribere vel amare: ergo certò nouit illud futurum antequam esset (sermo semper est in propria mensura.) Ex alio capite Deus certo nouit in se ipsa hanc veritatem, scilicet meam scripturam, vel amorem non esse actu extra causas ab æterno: nam negatio existentia mei amoris actu fuit præsens, & existens ab æterno, atque adeo certissime fuit à Deo cognita in se ipsa, cum non fuerit indeterminata ad esse, & non esse ex suppositione quod fuerit, quæ vnica ratione, omnia actu præsentia siue existentia asseruntur à Thomistis determinatè vera, & in se ipsis certò à Deo cognita. Ex his, quæ mihi euidentissima sunt,

151 Ita disputo. Qui certo scit me non amare nunc & amare post, certo scit meum amorem esse nunc futurum: Deus autem certò nouit me non amare ab æterno, & me amare post, scilicet hodie: ergo certo nouit ab æterno meum amorem futurum: id autem nouit Deus in propria obiecti veritate certa & determinata: ergo futurum liberum contingens habet propriam certam & determinatam veritatem: ergo fuit in se ipso certò & infallibiliter cognitum à Deo. Hæc probatio adeo valida est pro sententia nostra, ut aliam

non sit cur desideremus; quare singulæ propositiones explicandæ sunt, & vltèrius confirmandæ.

152 Maior igitur ostenditur. Nam qui certo scit meum amorem non esse nunc, & esse post, certò scit id, quod est, meum amorem non esse nunc, & esse post: meum autem amorem non esse nunc, & esse post, est, meum amorem esse nunc futurum ut latissime à nobis disp. i. demonstratum est: ergo qui certo scit me non amare nunc & amare post, certo quoque scit meum amorem esse nunc futurum. Confirmo, qui certo scit me non amare nunc & amare post, certo scit meum amorem; non præcise tantum possibilem, neque mere possibilem, neque existèntè nunc, neque præteritum: ergo futurum, cum medium non sit. Roboro, quia certo scit me non amare nunc, & amasse antea; certo scit meum amorem esse nunc præteritum: ergo qui certo scit me non amare nunc, & amare post, certo etiam sciet meum amorem esse nunc futurum. Prior autem argumenti minor illa, scilicet, Deus certo nouit me non amare ab æterno, & amare post, nulli potest esse dubia, aliter ignoraret Deus, vel meum amorem non fuisse ab æterno, vel esse post, scilicet hodie, quod dici non potest. Consequentiam vero optimam esse patet ex hac forma syllogistica: Qui certo nouit meum amorem non esse ab æterno, & esse post, scilicet hodie, certo nouit meum amorem tota æternitate futuram: Deus autem certo nouit meum amorem non esse ab æterno, & esse post, scilicet hodie: ergo certo nouit meum amorem tota æternitate futurum.

153 Iam secunda minor illa argumenti, videlicet totum hoc certo scisse Deum in propria obiecti veritate constat ex

dictis. Nam in primis hanc partem, scilicet mentem amorem non fuisse ab æterno, certissime nouit Deus in ipsa, & propria illius veritate; cum carentia mei amoris fuerit existens ab æterno, & omnia existentia apud omnes etiam Thomistas in se ipsis, & propria eorum veritate cognoscantur à Deo. Deinde existentia mei amoris hodie, certo cognoscitur à Deo hodie in se ipsa, & propria illius veritate, cum existens sit: ergo certo fuit etiam à Deo cognita ab æterno; aliter in tempore incepisset cognitio illa diuina: ergo totum illud certo nouit Deus ab æterno in propria obiecti veritate. Parco multis aliis argumentis inferius pro scientia media subiiciendis, quia facile cuique erit, ea omnia à scientia futuri conditionati in se ipso ad scientiam futuri absoluti similiter in se ipso transferre.

154

Obiicies. Si ab æterno fuisset in Deo præscientia futurorum contingentium, creati arbitrij libertas penitus corrueret: ergo Deo concedenda non est præscientia futurorum contingentium. Antecedens probatur primo, quia suppositio antecedens & essentialiter connexa cum effectu de medio tollit eius libertatem: præscientia autem diuina futurorum contingentium est suppositio antecedens effectum, cum tota æternitate sit illo prior & anterior; & aliunde, ratione suæ veritatis prorsus infallibilis, essentialiter connexa cum futuro: ergo. Secundo, quoties antecedens est mihi necessarium, & inuitabile; similiter & consequens necessarium mihi, & inuitabile est: Antecedens autem huius enthymematis; Deus scit ab æterno me amaturum: ergo ego amaturus sum: mihi necessarium & inuitabile est: ergo & consequens

mihi necessarium & inuitabile erit. Minor autem probatur, quia ego facere non possem, ne ab æterno præscientia mei amoris fuerit in Deo, eum sit anterior me: ergo mihi necessarium & inuitabile est antecedens illud, scilicet, Deus scit ab æterno me amaturum. Tertio, vel vna cum præscientia mei amoris futuri, possum ego non amare, vel non possum? si non possum: ergo supposita præscientia necessarium est ne amare. Si possum non amare: ergo possum facere præscientiam diuinam falsam. Probatum consequentia, quia me posse vna cum præscientia non amare, est, me posse coniungere præscientiam cum negatione mei amoris: id autem est posse facere illam falsam: ergo. Minor probatur, maior enim sola eget terminorum penetratione, Quia me posse coniungere actu præscientiam cum negatione amoris, est, me posse id, quod est actu coniungere præscientiam cum negatione amoris: actu autem coniungere præscientiam illam cum negatione amoris, est actu facere præscientiam falsam: ergo posse id facere, erit posse facere præscientiam falsam.

155

Hoc argumento decepti & allucinati non pauci, negarunt Deo præscientiam futurorum contingentium, quia determinatam veritatem vel falsitatem in propositionibus de futuro contingentem cum illius libertate conciliare non potuerunt. Dux præcessit Aristoteles 1. Perihermenias cap. 8. eiusdem etiam sententiæ fautor fuit Tullius lib. de fato. Ab huius ramen erroris tenebris eripuit nos fidei lumen ignotam gentilibus semitam demonstrans.

Respondeo igitur negans sequelam Ad Primam illius probationem distinguo

quo maiorē. Suppositio antecedens seu prior tempore, & consequens seu posterior natura evertit libertatem, nego: suppositio natura prior, concedo. Et distinguo minorem. Præscientia diuina futurorum contingentium est suppositio antecedens seu prior tempore, concedo: natura, nego. Et nego consequentiam. Quia etiam si præscientia sit tempore anterior, eo ipso quod sit natura posterior, & à futuro dependens, supponit liberum vsum voluntatis futurum: vnde suppositio præscientiæ antecedens non est, sed consequens, quæ non obstat libertati; vt esset enim antecedens opus erat, vt esset vel causa, vel requisitum, aut complementum ad operandum, quorum neutrum competit præscientiæ futurorum.

157 Ad secundam probationem concessa maiori, nego minorem, scilicet hoc antecedens, *Deus scit ab æterno me amaturum*, necessarium mihi, & inuitabile esse. Quia cum illud antecedens pendeat à meo amore libere independenti ab illo; sicut in manu mea, ex principiis indifferentibus, constitutum est amare vel non amare, ita constitutum est posse impedire ne præscientia amoris vnquam fuerit, si enim ego non amaturus essem, numquã Deus meum amorem futurum præuideret, sed potius non amorem. Inde suppositio præscientiæ mihi absolute contingens & euitabilis est, non minus quam ipse meus amor, à quo pendet præscientia, etiam quoad æternam existentiam.

158 Ad tertiam probationem, missa eorum responsione, qui docent, non idem esse, me posse coniungere diuinam prædefinitionem cum negatione actus prædefiniti, & me posse illam frustrare; quia facile eam argumento

nobis obiecto conuincet quisque falsitatis Respondeo, vna cum præscientia futuri amoris, siue in sensu composito illius, me non posse non amare: nego tamen inde fieri meum amorem necessarium; nam impotentia illa non est antecedens, sed consequens meum amorem, vt vidimus. Sicut ergo impotentia ad non amandum ex suppositione, quod amem, non reddit meum amorem absolute necessarium; ita nec impotentia coniungendi diuinam præscientiam cum negatione amoris, reddit amorem absolute necessarium, quia ea impotentia radicaliter oritur à suppositione, quod amem.

Sed instabis, ego non possum facere, ne extiterit, quod extitit ante me: 159 præscientia autem diuina extitit antequã ego existerem: ergo ego nõ possum facere ne extiterit. Maior videtur certa, tum quia ego nihil possum agere contra existentiam anteriorem me. Tum etiam, quia existentia anterior me, non dependet à me, cum existat sine me: ergo neque possum ego impedire, ne fuitit.

160 Respondeo distinguens maiorē: non possum facere ne extiterit, quod existit ante me, dependenter tamen à me, nego: independenter à me, concedo. Et distinguo minorem, præscientia diuina extitit ante me independenter à me, nego: dependenter, concedo. Et nego consequentiam. Ad probationem Respondeo me nihil posse agere contra præscientiam ex suppositione quod sit; absolute tamen & antecedenter posse agere non amorem, quo nunquam extitisset præscientia amoris, sed opposita, scilicet præscientia non amoris. Ad secundam probationem, distinguo illam. Existentia antioe me non de-

pendet à me pro instanti, in quo est sine me, concedo: pro instanti in quo prævideor amaturus nego. Et nego consequentiam. Quia vt ego possim facere ne vnquam fuerit præscientia fat est, quod illa pendeat à me pro instanti, quo ego prævideor amaturus, nam si in eo instanti non amarem, nunquam prænouisset Deus me in eo instanti amaturum, sed oppositum, nempe non amaturum.

DISPUTATIO III.

*De futuritione conditionata
contingentium.*

161 **C**ontrouersia non est, vt pro futuris absolutis prænotauimus, de futuritione metaphorica aut intentionali; nec de dubia & impropria, si quæ talis est; sed de physica & entitativa, certa, & infallibili, qua res certo & infallibiliter exitura esset si conditio poneretur, vel ponenda foret. Nec differitur de radice seu causa futuritionis conditionatæ, sed de illius formali constitutiuo. Et quamuis præsens disputatio consecrarium sit ex dictis pro futuritione absoluta, mutato tantum statu de absoluto in conditionatum, tamen ne terminorum nouitas rem satis perspicuam tantillum obtenebret, hanc disputationem præcipuè controuersia duximus præmittendam.

SECTIO I.

Quotuplex sit futurum conditionatum, & quodnam sit materia presentis disputationis.

162 **F**uturum conditionatum vulgo dicitur illud, quod esset si conditio poneretur. Re ramen strictè & rigorosè sumpta, in statu conditionato distinguere necesse est inter præsens, præteritum, & futurum sub conditione: sicut in statu absoluto distinguitur omnium consensu inter præsens, præteritum, & futurum absolutum. Eadem enim videtur omnium ratio, nec maior esse potest, cur res in statu conditionato possit esse futura, & non præterita, vel existens.

163 Sicut ergo in statu absolute res eadem respectiuè ad tempora diuersa est, & dicitur futura, præsens, & præterita absolute: ita in statu conditionato res eadem respectiuè ad tempora diuersa erit futura, præsens & præterita sub conditione. Præterea sicut in statu absoluto illares dicitur absolute præsens, quæ absolute est, ea autem absolute futura, quæ absolute erit, & illa absolute præterita, quæ absolute fuit. Pariter in statu conditionato illares est sub conditione præsens, quæ existeret existente conditione; illa vero futura, quæ exitura esset si futura quoque vel exitura esset conditio; illa autem præterita, quæ fuisset si conditio præcessisset. Quæ omnia sequentibus conditionalibus clariora fient. Prima: existente prædicatione Christi apud Tyrios, existens quoque esset eorum pænitentia: quæ exprimit existens conditionatum. Secunda: si futura esset vel exitura prædicatione Christi apud

apud Tyrios, futura quoque & extitura esset eorum pœnitentia: hæc denotat futurum sub conditione. Tertia: si fuisset vel extitisset prædicatio Christi apud Tyrios, fuisset quoque & extitisset eorum pœnitentia: hæc significat præteritum sub conditione.

164 Rursus etiam si eadem res diuersis temporibus non posset esse futura, præsens, & præterita; tamen in statu absoluto eodem tempore, quo vna res est præsens, altera est futura, & præterita altera: ergo idem erit in statu conditionato; pro tempore enim, quo esset existens Tyrionum pœnitentia sub conditione prædicationis Christi, non erat existens lapsus Adæ sub conditione faminae porrigentis pomum, sed præteritus: nec erat existens Antichristi peccatum, sed futurum: in statu ergo conditionato admittendum est præsens, præteritum, & futurum.

165 Confirmo, nam res illa, quæ posita conditione non esset futura sed existens, sub positione talis conditionis non est futura sed existens: plura autem sunt, quæ posita conditione futura non essent, sed existentia: ergo non erunt futura sub positione talis conditionis sed existentia, atque adè admittendum est existens sub conditione. Minor probatur, nam plures actus boni & mali existunt in eodem instanti in quo ponitur conditio: ergo plura sunt, quæ posita conditione futura non essent, sed existentia. Aliunde à nullo negatur futurum sub conditione, nec consequenter negari potest præteritum: ergo admittendum est in statu conditionato præsens, præteritum, & futurum. Quæ omnia licet indubitata videantur, quia tamen in sequentibus magni futura sunt ponderis, eorum probatio omittenda non fuit.

Hic tamen aduertas velim, futurum conditionatum nec dicere conditione esse absolute ponendam, nec non esse ponendam; sed ab utroque præscindere: multa enim sunt futura conditionata, quorum conditio aliquando, ponetur; multa vero, quorum conditio nunquam erit. Similiter existens conditionate, neque dicit existentiam actu esse, neque actu non esse; quia pleraque sunt existentia conditionate, quæ actu sunt; pleraque vero, quæ actu non sunt; sed ab utroque præscindit sicut futurum. Pariter, præteritum conditionatum non dicit conditionem absolute fuisse, neque non fuisse, sed ab utroque præscindit, sicut præsens & futurum ob eandem rationem.

Futurum igitur conditionatum, 167 idemque est de præterito & existente, duplex est; Aliud pure conditionatum, cuius videlicet conditio neque erit, est, aut fuit, talis est pœnitentia Tyrionum. Aliud est non pure conditionatum, cuius videlicet conditio re ipsa vel extitura est postea, vel existit nunc, vel extitit antea: & de futuro conditionato hoc modo sumpto non est nobis disputatio, sed de futuro à pure & non pure conditionato præscindente. Quia conditionatum non purum, vel est futurum absolutum, vel existens aut præteritum, de quibus in superioribus satis. Conditionatum vero purum pertinet ad scientiam visionis, quia carentia omnis existentia, qua in esse talis constituitur, libera Deo est & contingens.

Futurum ergo conditionatum à pure, & non pure conditionato præscindens, quadruplex est. Primum cuius conditio necessario est illatiua effectus, v.g. si ignis applicandus esset stupæ, ista comburenda foret. Secundum, cuius conditio disparata omnino

& respectu effectus, v. g. dormituro Turca cantaturus esset Hispanus. Tertium, cuius conditio impossibilis est, v. g. si lapis esset homo, libere operaturus esset. Quartum, cuius conditio, quamvis necessario non inferat effectum, est tamen conducens & proportionata effectui, v. g. si prædicatio Christi futura esset apud Tyrios, futura quoque & exitura esset eorum penitentia.

169 Præsens autem controuersia non instruitur de primo futuro conditionato; cuius videlicet conditio necessario infert effectum. Tum quia hoc futurum certitudinem & infallibilitatem habet à sua causa vel conditione. Tum etiam quia pleno ore fatentur Thomistæ recentiores huiusmodi futurum esse in se certum & infallibile, & certò & infallibiliter à Deo cognitum in se ipso ante omne decretum actu & formaliter existens in ipso. Ideo enim negant futurum contingens esse certò & infallibiliter futurum, & vt tale posse à Deo certo & infallibiliter in se ipso ante decretum cognosci, quia nec à se, nec à conditione habere potest infallibilitatem existendi, cum in se contingens sit, & conditio illum inferat. Quæ ratio non militat in conditionato necessario.

170 Nec præsens controuersia remoratur in secundo futuro conditionato, cuius videlicet conditio disparata est, & absque vlla propositione cum effectui. Quia tale futurum re ipsa conditionatum non est, nisi quæstio sit de voce. Nam particula, *si*, & signat dependentiam effectus à conditione; & aptitudinem & proportionem in ista, vt ponatur effectus: quorum neutrum in conditionato disparato reperitur; nam neque cantus Hispani à somno Turcæ dependet, nec somnus Turcæ aptus est aut proportionatus, vt His-

pani cantus existat.

Multo minus occupatur præsens I 71
controuersia in tertio futuro conditionato, cuius videlicet conditio impossibilis est. Tum quia præter suppositionem impossibilem, nihil continet diuersum à quarto futuro conditionato. Tum etiam quia parum conducit ad intelligentiam Scripturarum, quam intendimus. Tum denique quia, nulla est necessitas suppositionis impossibilis, quando tot abundant futura in Scripturis sacris sub conditione possibili.

Tota ergo præsens controuersia voluitur circa quartum futurum conditionatum, cuius videlicet conditio possibilis est, & quamvis necessario non inferat effectum, est tamen illi conducens & proportionata. I 72

Sed quæres. An ad propositionem strictè & rigorosè conditionalem necessaria sit bonitas consequentiæ; id est, an ex hoc antecedente, *Conditio est*, necessario sequi debeat hæc bona consequentia: *ergo effectus est*, ita vt non possit esse falsa. I 73

Magister Ledesma Dominicanus disp. affini de scientia futurorum contingentium fol. 602. littera D. §. septima ratio, Affirmat necessariam esse eam bonitatem consequentiæ ad proportionem conditionalem veram. Vnde docet nullum futurum conditionatū contingens posse habere determinatam veritatem, nec à Deo certò cognosci, quia nullū habet eam bonitatē consequentiæ: nam ex positione conditionis aliquando sequitur effectus, aliquando non, & semper potest non sequi: ergo propositio conditionalis semper erit falsa, quippe asserens bonitatem consequentiæ, quæ nunquam est in futuro contingenti. Quam doctrinam ait esse sancti Thomæ. Eandem sententiam sequuti sunt omnes illi Doctores Thomi I 74

Thomistæ, qui Deo negabant certam & infallibilem conditionatorum præscientiam, quos dabimus disput. sequenti.

- 175 Doctores verò Societatis negant ad veritatem propositionis strictè & rigorose conditionalis requisitam esse eam bonitatem consequentiæ. Cui sententiæ re maturius considerata subscribere decreuerunt recentiores Thomistæ inter quos Viues disp. 2. dist. 1. n. 6. citans pro se Sorum lib. 3. sūmularum cap. 8. sect. 3. Nec contrarium docuit P. Vasq. 1 p. disp. 67. num. 7. licet enim antea dixerit ad propositiones conditionales veras requiri bonitatem consequentiæ. Statim tamen eam bonitatem consequentiæ explicans coniungit discrimen inter propositiones de futuro necessario & contingenti: docens, in propositionibus conditionalibus in materia necessaria, consequentiam ita esse bonam, vt ex natura rei pugnet, dari antecedens verum, & consequens falsum: in propositionibus vero de futuro contingenti, vt sit bona consequentia, satis est, ait, vt consequens re ipsa sequatur, quamuis possit non sequi, quod longe distat à sententia Ledesmæ.

- 176 Censeo ergo ad propositionem strictè conditionalem, necessariam non esse eam consequentiæ bonitatem. Ratio est clara, nam ea bonitas consequentiæ requisita tantum est pro futuro conditionato necessario, in quo conditio necessariam habet connexionem cum effectu: ergo requisita non est pro contingenti, cuius conditio eam connexionem non habet; aliter esset futurum necessarium, cum ex positione conditionis ita poneretur effectus, vt non posset non poni, in quo stat bonitas consequentiæ. Confirmatur propositio illa Christi D. *Va tibi Corozain, Va tibi Bethsaida, quia*

si in Tyro & Sidone facta fuissent virtutes, qua in te facta sunt, olim in cilicio, & cinere pœnitentiam egissent; est propriissime conditionalis absque illa bonitate consequentiæ: ergo. Antecedens patet quoad vtramque partem; quoad primam; quia nulla est in eo modo loquendi improprietas, atque adeo particula si propriissimam continet conditionalem. Quoad secundam verò ostenditur, quia si propositio illa haberet eam bonitatem consequentiæ, ex positione conditionis apud Corozainos & Bethsaiditas subsequuta fuisset eorum pœnitentia contra Scripturam, cum ex eadem conditione subsequuta fuisset apud Tyrios: ergo illa bonitas consequentiæ necessaria non est pro veritate propositionis conditionalis de futuro contingenti. Satis ergo est si conditio proportionata sit effectui, & iste pendens ab illa, & vltterius sit agens liberum, qui inferat effectum posita conditione licet indifferenti.

SECTIO II.

In quo consistat formaliter futurum conditionatum contingens.

ALiqui ex recentioribus Dominicanis consequenter ad ea, quæ tradiderant pro futuro absoluto contingenti; docent futurum conditionatum contingens, vltra carentiam existentiam, consistere formaliter in determinatione præsentis ad existendum postea, si conditio poneretur. Ab eaque determinatione aiunt sumere futurum conditionatum de se contingens certitudinem, & infallibilitatem ad existendum

stendum postea, si conditio poneretur. Ita Viues cum suis disp. 10. & 18. vtrobiq; repetens eadem argumenta, quæ pro futuro absoluto contingenti præmiserat disp. 1. quæque nos etiam librauimus disp. 2.

178 Itaque in hac sententia, existentia conditionata non est formaliter de intrinseco constitutiuo futuri conditionati, sed est purus terminus adæquatæ & integræ futuritionis consistentis tantum in carentia existentia nunc, & determinatione præsentis ad existendū postea, si conditio poneretur. Quæ determinatio tandiu est præsens, quandiu verum est, rem esse sub conditione futuram. Si autem inquiras, quid sit determinatio illa præsens ad existendum postea, si conditio poneretur? Respondent, consequenter ad dicta pro futuro absoluto contingenti, esse decretum diuinum conditionatum ex parte obiecti, & absolutum ex parte actus, actu, & formaliter existens in Deo, ita habens: *Volo penitentiam Tyrionum si apud illos fierent virtutes Christi. Quod decretum conditionatum in infinitum multiplicari pro singulis & infinitis combinationibus conditionatis non horrent.*

179 Dixi, ex recentioribus Dominicanis. Quia antiquiores in ea sententia non fuisse, non fingimus nos, sed ex eorum scriptis accepimus. Audi magistrū Ledesma Dominicanum disp. 2. affini de scientia futurorum contingentium fol. 577. columna 1. littera C. de illa determinatione & decreto recentium Thomistarum ita loquentem. *Secundus modus explicandi eam sententiam (scilicet affirmantem Deum certò scire futura conditionata contingentia) est aliorum, qui dicunt quod Deus cognoscit hæc futura conditionata in prædeterminatione sua voluntatis, & in decreto illius, quo prædeterminat, quid esset fa-*

cturus, non absolute sed sub conditione, si hæc vel illa circumstantia poneretur: ut si voluntas hominis vel Angeli hoc vel illo ordine rerum crearetur, & sub his circumstantiis, vel sub illis. Quod si quis dicat, quod Deus nihil de his sua voluntate decreuit, cum simpliciter non sint futura. Respondent auctores istius modi dicendi, quod Deus non cognoscit hæc futura in absoluto decreto, quovolutuit illa esse aut geri; sed in decreto includente eam conditionem in obiecta. Itaque existimat ista sententia, quod Deus præter ea, quæ decreuit absolute fieri a causis liberis, decreuit etiam omnia, quæ à quacunque voluntate possibili futura essent: si sub hac vel illa conditione crearentur, imò & omnia, quæ ipsamet voluntas diuina faceret, si alia occasiones vel circumstantia ad operandum se illi offerrent.

180 Contra istam doctrinam agit Ledesma fol. 582. columna 1. & sequentibus, his verbis. *Secunda conclusio. Prima sententia (scilicet affirmans Deum certò scire futura conditionata contingentia) iuxta secundum modum (scilicet in decreto conditionato ex parte obiecti & absoluto ex parte actus) declarata est falsa & improbabilis. Hanc conclusionem docent omnes auctores secunda sententia, & præcipuè omnes illi, qui sequuntur doctrinam D. Thoma. Et rationem suæ conclusionis innuit Ledesma num. sequenti his verbis. Quia hæc prædeterminatio libera, & prædeterminatio libera Dei circa futura conditionata, quæ nunquam futura sunt, est impossibilis in ipso Deo, neque reperiri potest in illo: igitur in tali prædeterminatione & prædeterminatione libera diuine voluntatis, non potest Deus cognoscere certò & infallibiliter futura conditionata: ergo si fides danda est Ledesmae Dominicano determinatio præsens futuri conditionati sumpta à decreto*

creto conditionato ex parte obiecti, & absoluto ex parte actus, contraria est sententibus Thomistis, & omnibus his qui sequuntur doctrinam Diui Thomæ.

181 Præterea Reuerendissimus Alvarez etiam Dominicanus lib. i. responsionū cap. 5. num. 26. *Antiqui*, inquit, *non egerunt de decretis conditionatis, nec de scientia conditionata.* Vel ergo antiqui Patres Prædicatores egerunt de futuro conditionato certo & infallibili, vel non? si non egerunt, quo fundamento citantur à Viues pro illo. Si egerunt: ergo non constituebant illud determinatione præsentis sumpta à decreto conditionato, cuius non meminerunt: ergo determinatio illa præsens, nouitas est Dominicanorum Recentium.

80 182 Dixi aliqui ex recentioribus Dominicanis, quia plures etiam ex Recentioribus non posse in ea sententia subsistere, mihi compertum est. Nam qui cum Verdu, Nazario, & Gonzalez negant Deum prædefinire posse actus prauos, cum tamen isti aliunde sint certò & infallibiliter conditionate futuri: necesse est eam infallibilem futurationem consistere non posse in eorum sententia in determinatione diuina sumpta à decreto illo conditionate prædeterminante, seu prædefiniente. Imò existimo iuxta principia Dominicanorum recentium etiam eorum, qui ad entitatem peccati prædeterminationes admittunt, non posse eam sententiam extendi ad omnia futura conditionata. Nam vt expendimus pro futuro absoluto; malitia formalis, vt talis, est aliquod futurum conditionatum certum & infallibile, ad quam nulla est possibilis diuina determinatio: ergo hac futurum constitui non potest determinatione diuina præsentis ad existendum postea, si conditio poneretur. Quod si semel nobis detur vnicum

futurum conditionatum certum & infallibile absque determinatione diuina præsentis, securi & pacifici in nostra sententia viuere possumus. Quid enim nobis obiciunt, quod in illud suum futurum non retundamus.

183 Doctores autem Societatis Iesu consequenter ad ea, quæ pro futuro absoluto tradiderant, constantes & immoti pronunciant. Futurum conditionatum certum & infallibile tantum consistere formaliter in carentia existentiae nunc, & existentia postea si conditio poneretur, expuncta à formali constitutio futuri determinatione illa præsentis ad existendum postea. Ita Doctores nostri, morosius illi, qui suo loco vno agmine, vnoque impetu pro scientia Media certaturi prodibunt.

184 Asserendum est, Futurum conditionatum certum & infallibile non consistere formaliter in determinatione illa præsentis ad existendum postea, si conditio poneretur; sed in carentia existentiae nunc, & existentia postea, si conditio poneretur. Probatum primò. Futurum absolutum certum, & infallibile non consistit formaliter in determinatione præsentis ad existendum postea absolutè, sed in sola carentia existentiae nunc, & existentia postea: ergo futurum conditionatum certum & infallibile non consistit formaliter in determinatione præsentis ad existendum postea, si conditio poneretur; sed in sola carentia existentiae nunc, & existentia postea, si conditio poneretur. Consequenter legitima est etiam apud aduersarios, qui de futuro conditionato consequenter aiunt discurrendum cum futuro absoluto. Antecedens autem multis à nobis stabilitum est. disp. i. cuius omnes probationes sub terminis conditionatis militant pariter pro futuro conditionato, & facile quisque huc poterit eas reuocare;

care ; quod omittimus nos ne fastidiosa repetitione nimium tractatus excrefcant.

185 Probatur fecundò ad hominem contra Viues : nam vt habes disp. 2. dist. 4. & 5. Deus ante omne decretum abfolutum ex parte actus, id est actu & formaliter existens in ipfo, certò fcit futurum conditionatum iuxta modum, quo conditio illud inferat. Si enim conditio probabiliter tantum inferat futurum conditionatum, Deus certo fcit, quod poftca conditione probabiliter tantum fequeretur ex illa effectus. Si autem conditio contingenter aut coniecturaliter inferat effectum, Deus certo fcit, quod poftca conditione contingenter tantum & coniecturaliter fequeretur euentus. Si denique conditio infallibiliter inferat futurum, Deus certò fcit, quod poftca conditione infallibiliter ex illa fequeretur effectus; phyfice fi infallibilitas phyfica fit; moraliter fi moralis, & metaphyficè fi metaphyfica. Quas omnes fcientias infallibiles ex parte fubiekti, fiue ex parte fui, habet Deus ante omne decretum abfolutum ex parte actus; id est ante omne decretum actu & formaliter existens in ipfo. Ex his, quæ exprefse tenet aduerfarius locis citatis,

186 Ita difputo. Deus, ante omne decretum actu, & formaliter existens in ipfo, certo fcit exituram certo & infallibiliter pœnitentiam Petri v. g. fi conditio certo & infallibiliter cum ea connexa poneretur, vel ponenda foret, qualis est in tua, & Thomiftarum fententia prædeterminatio tam creata, quam increata : ergo pœnitentia Petri est fub ea conditione certò & infallibiliter futura ante omne decretum actu & formaliter existens in Deo; aliter ante illud non cognofceretur à Deo, vt certò, & infallibiliter futura : ergo ea pœnitentiæ certa, & infallibilis futu-

titio confiftere non poteft in determinatione præfenti fumpta à decreto abfoluto ex parte actus; alioqui neque ea futuritio certa efferet fub ea conditione, neque à Deo ante decretum vt talis cognofceretur. Confequentiæ clariffimæ funt. Antecedens vero conceditur à Viues citato num. 35.

187 Confirmatur, Futurum neceffarium conditionatum ideo est certum, & infallibile ante omne decretum abfolutum ex parte actus, quia conditio certò, & infallibiliter inferat effectum : in fententia autem Thomiftarum, hæc conditio futuri conditionati contingentis, fcilicet prædeterminatio tam diuina quam creata, certò & infallibiliter inferat effectum; non moraliter tantum, aut phyfice, fed metaphyficè : ergo ante omne decretum abfolutum ex parte actus, est certo & infallibiliter futurum: ergo eius certa & infallibilis futuritio constitui non poteft in determinatione præfenti fumpta à decreto actu & formaliter existente in Deo.

188 Probatur tertio conclusio contra Thomiftas fentientes non poffe Deum prædefinire, aut prædeterminare materiale peccati. Nam plures actus prauis funt certò & infallibiliter conditionate futuri, & vt tales certò & infallibiliter cognofcuntur à Deo: ergo eorum actuum certa & infallibilis futuritio conditionata ftat abfque vlla determinatione præfenti fumpta à decreto diuino determinante illos. Vnde neceffe est, vt authores ifti ad noftam fententiam fe recipiant pro futuritione certa, & infallibili actus prauis. Quod fi in actu malo fufficiunt futuritioni certæ carentia existentia nunc, & existentia poftca, fi conditio poneretur, cur ni in bono? Et quæ iacula poterunt in nos contorquere authores iftiusmodi, quæ ipfos non feriant.

Probatur

189 Probatur quartò contra omnes Thomistas. Quia esto Deus prædeterminet ad materiale peccati; nullus tamen ausus est asserere, Deum prædeterminare ad formalem illius malitiam: & tamen malitia formalis est certo, & infallibiliter conditionate futura, & ut talis à Deo cognita: ergo illius certa, & infallibilis futuritio conditionata stare non potest in determinatione diuina, seu decreto ad malitiam formalem determinante sub conditione. Præter carentiam autem existentie nunc, & existentiam postea, nihil est, quo certa, & infallibilis malitiæ futuritio conditionata constituatur: solis ergo illis constituenda est. Effugia autem, quæ huic argumento adhiberi possent, præclusa iam à nobis sunt disp. 1. à num. ...

190 Plura alia argumenta, quæ à nostris Doctoribus contra decretum prædeterminans tam absolutum quam conditionatum obiici consueverunt, dabuntur inferiùs.

SECTIO III.

Infringuntur obiecta.

191 **O**biicit primò Viues disp. 10. distinct. 1. Ante decretum diuinum absolutum ex parte actus & conditionatum ex parte obiecti, nequit verificari de re contingenti futuritio infallibilis conditionata: ergo illa consistet in determinatione sumpta à tali decreto. Antecedens probatur, quia res contingens conditionate habere non potest ante decretum absolutum ex parte obiecti futuritionem infallibilem, nisi habeat de præsentis aliquid, quo reddatur infallibilis existentia, casu quo ponatur conditio: nihil tale habet res

conditionate contingens, cum in sententia nostra omnia illius principia, & conditiones indifferentia sint: ergo ante decretum illud diuinum nequit verificari de re contingenti futuritio infallibilis conditionata. Maiorem supponit, & minorem probat tota ferè disp. citata, eadem repetens, quæ pro futuro absoluto antea obiecerat, & soluta à nobis sunt disp. 1. sect. 3.

192 Respondeo ergo ex ibi dictis negas antecedens. Ad probationem nego maiorem, quam supponit aduersarius, & probare debuisset. Primò quia apud te præteritum est certo, & infallibiliter tale, quin habeat de præsentis aliquid ultra carentiam existentie nunc, & existentiam antea. Secundò, quia apud omnes Thomistas malitia formalis est certò, & infallibiliter sub conditione futura, quin habeat aliquam determinationem de præsentis. Tertio, quia futurum necessarium conditionatum est certò & infallibiliter futurum quin similiter habeat aliquid de præsentis, quod reddat infallibilem existentiam casu quo ponatur conditio, aliter assigna mihi quid existat de præsentis respectu huius futuri: si alius Sol crearetur luceret. Quartò, quia ab aduersario admittitur de facto futurum conditionatum certum & infallibile, quin aliquid existat de præsentis: Nam hoc futurum conditionatum; Antichristus pœniteret si à Deo prædeterminaretur ad pœnitentiam; est futurum conditionatum certum & infallibile ante omne Dei decretum ut vidimus sect. præcedenti: & nihil illius est præsentis. Pariter dicimus omnia futura contingentia esse certò & infallibiliter talia, etiam si nihil sit de præsentis, quo certa reddatur existentia, casu quo ponatur conditio: sufficit enim carentia existentie nunc & existentia postea si conditio poneretur.

192 Quod si infes. Quod non est præfens non potest constituere futurum dum futurum est : ergo cum existentia non sit præfens dum res est futura non poterit constituere futurum. Respondi iam disp. 1. sect. 3. negans antecedens, nam sicut existentia, quæ non est, potest constituere præteritum, ita & futurum.

193 Obiicit secundò Viues eadem disp. 10. dist. 2. num. 18. Potentia quæ secundum se est indifferens ad utramque partem contradictionis, nequit esse infallibiliter determinata ad alteram partem, si ponatur sub aliqua conditione, nisi conditio illa inducat infallibiliter ex natura sua consensum v. g. potius quam dissensum, aut ab extrinseco inuoluat aliquid, quod extorqueat, aut certum reddat consensum : atqui conditio in nostra sententia neque inducit infallibiliter consensum v. g. potius quam dissensum; neque ab extrinseco inuoluit aliquid, quod extorqueat, aut certum reddat consensum : ergo ex nullo capite haberi potest futurum contingens infallibiliter tale ante omne Dei decretum.

194 Respondeo negans maiorem : sicut enim in sententia omnium Thomistarum potentia secundum se indifferens ad utramque partem contradictionis infallibiliter à se ipsa determinatur ad alteram partem, scilicet malitiæ formalis, si ponatur sub aliqua conditione, quin illa conditio inducat infallibiliter ex natura sua malitiam, aut inuoluat ab extrinseco aliquid, quod extorqueat aut certam reddat malitiam. Idem nos dicimus de omni futuro conditionato infallibiliter tali; cuius constitutiuo sufficit, carentia existentie nunc, & existentia postea si conditio poneretur, quam vocamus existentiam conditionatam. Quod si Viues

optimè nouisset, nullam in P. Soatio variationem inuenisset, nisi necessariam inter statum absolutum & conditionatum ab omnibus admissam. Etenim P. Soatius lib. 1. de scientia conditionata cap. 7. quem tu citas disp. 10. dist. 2. num. 19. nihil aliud asserit, quàm futurum absolutum constitui existentia absoluta pro aliqua differentia temporis, & conditionatum conditionata, in quo nulla est variatio, quæ consequentissima non sit.

Istæ Viues, primò num. 22. Quia 195 nos aperte dicimus, cognosci veritatem futuritionis rei, quia aliquando erit : ergo cognoscitur quod erit, quia erit, quæ est manifesta negatio. Consequentia probatur, quia nos non dicimus, cognosci quod erit, quia aliquando est, neque id dicere possumus; quia plurima ex futuris conditionatis cognita fuerunt vt talia; & tamen nunquam existent, quia conditio nunquam ponetur : at non est diuersa ratio cognoscendi ista à ratione cognoscendi omnia, vt constat: ergo tantum cognoscitur quod erit, quia erit.

Respondeo, in primis nullam esse 196 negationem in eo, quod Deus cognoscat, quod res erit, quia re vera erit: hoc enim est cognoscere rem futuram propter propriam illius veritatem. Sicut in sententia Thomistarum, nulla est nugatio in eo quod cognoscat Deus, quod res est præfens, quia re vera præfens est; & quod res est præterita, quia re vera præterita est. Quæ doctrina fundata est in communi & trita philosophia, scilicet in assensu obiecti materialis propter propriam illius veritatem, idem esse obiectum materiale & formale, ad quam classem reuocantur assensus præmissarum. Sicut ergo assensus existentie propter propriam illius veritatem dicit, Peritum existere, quia re vera existit abs-

que negatione; idem nos dicimus de assensu rei futuræ.

197 Deinde nos non dicimus, Deum per scientiam Mediam cognoscere, quod res erit; sed quod exitura esset, si conditio ponenda foret; vel esset, si conditio poneretur. Itaque rem existere conditionate, non est res, quæ existat, sed quæ existeret si conditio poneretur: similiter rem esse conditionatè futuram, non est res, quæ erit, sed quæ exitura foret. Concedo ergo eandem esse rationem cognoscendi omnia futura. Quid tamen inde contra nos vno ore afferentes omne futurum conditionatum esse certum, & infallibile ab existentia, non quæ erit, sed quæ exitura esset, si conditio poneretur?

95
198 Instat secundò num. 23. Futura conditionata quæ nunquam erunt, in nulla temporis differentia existent: ergo non possunt esse certo & infallibiliter sub conditione futura ab existentia postea, ad quam nos pro futuro absoluto confugebamus. Hæc instantia doctrinam nostram assequuta non est. Nos enim non constituimus futurum sub conditione existentia, quæ erit pro aliqua temporis differentia; sed existentia, quæ esset, si conditio poneretur: sicut ergo futurum absolutum est certum ab existentia quæ erit, ita conditionatum ab existentia, quæ esset, si conditio poneretur. Quam solutionem P. Soarij si Viues penetrasset, comperisset eam non esse refugium inane, ut ipse ait num. 28. sed clypeum æneum contra inane iaculum vagum, & profugum ab scopo. Nec falsò imposuisset P. Soario num. 27. quod res erit, quia Deus apprehendit rem præsentem, quæ nunquam erit præsens. Nam P. Soarius nec lib. 2. de scientia conditionata cap. 7. nec tom. 1. de gratia, prolog. 2. cap. 7. nec verbis à te relatis, docet, ideo rem esse futuram, quia

Deus apprehendit illam futuram vel existentem, sed è contra. Solùm ergo dixit P. Soarius, rem, quæ nunquam erit absolutè præsens, posse esse sub conditione futuram & existentem, & eam existentiam posse apprehendi à Deo, etiam si nunquam absolutè sit quia satis est, quod conditionate esset.

199
Ut clarius tamen mi lector deprehendas, quam semotus sit aduersarius à doctrina nostra conditionatorum contingentium, expendas precor; quid præfata disp. 10. num. 35. post longas P. Soarij & Diotalleuij instructiones, & annotationes didicerit in præsentia controuersia. Ita scribit. *Hæc responsio (scilicet Diotalleuij) nihil amplius dicit, quam solutiones P. Soaris. In summa enim tantum dicit futura conditionata esse præsentia ex hypothesi ab æterno, non ratione connexionis cum re; sed quia res apprehenditur per actum, qui in ipsam immediatè fertur, eamque simplici intellectiõni representat ad modum existentis extra causas. Et ratione huius præsentia obiectiua cognosci à Deo infallibiliter futuritionem illam conditionatam.* Hoc est compendium Doctrinæ P. Soarij & Diotalleuij diligentis studio compositum à Viues; in quo quantà compaginatur, quæ nec à P. Soario nec à Diotalleuio somniata sunt iam ostendo.

200
Primò falsò inferitur; Futura conditionata esse præsentia ex hypothesi ab æterno. Non enim futura conditionata sunt præsentia ex hypothesi ab æterno; sed tantum pro illa tēporis differentia, in qua hypothesi siue conditio poneretur. Hoc scripsit Soarius, hoc Diotalleuius de præsentia physica & entitatiua sub conditione. Falsò inferitur secundò, futura conditionata esse præsentia ex hypothesi ab æterno, quia apprehenduntur à Deo ad modum

existentis extra causas : nam etiam si futura conditionata essent presentia ex hypothesi ab aeterno , non ideo talia essent quia apprehenderentur à Deo admodum existentis extra causas ; sed è contra ideo apprehenderentur à Deo esse presentia ex hypothesi ab aeterno, quia actu essent extra causas , si conditio poneretur. Hoc docuit P. Soarius , hoc Diotaleuius. Falsò infertur tertio ; ratione presentiae obiectivae cognosci à Deo infallibiliter futuritionem conditionatam ; non enim cognoscitur infallibiliter futuritio conditionata , quia ipsa existit obiectivè ; sed quia res physice esset , si conditio poneretur ; inde sicut est certa , & infallibilis futuritio conditionata , ita ut talis cognoscitur à Deo. Hoc dictavit P. Soarius , hoc Diotaleuius. Videas nunc mi Lector , quam incerta & errabunda ab hisce fundamentis nascitura sint argumenta.

201 Instat vltimo Viues eadem disp. 10. num. 19. & 20. Nam P. Soarius fatetur humanum captum superare , quod cognoscantur infallibiliter futura antequam Deus eorum existentiam decernat , absolutum absolute & conditionatum conditionate : Hoc autem, quod P. Soarius supra suum captum esse fatetur , facile percipere potuisset , si nobiscum ad diuina decreta confugisset : ambulat ergo scientiae Media authores in mirabilibus super se , ipsis etiam id cognoscentibus. Maiorem probat. Nam P. Soarius tom. i. de gratia prolog. 2. cap. 7. num. 21. praemissa doctrina à nobis tradita tandem concludit his verbis. *Quod sicut captum humanum superat intelligere , quomodo diuinus intuitus hanc habeat efficacitatem in his conditionatis , ita plane in absolutis : ergo.*

202 Respondeo negans maiorem. Ad probationem dico aduersarium non

attente legisse P. Soarium, nã ea verba dicta non sũt à P. Soario circa scientiam conditionatorum ante decretum , sed circa efficacitatem diuini intuitus & virtutis intelligendi , quomodo videlicet intelligat rerum existentias antequam sint , quod ab omnibus etiam Thomistis superandum est. Inde concludit P. Soarius , sicut negari non potest Deum cognoscere existentias rerum absolutas , ita nec conditionatas ; quia eadem est omnium ratio.

Nunc autem videamus , An aduersarij suo illo decreto praedeterminante ambulent in magnis & mirabilibus super se. Inquirentes enim quomodo cum creata libertate consistat , & Deum causam peccati propriè non faciat? Respondent , arcanum esse & grande mysterium ; ideoque , sicut in celebrioribus fidei articulis , captiuandum intellectum. Ita Banez 1. p. quaest. 23. a. 5. §. *ad hanc obiectionem , &c. Nam primum omnium debuissent credere , quod aiunt se non posse intelligere ; credimus enim Catholici mysterium Trinitatis , etiam si non intelligamus.* Blasius Verdu relectione contra scientiam Mediam appendice fol. 75. *Credidit Maria posse Deum eam impragnare inuiolata virginitate ; credas ergo & tu si non intelligis , posse Deum sua efficacia tuam libertatem impragnare praedeterminati.* Ledesma tract. de Auxiliis art. 10. §. *Aduertendum , &c. ait, esse mysterium , quod maximè ad fidem pertinet.* Nazarius 1. part. quaest. 22. art. 4. controu. 2. *Non posse humano intellectu comprehendi.* Vnde in responsione ad argumentum contra 7. & 10. conclus. monet hæc , *non esse presius emungenda.* Alvarez de Auxiliis disp. 118. num. 5. *Rationem huius concordia (scilicet praescientiae & decreti praedeterminantis cum libertate creata) credendum esse, & captiuandum intellectum in obsequium*

quum fidei. Similiter loquitur lib. 7. responſionum cap. 7. num. 14. Caietanus 1. part. quæſt. 22. art. 4. §. *ad hanc dubitationem. Et sic intellectum anima noſtra, oculum noctuae eſſe conſiderans, in ignorantia ſola quietem illius inuenio. Melius eſt enim tam fidei Catholica, quam Philoſophia fateri cecitatem noſtram.* Et poſt pauca. *Et verè, ſi ſic prædicaretur, nullus fortè circa prædeſtinationem erraret Chriſtianus, ſicut non errat in materia Trinitatis: quia dicitur, & ſcribitur, & ita eſt, quod occulta eſt humano intellectui, & ſola fides ſufficit.*

204 Hæc & alia teſtimonia multis retro annis contra antiquatum illud argumentum à noſtris Doctõribus obiecta, legere Viues debuiffet, & oſtendere nobis in quo P. Soarius, aut Molina, cui id antiquius obiciebatur, ambulauerint in magnis & mirabilibus ſuper ſe; in quo prius non ambulauerint Dominicani? Et quid myſterij; vt illud improbet Viues in Soario, quod mille laudibus effert Aluarez in Caierano? ſcribens lib. illo 19. de Auxilijs diſp. u8. num. 5. *Hæc* (ſcilicet num. præcedenti à nobis ſcripta) *ex Caietano tranſcripſi, quoniam piſſime loquitur, & verba eius modèſtiam & humilitatem redolent Chriſtianam.* Mirum ſane, eadem verba eſſe in P. Soario exprobratione digna, quæ in ore Thomiſtarum pietatem redolent Chriſtianam!

SECTIO IV.

An futurum conditionatum tale ſit ante decretum Dei conditionatum.

205 **Q**ui noſtris Doctõribus falſò impoſuerunt, vt vidimus diſp. 1.

ſect. 5. docuiſſe eos & admiſſiſſe futurum abſolutum ante decretum Dei abſolutum: ex conſequentia doctrinæ natum eſſet ſecundò ſuperimponere, docuiſſe pariter & admiſſiſſe futurum conditionatum ante decretum Dei conditionatum. Ne tamen ex incuria voluendi noſtros libros aliquis alius Theologus Salmanticenſis diſcalceatus in huiusce generis incidat impoſturam, opportunum erit aduertere, quid in hac parte tradiderint Doctõres Societatis.

Dupliciter dici poteſt decretum aliquod conditionatum. Primò, quia attingit obiectum dependenter à conditione; quale eſt in ſententia Thomiſtarum decretum, quo Deus vult poenitentiam Tyrõrum ſi apud ipſos fierent virtutes Bethſaiditarum: & in cõmuni noſtrum cum P. Soario, decretum concurrenti ad amorem ſi voluntas creata illum determinet, & ad odium ſi determinet illud, diſcrimine aſſignando ſuo loco. Huiusmodi decretum dicitur conditionatum ex parte obiecti, quia inuoluit conditionem in obiecto. Decretum conditionatum ex parte obiecti, poſſet eſſe duplex, vnum prædeterminans poſita conditione indifferenti; aliud indifferens ad vtramque partem, ſcilicet coniungibile tam cum conſenſu, quam diſſenſu. Secundò dici poteſt aliquod decretum conditionatum, quia exiſtit per modum conditionis, ſiue inuoluat conditionem in obiecto ſiue non: qua ratione in ſententia Thomiſtarum & noſtra ſe habet exiſtentia virtutum Bethſaiditarum apud Tyrõs, quæ exiſtentia in propoſitione conditionali ſignatur particula *ſi*. Hæc tamen exiſtentia per modum conditionis præſcindit ab exiſtentia phyſica & entitatiua, & non exiſtentia, vt de futuro conditionato initio diſputationis dicebamus; quia neque

neque de illa dicitur esse, neque non esse, sed si esset. Decretum ergo existens per modum conditionis præcipientis ab existentia physica & non existentia dicitur decretum conditionatum ex parte actus. Et huiusmodi existentia per modum conditionis communis est omni decreto tam efficaci quam inefficaci, tam absoluto ex parte obiecti, quam conditionato; tam prædeterminanti, quam indifferenti; quia nullum est, quod assumi non possit per modum conditionis: sicut nulla est vocatio siue efficax siue prædeterminans siue indifferens, quæ non possit assumi per modum conditionis.

207 Afferimus primò nullum futurum conditionatum tale esse ante decretum Dei conditionatum ex parte actus, sed post ipsum. Hæc est sententia omnium Doctorum Societatis, quos dabimus pro Scientia Media. Ratio clara & perspicua est, quia omne futurum pendet à suis causis, & consequenter à decreto diuinæ voluntatis, sine quo nihil potest esse futurum, aut existens. Proportionem tamen accommoda, quia futurum absolutum pendet à decreto absoluto ex parte actus; conditionatum vero à conditionato. Et hinc consequenter afferimus nos, futurum conditionatum non esse ante decretum conditionatum ex parte actus, sed post ipsum, quia est illius effectus.

208 Videas nunc precor, quam sine fundamento ex futuro conditionato arrepta sit à Thomistis occasio, ut ait Viues disp. 1. num. 27. ad falsò imponendum nostris Doctoribus futurum absolutum ante decretum absolutum ex parte actus. Quis enim vel nouitius in Theologia ita discurreret. Patres Societatis docent futurum conditionatum ante decretum absolutum: ergo etiam docent futurum absolutum ante

decretum absolutum. Sanè illud antecedens occasio nulla est tam malæ consequentiæ, sed huic optimæ. Patres Societatis etiam si admittant futurum conditionatum ante decretum absolutum ex parte actus, non tamen ante decretum conditionatum: ergo neque admittent futurum absolutum ante decretum absolutum ex parte actus: ergo in futuro conditionato nulla cum fundamento in re stetit occasio ad imposturam illam.

Afferimus secundò, Futurum conditionatum tale esse ante omne decretum absolutum ex parte actus, id est actu & formaliter existente in Deo Ita omnes Doctores Societatis. In hac conclusione probanda occupatur integer tractus noster. Ratio breuis est, quia etiam si Deus nihil absolute & actu decreuisset, veritas futuri conditionati certa & infallibilis constitisset, ut tota hac disputatione probatum est, & iterum probabitur inferius: Nam futurum tantum pendet à causis in eo statu, in quo ipsum est: ergo futurum conditionatum tantum pendebit à causis conditionate existentibus vel futuris: ergo similiter pendebit à decreto non absolute, sed conditionate existente.

Si autem inquiras, quale sit decretum conditionatum ex parte actus, à quo pendet futurum conditionatum contingens, in esse talis.

Afferimus tertio, non esse decretum prædeterminans, sed indifferens & de se coniungibile tam cum consensu, quam cum dissensu. Ratio est omnibus Doctoribus Societatis, quia decretum prædeterminans de medio tollit creatam libertatem & auxilium sufficiens, Deumque authorem peccati constituit. Quod nunc leui manu attigisse satis est, quando non probandam aggredimur, sed declarandam suscipimus

pimus doctrinam Societatis.

212

Asserimus quartò quodlibet futurum conditionatum contingens supponere inter alia duo decreta conditionata ex parte actus, eaque indifferentia respectu liberæ operationis. Vnum præparans concursum ad vtramque partem libertatis, siue applicans in actu primo omnipotentiam, quod idem est, vt arbitrium creatum sit proxime potens ad eligendum tam consensum, quam dissensum. Quod decretum ab aliquibus cum P. Suario vocatur conditionatum ex parte obiecti; ab aliis dicitur inefficax, ab aliis dici potest sufficiens, sed discrimen esse nominis & non rei ostendi tractatu de diuinis auxiliis, & suo loco reostendam. Alterum decernens positionem conditionis; quod licet respectu conditionis sit absolutum ex parte obiecti & intrinsece efficax, respectu vero liberæ operationis est indifferens, non minus quam ipsa conditio, & de se coniungibilis tam cum consensu, quam dissensu.

213

Hæc duo decreta sicut à nostris Doctoribus exiguntur absolute existentia, modo à nobis explicato disp. I. sect. 5. ad omne futurum absolutum contingens & liberum; ita exiguntur conditionate existentia ad omne futurum conditionatum cōtingens & liberum. Sic enim vtrumque futurum habet causas sibi in statu suo congruas & proportionatas. Quæ duo decreta, siue simplicia sint, siue ex multis complexa, ex parte Dei constituunt conditionem illam, *si posuero v. g. Petrum in tali auxilio & circumstantiis*. Nam ibi imbibuntur omnes causæ & requisita tam ex parte Dei quam creaturæ ad operandum, & consequenter ea decreta diuina.

214

Conditio vero creata dicit internum gratiæ auxilium, cognitionem indif-

ferentem & remotionem omnium impedimentorum ad vtrumlibet libere eligendum. Itaque hæc conditionalis: si fierent virtutes Bethsaiditarum apud Tyrios, pœnitentiam egissent: & idem est de alia quacunque, dicit pro conditione & aliquid creatum, & aliquid increatum: creatum, est Christi externa prædicatio miraculis confirmata vnà cum interno auxilio gratiæ: In-creatum, est decretum ponendi ea omnia, & aliud decretum præparans omnipotentiam ad vtrumque. Pro effectu vero dicit pœnitentiam Tyriorum, quam vocamus futurum conditionatum; quia si ea conditio ponenda foret, exitura quoque esset pœnitentia Tyriorum.

215

Hoc tamen differunt inter se prærequisita diuina constituentia conditionem à prærequisitis creatis eandem conditionem componentibus. Quod prærequisita diuina, scilicet decreta, cum non possint esse futura saltem realiter, imò nec virtualiter vt ostendi tractatu de Scientia Dei, non possunt vt talia denotari per particulam *si*. Prærequisita vero creata cum possint esse futura, possunt quoque vt talia significari in propositione conditionata. Vnde hæc conditionalis; si virtutes Bethsaiditarum exituræ essent apud Tyrios; denotat virtutes creatas vt futuras apud Tyrios per modum conditionis; decreta vero diuina vt existentia.

216

Quid autem sit, rem esse futuram, vel existentem per modum conditionis? Quod alij vocant existere conditionate vt quo. Res est omnibus explicanda; nec Thomistæ id fugere possunt; nam in suo decreto conditionato ex parte obiecti, quo Deus vult Tyriorum pœnitentiam si apud illos fierent virtutes Bethsaiditarum, ponuntur pro conditione virtutes illæ, vel vt

H

futura

futurae vel vt existentes: explicandum ergo illis est, quid sit rem esse existentem vel futuram per modum conditionis. Insuper in promissionibus & contractibus conditionatis id ab omnibus explicandum est, in illis enim aliquid est existens per modum conditionis, vel futurum; v. g. dabo centum si nauis appulerit. Dabo pallium si tantum mihi solueris pretium. Ingrediar religionem si à suborta eripiar tempestate. In quibus aduentus nauis, solutio pretij, & à tempestate liberatio existentes sunt per modum conditionis, etiamsi nunquam portum nauis teneat, nec soluatur pretium, aut eripiaris à tempestate.

- 217 Respondeo ergo rem esse futuram vel existentem per modum conditionis, vel conditionate vt quo, tantum dicere, esse id, quod si existeret, vel extitutum foret, etiam aliud existeret, vel extitutum esset; nec res amplius declarari potest.

SECTIO VI.

De futuro disparato, & an conditionatum proprie sit, & propositiones de illo vera vel falsa.

- 218 Futurum conditionatum disparatū dicitur illud, quod nullam dicit connexionem vel dependentiam à conditione, nec conditio dicit proportionem aliquam aut conducentiam respectu effectus, v. g. si Turca legeret cantaret Hispanus. Si Indus araret, Gallus rideret, & alia huius generis. Difficultas ergo est prima, An huiusmodi futura sint proprie conditionata.

- 219 Aduerte hæc futura dupliciter con-

siderari posse. Primò secundum se attendita solum intrinseca natura futuri & conditionis. Secundo cum extrinseca aliqua ordinatione conditionis ad effectum: sicut sonus istius vocis *Leo*, considerari potest secundum se attendita solum intrinseca natura soni; & cum extrinseca ordinatione hominum ad significandum eo sono animal rugiens, & idem est de quolibet signo ad placitum, quod seorsim ab ordinatione & voluntate instituentis signum, non significat obiectum, bene vero cum ea ordinatione & voluntate.

Assero primò. Futurum conditionatum disparatum secundum se, non esse proprie conditionatum. Ita communiter Doctores. Ratio est facilis, quia futurum proprie conditionatum & dicit connexionem & dependentiam effectus à conditione, & conditionem proportionatam & effectui conducentem: neutrum habet futurum conditionatum disparatum: ergo. Minor est certa, quæ enim est connexio aut dependentiæ cantus Hispani à lectione Turcæ, aut risus Galli ab agricultura Indi, aut quæ proportio inter eas conditiones & effectus? Minor probatur quia energia particulæ *si* in propositione conditionali penitus eluderetur, si neque bonitas consequentiæ vt vidimus sect. 1. neque dependentia effectus à conditione, & proportio istius cum illo exprimeretur: ergo cum futurum proprie conditionatum non dicat bonitatem consequentiæ, dicere debet dependentiam illam & proportionem inter conditionem & effectum, idcirco quod eas non habet dicitur disparatum, siue improprium.

Assero secundò. Futurum conditionatum cum extrinseca ordinatione conditionis ad effectum esse proprie & strictè conditionatum. Probat quia licet

220

222

223

224

licet huiusmodi futurum attenda sola intrinseca natura illius, & conditionis nullam dicat dependentiam effectus à conditione, nec proportionem istius cum illa; eam tamè dicit posita extrinseca ordinatione; ergo cū illa erit proprie conditionatum. Antecedens probatur, quid enim prohibet Hispanum apud se statuere, ego cantabo si Turca legat; hoc stante proposito, lectio Turcæ conducens est Hispani cantui, & iste dependens à lectione Turcæ: ergo hoc futurum, si Turca legeret cantaret Hispanus, posita ea ordinatione & proposito, erit proprie & strictè conditionatum, cum nihil ad id desideretur.

222 Ad hanc classem reuocanda sunt aliqua futura conditionata in Scripturis contenta. Quale est illud Eliæ ad Elisæum. *Si videris me quando tollar à te erit tibi quod petisti: si autem non videris non erit.* Et illud Elisæi ad regē Ioas. *Si percussisses quinquies, aut sexies, siue septies, percussisses Syriam usque ad consumptionem.* Quia conditiones illæ, quæ ex se disparatæ erant, ex diuina voluntate & ordinatione antecedente vel consequente proportionatæ factæ sunt effectui, & iste factus est dependens à conditione.

223 Difficultas secunda, eaque maxima est. An propositiones de futuro disparato secundum se, & attenda intrinseca natura conditionis & effectus tantum, nullo habito respectu aut dependentia ab extrinseca aliqua ordinatione sint veræ, vel falsæ. Dixi nullo habito respectu, &c. quia de propositionibus dependenter ab ea ordinatione prolatis idem arbitror dicendum ac de proprie conditionatis.

224 Prior sententia tuetur propositiones de futuro disparato conditionales omnes esse falsas, & nullam veram, si particula *si* proprie & rigorose vsurpetur. Ita P. Valquez 1. p. disp. 67. c. 4. n. 23. P. Lessius de auxiliis c. 19. n. 3. P. Tur-

rianus in opusculis disp. 2. de scientia futurorum conditionatorum dub. 7. P. Moncæus in disputationibus Theologicis disp. 3. c. 16. in 3. difficultate. P. Raynaudus in Theologia naturali dist. 8. art. 2. num. 25. P. Arrubal 1. par. disp. 45. c. 4. Posterior sententia aliquâ agnoscit veritatem in propositionibus de futuro disparato. Ita P. Soarius in opusculis lib. 2. de scientia futurorum conditionatorum c. 6. n. 4. P. Fonseca tom. 3. Metaphyl. lib. 6. c. 2. quaest. 4. sect. 10. § *Non desunt*. P. Granados 1. part. tom. 1. tract. 5. disp. 3. P. Herize tract. 1. disp. 7. c. 10. P. Ribas 1. part. disp. 6. de Scientia Dei c. 7. & alij multi. Has tamè sententias non omnino discrepantes inuenio, quod enim vnaneget in vno sensu, altera non eo in diuerso sensu cõcedit, quod in sequentibus conciliabimus.

225 Affero primò, propositiones conditionales de futuro disparato, rigorose sumpta particula *si*, omnes esse falsas, quin aliqua earum vera sit. In hoc cõueniunt vtriusq; sententiæ authores. Et ratio est facilis. Quia propositio conditionalis, rigorose sumpta particula *si*, asserit effectum extitutum non vt cunq; sed cum dependentia effectus à conditione, & proportionem conditionis cum effectui; id autè falsum sèper est, quia neq; effectus pèdet à cõditione disparata neq; cõditio proportionem habet vt ex illa ponatur effectus: ergo falsa sèper est.

226 Affero secundò propositiones conditionales de futuro disparato latè & improprie sũpta particula *si*, scilicet procedè sũpta ac particula *quando*, esse veras aliquando, & aliquando falsas. Ita secunda sententia, in quo prima nõ dissentit. Probatur. Quia huiusmodi propositiones æquivalent categoricis, licet hypotheticarum speciem habeant: istæ autem possunt esse veræ, si obiectum ita sit, & falsæ si nõ ita: ergo. Maior probatur. Quia hæc propositio: Quando Turca sedet Hispanus cantat, quæ est conditio

conditionalis impropria, est re vera categorica, & vera, si sedente Turca Hispanus cāter, falsa vero si nō cāter: ergo.

Obiicies primò. Particula *si* in nulla propositione potest non significare dependentiā effectus à conditione, & proportionem istius cum effectu: ergo in nulla potest late sumi: ergo nulla potest esse vera. Antecedens probatur. Ideo particula *Et* in nulla propositione copulatiua potest non significare concomitantiam extremorū; & particula *Vel* disiunctionem, quia particula illa ex imposita illis significatione id denotāt: particula autē *si* ex imposita sibi significatione denotat dependentiam effectus à conditione, & proportionem istius cum effectu: ergo in nulla propositione potest non significare illas.

227 Respondeo negans antecedens. Ad probationē nego maiore, nō enim ideo præcise particula *Et* non potest nō significare concomitantiam extremorū, & particula *Vel* disiunctionē, quia ea illis imposita est significatio, sed quia ex cōmuni vsu extēsa non est ad aliud significandū: at particula *si* ex communi vsu extēsa est ad significandum idem ac particula quando, qui vsus inualuit ratione futuri conditionati disparati.

228 Obiicies secundò. Si propositiones de futuro conditionato, striçte sūpra particula *si*, omnes essent falsæ, sequeretur dari duas propositiones cōtradictorias simul falsas: id implicat: ergo. Sequela probatur. Quia istæ propositiones sunt contradictoria: si Turca federet cantaret Hispanus: si Turca federet non cantaret Hispanus: ambæ vero essent falsæ: ergo. Maior est certa, quia sunt affirmatio & negatio eiusdem de eodē. Minor ostenditur, quia imprimis affirmatiua esset falsa, ut nos concedimus; deinde etiā negatiua: ergo vtraque esset falsa. Antecedens quoad secundā partē probatur: Tū quia eadē est ratio de affirmatiua & negatiua. Tū etiā quia ideo af-

firmatiua est falsa quia nulla est dependentia cantus Hispani à sessione Turcæ, nec proportio vlla inter conditionē & effectū: sed neq; est vlla dependentia non cantus Hispani cū sessione Turcæ, nec proportio vlla inter conditionem & effectum: ergo hæc propositio falsa est. Si Turca federet non cantaret Hispanus.

Respondeo negans sequelam. Ad probationem nego maiorem. Nam cū propositiones striçte conditionales nō vtcunque affirmēt rem existere vel extitutam esse; sed existere vel extitutam esse dependenter à conditione effectui proportionata, reddunt hunc sensū: si Turca federet cantaret Hispanus dependenter à sessione Turcæ cantui Hispani proportionata: cui propositioni nō opponitur hæc alia: si Turca federet non cāteret Hispanus: quatenus denotat extitutam negationē cātus ex sessione Turcæ: sed hæc alia: si Turca federet nō cāteret Hispanus dependenter à sessione Turcæ, quæ vera est, quia non denotat extitutam negationem cantus, sed non extitutam dependentiam inter cantū Hispani & sessionem Turcæ, quod verum est.

Similiter huic propositioni striçte conditionali negatiua: si Turca federet nō cantaret Hispanus: non opponitur ista affirmatiua: si Turca federet cantaret Hispanus, quæ falsa etiā est; sed hæc alia: si Turca federet non esset negatio cātus dependenter à sessione Turcæ, quia opposita negatiua æquivalenter affirmat; sedente Turcā extitutam negationem cantus dependenter à sessione Turcæ. Vtraque ergo propositio conditionalis dicenda est, vel supponere falsum, scilicet dependentiam effectus à conditione; vel contradictoriam vtriusque esse istam: si Turca federet neque cantaret Hispanus, neque non cantaret, scilicet dependenter à sessione Turcæ.

PRIMOGENITA
CONTROVERSA
INTER PATRES
Dominicanos & Iesuitas.

CIRCA CONTINGENTIVM
conditionatorum præscientiam.

Væ exordio nascentis Societatis circa contingentium conditionatorum præscientiam inter Patres Dominicanos & Iesuitas motæ sunt controuersia. Prior & Primogenita fuit. An Deus certo & infallibiliter sciret futura conditionata contingencia. Posterior & Secundo genita. An Deus certo & infallibiliter sciret futura conditionata in se ipsis. An in decreto. In priori seu primogenita controuersia Doctores Societatis pro parte affirmante, Deum certo & infallibiliter scire futura conditionata contingencia conseruisse manus cum negantibus Thomistis, res est, quæ nulla valet tergiuersatione celari. Ita P. Molina 1. part. quæst. 14. art. 13. disp. 14. & 17. P. Soarius prima parte de gratia prolegomeno 2. Et secunda parte Prolegomeno altero. Et in opusculis lib. 2. de scientia conditionatorum contingentium à cap. 1. P. Vasquez 1. part. disp. 67. P. Valentia 1. part. quæst. 14. puncto 5. P. Ruiz de Media. E contra Doctores Thomistas pro parte negante, Deum certo & infallibiliter cognoscere contingencia conditionata, contra Iesuitas affirmantes disputasse, ex dicendis tota sequenti disp. constabit euidenter.

DISPUTATIO IV.

An Deus certo, & infallibiliter sciat futura contingentia.

232 **I**N hac disputatione non inquiror. An Deus certo sciat futura conditionata in se ipsis, vel in decreto: Sed an certo sciat quocumque modo id sit. Sicut de futuris absolutis disputatur, an à Deo certo & infallibiliter cognoscantur, quocumque modo id contingat.

SECTIO I.

Sententia negans Thomistarum ponitur.

233 **N**egarunt Deum certo, & infallibiliter scire futura conditionata Petrus de Ledesma Dominicanus in Salmaticensi Academia Vespertina cathedræ moderator. Ut autem omnis ambigendi locus præcludatur audiamus illum disp. 2. affini de scientia futurorum contingentium difficultate 2. fol. 574. editionis Salmaticensis anni 1611. quam apud me habeo columna 1. sine, vbi ita loquitur. *In hac difficultate sunt dua opposita sententia inter Doctores. Prima sententia est affirmatiua, videlicet, quod in Deo vere est scientia certa, & infallibilis futurorum conditionatorum. Hanc sententiam tenent quidam moderni Theologi, qui non sunt de schola diui Thoma, vt Molina 1. parte questione 14. art. 13. disp. 14. & 17. Gregorius de Valentia in eadem prima parte quest. 14. punct. 5. quest. 2. in explicatione secunda conclusionis. Vasquez in 1. parte*

disp. 67. Suarez tom. 1. in 3. partem disp. 5. sect. 1. & nouissime in libro de scientia quam Deus habet de futuris contingentibus sub conditione propositis per totum librum, &c.

Pergit Ledesma citatus fol. 579. col. 234 2. initio ita scribens. *Secunda sententia est omnino huic opposita qua quidem docet, quod in Deo non reperitur talis scientia conditionata istorum futurorum conditionatorum. Docet enim ista sententia, quod potest Deus per coniecturas aliquo modo cognoscere quid causa libera faceret si in tali occasione cum illis vel istis conditionibus constitueretur, non tamen posse infallibili scientia id cognoscere. Pro qua sententia, (quã ipse sequitur fol. 590. conclusionem 5. vocans illam certissimam, taliter, inquit, vt opposita non sit mihi probabilis) citat Cajetanum, Ferrariensem, Catherinum, Iansenium, & statim subiungit: *Hanc sententiam sequuntur omnes discipuli D. Thoma, qui hac tempestate interpretantur illũ, & omnes, qui sequuntur eius doctrinam in materia de auxiliis diuine gratie. Hec Ledesma.**

Omnes ergo antiquiores Dominicani: Primo sententiam negantem Deum certo, & infallibiliter scire futura conditionata, tenuerunt tanquam veram, & à S. Thomã legitime deriuatam. Secundò solam cognitionem infra certam & infallibilem de illis futuris Deo concedebant. Testis est Ledesma Dominicanus.

Deinde ratione facile nobis esset cõuincere stetit Ledesmam pro sententia negante Deo certam, & infallibilem conditionatorum scientiam. Nam id vao ex quinque modis contingere poterat. Primus est, Deum illud futurum certo scire in causis proximis indifferentibus: & istum modum respuit Ledesma citatus fol. 574. col. 2. §. Primus modus. Secundus est Deum

cog

cognoscere illa futura in decreto prædeterminante conditionato ex parte obiecti, & absoluto ex parte actus, & hunc modum impugnat Ledesma cum Suarez, & Vazquez, quos citat fol. 582. col. 1. vocans illam prædeterminationem impossibilem. Nec momenti est effugium, quod tenet Viues disp. 19. num. 9. scilicet Ledesmam aliosque Thomistas non negasse decreta conditionata ex parte obiecti, sed ex parte actus. Hanc tamen responsionem dabit, qui Ledesmam non viderit; qui enim legerit cum mediocri Theologia, & congrua grammatica, eius falsitatem simplici intuitu clare deprehendet. Videas Ledesmæ testimonium à nobis adductum disp. 5. sect. 2. ibique repetitam sæpius inuenies conditionem ex parte obiecti.

237 Confirmo quia contra illud decretum agit Ledesma, quod expugnat Suarez lib. de scientia conditionata cap. 7. n. 9. & Vazquez 1. parte disp. 67. cap. 4. n. 21. Quos citat Ledesma fol. 582. tanquam sibi consentientes in eo decreto reiiciendo: decretum autem, quod Suarez & Vazquez citati expugnant, est decretum absolutum ex parte actus, & conditionatum ex parte obiecti; ut nulli dubium esse potest: ergo illud decretum negat Ledesma.

238 Tertius modus est Deum cognoscere illud futurum in decreto prædeterminante absoluto ex parte obiecti, & conditionato ex parte actus, & hunc modum moleste fecerunt Thomistæ, quippe admittentes scientiam conditionatorum ante decretum actu existens & illum respui à Ledesma restatur Viues disp. 19. num. 9.

Quartus modus est, Deum cognoscere futura in se ipsis ex propria eorum veritate, & hunc modum reiicit Ledesma in sequentibus, aliter pro nobis staret.

Quintus est Deum cognoscere ea

futura in eorumdem præsentia in æternitate, & hic modus locum non habet in sententia Thomistarum; Tum quia ut bene norunt Recentiores, & semel & iterum inculcat Viues, idem est modus cognoscendi omnia futura conditionata, tam illa, quæ erunt, quam illa, quæ numquam erunt: Præsentia autem in æternitate medium non est cognoscendi futura, quæ nunquam erunt; ergo neque futura, quæ erunt. Tum etiam quia futura, quæ nunquam erunt, non cognoscerentur à Deo cum non existant in æternitate, quo non saluarentur Thomistæ à sententia negante Deum certo scire futura conditionata quæ nunquam erunt, quorum magna pars in scripturis infra citandis continetur. Færentibus autem Thomistis alius modus non est certo cognoscendi futura conditionata: ergo manifestum est Ledesmam, & antiquiores Thomistas ipso teste negasse Deo certam, & infallibilem cognitionem conditionatorum.

Secundo eandem sententiam tenet Nauarrete Dominicanus 1. part. quæst. 14. art. 14. Cõtrouersia 56. §. 2. cui titulus est. *An scientia conditionata sit formaliter in Deo.* Vbi hæc habet: *sexia cõclusio. Ista sciẽtia media seu cõditionata non ponitur formaliter in Deo, sed solum eminenter. Pro intelligentia huiuscõclusionis nota, quod multa prædixit Deus sub cõditione si aliquid poneretur, quæ tamen re vera non erant euentura, ut patet ex illo Luc. 10. Va tibi Corozaim, va tibi Bethsaida, quia si in Tyro, & Sidone facta fuisset virtutes, quæ facta sunt in vobis, olim in cilicio, & cinere sedentes peniterent, in qua prædictione futuri sub conditione insinatur, quadam cognitio coniecturalis præcipue addita particula, quæ ponitur Mat. 11. scilicet Forte, & sic certissimum est, quod cognitio illa non fuit formaliter in Deo, quia intrinsecè*

intrinsece claudit debitacionem. Et paulo post. Consultit David Dominum (1. Reg. cap. 23.) dicens: si tradent me viri Ceila, & viros qui mecum sunt in manu Saül. Et respondit Dominus, tradent. Ex quo loco colligitur, quod cum traditio illa vel aduentus Saülis non futura esset, solum prenuntiabatur tanquam futura conditionata, & hoc absque dubitatione: In his ergo futuris non ponimus ex parte Dei aliquem actum formalem positivum, vel aliquam cognitionem, seu scientiam mediam formaliter, sed solum quandam eminentiam in qua certo continentur futura illa sub conditione. Hæc Nauarrete.

242

Ceterum ne quis existimet solam negasse scientiam Mediam Societatis ante actuale decretum, ipsum Nauarrete audiat eadem controu. 56. §. 3. prope finem, ita loquentem: *Solum ponimus scientiam necessariam qua cognoscuntur creatura à Deo, quia ad illam inuenimus fundamentum in essentia diuina representante necessario omnes creaturas quoad suas entitates: & scientiam liberam, qua cognoscuntur creatura producenda: quia inuenimus indifferentiam in essentia diuina, respectu creaturarum producendarum, & ex alia parte determinationem (scilicet decretum prædeterminans) ad producendas creaturas, que de facto sunt producenda, in qua determinatione fundatur infallibilitas talis scientia. Cum ergo non inueniamus aliam prorsus determinationem (en exclusum decretum conditionatum ex parte obiecti) non est constituenda alia scientia. Et post pauca subiungit. In Deo ab aeterno præcessit omnis determinatio circa omne illud quod facturus erat, & ex factis iam colligimus determinationem illam æternam; ac vero nihil prorsus æernimus, ex quo colligere posimus determinationem conditionatam, quare ergo debemus*

eam ponere formaliter in Deo? Hæc ille.

Ex quibus duo obscura. Primum nomen scientiæ mediæ non esse aded peregrinum, vt à Dominicanis scriptum non sit, & approbatum. Secundum Nauarrete non admisisse decretū actu & formaliter existens in Deo, in quo futurum conditionatum cognoscatur. Cuius rei testis etiam est Gonzalez de Albelda Dominicanus disp. 44. sect. 2. num. 12. ita scribens. *Tertia sententia est, quam tenet Nauarrete controu. 56. ubi tria dicit. Primum est scientiam istorum futurorum conditionatorum non esse formaliter in Deo sed solum eminenter, seu virtualiter. Secundum est: hanc scientiam diuersis rationibus esse coniecturalem, & certam, sic asserit conclusione 6. ubi etiam hanc scientiam appellat mediam. Tertium est diuinum decretum circa hac futura, non esse formaliter in Deo, sed solum virtualiter. Hucusque Albelda. Vnde videas quam sine fundamento citetur Nauarrete à Viues disp. 19. num. 11. pro scientia formali conditionatorum in decreto, actu & formaliter existente in Deo, cum neque scientia, neque decretum admittatur à Nauarrete, actu, & formaliter in Deo existentia. Certe Scriptoris non est Authorum multitudinem congerere, sed eos fideliter citare.*

Tertiò. Eandem sententiam tenet Cabezudo Dominicanus 3. post quæst. 62. ubi absque vlla limitatione negat Deo certam & infallibilem conditionatorum præscientiam. Et in solutione ad 12. exponendo verba illa Christi. *Si in Tyro & Sidone, ait, eo testimonio tantum exprimi scientiam aut notitiam dispositionis causarum: scilicet Tyrios & Sidonios esse melius dispositos ad consensum, quam Corozainos, & Bethsaiditas.*

Quartò.

243

244

245 Quartò. Eandem sententiam tenet Ripa Dominicanus 1. part. quæst. 14. art. 13. Vbi nulla distinctione aut limitatione adhibita, negat Deo scientiam conditionalium contingentium. Conditionalium autem decretorum non meminit, sicut nec Cabezudo. Vnde mihi certum est, vel negasse Deo certam & infallibilem conditionalium præscientiam, vel saltem in sententia recentiorum Thomistarum non vixisse. Incredibile enim videtur admisisse scientiam conditionalium in decreto, & decretum nunquam aut explicare, aut meminisse. An autem in eadem sententia fuerit Blasius Verdu etiam Dominicanus, videas num....

246 Denique eam sententiam fuisse Thomistarum testis est Gonzalez de Albelda Dominicanus 1. part. disputat. 44. sect. 2. numer. 8. ita scribens. *Prima sententia est aliquorum iuniorum Thomistarum, qui dicunt, quod huiusmodi futura (scilicet conditionata) solum cognoscuntur à Deo coniecturaliter, vel certitudine quadam morali; non autem certitudine Logica, aut Metaphysica excludente omne dubium ex parte rei cognita. Existimant enim quod solum cognoscuntur à Deo ex vi connexionis cum conditionibus præsuppositis; ac subinde cum connexio huiusmodi non sit formalis seu necessaria necessitate illationis, non cognoscuntur certò, & infallibiliter, sed solum coniecturaliter, vel quadam certitudine morali, maiori, aut minori, iuxta maiorem, aut minorem connexionem cum conditionibus præsuppositis.* Hæc Albelda. Ex quibus collige, quam sine fundamento asserat Viues disp. 19. num. 9. Inconculsam manere, sententiam affirmantem, Deum certò scire futura conditionata in decreto fuisse omnium Thomistarum. Non mirarer huius authoris asserum, si

scripta Thomistarum non extarent. Stantibus autem illis, iudicet quiuis etiam Thomista, an huiusce asserum concussum & expugnatum sit. Si iudices constituantur Ledesma & Albelda, ambo Dominicani, sententia pro nobis lata iam est.

 SECTIO II.

Sententia affirmans Societatis exponitur.

247 **S**ecunda sententia affirmat Deum certò & infallibiliter scire futura conditionata, quam absque vlla mutationis vicissitudine Doctores omnes Societatis concordēs, & vnanimes, quin vel vllus discrepet propugnant, & in hoc puncto contra Thomistas disceptasse solum ignorare potest qui eorum scripta non viderit. In hoc nata est Societas, hoc lacte eius filij nutriti, & quotquot in sapientia adulti punctum scientiæ mediæ agitarunt præmissa sententia Thomistarum negante Deum certo, & infallibiliter scire futura conditionata, in illam accerrimè inuehuntur, tanto Scripturarum, sanctorum Patrum, & rationum pondere, vt maturo consilio Dominicani recentiores eam sententiam vnanimes deseruerint, quo factum est, vt sententia, quæ vsque ad tempora Ledesmae fuit sancti Thomæ, eiusque discipulorum, post natam societatem neque fuerit S. Thomæ, neque discipulorum. Certè S. Thomas idem nunc est, qui antea fuit: necesse ergo est, aut priores, aut posteriores Thomistas à mente charissimi sui, & nostri Thomæ penitus recessisse.

248 Stant pro hac sententia Doctores omnes Societatis, pro Scientia Media citandi

citandi disp. 5. sect. 4. eandem sequuntur Recentiores Dominicani concedentes scientiam infallibilem conditionatorum post decretum, quos citat, & sequitur Viues disp. 19. num. 11. sequuntur etiam clarissima omnium Religionum agmina, & totius orbis Catholicæ Academiæ earumque Doctores, & Magistri, quin vnus dissentiat hac nostra tempestate. Vide ergo in hac primogenita controuersia, quis quem vicerit. Ne tamen opinio illa senio iam confecta, & diu sepulta futuris sæculis reuiuiscat illius probationes dabimus in sequentibus.

SECTIO III.

*Statuitur Scripturâ Deum certò,
& infallibiliter scire futura
conditionata contingentia.*

249 **P**rima probatio sumitur ex 1. Reg. 23. num. 10. 11. & 12. vbi ait Dauid: *Domine Deus Israël* audiuit famam seruus tuus quod disponat Saül venire in Ceilam vt euertat urbem propter me, si tradent me viri Ceilæ in manus eius? & si descendet Saül sicut audiuit seruus tuus? *Domine Deus Israël* indica seruo tuo. Et ait Dominus, descendet, dixitque Dauid, si tradent me viri Ceilæ, & viros qui sunt mecum in manus Saül? Et dixit *Domine Deus* tradent. Futura autem illa non esse absoluta, sed tantum conditionata certum est, quia nec Dauid mansit Ceilæ, nec traditus fuit Saüli. Deum autem cognoscere eos euentus conditionatos, inde constat, quia in loquente præcedit cognitio obiecti. Eam vero cognitionem esse certam, & infallibilem probatur. Quia reuelatio diuina est certa, & infallibilis: ergo & cog-

nitio. Probatur consequentia. Quia non potest Deus certo reuelare, quod certo non scit: certo autem, & infallibiliter reuelauit eos euentus conditionatos: ergo certo, & infallibiliter nouit. Quæ ratio pro omnibus futuris conditionatis in Scriptura contentis applicari potest.

Confirmatur, nam audita diuina prædictione, ait Scriptura num. 13. 250 Surrexit ergo Dauid, & viri eius quasi sexcenti, & egressi de Ceila huc, atque illuc vagabantur incerti. Huius autem fugæ causa ea fuit, quia scilicet Dauid pro certò habebat Deum certo, & infallibiliter scire euentus illi reuelatos, si mansisset Ceila. Probabiliter enim, & coniecturaliter factis noti erant Dauidi antequam Deus reuelaret: ergo si apud Deum non agnouisset cognitionem certam, & infallibilem eorum euentum, nec Deum de illis interrogasset, nec eo respondente aded diligenter fugam parauisset: signum ergo est Dauidem agnouisse in Deo scientiam infallibilem eorum euentum.

Secunda probatio sumitur ex 3. Reg. 11. numer. 1. *Rex autem Salomon* 251 adamauit mulieres alienigenas multas, filiam quoque Pharaonis, & Moabitidas, & Amonitidas, Idumæas, & Sydonias, & Hethæas, de Gentibus super quibus dixit Dominus filiis Israël (Exodi 34. 16.) non ingrediemini ad eas neque de illis ingredientur ad vestras, certissime enim auertent corda vestra, vt sequamini *Deos earum*. Signanda est aurea illa particula *Certissime*, ac si diceret Deus, non coniecturas, aut res mihi incertas loquor vobis; certissime enim scio, quod si mulieres alienigenæ ingrederentur ad vos, auertenda esse corda vestra, & ad Deos alienos conuertenda.

Inde,

252 Inde, vt optimè noster Ruiz, fi-
genda est regula generalis ad prædi-
ctiones diuinas conditionatas cer-
tissime semper esse intelligendas, quan-
diu ex antecedentibus non constet
limitatio aliqua. Nam neque Exo-
di 34. nec Deuteronomij 7. Vb
ea conditionalis à Deo dicta est, ha-
betur particula illa certissimè, &
tamen Spiritus Sanctus optimus sui
interpres, refert se dixisse, certissi-
me auertent corda vestra, ac si idem
sit Deum prædicere euentum condi-
tionatum, & certissimè prædicere:
ergo quoties Dominus aliquod futu-
rum prædicat, etiam si non exprimat
certitudinem, implicite dicit
eam, eo ipso quod infallibilis veraci-
tas prædicat.

253 Tertia probatio sumitur ex 4. Reg.
13. numer. 18. vbi ait Elisæus regi
Ioas ? percutite iaculo terram, & cum
percuisset tribus vicibus, & steterit,
& ait: si percuisset quinques, aut
septies, percuisset Syriam vsque ad
consumptionem, nunc autem tri-
bus vicibus percuties eam. Quis
neget Elisæum certo nouisse consu-
mendam Syriam, si percussio quin-
ques, aut septies repetita fuisset,
aliter quorsum præ re incerta irasce-
retur. Vel ergo hanc certam notitiam
habuit à Deo reuelante, vel ab ipsa
veritate futuri ? si secundum. Qua
pietate concedetur Elisæo infallibi-
lis notitia futuri conditionati, & ne-
gabitur Deo ? si primum: ergo nouit
Elisæus Deum certò scire, quæ certò
reuelabat. Et quamuis conditio illius
futuri conditionati inter disparatas
numeranda videatur, non ita est,
nam conditio, quæ ex se congrua
non est effectui potest talis reddi ex
promissione, pacto, aut proposito: sic
aduentus nauis proportionem habet

cum elargitione centum ex promissio-
ne, qua quis tibi promisit dare illa
centum si nauis venerit.

Quarta probatio sumitur ex Eze- 254
chielis 3. Vbi ait Dominus Prophe-
tæ. *Fili hominis vade ad domum Is-
raël, & loqueris verba ista ad eos,*
non enim ad populum profundi ser-
monis, & ignotæ linguæ tu mitteris
ad domum Israël, neque ad populos
multos profundi sermonis, & igno-
tæ linguæ, quorum non possis audire
sermone, & si ad illos *mittereris audi-
rent te.* Vbi absque vlla coniectura &
incertitudine, prædicat Deus audieturas
Gentes Ezechielem si ad ipsas in-
struendas mitteretur. In quæ verba
pulchrè Gregorius Homil. 10. in E-
zechielem columna 3. *Aduerte, in-
quit, declaratur obedientia gentium,*
quæ quandoque prædicatorum vo-
ces essent sine *tarditate sequutura.*
Aperte, inquit declaratur, ac si di-
ceret, non coniecturis incertis inuol-
uitur, sed ex certissima scientia de-
claratur audieturas Gentes Ezechielem
si ad illas mitteretur.

Quinta probatio eaque celebris 255
sumitur ex Matthæi 12. *Va tibi Coro-
zain, Va tibi Bethsaida quia si in Ty-
ro, & Sydone factæ essent virtutes,*
*quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio
& cinere pœnitentiam egissent.* In quæ
verba Augustinus de bono perseue-
rantia cap. 9. ad finem. *Numquid,*
*ait, possumus dicere etiam Tyrios &
Sidonios talibus apud se virtutibus
factis credere noluisse, aut credituros
non fuisse si fierent cum eis? ipse Do-
minus attestatur, quòd acturi essent ma-
gna humilitatis pœnitentiâ, si in eis facta
esset diuinarum illa signa virtutum.* Ac
si dicat: Quis audeat dubitare de fu-
tura Tyriorum pœnitentia, si apud ip-
sos virtutes Bethsaiditarum factæ fuif-
sent, cum Dominus cuius veritas est

infallibilis id attesterur ?

256 Infuper in Enchiridion. cap. 95. sic de beatitudine loquitur : *Tunc non latebit quod nunc latet, cur apud quosdam non sint facta virtutes, qua si facta fuissent illi homines egissent poenitentiam, & facta sunt apud eos, qui nunquam fuerant credituri, apertissime namque Dominus ait va tibi Corozain &c.* Vbi expendenda est particula illa appetitissime, id est clarissime, absque vlla ambiguitate, aut incertitudine. His & aliis scripturae testimoniis vigeant nostri antiquiores Thomistas, quorum aliqua ipsi sibi obiciebant, & soluere conabantur. Videamus eorum responsa, vnde iterum constabit eos in sententia negante constantes perstitisse.

257 Respondebant ergo Thomistae Deum in scripturis praedicere eos euentus conditionatos morali quadam certitudine, sumpta ex dispositione praesenti causarum, non vero certo praedicere eos effectus futuros posita conditione : Tum quia in aliquibus testimoniis additur particula *forte*, aut *forfitan*. Tum etiam quia paraphrasis Chaldaica, vbi vulgata ait *descendet, tradent* habet *cogitat descendere, cogitat tradere*, & idem habet glossa interlinealis Ita Ledesma disp. 2. affini de scientia futurorum pagina 611.

Haec tamen solutio duplicem patitur sensum. Primus est, quod Deus praedicat futura conditionata cognoscens illa in causis ita dispositis cognitione incerta, & coniecturali. Secundus est quod Deus non praedicat simpliciter euentum sub conditione futurum, sed tantum asserat causas ita esse dispositas, vt ex illarum combinatione probabiliter, & morali certitudine expectari possit effectus. Quae cognitio diuina certa est, & infallibi-

lis, non de euentu reipsa futuro, sed probabilitate exituri effectus si conditio poneretur.

Solutio ergo in primo sensu expungenda omnino est ; Nam cognitio coniecturalis inuoluta est imperfectionibus obscuritatis, incertitudinis, & fallibilitatis saltem physice, aut metaphysice, quae omnia Deo indignissima sunt : Fieret enim vel Deum non posse reuelare talem effectum, cuius oppositum passim clamat scriptura ; vel reuelantem posse dicere falum, & esse fallibilem in dicendo ; vnde nostrae fidei firmitas concussis hisce fundamentis, penitus corrueret : & fas esset cuique dubitare de euentibus à Deo reuelatis. Sequela autem clarissima est, quia nullus potest certo dicere, quod certo non scit : ergo si Deus futurum conditionatum certo non sciret, neque posset certo reuelare : ergo casu quo reuelaret, esset incerta, & infallibilis reuelatio, & consequenter exposita falsitati.

259 Nec solutio in secundo sensu sustineri potest. Primo quia ex illa fieret nos non teneri ad credendos euentus sub conditione futuros, sed ad credendam probabilitatem obiectiuam eorum in causis dispositis : Vnde concepta fide de probabilitate, liberum esset cuilibet asserere Tyrios non acturos poenitentiam, etiamsi virtutes Bethsaïditarum factae fuissent apud ipsos. Manente Dauid in Ceila non descensurum Saulem, nec descendente Saule tradendum Dauidem. Corda filiorum Israël euertenda non esse, etiam si mulieres alienigenae ingrederentur ad ipsos : Syriam non fore vsque ad consumptionem deuastandam etiam si septies Ioas terram percussisset : Ezechielem audiendum
non

non fore etiam si ad Gentes mitteretur, quæ omnia Scripturæ testimoniis contradictoriè opponuntur. Sequela autem ostenditur, nam Deus illis reuelationibus solum reuelaret probabilitatem futuri euentus: ergo non teneremur credere futurum re ipsa euentum, sed probabilitatem illius: sicut casu quo Deus reuelaret probabilitatem alicuius opinionis, non idcirco teneremur ad eam opinionem amplectendam, sed ad illius probabilitatem credendam, quare illà relicta posset quisquam oppositam tenere.

260 Secundò, quia Scriptura in eis prædictionibus non habet pro obiecto probabilitatem causarum, sed ipsos euentus: ait enim. *Descendet, tradent, euerterent corda, deuastandam Syriam, Ezechielem audiendum, Tyrios pœnitendos*: ergo loquitur de ipsis euentibus.

261 Tertio, quia si sermo esset de probabilitate tam certo posset respondere Angelus, quam Deus, eosque euentus prædicere, quia probabilitas euidenter est nota Angelo, quod argumentum adeo efficax visum est sancto Thomæ vt 1. sententiarum dist. 40. quæst. 3. inde probet Deum habere notitiam infallibilem futurorum absolutorum, quia si solam aliam haberet non posset certo prædicere sed cum incertitudine simili Angelicæ.

262 Quarto, quia si semel licitum esset Scripturas ad eò claras de futuro conditionato ad eum sensum detorquere, simili fundamento possent de futuro absoluto loquentes intelligi, non de illis re ipsa futuris seu extituris, sed de earum probabilitate in causis dispositis: vnde concepta fide probabilitatis, liberum esset negare Antichristum futurum, & alia quæ in Scripturis continentur: hæc autem intelligentia Scripturarum tanquam aliena

à fide reiicitur ab omnibus, ergo similis de futuro conditionato intelligentia reiicienda est.

Prima autem pars responsionis, quia scilicet in aliquibus testimoniis additur particula *fortè*, & *forsitan* momenti non est viro Theologo. Tum quia in multis à nobis adductis talis particula non additur: ergo saltem ista scit Deus: Tum etiam quia in secundo testimonio ex 3. Reg. 11. additur *certissime*, & hoc sufficere ad idem de omnibus inferendum ostendimus ibi. Tum præterea, quia particula *fortè* non minuit certitudinem diuinam circa effectum, vt tradit D. Hieronymus in cap. 26. Ieremiæ *Verbum ambiguum forsitan* (inquit) *maiestati Dei non potest conuenire, sed nostro loquitur affectu, vt liberum hominis seruetur arbitrium*. Consentiant Gregorius homil. 9. in Ezechielem, Augustinus tractatu 27. in Ioannem, Chrysostomus homilia 78. in Matthæum. Tum denique quia vt optimè aduertit Maldonatus, particula *fortè* & *forsitan* idem valet ac *utique*. Vnde solita est rebus certissimis adhiberi. Vt Ioannis 8. *Si me sciretis, forsitan & Patrem meum sciretis*, & Actorum 8. ait Petrus Simoni Mago. *Pœnitentiam age ab hac nequitia, & roga Deum si forte remittat tibi*.

Secunda responsionis pars pluris æstimanda non est. Nam longè maior fides adhibenda est sine dubio nostræ vulgaræ, quam paraphrasi Chaldaicæ, dempta enim illa, quæ est in Pentateucum resperfa est Iudaicis fabulis, & nugis Talmudistarum, vt notat Franciscus Ximenez Cardinalis in præfatione Bibliorum Complutensium. In nostra autem vulgarata non rogat Dauid de voluntate Saülis, & Ceilitarum sed de descensu illius, & traditione istorum. Vnde si Deus respon-

differet de voluntate Saülis iuxta Paraphrasim Chaldaicam, vel interlinealé, quæ dubia est, ad rem non respondisset: ergo sermo non est de voluntate Saülis, & Ceilitarum

Hæc nobis ex Scriptura sufficient, qui plura voluerit adeat Ruitz, & alios nostros in hac materia fecundissimos.

SECTIO IV.

Idem assumptum ostenditur ex Patribus.

265 **A**B hac re breui me expediam, nam Patres infra adducendi tam pro scientia conditionerum ante decretum, quam post illud, huc quisque poterit facile reuocare. Probatio prima sumitur ex Augustino tractatu 3. in Ioannem explicante quid particula *forstan* denotet in Deo. *Dubitationis*, inquit, *verbum est quando dicitur ab homine ideo dubitante, quia nesciente, cum vero dicitur à Deo verbum dubitationis, cum Deum nil vique lateat, illa dubitatione arguitur infidelitas, non opinatur diuinitas: ergo ex mente Augustini particula forte, aut forstan non arguit in Deo cognitionem coniecturalem, dubiam vel opinatiuam, sicut in nobis: ergo etiam si respectu plurium conditionerum addatur particula forte intelligenda sunt de cognitione certa. Confirmatur, quia ibi comparat Augustinus cognitionem humanam cum diuina, quando vtraque explicatur dubitationis nota, & decernit hoc discrimen inter vtramque, quod humana dubia sit, & opinatiua, secus diuina: diuinitas enim, inquit, non opinatur: ergo statuit in Deo scientiam infallibilem de obiecto conditionato,*

de quo creatura dubitat & opinatur.

Insuper idem Augustinus de correptione, & gratia cap. 8. probaturus 266
perseuerantiam esse donum gratuitum à Deo, illos proponit, qui cum essent iusti, *donum perseuerantia non habent, sed ex bono in malum, deficiente bona voluntate moriuntur.* Et addit. *Respondeant si possunt, cur illos Deus, cum fideliter, & piè viuerent, non tunc de vita huius periculis rapuit, ne malitia mutaret intellectum eorum, & ne fictio deciperet animas eorum. Vtrum hoc in potestate non habuit, an eorum mala nesciuit? nempe nihil horum nisi peruersissime, & insanissime dicitur.* Sermonem autem esse de cognitione conditionerum euidenter concludit P. Suarez 2. parte de Gratia proleg. de scientia conditionerum cap. 3. num. 1. Agit enim Augustinus de scientia, qua supposita, posset Deus, si vellet, rapere hominem, priusquam malitia mutaret intellectum eius, etiam in sensu composito talis scientiæ; sicut præstitit cum illo de quo Sap. 4. Raptus est ne malitia mutaret intellectum eius; cum scientia autem peccati absolute futuri componi non potest antecedens mors ad tale peccatum, cum supponatur vita præuisa vsque ad tempus peccati: ergo sermo est de cognitione conditionerum: de illa ergo ait Augustinus *An eorum mala nesciuit? nescire autem apud Augustinum idem est, ac non certo scire, siue dubitare, aut opinari; idcirco in priori testimonio docuit, hominem ideo dubitare, quia nescit: ergo Augustinus insanissimum existimat negare Deo scientiam conditionerum, & illi nescientiam, siue dubitationem, aut opinionem impingere. Censura est Augustini, non mea.*

Insuper Epistola 49. quæst. 2. inquit 267
rens Augustinus cur incarnatio tali tempore

66
 tempore facta sit, responderet. *Tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos predicari suam doctrinam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui in eum fuerant credituri.* Vbi clare habes scientiam futuræ fidei conditionatæ, si videlicet Christus poneretur eiusque prædicatio. Nec obstat quod aliqui tentarunt, scilicet Augustinum id retractasse libro de Prædestinatione Sanctorum cap. 9. Aliud enim est eam præscientiam esse in Deo, aliud uti illa ad reddendas rationes aliquorum effectuum diuinæ prædestinationis. Primum non retractat Augustinus imò confirmat his: *Quid est verius quam præscire Christum, qui & quando, & in quibus locis fuerant in eum credituri?* Ergo. Deinde lib. de gratia, & libero arbitrio cap. 23. inter prædestinationis miracula statuit illum baptizatum in hac vita relinqui, quem præsciuit Deus impium futurum; alium vero baptizatum rapi ne malitia mutaret intellectum eius: ergo.

268
 Secunda probatio sumitur ex S. Thoma 3. parte, quaest. 1. art. 5. ubi sequitur Augustinum de bono perseverantiae cap. 9. Insuper lectione 7. in illud Ioannis 5. si credideritis Moysi crederetis forsitan & mihi. Vbi S. Thomas ait, particulam *forsitan* esse additam ad significandam eorum libertatem, ne aliquis ad coniecturam hæsteret. Præterea 1. parte quaest. 92. art. 1. hoc argumentum proponit: Occasiones peccatorum sunt amputandæ: sed Deus præsciit quod mulier erat futura viro in occasionem peccati: ergo non debuit mulierem producere. Vbi agitur sine dubio de occasione ante quam decernatur absolute: post decretum enim absolutum & efficax vitabilis non est. Et respondens sanctus Doctor non negat Deum id præsciuisse, sed hoc supposito ait creandam fuisse mu-

lierem, quia non debuit malum tolli, ut vitaretur particulare malum. Denique commentario in Matthæum ait: Quidam dixerunt quod non saluabuntur nisi quos præsciuit (scilicet Deus) quia si prædicaretur eis conuerteretur. Quod excludit S. Doctor si forte supponantur saluandi omnes, quos Deus præsciuit, in quocumque rerum, & auxiliorum ordine, nam Tyriis, & Sidoniis male erit quamuis scilicet præscierit Deus eos virtutibus Bethsaiditarum euertendos.

269
 Tertia probatio sumitur ex Hieronymo lib. 3. aduersus Pelagianos col. 3. ubi Hæreticorum argumentum sibi soluendum ita proponit. Marcia, & omnes Hæreticorum canes, qui vetus laniant testamentum huiusmodi Syllogismum texere consueverunt: Aut sciuit Deus hominem in paradiso positum præuaricaturum esse mandatum illius, aut nesciuit? si sciuit, non est in culpa is, qui præscientiam Dei vitare non potuit, sed ille, qui talem condidit ut Dei non posset scientiam deuigare. Si nesciuit: cui præscientiam tollis, aufer diuinitatem. Cui argumento responderet Hieronymus, Deus non condemnat ex præscientia, quem nouerit talem fore, qui sibi postea displiceat, sed tantæ bonitatis est ut eligat eum quem interim bonum cernit, & scit malum futurum. Vbi loquutum Hieronymum de præscientia conditionatorum indubitatum est: Tū, quia de illa agebant Hæretici: Tum etiam, quia ait Deum non condemnare ex præscientia illa peccati: condemnat autem ex præscientia peccati absolute futuri: ergo.

270
 Quarta probatio sumitur ex Patribus illi dubio respondentibus. Cur Deus hominem, vel Angelum creauit, quem peccaturum præsciuit? Et nullus respondet negans eam præscientiam,

tiam, sed supponens. Hi sunt Nyssen oratione Catechetica cap. 8. inter medium, & finem. *Quod enim à bono homo esset auertendus non ignorauit, qui omnia suo dominatu continet, sua prauidendi virtute aque intuens id quod deinceps est futurum, atque id quod prateritum.* Cyillus Alexandrinus l. 9. in Ioannem cap. 10. à medio. *Cur primum à terra hominem formasti, quem non ignorabas mandata non seruaturum?* Et lib. 1. in Genesim col. 3. *Quod homo corruptioni subiiceretur creator omnium minime ignorauit, imò vero id certo sciebat.* Theodoretus quæst. 36. in Genesim. *Deus, quæ nondum facta sunt perinde nouit, ac si iam facta essent, quæ propter prauidens, & præsciens ipsum Adamum mortalem futurum ob violatum mandatum talem eius naturam iam ante composuit.*

271 Chryllostomus homilia de Adam, & Eua col. 2. *Quia vndique constat vniuersa lingua Deum præscium esse futurorum, antequam essent vniuersa, quæ in mundo sunt præsciuit prauaricaturum primum Angelum, & primum hominem.* Idem Chryllostomus homilia de Anathemate. *Mortuus est pro inimicis, pro tyrannis, pro maleficis, pro osoribus, pro crucifigentibus, atque pro iis ipsis, quos tales fore ante constitutionem mundi sciebat, eosque præsciens formauit, vincente præscientiam bonitate.* Altissima sunt vltima verba: *vincente præscientiam bonitate, nec à nostro eruditissimo Ruiz omilla, quibus meditabatur Chryllostomus Deum antequam eos homines absolute decerneret cum præscientia, quales futuri essent, quasi suadente, & vt ita dicam retardante Deum, ne crearet homines hostes crudelissimos sibi & Christo futuros, cæterum vincente præscientiam bonitate decreti sunt, & absolute creati:*

generosissimi enim pectoris argumentum est, prosequi beneficiis, quem quis nouit futurum inimicum. Anselmus in elucidario col. 5. *Cum Deus præscierit eos (scilicet Angelos malos) tales futuros, quare eos creauit?* Et respondet, non negans præscientiam sed supponens: *propter ornatum sui operis; vt enim pictor nigrum colorem substernit, vt albus, vel rubens pretiosior sit; sic in collatione malorum iusti clariores fient.*

Eos autem omnes Patres loquutos 272 fuisse de præscientia futuri conditionati, & non absoluti, indubitatum videtur. Quia loquuntur de præscientia, cum qua Deus in sensu composito potuit re ipsa Adamum, vel malos Angelos non creare: hoc enim erat assumptum cui respondebit; cur scilicet Deus præsciens lapsuros Angelos, & Adamum, non omisit eos creare cum potuerit, si enim non potuisset prompta fuisset Patribus hæc responsio, quam tamen nullus assumit: præscientia autem peccati absolute futuri componi non potest cum non creatione Adami, & Angelorum, cum iam supponant eos creatos: ergo Patres illi non loquuntur de præscientia peccati absolute, sed conditionate futuri.

Vltima probatio sumitur ex Prof. 273 pero ad excerpta Genuensium responsione 8. *De Tyriis, & Sidoniis quid aliud possumus dicere, quam non esse eis datum vt crederent, quos etiam credituros fuisse ipsa veritas dicit, si talia, qualia apud non credentes facta sunt virtutum signa vidissent.* Et inferius. *Nos autem etiam si rationem facti & profunditatem iudicij eius penetrare non possumus, manifeste tamen scimus, & verum esse quod dixit, & iustum esse quod fecit.* Quæ perspicua sunt & simillima iis, quæ dedimus ex Augustino

Augustino sect. 3. in illud Matthæi *Va* tibi *Cerozam*, &c.

SECTIO V.

*Idem assumptum rationibus
stabilitur.*

72
274 **P**rima est. Deus cognoscit futurum conditionatum: ergo certo cognoscit. Antecedens est aduersariorum cōcedentium Deum cognoscere futura conditionata cognitione coniecturali, & probabili aut moraliter tantum infallibili. Consequentia probatur, quia Deus falli non potest adhuc metaphysicè: si autem cognitio futuri conditionati esset tantum coniecturalis; probabilis, aut moraliter infallibilis Deus posset falli: ergo talis non est, sed omnino certa, & infallibilis. Maior nulli Catholico potest esse dubia. Minor probatur. Falli posse nihil est aliud, quam posse cognitione infallibili obiectum cognoscere: Deus autem posset futurum conditionatum ita cognoscere; imo de facto in aduersariorum sententia ita cognoscit: ergo potest falli.

73
275 Secunda Deus certissime scit, quoniam actus nostri probabiles, re ipsa veri sunt, quoniam falsi: id enim qui negaret, negaturus quoque Deo esset auctoritatem ad opinionum nostrarum lites componendas: Ergo ex duplici illa opinione, An scilicet venisset Christus Adamo non peccante, certissime scit Deus, quoniam re ipsa vera sit: Id autem non sciret si certo non sciret futurum conditionatum: ergo. Minor probatur, quia certitudo de veritate cognitionis probabilis pender essentialiter ex certitudine de obiecto ita se habente; quandiu enim dubius,

vel incertus sis de obiecto ita se habente, ac dicitur ab actu probabili, incertus quoque manebis de veritate opinionis in re: ergo si Deus non sciret certo futurum conditionatum illius opinionis re ipsa vera, neque certo sciret, aut scire posset, quoniam earum opinionum vera esset.

276
Tertia probatio. Deus certissime reuelauit plura futura conditionata, vt constat ex præeuntibus Scripturis, & Partibus: ergo certissime nouit ea futura conditionata. Probatur consequentia, quia prudenter nullus potest certo affirmare, quod certo non scit; imò si in locutione particula *certo* adderetur mendacium esset: loquutio autem Scripturarum certissima est, & aliquando, vt vidimus, additur particula *certissime*: ergo si Deus non certo sciret futurum conditionatum, neque ab imprudentia, neque à mendacio liberari posset, quod absurdissimum est.

277
Quarta probatio. Futurum conditionatum habet determinatam veritatem: ergo certo cognoscitur à Deo. Consequentia bona est etiam inter Thomistas antiquiores, si antecedens verum esset; plane enim fatentur, certo sciri à Deo omnia, quæ sunt determinate vera. Ante probationem antecedentis monitum volo, ad habendam determinatam veritatem satis esse apud Thomistas, quod futurum conditionatum, sit infallibiliter futurum, quale negabant esse antiquiores Dominicani, quia conditio non inferebat infallibiliter effectum, sed contingenter. Cui obiectioni occurrerunt Recentiores Dominicani docentes futurum conditionatum esse quidem in se contingens, reddi tamen infallibile à decreto conditionato ex parte obiecti, & absoluto ex parte actus, quo Deus vult Tyrios v. g. prædeterminare ad
K pœni.

pœnitentiato casu quo virtutes Bethsãiditarum fierent apud illos. Vnde docent cognosci à Deo certo futurum conditionatum non in se ipso, in quo non est determinata veritas, siue infallibilis futuritio; sed in decreto illo conditionato à quo habet infallibilitatem seu determinatam veritatem: compertum ergo est inter illos futurum habere determinatam veritatem, idem esse, ac esse infallibiliter futurum, quod nos etiam concedimus. Hæc dixerim, ne discipuli nostri illa particula *determinatam* illudantur, apprehendentes admitti à nobis determinationem aliquam de præsentis in futuro, his positis.

178 Probatur antecedens primo ad hominem. Futurum conditionatum est futurum infallibile, vel in se vel in decreto: ergo habet determinatam veritatem, vnde cumque illam habeat, de quo nunc non differitur. Antecedens probatur, quia ad futurum infallibile conditionatum sufficit quod conditio infallibiliter inferat effectum: conditio autem huius futuri conditionati; *si fuerit in Petro physica prædeterminatio ad consensum, consentiret*, infallibiliter infert effectum, vt nullus antiquiorum, vel Recentiorum Thomistarum negavit: ergo est futurum infallibile. Maior in qua sola potest esse difficultas probatur clare. Quia Thomistæ concedunt Deum certissime scire futura conditionata necessaria, eaque habere determinatam veritatem, quia conditio necessario infert effectum: ergo sicut conditio necessario inferens effectum sufficiens est ad futurum necessarium, ita conditio inferens infallibiliter effectum sufficiens erit ad infallibile futurum: nec ratio magna est contra Thomistas illos antiquiores, & contra recentiores non minorem esse suo loco ostendemus.

279 Probatur secundo idem antecedens, quia ad futurum conditionatum infallibile non opus est quod conditio infallibiliter inferat effectum, vt fatentur recentiores Thomistæ, qui eam infallibilitatem in conditione non agnoscunt & confugiunt ad decretum; sed satis est quod ea posita sit, qui inferat: ergo futurum conditionatum non deficit à ratione futuri infallibilis, quia conditio non infert infallibiliter effectum: ergo neque inde deest illi veritas determinata. Antecedens, quod erat fundamentum priorum Thomistarum, probatur. Nam in virtutibus Bethsãiditarum, quæ erant conditio pœnitentiæ Tyriorum, nulla erat infallibilis connexio cū pœnitentia, aliter eam egissent Bethsãiditæ: ergo erant de se indifferentes, tã ad pœnitentiam, quam ad non pœnitentiam Tyriorum, & ratio est, quia præcisè posita conditionis non extrahit futurum conditionatum contingens à ratione absolute contingentis: si autem esset infallibiliter connexa cum effectu ex supposito, tunc conditionis extraheretur à ratione absolute contingentis: vnde conditio à nostris Doctoribus statuitur indifferens.

280 Dices ad futurum necessarium conditionatum requisita est conditio necessario inferens effectum: ergo ad futurum infallibile conditionatum requisita est conditio infallibiliter inferens effectum. Respondeo negans consequentiam, quia conditio infallibiliter inferens effectum deberet esse essentialiter connexa cum effectu, vnde non distingueretur à conditione necessaria, quæ ideo talis est quia connexa est essentialiter, & inseparabilis ab effectu. Vnde fieret futurum conditionatum contingens esse necessarium vt ergo vnum ab altero distinguatur opus est quod conditio vnus sit essentialiter connexa cum effectu, non

non vero conditio alterius.

279
281 Probatur tertio idem antecedens, quia ostendimus disp., sect... Satis est non existentia nunc, & existentia postea ad futurum infallibiliter tale: etenim ex suppositione quod res existat in aliquo instanti absolute, vel sub conditione, toto tempore antecedente est infallibiliter futura, cum eius existentia postea exercenda à nullo impediri possit, ut ibi late prosequuti sumus, ergo ad futurum infallibiliter tale non opus est, quod conditio infallibiliter inferat existentiam.

282 Quinta ratio. Posita conditione infallibile est vel ponendam esse pœnitentiam, vel carentiam illius: ex duplici enim contradictorio impossibile est neutrum esse, vel utrumque simul existere: ergo infallibiliter est futura vel pœnitentia, vel illius carentia: ergo id clare, & euidenter cognoscitur à Deo. Confirmatur. Implicat existere instans A. in quo nec fit res: nec illius carentia: ergo implicat existere conditionem in instanti A. & in eo non existere pœnitentiam, nec carentiam illius. Vtrumque enim est contradictorium, & consequenter æqualem continens oppositionem.

280
283 Dices posita conditione infallibiliter ponendam pœnitentiam vel illius carentiam vage, & disiunctiue, neutram tamen esse determinate infallibiliter extitutam, quia positio conditionis constituit voluntatem proxime potentem elicere, quod voluerit cum indifferentia ad utrumque; sicut ergo ex indifferentia voluntatis non sequitur determinate extitutam pœnitentiam potius, quam ipsius carentiam; nec sequitur carentiam potius, quam pœnitentiam extitutam, quamuis alterum eorum disiunctiue ponendum sit. Ita ex positione conditionis neque infertur determinate extitura

pœnitentia, neque, carentia illius; etiam si infallibile sit aliquod eorum vage, & disiunctiue extitutum est. Unde Deus ex præuisione conditionis neutram partem potest scire infallibiliter extitutam, sed ad summum alteram earum disiunctiue.

284 Contra tamen. Posita conditione Deus certo scit aliquod futurum: non vagum, & disiunctiuum: ergo determinatum. Minor probatur, quia nihil potest esse futurum vage, & disiunctiue: ergo quod à Deo cognoscitur futurum, cognoscitur determinate futurum. Antecedens probatur, quia quod futurum est existit postea: nihil autem existit, aut existere potest vage, & disiunctiue, cum omnis existentia sit determinata: ergo neque potest esse futurum vage, & disiunctiue: ergo vel pœnitentia, vel illius carentia cognoscitur à Deo determinate futura.

285 Ultima ratio: isti duo actus sunt contradictorij: posita conditione erit consensus, posita conditione non erit cōsensus: ergo vna est determinate vera, & altera falsa. Antecedens summum notum est, nam affirmatio & negatio eiusdem de eodem, & eodem modo est definitio contradictoriorum, qualia sunt a nobis proposita. Consequentia autem optima est ex illo primo principio: idem non potest simul esse, & non esse unde inferunt omnes utramque cōtradictoriā nec posse esse simul verā, nec simul falsam, quia ut esset simul vera deberet res simul esse, & non esse: ut autem esset falsa, neque res debuisset esse neque sui negatio, à qua propositio negativa veritatem haurit: hæc autem omnia impossibilia sunt, & consequenter utrāque propositionē esse simul veram, aut simul falsam. Vel ergo Deus scit quænam ex illis propositionibus sit vera, & quænam falsa, vel nō: Secundum dici non

potest, aliter enim Deus non sciret veritatem nostrorum actuum, nec discernere posset inter actum verum, & falsum, quæ & alia similia superius pro scientia diuina nostrarum opinionum expensa clare videntur diuinitati derogare: ergo Deus scit quænam ex illis propositionibus sit determinate vera, & quænam falsa: id autem non sciret nisi scientiam haberet futuri conditionati: Ergo Minor probatur, & supponamus affirmatiuam esse veram, scilicet: *Postea conditione erit consensus. Ut Deus sciat propositionem affirmantem esse veram, & negantem falsam, scire debet obiectum vnius ita se habere, ac repræsentatur ab actu; secus vero obiectum alterius: Ergo scire debet, quod posita conditione sequeretur consensus, vnde affirmatiua est vera, & negatiua falsa.*

286

Dices doctrinam istam veram esse de propositionibus categoricis, & de hypotheticis in materia necessaria, nõ vero de hypotheticis in materia contingenti, quia propositio hypothetica siue conditionalis ex S. Thoma affirmat necessariam connexionem conditionis cum effectu in contingentibus autem nulla est necessaria connexio conditionis cum effectu; vnde nulla ex contradictoriis habere potest determinatam veritatem.

Cõtra tamen, quia propositio conditionata de futuro necessario hoc differt à contingenti, quod illa asserit connexionem conditionis cum effectu; hæc vero conjunctionem tantum effectus cum conditione à qua pendet; aliter enim nihil differret futurum conditionatum contingens à necessario: ergo licet propositio conditionata de futuro necessario asserat connexionem conditionis cum effectu, nõ id præstabit propositio conditionata de futuro contingenti. Confirmatur, quia si hæc doctrina subsisteret, stare non posset veritas scripturarum

futura conditionata contingenti reuelantium, nam conditio earum nullam habet connexionem necessariam cum effectu ut est per se notum. Insuper neque stare posset veritas sancti Thomæ asserentis, si Adamus non peccaret Verbum non incarnaretur: Carètia enim peccati Adami nullam habet connexionem necessariam cum carètia incarnationis, cum ambæ pro Dei beneplacito absque ulla violentia componi potuissent: ergo propositio conditionata in materia contingenti non asserit necessariam connexionem cum effectu.

Hæc sunt ex maiori parte momenta quibus Doctores Societatis contra antiquiores Thomistas armati prodire: quæ tanti poderis, tantæque efficaciam nouissimis Thomistis visa sunt, ut maturo consilio vnanimes decreuerint antiquiores suos deserere Magistros, & ante pressa à nobis vestigia recalcare, dextraque cum Doctoribus Societatis iungere. Vide ergo, quis quem vicerit in primogenita controuersia inter Patres Dominicanos, & Iesuitas agitata.

287

SECTIO VI.

Soluntur obiectiones aliquot.

Undameta, quæ Priscos Thomistas impulerunt ad negandam Deo scientiam conditionatorum contingentium colligenda à nobis sunt ex ipsis Dominicanis, vnde firmiter constat ipsos in ea sententia pacifice vixisse usque ad natam Societatem. Ea omnia collegi Dominicanus Ledesma disputatione illa 2. affini de scientia futurorum contingentium difficultate 2. tota conclusione 3. quæ propriis illius verbis ex maiori parte proponam, ne tantillum efficaciam derogem.

288

Obiicit primo aliqua scripturæ testimonia, in quibus Deus loquitur de effectu horum futurorum conditionatorum tanquam de re dubia, & incerta; in quo

289

quo

quo clare significatur, quod Deus non habet certā, & infallibilē cognitionem horū futurorū cōditionatorū, vt Gen. 3. *Nunc ergo ne forte mittat manū suam, & sumat etiam de ligno vitæ, & comedat & viuat in æternum.* Vbi significatur, quod hoc futurum conditionatum; scilicet Adamum sumpturum fructum illius arboris si mansisset in paradiso non esse certum, sed dubium propter occasionem, & facilitatem fumendi, cum qua opportunitas loci, & naturalis appetitus propriæ conseruationis ei præberent occasionem, & ideo cum dubio exprimitur illa sententia in translatione Septuaginta interpretum, vbi sic habetur: *Et nunc ne quando extendat manum suam, & sumat de ligno vitæ, &c.* Et in paraphrasi Chaldaica explicatur idem dubium, cum dicit. *Et nunc forte extendet manum & sumet de arbore vitæ.* Et ad explicandum hoc dubium adducunt quædam verba secundum Vatablum hoc modo. *Et nunc periculum est, ne forte mittat manum suam.*

290 Et Exodi 4. Vbi Deus dans signa Moyli per quæ induceret populum suum ad credendum, dicit: *Si non crediderint tibi, neque audierint sermonem signi prioris credent verbo signi sequentis; quod si neque duobus quidem his signis crediderint, neque audierint vocem tuam, sume aquam fluminis, & affunde eam super aridam, & quidquid hauseris de fluuio vertetur in sanguinem.* Qui modus loquendi indicare videtur incertitudinem euentus posita priori conditione, vel secunda. Et huius rationis explicandi hæc futura sub dubio sunt multa exempla in sacra Scriptura, præcipue illa, in quibus fit sermo de his futuris appositæ particula *forte*, quæ particula eam vim habet, vt denotet dubitationem aliquam, vt Deuteronomij 4. Moyses

nomine Dei sic alloquitur populum. *Custodite igitur sollicitè animas vestras, non vidistis aliquam similitudinem, &c. ne forte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem, aut imaginem masculi vel femine.* Vbi tanquam res dubia pronuntiat hoc futurum conditionale; Futurum esse vt Iudæi confingerent sibi Idola, si non vterentur custodia sollicita animarum suarum. Et capite 7. Deus dicit. *Non poteris eas delere pariter, ne forte multiplicentur contra te bestia terra.* In quo etiam significatur vt res dubia hoc futurum conditionale, videlicet: Multiplicandas esse bestias terræ si omnes illæ nationes simul deleterentur. Et Isaiæ 48. dicitur nomine Dei. *Prædixi tibi ex tunc antequam venirent mala (scilicet captiuitatis) indicavi tibi ne forte diceres Idola mea fecerunt hoc.* Vbi Deus prædicit tanquam rem dubiam hoc futurum conditionale, scilicet: Iudæos dicturos esse mala illa fuisse ipsis immissa ab idolis suis, tanquā à veris diis, si antea non fuissent à Deo prædicta. Hæc Ledesma §. 1. *Probat. fol. 590.*

Hoc est ex Scripturis fundamentum 291 sententiæ negantis Deum certo scire futura conditionata: illius, inquam, sententiæ, quam testatur Ledesma esse omnium discipulorum sancti Thomæ, & eorum omnium, qui eius doctrinam sequuntur, quamque vocat certissimam, taliter, vt opposita non sit illi probabilis. Senuit autem illa certitudo, & senio ita confecta est, vt penitus euauerit eius vigor, adeo vt nullus ex Dominicanis, aut ex discipulis sancti Thomæ ei sententiæ subscribere dignetur.

Respondeo particulam illam *forte*, 293 aut *forsitan* in sacris literis non arguere in Deo cognitionem dubiam, aut incertam de euentu conditionato; nam vt ait Hieronymus ex Ieremia cap. 26.

Verbum ambiguum forsitan Maiestati Dei non potest conuenire sed nostro loquitur affectu, ut liberum hominis seruetur arbitrium. Et idem docet Ezechielis, quod idem ex multis aliis confirmant Suarez, Vasquez, & Molina. Ad illud Exodi respondeo Deum non prouidisse Moyfi illa signa, quia incertus esset de fide populi, sed quia certo præsciuit, aliquos tantum credituros primo signo, alius secundo, cæteros tertio. Vnde sensus est. Multi, qui non crediderint primo signo, credent secundo, reliqui autem credent tertio. In quo nulla est respectu Dei incertitudo.

293 Contra hanc solutionem circa particulam *forte*, & forsitan instat Ledesma fol. 591 columna 2 §. *Confirmatur primo.* Quoniam illa particula *forte* potest sumi proprie, & in rigore, ita ut importet dubitationem aliquam absque eo quod sequatur aliquod inconueniens contra fidem vel contra rationem: ergo ita debet sumi in aliquibus saltem locis. Probatur consequentia ex illa celebri regula Augustini lib. 3. de Doctrina Christiana cap. 10. Vbi docet quod voces in sacra Scriptura debent accipi in propria significatione, quando ex hoc nihil sequitur fidei, vel rationi dissonum. Antecedens probatur, quia duobus modis potest dici, quod particula *forte* importat dubitationem. Primo modo ex parte ipsius Dei & ex parte diuinæ scientiæ, & prædictionis illius. Secundo modo ex parte ipsius obiecti, quia ipsum obiectum in se non est certum, & indubitatum, neque est capax ut sit terminus certæ, & indubitatæ cognitionis, & hoc modo nullum est inconueniens, quod ex parte Dei detur cognitio, quæ importet dubitationem ex parte obiecti, quia ipsum obiectum secundum se est res

dubia, & non magis determinatur ad vnā partem, qua mod aliam, & ita Deus iudicat certo, & prædicit, quod aliquod obiectum secundum se est res dubia, & non magis inclinat ad vnā partem, quam ad aliam, & prædicuntur illi effectus cū hac dubitatione: ergo. 294

Quis, vel cæcus hæc legat, qui non videat Ledesnam, & iuxta ipsum cæteros antiquiores Thomistas negare Deum certo scire futurum conditionatum videlicet, quam partem eligeret voluntas, si tali tempore & auxilio vocaretur, & solum concedere, Deum scire esse contingens, quod consentiat. Quid enim aliud est consensus conditionatum esse contingens, & in capax terminandi cognitionem diuinam indubitatum, & certam, quam nō posse esse obiectum cognitionis diuinæ certæ & indubitatæ, & consequenter non posse esse cognitionem diuinam certam, & in dubitatam de cōsensu sub conditione futuro.

Respondeo ergo negans antecedens eiusque probationem, constat enim eam incertam, & ignorantiam derogare infinitæ virtuti cognoscendi, etenim futurum conditionatum, etiam si antecedenter dubium sit, & contingens, consequenter tamen & ex suppositione quod esset, posita conditione est omnino infallibile, atque adeo capax terminandi cognitionem diuinam omnino certam, & infallibilem. 295

Obiicies secundo. S. Augustinus Epist. 105. ad Sixtum, ait. *Neque meritum paruulorum potest quisquam dicere, ut huic ad percipiendum baptismum non consulat, illi autem consulat, Deum futura eorum opera prouidere. Quomodo enim futura dicuntur, quæ non erunt?* Insuper lib. de Anima, & eius origine cap. 12. ait: *Ipsa exinanitur omnino præscientia, si quod præsci-*

tur non erit. Quomodo enim dicitur
 præsciri futurum, quod non est futurum?
 Quomodo enim puniuntur peccata, que
 non erunt? ergo Augustinus negat
 præscientiam futuri conditionati quod
 nunquam erit. Respondeo ibi non
 agere Augustinum. An in Deo detur
 præscientia futuri conditionati, vel
 non; imo ea supposita disputat: An
 præuisio meriti, vel demeriti condi-
 tionati sufficiens sit, vt Deus præmia
 conferat, aut supplicia; & negatiue
 responder exigens præscientiam meriti,
 aut demeriti absoluti: inde ait nihil
 consulere paruulis præscientiam
 meriti conditionati, nec nocere præ-
 scientiam similis demeriti. Vnde infert
 frustra dici futura, quæ non erunt,
 scilicet ad rationem meriti. Quod clare
 explicat secundo testimonio, dum
 ait; Quomodo enim puniuntur pec-
 cata, quæ non sunt? id est quomodo
 Deus puniet propter peccata condi-
 tionate futura, quæ non sunt.

297 Obiicies tertio eundem Augustinum
 lib. de prædestinatione sanctorum
 cap. 14. vbi ait: *Hæc est tota causa cur
 dictum est, à quocumque dictum sit:
 Raptus est, ne malitia mutaret intelle-
 ctum eius, dictum enim secundum pe-
 ricula vitæ huius, non secundum præ-
 scientiam Dei, qui hoc præsciuit, quod
 futurum erat, non quod futurum non
 erat: id est quod ei mortem immaturam
 erat largiturus, vt temptationum substra-
 heretur occasio; non quod peccaturus
 esset, qui mansurus in tentatione non
 esset.* Ex quibus Augustini verbis ita
 argumentantur. Verba illa raptus, &c.
 dicta sunt secundum pericula vitæ
 huius, non secundum præscientiam
 Dei: ergo Augustinus negata Dei præ-
 scientia tantum concedit cognitionem
 coniecturalem de futuro conditionato,
 id enim sibi vult, *Secundum pericula
 vitæ huius.* Insuper Augustinus addit,

qui hoc præsciuit quod futurum erat,
 non quod futurum non erat: ergo ne-
 gat Deo præscientiam conditionato-
 rum, quæ nunquam erunt.

Respondeo Augustinum eo loco 298
 insequi Massiliensium errorem asse-
 rentium paruulos propter merita, vel
 demerita, quæ Deus præsciebat illos
 habituros si vixissent consequi, vel
 non consequi baptismum. Nemo enim
 est coronandus, vel puniendus prop-
 ter merita vel demerita sub conditione
 futura; nam sicut præmium, & pœ-
 na sunt quid absolutum, ita meritum,
 & demeritum esse debent. Quod aper-
 te indicat Augustinus dicens: *Sed vn-
 de hoc talibus viris in mentem venerit,
 nescio, vt futura, quæ non sunt futura
 puniantur, aut honorentur merita paru-
 ulorum.* Vbi futura, quæ non sunt
 futura appellat merita futura tantum
 sub conditione. Vnde sensus Augusti-
 ni est, *Raptus est, &c. dictum est enim
 secundum pericula vitæ huius, in quibus
 scilicet si permanisset, peccauisset;*
 vbi supponit Augustinus scientiam
 conditionatam. *Non secundum præ-
 scientiam Dei, id est absolutam, qui
 hoc præsciuit, scilicet præscientia ab-
 soluta quod futurum erat, non quod fu-
 turum non erat, scilicet absolute.* Vnde
 infert Augustinus mortem immatu-
 ram non esse pœnam à Deo inflictam
 propter demerita conditionata si vi-
 xisset ille, qui raptus est; sed dona-
 tam esse à Deo, ne malitia mutaret
 intellectum eius. Similiter neque vi-
 tam esse præmium alterius infantis
 propter merita illius conditionata à
 Deo præuisa si viueret, quia huiusmo-
 di merita, vel demerita ad præmium
 actu, vel pœnam largiendam sufficien-
 tia non sunt.

Obiicies quarto sanctum Thomam 269
 hic art. 3. asserentem. *Quicumque co-
 gnoscit effectum in sua causa tantum,
 non*

non habet de eo nisi coniecturalem cognitionem : sed futura conditionata non possunt in se ipsis cognosci:ergo Deus non habet scientiam eorum iuxta sanctum Thomam. Respondeo negans minorem, nam vt videbimus ex mente sancti Thomæ futura conditionata in se ipsis à Deo cognoscuntur.

300 Obiicies quinto S. Damascenum Dialogo aduersus Manichæos inter medium, & finem inquirentem : Quæ de causâ Deus cum præsciret fore vt diabolus ex bono in malum verteretur, eum condidit ? Respondet. *Si eum prænoscebat certe, & omnino futurum prænoscebat ; etenim eius, quod non omnino futurum sit, præscientia, non præscientia, sed ignoratio est, & impostura.* Et inferius. *Quonam autem modo præscire queat, quod futurum non est. Nam si aliquem peccatum præsciuisset, nec eum condidisset, præscientia hæc non esset, sed impostura: quemadmodum cognitio est earum rerum, quæ sunt, sic & prænotio earum est, quæ certo futura sunt.* Ergo ex mente Damasceni non est in Deo præscientia futuri conditionati ; aliter homines & Angelos peccaturos non creasset, & omnia futura conditionata exitura forent, quæ omnia absurda sunt. Respondet Curfus Discalceatus Salmanticensis, Damascenum solum negare scientiam conditionatorum ante decretum, qualem nos in Deo constitui-mus, non vero post decretum, qualem ipse ex recentioribus Thomistis defendendam suscepit. Rationem reddit, quia Damascenus ex eo reiecit scientiam conditionatorum, quia non habent rationem futuri : id autem verum est ante decretum, non vero post illud. Quam indigesta sit solutio ista, & quam sine fundamento, colliget quisquis Theologus Damascenum semiplena meditatione percurrens. Si

quid enim in illo testimonio vim habet contra nos, illud est : Quonam autem modo præscire queat, quod futurum non est, nam si aliquem peccatum præuidisset, nec eum condidisset, præscientia hæc non esset, sed impostura. Hæc nobis, & Thomistis communia sunt. Siue enim scientia sit ante decretum, siue post, Deus in vtraque plures præsciuit peccatores, quos non condidit, & plura peccata, quæ non permisit. Si ergo consequentia Damasceni bona est : ergo vestra & nostra scientia, cum in eo antecedente conueniant, impostura erit : friuola ergo est solutio illa.

301 Legitima igitur intelligentia Damasceni est, ipsum non esse ibi loquutum de præscientia conditionatorum, sed absolute futurorum, vt omnibus modis dubiis argumentis hæreticorum responderet. Quod inde constat, quia Deus illam scientiam non habuisset, nisi obiectum re ipsa exiturum esset. Etenim, vt notat Ruitz, dubia erant Marcionis, & Manichæorum verba, in quos inuehebatur Damascenus. Vnde postquam præscientiam conditionatam statuerat ad absolutam diuertit, eamque explicat si forte illum sensum simulata hæreticorum argumenta continerent, quod sapienter actum est.

SECTIO VI.

Reliquæ obiectiones solutæ.

302 Obiicit præterea sexto Ledesma multiplicem rationem fol. 596. quarum prima est. Nam Authores affirmantes Deum certo scire futura conditionata variant inter se ; & quidam illorum impugnant modum explicandi aliorum, & è contra : ergo signum

signum est eam sententiam non esse veram. Debile sane argumentum, & à quo desistere, necessarium est Auctori. Primo, quia in modo explicandi filiationem secundæ personæ Trinitatis variant Doctores, & quidam modum explicandi aliorum impugnant, & è contra, & tamen vera est secundæ personæ filiatio. Secundo in modo explicandi diuinam libertatem idem contingit, nec tamen in Deo diuina libertas falsa est. Tertio efficacia diuinæ gratiæ vera est, quamuis in modo illius tot sint discrepantes sententiæ etiam inter Thomistas. Concesso ergo antecedente, neganda est consequentia, quia non sequitur ex illo.

303 Obicit septimo ibidem §. *secunda ratio* supponens futura conditionata non habere sufficientem determinationem, vt possint certo, & infallibiliter cognosci, vt futura. Quo supposito ita argumentatur. Futura conditionata, vt futura non sunt determinata: ergo non sunt cognoscibilia ab aliquo intellectu, etiam diuino, certo, & infallibiliter vt futura. Consequentia patet, quia quod non est futurum non cognoscitur à Deo vt futurum: ergo quod non est determinate futurum, non potest cognosci vt certo futurum. Et hoc non est contra infinitatem diuinæ intellectualitatis: imo repugnaret ei si cognosceret hoc futurum, vt certo, & infallibiliter futurum, quia cognitio non esset conformis modo essendi rei, cui conuenit ipsa futuritio: sicut non est contra infinitatem virtutis productiuæ non posse facere id, quod secundum se non est factibile. Antecedens probatur, quia si hæc futura sunt determinate futura, vel determinatio futuritionis conuenit eis secundum se, vel in suis causis. Primum non

potest dici, quia eiusmodi futura secundum se nullum esse habent in tempore, neque in æternitate, in quo possit fundari hæc determinatio. Neque potest dici secundum, quia causæ non sunt determinatæ ad futuritionem horum effectuum sed indifferentes,

Confirmatur, quia repugnat quod 304 idem secundum se sit simul contingens, & determinate futurum, quia contingentia, ex sua intrinseca ratione importat indeterminationem, quæ quidem repugnat determinationi, & quodcumque futurum contingens nõ tantum conditionatum, sed etiam absolutum, si sumatur secundum se est contingenter futurum; alias enim non posset dici futurum contingens, quia alias simul esset determinatũ, & nõ determinatũ: ergo huiusmodi futura conditionata nõ sũt determinata. Hæc ille Auctor, quibus duo præstat. Primũ, Deũ nõ cognoscere certo futura conditionata in decreto aliquo diuino, cuius oppositum nunc vnanimè defendunt Thomistæ. Secundum, neque certo cognoscere ea futura in se ipsis, quæ est nostra sententia, neque in causis proximis, quod fatentur communiter omnes: vnde euidenter est in eius sententia Deum nullo modo certo cognoscere ea futura, quia comperitum est apud omnes non stare alium modum sciendi. Hæc est secunda ratio.

Respondeo imprimis negans suppositum, videlicet futurum conditionatum non habere sufficientem determinationem, vt certo, & infallibiliter cognosci possit, quia licet nullam habeat determinationem de præsentem ad existendum postea, est tamen in se certo, & infallibiliter futurum à carentia existentiæ nunc & existentia postea, si conditio ponere-

tur, quod sufficiens est ut una pars sit determinate futura præ alia; quæ ratione futurum conditionatum dicitur determinatum, propterea scilicet opponitur vago, & disunctiuo. Ad argumentum negatur antecedens, videlicet futura conditionata non esse determinata; id est unam partem non esse futuram sub conditione, præ alia. Ad probationem respondeo ea futura esse in se ipsis determinata sub conditione, non quia à nostris admittantur determinatio præsens ad existendum postea, si conditio poneretur; sed quia una pars præ alia esset extitura posita conditione, neque hæc determinatio fundatur in existentia absoluta in tempore, vel in æternitate, sed consistit in carentia existentie nunc, & existentia postea, si conditio poneretur.

306

Ad confirmationem respondeo, idè posse esse contingens antecedenter, & absolute siue in actu primo respectiue ad causas indifferentes, & determinatum consequenter, & ex suppositione, siue in actu secundo: nam actus secundus importat determinationem principiorum indifferentium absque vlla repugnantia; sicut in tua, & communi Thomistarum sententia optime stat determinatio ad consensum cum iudicio indifferenti à quo consensus v.g. est contingens, & determinatum simul à prædeterminatione: ita nos dicimus consensum v.g. conditionatum esse indifferentem in actu primo à principiis indifferentibus, & determinatum in actu secundo à determinatione, quæ est actio: unde contingentiæ solum importat determinationem, & indifferentiam ex parte actus primi, non vero ex parte actus secundi. Quomodo autem ex principio indifferenti oriri possit actio determinata, res est alterius instituti.

Instat Ledesma §. *Hæc ratio fol. 597. col. 1. litera C, & D,* quia nulla est maior ratio quare futurum conditionatum sit cognoscibile magis secundum unam partem, quam secundum aliam; cum principia non sint magis determinata ad unam, quam ad aliam, sed indifferentia ad utramque; unde non est maior ratio cur hoc potius futurum, quam aliud determinatum sit. Respondeo negans antecedens: ratio enim cur una pars præ alia sit ut conditionate futura cognoscibilis, est, quia si poneretur conditio una præ alia extitura esset; una autem præ alia extitura esset, quia voluntas pro suo beneplacito, & dominio in suos actus unum eligeret præ alio positis requisitis ad utramque.

307

Hic tamen instruendus est Ledesma, quatenus §. *alij vero* tribuit Soario futurum conditionatum habere determinationem in causis; unde solutionem illam Soarij à nobis datam vocat euasione, & in margine fugam, & tandem concludit. *Vnde iste Author non dissoluit argumentum.* Cæterum quem Soarium impugnet, aperire Ledesma debuisset: Noster enim nihil tale docet: aliud enim est futurum habere determinationem formaliter in causis, aliud vero habere illam à causis: hoc secundum tenemus nos omnes cum Soario nostro. Primum vero tenet non noster, sed alter Soarius à Ledesma confictus, cuius solutionem esse fugam & euasione & non dissoluere argumentum quid ad nos? Hoc mihi certum Soarij doctrinam fugisse Ledesmam, fugamque, & euasione quam impingit Soario, ipsum inuasisse, inuasumque ita occupasse, ut præ fuga terga vertens solutioni, eam non viderit, sed aliam apprehensam insequutus fuerit, quam

308

quam capiat, qui possit.

309

Ne tamen aliquis existimet nos id falsò imponere Ledesma audi illum fol. 597. col. 2. littera B, *Alij vero Authores conveniunt cum precedenti (scilicet Soario) quantum ad hoc, quod dicunt, quod illud futurum conditionatum habet determinationem, quia si non haberet talem determinationem non esset cognoscibile ab ipso Deo, & dicunt (id est dissentiunt, aliter non partim convenirent, ut ait in margine, sed omnino convenirent) quod illa determinatio ad alteram partem convenit futuro secundum se, & non prout est in suis causis. Quibus manifeste docet alios Authores convenire cum Soario in admittenda determinatione futuri: dissentire autem illi, quatenus docent eam determinationem convenire futuro conditionato secundum se, & non prout est in suis causis. Si autem Soarius non negaret futurum conditionatum secundum se habere determinationem sed pro ut est in suis causis non dissentirent Soario Authores illi: affirmante ergo Ledesma dissentire, clare ipse tribuit Soario determinationem futuri conditionati non in se, sed prout est in causis. Id autem non docuisse Soarium compertum est, nam libro secundo de scientia futurorum contingentium sub conditione cap. 6. num. 3. ubi ait Ledesma eam doctrinam traditam à Soario, oppositum docet, statuens futurum conditionatum secundum se esse magis ad unam partem, quam ad alteram determinatum.*

310

Obiicit octavo fol. 598. col. 1. lit. B. Voluntas diuina nihil prædeterminavit circa firmitatem horum effectuum conditionatorum: ergo hæc futura conditionata non sunt determinate futura. Antecedens probatur, quia nihil prædeterminavit absolute, cum

plura futura conditionata numquam sint exitura, neque conditionate, quia eiusmodi prædeterminatio non est in Deo, ut supponimus ex iam dictis: ergo. Hanc obiectionem proposui, non quia nos feriat, tota enim accingitur contra Recentiores Thomistas asserentes futura conditionata esse determinate talia à decreto prædeterminante conditionato, sed ut videas quantum cahos sit inter antiquiores Thomistas, & recentes quanta dissensio: & quam falso dicatur omnes Thomistas in opinione recentiorum concordēs semper fuisse. Hæc est tertia ratio, eique fere similis quarta, ideoque prætermissa.

Obiicit nono, fol. 600. col. 2. littera D, vel Deus cognoscit tantum futura conditionata, quæ cum conditione habent necessariam connexionem, vel etiam ea, quæ cum conditione non habent necessariam connexionem, sed disparatam: neutrum dici potest: ergo. Minor quoad primam partem probatur, quia rationes, quæ fiunt ad probandum, quod Deus cognoscit priora futura, etiam probant cognoscere posteriora, quales sunt illæ de contradictoriis. Quoad secundam ostenditur, quia ea futura nullam habent connexionem cum conditione disparata. Ergo. Respondeo Deum vtrumque futurum cognoscere, diuersimode tamen: nam priora cognoscit cum dependentia à conditione, vnde sunt proprie futura conditionata. Posteriora vero cognoscuntur à Deo sine dependentia à conditione, cum illam non habeant. Vnde non cognoscuntur per modum futuri conditionati signati particula *illa si*. Sed per modum coexistentis, vel confuturi signati particula *quando*, ita ut sensus sit Turca saltat quando Petrus dormit.

311

Hic etiam aduertendus est Ledefma quatenus fol. 601. col. 1. lit. D, sine, tribuit nostris Doctoribus futura secundum se, & sine dependentia à conditione esse determinate futura; si enim loquatur de futuro disparato verum loquitur, si vero de aliis, impostura est manifesta, quod distinguere debuisset.

3 12 Instat col. 2. lit. B, quoniam si nulla est necessaria connexio inter conditionem, & futurum, non est aliquid ratione cuius illud futurum conditionatum possit esse determinatum magis ad vnā partem quam ad aliam, vt patet in futuro disparato: ergo tale futurum non est determinate futurum. Non video qua arte hæc instantia cum suo argumento compaginetur. In isto enim sermo erat de connexione futuri cum conditione, & transitu mirabili assumitur in instantia connexio conditionis cum futuro. Respondeo tamen negans antecedens, futurum enim conditionatum est magis ad vnā partem, quam ad alteram determinatum, quia posita conditione pro beneplacito, & dominio arbitrij in suos actus existeret vna pars præ alia. Hæc quinta ratio.

3 13 Obiicit decimo, ibidem littera C. nullus est modus cognoscibilitatis ex parte obiecti, quo ista futura conditionata possint cognosci ab intellectu creato, siue diuino vt certo, & infallibiliter futura: igitur Deus non cognoscit illa futura conditionata. Non omittas mi Lector quanta claritate neget hic Author cognoscere Deum futura conditionata. Antecedens probat, quia hæc futura conditionata vel sunt cognoscibilia per simplicem intuitum, & visionem, vel ex vi connexionis extremorum: neutro modo: ergo. Minor quo ad primam partem probatur, quia illa futura nun-

quam sunt habitura esse, neque in tempore, neque in æternitate, ergo non possunt terminare simplicem intuitum, & visionem. Quoad secundam probatur, quia connexio extremorum vel est cognoscibilis, vt per se nota ex terminis, & hoc dici non potest, quia hæc connexio non est sine vilo medio inter extrema, vel est cognoscibilis per aliquod medium. Et hoc non, quia hoc constat facta inductione per omnia media: tale enim medium potest esse extrinsecum, v. g. testimonium dicentis, vel reuelantis ipsa futura, & hæc non, quia hic modus cognitionis per testimonium alterius non habet locum in Deo, quia nullus ei potest obiectum reuelare. Vel tale medium esset aliquis effectus, & hæc cognitio etiam est imperfecta, atque adeo Deo impossibilis. Item, nam tale futurum conditionatum non habet esse, neque debet habere, & ita non potest habere aliquem effectum, nisi forte futurum conditionatum, de quo eadem esset difficultas, videlicet quomodo cognosceretur à Deo. Denique vel tale medium esset causa aliqua vel ratio à priori, & hæc causa est impossibilis, quia cum sit omnino contingens fore talem effectum, si ponatur talis conditio, non potest dari aliqua causa propria & necessaria connexionis horum effectuum. Hæc sexta ratio.

Hanc rationem cum præcedenti 3 14. vocat Ledefma violentam. Nec renuo, scio tamen nihil violentum perpetuum, vnde mirum non est sententiam violentis erectam fundamentis etiam apud nouissimos Thomistas corruisse. Respondeo igitur negans antecedens, ad probationem concessa maiori quoad primam partem, nego minorem. Ad eius probationem distinguo

stinguo antecedens, illa futura numquam sunt habitura esse, neque in tempore, neque in æternitate absolute, transeat, nam falsò est de omnibus; plura enim existunt: conditionate nego, & nego consequentiam; simplex enim intuitus diuinus fertur in futuritionem, siue existentiam conditionatam in se ipsa, & in coniunctionem extremorum non absolutam, aut necessariam, sed conditionatam contingentem.

- 3 15 Obiicit vltimo fol. 602. col. 2. lit. D, omnes propositiones de futuris conditionatis sunt falsæ: ergo etiam ipsorum obiecta, & per consequens non possunt sciri à Deo. Antecedens probatur, nam qualibet istarum propositionum est conditionalis: ergo eius veritas non est aliud quam bonitas consequentiæ: sed quæcumque propositio de futuro conditionato non est bona consequentia, quia non bene inferitur est conditio: ergo erit consensus: ergo mala: atque adeò falsa. Respondeo negans antecedens, ad probationem concessò antecedenti, nego consequentiam, quam probare Ledesma debuisset. Nam particula illa *si*, licet in futuro conditionato necessario denotet consequentiam, non tamen in futuro contingenti. Discrimen est iam à nobis assignatum, quia videlicet conditio futuri conditionati necessarij habet essentialem connexionem cum effectu, non vero conditio futuri contingentis; aliter enim non distinguerentur inter se ea futura. Vnde particula *si* in futuro contingenti tantum denotat, quod posita conditione dependenter ab illa pro sua libertate, & dominio poneret voluntas consensum, potius quam dissensum.

SECUNDO-GENITA CONTROVERSA, De Scientia Media.

Recentiores Thomistæ attente Iesuitarum argumenta meditati pro certa & infallibili scientia conditionatorum contingentium, vnanimè statuerunt iungere dexteras, non obstantibus maiorum suorum scriptis in contrarium reclamantibus. Ex hac lite composita, nata est occasio inquirendi modum ea futura cognoscendi; & hinc suborta est secundo-genita controuersia, ita vt tanta sit in hoc modo dissensio, quanta fuerat antea in concordia vnitas.

Præcingimur ergo ad magnam illam, & nostris sæculis spectatissimam: controuersiam. Ad scientiam inquam Mediam, tot procellis iactatam, sed nondum naufragam: tot frementium ventorum tempestatibus circumactam, sed numquam ad scopulos illisam: Ad scientiam illam Mediam sæpe nouitatis accusatam, sæpius ad Pelagianismum relegatam; sed huiusce exilij inuenta rea non est, quæ licet accusata, nullius fuit tamen criminis conuicta. Hæc scientia Media, inde festiuis plausibus auctior & gloriosior, vnde potentioribus inimicis impetita: leuis enim est gloria, quæ à solo vulgo, & non à proceribus inuiderur. Hæc scientia Media, quæ non solum pestilens contubernium, sed & prima Pelagianorum limina perpetua exhorruit. Hæc scientia Media Augustini sinu complexa, nutrita, & adulta. Hæc meta nobis proposita, hic scopus, Deo auspice,

petringendus: repudiatis vndique nugis, quæ viros alioqui senescentes ridiculos ac pueriles reddunt. Silentium indicimus conuictis in contrariam opinionem, tum quia arma non sunt virilis ingenij, sed fœminæ rixantis: Tum maxime, vt decretis pontificiis, de nota non inurenda, humiliter, vt pat est, obediam.

318 Sapientissimus P. Ludouicus Molina circa annum. 1590. doctrinam nostram, tum de auxiliis, tum de scientia media in Eborensi academia publicis disputationibus exposuit; quam Magister Banez Dominicanus tanquam Pelagianam detulit apud sanctæ Fidei inquisitores Lusitanos. Qui maturo, vt mos est, præhabito consilio, ex consensu aliquorum Patrum Dominicanorum (vt testatur Archidux Albertus Cardinalis in Epistola ad Pontificem pro senatu sanctæ Inquisitionis, cui præerat, conscripta) Molinæ doctrinam tanquam valde probabilem, & nulla censura dignam declararunt.

319 His non acquieuit Magister Banez, quousque ipsius industria eadem Molinæ doctrina apud Vallisoletanos Inquisitores iterum delata fuit; qui litē adeo grauem dirimere nolentes; causā ad supremam Hispaniæ inquisitionē traduxerunt. Vnde, doctrina eiusque fundamentis attentelibratis, victrix secundo euasit scientia Media auxiliis indifferentibus stipata. Interim in vniuersa Societate controuersia ista non sine exterorum plausu eruditissime cœpit illustrari.

320 Videntes igitur aduersarij conatus suos in Hispania irritos, Romam appulere, & causa tandem ad Clementē octauum tunc Pontificem delata fuit. Et post priuatos conuentus à Reuerēdissimis Generalibus Dominicanorum & Societatis coram Eminentissimo Cardinali Madruzio habitos, iussu Sā-

ctissimi vtraque familia scripto tradidit, quid in alterius doctrina displiceret. Quo tandem inter Patres Dominicanos & Iesuitas incepta est controuersia die 20. Martij anni 1602. sub Clemente octauo; & expleta die 28. Augusti anni 1606. sub Paulo quinto; qui, auditis censoribus controuersis assistentibus, declarauit vt omnis doctrina Molinæ consistere indēnis, & vtriusque familiæ sententia in Catholicis academiis tuto & impune doceretur, donec aliud à sancta Sede decerneretur, ea tamen lege vt neutram quisque censuris carpat, iniunisse lacessat.

Hæc censuræ præmittenda, quibus nullus cordatus refragari potest, vt inde rideas tabellas circa censorum suffragia compositas à Theologo Salmanticensi, & Ioanne à Sancto Thoma, quas tu videas lepide commentatas à nostro Annato disput. 4. cap. 1. quas nos omittimus, quia nouum aliquid inuentum non est à Magistro Viues, cui respondeamus. Et sane interposito censorum iuramento de non propalando suffragio, quid certum constare potest? cum tamen exitus acta probet, quem potuit fœliciter appetere Molina, quam integram eius doctrinam intactam hæcenus consistere, & in totius orbis academiis à nostris, & non paucis exteris mille laudibus extolli. His nos merito absque vllius iniuria gloriamur.

* * *

DISPUTATIO V

Status questionis, & sententia
proponuntur.

SECTIO I.

Punctum controuersia.

322 **P**D præstat Viues disp. 1. dist. 1. ait ergo num. 2. Punctum totius concertationis inter Doctores ordinis Prædicatorum & Societatis situm esse in explicanda prima radice, ex qua proueniat extrinseca determinatio causæ secundæ ad suum actum. Extrinseca dixit, vt de solis decretis diuinis loqueretur, nihil attingens de auxilio transeunte & intrinseco, vt decretis Pontificiis obediatur.

323 Præter obedientiam, quam laudamus, cætera falsa sunt. Doctores enim Societatis nunquam fatigantur in explicanda radice, ex qua proueniat determinatio causæ secundæ sumpta à decreto, sed in ea extirpanda. Ratio est quia determinatio extrinseca causæ secundæ sumpta à decreto, idem valet ac decretum prædeterminans: sicut ergo præsens controuersia non occupatur in explicando decreto prædeterminante; ita nec in explicanda ea determinatione. Tum etiã quia præsens controuersia non versatur directe & formaliter circa actus voluntatis, qualis est extrinseca illa determinatio, sed circa actus intellectus, qualis est conditionatorum præscientia.

324 Insuper num. 3. ait hic recentior. Patres Societatis non admittere decre-

ta intrinsece efficacia, & actum liberum prædeterminantia, sed in eorum sententia diuinum decretum & concursum tantum esse concomitantem, & ab intrinseco indifferentem. Addit vero circa finem, Deum in nostra sententia non efficere actionem nostram, vt est à nobis.

Hic falsa veris permixta sunt, & 325 alia vltiori explicatione digna. Verum quidem est Doctores Societatis inualis decretis prædeterminantibus, sola admittere decreta ab intrinseco indifferentia; illa scilicet, quæ potentiam diuinam præparat ad nostrum actum, quæque illum præcedunt per se, & essentialiter requisita. Cõcursum autem esse concomitantem & indifferentem cū distinctione à nostris traditum est: sumi enim potest in actu primo pro virtute diuina productiua eiusque præparatione siue decreto; & hoc pacto concursus est quidem indifferens, nõ tamen comitans nostrum actum, sed antecedens titulo principij; & sumi potest in actu secundo, pro actione actum liberum efficiente; qua ratione cõcursum Dei est quidem comitans concursum nostrum, non vero indifferens, sed intrinsece & essentialiter determinatus: est enim actio indiuisibiliter fluens à Deo simul & creatura. Addit vero illa, scilicet, Deum nõ efficere actionem nostram pro vt est à nobis, falsa est: Aliud enim est actionem nostram, pro vt est à nobis, non esse à Deo prædeterminante; aliud non esse à Deo efficiente, & id constanter à nostris negatum est.

Rursus n. 4. ait Viues. Doctores Dominicanos sæper constantes fuisse pro decretis intrinsece efficacibus & prædeterminantibus. Doctores vero Societatis diuisos esse in admittendis decretis prædeterminantibus. 326

Prima pars falsa est. Tum quia aliqui Dominicani ea decreta deseruere. 327

Hi sunt Magister Bartholomeus Ferreyra, qui Molina concordiam 1. part. sancti Thomae approbavit; & Balchazar Buchnerus, qui Herbipolensi academiae litteris ad Clementem VII. datis subscripsit. Idem quoad decreta conditionate ex parte obiecti praedeterminantia praetererunt Ledesma, Nauarrete, & multi alij, ut a nobis probatum est disp. 4. sectio 1. Tum etiam quia in ordine ad actus prauos etiam secundum eorum entitatem, ea decreta detestantur ex Patribus Dominicanis, Blasius verdu relectione contra scientiam Mediam part. 2. conclus. 13. & oppositum dicere *impium & blasphemum* censet ipse Gonzalez 1. part. disp. 59. sect. 2. num. 13. assertens oppositum esse expressam opinionem S. Thomae, & discipulorum eiusdem, Nazarius tom. 1. in 1. part. quaest. 22. art. 4. controu. 3. *An autem.* conclus. 4. 5. & 6 Magistri Ajanguas & Mandragon. Et Patres Dominicani in vrbe responsione ad defensionem aliquorum Patrum Collegij Romani Societatis Iesu num. 26. *Ad bonum*, inquit, *promouet Deus causam naturalem, & etiam liberam, sed non ad malum; quia Deus non est prima causa mali. Hac doctrina est S. Thomae 1. 2. quaest. 112. art. 3. ad secundum.*

328

Imo quod caput est, si maiores suos Viues legisset, in auxilio praedeterminante eos discordes comperisset: nam contra admittentes illud, alios impugnantes inuenisset. Hi sunt Soto de natura & gratia cap. 15. ut latissime probat P. Soarius secunda parte de gratia lib. 5. cap. 51. Inter alia ea sunt Soti verba. *Cum ex duobus utrumque Deus aspiret; cur iste conuertatur, & non ille, reddi non potest causa, nisi quia vnus praebeat assensum, alter vero minime.* Quod falsum esset si vnus

praedeterminaretur & non alter, haec enim esset causa: cur vnus & non alter conuerteretur. Franciscus Romæus Magister generalis Ordinis praedicatorum lib. de necessitate & libertate operum. Thomas Elissices lib. de libertate arbitrij quaest. 4. art. 8. Cathertinus opusc. de praescientia parte 1. & 2. Gonzales de Albelda, qui pro Patribus Dominicanis Romæ disputauit. 1. part. disp. 58. sect. 3. conclus. 2. citans pro se S. Thomam, Conradum, Medinam, Caietanum, Ferratum, & Capreolum Magister Lemos, qui etiam pro Patribus Dominicanis Romæ disputauit, & Romæ publice docuit phisicas praedeterminationes esse contra S. Thomam; Quod adeo certum est, ut Caramuel in sua Theologia fundamentali pag. 18. nota 1. prouocet Thomistas, ut sibi probent, Patrem Lemos id Romæ non docuisse. Magister Mantius primarius Salmanticensis, Magister Ioannes Vincentius, is, qui de gratia Christi luculenter scripsit, ut testantur Ledesma de auxilijs, & Basilius Legionensis variarum part. cap. 3. fine, ita scribens: *Licet nonnulli obstinate praedeterminationem illam voluntatis ex phisica Dei motione aut qualitate prouenientem, qua ita ad vnam partem determinaret ante consensum voluntatem, ut deinceps non esset electionis humana illi posita motioni Dei aut obtemperare aut refragari, docuerint: excitauit tamen Deus olim doctissimum & religione excultissimum virum Ioannem Vincentium ex eadem familia, qui eandem dicendi rationem validissime impugnavit, & morales tantum praedeterminationes, per excitationes, qua sunt actus intellectus & voluntatis, induxit, legit, dictauit in Salmantino Theologorum gymnasio, me & spectante & audiente: & postea alij ex eadem familia ab illa propositione cum laude*

laude & fructu discesserunt.

329 Secunda vero pars nobis obiecta, scilicet, Doctores Societatis diuisos esse in admittendis decretis prædefinientibus, non est ad rem præsentem. Nam scientia media independens est à decretis prædefinientibus. Vnde siue possibiles sint prædefinitiones, siue non; ab omnibus nostris Doctoribus defendenda suscipitur scientia Media: extra rem ergo diuersitas in prædefinitionibus obicitur ad præsentem controuersiam.

330 Punctum ergo difficultatis in eo stat. An scilicet Deus certo sciret futura conditionata ante omne decretum actu & formaliter existens in ipso, id est independenter ab eo, quod Deus actu aliquid decernat: an vero id sciat in decreto absoluto ex parte actus, id est actu & formaliter existente in Deo, & conditionato ex parte obiecti: Vt volo prædeterminare Petrum ad consensum casu, quo tali auxilio & circumstantiis vocaretur. Quod decretum est prædeterminans sub conditione, & à Thomistis communiter vocatur prædeterminatio seu prædefinitio conditionata.

331 Patres Dominicani Recentiores docent Deum certo scire futura conditionata contingentia, non quidem in se ipsis, & ante siue independenter à Decreto actu existente in Deo; sed in decreto conditionato ex parte obiecti, & absoluto ex parte actus. Itaque in hac sententia post scientiam simplicis intelligentiæ, qua cognoscit Deus, quid ipse & creatura agere possint, incipit diuina voluntas libere decernens circa omnes combinationes & circumstantias, quas simplex intelligentia repræsentabat possibiles, quia vna sit vel minima, cui suum decretum non correspondeat. Vnde necesse est constituere actu in Deo tot decreta ex parte obiecti conditionata, quot sunt

scientiæ futuri conditionati. In huiusmodi ergo decretis (vnde deriuatur in futurum conditionatum infallibilitas existendi postea si conditio poneretur) aiunt, Deum certo & infallibiliter cognoscere futurum conditionatum, quid videlicet ageret voluntas si hoc vel illo auxilio, hic vel illis circumstantiis vocaretur. Vnde inferunt scientiã conditionatorum contingentium non esse Mediã inter scientiam simplicis intelligentiæ & visionis, quia est contemplatio diuini decreti liberi actu & formaliter existentis in Deo, quæ meditatio scientiæ visionis propria est.

332 Patres vero Societatis omnes tuentur Deum certo scire futura conditionata antequam Deus actu aliquid decernat circa illa; id est independenter ab omni decreto actu & formaliter existente in Deo. Itaque in hac sententia antequam diuina voluntas actu aliquid decernat non solum scit Deus quid creata voluntas agere possit sub quacunque conditione & combinatione possibili, quod spectat ad simplicem intelligentiam: Sed ulterius nouit etiam, quid ageret vel non ageret in quacunque ex illis conditionibus & combinationibus constituta; an videlicet consentiret, vel dissentiret. Hac scientia posita, incipit diuina voluntas pro suo beneplacito decernens tum creaturas, tum etiam condiciones & circumstantias. Quæ omnia spectant ad statum absolutum, & scientiam visionis. Vnde scientia conditionata dicta est Media, quia neque repræsentat objectum vt absolute futurum aut existens, neque vt præcisè possibile, sed vt conditionate futurum aut existens.

In calce non omitam, quod sine formidine pronunciat Viues num. 11. scilicet: Omnes Thomistas semper admississe scientiam conditionatorum in decreto absoluto ex parte actus & conditio

conditionato ex parte obiecti. Si non extarent scripta Thomistarum, vel cum cæcis loqueretur Viues, difficile conuinci posset: at nos nec cæci sumus, nec scripta Thomistarum ignoramus. Vide mi Lector, quæ à nobis scripta sunt disp. 3. sect. 2. à num. 179. & disp. 4. sect. 1. per totam, & ibi inuenies catalogum Thomistarum, qui eam scientiam in decreto, & decretum ipsum conditionate prædeterminans respuerunt.

SECTIO II.

Au'thoritas Scientiæ Patrum Dominicanorum.

- 334 **D**E hoc puncto fecundus satis & eruditus Viues disp. 19. dist. 2. §. 2. Vbi pro sententia. ex illustri, religione & litteris, Prædicatorum familia, citat quinquaginta quinque aucthores. Hi sunt.
- 335 Sanctus Thomas, B. Albertus Magnus in summa tract. 15. quæst. 67. memb. 4. particula 2. D. Antoninus 4. part. summa Theologiæ cap. 14 de causis gratiæ. §. 2. & cap. 5. de necessitate gratiæ §. 7. Capreolus in 1. dist. 45. quæst. 1. art. 2. Et in 2. dist. 28. quæst. 1. art. 3. ad 12. Conradus 1. 2. quæst. 109. art. 9. & quæst. 102. art. 1. versus *Nota secundo.* Caietanus 1. part. quæst. 2. art. 3. §. *ad hoc breuiter.* & quæst. 45. art. 5. §. *ad Durandum.* Et quæst. 105. art. 4. & 5. & quæst. 115. art. 6. §. *ad euidentiã.* Heruzus in 1. dist. 39. quæst. vltima, & dist. 46. quæst. 2. Ferrariensis 3. contra gentes cap. 89. §. *ad confirmationem.* Soncinas 6. Meta. quæst. 15. ad primum. Iauellus tom. 3. quæst. de prædestinatione cap. 5. §. *Dico.* Dominicus Soto lib. 1. de natura & gratia cap. 18. Bartholomæus Medina 1. 2. quæst. 10. art. 4. Ildefonsus de Luna apud Alvarez lib. 1. responsionum cap. 1. num. 28. Cano de locis lib. 2. cap. 4. ad septimum. Ledesma integro tomo de

auxiliis. Arauxo 8. Meta. quæst. 9. art. 4. Banez 1. part. quæst. 23. art. 5. Petrus Herrera, & Petrus Godois in manuscriptis. Gonzales de Asbelda 1. part. quæst. 14. art. 13. Ioñes à S. Thoma tom. 1. in 1. part. quæst. 14. & quæst. 19. tota disp. 5. Martinez del Prado in opere Metaphysico tom. 1. 2. parte controu. 11. art. 6. §. 3. Catherinus in opusculo de præsciëntia & prouidèria apud Alvarez lib. 2. responsionum cap. 1. n. 28. 50 51. & 63. Sixtus Senensis lib. 6. Bibliothecæ adnot. 248. Iansenius cap. 47. concordie Euangelicæ. Deza in 1. dist. 38. Franciscus d' Auila de auxiliis cap. 13. 22. & 27. Nauarrete quæst. 14. art. 13. Gregorius Martinez 1. 2. quæst. 9. Nunõ 3. part. quæst. 62. Flandriæ Meta. quæst. 11. ad quintum. Xantes Martiales 1. part. tom. 1. controu. 34. cap. 3. §. *de his sermo.* Nazarius 1. part. quæst. 14. art. 13. Zanardus ibidem. Iosephus à Sacta Maria de libero arbitrio quæst. 4. art. 5. Didacus Ortis, & Cõmas de Lerma 2. physic. Didacus Alvarez de auxiliis, & responsionum lib. 1. cap. 4. Gregorius Cipullus tom. 1. in 3. part. quæst. 19. art. 3. dub. 3. Dominicus Grauna catholicarum præscriptionum tom. 3. lib. 4. art. 4. ad trigésimum tertium. Petronius 2. physic. & ipa 1. part. quæst. 14. art. 3. dub. 1. c. 3. Rispollus 1. 2. quæst. 1. Vilar. tom. 1. in 1. part. quæst. 14. art. 13. Ildefonsus Baprista 1. 2. tom. 1. quæst. 6. art. 4. num. 252. & 281. Biefcas 1. part. quæst. 14. art. 8. Villalpando 2. Physic. D. Vincentius Ferrarius parte Triennali Sermones, feria 2. quadragesimæ ante medium. Didacus Massius tom. 1. Philosop. lib. 2. sect. 3. quæst. 3. in fine Blasius Verdu opusculo de auxiliis. Serra tom. 1. in 1. part. quæst. 14. art. 13. Lanuzæ tom. 2. homil. 29. num. 50. Maluenda tom. 5. cap. 1. Ezechielis versu 4 Ferdinãdus. in Ecclesiasten cap. 3. versu 14. num. 4. 6. & 9. Ludouicus Istella in Exodum

- dum cap. 4. vers. 27. & cap. 7. vers. 3. & cap. 11. versu ultimo.
- 336 Aduocat insuper pro sua sententia Viues ibidem à num. 12. ordinem Carmelitanum discalceatorum: id est duos Theologos Salmanticensium & Ioan- nem à Cruce 1. part. quæst. 14. art. 13. totidemque philosophos Compluten- ses, Philippum, & quendam Bonæ spei. Ordinem S. Hieronymi vno solo producto Cabrera 1. part. disp. 1. §. 22. & quæst. 18. art. 2. disp. 2. Ordinem Cle- ricorum Minorum regularium nullo allegato authore. Ordine Beatæ Mariæ de Mercede, E. quibus Zumel 1. part. quæst. 14. art. 13. disp. 8. & tom. opus- cul. à disp. 1. Machin. 1. part. quæst. 14. art. 13. Hieronymus Perez 1. part. quæst. 14. art. 13. & quæst. 22. art. 1. 2. & 3.
- 337 Præterea num. 15. suis adscribit to- tam vniuersitatē Louaniensē, quæ publico statuto, eliminatis decretis indifferentibus, prædeterminantia probauit. Cuius authores dat Viues num. 17. Quos inter numerantur magni il- li Ioannes Driedo, Ruardus Tapperus, Cunerus, & Stapletonius, Principes Louaniensis academix.
- 338 Rursus suis adnumerat Viues num. 16. Corneium, Cuiuelem, Basilium Le- gionensem Ram. Siluium. Villegas, & Lorçā. Hi sunt authores, qui pro sciē- tia conditionatorū in decreto citantur à Viues. An autem omnes in ea fue- rint sententia hoc opus, hic labor.

SECTIO III.

*Veritas præcedentis catalogi
libratur.*

- 339 ANte omnia, cuius sit S. Thomas in præsentī controuersia, ius est in armis; suumque locum habebit hæc pugna, vincet qui poterit.
- 340 Deinde circa Doctores Dominica- nos, falso citantur pro scientia condi-

tionatorū in decreto absoluto ex par- te actus & conditionato ex parte ob- jecti. Primo Antiquiores Prædicato- rum Magistri. Si verbum hoc steterit in ore duorum vel trium testium, le- gitima erit ex Christo D. probatio. Testes igitur huius rei sunt Duo Magistri Dominicani, Aluarez, & Ledes- ma. Aluarez ergo lib. 1. responsonum cap. 5. num. 26. ita scribit. *Scholastici antiqui nihil omnino de scientia sub cō- ditione disputarunt, aut meminerunt: unde non mirum, quod nullam fecerint mentionem diuini decreti conditionati, in quo infallibilis futurorum conditio- natorum innititur.* Si hæc vera sunt: ergo falso citantur à Viues pro decreto illo conditionato, & scientia conditio- natorum in illo. Ledesma vero disp. af- fini de scientia futurorum contingen- tium f. 582. colum. 1. ita scribit. *Secun- cunda conclusio. Prima sententia (scilicet affirmans Deum certo scire futura cō- ditionata) iuxta secundum modum (sci- licet in decreto cōditionato prædeter- minate) declarata, est falsa & improba- bilis. Hæc cōclusionē docēt omnes autho- res secūde sententia, & præcipue omnes illi qui sequuntur doctrinā D. Thomæ.* E- quorū num. sine dubio sūt Antiquio- res Dominicani. Videas à nobis dictata disp. 3. sect. 2. & d. 4. sect. 1. Ex his er- go testimoniis melior pars Domini- canorū, eo catalogo cōtenta, negatur à nobis. Nec id tentantes asserimus, sed certi, & securi, quod oppositum non probatur.

Videamus tamen, quo fundamento 341 suam sententiā impingat Viues anti- quioribus Thomistis. Quia P. Soarius (inquit num. 9.) veritate conuictus plane fatetur his verbis. *Quamuis hi authores, scilicet Thomistæ, in modo ne- gandi vel admittendi scientiā conditio- natam futurorum contingentium inter se dissentiant: in vno puncto maxime cō- ueniunt; nimirum non posse scire Deum deter*

determinate ad quam partem inclinanda sit libere voluntas creata applicata ad agendum cum omnibus prærequisitis, nisi secundum rationem præcedat in voluntate Dei decretum determinandi illam, vel absolute, vel ex hypothesi iuxta scientia qualitatem. Ergo ex mente Soarj omnes Thomistæ steterunt pro decretis conditionatis ad cognoscenda futura conditionata; & pro decretis absolutis ad cognoscenda absoluta; id sibi vult, iuxta scientia qualitatem.

342

Nimia celeritate legit P. Soarium recentior iste, si forte legit. Respondendo negans consequentiam. Ea enim Magni Soarj verba habentur prima parte de gratia, prolog. 2. cap. 1. n. 5. & mentio ibi facta est tantum de Recentioribus Thomistis, scilicet Alvarez, Ledesma, Cabezudo, Ripa, & Verdu. De quibus ait P. Suarez conuenisse in eo, quod si certo cognoscendum à Deo sit futurum conditionatum, debeat procedere decretum conditionatum; inde tamen non sequitur admissum esse ab omnibus tale decretum, nec scientiam conditionatorum in illo. Sicut licet omnes conueniamus in eo, quod si hic sacerdos auditurus sit confessiones, necessario debeat præcedere approbatio, inde tamen non sequitur admittere omnes, hunc sacerdotem esse hic & nunc approbatum. Imò si ex aliquo capite constet non stare approbationem, non obstante ea propositione in qua omnes conueniebamus, dicimus hunc sacerdotem expeditum non esse ad audiendas confessiones. Ita discurrunt aliqui cum Ledesma, ex vno capite exigebant decretum conditionatum ad certo cognoscendum futurum conditionatum, in quo conueniebant cum aliis Thomistis; ex alio capite illud decretum vel non admittebatur dari de facto, vel esse prorsus impossi-

le; inde inferebant, Deum certo non scire futura conditionata contingentia.

Nec melius est aliud fundamentum, quod innuit Viues numer. 10. scilicet Doctores omnes Dominicanos stare pro decretis conditionate prædeterminantibus, quia omnes steterunt pro absolute prædeterminantibus. Tum quia falsum id est, ut ostendimus sect. 1. num. 3. 27. Tum etiam quia hoc permissio non probatur assumptum: quia vel non meminerunt conditionatorum, ut aiebat Alvarez; vel ea negauerunt, ut scribebat Ledesma. Nec testes, quos in sui fauorem exhibet Viues, scilicet, Alvarez & Ioannes à S. Thoma, legitimi sunt in hoc iudicio, cum sint litigantium pars. Et Alvarez, si quid tale dicat, sibi contradicat, ut constat ex dictis.

Secundo falso citatur à Viues ex Doctoribus Dominicanis, Ledesma. Res est clara, & quæ nulla possit tergiversatione celari. Ledesmam enim decretum conditionate prædeterminans ex parte obiecti reiecit, & multis impugnasse, euidenter à nobis conuictum est disp. 3. sect. 2. & disp. 4. sect. 1. & sane non video qua fronte possit hic author pro sententia Thomistarum allegari.

Tertio falso citatur Nauarrete. Quia nec decretum conditionatum, nec scientiam conditionatorum in illo, admisit formaliter in Deo, sed tantum eminenter siue virtualiter. Testis est Gonzalez de Albelda Dominicanus 1. part. disp. 44. sect. 1. num. 12. ita scribens. *Tertia sententia est, quam tenet Nauarrete controu. 56. ubi tria dicit. Primum est, scientiam istorum futurorum conditionatorum non esse formaliter in Deo, sed solum eminenter, seu virtualiter. Secundum est, hanc scientiam diuersis rationibus esse coniecturalem, & certam. Sic asserit concl. 6. ubi etiam hanc scientiam appellat Mediam*

343

346

347

34

345

34

diam. Tertium est, diuinum decretum circa hac futura non esse formaliter in Deo, sed solum virtualiter. Hæc Gonzalez. Falsò ergo allegatur à Viues Nauarretus pro scientia formali conditionatorum in decreto actu & formaliter existente in Deo.

346 Quarto falsò citatur nunc Cabezudo. Qui licet circa decreta conditionata nihil definiat; expresse tamen scientiam infallibilem conditionatorum Deo negat 3. part. quæst. 62.

347 Quinto falso citatur Ripa, qui 1. part. quæst. 14. art. 13. dub. vlt. nulla distinctione aut limitatione adhibita negat, Deum certo scire futura conditionata, nulla facta mentione conditionalium decretorum.

348 Sexto falso citatur Blasius Verdu. Tum quia nullibi defendit decreta conditionalia imò fol. 12. affirmat: Deum cognoscere peccata in quæ homo laboretur, ante omne decretum actu habitum; quæ scientia, si certa sit, nostra est sententia. Tum etiam quia relectione contra scientiam Mediam, si quam scientiam conditionatorum Deo concedit, conclus. 3. eam scientiam ait esse naturalem, atque adeo antecedere omne decretum liberum; quæ non est sententia Thomistarum, sed ipsis omnino contraria. Tum denique quia ibidem ita loquitur de decretis conditionatis. *Incidunt ergo in Scillam cupientes vitare Carybdim, qui dum refellunt scientiam Mediam, aliam (licet non eodem modo) introducunt; nempe qua non sit simplicis intelligentia, qua fertur in possibile: nec visionis, qua ex Diuo Thoma fertur in ea, qua de facto futura sunt; sed libera ratione decreti conditionati. Itaque non est admittendum istud decretum conditionatum, utpote in perfectissima libertate diuina otiosum.*

349 Seprimo sine fundamento citatur S.

Vincentius Ferrarius. Probat, quia non alio fundamento citatur à Viues disp. 19. num. 11. nisi quia parte hys mali serm. 1. Feriæ 2. Dominicæ etiam 2. Quadragesimæ dixerat: *Quacumque Deus ordinat ad aliquem finem, ordinat etiam viam & modum veniendi ad illum finem.* Et post pauca cum Gregorio: *Obtineri nequaquam possunt, que predestinata non fuerunt: sed ea, que sancti viri orando efficiunt, ita predestinata sunt, ut precibus obtineantur.* Et Feria 2. post Dominicam in Passione docet solemnem illam diuisionem sensus diuini & compositi, quæ videtur prædeterminantium caracter, his verbis: *Christus dicit, non potest arbor mala bonos fructus facere, neque arbor bona malos fructus facere Mat. 7. & hoc intelligatis in sensu composito.* Hoc autem fundamentum friuolum esse, ne dicam ridiculum, ad inferendam hanc consequentiam: ergo S. Vincentius stat pro scientia infallibili conditionatorum in decreto conditionato; cæcus est qui non videat.

Octauo, falsò citatur Capreolus, 350 qui non decretum, sed solam præsentiam in æternitate censuit esse medium cognoscendi futura contingentia. Testatur Aluarez Dominicanus. De auxiliis lib. 2. disp. 10. num. 1. his verbis. *Prima sententia est Capreoli in 1. dist. 38. art. 2. quæst. 1. ad argumenta Durandi contra primam conclusionem; quam sequitur Franciscus à Christo eodem lib. dist. 39. quæst. 6. Et Palacios dist. 38. quæst. 2. circa finem, & nonnulli alij Theologi, qui sentiunt, totam rationem, propter quam Deus cognoscit futura contingentia, esse actualem præsentiam, quam habent ab æterno in æternitate: ita videlicet, ut si tollatur per possibile vel impossibile talis præsentia non posset cognitio Dei ref-*

pectu futurorum esse certa & infallibilis. Falsò ergo citatur Capreolus pro scientia futurorum in decreto.

351 Circa Doctores autem externos. Nono falsò citantur Cabrera & Zumel. Iste enim 1. part. quæst. 14. art. 13. disp. 8. conclus. 3. hanc fert sententiam de decreto illo conditionato. Respondet, inquit, nonnulli, quod licet Deus illa (scilicet conditionata) non decreuit absolute, nihilominus decreuit sub conditione. Contra quam responsionem statim addit Zumel: *Ridicula sane responsio, qua Deum imperfectum reddit.* Eisdem ferme verbis loquitur Cabrera tom. 1. in 3. part. quæst. 1. art. 3. disp. 2. §. 22. *Responsio, ait, friuola, & in Deo imperfectionem constituens.* Hi autem Doctores, ut optime conuincit noster Fasolus 1. part. quæst. 14. art. 13. dub. 16. & 17. scientiam conditionatorum admitterebant in decreto conditionato ex parte actus, qua parte à Thomistis declinant in Iesuitas.

352 Decimo, Falsò citantur ex Doctoribus Louanienfibus magni illi duo Ioannes Driedo, & Ruardus Tapperus. Nostri enim sunt; Quod adeo clarum est, ut ab ipsis Thomistis Tapperus inter nostros numeretur. Bannez cum nobis largitur 1. part. quæst. 23. art. 3. §. *secundus sensus.* Eiusdem donatio facta est à Zumelio tom. 2. in 1. 2. quæst. 111. art. 3. disp. 1. dubitatione appendice prima, initio. A Cabrera tom. 3. in 3. part. quæst. 62. art. 1. disp. 8. §. 2. num. 19. A Ledesma tract. de auxiliis in fundamèntali propositione quæstionis pag. 7. §. *Ex hac sententia.* Et art. 10. pag. 189. §. *In hac difficultate.* Et art. 13. pag. 273. §. *Inter Catholicos.* Ruardus autem plane fateretur sequutum se vestigia Præceptoris sui Ioannis Driedi, quem idcirco allegat a. 7. de libero arbitrio propof. 10. pag. 309. & id fateretur Alvarez lib. 1. responsio-

num cap. 1. num. 30. §. *Quod dictum est.* Quare & Driedum æque ac Tapperum concedit nobis Ledesma locis citatis.

Vndecimo ex eisdem Louanienfibus falsò citatur Cunerus Episcopus Leouardiensis. Audi illum tract. delibero arbitrio cap. 9. *Fit quidem, ut possit iisdem fidei & conuersionis principiis, similibus Spiritus sancti illustrationibus, suasionibus, & inspirationibus: vnus sua libera voluntate eas reiiciat, & non credat; alius sequatur & credat: ceterum qui conueritur non ex sola voluntatis virtute hos instinctus sequitur, sed Deo generaliter & Patre misericordiarum cooperante, & Spiritus Sancti inspiratione comitante. His tamen non obstantibus potuit is, qui credidit, hoc facere, quod fecit is, qui in infidelitate permansit; & is idem id ipsum potuit facere, quod fecit is qui acquieuit; quoniam positis huiusmodi præuenientibus adiutoriis, ipsa diuina & Spiritus Sancti cooperatio ex Dei benignitate in ipso hominis arbitrio quoque posita est, ut ex Deo operari possit, & ex se cessare. Quo casu verisimum esse cernimus, quod inter hos diuersitas ex libero nascitur arbitrio; quoniam qui resistit, ex eisdem gratis acquiescere potuit; & is qui locum dedit Spiritui Sancto, similiter resistere potuit.* Hæc ille, quibus integrum scientiæ mediæ fundamentum perspicuè continetur.

Duodecimo, Falsò etiam citatur Stapletonus; nostram enim sententiam expressè tenet in Antidotis Apofstolicis in Epist. ad Romanos cap. 9. vers. 11. §. *Dei altitudine intellectus sui.* Vbi præmissa distinctione triplicis scientiæ, scilicet possibilium, absolute futurorum, & sub conditione, paulo post ita scribit. *In hac ergo æterna sua præscientia* (scilicet conditionatorum)

natorum) Deus videns quid quisque hominum facturum esset, si talis verum ordo & cursus poneretur, ipsisque hominibus talia & talia gratia sua auxilia Deus impartiret; cum quosdam videret talibus auxiliis gratia sua, si darentur, per ipsius gratia adiutorium, liberique arbitrij concursum, recte & perseveranter usus, hæc auxilia ex suo beneplacito preparavit, & conferre statuit: & hæc preparatio prædestinatio eorum erat, quos per præscientiam illam hypotheticam noverat ex illis auxiliis salutem adepturos. Non ut dixi quod talis præscientia fuerit aliqua causa prædestinationis facta (nam habita illa præscientia ex hypothese pro sua tantum libera voluntate, & ex suo solo beneplacito decrevit Deus dare bene usuris illa media atque auxilia gratia sufficientia & congrua, & consequenter ad vitam quoque æternam prædestinavit) sed ipsam prædestinationem talis præscientia necessario antecessit. Cuius hæc certa & perspicua causa dari potest. Sicut talis præscientia in Deo non fuisset absque futuro de facto bono usu talis gratia, si daretur (non enim quia futurum bonum usum præsciuit Deus, ideo futurus erat, sed quia talis usus ex libero voluntatis influxu vere futurus erat, ideo eum futurum Deus præsciuit) sic aliqua præscientia eiusdem boni usus preparatio eorum auxiliorum non sortiretur rationem prædestinationis circa ipsos prædestinatos, sed solius providentia rationem retineret. Nam sola ratio conferendi his & illis talia media & auxilia gratia, absque præiudicio ipso eorum usu, qualis futurus sit, est tantum providentia Dei circa homines ad beatitudinem perducendos. Prædestinatio vero, qua superaddit providentia præscientiam illam futuri certi usus, certique rerum exitus includit, ut ubi bonus usus præsciuitur, & ex pu-

ro Dei beneplacito acceptatur, prædestinatio consequatur. Facit ergo hæc præscientia in Deo, ut qua ex solo suo beneplacito ad beatitudinem media conferre determinat, prædestinationis rationem habeant. Hæc Stapletonius, hoc testimonium irrefragabile præscientia Media.

Idem stabilivit magnus ille Doctor multis aliis locis, præsertim in antidotis Euangelicis in cap. 11. Matth. vers. 12 & in acta Apostolorum cap. 9. vers. 6. & in cap. 15. Ioan. vers. 9. & in promptuario Catholico Feria 6. hebdomadæ 1. Quadrage. vers. 2.

Decimotertio. Falso citatur Magister Lorca in quo etiam deceptus est Didacus Alvarez. Clarissime enim multis in locis nostram tenet sententiam Maxime tom. 1. in 3. part. quæst. 1. art. 3. disp. 10 memb. 2. num. 26. imbibito etiam in illo n. 27. in illud S. Thomæ, Ad quartum dicendum, quod prædestinatio supponit præscientiam futurorum, &c. Vbi ita scribit. Ex quibus S. Thoma verbis constat præscientiam illam, quam dicit supponi ad prædestinationem, non esse scientiam simplicis intelligentia nec scientiam visiones, sed scientiam, quam vocant Mediam, qua est de futuris contingentibus conditionatis: qua ex hoc loco S. Thomæ manifeste adstruitur. Et in calce idem iterum inculcat Magister Lorca inquitens. Non dicit peccatum illud (scilicet originale) fuisse præiudicium ante prædestinationem scientia absoluta, quoniam hæc scientia posterior fuit prædestinatione Christi. Loquitur ergo de scientia conditionata, qua est prior omni decreto productionis, & Media inter scientiam possibilem, & scientiam eorum, qua absoluta futura sunt, qua scientia Deus cognoscit non solum quod est possibile, sed etiam quod foret, & esset in omni eventum.

euentu, & ordine rerum, & supposita quacumque conditione dependente à voluntate sua vel aliorum, & à quacumque suppositione. Quid clariss?

357 Decimoquarto, Falsò citatur ex Salmantinis Curial. Nam licet 3. p. quæst. 11. de scientia Christi ad 1. art. negauerit propositionibus de futuro contingenti determinatam veritatem: re tamen melius considerata vltimo vitæ suæ controuersiarum opere, ea sententia retractata, nostram amplexus est, controu. 7. alias 1. in cap. 4. Sapientiae art. 4. n. 1. & controu. 2. in cap. 1. Epist. 2. B. Petri in illud, *fatagite vt per bona opera*, &c. à num. 208.

358 Denique falso citatur Basilius Legionensis. Nam tractatu vltimo vitæ suæ de auxiliis disp. 5. toto dubio 3. physicam insequitur Præmotionem, & impense eam reiecit. Nec huius rei nos testes sumus, sed Angelus Manrique, qui antecessores habuit in primaria Salmanticensi Cathedra Curielem, Antolinez, Basilium & Cornejū hic autor, qui nec Dominicanus est, nec Iesuita volumine fere integro pro scientia media Typographis iam misso, vt testatur P. Henao ventilatione 3. num. 19. sine lib. 3. controuers. 25. c. 4. num. 8 postquam Curielem pro scientia media militantem exposuit: Circa Basilium & Cornejum subdit. *Tertius à primo Basilius Legionensis publicauit eandem, scilicet scientiam Mediam, in suis quod libetis questionibus Salmantica excusis. Et tandem quartus, & cui nos successimus Franciscus Cornejo, eandem scientiam publice dictauit, cuius nos testes sumus. Nec inficiamur, quod aliqui eorum retractare dicuntur. Sed de retractatione nobis non constat: de sententia non licet dubitare.*

359 Hæc, quæ ex maiori parte multis

abhinc annis prælo excusa ferebantur, videre Viues debuisset, & respondere. Scriptoris enim non est aucthores sine lege congerere, sed eos, quos pro opposita sententia citatos reperit, pro sua non sine probatione allegare. Hæc nobis sufficiant, vt firma fides Catalogo à Viues composito à nemine adhibeatur.

SECTIO IV.

Authoritas domestica sententia Patrum Societatis Iesu.

360 **H**oc discrimen aduertendum est inter Patres Prædicatores & Iesuitas, quod illi quatuor iam sæcula consummata à fundatione clarissimi sui Ordinis numerant; nos vero vnicum tantum. Quare computatis sæculis, si quartam partem authorum, quos ex magni Dominici familia citat Viues, dederimus è Societate, æquales erimus. Si vero tot fuerint de Societate, quot Dominicani, multis excedemus. Si autem fuerint multo plures, contingeret Minimæ Societati, quod minimo Benjamin, qui fratres suos maiores in donis à Ioseph acceptis quinque partibus excedebat.

361 Pro scientia ergo conditionatorum ante decretum actu & formaliter existens in Deo, siue Media, à Deo constantes & concordantes militarunt omnes Doctores Societatis, vt ex mille & quingentis, qui in prima centuria à Societate nata scripta sua prælo commendarunt, quos omnes refert in sua Bibliotheca noster Philippus Allegambe; præter innumeros alios, qui post primam centuriam consummatam

matam prodire ; nec vnus est qui dissentiat. Nec fides adhibenda Ioanni Martinez de Prado Dominicano 2. parte controuersiarum Metaphys. controuers. 1 2. art. 3. §. 3. num. 45. alleganti contra scientiam Mediam è Societatis Doctoribus P. Henriquez P. Pereira P. Michaëlem Marcos P. Azorium , & Ferdinandum de la Bastida. Hos enim Doctores ab hac impostura vendicarunt Paulus Leonardus 2. part. sect. 1 5. vbi etiam Cardinalis Tolletus & Bellarminus ab eadem impostura vindicatos videas. Idem præstiterunt P. Fasolus 1. part. quæst. 14. art. 1 3. num. 184. Et nouissime P. Henao ventilatione 5. Qui vero eam scientiam post rem diligenter agitatam diserte tuentur , sunt de Societate.

362 P. Ludonicus Molina 1. part. quæst. 14. conclus. 1. & in concordia quæst. 14. art. 1 3. disp. 50. §. *Triplicem sententiam*. Et quæst. 23. art. 4. & 5. disp. 1. memb. 9. §. & *quidem Deus*, & memb. vlt. P. Fonseca lib. 6. Metaphys. tom 3. cap. 2. quæst. 4. sect. 8. §. *Vnde aperte*, & sect. 10 ad tertium. P. Franciscus Soarius in opusculis lib. 2. de scientia conditionata cap. 7. num. 1 5. & cap. 8. num. 8. Et 1. parte de gratia prolog. 2. cap. 5. Et 2. parte prolog. altero P. Gregorius de Valencia tom. 1. quæst. 14. disput. 1. punct. 5. §. 2. vers. *Secundum est*, & vers. *Nunc his ita explicatis*. P. Gabriel Vasquez tom. 1. in 1. part. disp. 67. cap. 4. num. 21. Cardinalis Robertus Bellarminus lib. 2. de amissione gratiæ cap. 17. ad primam rationem. Et lib. 4. de gratia & libero arbitrio cap. 1 2. & 13. Cardinalis Ioannes de Lugo de Incarnatione disp. 20. sect. 2. num. 33. sine. P. Becanus 1. parte tr. 1. cap. 10. quæst. 9. concl. 1. & quæst. 11. num. 2. & quæst. 1 2. conclus. 1. P. Conink 2. 2. disp. 2. dub. 7. num. 107. P.

Turrianus 2. 2. disp. 75. dub. 3. P. Rubius 2. physicorum tract. 4. quæst. 8. PP. Connimbricenses ibidem cap. 5. quæst. 1 3. P. Ruitz de Monrona de scientia Dei disp. 70. & sequentibus P. Arrubal. 1. p. disp. 42. c. 3. & disp. 46. cap. 1. P. Herize tractat. 1. de scientia Dei disp. 7. cap. 7. P. Granadus tract. 5. de scientia conditionata disp. 4. n. 4. & disp. 8. sect. 1. n. 7. & sect. 2. num. 10. P. Albertinus tom. 1. quæst. 4. Theologica in 4. corollarium dub. 1. assertione 2. num. 1 5. & dubit. 2. num. 4. P. Meratius tom. 1. tract. de Deo disp. 28. sect. 4. *Ex his constat* & sect. 5. concl. 3. P. Tannerus 1. parte disp. 2. quæst. 6. dub. 8. assertione 3. P. Fassolus tom. 2. in 1. partem quæst. 14. art. 1 3. dubit. 17. num. 283. P. Lessius in Apologetico de gratia efficaci cap. 19. num. 18. & 1. 6. de diuinis perfectionibus cap. 2. n. 22. P. Alarcon 1. p. tract. 2. de scientia Dei disp. 4. c. 6. P. Ioannes de Salas tom. 1. in 1. 2. tract. 3. disp. 1. sect. 6. & tract. 5. disp. 3. sect. 2. P. Dionysius Petauius tom. 1. Theologicorum dogmatum lib. 4. cap. 8. P. Marcus Antonius Palumbus 1. part. quæst. 14. Doctrina 4. P. Antonius Perez 1. part. num. 88. P. Iulius Cæsar Recupitus tom. 2. in 1. part. lib. 1. quæst. 27. & 28. P. Franciscus Gonzalez de sancta Cruz P. Bartholomæus Amicus & P. Baltazar Tellez in physicis P. Sfortia Palauicinus 1. part. & 1. 2. P. Antonius Ricardus disp. de libero arbitrio , & in responsione ad obiectiones Vincentianas P. Petrus Hurtado disp. 9. de anima , & de Incarnatione disp. 55. sect. 2. n. 54. P. Gaspar Hurtado de scientia Dei diffic. 10. P. Monçeus disputationibus Theologicis disput. 3. cap. 9. §. *Iam ostendo* , & cap. 16. §. *At imprimis*. P. Ragusa de Incarnatione disputation. 30. §. 5. P. Raynaudus in Theologia naturali distinct. 8. quæst. 1.

art. 2. num. 37. & de noua libertate parte 2. cap. 8. num. 3. P. Martinus Bresserus lib. 6. de conscientia cap. 19. à num. 257. P. Gualterius in Chronologia sæculor. quarta veritate §. 24. & sæculo 4. veritate 4. §. 13. P. Salazar de Conceptione cap. 9. num. 32. & cap. 24. numer. 60. P. Burghesius continentia Christiana cap. 11. & 12. P. Ioannes Martinez de Ripalda de ente supernaturali disputat. 103. P. Franciscus Amicus de scientia Dei disputat. 12. sect. 12. numer. 200. & sequentibus P. Ioannes Præpositus dissertatiuncula de scientia Media dubio 2. P. Arriaga disputat. 8. de Anima sectio 3. subsect. 2. & de scientia Dei disputatio. 21. sectio 2. P. Zuniga de Trinitate quaestio. 34. disputatio 9. dubio 7. membro 2. numer. 8. P. Hemelman tom. 2. titulo 13. disputatio 1. capit. 4. numer. 26. & titulo 14. disputatio 2. cap. 3. numer. 7. P. VVadignus de Incarnatione disputatione 9. dubio 4. numer. 21. P. Perlin Apologia Scholastica pro Conceptione Virginis distinct. 4. capite 11. numer. 2. & capite 4. num. 1. P. Franciscus de Lugo lib. 1. in 1. parte disputatio. 32. ante cap. 1. & disputatio 37. de prædestinatione capite 1. numer. 7. & sequentibus P. Martinon de scientia Dei disputatio. 10. sectio 10. P. Alphonius 2. physicorum. Tres primarii in nostro Collegio Valentino Theologiae Professores. Scilicet P. Augustinus Bernal de Incarnatione disputatio. 18. sectio. 3. numer. 53. P. Ludonicus de Ribas de Scientia Dei disputatio. 6. cap. 5. numer. 44. P. Martinus Perez ab Vnana de Incarnatione disputatio. 13. sectio. 2. numer. 8. P. Aldrete de Incarnatione tom. 1. disputatio. 21. sectio. 1. P. Gaspar

Ribadeneira de prædestinatione à disput. 3. & de scientia Dei disputatio 20. & 21. P. Christophorus de Vega in Theologia Mariana Palæstra 2. certamine 3. & 4. P. Carleton in sua Philosophia disputatio 46. sectio 4. P. Ildephonfus de Pennafiel disputatio 5. de posteriori resolutione ordine 14. quaestio. 1. num. 10. & quaestio. vltima disputatio 9. à sectio. 3. P. Franciscus Annatus. integro tomo pro defensione scientiæ Mediæ P. Richardus Lynceus tom. 1. Philosophiæ lib. 10. tractat. 4. cap. vltimo P. Azor tom. 1. lib. 1. capite 21. quaest. 8. P. Bernaldus de Quitos in 1. parte P. Gaspar de Henao sua scientia Media historicè propugnata, & alij apud ipsum.

Ex factorum Bibliorum interpretibus Cardinalis Toletus in capite 10. Lucæ annotatione 18. notabili 5. P. Alphonfus Salmeron tom. 4. in Euangelia parte 3. tractat. 14. §. ad secundam quaestionem P. Cornelius à Lapide in capite 38. Ieremiæ vers. 17. & in Epistolam 2. ad Timotheum cap. 2. vers. 19. P. Lorinus in cap. 4. sapientiæ vers. 11. & in capite 11. vers. 18. P. Iustinianus in cap. 3. ad Ephesios vers. 11. P. Ioannes Mariana. P. Gaspar Sanchez & P. Ioannes Rodolphus de Cordoua apud P. Henao ventilatione 17. P. Canisius in appendice Catechismi de hominis lapsu & iustificatione cap. 5. P. Maldonatus in Euangelia in cap. 6. Ioannis ad illa verba. *Nisi Pater meus traxerit eum* num. 67. & in cap. 15. eiusdem Ioannis ad illa verba *Manete in me, & ego in vobis.* num. 4. P. Barradas tom. 3. cap. 11. ad illa verba Lucæ: *Va tibi Bethsaida* P. Antonius Fernandez de visionibus veteris testamenti visione 6. capite 3. Commentar.

mentar. 1. sect. 1. num. 1. Franciscus de Mendoza tom. 3. in lib. 1. regum cap. 11. num. 26. in expositione literæ annotatione. 1. circa litterâ n. 1. P. Iacobus Pintus de Christo crucifixo lib. 2. titulo 1. loco 1. num. 13. P. Tiranus in Epist. 2. Beati Petri cap. 1. versu 13. P. Contzen in epist. ad Rom. cap. 9. vers. 11. quæst. 7. §. 6. P. Gabriel Alvarez tom. 2. in Isaiam cap. 40. vers. 11. num. 299. & cap. 41. vers. 22. num. 256. P. Gordonus in cap. 4. Sapientiae. vers. 11. & in 2. ad Timotheum cap. 3. vers. 19. P. Vincentius Regius tom. 1. concordiae in euangel. lib. 4. cap. 10. theorica. 1. num. 1. P. Bonarcus in cap. 16. Ecclesiastici vers. 16. P. Didacus de Baeza tom. 3. commentariorum moralium lib. 14. cap. 16. P. Didacus de Baeza tom. 3. commentariorum moralium lib. 14. cap. 16. §. 35. P. Ioannes Philippæus tom. 1. in Oseam cap. 2. vers. 13. cap. 4. & 11. P. Viegas & P. Cuetara apud Ripaldam de ente supernaturali disp. 113. num. 25. P. Antonius de Escobar tom. 1. problematum moralium. lib. 1. num. 5. P. Sherlogus tom. 1. in cantica anteloquio 4. sect. 1. num. 7. P. Delrius in cap. 6. Genesis vers. 8. num. 21. & in cap. 50. vers. 19. num. 11. P. Ludouicus à Ponte tom. 1. in cantica exhortatione 6. §. 1. P. Masuzius in vita S. Pauli lib. 2. cap. 6. P. Ioannes Vvalterius de triplici cœna Christi. cœna. 2. cap. 13. P. Crombecius de studio perfectionis lib. 1. cap. 4. num. 11. P. Saliarius tom. 2. anno Mundi 2543. num. 52. P. Velasquez in epist. ad Philippenses cap. 1. vers. 21. annotatione 5. morali num. 8. P. Andræas Pintus Ramirez de conceptione num. 6.

363. Habes mi Lector pro scientia Media centum authores de Societate vnica tantū eius centuria consummata, contra paucos Dominicanos quarta iam

centuria eorum expleta pro scientia conditionerum in decreto militantes. Vnde concordia Patris Molinæ opportune aprauit P. Henao, quod de Cibele cecinit Poëta.

Felix prole virum centum complexa nepotes.

Quis quem in hac parte vincat otiosum est inquirere. Ad authores externos, qui nec Dominicani sunt nec Iesuitæ procedamus.

SECTIO VI.

Authoritas externa sententia Societatis Iesu.

364. **N**ON Soli in stadio scientiæ Mediæ currimus Iesuitæ, sed ingenibus & validissimis stipati copiis. Nec id dirigimus ad plausum populorum, & inanem fastum; sed vt more iustitiæ tribuatur vnique quod suum est. Ex his, qui ad patrocinium scientiæ Mediæ ingenij sui, vt cum Marone de Apibus loquar.

Spicula quæ exacuunt rostris aptantque lacertos.

Adstipulantur nobis.

365. Primo ex vniuersitate Parisiensi Petrus à sancto Iosepho è Congregatione Fulienſi tract. De diuina gratia disp. 7. sect. 3. num. 3. Et opere de suaui cōcordia humanæ libertatis disp. 4. sect. 4. num. 4. Abra de Raonis in Philosoph. tract. de principiis sect. 3. quæst. 2. in fine primæ propositionis §. *Respondeo ad maiorem.* Philippus Gamaçhæus 1. 2. quæst. 111. cap. 6. de gratia efficaci cōclus. 2. responsione ad 4 vbi §. *Vbi obserua.* Andræas Duuallius tract. de actionibus humanis tit. *Vtrum præsinitio &c. §. hoc autem.* Et tit. *Quomodo concilietur.* Et tract. de gratia quæst. 6. ad 4. argumentum. Et

quæst. 7. ad 4. etiam argumentum. Nicolaus Yzamberrus, & Geruasius Bijonius apud P. Henao vtilatione 3. n. 20.

366

Secundo ex vniuersitate Salmantina. Augustinus Antolinez primarius Salmaticensis, & postea Archiepiscopus Compostellanus lectura de auxiliis diffic. 3. §. *Tertio dicendum*. Franciscus Corneio etiam primarius, Lectura de scientia Dei disp. 5. dub. 3. Alf. Curiel primarius quoque controu. 7. aliàs 1. in cap. 4. sapientiae art. 4. nu. 1. Et controu. 2. in cap. 1. epist. 2. B. Petri in illud, *fatagite vt per bona opera*, à numer. 208. vt probatum à nobis est sect. 3. à n.... Angelus Manrique similiter primarius lectura publica de auxiliis diff. 6. cap. 1. vbi postquam supponit non posse negari Deo scientiam de futuris contingētibus certam & infallibilem, ait. *Secundo etiam ex dictis præsuppono, non cognosci in decreto. Tum quia in eo mihi certum est peccata vt minimum cognosci nequaquam posse, quippe quæ à Deo non nisi ad exigentiam arbitrij decernuntur; & tamen nullus hætenus distinxit inter bona & mala, vt hæc nisi absolute futura non cognoscantur, secus illa: Tum quia decretum illud absolutum & antecedens tolleret libertatem, aut saltem diminueret nimium, vt iam ostendimus: Tum denique quia admirabile proculdubio est, & sola necessitate cogente dictum, Deum, circa quemcunque hominem ex infinitis possibilibus infinitis decreta multiplicare, quæ nulli prorsus vsui sunt futura.* Quæ fufius prosequitur de scientia Dei diffic. 7.

367

Idem esto de vespertinis professoribus Salmantinis. Hi sunt: Alfonso de Mendoza, in quodlib. quæst. 7. scholastica numer. 4. & 16. ad 3. argumentum. ibidem §. *ex his expedita*, & §. *non vt vulgaris*. Ibidemque conclus. 5. numer. 13. §. *Adde*, phycas

prædeterminationes vocat ille *fictitias & chimericas*. Ioannes de Queuara teste eodem Mendoza quæst. illa 7. fine. Ioannes Marquez epist. ad R. P. Baptistam Piambinum die 28. septemb. anno 1600. quam videas apud Paulum Leonardum, eruditissimo suo opere responsionum ad expostulationes contra scientiam Mediam. 1. parte sect. 10. num. 43.

368

Tertio ex Academia Complutensi Ludouicus Tena Episcopus Dertusensis in epist. ad Hebræos cap. 4. diffic. 6. & clarius in expositione litteræ c. 12. num. 59. §. *ex quo contra*. Ludouicus Montesinus tom. 2. in 1. 2. quæst. 19. art. 2. disp. 10. q. 3. §. *ad confirmationem Duradi*. Et ad quæst. 111. art. 3. disp. 3. 1. quæst. 2. num. 44. Petrus Lorca in 3. part. quæst. 1. art. 3. disp. 10. memb. 2. num. 26. Andræas Héniquez de Villegas in suis de Deo vno controuersis controu. 4. de scientia conditionata liberorum sub hypothese futurorum cap. 3. fine. Martinus de Albi tract. 1. de scientia Dei disp. 7. sect. 5. num. 6. & sect. vlt.

369

Quartò ex Academia Louanensi, principes illius. Ruardus Tapperus Decanus Louanensis. Ioanes Driedo. Cunerus, & Stapletonius, vt fufè à nobis probatum est sect. 3. insuper Ioannes Malderus Episcopus Antuerpiensis 1. 2. quæst. 111. art. 3. Postquam enim in dissertatione de gratia dubit. 10. memb. 1. & 2. eadem fufè de gratia diuinorum auxiliorum præscripsit, quæ Societatis Doctores traderunt, memb. 3. & 4. scientiam mediam late stabiliiuit, quo memb. 4. post recensita aduersarioi folum fundamenta subnectit. *Verum tota hac operosa argumentorum mole neque satis ostenditur inuilitas, imo neque tollitur necessitas præscientia conditionata in explicanda gratia efficacia; imo probabilis*
est

est, recte & secundum mentem veterum, Recentiores quosdam, eosque non paucos, neque obscuros, neque in unius scholae sententiam iuratos; per hanc proficientiam conditionatam explicare complementum quasi ultimum, & omni gratia efficaci commune. Et paulo post veritatem huius scientiæ commendat his verbis. *Quod per illam omnia, qua scriptura sacra & veteres Patres, præsertim Augustinus de gratia efficaci dixerunt, recte explicentur; & quod alius modus hætenus repertus non sit, quo aequè commode & clarè explicari queat concordia gratiæ & liberi arbitrii.* Insuper Ioannes Vuigers 1. 2. quæst. 111, art. 3. Quæstio 2. à num. 33.

370 Quinto idem esto iudicium de aliis academiis, nobis scilicet potius quam Thomistis fauere. vt de Pinciana, Moguntina Hiperbolensi, Siguntina, Granatensi & aliis conuincit Paulus Leonardus 3. part. responsionum sect. 6. Nam ex omnibus solam Louaniensem aduocat Viues in sui auxilium, præcipuis eius Doct. ibus falso allegatis, vt probatum est sect. 3. signum ergo est nullam aliam sibi propitiam inuenisse. Hoc mihi & omnibus certum & indubitatum est, in Academia Valentina vix vllum esse Theologiæ professorem, præter Dominicanos, qui scientiam Mediam multis non stabiliat. Ex Dominis Præpositis, qui potissima sunt huius academiæ lumina, Reuerendissimus Dominus D. Ludouicus Crespi pietate & sapientia nulli secundus, & nunc non humana industria, sed impellentibus meritis, vel inuitus, ad insulam Oriolensis episcopatus assumptus, lectura de auxiliis diuinæ gratiæ, de prædestinatione, & scientia Dei. Iosephus Verge primarius etiam, vir ingenio celebri & doctrina clarus Lectura de auxiliis, de prædestinatione, & scientia Dei.

Melchior Fuster, ingenio laudabilis, tract. excusso de voluntate Dei num. 583. Bonauétura Querau, vir infinitæ pene eruditionis, in vtraque Theologiæ versatissimus. Chrysoftomus Ro-yo & Castelui nuper assûprus, sed spectabilis ingenio, lectura de sciētia Dei.

Sexto nostræ sententiæ auxiliares habemus illustrissimas sacrarum religionum copias. Ex sæcundissima seraphici Francisci familia Hugo Cauellus lib. 2. disq. 37. quæst. 2. Scholastica ante §. ad solutionem, vbi ex Scotistis pro nostra sententia refert, Liquerum, Basolum, Tartaretum, Angles, Maiorem Herteram, & Vegam diserte lib. 1. sententiarum dist. 39. quæst. 5. in scolio post num. 22. §. quantum ad secundum. Clarissime tom. 3. editionis Lugdunensis in Scoti tract. de 1. principio cap. 4. conclus. 4. num. 8. schol. 3. & in supplemento ad quæstiones librorum Scoti de anima disp. 3. sect. 14. & multis aliis locis dat nobis subtilissimum Scotum, quem plaudentes acceptamus Philippus Faber. 1. sentent. dist. 39. disp. 54. cap. 4. num. 37. & cap. 5. num. 47. & 49. Hieronymus Tamarit à Tamaria in floribus Theologicis tract. de scientia Dei quæst. 2. Meurisse tom. 2. Meta. cap. 3. part. 5. quæst. 3. ante 1. conclus. vbi præter Fabrum & Cauellum citat Caspensem tom. 1. tract. de sciētia Dei disp. 6. f. 6. Ludouicus à Dola in disp. quadripartita part. 1. cap. 3. num. 8. §. *Quinro non potest.* & c. 4. num. 2. §. *Hac enim præsupposita.* Insuper iure optimo nostris adscribendi sunt omnes illi, qui Physicas præmouiones ablegarunt: Antonius Delfinus Magister generalis vnus è Tridentinis Patribus lib. 5. de iustific. §. de multiplici gratia Dei. p. 105 & lib. 1. de salutis progressu pag. 14. Carragena discursu 9. de prædest. p. 281. dist. 4. & dist. 10. dub. 2. p. 337. & multi alij. N 3 Ex

- 372 Ex Magni Augustini familia ad similitudinem Patris in sapientia genita, celebres illi Salmanticenses. Augustinus Antolinez. Alphonsus de Mendoza, Ioannes de Guevara, & Ioannes Marquez. Insuper Ioannes Puteanus primarius in Academia Tholozana ad quæst. 14. 1. part. artic. 13. dubit. 2. §. *ultima sententia* & dubit. 3. §. *ad rationes*. Martinus de Albiz inter Complutenfes numeratus. Gabriel Pennotus Canonicus regularis S. Aug. in suo propugnaculo humanae libertatis lib. 3. cap. 28. 29. & 30. Nouissime Cælestinus Brunus in quodlibeticis disp. 13. de scientia Dei §. 8. ex Florentissimo Carmelo calceato, præcipui Magistri, qui in regali Valentini Conuentu Theologicis elucubrationibus cum laude inuigilarunt.
- 373 Ex militati ordine B. Mariæ de Mercede Zumel, & ex ordine S. Hieronymi Cabrera. Nam cum uterque ex vna parte Deo adscribat infallibilem conditionatorum scientiam, & ex alia fastidiat decreta illa conditionata Thomistarum, vt ostendimus sect. 3. num. 351. necesse est ipsosmittere scientiam conditionatorum ante decretum.
- 374 Ex illustri S. S. Trinitatis ordine Marcus Antonius Alos, qui selectas disputationes de Atributis & Visione addidit, lectura de scientia Dei.
- 375 Ex familia Sanctissimi Francisci de Paula Ioannes Durullæus in Dialecticotheca lib. 2. cap. 8. tit. *aliqua argumenta*, & tit. *Quomodo stent simul* §. *Amplius probatur*. Et tit. *solvitur quoddam* §. *infertur tandem*. Marinus Merlennus in cap. 1. Genes. vers. 1. a. 5. obi. 10. & 17. Claudius Rangolius in lib. 1. Regum cap. 13. vers. 4. tit. *Quomodo intelligendus sit*. §. *ex his sequitur* Et §. *his ita explicatis*.
- Ex Cisterciensi clarissimo Monachatu. Angelus Manrique inter Salmanticenses adscriptus, & Lorca inter Complutenfes. Insuper Eustachius à Sancto Paulo 2. parte summæ Philosophiæ tract. 2. disp. 1. quæst. 3. §. *verum & libere*. Chrylostomus Cæterus de physica auscultatione tract. 2. disp. 4. num. 9. Petrus à Sancto Iosepho tract. de gratia disput. 7. sect. 9. num. 67. & tract. *Suavis concordia humane libertatis* tota disp. 4.
- Ex Clericorum Minorum Sodalitio vnus pro multis Raphaël Auersa P.æpositus generalis 1. 2. quæst. 10. de libertate voluntatis sect. 2. in 5. arg. & sect. 3. §. *in hac re*.
- Denique ex Seruitarum familia Iulius Valionius libro de prædestinatione cap. 8.
- Septimo integram nostram sententiam tuentur Illustrissimus Ferdinandus Mascarennas Algarbiorum Episcopus, & Inquisitor generalis in Lusitania tract. de diuinis auxiliis disp. 2. parte 3. num. 23. & parte 4. n. 27. & disp. 3. parte 4. num. 6. Reuerendissimus Franciscus Diotalleuius Episcopus S. Angeli, & legatus à latere in regno Poloniæ sub Paulo V. opusc. 2. de scientia conditionata cap. 5. in 3. & 4. probatione. Pefantius eques Romanus Theologiæ & vtriusque iuris Doctor 1. part. quæst. 14. art. 13. disp. 5. conclus. 4. & 5. & ad quæst. 23. art. 5. disp. 7. & 1. 2. quæst. 11. art. 5. disp. 4. notabili 2. Gundifalvus Sanchez de Luzero discursu 1. de Concept. B. V. cap. 5. Thomas Pius 1. part. quæst. 14. art. 13. dubit. 3. num. 5. & dubit. 4. num. etiam 5. Eugenius Philadelphus in exercitatione Scholastica tripartita cap. 1. coroll. 36. & cap. 3. §. 8. versa *Quinto quod dicitur*. Nouissime Illustrissimus D. Ioannes Iannis de Echalar Episcopus nunc Calagurritanus

376
 nus, tract. 6 Logicae disput. 3 2. cap. 3.
 numer. 27.

380 Denique Abulensem & Vvalden-
 sem donat nobis Zumel tom. 5. Va-
 riarum disp. 5. sect. 1. Philiarum &
 Camerarium Herrera tom. 1. in 1. sent.
 disp. 24. quaest. vnica. Ledesma vero
 de auxiliis donat nobis pag. 7. Matfi-
 lium, Alensem, Bonaueturam, Gabrie-
 lem, Gregorium, Henricum, Driedum,
 Tapperum, Pyghium, Orozium, Sire-
 nium, Sadolerum, Cordubensem, Ve-
 gam, Capreolum, Caietanum, & Car-
 thagenam, quos apud illum cita-
 tos videas.

DISPUTATIO VI.

*Scientia conditionatorum in de-
 creto infringitur, ex
 Scriptura.*

381 **S**ex Scripturis probauerimus
 nulla esse in Deo decreta praedeterminantia, consequenter conuin-
 cemus, neque Deum cognoscere in
 illis futura conditionata. Argumen-
 tum ergo a nobis ex Scripturis vrgeri-
 dum istud est. Deus ex Scriptura scit
 futura conditionata contingentia, vt
 ostendimus tota disput. 4. & fatentur
 Thomistae recentiores: ea autem non
 scit Deus in decreto praedeterminan-
 te: ergo in se ipsis, & propria eor-
 um veritate, quod est scientia Me-
 dia, cum medium non sit vt fatetur
 Viues, & ex Thomistis, qui rem be-
 ne norunt, & sapius notauimus. To-
 ta ergo difficultas est in probanda
 minori, quam sequentibus ostendo.

SECTIO I.

*Deum non cognoscere futura con-
 tingentia in decreto praedeter-
 minante ostenditur ex veteri
 testamento.*

382
Prima probatio sumitur ex Iosue
 24. vbi praemissis Dei beneficiis
 erga populum suum sic illum alloqui-
 tur verl. 15. *Seruite Domino, sin autem
 malum, vobis videtur, vt Domino ser-
 uiatu optio vobis datur, eligite hodie
 quod placet.* Quae verba duo nostrae
 sententiae ministrant argumenta. Pri-
 mum est, quia homini data est optio
 ad electionem veri Dei praegentium
 simulachris: non autem daretur ho-
 mini optio si a Deo praedeterminaretur:
 ergo. Minor probatur, quia optio
 electionis esset decretum praede-
 terminans: hoc autem non est in po-
 testate hominis, sed in solius Dei be-
 neplacito: igitur neque esset in po-
 testate hominis optio, sed in solius
 Dei arbitrio ad vnum praeter alio praedeterminante. Maior est certa, quia
 nulla alia potest assignari optio, ele-
 ctionem antecedens in sententia ad-
 uersariorum. Minor nemini est dubia,
 cum decretum praedeterminans ante-
 cedat omnem arbitrij electionem, &
 dispositionem: ergo non est in pote-
 state arbitrij.

383
 Confirmatur, quia tunc dicitur
 dari optio alicui quando electio pen-
 det ex illius beneplacito, & libero
 consensu; non autem quando impel-
 litur ad eligendum: decretum autem
 praedeterminans impellit ad vnum, vt
 cum illo implicet alterius electio: er-
 go penitus euertit optionem arbitrij.
 Et sane quis prudens diceret arctissi-
 mis

mis catenis vincito dari optionem libertatis : decretum autem prædeterminans ita alligat arbitrium ad vñũ, vt cum ipso implicet electio alterius non solum phyſice, qua ratione vincunt catenæ, ſed etiam metaphyſicè, quod eſt vinculum omnium maius, & inſolubilius : ergo.

384 Secundum argumentum dant vltima verba. *Eligite quod vobis placet*, quibus efficacia decreti tribuitur beneplacito volũtatis: ſi autem eſſet prædeterminans tribui non poſſet; tribueretur enim arbitrio, quod proprium eſſet ſolius diuinæ voluntatis, quare dicendum eſſet eligite nõ quod vobis placet, ſed id ad quod à Deo prædeterminati eſtis : igitur efficacia diuini decreti non eſt à Deo prædeterminante, ſed ab arbitrio virtus gratiæ conſentiente. Confirmo: ſententia Societatis docet conſenſum Hebræorum fuiſſe ex beneplacito volũtatis; ſententia Dominicanorum aſſerit fuiſſe ex decreto prædeterminante, Scriptura vero tribuit conſenſum, ſeu electionem beneplacito voluntatis. *Eligite quod vobis placet*. Vide igitur quænam ſententia ſit Scripturæ teſtimonio conformior.

Nec dicas ibi eſſe ſermonem de decreto inefficaci, nam vocatio illa Hebræorum ſortita fuit effectum, vt traditur verſ 22. *Teſtes*, inquit Iſoüè, *vos eſtis, quia ipſi elegeritis vobis Dominum, vt ſeruiatis ei: reſponderuntque, Teſtes*. Et verſ. 16. *reſponditque populus, abſit à nobis, vt relinquamus Dominum, & ſeruiamus Idolis*: igitur vocatio Hebræorum ad eligendum verum Deum, eiſque decretum efficax fuit

385 Secundam probationem affinem præcedenti dat liber Iudicum vbi c. 5. canticum Deborah, & Barach poſt victoriam contra Siſaram ita habet

verſ. 9. *Cor meum diligit principes Iſraël, qui propria voluntate obtuliftis vos discrimini*. Quo teſtimonio laudantur principes Iſraël, qui propria voluntate ſpontaneè ſe obtulerunt bellorum discrimini, id eſt proprio beneplacito, & nullo cogente, aut impellente, ſeu prædeterminante; aliter non proprio ſed prædeterminantis beneplacito ſe obtuliffent.

Tertia probatio ex primo Paralipomenon cap. 21. verſ. 10. eſt. *Hac dicit Dominus: trium tibi optionem do, vnum quod volueris elige*. Quibus verbis offenſus Deus quod Dauid populum numeraffet: tria parat ſupplicia, bellum, famem, & peſtem, quorum trium dicit Deus, tibi optionem do, id eſt electionem vnus præ alio in tua libera voluntate conſtituo, apud arbitrium tuũ ſtat electio vnus præ alio, ſi autem Deus prædeterminaret, non ſtaret electio penes arbitriũ Dauidis, ſed penes arbitrium prædeterminantis Dei: ergo, &c.

Confirmatur, quia ridiculus & mendax eſſet ſuperior, qui ſubditis proponeret ſe illis optionem dare eligendi vnum è duobus, quod placuerit; ſi aliunde illos ita ad vnum prædeterminaret, vt alterius electio implicaret. In ſententia autem Thomiſtarum ita Deus prædeterminauit Dauidem ad vnus electionem, vt implicaffet ſi alterius electio ſtitiffet: ergo falſum eſſet datam Dauidi optionem eligendi. Quod ſi Deus voluiſſet optionem eligendi prohibere, qua via melius id præſtitiffet quam prædeterminando ad vnum, & negando concurſum ad aliud: ſtantibus autem decretis prædeterminantibus ita ſe Deus geſſiffet: ergo, &c.

Confirmatur iterum, nam Deus diuerſimode ſe habuit in determinatione ſupplicij,

386

388

387

supplicij, præ carentia illius; ac in determinatione talis supplicij, pestis v.g. præ aliis: at Deus prædeterminavit Dauidem ad supplicium, nec illi optionem dedit, nec libertatem reliquit ad carentiam illius, dedit vero optionem ad pestem, bellum, vel famem eligendam: ergo non illam prædeterminavit ad pestem præ aliis eligendam; aliter non diuersimode se habuisset. Rursus. Vel Dauid æque fuit prædeterminatus ad eligendam pestem præ bello, & fame, ac fuit ad supplicium præ carentia illius, vel non? si æque fuit: at Dauid non habuit optionem supplicij præ carentia: ergo neque optionem habuit pestis, præ bello, & fame, quod est contra Scripturam. Si non æque: ergo non fuit Dauid prædeterminatus ad pestem, sicuti fuit ad supplicium eligendum: ergo.

388 Quarta probatio oppositæ sententiæ semper molesta sumitur ex c. 15. Ecclesiastici: *Deus ab initio constituit hominem, & reliquit eum in manu consilij sui, adiecit mandata & præcepta, si volueris mandata seruire, seruiabunt te.* Et ibidem *apposui tibi aquam, & ignem, ad quod volueris porrigere manum tuam.* Quod testimonium sic expendo. Deus adiectis mandatis, & requisitis reliquit hominem in manu consilij sui, id est in arbitrij sui beneplacito, vt si voluerit mandata seruet, si noluerit, non seruet: ergo actualis impletio mandatorum non est ex decreto prædeterminante, sed ex determinatione arbitrij creati. Consequentia probatur, quia tunc dicitur esse aliquid in manu alicuius, quando existentiâ, vel non existentiâ pender à determinatione ipsius, & tunc dicitur non esse, quando aliud prædeterminat: sic damnans Iudex reum ad vnum è duobus suppliciis, quod

reus elegerit, quia determinat supplicium non est in manu rei immunem euadere, quia tamen non determinat hoc supplicium præ alio, est in manu rei electio ipsius præ alio: adimpletio autem mandatorum est in manu arbitrij: ergo determinatio debet esse ab arbitrio adiuvante gratia, & non à Deo prædeterminante.

Confirmatur primo, quia Deus concessis auxiliis ad vtramque partem id sibi volunt illa verba: *apposui tibi aquam, addit: Ad quod volueris porrigere manum: id est elige quod volueris, in tuo enim beneplacito constituta est electio: ergo non in decreto prædeterminante.* Sed age vtramque sententiam cum proposito testimonio conferamus. Thomistæ asserunt nostrum consensum esse ex Deo prædeterminante, nos dicimus esse in manu arbitrij quod exprimitur in Scripturis: ergo. Confirmatur secundo nam ibidem dicitur, *vers. 11. Ne dixeris per Deum abesse, bona scilicet operatio: in opposita autem sententia dicendum est per Deum abesse bonam operationem, nam ideo abesse, quia abesse diuina prædeterminatio, quæ penes solam diuinam voluntatem stat. Tunc enim dicitur aliquid abesse per aliquem, quando ab illo omittitur medium à sola illius voluntate pendens & simpliciter requisitum ad positionem effectus: talis autem est diuina prædeterminatio: ergo per Deum abesset.*

Denique Isaïæ 5. *conqueritur Deus propter peccata populi sui, his verbis. Expectaui vt faceret vnas, & fecit labruscas: id est expectaui bona opera, & dedit labruscas peccatorum.* In opposita autem sententia frustra, & inepte expectaret Deus bonorum operum existentiam ex decreto inefficaci, cum sciret Deus non futura bona opera

opera ex eo decreto, sed etiam implicatura si essent; atque adeo expectans consensum ex decreto in efficaci expectaret ens rationis. Quod si implicat voluntatem determinare, & reddere efficax diuinum decretum, non debuisset Deus ab arbitrio expectare, vt consentiret, sed prædeterminare.

391 Confirmatur ad hominem contra Alvarez disp. 95. de Auxiliis. §. 3. expendens canonem 4. Concilij Arausiacani contra Semipelagianos; ex eo infert Deum prædeterminare arbitrium, quia asserit non expectare nostram voluntatem, vt purgemur à vitiis: ergo si expectaret non prædeterminaret: atqui expectat Deus arbitrij consensum adiuuante gratia, vt patet ex prædicto testimonio, & vltius cap. 13. eiusdem Isaia dicitur: *Propterea expectat Dominus, vt miseretur vestri*: ergo Deus non prædeterminat. Concilium autem Arausicanum solum contendit Deum non expectare opera naturæ ad conferendam gratiam præuenientem efficacem.

SECTIO II.

Idem stabilitur ex nouo Testamento.

392 Familiarissimum est nostræ sententiæ testimonium illud Matth. 11. & Luca 10. *Va tibi Corozain, Va tibi Bethsaida, quia si in Tyro, & Sidone facta essent virtutes, quæ in te facta sunt, olim in Silicio, & cinere penitentiam egissent.* Quibus verbis increpat Iudæos Christus, quod non egerint penitentiam cum eis virtuti-

bus, & principiis, quibus Tyrij si præuenti fuissent, penitentiam egissent: ergo eadem principia, quæ fuerunt Iudæis inefficacia, fuissent Tyriis efficacia, & consequenter prædeterminantia esse non possunt. Maior in qua est difficultas probatur, aliter enim comparatiua increpatio Christi, primo esset iniusta, nam exemplo Tyriorum improperaret Iudæos, nec tamen istis concederet principia efficacia seu prædeterminantia Tyriorum ad actualem penitentiam simpliciter requisita, & à sola Dei voluntate pendentia. Secundo nullus esset efficaciam redargutio Christi, facile enim occurrere Iudæi potuissent dicentes. Quid nos Domine improperas exemplo Tyriorum, da nobis virtutes, & principia, quibus illi egissent penitentiam, & nos quoque penitebimus; quibus si non egerimus penitentiam, tunc exemplo Tyriorum poteris nostram perfidiam, & impenitentiam exprobrare. Tertio, esset ridicula reprehensio, ac si Rex militem improperaret, quod cum decem millibus non vicerit inimicum, quia alius illum cum viginti millibus profligauit. Et ratio omnium est, quia argumentum à comparatione debet supponere cetera paria in his, quæ non pendent à propria voluntate, vt tradidit Aristoteles libro 6. & 3. Topicorum cap. 3. alias enim ipsismet argumentum est sui met solutio.

Confirmatur, quia si ad actualem 393 fidem, & penitentiam, necessarium esset decretum prædeterminans, mendax foret illa Christi loquutio, nam ex principiis Iudæorum, vtique minime prædeterminantibus in nullo vnquam foret penitentia: ergo falsum esset Tyrios consensuros virtutibus,

tutibus, & principiis Iudæorum. Hoc argumentum semper aduersariis molestum vires acuit occurſionibus aduersariorum præclusis.

394 Occurrunt i. Christum Dominum verbis illis non prædicere actualem Tyriorum pœnitentiam cum virtutibus Iudæorum, sed faciles futuros ad illam, ex qua facilitate Tyriorum redarguit duritiem, & obstinationem Iudæorum. Antequam responsionem infringam, conferenda est vtraque sententia cum verbis Christi. Christus asserit Tyrios acturos pœnitentiam cum virtutibus Iudæorum; Thomistæ inquirunt non acturos pœnitentiam, sed faciles futuros, nos firmiter tenemus acturos pœnitentiam. Perpende igitur quænam sententia conformior sit Christi verbis. Dominicanorumne, negantium Tyrios acturos pœnitentiam; an Societatis, asserentis cum Christo, Tyrios virtutibus Iudæorum ad fidem, & pœnitentiam reuocandos?

395 Displicet ergo solutio i. quia opponitur proprietati verborum Christi: *Pœnitentiam egissent.* Quid enim sibi vult pœnitentiam agere, nisi actu pœnitere, & ad Deum conuerti: facile enim posse agere, non est agere pœnitentiam. Secundo, quia est contra literæ contextum, qui dirigitur ad increpandam actualem incredulitatem & impœnitentiam Iudæorum: ad id autem expediebat opponere actualem pœnitentiam Tyriorum: idcirco Christus Dominus illud asserit futurum in Tyriis, cuius omissionem reprehendit in Iudæis: in Iudæis autem reprehendit omissionem fidei, & pœnitentiæ actualis: ergo istas asserit Christus futuras apud Tyrios. Tertio quia est contra innumeros Patres maxime Augustinum de bono perseuerantiæ c. 9. cu-

ius sæpe meminimus. *Nūquid, ait, possumus dicere etiam Tyrios, & Sidonios talibus apud se virtutibus factis, scilicet Iudæorum, credere noluisse, aut credituros non fuisse, cum ipse Dominus attestetur, quod acturi essent magna humilitatis pœnitentiam.* Quibus contra Christi testimonium existimat esse Augustinus negare futuram actualem fidem, & pœnitentiam Tyriorum, factis in illis virtutibus Iudæorum. Idem tenet in Enchiridio cap. 95.

Quarto falsam esse solutionem ex doctrina aduersariorum clare concluditur. Nam æque indurati, & obstinati fuissent Tyrij, cum virtutibus Iudæorum, ac ipsi Iudæi, ergo non fuissent Tyrij faciliores ad pœnitentiam, atque adeo nullius esset vis, & efficaciam increpatio Christi. Antecedens probatur, nam ideo corda Iudæorum indurata, & obstinata fuere, quia restiterunt diuinæ voluntati inefficaci; efficaci enim nullus resistit, quantumvis Iudæus: Tyrij autem etiam restitissent eidem diuinæ voluntati inefficaci: ergo pariter indurati fuissent, nulla enim assignari potest ab aduersariis diuina voluntas, cui Iudæis resistantibus Tyrij quoque non restitissent. Maior nulli potest esse dubia. Minor probatur, nã si alicui voluntati diuinæ inefficaci Iudæis, consensissent Tyrij, eadem diuina voluntas foret inefficax Iudæis, & efficax Tyriis: atque adeo non prædeterminans, hæc enim in omnibus est efficax: ergo.

Occurrunt secundo, alij supponen-
tes futuram actualem pœnitentiã Ty-
riorum cum virtutibus Iudæorum, as-
serunt tamen Christum Dominum tan-
tum agere de virtutibus externis scilicet
miraculis, prædicatione, & exëplis,
non autem de principiis internis, aut
decretis. Hæc tamen responsio magis
displicet, quã præcedens. Primo, quia

pœnitentia fieri non potest cum solis virtutibus externis, vt contra Pelagium fuse disputat Augustinus: ergo increpatio Christi supponebat Tyrios, & Iudæos æquales non solum in virtutibus externis, sed etiam in internis & voluntate diuina seu decreto: aliter enim iniusta, & inefficax esset comparatiua increpatio Christi, vt constat ex argumento.

Secundo, quia iuxta hanc sententiã facile potuissent Iudæi querelas in Christum conuertere dicentes. Quid exaltas Tyrios? da nobis virtutes internas & decretum Tyriorum ad actua-lem pœnitentiam simpliciter requisita, & in manu nostra minimè posita, & nos quoque pœnitebimus: enlarge insuper nostras virtutes internas, & externas, earumque decreta, & ipsorum corda indurabuntur, sicut & nostra. Quid ergo nostram incredulitatem, & impœnitentiam exprobras exemplo Tyriorum. Tertio, quia *tanta cura*, ait Chrysostomus, in præsens testimonium, *præuenit Deus Iudæos ad pœnitentiam, & fidem, vt nullam umbram iustæ excusationis reliquerit.* Iuxta illud Isaïæ 1. *Quid ultra debui facere vineæ meæ, & non feci.* si autem Iudæi æquales non fuissent in virtutibus internis, aliquam iustæ querelæ non solum umbram sed occasionem reliquisset Christus: ergo, &c.

398 Alij denique re maturius considerata respondent conferri quidem Iudæos & gentiles æquales non solum in virtutibus externis, sed etiam internis dempta diuina prædeterminatione, quæ Tyriis concessa fuisset, & negata Iudæis. Hæc tamen responsio non satisfacit, quia Iudæos constituit inæquales Tyrii in diuina prædeterminatione ad actua-lem pœnitentiam simpliciter requisita, & in solius Dei manu posita: etenim Tyrii si prædetermi-

nati non fuissent, nec Christo credidissent, sicut nec Iudæi crediderunt: Quod si Iudæi prædeterminati fuissent credidissent sicut & Tyrii: ergo Iudæi nulla sunt reprehensione digni exemplo Tyriorum; cum Tyrii æque duræ ceruicis fuissent, & æque Deo restitissent, ac Iudæi dempta vtriusque diuina prædeterminatione.

Obiicies etiã in nostra sententiã constitui Tyrios inæquales. Iudæis quo ad diuinam voluntatem, nam respectu Tyriorum fuisset efficax, respectu vero Iudæorum inefficax: ergo inæqualitas diuinæ prædeterminationis non enervat Christi increpationem. Respondeo distinguens antecedens. Tyrii constituerentur inæquales inæqualitate antecedente omnem liberum consensum, & ab ipso independente, nego: inæqualitate pendente à libero consensu, concedo. Et nego consequentiam, quia cum in nostra sententiã sit in potestate arbitrii reddere diuinam voluntatem efficacem aut inefficacem; efficacia est illi laudabilis, & inefficacia reprehensibilis; atque adeo iuste increpat Christus Iudæos, quia suo consensu non reddiderint diuinam voluntatem efficacem, quam Tyrii suo consensu reddidissent. In opposita autem sententiã longe aliter cõtingit, nam efficacia diuinæ voluntatis est omnino antecedens, & independens à libero consensu, atque adeo arbitrium propter illam, nec dignum est laude, nec vituperio, & antecedenter ad consensum constituuntur Iudæi Tyrii inæquales, & inde probamus iniustam, & in efficacem comparatiuam increpationem Iudæorum, quia antecedenter non sunt cætera paria in his, quæ simpliciter requisita sunt ad actua-lem pœnitentiam, & in manu arbitrii Minime posita.

Instabis

400 Instabis primo, quia sine dubio præuidit Deus Iudæos in alio statu consensuros diuinæ voluntati, cui de facto dissenserunt, & similiter præuidit Tyrios in alio statu disensuros diuinæ voluntati, cui de facto consensissent: ergo si increpationis Christi redditur iniusta & inefficax, quia, Tyrijs superaddita fuisset diuina prædeterminatione denegata Iudæis; similiter erit iniusta & inefficax, in nostra sententia, quia Tyrijs superadditus fuisset status, in quo præuisi sunt à Deo consensuri: ergo similiter possent conqueri Iudæi dicentes Christo: da nobis virtutes Tyriorum in eo statu quo scis nos consensuros, sicut dedisses Tyrijs, & nos quoque cum illis consentiemus. Quid ergo increpas nos exemplo Tyriorum!

401 Hæc tamen instantia altiori nostræ doctrinæ indiget intelligentia. Aliud enim est quærere cur Iudæi positi sint in eo statu in quo præuidetur dissensuri, & hoc in Dei manu est, nec ideo increpantur Iudæi exemplo Tyriorum, ut supponit instantia, format enim Iudæorum querelas in Christum ita: Cur scilicet non constituiti nos in eo statu quo præuidebatur cōsensuri sicut Tyrios constituitis? Si autem non supponantur Iudæi à Christo reprehensi, qui constituti sunt in eo statu in quo præuisi sunt dissensuri, non potest esse ad rem responsio illa Iudæorum, atque adeo aduersariorum instantia, ut ad rem sit necesse est supponat increpatos fuisse Iudæos à Christo, quia positi fuerunt in eo statu in quo præuidebantur dissensuri: In hoc autem deceptos fuisse aduersarios perspicuum est: si enim Iudæi à Christo reprehenderentur quia positi sunt in eo statu in quo præuidebantur dissensuri, de se ipso potius conquire-

retur Christus, qui illos posuit, quam de Iudæis, qui se in eo statu non constituerunt.

Aliud est quærere cur Iudæi dissentiant in hoc statu, in quo positi sunt à Deo, cum tamen Tyrijs consensissent, & hæc est materia præsentis increpationis Christi. Hoc autem stat penes arbitrium Iudæorum, & Tyriorum: Nam in hoc statu Iudæi si voluissent consensissent, quod autem noluerint, cum tamen Tyrijs voluissent, ipsis imputandum, & increpandum. Nam ex parte Dei nihil desiderabatur simpliciter requisitum ad actualem pœnitentiam; nec priuilegium aliquod antecedens omnem consensum denegatum Iudæis concessum fuisset Tyrijs, & tamen ipsi consensissent. Cur ergo vos Iudæi non consensistis? Si dicant Iudæi, Ideo non consentimus, quia denegatus est nobis status præscientiæ futuri consensus, concedendus Tyrijs. Instat Christus. Vestra culpâ hic status in quo constituti estis non est status futuri consensus, si enim consensissetis sicut Tyrijs, fuisset status præscientiæ vestri consensus, sicut est status præscientiæ consensus Tyriorum: ego enim ideo præuidi Tyrios consensuros, quia ipsi consensissent, non autem ideo consensissent, quia ego præuidi: Similiter ideo præuidi vos non consensuros, quia vos non consensistis non autem ideo non consensistis quia ego præuidi. Cur ergo non consensistis sicut & Tyrijs & vestro consensu reddidissetis hunc statum præscientiæ futuri consensus, sicut & Tyrijs reddidissent, vestra igitur est culpa.

In opposita autem sententia comparatiuæ increpationis iustitiam longissime

gissime posita est. Primo quia non fuit in manu Iudæorum reddere statum in quo positi sunt à Deo efficacem, quia superaddita non fuit illis prædeterminatio superaddenda Tyriis. In nostra autem sententia fuit in potestate Iudæorum reddere illum statum efficacem & præscientiæ futuri consensus. Secundo quia Christus exigebat à Iudæis vt decreto efficaci diuiso à prædeterminatione simpliciter requisita ad consensum, & à solo Deo pendente coniungerent actualem consensum, quòd prorsus implicat in vestra sententia non minus, quam coniungere siue componere dissensum cum gratia efficaci: in nostra autem sententia nulla ratione implicat, nam decreto sufficienti diuiso ab omni prædeterminatione actu coniungitur consensus, quod si non coniungatur non est, quia status independens ab arbitrio cogat aut impellat, sed quia arbitrium pro sua libertate non vult.

404 Tertiò, quia reddere efficacem decretum in sententia Thomistarum non fuit in manu Iudæorum, in nostra autem sententia fuit in arbitrio Iudæorum sicut fuisset in manu Tyriorum, ideoque isti fuissent laude digni, quia suo consensu voluntatem diuinam de se indifferentem reddissent efficacem, & Iudæi increpatione dignissimi, quia suo dissensu inefficacem reddiderunt. Ex his capitibus arguitur à nobis futuram in vestra sententia iniustam, & inefficacem comparatiuam Christi increpationem, & nostri argumenti ad huc solutionem expectamus.

405 Quod iterum exemplo præmunio. Ponamus esse hominem inimicum Regis qui possit pusionem occidi, actu tamen implicet occidi nisi gladius superaddatur: sit in manu solius Regis dare solum pusionem cui vo-

luerit, & gladium simul & pusionem, vni seruo, vt occidat inimicum. Det alteri solum pusionem, & alteri pusionem, & ensẽ occidat iste inimicum; alius non. Si Rex tunc ita illum increpater: serue nequam cur cum solo pusione implicante occidere, non occidisti inimicum, cum tamen alius seruus meus occiderit illum cum pusione simul, & ense simpliciter ad victoriam requisito, & cum illa connexo? Iniusta & ridicula increpatio. Cui seruus satisfaceret. Da mihi gladium simpliciter ad victoriam requisitum & connexum, & ego etiam occidam, quod si tunc non occiderim, tunc cum pares fuerimus in his, quæ simpliciter ad occidendum requiruntur, & à nostra voluntate non pendet poteris me exemplo alterius increpare. Idem in reprehensione Christi contingeret: ergo iniusta, & ridicula esset increpatio.

Instabis secundo: Augustinus totam inæqualitatem inter Iudæos, & Gentiles, reuocat in voluntatem diuinam, non vero in consensum humanum. Nam de bono perseverantiæ cap. 10. quærens cur non fecerit signa illa apud Tyrios credituros? respondet hoc reuocandum ad diuinam voluntatem, & cap. 14. quia prædestinati, inquit, non erant, audiunt enim hæc, & non faciant, quibus datum est; non autem, quibus non est datum. Confirmatur, quia nostrum argumentum obiectum fuit Augustino à Pelagianis negantibus Deum suo efficaci auxilio, & decreto de nolentibus facere volentes, vt testatur Augustinus, de correptione, & gratia cap. 6. *Obedientiam, inquit, (scilicet Pelagiani) non accepimus. Quid itaque corripit*

corripimur, quasi eam nobis dare possimus? Quibus respondet Augustinus capite 7. *Perseuerantiam esse donum Dei, iuste tamen corripimus eos, qui non perseuerarunt, quippe in malam vitam sua voluntate mutati sunt: hoc est iuste corripuntur, non perseuerantes, quia sufficientes non perseuerant, sua culpa ab incepta via defecerunt: ergo sufficientes perseuerare iuste corripuntur.*

407 Hæc tamen instantia scopum non attingit; aliud enim est quærere cur Tyrij non fuerint absolute vocati, quod inquirat Augustinus, aliud vero cur saluarentur, si illis auxilia Iudæorum prouisa fuissent. Primum reuocat Augustinus in diuinam prouidentiam: secundum vero, non in decretum prædeterminans, sed in liberum Tyriorum arbitrium, quod nos etiam fatemur nam cap. 7. de correptione, & gratia ait Augustinus: *Homo in eo quod per Euangelium audieras, & tenueras perseuerabis si velis: id est tuo consensu posito, aut negato efficacem reddes, aut inefficacem, & ideo non perseuerans correptione dignus eris.*

408 Nec maioris est momenti confirmatio 1. Quia argumentum Pelagianorum non obicitur ex comparatione cum alio, sicut nostrum. Secundo quia intentum illorum erat inferre, actuale perseuerantiam haberi ab arbitrio solis viribus naturæ absque gratia interna per Christum, vt c. 6. clare explicat Augustinus. *Nam si dixerimus perseuerantiam sic esse hominis, vt ei non sit ex Deo, euacuamus gratiam Dei.* Quibus clare reuelat inimicitiam Pelagianorum cum gratia Dei: sed mittenda non sunt verba illa Augustini in subsidium aduersariorum adducta. *Ex bona quippe in*

malam vitam sua voluntate mutati sunt. En quomodo Augustinus inefficaciam gratiæ & decreti diuini sumit non à prædeterminatione ad malum, sed à libero dissensu voluntatis.

Secundo probatur ex Matthæi 23. *Quoties volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti? Vbi conqueritur Christus, quod Iudæi restiterint diuinæ ipsius voluntati intendenti congregationem populi in vnitatem fidei, & doctrinæ suæ. Si autem diuina illa Christi voluntas fuisset prædeterminans dispersionem populi, frustranea fuisset, & inepta lamentatio Christi, eo quod Iudæi noluerint congregari; nam respondere Christo potuissent primo: Domine congregati non sumus; quia defuit nobis diuina prædeterminatio simpliciter ad congregationem requisita, quæque in nostra non erat potestate, & loco illius subrogata est prædeterminatio diuina ad dispersionem, cui impossibile nobis erat congregationem coniungere. Secundo, Domine quid ploras dispersionem nostram, qua diuina tua voluntas prædeterminans impleta est, & nos illi facti conformes: plorare potius debuisses congregationem, qua diuina illa tua voluntas intrinsece efficax frustrata fuisset, quod tibi iniuriosum est. Tertio. Quorsum Domine iactas te voluisse nos congregari, cum potius volueris dispergi, & nolueris congregari, idque efficacissime. Quis autem potissimum dicitur velle illud quod efficaciter intendit, & ad quod impellit, quam illud, quod efficaciter non vult: at tu Domine efficaciter voluisti dispersionem & noluisti congregationem idque antecedenter ad nostram voluntatem. Quid ergo clamas*

clamas te voluisse congregare nos?
Hæc omnia vrgenda sunt ex dictis.

SECTIO III.

*Soluuntur obiectiones ex utroque
Testamento.*

410 **O**biiciuntur primo aliqua Scrip-
turae testimonia, quæ decreta
prædeterminantia firmare videntur, &
indifferentia infringere & consequen-
ter scientiam Mediam, quale est illud
Genesis 45. *Non vestro consilio sed
Dei voluntate huc missus sum.* Vbi
sermo est de venditione Ioseph; eam
autem Dei voluntatem fuisse effica-
cem & prædefinitiuam constat ex
cap. 50. vbi dicitur de illa. *Num Dei
possumus resistere voluntati?* Exodi 4.
& 7. de Pharaone ait Deus: *Ego indurabo
cor eius.* 2. Regum 16. vbi ait
Dauid: *dimitte eum* (scilicet Semei)
*Dominus enim precepit ei, ut malediceret
Dauid.* Actorum 2. *Hunc definito
consilio, & præscientia Dei traditum.*
Actor. 4. *conuenerunt enim vere in ci-
uitate ista aduersus sanctum puerum
tuum Iesum, quem vnixisti, Herodes,
& Pontius Pilatus cum gentibus, &
& populis Israël facere, quæ manus
tua, & consilium tuum decreuerunt
fieri.* Romanorum 1. *Tradidit illos
Deus in desideria cordis eorum, in im-
munditiam.* Et iterum ibidem. *Tradidit
illos Deus in passionem ignominia.* Tan-
dem ibidem cap. 9. *cuus vult misere-
tur, & quem vult indurat.*

411 Respondeo in priori testimonio
sermonem non esse de venditione Ioseph
sed de effectu illius, scilicet transi-
tu in Ægyptum, & exaltatione Io-

seph à Pharaone, idcirco non dicitur
Dei voluntate venditus sum, sed mis-
sus sum, qui effectus fuit venditio-
nis. Sicut ergo Deus prædefinire po-
test pœnitentiam supposito peccato
eiusque permissione, ita exaltationem
Ioseph supposita venditione, & per-
missione illius. Vnde Genesis 50. di-
xit Ioseph fratribus suis: *Vos cogita-
stis de me mala, sed Deus vertit illud
in bonum.* Adde, etiam si Deus posset
prædefinire peccatum, non probari
decreta prædeterminantia, nec ex-
cludi indifferentia: sicut etiam si præ-
finire possit actus bonos, non pro-
bantur decreta prædeterminantia, nec
indifferentia excluduntur; imò ista
essentialiter imperantur à præfinitio-
ne, vt salua possit consistere libertas
quia ipsa non causat actum prædefi-
nitum, sed inducit illius princi-
pia indifferentia, quorum vnum est
decretum.

Ad secundum respondeo, Verbum
præcepit, idem valere, quod permisit
omnes enim fatemur Deum non posse
præcipere peccatum stricto, & pro-
prio præcepto; aliter peccatum non
dignum esset pœna, sed laude. Docet
Augustinus expresse de gratia, & li-
bero arbitrio cap. 20. *Sinite illum vt
maledicat, quoniam dixit illi Deus;
vt videat humilitatem meam, & re-
tribuat mihi bona pro maledicto, etiam
in die isto.* Quomodo dixerit Dominus
huic homini, vt malediceret Dauid,
quis sapiens, & intelligit? non enim
iubendo dixit, vbi obedientia laudaretur,
sed quod eius voluntatem vitio
suo malam in hoc peccatum iudicio suo
iusto, & occulto inclinavit, ideo dictum
est, dixit ei Dominus; nam si iubenti
obtemperasset Deo, laudandus potius,
quam puniendus esset: sicut ex hoc pec-
cato nouimus postea esse punitum.

Nec

Nec obstat Augustinum asserere Deum inclinasse voluntatem ad peccatum, quia id intelligendum monet de inclinatione positiva, sed negativa, qua inclinatio idem valet, ac non retrahere, sicut ex Augustino indurare idem est ac non emollire, de quo plura disputatione sequenti ad ea Pauli testimonia.

- 413 Ad illud Actorum Respondeo sermonem non esse de peccato Iudæorum sed de effectu illius, scilicet morte Christi, & redemptione generis humani, quæ à Deo præfinita est, imo & præcepta Christo, permissio tantum peccato Iudæorum: mors enim Christi non pendeat à prædefinitione peccati occidentium, sed sufficiens illi erat permissio, & quamvis Deo non repugnaret prædefiniri peccatum, ostendimus iam id neque firmare decreta prædeterminantia, neque indifferentia excludere, & consequenter neque scientiam Mediam infringere, quod diligenter præ oculis habendum est.

SECTIONO Vlt.

Achilles Thomistarum exarmatus.

414

O Bicitur secundo, ex 1. Corinth. 4. *Quis enim te discernit? quid autem habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?* si Diuina dona & decreta essent indifferentia, & cum eisdem omnino æqualibus, Petrus consentiret dissentiente Ioanne, Deus non discerneret bene operantem à non operante: id videretur contra Paulum: ergo

&c. Maior probatur, quia inter omnino æquales nulla datur discretio: ex parte autem Dei Petrus, & Ioannes constituuntur omnino æquales: ergo ex parte Dei nulla statet discretio. Vnde interrogatus Petrus. *Quis te discernit? respondere posset. Ego meo libero consensu me discerno, quo posset gloriari, & inflari aduersus Ioannem.*

Responderi solet communiter, & optime. Paulum prædicto testimonio tantum statuere, arbitrium, non se discernere proprijs viribus, sed viribus gratiæ, & istam esse causam principalem efficientem discretionis, arbitrium vero obedientialem, & minus præcipuam. Quod clare demonstrant vltima verba. *Quid gloriaris quasi non acceperis?* id est *Quid gloriaris quasi nihil acceperis à Deo, sed proprijs viribus discretus fueris?* Quæ solutio colligitur aperte ex eodem Apostolo 1. Corinth. 15. vbi discretionem sui in apostolatam tribuit gratiæ simul, & arbitrio, asserens non fuisse ex solis suis viribus, sed ex gratia præcipue, & ex arbitrio minus præcipue. *Non ego, inquit, sed gratia Dei mecum.* Vbi non excludit omnimode arbitrium à discretionem in Apostolatam, sed factam inquit, gratia Dei meum.

Solutionem approbant scripturæ Sacræ, & Concilia. Nam 1. Esdræ 6. dicitur: *Filij Israël se separauerunt à coinquinatione gentium & lib. 2. cap. 10. se separauerunt de populis terrarum ad legem Dei* 2. Corinth. 6. *momentur fideles: Exite de medio eorum, & separamini dicit Dominus.* se autem separare quid est aliud, quam se discernere, viribus tamen gratiæ. Insuper homo cum Dei gratia ex Tridentino sessione 6. cap. 5. Et Senonensi

415

416

nensi decreto 15. *Conuertit se, praparat se.* 2. ad Timotheum. 2. *emundat se* Prima Ioannis. 3. *Castificat se* Psalmo. 72. *iustificat se*: ergo & discernit se à non conuerso, à non præparato, ab immundo, à non casto, à non iusto.

417 Approbat Augustinus de prædeterminatione Sanctorum, cap. 3. initio. *Non sic pius, atque humilis Doctor ille sapiebat, Cyprianum beatissimum loquer, qui dixit in nullo gloriandum quando nostrum nihil sit, quod ut ostenderet adhibuit Apostolum testem dicentem Quid autem habes quod non accepisti? si autem non accepisti quid gloriaris quasi non acceperis? Quo præcipue testimonio etiam ipse conuictus sum, cum similiter errarem circa fidem, qua in Deum credimus non esse donum Dei, sed à nobis (id est propriis viribus) & pro illa nos impetrare Dei dona, id est gratiam quibus temperanter & iuste, & pie viuamus in hoc seculo. Neque enim fidem putabam Dei gratia præueniri.*

418 Et cap. 4. fine. *Hoc igitur Apostoli testimonium ubi ad reprimendam hominis inflationem dixit: Quid enim habes quod non accepisti? non sinit quemquam dicere, habeo fidem quam non accepi, reprimiturque omnino his Apostoli verbis tota huius responsionis elatio. Sed ne hoc quidem potest dici, quamuis non habeam perfectam fidem, habeo tamen ipsius initium, quo in Christum primitus credidi: quia & hic respondetur. Quid autem habes quod non accepisti? En Augustinus ex eo testimonio totus est in necessitate gratiæ statuenda etiam ad initium fidei, & semipelagianismo confutando, à quo ipse discessit eo conuictus: ergo censet*

Augustinus Paulum eo testimonio accingi contra illos, qui discretionem arbitrio concedebant independentem à gratia.

Clarius cap. 5. *Dona Dei naturalia suspicari.... nimis, quantum existimo, absurdum est, Nunquid enim per hæc dona, quæ omnibus communia sunt hominibus discernuntur homines ab hominibus? Hic autem prius dixit, Quis est, quis te discernit: & deinde addit: Quid autem habes, quod non accepisti? Posses quippe dicere homo instatus aduersus alterum discernit me fides mea, iustitia mea, vel si quid aliud. Talibus occurrens cogitationibus bonus Doctor. Quid autem habes, inquit, quod non accepisti? à quo nisi ab illo qui te discernit ab alio, cui non donauit (scilicet apposite, & opportune) quod donauit tibi. Si autem, & accepisti ait, qui gloriaris quasi non acceperis? Nunquid quæso agit aliud, nisi, ut qui gloriatur in Domino gloriatur. Nihil enim huic sensui tam contrarium est, quam de eius meritis quemquam gloriari tanquam ipse sibi ea fecerit, non gratia Dei. Ecce quomodo Augustinus ex discretionem solam infert necessitatem gratiæ.*

Secundo respondeo Deum discernere radicaliter bene operantem à non operante, quia bene operanti dat gratiam, & dat apposite & opportune, quando, & ubi præuidetur homo consensurus, qua ratione non dat ei, qui non operatur. Vnde bona operatio tribuenda est Deo tanquam primæ radici, & fonti à quo descendit, & pro ea iure optimo gratiæ referendæ sunt Deo, sicut gratiarum actio debita est illi, qui te in eo statu constituit

419
 ex quo ad ingentem fortunam, vel dignitatem infallibiliter promouendus sis, & diceris, per illum ab altero discretus, quia te, & non alterum in eo statu constituit. Operans vero se discernit formaliter, non se solo, sed adiuuante Deo, quia positus in eo statu, pro suæ libertatis à Deo dominio, se & gratiam determinat ad bonam operationem, in qua stat formalis discretio. Nam ut ait Augustinus de prædestinatione Sanctorum cap. 5. circa finem. *Ipsa fides discernit ab infideli fidem.... Non quia credere, vel non credere, non est in arbitrio voluntatis humanae, sed in electis præparatur voluntas à Domino (scilicet in radice opportuna donationis gratia) ideo ad ipsam quoque fidem, qua in voluntate est pertinet. Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti (scilicet in radice opportuna vocationis?)* En quomodo Augustinus asserat ipsam fidem eatenus ad Deum pertinere, quatenus præparatur voluntas à Domino opportune vocante; eoque ait pertinere diuinam discretionem; non quia credere, vel non credere non sit in arbitrio voluntatis humanæ: ergo & discretio formalis erit ab arbitrio, se & gratiam determinante ad fidem.

421
 Totam hanc doctrinam ebibimus ex Augustino lib. octoginta trium quæstionum quæst. 68. ita scribente. *Propterea etsi quisquam sibi tribuit, quod vocatus venit, non potest sibi tribuere, quod vocatus sit.* En quod homo apposite & opportune sit vocatus, Dei est discretio: quod autem ita vocatus venerit discretio est arbitrij. Idem docet de gratia Christi cap. 14. & de spiritu, & littera cap. 34. Ipsum vel-

le credere (sanctam scilicet inspirationem) operatur Deus in ipso homine: consentire autem vocationi, vel dissentire, propria voluntatis est. Et tractatu. 4. in Ioannem. *Eo quod adiungis voluntatem tuam Deo castificas te ipsum castificas te non de te, sed illo qui velit, ut habitet in te: tamen quia agris ibi aliquid voluntate, ideo & aliquid tibi tributum est, ita ut dicas adiutor meus esto.* Et libro de Ecclesiasticis dogmatibus cap. 21. *Initium ergo salutis nostra Deo miserante habemus, ut acquiescamus salutifera inspirationi nostra potestatis est: Ergo ex Augustino discretio formalis bonæ operationis, supposita vocatione, arbitrij determinantis est Maxime cum loco illo de spiritu, & littera componat Augustinus illam suam sententiam cum testimonio illo Pauli ita scribens. *Qua res non solum non infirmit quod dictum est. Quid enim habes quod non accepisti? verum etiam confirmat.**

Vnde Valentinus Theologiæ professor hac solutione tradita non deuorauit impavidus inconueniens. disp. 9. numero 31. fine, sed argumentum Thomistarum deuorauit, medulla Pauli intime penetrata.

Instat primo Viues num. 32. sequi ex nostra doctrina supposita vocatione Petrum se discernere à 122 Paulo determinatione propriæ voluntatis, quæ non esset à Deo adhuc comitanter, quod nos non admittimus: ergo &c. Sequelam probat, quia tam vocatio, quam concursus indifferens diuinus supponunt determinationem creatam: ergo illam non efficiunt comitanter. Antecedens probatur, quia principium indifferens indiget determinatione voluntatis: ergo suppo-

nit illam. Respondeo distinguens antecedens: Quæ non esset à Deo determinante, concedo, efficiente, nego. Ad probationem nego antecedens, quia determinatio voluntatis pendet essentialiter à Deo, non determinante sed efficiente determinationem: non enim idem est efficere determinationem, & determinare: nam habitus efficiunt determinationem voluntatis, & non determinant voluntatem, etiam in sententia Thomistarum, sed potius determinantur ab illa. Vnde patet ad probationem. Nam eo quod principium indifferens indigeat determinatione non inde sequitur illam non efficere, vt patet in habitu.

423 Instat secundo num. 33. Quis enim dubitat Diuum Paulum non potuisse querere an per vocationem discernetur vnus ab alio, quasi eam non accepisset, sed à se haberet? Quis credat vocationem posse tribui creaturæ, quasi non acceptam à vocante? nunquam enim, quis vocat se ipsum: ergo vocatione accepta esse debuit, ac proinde non potuit esse discretio in vocatione, quasi non accepta, sed in consensu exhibito vocationi: & cum hanc discretionem neget Paulus esse ab homine, profecto vult consensum illum non discernere Petrum à Paulo, quasi ita sit à Petro, vt non sit à Deo.

Respondeo Paulum non potuisse querere: An ex suppositione quod præcedat diuina vocatione, hæc sit à Deo, vel à nobis: certissimum enim est esse à Deo sine nobis. Intentum ergo Pauli, vt aiebat Cyprianus in nullo esse gloriantum de propriis viribus, quia nostrum nihil est sine gratia. Sed gloriantum in Domino à quo accipimus gratiam opportunam, qua dis-

cernit nos in quo nihil est, quod vel apicem doctrinæ nostræ conturbet.

Videamus nunc quid respondeat 424 Viues auxiliaribus illis Augustini testimoniis à nobis adductis. Ad illud 83. quæstionum, quæst. 68. *Etsi quisquam sibi tribuit quod venit vocatus, non sibi potest tribuere, quod vocatus est*, ait num. 38. Augustinum in prima parte nihil asserere, sed tantum, sub conditione proponi, quasi dicat: dato quod quis sibi tribuit, quod venit vocatus, quod tamen nequit sibi tribuere; hoc vnum constat quod sibi nequit tribuere, quod vocatus est. Mouetur num. 39. quia fere immediate antea dixerat Augustinus. *Ad illam enim canonam, quam Dominus dicit in Euangelio preparatam, non omnes, qui vocati sunt venire voluerunt; neque illi, qui venerunt, venire possent, nisi vocarentur. Itaque nec illi debent sibi tribuere qui venerunt, quia vocati venerunt.* Incredible ergo est contra hanc propositionem absolutam scripsisse Augustinum aliam illi oppositam; scilicet. *Etsi quisquam sibi tribuit, quod venit vocatus, &c.* Ergo Augustinus ea propositione nil de suo affirmat.

Cæterum ego non capio quæ oppositio sit inter istas propositiones: 425 *Homo sibi tribuit quod vocatus venit: homo non sibi tribuit, nec tribuere potest, quod venit.* Etenim prima supponit gratiam opportunam, & sensus est: homo supposita opportuna vocatione sibi tribuit quod venit. Secunda vero non supponit gratiam opportunam, sed dari probat, & sensus est: Homo non sibi tribuit, nec tribuere potest, quod venit, propriis scilicet viribus, quia vocatus venit, id est quia Deus donauit illi gratiam. præue

424
 præuenientem nullis suis meritis præcedentibus, quod expressit Augustinus verbis fere immediate sequentibus: *Vocatio ergo ante meritum voluntatem operatur: Propterea etsi quisquam sibi tribuit quod vocatus venit, &c.* Itaque illud quia *vocatus venit* est ratio assignata ab Augustino propter quam homo sibi tribuere non potest, quod suis viribus venerit. Propositiones ergo Augustini istæ sunt: *Homo supposita gratia sibi tribuit quod venit: homo non supposita gratia non sibi tribuit nec tribuere potest, quod venit.* Inter istas autem propositiones, nec vestigium contrarietatis apparet: ergo Augustinus de suo ait: *Homo sibi tribuit, quia vocatus venit.* Nam si oppositum exprimere voluisset, non dixisset: homo sibi tribuere non potest, quod venit, sed addidisset, quod *vocatus venit*, qua tantum ratione secunda hæc propositio opponitur primæ.

426
 Confirmatur, quia Augustinus asserit ex Pauli testimonio hoc vnum firmari, scilicet neminem sibi posse tribuere quod vocatus est: ergo censet Paulum non agere de discretionem formali, qua vocatus consentit, sed de radicali qua vocatus est; aliter sicut ait firmari eo testimonio neminem posse tribuere sibi quod vocatus est, pariter dixisset firmari etiam neminem posse sibi tribuere, quod vocatus venerit, & id non conditionate, & indefinite dixisset, sicut nec aliud, sed assertiue vtrumque, quo habeo intentum, scilicet Paulum illo suo testimonio non agere de discretionem formali, qua vocatus consentit, sed de radicali vocationis.

427
 Aliis Augustini testimoniis collectiue responderet verum esse Petrum consentientem, & Paulum non consentientem, dum ambo vocantur, dif-

ferre inter se, quia Petrus elicit actum consensus, Paulus vero actum dissensus, ac proinde in hoc esse discretionem Petri à Paulo. Vnde etiam in bono sensu dici posse, Petrum se discernere à Paulo in consensu, & tribuere posse discretionem, vt subiecto eam habente, & eam causante. Sicut enim Petrus re vera habet, & vult ac causat assensum vocationi, non vero Paulus; ita potest reuera tribui Petro, quod habet, & causat consensum, & in hac causalitate se discernit à Paulo, eo modo quo efficit assensum, & per quem habet differre à Paulo, & hoc sibi vult Augustinus illis testimoniis; non Petrum se discernere efficiendo immediate, & determinando ad consensum, quia hæc determinatio Dei est.

Libenter amplectimur solutionem, 428
 quo ad priorem partem, scilicet Petrum vocatum se discernere suo consensu à Paulo dissentiente, & id sibi posse tribuere. Inde impugno secundam, quia ille determinat consensum, qui discernit in consensu, sicut ille determinat in vocatione, qui discernit in vocatione; & in moralibus id apertissimum est, nam Iudex qui discernit in supplicio, determinat illud, & Rex qui discernit in dignitate, aut Episcopatu, determinat illum. Petrus autem vocatus se discernit in consensu: ergo & determinat illum: ergo non solum se discernit causando, & recipiendo consensum, sed etiam determinando.

Firmo, quia Paulus non agit de modo discretionis, sed de substantia illius; non enim ait: *Quis te discernit determinando? Quid habes quod non accepisti determinatum? si autem accepisti quid gloriaris, &c.* Sed simpliciter ait: *Quis te discernit? Quid habes*

habes quod non accepisti, &c. Ergo loquitur de discretione, quæ soli Deo, & nullo pacto, aut sensu creaturæ cõpetit: talis autem est sola discretio in vocatione: ergo de sola illa loquitur. Quorsum ergo nobis Paulum obiicit Viues. Denique dicat nobis hic recentior. Quomodo cum sua responsione cohæreat illa ipsius Glossa, quam Augustino coaptabat; scilicet dato quod quis sibi tribuit, quod venit vocatus, *quod tamen nequit sibi tribuere*, quomodo nunc in bono sensu iam potest vocatus sibi tribuere, cum tamen in Glossa non potuerit?

430 Instare posses. Voluntas potuit impedire suo dissensu ne Deus discerneret, & ne esset discretio ea vocatio, quæ de facto talis est: ergo Deum discernere in vocatione, & vocationem ipsam esse discretionem arbitrio tribuendum est. Antecedens probatur, quia voluntas suo dissensu potuit impedire præscientiam futuri consensus ex vocatione, si autem impediuisset, nec Deus discernisset vocatione, quæ de facto discernit, nec ista esset discretio: talis enim est à præscientia futuri ex illa consensus: ergo voluntas potuit impedire suo dissensu, ne Deus discerneret, & ne esset discretio, ea vocatio, quæ de facto talis est. Prima illa consequentia probatur, quia illi tribuitur aliqua operatio, qui potuit eam impedire, nec impedit: voluntas autem potuit impedire, ne Deus discerneret, & ne ea vocatio esset discretio, quæ de facto talis est: ergo, &c.

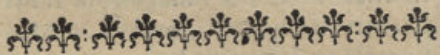
431 Respondeo concessio antecedente negans consequentiam, nam vt operatio aliqua tribuatur ei, qui impedire potuit, & non impedit, opus est vt teneatur eam impedire, aliter peccatum tribuendum esset Deo potenti, & non impediendi: homo

autem etiam si impedire potuerit diuinam discretionem, non tamen tenetur, vt est per se notum, vnde discretio in vocatione soli Deo tribuenda est. Confirmo, quia plura possent etiam homines impedire, quæ tamen illis minime tribuuntur, nam legislatores impedire potuerunt peccata abrogantes legem, vel eam non ferentes, nec tamen ipsis peccata tribuuntur. Insuper et si quis potuerit impedire electionem sui in Episcopatum ducendo vxorem, non tamen potest eam electionem sibi tribuere, etiam si statui clericali propria voluntate destineretur, quo se expeditum reddidit ad talem electionem. Similiter ergo, etiam si homo suo dissensu potuerit impedire ne discerneretur à Deo, & vocatio esset discretio, quia tamen suo consensu se in statu expedito constituerit, non inde sibi potest tribuere, quod discernatur à Deo.

Instare posses iterum: ergo etiam si 432 homo non discernat in statu absoluto, se tamen discernet in statu conditionato. Probatur consequentia, quia in statu conditionato nulla præcedit præscientia vnde discretio in vocatione talis est: ergo ipse *neque* se discernet in statu conditionato. Respondeo in statu conditionato nullam dari discretionem in vocatione, quia nulla datur discretio vnus ab altero in illa, nam quæcumque vocatio, & circumstantia est conditio respectu cuiusuis, cum sciat Deus quid vnusquisque sub quacumque vocatione, & circumstantia ageret.

Ad summum admitti posset ali- 433 qualis discretio in consensu, nam si vnus tali auxilio vocaretur consentit, alter non: hæc autem discretio arbitrij est, vt constat ex dictis, est enim discretio, qua vocatus consentit.

tiret. Dixi *aliqualis*, quia neque respectu consensus reperitur in statu conditionato discretio propria, nam Petrum se discernere à Paulo in consensu respectiue ad instans A. duo dicit: Petrum scilicet consentire huic vocationi in instanti A. & nulli alteri dissentire: Paulum vero dissentire eidem vocationi in eodem instanti A, & nulli alteri consentire: sic prædestinatus ad gloriam in statu absoluto strictè discernitur à reprobo, quia prædestinato ita hoc decreto destinata est gloria, vt nullo alio decreto prohibita sit, & reprobo ita vno decreto negata est gloria, vt nullo alio decreto concedatur; in statu autem conditionato, etiam si Petrus consensisset vni vocationi in instanti A & Paulus eidem dissensisset, tamen pro eodem instanti A, Petrus alteri vocationi dissensisset, cui consensisset Paulus. Vnde in statu conditionato etiam respectu eiusdem instantis determinati discretio stricta non est, sed permissio, non solum vnus cum alio, sed eiusdè etiam cum se ipso pro eodem instanti sub vna vocatione dissensuro, & consensuro sub alia. Alia quæ nobis obiiciuntur ex Paulo soluantur disp. sequenti.

DISPUTATIO VII.

Mens Augustini pro scientia Media.

434 Vanti ponderis sit in præsentia controuersia mens Augustini, cæcus sit, qui non videat: Pars enim quæ suam sententiam Augustinianam conuicerit, gestire poterit: in vnus enim Augustini doctrina posita est vi-

ctoria idcirco dum Romæ inter Doctores Dominicanos, & Iesuitas magnæ huius cõtrouersie feruebat opus, integra causa ex sedis Apostolicæ decreto ad Augustinum deuoluta est. Iudicem non recusamus, quem de nostra causa suspectum non habemus.

SECTIO I.

An Augustinus agnouerit scientiam Mediam.

Prior sententia affirmat Augustinum agnouisse scientiam Mediam 435 sed non illam approbasse. Ita Thomistæ teste Viues disp. 4. num. 5. vbi ait: Augustinum agnouisse scientiam Mediam, & illam non approbasse semper à nostris Doctoribus creditum est. Secunda sententia negat cognitam fuisse Augustino scientiam Mediam ita ex Patribus Societatis (ait Viues) Pater Molina in concordia Vllissippone impressa anno 1588. quæst. 23. art. 4. & 5. disp. 1. memb. vltimo. P. Vasquez 1. parte quæst. 14. disput. 67. cap. 4. in fine. Cæterum negamus nos, id dixisse Molinam, aut Vasquez, atque adedò omnes Authores Societatis stare pro sententia affirmante Augustinum agnouisse, & constanter approbasse scientiam Mediam.

Afferuo ergo Augustinum agnouisse 436 scientiam Mediam, & hanc scientiam fuisse omnium Doctorum Societatis. Prima pars probatione non indiget cum vltro, & spontanee donetur nobis à Thomistis. Secunda ostenditur, quia si qui dissenserint, maxime Vasquez, & Molina, isti enim tantum nobis obiiciuntur, eos autem non dissensisse conuincemus obiectionū solutione: Ergo.

Obiicit Viues disp. 4. n. 2. *mirum est* 436 *inquit, quã vicissitudinẽ habuerit Auctoritas August. apud Authores Societatis; nam*

nam cum primum cœpit apud illos inuentum scientia Media expresse pronuntiarunt eam ab ipsis inuentam, & in ipsa Societate ortam, & nutritam fuisse, ac proinde non solum ab Augustino non cognitam; sed etiam quod si S. Doctor percepisset, & explicasset, aut ea usus fuisset ad conciliandam libertatem. Forte neque Pelagiana Hæresis fuisset exorta, neque Lutherani tam impudenter arbitrij nostri libertatem fuissent ausi negare, obtendentes cum diuina gratia, & predestinatione coherere non posse. Neque ex Augustini opinione concertationibusque cum Pelagianis tot fideles turbati fuissent, ad Pelagianosque defecissent, & facile reliquæ illa Pelagianorum in Gallia, quarum in Epist. Prosperi, & Hilarij fit mentio, fuissent extincta. Verba sunt primi inuentoris, aut suscitatoris scientia Media, Molina scilicet in concordia quæst. 23. art. 4. & 5. disp. 1. memb. ultimo. Cui plaudit Vasquez 1. parte quæst. 14. disp. 67. cap. 4. in fine dicens. Quod antiqui Scholastici, qui hactenus scripserunt tantum meminerint scientia simplicis intelligentia, & visionis parum interest, quia illi de hac scientia sub conditione nihil omnino disputarunt, aut meminerunt, quid igitur si nos aliam ponamus, cuius ipsi mentionem non fecerunt, neque negauerunt. Hæc obiectio iure hæreditario apud Thomistas transfunditur à Parentibus in filios, melius dixerim transcribitur à filiis ex Parentibus.

428

Respondeo citatum Vasquium ibi non agere de substantia præsentis controuersia, sed de circumstantia, An scilicet nostra conditionatorum scientia dicenda sit Media, vel ad scientiam visionis aut simplicis intelligentia referenda, de quo non meminisse Antiquiores, sicut nec decreti conditionati quid infert? id inuenisset

Viues si subsequenter immediatè Vasquij verba non suppressisset. Demum, inquit Vasquez *dissensio hac vocum est non rerum, atque in hac re varie loqui non multum refert. Ergo non est multum de illa curandum.* Quod recitauit Vasquez, cantauit Aluarez Dominicanus lib. 1. responsionum c. 5. num. 26. Scholastici antiqui, ait, nihil omnino de scientia sub conditione disputarunt, aut meminerunt: Vnde non mirum quod nullam fecerint mentionem diuini decreti conditionati in quo infallibilitas futurorum conditionatorum innuitur. Vel ergo id sufficiens est fundamentum ad asserendum Augustinum non agnouisse decretum conditionatum, nec scientiam conditionatorum in illo, vel non? si primum: ergo Augustinus ex mente Aluarez non agnouit decretum conditionatum, & consequenter nec scientiam conditionatorum in illo. Si secundum: ergo non bene infert Viues ex consimilibus Vasquij verbis, Augustinum ex mente Vasquij non agnouisse scientiam mediam.

Molina vero nunquam docuit, Augustinum non perceptisse scientiam Mediam, vt ait Glossa, sed non omnino explicasse scriptis suis circumstantias omnes, & fundamenta illius scientia. De quibus omnibus ait Molina: *Quæ si data explicataque semper fuissent* (quæ verba substituit Viues) *forte neque Pelagiana Hæresis fuisset exorta, &c.* Ex eo autem quod scriptor non omnia suæ sententia fundamenta, & circumstantias omnino explicet; nec sequitur eum non percepisse suam sententiam, nec id iniuriosum illi est: nam si ea omnia ita diserte, vti poterant, explicuisset Augustinus, vnde tot subortæ fuissent difficultates circa illius mentem: nihil ergo dixit Molina, quod non dixerit Bannez 2. 2. quæst.

43

429

43

2. quæst. 1. art. 7. *Novissimi Doctores fideles*, inquit, *Patrum vestigiis insistentes iuxta illud Ecclesiastici. 38. Sapientiam omnium antiquorum exquireret sapiens, in quibusdam expressiorem intelligentiam consequuntur, quam Antiqui Patres assequuti fuerint, excipimus Apostolos.* En comprehendens Augustino & exceptis Apostolis, ait Bannez recentes Doctores expressiorem in aliquibus intelligentiam consequutos.

430 Olim etiam nobis obiiciebant Thomistæ cum Aluares lib. 1. respons. c. 1. num. 24. Patrem Fonseca eandem aleam cum Molina, & Vasquio iactasse, id tamen omisit Viues, quia ab ea calumnia vindicatum legerit Fonseca cæterum ibidem vindicatos legere potuisset Molinam, & Vazquium, & ea, quæ à nobis responsa sunt infringere, & obiecta soluere: utrumque omisit, nescio cur: ut ergo Thomistæ ab his obiectionibus in posterum abstineant, audi Fonseca tom. 3. metaphysicæ lib. 6. cap. 2. quæst. 4. lect. 9. sine. *infinita*, inquit, *pene sunt loca, in quibus conditionatam præscientiam de liberis actibus futuris non solum Augustinus, sed etiam alij Patres asserunt: usque adeo res in tota antiquitate perspicua erat, nec solum præscientia plane adstuitur à Patribus, sed etiam præcedere omne diuina voluntatis decretum, perspicue traditur. Quid euentius.*

431 Ex quibus collige quam sine fundamento scripserit Viues disp. 4. nu. 3. & 4. vel ut melius dicam transcripserit ex Ioanne à S. Thoma. In prioribus disputationibus Romæ habitis præcipua Societatis fundamenta eruta fuisse ex rationum naturalium pondere, & auctoritate recentium Theologorum: postea verò quando ex sedis Apostolicæ decreto ad Augustinum deuoluta fuit controuersia, cœpisse nostros

vbique terrarum docere scientiam Medicam ab Augustino cognitam, & passim approbatam. Hæc enim dicuntur, nec probantur, cum nullus fuerit in Societate IESV defensor scientiæ medicæ, qui scriptis suis Augustinum non aduocauerit Patronum, etiam ante illud Pontificis decretum. Id quod decennio iam antea cœcluserat contra Ioannem à Sancto Thoma eruditus noster Annatus in sua defensione scientiæ MEDICÆ disp. 4. cap. 1. nu. 7. in eo ramen mirabilis est Viues, quod imposturam meram trãscritit, & claram nostram illius solutionem, & expugnationem recusat, nescio cur, tu mi Lector videas. Ego verbis Annati contra istam ad aduersariorum fabellam contentus gestio, ea sunt quæ sequuntur.

Sexto fallitur dum fingunt nostros illà Pontificis obligatione ad disputandũ ex Augustino, quòd sentirent se destitutos esse rationibus Philosophicis, *se cœuertisse ad quæcũda S. Augustini & S. Thomæ testimonia, quasi vero vel antea solis vterentur rationibus naturalibus, vel tũ demũ de conciliãdo sibi August. & Angelico Doctores cœperint esse solliciti.* Legat quæso Vasquezi ũ, qui diu ante disputationẽ hanc anno scilicet 1595. primũ tomum in 1. partem absoluerat, in quo primam scientiæ medicæ probationẽ ex Scriptura, & Patribus, præsertim verò ex Augustino persequitur, quem dicit, *disertis verbis, doctrinã hanc expressisse.* Legant Fonseca, qui vno post Vasquezium anno cum scriberet, ut ipse met dicit, & Augustini nominatim loca pleraq; citasset, ita loquitur, *infinita penẽ sunt loca in quibus vtramque præscientiam conditionatam de liberis actibus futuris non solum Augustinus, sed etiam alij Patres asserunt, quæ non est opus hoc loco referre: usque adeo res in tota antiquitate perspicua erat, magisque comperta, nunc*

Q
fuisse

fuisse si Doctores scholastici eorum dicta attentius perpēdisent, & ad propositā questionem expressius applicassent. Legant Suarezem, qui aliquot etiam annis ante hanc disputationem edidit opuscula sua, in quibus postquam scientiā Mediam ex Scriptura probauit, ita eius probationem orditur ex Patribus. Si varios loquendi modos in sanctis, Patribus accurate obseruemus, non obscure, ut opinor, constabit, eos non minus certos fuisse de hac scientia Dei, quam de absoluta scientia futurorum contingentium? Ac subinde catenam necit Sanctorum Patrum; inter quos Augustinus non vnum annulum facit. Legat etiam Molinam superbum illum, qui de ignorantia totius antiquitatis insolenter triumphat: & videant, quam sit parum id, quod ille sibi arrogat, cum colligit ex allatis à se Patrum testimoniis, scientiam Mediam ipsos, si non nostris verbis, re tamen ipsa affirmare dum se illam testimoniis SS. Patrum (inter quos numerandus etiam Augustinus) imo & scholasticorum corroborasse dicit, dum fatetur ingenue se in labores aliorum ingressum, totque concertationibus, & egregiis aliorum dictis, atque inuentis illustratum, ut dilucidius aliquantulum radicem attingeret vnde hæc omnia consentirent, & difficultates omnes facile enodarentur. Qui fieri potuit, ut qui tandiu ante, scientiam Mediam munierant auctoritate Patrum, & præsertim Augustini, se comprehensos crediderint, cum est intellectum sepositis rationibus Philosophicis ex Augustino esse disputandum: cœperintque tunc primum necessitate coacti se conuertere ad voluendos Augustini tractatus, ut pote aliis munitionibus iam pulsi? vide quam congrua sit, & quam probabilis narratio, tum missos Romam ad disputantes non solum manuscriptos sed

editos etiam libros ab eminentibus Theologis Societatis, nempe quia iurare poterant ad intelligendam Augustini sententiā. Aded ne vero ignari erant, atque inexperi Gregorius de Valentia, quem Salmanticenses eruditissimum vocant & in SS. Patrum lectione valde versatum, & tres alij, quos etiam fatentur eximios Theologos, ut in hanc arenam descenderent iis auxiliis destituti, quæ parata iam erant editis à Societate libris? Non intellexerunt scientiam Mediam à nostris esse Augustini auctoritate vallatam, extareque in luce publica editos super argumento illo libros? Et fuit adhibenda cursorum diligentia ut libri huiusmodi ex Hispania portarentur, qui vsui esse possent instanti discrimini? Quis non videt narrationem hanc haud satis fuisse meditatam?

Hoc vnum scio, ut irrefragabilibus testimoniis à me ostēsum in superioribus est, Patres Dominicanos seniores totis sensibus reprobasse certam scientiam conditionatorum contingentium in decreto, & solam cognitionem cōiecturalem contingentium Deo supposuisse, idque ex mente Augustini, & Thomæ. Explicent nobis quisnam iste sit Augustinus, quisnam iste Thomas. Sunt ne illi ad quos ex decreto sedis Apostolicæ tota nostra controuerſia deuoluta est? si ita est: ergo nouum Augustinum, & Thomam sibi fingunt recentis Thomistæ apud quos scientiam infallibilem conditionatorum contingentium compererunt. Si non est ille? ergo alium Augustinum & Thomam agnouerunt antiquiores Thomistæ, alium Pontifex. Quid ergo fieri potuit vnde Augustinus, & Thomas, inter Thomistas, ex se ipsis in alios transformari fuerint? Hæc sane mira est vicissitudo, peregrina metamorphosis.

SECTIO II.

*Augustinus approbavit scientiam
Mediam, & constanter
defendit.*

434 **I**mmensum esset omnia Augustini
testimonia scientiæ Mediæ propi-
tia recensere. Selectiora proferam,
hæc quæ meo iudicio hætenus inso-
luta sunt. Id semper memineris no-
mine scientiæ Mediæ aliud non veni-
re, quam scientiam conditionatorum
ante decretum actû, & formaliter ex-
sistens in Deo, id est independenter
à tali decreto.

435 **P**robatur Primo conclusio ex libro
de prædestinatione Sanctorum cap. 10.
vbi ita scribit Augustinus. *Prædesti-
natio est, quæ sine præscientia esse non
potest, potest autem esse sine prædestina-
tione præscientia. Prædestinatione quip-
pe Deus ea præscit, quæ fuerat ipse fa-
cturus: unde dictum est, fecit quæ factu-
ra sunt: præscire autem potest etiam, quæ
ipse non facit, sicut quæcumque peccata.*
Ex quibus ita disputo. Præscientia po-
test esse sine prædestinatione: Præde-
stinatio ex Augustino est decretum in-
trinsece efficax, mea opinione præde-
terminans: ergo ex Augustino præsci-
entia potest esse sine decreto intrin-
sece efficaci: atqui si Deus haberet
præscientiam futurorum in decreto in-
trinsece efficaci, non posset esse sine
decreto: ergo. Maior probatur, quia
prædestinatio ex phrasi Augustini quid
commune est non solum decreto ef-
ficaci dandi gloriam ex meritis, sed
etiam decreto efficaci quamcumque
creaturam producendi: ergo nomine
prædestinationis intelligitur decre-
tum intrinsece efficax. Antecedens

probatum, tum quia apud Augustinum
idem valet prædestinatio ac propo-
situm. Propositum autem fatentibus ad-
uersariis idem valet, ac Decretum in-
trinsece efficax. Tum etiam, quia no-
men prædestinationis promiscue su-
mitur ab Augustino circa creaturas
rationales, & non rationales, vt videre
licet libro de prædestinatione Dei, vbi
Augustinus ita loquitur: *Prædestinavit
vt celum semper volueretur, terra im-
mobilis circumuoluenti cælo, loco cen-
tri haberetur..... Ha prædestinationes
potentia sunt, & alligationes. Creauit
Deus hominem & prædestinavit, vt sibi
obediens esset &c. Hac prædestinatio
conditionis est & iustitia, non enim Deus
ante casum hominis, sic eum per poten-
tiam alligationis prædestinavit mori, vt
necesse esset eum mori, sed sub ea condi-
tione si peccaret: Ergo apud Augusti-
num nomen prædestinationis idem
valet ac decretum efficax.*

Respondet Viues disp. 7. num. 29.
iactans, quod non inuenerit ea Augu-
stini verba à nostris Doctoribus obie-
cta. Cæterum non inuenisse incuria
ipsius fuit, si enim voluisset Societa-
tis Authores inuenisset apud P. An-
natum in definitione scientiæ Mediæ
disp. 1. cap. 3. §. 3. numero, re, & ordine
33. ad finem, qui liber nouem annis
ante Viues excusus est Tolosæ, & toto
orbe vulgatus. Respondet ergo nu 33.
& 34. dupliciter vsurpari ab Augusti-
no nomen prædestinationis. Primo ge-
neraliter pro quocumque decreto in-
trinsece efficaci, quæ ratione vitur
Augustinus quoties ait præscientiam
cognoscere, quæ Deus prædestinat. Se-
cundo strictè pro electione ad gloriam,
cui nostris temporibus nomen præde-
stinationis appropriatum est, & ita
vitur Augustinus, quoties distinguit
inter præscientiam, & prædestinatio-
nem, nec eas coniungit, quod præstitit

testimonio illo à nobis obiecto : unde sensus Augustini est Deum omnia opera nostra præscire etiam mala, sed non prædestinare ad gloriam, eo modo, quo gratiam, & bona opera prædestinat, scilicet vt media primo, & immediate volita ex intentione tali, quod per se conferat ad gloriam.

- 437 Contra tamen, quia Augustini temporibus commune erat nomen prædestinationis tam electioni ad gloriam, quam cuicumque decreto intrinsece efficaci : ergo cum ex vna parte asserat Augustinus peccata præsciri, & non prædestinari, & ex alia nunquam asserat peccata prædestinari, cum tamen doceat cælos, & terram prædestinari signum euidentis est sensisse Augustinum nomen prædestinationis in nulla vsurpatione adaptari posse peccato. Confirmatur, quia non possumus nos cum fundamento asserere Augustinum strictius vsurpasse nomē prædestinationis, quam prædefinitionis siue decreti intrinsece efficaci, nisi constet ab eo negari prædestinationem alicuius, cuius tamen asseratur prædefinitio : ab Augustino autem nullius asseritur prædefinitio, cuius negetur prædestinatio : ergo.

Urgeo quia ne apex quidem extat apud Augustinum unde colligatur, illum permittere, posse dici prædefinita, quæ non possunt dici prædestinata : ex mente autem Augustini peccata non possunt dici prædestinata, cum ab ea locutione perpetuo abstinere, cum tamen alioqui familiarissima sit : ergo neque possunt dici prædefinita seu voluntate intrinsece efficaci decreta.

- 438 Probatum secundo ex libro de dono perseverantiæ cap. 14. vbi ait Augustinus : *Ex quo apparet habere quosdam in ipso ingenio diuinum naturaliter munus intelligentiæ, quo mouentur ad fi-*

dem si congrua suis mentibus, vel audiant verba, vel signa conspiciant. In quibus Augustinus agnoscit esse aliquos homines, ita bene de virtute naturaliter sentientes, ad eò dociles, & indolis virtutum operibus accommodatæ, qui si congrua suis mentibus vel audirent verba, vel signa conspicerent latenti sub illis verbis, aut signis Spiritus Sancti gratiæ consentirent credentes : ergo Augustinus in præscientia illius fidei sub conditione nullum agnouit decretum prædeterminans. Probatum consequentia, quia decretum prædeterminans in nullo frustraretur, sed in omnibus fortiretur effectum, etiam in illis qui munus illud intelligentiæ non haberent, & non stante tali decreto nullus consentiret, etiam eorum, qui tale munus intelligentiæ haberent : ergo præscientia illius fidei sub conditione frustra & inepte scrutaretur in homine bonam illam opinionem & indolem ad agnoscendum consensum, si tota congruitas, & efficacia in solo decreto posita esset.

Respondet primo citatus Vines num. 18. Augustinum ibi non excludere decretum, nam munus illud naturalis intelligentiæ seu docilitatis dicitur ab Augustino diuinum, id est ex Dei omnipotentia, & decreto descendens. Hæc tamen responsio frivola est nec satisfacit, etenim non differimus de præscientia muneris illius, seu docilitatis naturalis ; quæ absolute existens vel futura descendit à decreto diuino, sed de præscientia fidei conditionatæ supernaturalis in eo, qui tale munus habebat, si congrua sibi verba audiret, vel signa vidisset. Quorsum, inquirimus, hæc præscientia inuestigaret munus illud intelligentiæ ad cognoscendum hominem crediturum, si tota securitas, & infallibilitas

fallibilitas fidei in decreto prædeterminante consensum posita esset.

450

Respondit secundo nunquam expressisse Augustinum munus illud esse ante decretum. Contra tamen, quia nos non agimus de præscientia muneris, sed fidei posito munere, neque nos intendimus esse munus ante decretum de ipso, sed independere à decreto prædeterminante consensum, & magis displicet, quod additur num. 21. scilicet Augustinum loquutum non fuisse de fide actuali infallibiliter sub conditione futura, sed de potestate credendi: Tum quia promoueri ad fidem non est posse credere, sed actu credere; sicut promoueri ad Episcopatum non est posse esse Episcopum, sed actu esse. Tum etiam quia sermo erat de Tyriis, & Sidoniis, quos infallibiliter credituros si prædicationem Christi audiissent, vel vidissent signa constanter censuit Augustinus cap. 9 eiusdem libri de dono perseverantiæ ad illud: *Va tibi Corozain, &c. Numquid, ait, possumus dicere etiam Tyrios, & Sidonios, talibus apud se virtutibus factis credere noluisse, aut credituros non fuisse si fierent, cum eis ipse Dominus attestetur, quod acturi essent magna humilitatis pœnitentiam.* Tum denique quia sine illis signis stetit potestas credendi, aliter non credentes, qui signa illa non vidissent, nec peccassent, quod dici non potest: ergo Augustinus non de potestate credendi, sed de fide actuali loquutus est.

451

Respondet tertio num. 24. Augustinum eo testimonio non fauere sciëntiæ mediæ, quia illius Authores non constituunt congruitatē diuinæ vocationis in illa coaptatione ad tale ingenium, sed in denominatione extrinseca à consensu voluntatis: ad

quid ergo scrutatur Deus illud ingenium, vt consensum cognoscat. Contra tamen, quia etiam si coaptatio ipsa non sit ratio infallibiliter connexa cum consensu, vnde à nobis illi soli congruitas, & efficacia negatur, tamen est valde conducens, nam voluntas, quæ cum illa pro sua libertate consentiret, sine illa pro sua etiam libertate non consentiret, sed dissentiret: vnde præscientia consensus iure optimo eam coaptationem ingenij perscrutatur, sine qua voluntas minime consentiret. In sententia autem aduersariorum eodem modo consentiret voluntas cum ea coaptatione, ac sine illa, dummodo prædeterminaretur, & eodem modo dissentiret si non prædeterminaretur: ergo præscientia futuri consensus inepte, & inutiliter ad eam coaptationem attenderet.

Probatum tertio ex quæstione 2. 452
lib. 1. ad Simplicium, vbi Augustinus. *Quamuis multi vno modo vocati sunt; tamen, quia non omnes vno modo affecti sunt, illi soli sequuntur vocationem, quia ei capienda reperiuntur idonei, & illud non minus verum sit, igitur non est volentis neque currentis, sed miserentis est Dei, qui hoc modo vocauit, quando aptum erat eis, qui sequuti sunt vocationem.* Sensus est: quamuis multi vno modo, id est vna, & æquali gratia in entitate vocati sunt, tamen quia non omnes erga illam vno modo affecti sunt, illi soli sequuntur vocationem, qui ei capiendæ, id est acceptandæ reperiuntur, siue cognoscuntur idonei, id est præsciuntur consensuri, non præcisè, quia erga gratiam bene affecti sunt, sed quia pro libera sua voluntate, qui ita bene affecti sunt non dissentiant: vnde non est volentis, neque currentis sed miserentis Dei, qui hoc modo

vocavit, quando, id est tempore, & circumstantiis, quibus homo factus idoneus consensurus præuidebatur, quæ omnia licet non vocabulo, re tamen nihil aliud sunt, quam scientia Media.

453 Iterum ibidem infra Augustinus. *Quod si vellet etiam ipsorum misereri posset, ita vocare quando illis aptum esset ut & mouerentur, & intelligerent, & sequerentur. Verum est ergo multi vocati, pauci vero electi: illi enim electi, qui congruenter vocati, illi autem qui non congruebant, nec contemperabantur vocationi, non electi, quia non sequuntur quamuis vocati. Item verum est non est volentis, neque currentis sed miserentis est Dei, quia etiam si multos vocet eorum, tamen miseretur, quos ita vocat quo modo eis vocari aptum est, ut sequantur.* Præter ea, quæ numero præcedenti pro arbitrij contemperatione cum diuina vocatione expendebamus, quæ iterum inculcat Augustinus signanda sunt verba illa: *Illi autem electi qui congruenter vocati: illi autem qui non congruebant nec contemperabantur vocationi non electi, quia non sequuntur, quamuis vocati, id est, illi enim electi, quia vocati sunt ex præscientia futuri consensus, à voluntate coaptata, & contemperata vocationi: illi autem non electi, quia vocati sunt ex præscientia futuri dissensus à voluntate minime coaptata, & contemperata vocationi Idcirco, ait Augustinus, hos non electos, quia non sunt sequuti, quamuis vocati, non ait quia non sunt prædeterminati, sed quia non sunt sequuti: ergo censet Augustinus eandem vocationem esse electionem in eo, cui donatur cum præscientia futuri consensus; & non esse in eo cui donatur cum simili præscientia: illa autem præscientia est antecedens, &*

independens à quocumque decreto prædeterminante, aliter decretum vocationis non à præscientia, sed à se solo esset electio.

Inferius iterum ibidem Augustinus: *Cum ergo alius sic, alius autem sic moueatur ad fidem eademque res saepe alio modo dicta moueat, alio modo dicta non moueat, aliumque moueat alium non moueat, quis audeat dicere defuisse Deo modum vocandi, quo etiam Esau ad eam fidem mentem applicaret, voluntatemque coniungeret, in quo Iacob iustificatus est.* Quibus apertissime reuelat Augustinus quam aliena fuerit illius mens à prædeterminantibus decretis, etenim si vocationi esset à decreto prædeterminante consensus, quocumque modo & quemcumque moueret ad fidem: vnde ridicula essent verba illa Augustini ad efficaciam diuinæ vocationis explicandam, scilicet. *Eadem res saepe alio modo dicta mouet, alio modo dicta non mouet, aliumque moueat, alium non moueat.* Denique vltimis verbis mirifice concludit Augustinus Deum non applicare nostram voluntatem ad fidem, sed voluntatem semel vocatam se ipsam applicare. *Quis audeat, inquit, dicere defuisse Deo modum vocandi quo etiam Esau ad eam fidem mentem applicaret voluntatemque coniungeret in quo Iacob iustificatus est.* Decretis autem prædeterminantibus voluntas non se applicat ad fidem, sed applicatur à Deo, sicut non se determinat voluntas sed determinatur à Deo: ergo præscientia conditionatorum ex Augustino non habetur in decreto prædeterminante

Respondet Viues num. 26. verum *quidem esse Deum mouere, & vocare vocatione congrua, & quomodo scit vocato congruere, quia scilicet ille ita affectus est, ut quæ vocationi alium*

454
 alium sic non affectum non moueat ipsum sic affectum, moueat, non quia ea vocatio ex se habeat congruitatem illam, aut quia illa affectio hominis vocati sit aliquid se tenens ex parte eius ante Dei dona, & ante Dei decretum de dando illo affectu, sed quia ex Dei decreto & operatione habet illam affectionem. Contra tamen quia nos non disputamus an ea affectio descendat à decreto Dei absoluto, & si nullum inuoluat actum liberum creaturæ, admittimus descendere à decreto intrinsece, & antecedenter efficaci, sicut vocatio descendit. Quod intendimus est Deum certissime scire absque vilo extrinseco adminiculo decreti actu, & formaliter existentis in ipso. Quod si homo ita affectus, & contemperatus vocationi vocaretur, consentiret, quia nihil aliud exigitur ab Augustino ad eam præscientiam. Præterea etiam si illa affectio descendat à decreto, vnde inferri potest ex Augustino descendere à decreto prædeterminante consensum, cum istius præscientia referatur ab Augustino in voluntatem contemperatam, nulla vel leui habita mentione decreti. Alia testimonia his similia habet Augustinus 1. de gratia Christi cap. 13. & 14. & in Enchiridio cap. 95.

456
 Probatur quarto ex lib. de prædestinatione & gratia cap. 15. vbi comparans Augustinus Nabuchodonosorem, & Pharaonem, ambos homines, ambos reges, ambos populum Dei possidentes, ambos flagellis clementer admonitos, ait: *Fines ipsorum ex libero arbitrio fuisse diuersos. Et de correptione, & gratia ait de Angelis: Cadentibus aliis per liberum arbitrium, per idem liberum arbitrium alij steterunt. Si autem Deus creatum arbitriū decretis prædeterminantibus vrgeret, fines eorum regum diuersi non fuif-*

sent ex libero arbitrio, sed ex diuino decreto. Insuper lib. 3. de libero arbitrio cap. 14. ait Augustinus. *Si laboriosum est omnia mandare memoria, hoc breuissimum tene. Quocumque ista causa est voluntatis si non potest ei resisti, sine peccato ei ceditur, si autem potest, non ei ceditur, & non peccabitur.* Decretum autem prædeterminans est causa cui resisti non potest, cum sit voluntas intrinsece efficax: ergo negat Augustinus præcedere actum liberum, cum censetur, tali decreto stante ad peccatum, excusandos esse à culpa, qui illi cederent, siue succumberent: ergo ex Augustino conditionatorum præscientia non innititur decreto prædeterminante.

S E C T I O III.

*In eadem sententia constans
 Augustinus.*

457
 Probatur quinto, quia Deus ex Augustino certo scit peccata sub conditione futura: non in decreto prædeterminante: ergo in se ipsis, quæ est scientia Media, medium autem non est vt fatetur Viues, nam physica futurorum præsentia in æternitate, ad quam quidam Recentiores Thomistæ, qui rem non bene norunt, confugebant teste Aluarez disp. 10. de auxiliis, non potest esse medium cognoscendi futura conditionata, quæ nunquam erunt, nam in æternitate non existunt physice nisi ea futura, quæ erunt in aliqua differentia temporis: medium autem cognoscendi futura conditionata idem est pro omnibus: ergo non potest esse præsentia in æternitate. Consequentia illa bona est. Maior conceditur ab aduersariis,

farij, si minorem probauerimus actum erit de tota controuersia. Probatum ergo minor primo ex Augustino lib. de Spiritu, & litera cap. 3. dicente: *Nusquam legimus, non est voluntas nisi à Deo, & ideo non scriptum est, quia verum non est: ergo est voluntas quæ non sit à Deo: non nisi mala: ergo.* Insuper Epist. 120. cap. 19. ait *Deum prædicere peccata hominum, non facere, & nequis putaret aliquo modo pertinere ad Deum prædeterminantem, id excludit omnino addens: Quamuis mala inferat; mala, non peccata, sed supplicia, in quibus negat Deo voluntatem illatiuam peccati, qualis esset quæcumque prædeterminans vel antecedenter efficax, & solum concedit voluntatem pœnæ posito peccato.*

458

Præterea lib. 5. cap. 9. de Ciuitate Dei: *Sicut omnium naturarum creator est Deus; ita omnium potestatum dator, non voluntatum; mala quippe voluntas ab illo non sunt, quoniam contra naturam sunt, quæ ab illo est. Quid euidentius? Insuper cap. 10. Neque ideo peccat homo, quia Deus illum peccaturum præsciuit, ideo non dubitatur ipsum peccare, cum peccat, quia ille cuius præscientia falli non potest, non fatum, non fortunam, non aliquid aliud, sed illum peccaturum esse præsciuit.* Si ergo non præsciuit peccatum in fato, neque in fortuna, neque in aliquo alio: ergo neque in decreto, sed in se ipso. Rursus lib. 13. de Ciuitate Dei cap. 15. *Anima non deserta est ut desereret; sed ut desereretur deseruit. Ad malum quippe eius prior est voluntas eius, ad bonum vero prior voluntas creatoris eius.* Si autem Deus prædeterminaret ad malum, prior esset voluntas Dei, quam creata: vnde prius desereretur, quam deseret. Clarissime lib. de prædestinatio-

ne, non tamen è contra, immediate addit. *Prædeterminatione quippe Deus præsciuit, quæ fuerat ipse facturum: Vnde dictum est, fecit quæ futura sunt. Præscire autem potest etiam quæ ipse non facit sicut quæcumque peccata.* Si autem Deus prædeterminaret ad peccatum faceret illud sine dubio sicut facit cætera omnia quæ prædeterminat.

Denique de prædestinatione, & gratia cap. 4. ad illud Rom. 9. *Quem vult indurat* ita scribit. *Non ita intelligendum est, quasi Deus in homine, ipsam, quæ non esset, duritiam cordis operetur. Quid enim aliud est duritia quam Dei obuiare mandatis, quam qui à Deo fieri, putat propter quod dictum est: Quæ vult indurat, ipsum præuaricationis intueatur exordium, & Deo donante mandatum, per quod transgressionis culpam in corde fuerit operatus attendat, quamuis ne ab ipso quidem si negaret assensum potuit tentatore compelli: ergo quidquid post illam præuaricationem natus suppli: j homoparitur iuste reddi, meritoque fateatur. Indurare enim Deus dicitur eum quem mollire noluerit. Sic etiam excecatur dicitur eum, quem illuminare noluerit. Sic etiam repellere eum, quem vocare noluerit.*

Eadem docet aliis in locis in quibus apertissime docet Deum non operari indurationem, nec compellere hominem ad peccatum. In sententia autem Thomistarum, & Viues disp. 7. à num. 35. operari in durationem, & ad peccata compellere idem est, ac prædeterminare: ergo negante Augustino Deum operari indurationem, & ad peccata compellere; clare negat decreta peccatum prædeterminantia. Quod iterum explicat vltimis verbis, asserens Deum indurare non operando & compellendo ad peccatum, sed non emolliendo, id est substrahendo auxilia efficaciam, quibus peccatoris cor

cor emolliretur, ad consensum.

460 Respondet Viues disp. 7. dist. 3. Augustinum non negare prædictis locis prædeterminationem diuinam ad materiale peccati, sed tantum ad formalem illius malitiam, ducitur, quia tom. 7. lib. 5. contra Iulianum cap. 3. expresse ait Augustinus testimonio sectione sequenti à nobis expédendo, Deum compellere hominem ad peccatum, tradere illum in passionem ignominie, indurare, & obsecare.

Contra tamen primò, quia Augustinus eiusmodi loquutiones explicas nunquam recurrit ad prædeterminationem entitatis peccati, sed ad subtractionem gratie efficacia. *Indurare enim*, inquit Augustinus, *dicitur eum, quem mollire noluerit; excacare, quem illuminare noluerit, &c.* ergo ea prædeterminatio nullum habet fundamentum in Augustino. Contra secundo, quia Augustinus licet utatur eo modo loquendi in ordine ad peccatum subsequens, nusquam tamen eo utitur in ordine ad peccatum antecedens: ergo nullum est fundamentum in Augustino ad asserendum Deum prædeterminare, etiam quoad entitatem, antecedens peccatum. Huius autem negari non potest ex Augustino præscientia: ergo stat præscientia sine prædeterminatione.

461 Nec soluit Viues respondens. n. 51. satis esse quod præcedens peccatum sit originale. Tum quia de isto fuit præscientia, & non impulsus, siue prædeterminatio: ergo &c. Tum etiam, quia ea responsio est contra Augustinum, qui enumerans peccata præcedentia propter quos tradidit illos Deus in passionem ignominie, non meminit peccati originalis, sed plurius actualium. *Et coluerunt* inquit Augustinus, *& seruiuerunt creatura potius quam creatori, qui est benedictus in secula amen . . .*

propter hoc tradidit illos Deus in passionem ignominie. Est contra S. Paulum qui in c. 1. Epist. Rom. 1. similiter referens peccata præcedentia propter quæ tradidit illos Deus in passionem ignominie, ait: *Quia cum cognouissent Deum sicut Deum glorificauerunt, aut gratias egerunt, sed euauerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est incipiens cor eorum, dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt, & mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum & serpentum propter quod tradidit illos Deus, &c.* Est contra S. Thomam qui in cap. 1. Epist. ad Rom. locum illum Pauli circa peccatum antecedens ita interpretatur lect. 7. *Culpa quidem eorum fuit, quod quantum in ipsis erat honorem diuinum in alium transfulerunt secundum illud Ieremia 2. Populus meus mutauit gloriam suam in idolum . . . mutauerunt gloriam . . . cum cultum Deo debitum exhibuerunt alijs.* Et inferior. *Et quod est abominabilis, homo gloriam Dei transfudit, non solum in hominem qui est ad imaginem Dei, sed etiam ad ea quæ sunt infra hominem.* Vnde, subdit, *& volucrum quantum ad volatilia, & quadrupedum quantum ad gressibilia, & serpentum quantum ad reptibilia.* Et circa finem coluerunt; & seruiuerunt creatura potius &c. colebant enim caelestia corpora, & aërem, & aquam, & alia eiusmodi.

462 Contra tertio, quia etiam si darem Augustinum admisisse prædeterminationem ad materiale peccati, constans autem est apud omnes nullatenus admisisse prædeterminare Deum ad finalem illius malitiam, præsciuit autem illam: ergo non in decreto prædeterminante: ergo ex Augustino stat præscientia absque prædeterminatione.

SECTIO IV.

Scientia Media objectionum solutione firmios in Augustino.

463 **O**biiciebat olim Aluarez lib. 3. de auxiliis disp. 24. num. 16. S. Augustinum lib. 2. de libero arbitrio cap. 19. afferentem. *Sed tu fortassis quasi-turus es, quoniam mouetur voluntas cum se auertit ab incorruptibili, bono, ad mutabile bonum. Vnde & iste modus existit? qui profecto malus est.* Et cap. 20. ad questionem respondens inquit. *Omne bonum ex Deo, nulla ergo natura est, qua non sit ex Deo, motus ergo ille auersionis, quem fatemur esse peccatum, quoniam defectiuus motus est, omnis autem defectus ex nihilo est. Vide quò pertineat, & ad Deum, pertinere non dubites: Ergo ex mente Augustini motus peccati est à Deo prædeterminante, quo ruit scientia media decretis indifferentibus innixa. Respondeo imprimis falso citari Augustinum cap. 19. non habentur illa nisi cap. 20. Deinde conueniamus cū Aluarez loqui Augustinum de prædeterminatione ad materiale peccati. Infert igitur Aluarez ex mente Augustini Deum Prædeterminare decreto suo efficaci ad materiale peccati, quia Augustinus ait, *motum defectiuum ad Deum pertinere non dubites: ergo si oppositum teneat Augustinus nostra erit victoria: Augustinum autem tenere oppositum perspicuum est, & sole clarius, non enim ait ad Deum pertinere non dubitas, sed ad Deum non pertinere ne dubites. Vidi, & legi sapius & deprehendi labores aduersariorum esse nobis aded proficuos, ut quæ antea erat obiectio nunc sit firma pro scientia Media probatio. Nam ex Augustino citato, nulla est ad mate-**

riale peccati prædeterminatio: est autem præscientia: ergo stat præscientia sine prædeterminatione.

Obijcit secundo Viues disp. 7. à num. 464 37. S. Augustinum tom. 7. lib. 5. contra Iulianū c. 3. cui nēpe Iuliano non placuerat sentētia Augustini, scilicet vnū peccatum esse pœnam alterius, ita ergo illum redarguit. *Quod ergo in aliis opusculis meis legisse se dicis, atque id frustra refutare conatus es, esse nonnulla peccata quæ pœna sint etiam peccatorum, deposito vincendi studio diligenter attende, & inuenies esse verissimum secundum ea, quæ de cordis cœcitate tractata sunt.* Nempe circa Pauli verba ad Romanos. 1. *Tradidit illos Deus in re; robum sensum, ut faciant, quæ non conueniunt, & iterum, & coluerunt & seruiuerunt creature potius quam creatori, propter hoc tradidit illos Deus in passiones ignominie.* Duo, inquit citatus Viues, probat Augustinus contra Iulianum. Primum est Paulum non fuisse loquutum hyperbolice sed cum omni rigore & proprietate, & absque excessu aliquo. Secundum est peccata, quæ sunt pœnæ aliorum peccatorum, non tantum dici esse à Deo pure permittente, siue per patientiam diuinam eos in sensu reprobo relinquentem, sed etiam, quia per diuinam potentiam sunt in peccata compulsi, & consequenter prædeterminati.

Primum ostendit verbis illis: *Tradidit illos Deus in reprobum, &c. hos enim voluisti videri hyperbolicòs dictum, quod fit cum ad permouendos animos fidem rerum, qui sermocinatur excedit* Vbi ergo id Apostolus fecerit non graueris ostendere. *Cum inueberetur, inquit, in impiorum crimina, pœnarum ea nominibus aggrauauit, quantum, quæ pœtori suo virtutum omnium domicilio turpitudine horreret ostendens,*
non

non tam reos, quam damnatos sibi tales, ait, videri. Imo sicut ipse loquitur, non sicut tu loqui fingis, & damnatos demonstravit reos, nec solum de peccatis reos, propter quos damnatos; sed inde etiam reos, unde etiam damnatos, nam reos ostendit ubi ait: Et coluerunt, & seruiuerunt creatura potius quam creatori, qui est benedictus in secula amen, deinde damnatos propter reatum. Tradidit illos Deus in passionem ignominiam.

466 Secundum probat veritas paulo post sequentibus. Quid est quod dicitur cum desideris suis traditi dicuntur relictis per diuinam patientiam intelligendi non per potentiam in peccata compulsi, quasi non simul pesuerit haec duo idem Apostolus, & patientiam, & potentiam ubi ait: Si autem volens Deus ostendere iram, & demonstrare potentiam suam, astulit in multa patientia vasa ira, quae perfecta sunt in perditionem. Quid horum tu dicit esse quod scriptum est; & propheta si errauerit, & loquutus fuerit; Ego Dominus sedaxi prophetam illum & extendam manum meam super eum, & exterminabo eum de medio populi mei Israel, patientia est an potentia? Insuper lib. de gratia, & libero arbitrio postquam cap. 20. plura ex Scripturis collegeat testimonia. V. g. Pharaonis, cuius cor induratum est, Semel cui Dominus praeeperat ut malediceret David, Iudae proditoris, & alia sequenti cap. 20. & ita loquitur. His, & talibus testimoniis diuinorum eloquiorum, quae omnia commemorare nimis longum esset, satis quantum existimo manifestatur, operari Deum in cordibus hominum ad inclinandas eorum voluntates quocumque voluerit, sive ad bona pro sua misericordia, sive ad mala pro meritis eorum. Iudicio utique suo aliquando aper-

to, aliquando occulso, semper autem iusto.

Denique de correptione, & gratia cap. 7. Nonne ego vos duodecim elegi, & unus ex vobis diabolus est? illos debemus intelligere electos per misericordiam, illum per iudicium: illos vero elegit ad obtinendum regnum suum, illum vero ad effundendum sanguinem suum. En quomodo Augustinus utatur nomine electionis etiam respectu Iudae ad effundendum Christi sanguinem.

Huius obiectioni, quae recens non est, sed plena dicitur; ad illud electionis Iudae ad effundendum Christi sanguinem; respondebat Soarius in opusculis lib. 2. de concursu Dei cap. 5. num. 4. verum illud Augustini pie esse exponendum, nam mens Augustini tam ex illo loco, quam ex multis aliis est clarissima, verba autem sunt duriuscula, & minus propitia: Deus ergo prauidens futuram malitiam Iudae si illum permetteret suo arbitrio, & voluntate uti, aeterno consilio decreuit id permittere, & mala illa voluntate ad bonum uti, & voluntatem permittendi peccatum Iudae, & ordinandi illam ad tale bonum vocauit Augustinus electionem ad effundendum sanguinem: non quia Deus per se intenderet maleficium Iudae, sed quia intendebat bonum effectum ad quem ita seruebat illa permissio, ac si esset praefinitio, ac electio. Huiusmodi autem loquutiones non sunt à nobis usurpandae, nedum extendendae, ne occasionem erroris vel scandali tribuamus.

Instat Viues disp. 7. num. 4. Ecce inquit, qui scandalizatur ex verbis & doctrina Augustini, & in eis occasionem erroris, improprietatem, & duritiam inueniunt non sunt Thomistae, sed

fautores scientiæ mediæ, quibus sicut non placet doctrina hæc hactenus ex Augustino transcripta, nempe Deum esse causam illius peccati, quod est pœna alterius peccati, quinimo hanc propositionem omnino esse vitandam tenet Suarez l. 2. citato c. 8. num. 8. sic etiam displicet, quod Augustinus dixerit Christum elegisse Iudam ad effundendum suum sanguinem in aliorum peccatorum pœnam. Egregia sane respondendi subtilitas in quæstione de mente Augustini. Si Authoritas est nimis clara, & verba nimium premant, ipsa verba duriuscula & impropria dicere, & adeo censoria fronte notare, ut ea ne scandali, & erroris occasionem aliis tribuant minime vsurpanda, sed esse pie exponenda censentur. Sane si ita licet insurgere contra Augustinum, quando eius verba nobis obiciuntur non erit tanta eius authoritas in hac causa, quantam Ecclesia profitetur, & insipienter summus Pontifex decreuisset in disputationibus Romæ habitis ut argumentorum momenta ad mentem Augustini, & Thomæ tantum reducerentur: At verba illa duriuscula non sunt, nec occasionem præbent erroris, aut scandali, sed veram sententiam continent hæc hactenus explicatam, & Soarij opinioni contrariam. Vide Molinam in concordia disp. 33. in fine ubi relatis testimoniis adductis contra Iulianum ex libro de correptione, & gratia, inquit: Non esse concedendum aliquos impelli à Deo ad peccandam, & addit. *Nescio tamen virum Augustinum contra Iulianum, & de gratia, & libero arbitrio locis citatis aliquid amplius velit, quod plane, vel admittendum non est, vel ex aliis locis eiusdem Patris pie exponendum.* Egregium sane Augustini discipulum, & defensorem, qui non admittendum ducit si Augustinus amplius velit, quàm ipse vult. Hæc Viues.

470
 Quam facile tot exclamationes, & virulentos stimulos euitasset Viues si tranquilla mente, & animo Molinæ, & Soarij verba meditatus esset. Molina enim nunquam voluit, non admittendum esse, si quid amplius velit Augustinus; sed, non admittendum esse Augustinum aliquid amplius voluisse: perspicuus enim sensus est. *Nescio virum Augustinus aliquid amplius velit, quod (aliquid nempe amplius voluisse) plane vel admittendum non est, vel (si admittatur amplius voluisse) ex aliis locis eiusdem Patris pie exponendum est.* Hæc adeo clara sunt ut longiori meditatione non indigeant. Quid hic contra Augustinum? Deinde non curo de truncata à Viues responsione Soarij, collectis enim periodis prima, & vltima mediam inter illas solutionem subtricit; arcem quæstionis non impetit, & suburbia solis admirationibus inuadit, quæ tandem ad imposturas deuenere. Soarius enim non scandalizatur, verbis, & doctrina Augustini, nec in eis occasionem erroris, improprietatem, & duritiam inuenit. Etenim non ait verba illa Augustini esse dura sed duriuscula, nec esse impropria sed minus propria, quod valde minuit. Nec item ait illa verba in Augustino parere scandalum, aut occasionem erroris, sed non esse à nobis vsurpanda, nedum extendenda, ne vel occasionem erroris, vel scandali tribuamus: occasio autem erroris, vel scandali non ponitur à Soario in præcis verbis Augustini, sed in eorum extensione, & circumstantia personæ, quæ leuioris sit authoritatis, quod non militat in Augustino.

471
 Respondeo ergo P. Molinam & Soarium longe maiori obsequio & reuerentia veneratos esse Augustinum, quam Sixtū Senensem & Catherinum Dominicanos, nam eruditissimus Six-

tus Senensis præfatione in lib. 5. Bibliothecæ sanctæ. §. sunt deinde alij. ita scribit. Sic Divus Augustinus dum toto spiritus ac verborum ardore pro defensione divina gratiæ pugnat adversus Pelagianos liberum arbitriam cum iniuria divina præextolentes in alteram quasi foueam delabi videtur, minusque interdum tribuere, quam par sit libera hominis voluntati. Ecce qui Augustinum in foueam præcipitant non sunt fautores scientiæ mediæ, sed Thomistæ. Præterea Ambrosius Catherinus etiam Dominicanus, ita scribit referente Bannez 1. parte qu. 23. art. 7. in commentario §. propter hoc. *Contra sacras literas affirmari, quod soli prædestinati solvantur, & quod soli reprobi condemnantur, & subiungere opinionem hæc in parte assertam ab Augustino, & Thomæ esse crudelem, & truculentam, & homines in desperationem impellere.* Ecce qui doctrinam Augustini & Thomæ crudelem, truculentam, & homines in desperationem impellentem fuggillant non sunt fautores scientiæ mediæ, sed Catherinus Thomista. Egregij sane Augustini discipuli, quorum vnus magistrum in foueam præcipitat, alter vero eius, & Thomæ doctrinam, non solum censoria fronte notat, sed intolerabili petulantia vocat crudelem, truculentam, & in desperationem impellentem. Quid cum his vocare verba Augustini durissima, & minus propria?

472 Ad argumentum igitur respondeo Augustinum diuersimode considerare in peccato subsequente & rationem pœnæ, & rationem peccati; ista enim intrinseca est, illa extrinseca denominatione à negatione auxiliorum efficacium, & collatione sufficientium. Vnde tradere hominem in reprobum sensum, & in passiones ignominie compellere aliud non est,

quam per patientiam permittere peccata, & per potentiam subtrahere auxilia, quæ efficacia præuisa sunt, & quæ præuisa sunt inefficacia seu sufficientia concedere. Quod est tradere non positive, & directe, sed negative, & indirecte, non impediendo peccatum. Ducor, quia Augustinus supra à nobis adductus ita interpretatur illud Pauli Romanorum 9. *Quem vult indurat.* inquit lib. de prædestinatione, & gratia: *Indurare enim Deus dicitur eum, quem emolliere noluerit, sic etiam excacare dicitur eum, quem illuminare noluerit.* Augustinum autem ex Augustino interpretari quis fastidiat? sicut ergo ipse intelligit Deum indurare permettendo peccatum per patientiam, & per potentiam subtrahendo auxilia efficacia, quæ peccatum demeretur, & sufficientia concedendo, eodem nos modo dicimus, intelligendum esse dum dicit; Deum tradere hominem in passiones ignominie per patientiam, & potentiam; & Deum elegisse ludam ad effundendum suum sanguinem, id est non impediuisse illius peccatum.

Tota hæc nostra doctrina est expressa S. Thomæ 1. 2. quæst. 79. art. 3. corpore ita scribens. *Respondeo dicendum, quod excacatio, & obduratio duo important, quorum vnum, est motus animi humani inherens malo, & auersi à diuino lumine, & quantum ad hoc Deus non est causa excacationis, & obdurationis, sicut non est causa peccati, aliud autem est subtractio gratiæ ex qua sequitur, quod mens diuinitus non illuminetur ad recte videndum, & quantum ad hoc Deus est causa excacationis, & obdurationis.* Et ibidem art. 1. ad 1. Quod est argumentum nobis obiectum ita responderet S. Thomas. *Ad primum ergo dicendum;*

quod quantum ad verba Apostoli ex ipso textu patet solutio: si enim Deus tradidit aliquos in reprobum sensum: ergo iam reprobum sensum habent ad faciendum ea, qua non conueniunt. Dicitur ergo tradere eos in reprobum sensum, in quantum non prohibet eos, quin suum sensum reprobum sequantur, sicut dicimur exponere illos quos non tuemur. Quod autem Augustinus dicit in libro de gratia & libero arbitrio, unde sumpta est Glossa, quod Deus inclinat voluntates hominum in bonum, & malum, sic intelligendum est, quod in bonum quidem directe inclinat voluntatem; in malum autem in quantum non prohibet.

474 Eandem doctrinam tradidit S. Thomas expresse in cap. 9. Epist. ad Romanos lect. 3. vbi præmissis illis Augustini verbis lib. de gratia, & libero arbitrio cap. 20. Quod Deus operatur in cordibus hominum ad inclinandas eorum voluntates quocumque voluerit, siue ad bona pro sua misericordia, siue ad mala pro meritis eorum, subdit S. Thomas: Aliter tamen ad bona, aliter ad mala, nam ad bona inclinat hominum voluntates directe, & per se tanquam actor bonorum; ad malum autem dicitur inclinare, vel suscitare homines occasionaliter, in quantum scilicet Deus homini aliquid proponit vel interius, quod quantum est de se est inductiuum ad bonum, sed homo propter suam malitiam peruerse vitur ad malum. Ignoras quoniam benignitas Dei ad penitentiam te adducit? secundum autem duritiam tuam, & impenitentem cor tuum thesaurizans tibi iram in die ira, & Iob 24. dedit ei Deus locum penitentiae, & ille abutitur eo in superbia, & similiter Deus quantum est ex se interius instigat hominem ad bonum, puta regem ad defendendum iura regni sui, vel ad

puniendum rebelles, sed hoc instinctu bono malus homo abutitur secundum malitiam cordis sui. Et patet Isaia. 10. vbi dicitur de Assur: Ad gentem fallacem mittam eum, contra populum furoris mei, mandabo illi ut auferat spolia, &c. Et post: ipse autem non sic arbitrabitur, & cor eius non ita estimabit, sed ad conterendum erit cor eius: & hoc modo circa Pharaonem accidit, qui cum a Deo excitaretur ad regni sui tutelam, abusus est hac excitatione in crudelitatem (Et paulo post) posui te, id est ordinavi malitiam tuam ad gloriam meam, Deus enim malitiam ordinat, non causat (& iterum inferius) Deus non dicitur indurare quasi immittendo malitiam, sed non apponendo gratiam. Quid nostræ doctrinæ conformius non solum excogitari, sed nec fingi poterat?

Idem tradiderat S. Doctor in c. 1. eiusdem Epistolæ ad Rom. ad illud: 475 Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in immunditiam. Vbi lect. 7. scribit: dicendum est quod Deus non dicitur tradere homines in immunditiam directe inclinando affectum hominis ad malum, quia Deus omnia ordinat in se ipsum Prouerb. 16. omnia propter se ipsum operatus est Dominus. Peccatum autem est aliquid per auersionem ab eo. Sed indirecte tradit homines in peccatum in quantum iuste subtrahit gratiam per quam homines continebantur, ne peccarent: sicut si aliquis alicuius sustentaculum tolleret diceretur facere casum eius. Hæc attente meditentur Thomistæ, & dicant nobis vbi nam impressum appareat vestigium impulsus, aut prædeterminationis etiam ad entitatem illius peccati, quod est pœna præcedentis, negari autem non potest præscientia: ergo ex Magno Thoma stat præscientia sine prædeterminatione. SEC.

SECTIO VI.

Reliqua obiectiones dissi-
pata.

476 **O**biicit tertio Viues disp. 4. & sequentibus, id quod ante illum opposuerat Ioannes à Sancto Thoma: nam sancti Prosper, & Hilarius in suis Epistolis quæ extant ante librum de prædestinatione Sanctorum, proponunt Augustino scientiam conditionatorum ante decretum, siue Mediam, quam admittebant Massilienses in Gallia, eo modo quo nos absque ullo abusu: Augustinus autem respondens illis Epistolis duobus libris de prædestinatione Sanctorum, & dono perseverantiæ, negat eam præscientiam ante decretum diuinæ voluntatis: ergo scientia media non est ex mente Augustini. Maior & minor, quas negamus probandæ sunt. Maiorem ergo probat disput. 4. à num. 21. nam imprimis Prosper in secunda parte suæ Epistolæ refert, Massilienses asserentes: *Neminem per opera sua, sed per Dei gratiam, regeneratione saluari, vniuersis tamen hominibus propitiationem, quæ est in sacramento sanguinis Christi sine exceptione esse propositam, ut quicumque ad fidem, & ad baptismum accedere voluerint, salui esse possint*: ergo isti Massilienses, infert Viues num. 22. admittebant auxilium sufficiens omnibus oblatum, & sine exceptione propositum, in quo à nobis non discedunt.

477 Respondeo distinguens consequens, admittebant auxilium sufficiens internum (nam de externo non curo in præsentia) illis scilicet, qui se ad illud disponerent desiderio fidei, &

baptismi solis viribus naturæ elicitæ concedo, elicitæ viribus gratiæ, nego. Sensus ergo eorum verborum est: Neminem per sua opera, id est viribus naturæ tantum elicitæ, sed per Dei gratiam posse saluari; vniuersis tamen hominibus propitiationem, quæ est in sacramento sanguinis Christi sine exceptione esse propositam, scilicet cognitione naturali; ut quicumque ad fidem, & ad baptismum accedere voluerint, nempe desiderio naturali; salui esse possint, scilicet per gratiam illi merito seu desiderio naturali retribuendam; in quo non conuenimus cum illis Massiliensibus.

Præterea instat Viues, Massilienses illi admittebant præscientiam conditionatam ante prædestinationem, ut istam componerent cum libertate creata, quod nos etiam admittimus. Id probat Viues à num. 23. ex Prospero ita referente: *Qui autem credituri sunt, qui ve in ea fide, quæ deinceps per Dei gratiam sit adiuuanda mansuri sunt præsciisse ante mundi constitutionem Deum, & eos prædestinasse, in regnum suum, quos gratis vocatos, dignos futuros electione, & de hac vita bono sine excessuros prouiderit: ideoque omnem hominem ad credendum, & operandum diuinis institutionibus admoneri, ne de apprehendenda vita æterna desperet cum voluntaria deuotioni remuneratio sit parata.*

Respondeo ibi non esse sermonem de præscientia conditionata, sed de absoluta complectente initium fidei à sola natura, & perfectam fidem, & vltiorem iustificationem à gratia: Propter quæ omnia merita absolute præuisa, aiebant Massilienses Deum eos homines prædestinasse, in quo non conuenimus. Massilienses autem illi non componebant prædestinationem

nem cum libertate creata ex eo præcise quod antecederet præscientia prædestinationem, sed quia præcedebat præscientia de initio fidei facultate naturali elicitio; ipsi enim ideo existimabant necessitatem gratiæ ad initium etiam salutis destruere libertatem, quia sine gratia nihil poterat homo; aliunde prima gratia non erat in eius potestate: inde inferebant destruere libertatem quandiu gratiæ acquisitio non poneretur in manu arbitrij suis se viribus ad illam disponentis. Inde turbati sunt Massilienses doctrina Augustini de necessitate gratiæ ad omne opus salutis, & sibi visi sunt inducere homines in desperationem, si prima gratia non subiceretur merito naturali. Quod satis innuit Concilium Senonense decreto 15. huic obiectioni occurrens his verbis. *Neque tamen tanta gratiæ necessitas libero præiudicat arbitrio; cum illa semper sit in promptu, nec momentum quid præcreat, in quo Deus non stet ad ostium, & pulsus cui quis aperuerit ianuam intrabit ad illum.* Nec aliud cum fundamento colligi potest ex Epistolis Prosperi, & Hilarij. Quo sponte ruunt, quæ multiplicat Viues à disp. 4. vsque ad 8. quæ omnia contra Ioannem à S. Thoma soluta fuerant à nostro Annato disputat. 4. cap. 2. Quæ nec citantur, nec impugnantur à Viues.

480 Itaque tria afferebant illi Massilienses. Primum componi libertatem creatam cum diuina prædestinatione ex præscientia, non qualicumque, sed ex præscientia absoluta actionum à diuina gratia independentium saltem quoad initium, quia sic constituta erat gratia ad perfectam fidem & vltiorem iustificationem in manu arbitrij. Secundum in paruulis ante vsum rationis raptis, cum talia merita non

essent absolute futura confugiebant ad præscientiam conditionatam, non nostram, sed operum naturalium à gratia similiter independentium saltem quoad initium, & aiebant vnum paruulum rapi ante baptismum, propter ea demerita præuisa, & alium post baptismum propter similia merita. Tertium quando illis obiciebantur adulti, cur scilicet his, & non aliis prædicatum sit Euangelium; similiter confugiebant ad præscientiam conditionatam, non nostram, sed quæ Deus præuidebat eos ex facultate natura ad gratiam disponendos, si eis Euangelium prædicaretur: Aliis vero quia præiudicet non ita consensuros, subtraxisse prædicationem. Hæc sunt quæ Augustino & nobis displicent; quæque impugnat lib. de Prædestinatione sanctorum, & de dono perseverantiæ.

Si autem inquiras unde hæc inferam? Respondeo, quia illi Massilienses erant Semipelagiani, seu reliquæ Pelagianorum, vt ait Prosper, istos autem non admisisse gratiam ad initium salutis definitum est ab Innocentio X anno 1653. Inter quinque enim propositiones Augustini Ianfenij ab Innocentio damnatas, damnatur & ista: *Hereticum est dicere quod Semipelagiani admittebant præuenientis gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus etiam ad initium fidei.* Nec diuersos esse Massilienses qui in prima, secunda & tertia parte Epistolæ Prosperi, & Hilarij continentur, sed omnino eosdem, mihi exploratum est, quia nullum in illis Epistolis huius rei continetur fundamentum, sed diuersitas erat propositionum quarum supra meminimus.

Sed non omittamus ea, quibus primam illam minorem probare tenent Viues, scilicet Augustinum disputasse

481

483

non

482

disputasse cum Massiliensibus de nostra præscientia conditionatorum, eamque repudiasse. Obiicit ergo primo disp. 5. dist. 3. Augustinum de prædestinatione sanctorum cap. 8. illi dubio respondentem: Quare Deus aliquos, & non omnes vocat. Scilicet efficaciter, & recurrendum ait Augustinus ad occultissimam voluntatem diuinam, quæ vni dat actu operari non vero alteri: ergo Augustinus impugnat præscientiam conditionatam ante decretum. Cæterum dicit mihi quid ibi sit vnde admittatur post decretum. Si voluntas illa occultissima, ea non est conditionata ex parte obiecti, sed absoluta, qua Deus actu dat vni operari, non vero alteri: vbi est ergo tua conditionatorum scientia in Augustino? nec item est absolute prædeterminans consensum, sed prædeterminans vocationem cum præscientia futuri ex illa consensus, quam vocat Augustinus occultissimam, non quia ibi scintillet prædeterminationis igniculum, sed quia rationes illius inuestigare non possumus.

483 Obiicit secundo ibidem à num. 15. Augustinum cap. 9. illi dubio: cur Christus post tam longa tempora venit, his & non alijs prædicauerit, ita respondentem. *Quod dixi tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & vbi sciebat, & vbi sciebat esse, qui in eum fuerant credituri. Possent etiam sic dici: Tunc voluisse hominibus apparere Christum & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & vbi sciebat esse, qui electi fuerant in ipso ante mundi constitutionem: ergo Augustinus non admittit præscientiam nisi dependenter ab electione, siue decreto diuinæ voluntatis.*

Respondeo Augustinum eo testimonio vel supponere Patres meruisse 484 circumstantias temporis, & loci incarnationis; Vnde ait Christum non venisse his temporibus præ alijs propter merita tantum conditionata, sed propter absoluta, & à diuina electione, sine decreto pendente, quia ista, & non illa apta sunt ad merendum. Quid autem inde contra scientiam Mediam? vel loquitur Augustinus de præscientia fidei naturalis, saltem quoad initium, & hoc reiiicit statuens Christum non venisse propter eiusmodi fidem, sed propter eam, quæ est à gratia, etiam quoad initium, non tantum conditionate, sed absolute futuram. Nec inde quidquam contra scientiam Mediam. Deinde ostendat nobis vnde in Augustino subodorauerit præscientiam suam conditionatorum in decreto, aut quid illa iuuet, vt Christus tali tempore appareret, cum huius rei causa non fuerit fides conditionata siue in se, siue in decreto præuisa. Quibus soluta sunt quæ obiicit dist. 4. vsque ad 8. Nam Augustinus, ibi impugnat merita conditionata, & statuit absoluta, non quæ initium sumant à facultate naturali, sed quæ vndequaque proficiscantur à gratia, propter quæ Christus tali tempore venit, in quibus omnibus nec syllaba est, quæ præscientiam nostram conditionatorum vel retractet, vel infirmet, imo constanter eam supponit Augustinus.

Obiicit tertio dist. 8. num. 61. à ratione. Quæ enim ex Augustino affert cap. 10. momenti non sunt, nam ibi totus est Augustinus probaturus fidem vndequaque esse Dei donum, & non à nobis sine gratia, etiam quoad initium. Si necessaria esset præscientia nostri consensus liberi

ad hoc vt actus noster liberè & infallibiliter fiat, quia alias infallibilitas tolleretur libertatem: ergo non esset in potestate Dei promittere nostrum actum liberum, aut promissum non posset certo producere, sed ad summum præscire, & prædicere, quia scilicet illa libera denominatio nostra, vt à nobis præscribi posset à Deo, sed non prædestinari: hoc autem est contra Augustinum cap. 10. de prædestinatione Sanctorum: ergo &c. Ante omnia hæc obiectio multa implicat à nobis profusus aliena, videlicet præsciētiam conditionatorum exigi à nobis, vt consensus libere fiat, aut infallibiliter fiat; ad neutrum enim exigitur à nobis, nam libere fieri consensus nostrum, & infallibiliter fieri habetur independenter à præscientia. Deinde Respondeo negans consequentiam, nam potens est Deus facere, vt infallibiliter existat quicumque actus liber, non prædeterminando ad illum, sed ponendo illud auxilium, quod in re efficax est, & vt tale representatur à præscientia: quod sufficit vt Deus promittere possit, quemlibet actum liberum creatum, sicut sufficiens est vt illum prædefiniat.

486 Obiicit quarto, ex cap. 12. Augustinum ita arguentem contra præscientiam conditionatam ad quam in parulis Massilienses illi confugiebant, rationem reddituri, cur vnus ante, alter vero post baptismum raperetur. *Sed vnde hoc talibus viris in mentem venerit nescio, vt futura qua non sunt futura puniantur, aut honorentur merita paruulorum:* ergo supponit Augustinus ea futura conditionata ad quæ confugiebant Massilienses non esse vera futura, sed fictitia. Cærum si futura conditionata apud Augustinum fictitia sunt, quale apud ipsum erit decretum conditionatum. Respondeo

Augustinum ibi non increpare præscientiam conditionatam sed abusum illius. Semipelagiani enim asseriebant Deum vni paruulo concedere baptismum, cumque alteri negare propter merita vel demerita conditionata, illa scilicet, quæ si vixissent operati fuissent. Sensus ergo Augustini est. Sed vnde hoc talibus viris in mentem venerit nescio, vt futura, scilicet conditionata quæ futura non sunt, id est absolute, qua ratione ad meritum exiguntur, puniantur, aut honorentur merita paruulorum. Alia quæ ibidem obiicit ex c. 14. soluta à nobis sunt disp. 6. sect. 4.

Obiicit quinto n. 68. Eodem modo se gessit Deus in hominum prædestinatione, quo in prædestinatione Dei hominis: sed in hac nulla præcessit scientia conditionata cōsensu liberi elicitu ab humanitate: ergo in nostra prædestinatione non præcessit præsciētia aliqua conditionata nostri consensus. Maiorem probare tentat ex Augustino c. 15. Sed quæ proferuntur nihil probant. Retorque. in prædestinatione (Christi nullus præcessit cōsensu humanitatis conditionatus: ergo neque decretum conditionatum: ergo neque scientia conditionata ex decreto: ergo neque in nobis præcessit illa scientia conditionata: ergo nulla est præsciētia conditionatorum in decreto. Respondeo ergo negans maiorem in ordine ad præscientiam. Ratio est, quia vnio hypostatica prædestinata est seu decreta independenter à consensu humanitatis: gloria vero nostra cum sit corona meritorum prædestinata non est independenter à nostro consensu. Vnde nihil mirum, quod nostram prædestinationem præcesserit præscientia conditionata consensus sub tali auxilio, quamuis in Christo non præcesserit.

Obiicit sexto n. 89. Augustinum c. 16. asserentem vocationem præstinati esse

ab

ab intrinseco efficacem, & dari ex diuino proposito seu decreto: ergo respuit Augustinus præscientiam antecedentem. Antecedens probatur quia Augustinus ibi distinguit vocationem prædestinati, à vocatione non prædestinati: ergo quia vna est intrinsece efficax, non vero altera. Respondeo negans antecedens, quoad primam partem. ad probationem concessio antecedente nego consequentiam, quia vocatione prædestinati sufficienter distinguitur à vocatione non prædestinati ratione præscientiæ futuri consensus in illo, non vero in isto.

487
489 Quod autem obiicit ex Augustino à cap. 17. vsque ad finem libri de prædestinatione sanctorum libens omitto, quia non sunt ad præsentem controuersiam. Ibi enim duo displicent Augustino in Pelagianis. Primum, Deum propter merita conditionata elegisse prædestinatos ad gloriam. Secundum, ea merita conditionata esse solis naturæ viribus elicitæ.

Obiicit septimo disp. 6. num. 5. ex libro de dono perseverantiæ cap. 2. vbi Augustinus ita scribit. *Hanc enim (scilicet perseverantiæ) promittit Deus dicens Ieremia 32. Timorem meum dabo in cor eorum, ut à me non recedat. Quod quid aliud est, quam talis, ac tantus erit timor meus, quem dabo in cor eorum, ut mihi perseveranter adhareant.* Vbi efficaciam doni perseverantiæ non refert Augustinus in præscientiam, sed in magnitudinem & qualitatem timoris: ergo agnuit donum ex se intrinsece efficax seorsim, & independentem à præscientia. Respondeo distinguens antecedens. Refert in magnitudinem timoris diuisi à præscientia, nego: coniuncti cum illa concedo, & nego consequentiam.

488
490 Obiicit octavo à numer. 8. Augustinum cap. 6. contra Semipelagianos

(asserentes donum perseverantiæ posse ab homine amitti, & retineri propria voluntate,) probantem tale donum non posse amitti. *Quomodo enim, inquit Augustinus, potest amitti, per quod fit ut non amittatur, etiam quod posset amitti:* ergo Augustinus plane supponit donum perseverantiæ esse ab intrinseco efficacem, & non à præscientia futuri ex illo consensus vsque ad finem. Non video, qua connexionem ex illo antecedente inferatur hæc consequentia, Augustinus enim non ait donum perseverantiæ non posse amitti, id est frustrari antecedenter; aliter enim non posset stare cum tali dono libertas, sed tantum consequenter, & hoc optime componitur cum præscientia futuri ex tali dono consensus finalis, nam ex suppositione, quod donetur à Deo cum tali præscientia inamissibile est potentia consequente liberum consensum conditionatum à Deo ex tali dono præuisum. Neque nos negamus donum perseverantiæ esse ex Dei proposito, seu voluntate intrinsece efficaci respectu ipsius doni, sed descendere tale donum ex voluntate intrinsece & antecedenter efficaci respectu consensus, quo irrita fiunt, quæ obiicit ille vsque ad numerum 15. similiter etiam, quæ obiicit tota distinctione 2. à cap. 8. libri de dono perseverantiæ, vsque ad 13. ibi enim Augustinus statuta præscientia his verbis: *certe poterat illos Deus præsciens esse lapsuros antequam id fieret auferre de hac vita.* solum increpat abusum, Deum scilicet vnum saluare propter merita conditionata, & alium reprobare propter similia demerita.

Cetera, quæ tribus sequentibus distinctionibus referuntur à Viues, libens omitto, quia nihil in eis difficultatis reperio.

491

DISPUTATIO VIII.

Mens sancti Thomae pro
Scientia Media.

SECTIO I.

Sanctus Thomas perpetuus scientiæ
Mediae fautor
& defensor.

492 **P**robatur primo, quia S. Thomas expresse propugnat maximum, & præcipuum fundamentum scientiæ Mediæ, scilicet voluntatem nostram non à Deo, sed à se ipsa determinari ad operandum, quod ostendo primo. Nam in 2. sententiarum dist. 39. quæst. 1. art. 1. corpore ita habet S. Thomas. *Ipsa potentia quantum est in se indifferens est ad plura, sed quod determinate exeat in hunc actum, vel illum non est ab alio determinante, sed ab ipsa voluntate.* Secundo ait S. Thomas ibidem quæst. 1. art. 1. corpore. *Sed sciendum, quod aliquis actus est ab aliquo dupliciter, uno modo tam secundum substantiam actus, quam secundum determinationem agentis ad actum, & hoc proprie in potestate agentis esse dicitur, ut est in voluntate.* Tertio ibidem art. 2. *Ratio enim culpa in actu deformi est, ex eo quod procedit ab eo, qui habet dominium sui actus: hoc autem est in homine secundum illam potentiam qua ad plura se habet, nec ad aliquod eorum determinatur, nisi ex se ipsa, quantum voluntati conuenit.*

493 Quarto idem confirmat in 2. sententiarum, ubi ex professo disputat de libero arbitrio dist. 25. quæst. 1. art. 1. ubi ait: *Et inde est, quod iudicium de actione propria est solum in habentibus intellectum, quasi in potestate eorum constitutum sit eligere hanc actionem vel illam, unde & dominium sui actus habere dicuntur & propter hoc in solum intellectum habentibus liberum arbitrium inuenitur, non autem in illis quorum actiones non determinantur ab ipsis agentibus, sed à quibusdam aliis causis prioribus.* Et ibidem ad tertium. *Ad tertium dicendum quod Deus operatur in omnibus, ita tamen, quod in unoquoque secundum eius conditionem.* Unde in rebus naturalibus operatur sicut determinans naturam ad talem actionem. *In libero autem arbitrio hoc modo agit, ut virtutem agendi sibi ministret, & ipso operante liberum arbitrium agat; sed tamen determinatio actionis, & finis in potestate liberi arbitrij constituitur, unde remanet sibi dominium sui actus.* Quis hæc attente meditetur, qui non videat S. Thomam clarissime tenuisse præcipuum fundamentum scientiæ Mediæ, scilicet voluntatem creatam, non à Deo sed à se ipsa determinari.

494 Probatur secundo ex 3. parte quæst. 1. art. 3. ad 4. ubi ait S. Doctor: *Prædestinatio supponit præscientiam futurorum: Non præscientiam absolute futurorum, ut respondet Viues disp. 8. num. 32. & 33. ergo conditionate futurorum.* Minor probatur, quia S. Thomas eo articulo inquit, *An Deus incarnatus fuerit Adamo non peccante, & negatiue respondet ea generali propositione, quia scilicet prædestinatio supponit præscientiam, & inde infert incarnationem neque hoc, neque alio decreto extititum: ergo censet quamcumque prædestinationem*
vno

vnionis hypostaticæ supponere illam præscientiam: quæcumque autem possibilis prædestinatio vnionis hypostaticæ non supponit præscientiam absolute futurorum: ergo præscientia illa non est absolute futurorum. Minor probatur, quia non peccante Adamo potuisset Deus prædestinare vnionem hypostaticam, ex motiuo à quocumque futuro absoluto independente, ergo.

495 Sed demus prædestinationem Christi de facto supponere peccatum absolute futurum in cuius remedium venit Christus, aliter non venturus. Probo eam præscientiam non haberi in decreto prædeterminante, quia Christus venit in remedium peccati, vt malum est, & præuisum à Deo: ad peccatum autem vt malum est, nulla est possibilis prædeterminatio diuina: ergo neque præscientia in decreto prædeterminante: ergo præscientia ibi admissa à S. Thoma non est præscientia Thomistarum, sed nostra.

496 Probatum tertio ex quaestione 12. de veritate art. 10. corpore, vbi ait S. Thomas: *Impletio Ordinis causarum fit dupliciter, quandoquidem ex sola operatione diuina virtutis, vt suscitatio Lazari, & conceptio Christi, & huiusmodi, & secundum hoc est prophetia prædestinationis, quia vt dicit Damascenus, ea, qua Deus prædestinat non sunt in nobis, vnde & prædestinatio, quasi quedam Dei preparatio dicitur: hoc autem aliquis preparat, quod facturus est ipse, non quod alius. Quedam vero expleantur operatione causarum aliarum, siue naturalium, siue voluntariarum, & hæc in quantum per alias causas expleantur, non sunt prædestinata, sunt autem præscita. Vnde horum dicitur esse prophetia secundum præscientiam: ergo Deus independentem à*

decreto prædeterminationis suæ cognoscit operationes creaturarum atque ad eò per scientiam mediam.

Respondet olim Ioannes à S. 497 Thoma Angelicum Doctorem non negare præscire Deum operationes creaturarum in decreto suæ prædestinationis: prout sunt à Deo, sed prout sunt à nobis. Contra, quia S. Thomas clare distinguit inter operationes, quæ à Deo solo sunt, & prædestinata, vt resurrectio Lazari, & conceptio Christi, & operationes quæ sunt à Deo simul, & creatura quas asserit præscitas, & non prædestinatas. Tum etiam, quia modo quo operationes creaturarum negantur prædestinata, asseruntur præscitæ: ergo non in decreto prædestinationis. Quia instantia ad eò territum est Viues, vt Ioannem à S. Thoma deseruerit.

Respondit ergo Viues S. Doctorem 498 loqui de prædestinatione, vt est preparatio eorum, quæ à solo Deo fiunt, & tantum negare opera creaturarum præsciri à Deo in prædestinatione eorum, quæ à solo Deo fiunt, non autem in prædestinatione eorum, quæ simul à Deo, & creatura fiunt. Contra prius. Quia S. Thomas expresse, & absolute asserit, ea, quæ à Deo simul, & creatura fiunt, non prædestinari, sed tantum ea, quæ à solo Deo fiunt, asserit tamen præsciri: ergo. Secundo, quia si ea interpretatio subsisteret dici posset operationes creaturarum non esse à Deo, & capax esset hæc propositio similis interpretationis, scilicet non esse à Deo eo modo, aut actione, qua fiunt effectus à solo Deo pendentes. Similiter absolute dici posset opera salutaria, non esse à voluntate, & gratia: & interpretari, eo scilicet modo & actione, qua fiunt naturalia, quod absurdum esset.

499

Contra tertio, quia ea interpretatio ridiculum reddit S. Thomam morose distinguentem inter operationes, quæ à solo Deo sunt, & quæ sunt à Deo simul, & creatura: si rationem redderet, quia quæ sunt à Deo simul, & creatura non fiunt actione à solo Deo manante. Quis de hoc dubitet? Et quæ necessitas id scribendi Thomam compulisset? sane si quis hanc thesē scriberet: *amphora est opus figuli, non vero olla, & postea interrogatus explicaret, se tantum velle ollam non esse opus figuli, eo modo quo amphora, sine dubio cachinno digna esset interpretatio: nihil autem ab ea distat, quæ appingitur S. Thomæ: ergo.* Quarto, quia si illius interpretationis esset S. Thomas, eadem veritate contradictorium scribere potuisset, scilicet operationes causarum secundarum prædestinari à Deo, non vero operationes solius Dei, ita verum est etiam operationes solius Dei non prædestinari, eo modo, quo operationes causæ secundæ: ergo sicut verum est Deum prædestinare, quæ solus facit, non quæ cum creatura; ita verum esset prædestinare, quæ facit cum creatura, non quæ solus.

500

Sed dices S. Thomas eodē modo negat prædestinari à Deo causas naturales, siue necessarias, ac liberas, & tamē negari non potest necessarias decreto efficaci prædestinari à Deo: ergo non negat illis absolutam prædestinationem, sed eam quæ à solo Deo est. Respondeo S. Thomam sub nomine prædestinationis versare quæstionem illam videlicet à quo sit determinatio quoad speciem? & respondet in operationibus quæ fiunt à solo Deo determinationem esse Dei, in operationibus veto causarum secundarum non ita, quia tam causæ naturales, quam liberæ à se ipsis determinantur que

ad speciem, & hæc est plana mens S. Thomæ.

Probatur quarto ex 1. parte quæst. 501
14. art. 13. *Quicumque cognoscit effectum contingentem in sua causa tantum, non habet de eo nisi coniecturalem cognitionem: Deus autem cognoscit omnia contingentia non solum prout sunt in suis causis, sed etiam prout unumquodque est actu in se ipso.* Si autem daretur aliqua causa infallibiliter connexa cum futuro contingenti, contra S. Thomam, in causis posset non solum coniecturaliter, sed certo, & infallibiliter cognosci: ergo nulla est causa vel decretum connexum cum futuro contingenti, in quo istud certo cognosci valeat. Notanda sunt vltima verba, scilicet *Deus autem cognoscit omnia contingentia non solum prout sunt in suis causis, sed etiam prout unumquodque est actu in se ipso:* ergo futura contingentia certo cognoscuntur à Deo in se ipsis, quæ est scientia Media.

Probatur quinto, nam S. Thomas 502
perpetuo negat, aut prædeterminare peccatum, cum tamen asserat præscire: ergo ex S. Thomæ stat præscientia absque prædeterminatione. Maior probatur. Nā 1. p. q. 19. art. 9. cuius titulus est: *Vtrum voluntas Dei sit malorum?* quo ad malum culpæ negatiue responderet his verbis: *Malum culpæ quod priuat ordinem ad bonum diuinum, Deus nullo modo vult.* Et 1. 2. quæst. 80. art. 1. ad 3 ita scribit. *Ad tertium dicendum, quod Deus est vniuersale principium omnis interioris motus humani, sed quod determinetur ad malum consilium voluntas humana, hoc directe quidem est ex voluntate humana.* Vide quomodo S. Thomæ concessio vniuersali concursu comitante ad motum omnem voluntatis tribuat determinationem ad peccatum non Deo,

Deo, sed voluntati. Et in 1. sentent. dist. 46. art. 4. corpore ait. *Vnde sequitur, quod non vult mala fieri, sed vult permittere mala fieri, vult etiam bonum consequens, ex quo malum ordinatur. Ex quo sequitur quod velit mala facta ordinare, non autem quod velit ea fieri.* Et ibidem ad 1. *Decor diuina Sapientia apparet in permissione malorum, & ordinatione, quorum virumque vult Deus, sed non malum fieri.* Et ad 4. *Pœnam vult inferri, sed culpam non vult fieri.* Et in 2. sentent. dist. 37. quæst. 3. art. 1. corpore. *Dicendum est pœnas à Deo esse, nullo autem modo culpam à Deo esse.*

503 Dices S. Thomam non negare prædeterminationem ad materiale peccati, sed tantum ad formalem malitiam. Contra primo. Quia nullibi id asseritur à S. Thoma, vt fatentur plures Thomistæ quos dedimus disp...sect.. Contra secundo. Quia S. Thomas exponens illud Pauli: Tradidit illos in passiones ignominie, vbi nata erat occasio ad illam doctrinam insinuandam, nunquam recurrit ad materiale peccati, nec ad eius diuinam determinationem, sed ad subtractionem gratie, vt vidimus soluentes obiectiones pro mente Augustini. In eademque sententia constans est in 2. sentent. dist. 37. q. 2. art. 1. ad 1. his verbis. *Ad primum ergo dicendum quod Deus non eodem modo inclinatur voluntatem in bonum, & in malum; inclinatur siquidem voluntatem in bonum administrando virtutem agendi, & directe mouendo ad bonum, sed ad malum dicitur inclinare in quantum gratiam non prebet, per quam quis à malo reeraberetur, & non quia directe voluntatem in malum ordinet.* Contra tertio. Quia ea responsio non soluit argumentum, nam ex S. Thoma fatentibus Thomistis stat præscientia for-

malis malicie, non autem stat prædeterminatio, vt ait responsio: ergo stat præscientia sine prædeterminatione.

 SECTIO II. & VI.

*Solutis obiectionibus clarior
Thomas pro Scientia
Media.*

504 **O**biicit primo Vines disp. 8. dist. 1. S. Thomam 3. p. q. 1. art. 5. ad 2. vbi cum Augustino reprobatur sententiam illam eiusdem Augustini lib. de sex quæstionibus paganorum, scilicet: Tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando, & vbi sciebat esse qui in eum fuerant credituri. Vbi Augustinus scientiam Mediam approbauerat, postea tamen eam retractauit libro de dono perseuerantie & S. Thomas approbat retractationem his verbis: *Sed hanc responsionem reprobans idem Augustinus in libro de perseuerantia dicit: Nunquid possumus dicere Tyrios, & Sidonios talibus apud se virtutibus factis credere noluisse, aut credituros non fuisse si fierent, cum ipse Dominus attestetur eis quod acturi essent magna humilitatis penitentiam, si in eis facta essent diuinarum illa signa virtutum, proinde vt ipse soluens subdit: Non est volentis, neque currentis sed Dei misericordie, qui eos quos prauiderit si apud eos facta essent, his miraculis credituros, quibus voluit subuenire, aliis autem non subuenire: de quibus in sua prædestinatione occulte quidam, sed aliud iuste iudicauit: ergo S. Th. & August. vnanimis scientiam Mediam reprobauerunt, & scientiam in decreto commendauerunt*

mendarunt illis verbis : *De quibus in sua predestinatione occulte quidem sed aliud iuste indicauit.*

505 Plaudentes acceptamus donum aduersariorum, scilicet Augustinum lib. de sex quaestionibus paganorum scientiam Mediam tenuisse illis verbis : *Tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos predicari doctrinam suam, quando, & ubi sciebat esse, qui in eum fuerant credituri* ipsorum nunc erit ostendere nobis eam propositionem quo ad scientiam conditionatorum Augustinum retractasse, quod negamus. Probant ergo, quia Augustinus lib. de predestinatione Sanctorum cap. 9. & de dono perseuerantiae cap. 9. mentem suam explicans circa eam propositionem ait se loquutum *excepta altitudine Sapientiae Dei, & sine prauidicio latentis consilij Dei, aliarumque causarum,* Et discernit. *Tunc voluisse apparere Christum quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui electi fuerant, &c.* Ergo Augustinus statuit praescientiam inniti electione, siue decreto.

506 Respondeo negans consequentiam, nam ea propositio Augustini tria continebat. Primum, Deum scire, qui & quando essent credituri, si illis appareret, & praedicaret Christus, & huius partis nec syllabam retractauit Augustinus, imo refirmat illis verbis relatis à S. Thoma : *Nunquid possumus dicere Tyrios, & Sidonios talibus apud se virtutibus factis, credere noluisse, aut credituros non fuisse, si fierent, cum ipse Dominus attestetur eis quod acturi essent magna humilitatis, poenitentiam, si in eis facta fuissent diuinarum illa signa virtutum?* Et illis aliis : *non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei, qui his quos prauidit, si apud eos facta essent suis miraculis credituros, &c.* Secūdū, ideo appa-

ruisse, & praedicasse his, & nō illis, quia illi & non isti prauidebantur consensuri, & hoc retractat exemplo Tyriorum, qui prauidebantur consensuri, nec tamen eis praedicatum est. Tertium motiuum apparenti, & praedicandi his, pra aliis fuisse consensum conditionate prauiusum, & hoc etiam retractat, nam similis consensus prauius est in Tyriis, nec tamen illis praedicatum est : vnde concludit Christum apparuisse & praedicasse his potius, quam aliis, cum tamen vtrosque prauideret conditionate consensuros, referendum esse in voluntatem diuinam occultam, eligentem hos, & relinquentem illos quod nos libenter amplectimur. Id apertissime expriment verba illa relata à S. Thoma : *Proinde vt ipse (nempe Augustinus) soluens subdit, non est volentis, nempe currentis, sed miserentis Dei, qui his quos prauidit si apud eos facta essent, suis miraculis credituros, quibus voluit subuenit, aliis autem non subuenit.* Illa autem quae addit S. Thomas : *de quibus in sua predestinatione occulte quidem sed aliud iuste indicauit.* Non probant praescientiam conditionatorum haberi in decreto, sensus enim est, Deum in sua predestinatione, id est ad praedestinandum habuisse motiua nobis occulta sed iusta, quod velint, nolint, fateri tenentur aduersarij, nam si occultum illud iudicium ex quo Deus praedestinavit hos & non alios fuisset praescientia consensus conditionati in decreto, quam inferunt aduersarij : cur non praedestinavit Deus Tyrios, circa quos tale iudicium habuit, cum eos in decreto, vt vos vultis prauideret consensuros? Constans ergo est Augustinum nihil circa scientiam conditionatorum retractasse, & consequenter, neque Thomam ab ea discessisse.

cessisse. Ex his solum est aliud testimonium quod obiicit aduersarius à num. 10.

507 Obiicit secundo Viues à num. 14. S. Thomam quæst. 6. de veritate art. 3. vbi inquirens modum, quomodo certitudo prædestinationis absoluta sit, & cum libertate nostra componatur, subiungit responsonem, quæ exhiberi possit, scilicet quod prædestinationis certitudo ad effectum est cum præsuppositione causæ secundæ. In qua responsonem (ait Viues) fit recursus ad scientiam Mediam supponentem causam secundam, scilicet voluntatem sub conditione consensuram, à qua præscientia prædestinationis certa sit, & salua libertas. Eam tamen responsonem impugnat S. Thomas, *Quia omnis certitudo, que est cum suppositione alicuius, non est certitudo absoluta, sed conditionalis, sicut non est certum, si Sol causet fructum in planta, nisi cum hac conditione, si virtus generatiua in planta fuerit bene disposita, propter hoc quod dispositio solis ad effectum prædictum supponit virtutem plantæ, quasi causam secundam. Si igitur certitudo prædestinationis sit cum suppositione causæ secundæ, non est certitudo absoluta, sed conditionalis tantum: sicut in me est certitudo, quod Socrates mouetur si currit, & quod iste saluabitur si præparabit se: & ita non est in diuina prædestinatione alia certitudo de saluandis quam in me, quod est absurdum. Ergo S. Thomas clare negat, & impugnat scientiam mediam, quæ est cum præsuppositione voluntatis sub conditione consensuræ.*

508 Confirmitur nam ad 4 ait S. Thomas ibidem, *Quod causa secunda quam oportet supponere ad inducendum prædestinationis effectum, etiam ordini prædestinationis subiacet: non*

autem est ita in virtutibus inferioribus respectu alicuius superioris virtutis agentis, & ideo ordo diuine prædestinationis quamuis sit cum suppositione voluntatis humane, nihilominus tamen absolutam habet certitudinem, etsi in exemplo adducto contrarium appareat. Ergo voluntas creata etiam eo modo quo supponitur ad prædestinationem subiacet ordinationi, seu decreto diuino.

Hoc argumentum obiecerat antea 509 Ioannes à Sancto Thoma iactans se in eo comperisse manifestam iugulationem scientiæ Mediæ. Respondeo igitur in ea responsonem quam impugnandam suscipit S. Thomas, non tam fieri recursum ad scientiam Mediam, quam ad carentiam purificationis conditionis, & hanc solam impugnat S. Thomas, non scientiam Mediam. Itaque sensus illius responsonis est. Prædestinationis certitudinem ad effectum esse cum suppositione causæ secundæ, si præparetur. Quod impugnat S. Thomas, quia pendente hac conditione: *Si præparetur.* Non potest esse certitudo absoluta, sed conditionata, sicut hæc, si Socrates currit, mouetur: & hæc alia, homo saluabitur, si præparauerit se, & ista alia, Sol causabit fructum in planta, si hæc fuerit bene disposita. Certitudo autem prædestinationis apud Authores scientiæ Mediæ non est illa, sed ista alia: Petrus saluabitur, & præparabitur, quæ absoluta est sicut hæc alia: Socrates currit, & mouetur. Et ratio est quia prædestinatio se ipsa præparat subiectum purificando conditionem, ponendo gratiam illam sub qua voluntatem præuiderat Deus consensuram: vnde certitudo quæ ante prædestinationem erat conditionata positione conditionis ex prædestinatione fit absoluta. Quid ergo

T inde

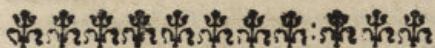
inde contra scientiam Mediam.
 § 10 * Ad confirmationem respondeo legitimam intelligentiam illius loci istam esse, quod causa secunda, quam oportet supponere ad inducendum prædestinationis effectum etiam ordini prædestinationis subiacet, non in consensu conditionato, sed in eo tantum, quod si transitura sit causa secunda à consensu conditionato in absolutum, egeat prædestinatione purificante conditionem. Quod aliter contingit in virtutibus inferioribus respectu alicuius virtutis superioris agentis v. g. in planta respectu solis, quod exemplum exhibuerat S. Thomas. Nam Sol non purificat conditionem, videlicet, *Si planta fuerit bene disposita*. Vnde existentia solis de se non habet certitudinem fructus absolutam: prædestinatio autem purificat conditionem, vnde, & de se habet certitudinem absolutam præcedente illam consensu conditionato.

§ 11 * Cæterum vt aduersantium tela nostra victoriæ sint arma, & triumphis spolia, argumentum obiectum in eos retundamus. Ita dissero primo ex illis verbis. *Si igitur certitudo prædestinationis sit cum præsuppositione cause secunda, non est certitudo absoluta sed conditionalis tantum*: ergo in causa secunda præsupposita ad prædestinationem agnouit S. Thomas certitudinem conditionalem: ergo ante decretum, siue prædestinationem. Nonne hæc mi Ioannes à S. Thoma manifesta iugulatio incertitudinis conditionatorum ante decretum? * Iterum dissero 2. ex illis verbis, *Et ideo ordo divina prædestinationis, quamuis sit cum suppositione voluntatis humana nihilominus tamen absolutam habet certitudinem*. En mi Ioannes à S. Thoma, quomodo meus porius, quam tuus Thomas, non negat præsuppo-

sitionem humanæ voluntatis ad prædestinationem, in qua, vt aiebat Viues recursus fiebat ad scientiam mediam, sed cum ea præsuppositione componit certitudinem prædestinationis. Nonne vides iugulum tuum in te conuersum? * Rursus dissero tertio ex illis aliis in corpore obiecti articuli. *Liberum enim arbitrium deficere potest de salute, tamen in eo, quem Deus prædestinat, tot alia adminicula preparat, quod vel non cadat, vel si cadat quod resurgat, sicut exhortationes, & suffragia orationum, donum gratia, & alia huiusmodi, quibus Deus adminiculatur homini ad salutem*. Dicant nobis Thomistæ vbi inter adminicula à suo magistro Thoma numerata appareat prædeterminatio, cum tamen in eorum sententia sit præcipuum adminiculum, sine quo cætera omnia vacua omnino sunt. Sane hæc omissio, quamuis negatiuum, magnum est contra iugulum argumentum. * Denique dissero quarto ex aliis eiusdem articuli verbis in corpore, vbi ait S. Thomas: *Præscientiam Dei non importare vniuersaliter habitudinem cause, respectu horum, quorum est: & prædestinationem ad le- re præscientia habitudinem cause ad ea, quorum est: importare autem habitudinem cause, aliud non est quam importare decretum actu existens, & causam: ergo cum præscientia vniuersaliter, id est in ordine ad omnia obiecta, non importet, id est non coniungatur cum habitudine cause, neque coniuncta erit decreto, quod aliud non est, quam esse multa præscita, quæ non sunt prædestinata, seu decreta*. Nonne his iugulum prorsus hebetatur.

* Obiicit tertio num. 29. S. Thomam pluribus in locis asserentem futura contingentia non posse certo cognos-

ci nisi in decreto. Respondeo negans tale vnquam dixisse S. Thomam. Verba enim, quæ citat aduersarius sola ista sunt. *Contingens certitudini cognitionis non repugnat nisi vt futurum: non autem vt presens est.* Vnde infert Viues generaliter docere S. Thomam nullum futurum contingens posse certo cognosci, quousque extra futuritionem est in sua existentia. Cæterum si hæc est doctrina S. Thomæ, quomodo cum ea componi potest scire Deum futura contingentia in decreto, antequam extra futuritionem sint in sua existentia? Intelligentus ergo est S. Thomas de cognitione futuri in causis proximis, vt expendebamus in calce sectionis præcedentis.

DISPUTATIO IX.

Ex fundamentis Thomistarum infringitur scientia conditionatorum in decreto, & media stabilitur.

513 **D**ixi ex fundamentis Thomistarum. Quia huius disputationis scopus non dirigitur contra decreta prædeterminantia; sed, illis permisis, eo tendit, vt ex ipsis aduersariorum fundamentis ostendatur, tum inutilitas decreti conditionati ex parte obiecti prædeterminantis ad infallibile diuinam scientiam conditionatorum: Tum etiam, huiusmodi scientiam præcedere omne decretum actu, & formaliter existens in Deo: id est, esse independentem ab eo, quod Deus actu libera sua voluntate decernat tam circa futura contingentia absoluta, quam conditionata; etiam si nullum decretum indifferens esset in Deo.

SECTIO I.

Fundamenta Thomistarum præmittuntur.

514 **P**rimo. Patres Dominicani recentiores in ordine ad futura contingentia creata tam conditionata quam absoluta nullum agnoscunt in Deo decretum indifferens: quia existunt huiusmodi decreta penitus derogare primatui diuinæ libertatis, & nimis extollere creatum arbitrium. Quare omnia diuina decreta, etiam circa futura contingentia libera, aiunt esse intrinsece efficacia, & infallibiliter connexa cum effectu; non infallibilitate, & connexionem qualicumque, sed omnium maxima, videlicet metaphysica; aliter scientia diuina futurorum contingentium metaphysicam infallibilitatem haurire non posset à decreto. Id quod bene nouit, & libenter concedit Viues disp. 1. num. 3. & 4. & disp. 2. n. 35. & alibi sæpius.

515 **S**ecundo docent. Decreta circa futurum conditionatum hoc distingui à decretis circa futurum absolutum: Quod decreta circa futurum conditionatum, licet sint intrinsece efficacia & prædeterminantia, id tamen habent dependentem à conditione ex parte obiecti: v. g. volo Tyrios pœnitere si virtutes Bethsaiditarum fierent apud illos. Decreta vero diuina circa futura absoluta à nulla conditione dependent ex parte obiecti, sed sunt omnino absoluta tam ex parte actus, quam ex parte obiecti.

516 **T**ertio docet Viues disp. 2. n. 31. 32. Deum ante omne decretum absolutum ex parte actus; id est, actu & formaliter existens in ipso: certo scire futurum conditionatum iuxta modum, quo

conditio illud infert. Si enim conditio futurum conditionatum inferat physicè, Deus certo scit, quod posita conditione, physice ex illa sequeretur euentus: Si autem conditio probabiliter, aut contingenter, vel coniecturaliter tantum sit illatiua effectus, Deus certo scit, quod posita conditione probabiliter tantum, seu contingenter, aut coniecturaliter sequeretur effectus. Si denique conditio infallibiliter sit illatiua effectus, Deus certo scit, quod posita conditione infallibiliter sequeretur euentus; Physice, si infallibilitas conditionis physica sit; moraliter, si moralis, & Metaphysica: quas omnes scientias certissimas, & infallibiles habet Deus ex parte subiecti, id est ex parte sui ante omne decretum absolutum ex parte actus; id est ante omne decretum actu & formaliter existens in ipso.

517 Ne tamen alicui videatur nos id fingere, & consequenter inania nostris argumentis parare fundamenta, aduersarij conclusiones præfatæ disp. 2. producemus. Numero ergo 3. ait Viues. *Difficultas non est, utrum ex conditione physice connexa cum euentu, cognoscatur infallibili cognitione euentus, si ponatur conditio, ante omne Dei decretum. Affirmandum enim fore nemo unquam dubitauit. Quia principium illud physice connexum cum euentu, ita illum inducit, ut physice implicet non inducere, ac proinde euidenti consequentia inferatur euentus ex positione illius conditionis,*

518 *Infuper num. 33. ait. Sit conclusio. Futura contingentia conditionata connexa moraliter, vel etiam infallibiliter cum conditione, cognoscuntur à Deo ante omne decretum ex vi conditionis certo & infallibiliter, certitudine physica ex parte subiecti, morali verò certitudine vel infallibilitate ex parte*

subiecti. Inuerso ordine loquutus est hic author, in quo deceptos legi aliquos Thomistas assumentes connexionem futuri cum conditione, cum tamen connexionem conditionis cum futuro scribere delissent, quam intendebant, quippe necessariam, ut in illa futurum cognoscantur.

Pergit Viues numer. 35. contra aliquos Thomistas, qui suam illam conclusionem limitandam censuerunt, his verbis *Nihilominus nescio, quare limitatur illa conclusio, & non admitatur; quod ante decretum cognoscetur euentus certo infallibiliter absolute ex conditione omnino infallibiliter inducente euentum: quia hæc est sufficiens principium respectu talis cognitionis, sicut habet cum euentu connexionem absolute infallibilem. Vnde hæc propositio: Si Deus moueat efficaciter prædeterminando, aut congrua motione ad assensum, eris assensus: proculdubio absolute infallibiliter cognoscitur ante omne decretum.* Hæc Viues ex quibus aperte constat, fidelissime nos fundamentum Thomistarum exposuisse.

520 Quarto docent Thomistæ. Physicam prædeterminationem creatam esse infallibiliter connexam cum effectū, non utcunque sed infallibilitate & certitudine omnium maxima, scilicet Metaphysica: concordēs enim docent implicare hæc duo, Physica prædeterminatio ad consensum est, & consensus non est, quod absque omnino infallibili connexione cum effectū stare non potest.

521 Quinto commune est inter Thomistas, præcedere aliquos actus voluntatis tam creatæ, quam diuinæ, imperium intellectus, his vocibus correspondens: *Fac hoc.* Quod imperium præcedere necessario in intellectu saltem ad actum voluntatis, qui dicitur *vsus*, docent communiter omnes Thomistæ,

mista in materia de Prouidentia & Prædestinatione. Et expresse tenent Capreolus in 3. dist. 36. quæst. vnica 3. §. 6. Caietanus & Medina quæst. 17. art. 3. immo illud imperium, quamuis non intentioni, anteponeere videntur electioni Caietanus 1. 2. quæst. 58. art. 4. & quæst. 66. art. 3. Et 2. 2. quæst. 47. art. 6. & 7. Et Medina quæst. 13. art. vlt. & quæst. 17. art. 3. Nobis tamen fat est, quod aliquem actum voluntatis liberum præcedat.

522 Circa naturam autem huiusmodi imperij docent illius assertores cogere omnimoda certitudine & infallibilitate, immo & necessitate voluntatem ad suum actum, quem imperat & consequenter esse omnimoda certitudine & infallibilitate cum ea connexam. Quomodo autem stet libertas actus imperati cum ea imperij præcedentis connexionem, videant ipsius authores; nobis autem in præsentis sufficit connexio illa imperij cum actu imperato.

SECTIO II.

Stabilitur scientia conditionatorum ante omne decretum existens in Deo.

523 **D**EUS ante omne decretum cognoscit futurum conditionatum iuxta modum, quo conditio connectitur cum illo: sed in sententia Thomistarum datur conditio certo & omnino infallibiliter connexa cum futuro conditionato: ergo Deus ante omne decretum cognoscit certo & omnino infallibiliter futurum conditionatum, certitudine non solum ex parte subiecti, sed etiam ex parte obiecti. Consequentia

bona est tū ex præmissis, tū etiam quia certitudo futuri ex cōditione cum illo omnino infallibiliter cōnexa se tenet ex parte obiecti. Maior autem est expressa doctrina Thomistarum, & constat ex dictis.

Minor in qua rota voluitur difficultas probatur, quia physica prædeterminatio ad consensum habet certam & omnino infallibilem connexionem cum consensu, vt omnes Thomistæ concordēs & vnanimēs fatentur, dicentes 1. Deum in physica prædeterminatione certo & omnino infallibiliter cognoscere nostros actus liberos. 2. implicare contradictionem hæc duo: Physica prædeterminatio ad consensum est, & consensus non existit: connexio autem minor metaphysicā eam contradictionem non importat. 3. tantam connexionem habere physicam prædeterminationem cum consensu quam decretum prædeterminans; istius autem connexio certa est & omnino infallibilis: quia in sententia Thomistarum datur conditio certo & omnino infallibiliter connexa cum euentu conditionato: quia Deus in eorum sententia certo & omnino infallibiliter, ante omne decretum cognoscit hoc futurum conditionatum: si esset physica prædeterminatio ad consensum, esset consensus.

525 **C**onfirmo: quando conditio habet necessariam connexionem cum effectu, Deus ante omne decretum cognoscit, quod posita conditione, necessario sequeretur effectus: ergo quando conditio habet moralem connexionem cum effectu, Deus ante omne decretum cognosceret, quod posita conditione moraliter ex illa sequeretur effectus; & quando conditio habet probabilem vel contingentem connexionem cum effectu,

ctus, Deus ante omne decretum cognosceret, quod posita conditione probabiliter vel contingenter sequeretur effectus, qua ratione impulsus est Viues ad admittendam consequentiam: ergo quando conditio est certo & omnino infallibiliter connexa cum effectu, Deus ante omne decretum cognosceret, quod posita conditione certo & omnino infallibiliter sequeretur effectus: talis autem per vos est physica prædeterminatio: ergo. Hæc ratio tam certa mihi est & infallibilis, quam certum & infallibile est, quod posita physica prædeterminatione ad consensum, poneretur consensus, in sententia Thomistarum.

526 Vrges Nam ex suppositione quod physica prædeterminatio compossibilis sit cum libertate creata, quod nunc supponimus, ce. to noscimus certitudine ex parte obiecti infallibili, quod si esset physica prædeterminatio ad consensum, esset consensus: ergo id certo etiam sciet Deus, aliter primatus diuinæ intellectualitatis deprimeretur, & intellectualitas creaturæ animo insolescere posset, eo quod veritatem Deo occultam comperisset: veritas autem certa & infallibilis ex suppositione conditionis cognoscitur à Deo ante omne decretum: ergo & futurus consensus si physica prædeterminatio ad illum poneretur.

527 Probabatur 2. quia etiam si physica prædeterminatio certam & infallibilem connexionem non haberet cum consensu; istam sine dubio habet decretum absolute prædeterminans ex parte obiecti, cum ab eo decreto futura absoluta contingentia habeant certitudinem & infallibilitatem ad existendum postea, & in eo decreto in sententia Thomistarum Deus certo & infallibiliter cognoscat futura absoluta contingentia: ergo Deus

ante omne decretum cognoscit certo infallibiliter ex parte subiecti & obiecti, quod si decretum absolute prædeterminans Iudæ poenitentiam extirpasset, quoque fuisset poenitentia Iudæ. Quæ ratio ex dictis virgenda est contra Thomistas, maxime contra Viues, cuius expugnationem nos suscepimus, & applicando imperio illi Thomistico, nam eadem est contra illud.

528 Ex dictis collige quam superflue & sine fundo constituatur in Deo à Thomistis decretum conditionatum ad scientiam conditionatorum certam & infallibilem in Deo constituendam, quæ vnica causa fuit ad infinita decreta conditionata pro infinitis combinationibus possibilibus admittenda, cum in eorum sententia decretum absolute prædeterminans ex parte obiecti, & conditionate existens ex parte actus sit medium superabundans ad certam & infallibilem scientiam conditionatorum.

529 Nec dicas 1. decreta diuina non posse à Deo cognosci per modum conditionis. Tum quia id omnino liberum est. Tum etiam quia possunt ita à nobis attingi, & nos certo scimus quod si tale decretum esset in Deo, certo & infallibiliter esset consensus, vnde fieret veritatem aliquam infallibilem, & nobis notam, ignorari à Deo. Tum etiam quia Deus certo scit, An si Spiritus S. non procederet à Filio distingueretur ab illo. Si ergo Spiritus S. attingi potest à Deo sub conditione impossibili, cur non poterit decretum sub conditione possibili. Tum denique quia omnis veritas possibilis, absoluta & conditionata, si certa sit & infallibilis potest vt talis cognosci à Deo: hæc autem est veritas certa & infallibilis, si esset decretum absolute prædeterminans

minans consensum esset consensus: ergo nota debet esse Deo. Nec dicas 2. eas omnes scientias esse quidem in Deo ante omne decretum actu existentes non tamen esse scientias liberas, sed naturales siue necessarias. Non inquam dicas, quia ex illis conditionibus non sequitur effectus naturalis siue necessarius, sed contingens & liber: ergo illæ scientiæ non sunt naturales siue necessariæ, sed contingentes, & obiecti liberi: aliter quomodo ex physica præmotione & decreto sequeretur consensus liber?

SECTIO III.

Ostenditur in sententia Thomistarum Deum non posse certo scire futura conditionata in decreto illo absoluto ex parte actus & conditionato ex parte obiecti.

§ 31 **S**uppono nunc id, quod alta mente repostam insidet præcordiis Thomistarum, quodque non sine plausu circumfertur inter illos. Scilicet decretum absolute vel conditionate prædeterminans non solum non euertere creati arbitrij libertate, sed illam perficere, & fouere, cum eam perpetuo amicitiaæ fœdere fortiter & suauiter conciliari. Id nos quoque libentes nunc supponimus vt fundamentis fundamenta comprobemus: videlicet creatam voluntatem vna cum decreto prædeterminante esse liberam, posse operari & non operari; posse consentire & non consentire, posse dissentire & non dissentire, in quocumque sensu id sit siue diuino siue composito, de quo nunc non disputo. Hoc posito.

§ 32 Ita argumentor: res aliqua non po-

test esse medium cognoscendi aliam nisi eo pacto, quo illi connectitur: decretum autem absolute vel conditionate prædeterminans non connectitur cum futuro modo sufficienti & requisito ad cognitionem certam & omnino infallibilem futuri: ergo Deus in decreto conditionate vel absolute prædeterminante non potest certo & omnino infallibiliter cognoscere futurum. Consequentiæ clarae sunt ex præmissis. Maior & minor probandæ sunt. Et antequam id præstem aduerto dupliciter posse vnum in alio cognosci. 1. apprehensiuæ, & quatenus est terminus respectus, quin sit ratio sufficiens inferendi aut affirmandi terminum re ipsa esse, aut non esse: sic in acta probabili de existentia Petri, cognoscitur Petrus apprehensiuæ quatenus est terminus actus respicientis ipsum; non tamen cognoscis Petrum re ipsa existere, nec id ex vi medijs affirmare potes. Similiter in carentia existentiaæ Pauli, apprehendis quidem existentiam Pauli, non autem affirmare potes, Paulum re ipsa existere. 2. potest vnum in alio cognosci assertiuæ vel illatiuæ, id est affirmando vel inferendo terminum re ipsa esse, iuxta modum quo medium connectitur cum illo. Et de hoc 2. modo procedit tota nostra argumentatio: nam Thomistæ non asserunt Deum in decreto cognoscere apprehensiuæ tantum futurum, sed re ipsa esse futurum.

Probatur ergo maior illa: quia modo quo vna res alteri non connectitur, neque esse potest medium cognoscendi illam. Inde docent omnes scientiam simplicis intelligentiaæ non esse medium ad cognoscenda futura, esse tamen medium cognoscendi possibilis si cum illis connectatur. Insuper decretum & auxilium indifferens non esse medium ad cognoscendum consensum

fenfum re ipsa futurum vel existentem, quia cum illo non connectitur. præterea actum probabilem de existentia Petri non esse medium ad Petrum re ipsa existentem cognoscendum: Idemque est de omni alio medio inconnexo: ergo res aliqua non potest esse medium cognoscendi aliam, nisi eo modo, quo illi connectitur. Confir. nam vt expendebamus sect. præcedenti contra Viues, ideo Deus ante omne decretum in medio tantum moraliter connexo cum effectu non potest in illo scire effectum physice futurum quia non connectitur illi physice, & potest scire moraliter futurum, quia moraliter est cum illo connexum. Et ideo in medio physice tantum connexo non potest scire ex illo metaphysice esse futurum, quia illi physice connectitur: ergo nulla res potest esse medium cognoscendi aliam, nisi eo pacto quo connectitur illi.

534 Minor ergo illa 1. syllogismi, in qua potissima est difficultas; scilicet decretum absolute vel conditionate prædeterminans non connecti cum futuro modo sufficienti & requisito ad cognitionem certam & omnino infallibilem futuri. Probat, quia decretum prædeterminans v. g. consensus potest existere quin existat vel extiturus sit consensus non solum metaphysice sed etiam physice: ergo neque metaphysice connectitur cum consensu existente vel futuro: ergo Deus in eo decreto neque certitudine physica neque metaphysica potest cognoscere consensum re ipsa existentem vel futurum: atque adeo neque omnino infallibiliter, ad quod sola certitudo metaphysica sufficiens est & requisita. Ultima consequentia bona est, & 1. indubitata, quia eo pacto quo vna res potest esse sine altera, non

connectitur illi, cum connexio sit alligatio existentie vnus cum existentia vel futurorum aut possibilitate alterius iuxta naturam rei connexæ: alia enim connectitur cum possibilitate termini, alia cum futuritione, alia vero cum existentia. Antecedens vero probatur, quia voluntas creata vna cum decreto prædeterminante est libera non solum metaphysice sed etiam physice, vt pleno ore celebrant Thomistæ: ergo physice & metaphysice potest consentire & non consentire: ergo physice & metaphysice decretum prædeterminans potest existere quin existat vel extiturus sit consensus. Hæc ratio, quæ validissima est, aptari etiam potest physice prædeterminationi, nam similiter Patres Dominicani componunt cum illa physicam arbitrij libertatem.

Nec confugere possunt aduersarij, 35 ad connexionem moralem decreti cum futuro. 1. quia in ea connexionne potest quidem Deus cognoscere quod posita conditione certitudine morali ponetur effectus, non tamen scire potest re ipsa extitutum effectum, quin ea notitia exposita sit falsitati. Rem declaro exemplo, moraliter certum est dari Romam ex communi omnium testimonio morali certitudine cum ea connexo: quo posito dupliciter poterit cognoscere Romam 1. asserens esse moraliter certum dari Romam, & hic actus verus semper est ex omnium testimonio, & verus esset etiam si Roma non esset. 2. asserens re ipsa Romam; & hic actus solo innixus testimonio moraliter connexo, falsus esse potest, ergo cum eo testimonio potest re ipsa non esse Roma in rerum natura: ergo similiter in connexionne morali decreti cum futuro posset quidem Deus certo scire, quod illo posito morali certitudine

titudine esset effectus; non autem, esse re ipsa effectum.* 2. quia ante omne decretum morali certitudine ex parte obiecti cognoscit Deus futura in conditione moraliter cum illis connexa, quale est auxilium non physice sed moraliter prædeterminans, ut fatetur Viues disp. 2. dist. 4. ergo si decretum aliam certitudinem ex parte obiecti non adderet, superfluum omnino esset ad infallibilem conditionatorum scientiam*. 3. quia in auxilio moraliter tantum prædeterminante nõ potest Deus ea certitudine cognoscere consensum, qua illum cognoscit in auxilio, aut decreto physice prædeterminante: ergo diuersi generis est certitudo decreti & physice prædeterminationis à certitudine morali. 4. quia certitudo vel connexio pure moralis est de se infallibilis physice & metaphysice: ergo & cognitio euentus in eo medio erit physice & metaphysice infallibilis: cognitio autem diuina neque physice neque metaphysice potest esse infallibilis: ergo neque posset infallibiliter physice & metaphysice cognoscere futurum in decreto si illius connexio moralis tantum esset.

536 Dices hoc argumentum militare contra nos tum in coniuncto ex scientia media de futuro consensu, & positione conditionis. Tum in prædefinitione consensus. In quibus Deus infallibiliter & omnimoda certitudine cognoscit consensum, quamuis voluntas cum illis sit libera & potens non consentire. Id tamen in nostra opinione momenti non est; nam licet nõs in coniuncto illo ex scientia media & positione conditionis metaphysicam & infallibilem connexionem admittamus cum futuro libero, idemque de prædefinitione sentiamus; non tamen admittimus volun-

tatem creatam ex suppositione eorum posse dissentire: nec ea impotentia destrui libertatem, quia est necessitas consequens liberum consensum sub conditione præuisum, à quo potest desistere voluntas, & suo dissensu impedire eam scientiam conditionatam, & prædefinitionem. In sententia autem aduersariorum impotentia orta ex decreto est omnino antecedens omnem nostrum consensum nec impedibilis dissensu, vnde nos inferimus stante cum illo decreto arbitrij libertate, non posse physicam aut metaphysicam connexionem habere cum consensu, & consequenter neque posse esse medium ad certam & omnino infallibilem cognitionem consensus, de quo alibi.

 SECTIO VI.

Ostenditur in sententia Thomistarum Deum certo & infallibiliter cognoscere in se ipsis præterita & præsentia conditionata, & etiam futura.

537 Quamuis Patres Dominicani denegent futuro contingenti absoluto determinatam veritatem, quia in se infallibile futurum non est, sed contingens; idemque de conditionato consequenter doceant: non tamen negant præterito & præsentia absoluto determinatam veritatem, sed illam expresse concedunt. Et in primis de præterito constat ex disp. vbi nobis concessit Viues præteritum absolutum ex sola carentia existentie nunc & existentia antea esse formaliter infallibile præteritum, atque adeo determinate verum quod idem est. De præsentia

præsenti autem res etiam est certa, nã vt sapius inculcat Viues ex suppositione quod res sit, necesse est esse, atque adeo infallibile; vnde docent Deum infallibiliter cognoscere sua decreta vt existentia etiamsi absolute contingentia sint, quia scientia diuina visionis respicit suum obiectum tam creatum quam diuinum ex suppositione quod sit, qua ratione infallibile est esse.

538 Dari autem præterita & præsentia conditionata, sicut & futura, res est extra controuersiam. Nam vt notauimus disp. 5. sect. 1. futurum conditionatum dicit, effectum futurum siue exiturum si futura quoque esset vel exitura conditio. Existens vero conditionatum dicit quod effectus esset existens existente conditio-
ne. Præteritum vero; quod fuisset, si conditio præcessisset. Stare autem conditionem, quæ si existeret, esset quoque effectus existens ex ipsis Thomistis facile conuincitur; nã physica prædeterminatio talis est efficacitatis, quod si existat, effectus quoque sit existens, nec patiatur esse futurum pro tempore quo ipsa est. Stare insuper conditionem, quæ si fuisset, effectus quoque exitisset, testatur Christus D. testimonio illo: Quia si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere penitentiam egissent.

539 Probatur, ergo 1. Conclusio de præteritis & præsentibus conditionatis. Nam vt faterur Viues disp. 1. num. 1. de veritate & scientia conditionatorum eodem modo discurrendum est, ac de veritate & scientia absolutorum, quæ vnica causa illum impulit vt ibi testatur, ad agendum prius de absolutis contingentibus, vt ex consequentia doctrinæ postea de condi-

tionatis decerneret. Idcirco negata veritate intrinseca & infallibili scientia diuina futuri absoluti contingentis in se ipso, vtutrumque postea negat in futuro conditionato: atqui per te præsens & præteritum absolutum habent in se ipsis intrinsecam veritatem, & ratione illius certo & infallibiliter cognoscuntur à Deo in se ipsis: ergo & præsens & præteritam conditionatum habebunt in se ipsis intrinsecam veritatem, & ratione illius certo & infallibiliter cognoscuntur à Deo in se ipsis. Confir. ideo præteritum & præsens absolutam habent in se intrinsecam & determinatam veritatem absolutam qua possint à Deo certo & infallibiliter in se ipsis cognosci, quia ex suppositione quod res sit absolute præterita necesse est fuisse, & ex suppositione quod res absolute sit, necesse est esse: atqui ex suppositione, quod res sit conditionate præterita necesse est fuisse conditionate, & ex suppositione quod conditionate sit præsens necesse est esse: ergo præsens & præteritum conditionatum habent intrinsecam & determinatam veritatem, qua certo & infallibiliter possint à Deo in se ipsis cognosci. Maior familiarissima est inter aduersarios, & expresse conceditur à Viues vt vidimus disp. 5. sect. 1. Minor autem ex terminis nota est, & consequentia legitima: quæ si nobis concedatur, ex maiori parte habebimus intentum, nam ex conditionatis contingentibus maior pars est, quæ præsentia & præterita sub conditione, complectitur. Insuper donabitur nobis scientia diuina certa & infallibilis de penitentia Tyriorum in se ipsa, quæ præteritum est conditionatum, & de aliis præteritis & præsentibus conditionatis in Scriptura contentis.

Probatur secundo conclusio de fu- 540
turo

turo absoluto & conditionato. Nam ideo docent Thomistæ, præsens & præteritum contingens habere determinatam veritatem; & ratione illius certo & infallibiliter cognosci à Deo in se ipsis; quia præteritum, ex suppositione quod præteritum sit, necesse est fuisse; & præsens ex suppositione quod sit, necesse est esse: Futurum autem absolutum contingens ex suppositione quod futurum sit, necesse est esse exiturum: ergo habet in se determinatam veritatem futuri, & ratione illius certo & infallibiliter in se ipso poterit à Deo cognosci: Factentibus autem aduersariis eodem modo discurrendum est de futuro absoluto & conditionato: ergo futurum conditionatum habet determinatam veritatem & ratione illius poterit certo & infallibiliter in se ipso à Deo cognosci. Maior est aduersariorum, & consequentia legitima.

541 Minor autem ostenditur. Quia implicat contradictionem rem non esse futuram supposito quod futura sit: ergo ex suppositione quod futura sit, necesse est esse futuram seu exituram quod idem est. Probatum consequentia. Tum quia duplex contradictoriū necesse est non existere simul. Tum etiam quia ideo ex suppositione quod res sit præterita, necesse est esse præteritam seu fuisse, quia supposito quod sit præterita, implicat non esse præteritam. Et ideo ex suppositione quod res sit præsens necesse est esse; quia implicat, ex suppositione quod res sit præsens, non esse præsentem: pariter autem implicat rem non esse futuram supposito quod futura sit: ergo necesse est esse futuram.

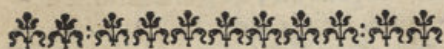
542 Dices futuritionem esse contingentem, & consequenter minime infallibilem; quia contingens & infallibile minime conuertuntur: de ra-

tionem enim infallibilitatis est extrahere rem ab statu contingentia.

543 Contra. Quia futurum dupliciter considerari potest. Primo antecedenter siue in causis indifferentibus potentibus ponere & non ponere effectum: & hac ratione contingens quidem est, & nulla ratione certum & infallibile. Secundo considerari potest in se ipso seu ex suppositione, quod sit in aliqua temporis differentia, & vt sic contingens non est, sed omnino certum & infallibile. Contingens autem & infallibile sub hac diuersa consideratione sumpta non opponi inter se, vel inuicem fateri tenentur aduersarij in præterito & existente: vtrumque enim antecedenter & in causis indifferentibus ad ponendam vel destruendam existentiam, contingens est, & nulla ratione certum & infallibile: In se ipso autem & ex suppositione quod ponatur vel destruat existens, certum omnino est & infallibile. Ex quibus:

544 Ita virgeo. Licet præteritum sit contingens absolute siue antecedenter in causis; tamen quia in se ipso, & ex suppositione infallibile est, bene conuertitur contingens & infallibile. Pariter, licet existens sit contingens absolute & antecedenter in causis; tamen quia in se ipso, & ex suppositione infallibile est, bene conuertuntur contingens & infallibile: ergo licet futurum sit contingens absolute & antecedenter in causis, cum in se ipso, & ex suppositione infallibile sit, vt superior probatum est, bene conuertuntur contingens & infallibile. Sicut ergo diuina scientia præteritorum & existentium infallibilis est tam ex parte subiecti quam obiecti, quia cadit non supra contingentiam causarum, sed supra suppositionem existentia, & præteritionis; cur non

idem erit de scientia futurorum?
 545 Confirmo exemplo decreti gratissimi Thomistis tam conditionate, quam absolute prædeterminantis: Vtrumque enim contingens est & liberum absolute, & simul certum & infallibile ex suppositione, quia licet potuerit non esse, ex suppositione tamen quod sit necesse est esse: ergo pariter futurum etiam absolute contingens sit & liberum, ex suppositione tamen quod futurum est, qua ratione necesse est esse futurum, erit certum & infallibile. Sicut ergo scientia diuina decreti in se ipso & ex suppositione quod sit, certa est & infallibilis tam ex parte subiecti, quam obiecti; cur scientia futuri in se ipso & ex suppositione certa pariter & infallibilis non erit?

DISPUTATIO X.

Scientia conditionatorum in decreto infringitur ex læsione creata libertatis.

546 **S**ilentium indixeram huic & quatuor sequentibus disputationibus, quousque secundus liber Magistri Viues pro decretis prædeterminantibus prodiret. Quia tamen, auctore præmatura morte rapto, liber ille forte lucem non aspiciet; idcirco has validissimas in Thomisticas acies incursionem censui nequaquam omittendas. Si enim decreta prædeterminantia deturbauerimus, pariter cum illis superinnoxiam scientiam sponte ruere, necesse erit. Etenim si decretum prædeterminans, quodcumque illud sit,

sive absolutum, sive conditionatum, arbitrio necessitatem imponat, perperam Deus in illo liberam hominis operationem cognoscer.

SECTIO I.

Assumptum ratione probatur.

547 **I**Ta dissero. Potentia libera est illa, quæ vna cum principiis & requisitis, quæ ponere vel impedire non est in eius potestate, potest operari & non operari; consentire & dissentire: voluntas autem vna cum decreto prædeterminante v. g. consensum quod est vnum ex principiis requisitis, quod ponere vel impedire non est in eius potestate, non potest dissentire: ergo neque potest sub dominio decreti prædeterminantis esse libera. Consequentia bona est. Maior autem definita à Tridentino sessione 6. canone 4. his verbis. *Si quis dixerit liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti quoad obtinendam iustificationis gratiam se disponat ac præparet, nec posse dissentire si velit, &c. Anathema sit,* Vbi verbis illis, à Deo motum & excitatum, vtraque motio comprehenditur, & intrinseca auxiliij de qua nos nihil disputamus, & extrinseca decreti, quam solam versamus. Et vtrique ait Tridentinum nos posse dissentire. Id quod non negant aduersarij.

548 Minor igitur probatur. Primo, quia si voluntas in instanti in quo prædeterminatur ad consensum (semper sermo est de sola prædeterminatione extrinseca decreti) dissentiret, implicaret: ergo cum prædeterminatione ad cōsensū nō potest dissentire. Antecedens est aduersariorū pleno ore factentium implicare hæc duo: homo præde

prædeterminatur ad consensum, & dissentit. Consequentia igitur probatur. Ad id quod implicat, modo quo implicat, non datur posse: per vos implicat arbitrium prædeterminatum ad consensum dissentire: ergo in homine prædeterminato ad consensum non datur posse dissentire. Maior est primum principium. Minor aduersariorum, & consequentia formalis.

47
549 Probatur secundo eadem minor. Arbitrium in instanti in quo est prædeterminatum ad consensum non potest prædeterminari ad dissensum; aliter in eodem instanti potest consistere vtrumque decretum, & consequenter consensus & dissensus: ergo neque potest dissentire. Antecedens perspicuum est & expressa aduersariorum doctrina. Consequentia probatur. Quia si voluntas dissentiret absque prædeterminatione ad dissensum implicaret per vos: ergo non potest dissentire in instanti in quo non potest prædeterminari ad dissensum: In instanti autem in quo est prædeterminata ad consensum non potest prædeterminari ad dissensum: ergo neque potest dissentire. Confirmo. Ideo voluntas in instanti in quo est prædeterminata ad consensum non potest prædeterminari ad dissensum, quia si prædeterminaretur, implicaret: pariter autem implicaret per vos, si prædeterminata ad consensum dissentiret: ergo in instanti in quo est prædeterminata ad consensum non potest dissentire.

48
550 Tertio probatur eadem minor. Quia decretum prædeterminans non solum requiritur ad actum operari, sed etiam ad posse: ergo quando non est diuina prædeterminatio ad dissensum, neque erit potestas dissentendi; & quando non est prædeterminatio ad consensum, neque erit potestas consentiendi. Consequentiam quis fastidiat? Antecedens

probatur, quia si voluntas absque decreto prædeterminante posset operari actu, posset quoque facere, ne Deus esset causa Prima: id non potest: ergo neque operari. Maior probatur, quia si voluntas actu operaretur sine prædeterminatione, actu faceret ne Deus esset causa prima, ergo si posset operari sine prædeterminatione, posset quoque facere ne Deus esset causa prima.

551 Confirmatur efficaciter. Quia nihil potest esse absolute futurum vel existens sine decreto diuine voluntatis, ut fatetur omnes tum nostri, tum Thomistæ, & constat ex dictis disp. 1. sect. 7. Hoc tamen discrimine, quod in sententia Thomistarum decretum necessario prærequisitum est prædeterminans, in nostra vero respectu actus liberi est indifferens: ergo non potest esse absolute futurum, neque existens consensus sine decreto prædeterminante illum: ergo implicat consensum esse futurum vel existentem sine decreto prædeterminante illum: ergo implicat hominem consentire sine tali decreto; cum implicet hominem consentire sine illo, sine quo implicat existere consensum: ergo non potest homo consentire sine decreto prædeterminante consensum; cum implicare consentire, & non posse consentire synonyma sint: ergo homo respectu cuius non præsupponitur decretum prædeterminans consensum, non potest consentire. Respectu autem eorum, qui non consentiunt, non præsupponitur tale decretum: ergo nec potestas consentiendi: ergo neque libertas.

552 Quarto. In manu arbitrij non est quod ponatur vel non ponatur diuina prædeterminatio v. g. ad consensum: Illa autem posita non est in manu arbitrij non consentire: ergo nihil est in manu arbitrij: ergo nulla libertas. Maior certa est apud aduersarios, aliter

ter in manu arbitrij esset se prædestinare, & discernere, quod impense detestantur, Minor probatur, quia posita ea prædeterminatione posita quoque est infallibilis & metaphysica connexio cum consensu, & negatione dissensus: ea autem connexione posita non est in manu arbitrij non poni terminum: ergo. Minor mille exemplis demonstrari potest. Ideo enim posita cæcitate non est in manu hominis videre, quia connexa est cum negatione visionis. Insuper ideo in manu hominis non est impedire lucem orto sole, quia ortus sol connexionem habet physicam cum luce, quæ tanta non est, quam connexio prædeterminationis cum consensu. Rursus ideo posita visione beata non est in manu hominis non amare, quia visio est connexio cum amore. Denique ideo non est in manu hominis compediti currere, vel non cognoscere, amare, quia compedes inconiungibiles sunt cum cursu, & carentia cognitionis cum amore: diuina autem prædeterminatio connexa est essentialiter cum consensu & inconiungibilis cum non consensu: ergo ea posita non est in manu hominis non consentire.

553

Sexto, posse hominem prædeterminatum ad consensum dissentire, est vel dicit necessario, posse coniungere prædeterminationem ad consensum cum dissensu: id prorsus impossibile est: ergo & posse dissentire. Minor est aduersariorū, implicat enim cōiungi hæc duo, Deus prædeterminat ad consensum, & homo dissentit. Maior probatur, quia posse hominem prædeterminatum ad consensum dissentire, est posse hominem retenta prædeterminatione ad consensum sibi coniungere dissensum: posse autem hominem retenta prædeterminatione ad consensum sibi

coniungere dissensum contingere non potest, quin possint in homine coniungi prædeterminatio ad consensum, & dissensus, vt patet ex terminis: ergo.

Confirmo. Nam posse me sedentem scribere, necessario dicit me posse scripturam meam cum sessione coniungere, si enim vtrumque coniungere non possem falsum esset, me posse scribere sedentem. Similiter falsum esset me posse tecum deambulare, si non possem te meæ deambulationi coniungere: ergo cum non possit homo coniungere prædeterminationem ad consensum cum dissensu, falsum erit, hominem prædeterminatum ad consensum, posse dissentire.

Dices, homo iustus potest peccare etiam si non possit coniungere gratiam cum peccato: ergo etiam homo prædeterminatus ad consensum poterit dissentire, etiam si non possit coniungere prædeterminationem cum dissensu.

Contra, quia hominem iustum posse peccare dupliciter sumi potest. Primo ita vt homo supposita gratia existente in ipso in instanti A, & vna cum illa possit in eodem instanti peccare; & hoc impossibile est, posita incompossibilitate gratiæ cum peccato; quia est posse coniungere gratiam cum peccato; & iuxta vsurpationem istam procedit argumentum nostrum, Thomistæ enim supposita prædeterminatione diuina, & vna cum illa aiunt posse arbitrium dissentire in eodem instanti, in quo supponitur prædeterminatio. Secundo ita vt homo pro priori naturæ antecedente tum existentiam gratiæ, tum peccati potuerit peccando expellere gratiam, vel obediendo eam conseruare, & hac ratione verum est hominem iustum in instanti A potuisse in eo peccare

554

555

556

peccare, & pariter posse in sequenti: quo pacto non est in homine potestas coniungendi gratiam & peccatum, nec à nobis assumptum est argumentum contra Thomistas, sed in priori tantum acceptione.

557 Septimo si voluntas decreto diuino prædeterminata ad consensum posset dissentire, posset quoque resistere voluntati Dei efficaci, eamque frustrare: id est contra Scripturas: ergo. Maior probatur, ille potest resistere voluntati efficaci alicuius, eamque frustrare; qui potest ponere oppositum tali voluntati: dissentire autem est oppositum diuinæ voluntati prædeterminanti ad consensum: ergo qui potest dissentire potest ponere oppositum tali voluntati: ergo & potest resistere, eamque frustrare. Confirmo actu dissentire, est actu resistere, & frustrare: ergo posse actu dissentire erit posse resistere & frustrare. Probatur consequentia, quia potentia terminata ad id, quod est actu resistere, & frustrare, est potentia resistendi, & frustrandi; sicut potentia terminata ad id, quod est actu cognoscere est potentia cognoscendi, & potentia terminata ad id, quod est actu amare, est potentia amandi: potentia autem dissentiendi actu est potentia terminata ad id, quod est resistere & frustrare; cum actu dissentire, sit actu resistere & frustrare: ergo & potentia resistendi, & frustrandi.

SECTIO II.

Distinctio sensus compositi & diuisi non satisfacit argumentis nostris.

558 Familiarissima est in præsentibus nōdo soluendo distinctio illa. Hic

clypeus, hæc galea, & gloria Thomistarum; ideo ex professo tentandum est, quid rei ea verba contineant. Hic tamen non omitam, iniustas esse querelas aliquorum Patrum Dominicanorum contra Patres Societatis, Molinam, inquam, Soarium, & Vasquium, qui non tam distinctionem, quam ab usum increpant. Seueriores enim in illam Catones se ostentarunt Dominicani. Nam Caietanus 1 part. quæst. 22. art. 4. §. *ad hanc dubitationem* ait distinctionem sensus diuisi & compositi, intellectum non quietare. Et Ioannes Vincentius Salmantinus Professor & Ordinis Prædicatorum Vicarius Generalis in manuscriptis, prælectione in 1. part. ad quæst. 19. art. 8. dub. 2. concl. 3. ait de sensu diuiso & composito: *Hæc distinctio in hac parte leuissima est, & tota consistit in verbis*, Acrius alij, inter quos Ioannes de Roa Dauila opere de prouidentia & prædest. quæst. 3. sect. 2. num. 77. ait: *Refugium esse fugientium à vi difficultatis*. Non ergo contra Iesuitas, solum ab usum eius distinctionis increpantes, querulæ sensus diuisi & compositi lamentationes deplorandæ sunt.

Voluntatem ergo decreto diuino prædeterminatam ad consensum posse dissentire in sensu diuiso non est, vt aiebat Lorca 1. 2. quæst. 111. art. 3. circa finem, posse dissentire sine prædeterminatione; aliter cum illa non posset voluntas dissentire, quod falso imponi Thomistis conuenitur Alvarez de auxiliis disp. 94. num. 1. Posse igitur voluntatem prædeterminatam à Deo ad consensum in sensu diuiso dissentire, præcisè vocibus, aliud re non est, quam posse dissentire non consentiendo: posse vero dissentire in sensu composito est posse dissentire consentiendo simul. Nam

Nam sensus diuisus est, qui inter formas inconiungibiles diuidit vnam ab altera; sensus vero compositus qui vtramque coniungit. Ita Aluarez citatus & recentiores Thomistæ.

560 Vnde infero cum ipso, in voluntate nullam esse potestatem ad coniungendas formas inter se oppositas & inconiungibiles, quia id prorsus implicat. Vnde non est potestas ad coniungendam prædestinationem cum peccato finali, nec prædeterminationem ad consensum cum dissensu, quia hæc non minus implicat quam coniungere consensum & dissensum. Ita citatus Aluarez. Hinc respondent voluntatem in sensu diuiso posse dissentire etiam cum prædeterminatione ad consensum, non vero in sensu composito; & id sufficere creatæ libertati.

561 Hanc autem responsonem non satisfacere nostris argumentis. Probat primo. Quia posse dissentire in sensu diuiso est posse dissentire non consentiendo: voluntas autem vna cum prædeterminatione ad consensum non potest dissentire non consentiendo: ergo neque potest dissentire in sensu diuiso. Consequentia bona est. Maior expressa Thomistarum. Minor probatur. Quia voluntatem posse dissentire in sensu diuiso siue non consentiendo vna cum prædeterminatione ad consensum, est vel dicit posse coniungere prædeterminationem ad consensum cum dissensu & negatione consensus, vt omnibus sectionis præcedentis argumentis probatum est: id autem prorsus implicat non minus quam posse coniungere consensum cum dissensu: ergo voluntas non potest dissentire in sensu diuiso siue non consentiendo.

562 Secundo. Voluntas vna cum prædeterminatione ad consensum non potest dissentire in sensu diuiso, nisi

possit esse & constitui in sensu diuiso: cum prædeterminatione autem ad consensum non potest esse & constitui in sensu diuiso: ergo neque poterit dissentire in sensu diuiso. Maior perspicua est ex terminis, homo enim qui non posset esse & constitui in templo, neque posset orare in illo: similiter igitur qui non posset esse & constitui in sensu diuiso, neque posset in illo dissentire. Minor probatur. Si voluntas vna cum prædeterminatione ad consensum esset aut constitueretur in sensu diuiso implicaret: ergo non potest constitui, cum ad id quod implicat non detur posse. Antecedens probatur, quia si voluntas vna cum prædeterminatione ad consensum constitueretur in sensu diuiso, coniungeretur prædeterminatio ad consensum cum dissensu & carentia consensus; id implicat per vos: ergo Maior probatur. Quia si voluntas vna cum prædeterminatione ad consensum constitueretur in sensu diuiso, coniungeretur prædeterminatio ad consensum cum sensu diuiso: sensus autem diuisus, est dissensus cum negatione consensus: ergo coniungeretur prædeterminatio ad consensum cum dissensu & negatione consensus. Maior probatur, quia voluntas constituta in sensu diuiso coniungeretur cum illo: ergo etiam prædeterminatio ad consensum existens in voluntate coniungeretur illi: sicut forma existens in materia coniungitur illi, cui materia coniungitur, nec potest non coniungi.

563 Tertio ad libertatem opus est posse coniungere dissensum cum omni principio & requisito antecedenti, quod non est in potestate arbitrij ponere vel impedire: voluntas autem non potest coniungere dissensum cum prædeterminatione diuina ad consensum, quæ est principium antecedens vel requisitum

requisitum, quod non est in potestate arbitrij ponere vel impedire: ergo cum ea prædeterminatione non habet potestatem dissentiendi requisitam libertati. Maior probatur quia principium vel requisitum, quod non est in potestate arbitrij ponere vel impedire, si coniungibile sit cum dissensu, impedit ne voluntas cum eo coniungi possit dissentire: ergo impedit ne voluntas possit dissentire, cum posse dissentire nihil aliud sit, quam posse coniungi cum dissensu.

564 Denique quia prædeterminatio de qua differitur est decretum absolutum & efficax consensus, cui dissentire & resistere est prorsus impossibile etiam in sensu diuiso vt ostendimus sect. præcedenti in fine, & concedit Aluarez de auxiliis disp. 3 2 num. 15. atque adeo nulla cum eo stat potestas dissentiendi. Argumentum ibi propositum est, quod, & cætera omnia militant contra potestatem consentiendi in sensu diuiso; quia omnis potestas dissentiendi cum prædeterminatione ad consensum, est vel dicit potestatem coniungendi prædeterminationem cum dissensu, quod impossibile esse, est principium constans inter Thomistas, aliter diuina prædeterminatio esset indifferens vt coniungeretur tam cum consensu quam dissensu, quo donarentur nobis decreta indifferencia siue cum vtraque parte coniungibilia, quod idem est.

SECTIO III.

Indifferentia iudicij stante diuina prædeterminatione ad consensum non sufficit potestati dissentiendi.

565 CVM certum sit apud omnes, aliquam indifferentiam tam ad con-

sensum, quam dissensum, esse ad libertatem necessario requisitam: & cum in prædeterminatione, quippe ad vnum determinata, nulla sit; ad iudicium indifferens appellatur Thomistæ, docentes sufficere illius indifferentiam potestati dissentiendi, taliter vt stante tali iudicio, nec diuinitus possit creata voluntas necessitari ad operandum.

566 Quale autem sit hoc iudicium, quodnam illius obiectum, & quoniam modus tendendi in illud, desiderata claritate explicatum hæcenus à Thomistis non est. Vnum è tribus esse debet, vel iudicium de bonitate & malitia obiecti, aut conuenientia & disconuenientia; vel iudicium de eligibilitate vtriusque actus tam consensus quam dissensus, vel vtrumque, videlicet & iudicium de conuenientia obiecti, & iudicium de eligibilitate vtriusque actus. Nihil autem horum sufficere potestati dissentiendi:

567 Probatur. Primo, cū iudicio indifferenti cōponitur, voluntatē vna cum prædeterminatione ad consensum non posse dissentire: ergo indifferentia iudicij non sufficit potestati dissentiendi. Ant. probatur, quia cum iudicio indifferenti implicaret si voluntas vna cum prædeterminatione ad consensum dissentiret: ergo componitur cum iudicio indifferenti non posse dissentire, cum ad id, quod implicat, non detur posse. Antecedens probatur, quia si voluntas vna cum iudicio indifferenti & prædeterminatione ad consensum dissentiret, coniungeret prædeterminationem ad consensum cum dissensu: id prorsus implicat fatentibus aduersariis: ergo si cum iudicio indifferenti & vna cum prædeterminatione ad consensum dissentiret, implicaret.

X

Secundo

568 Secundo non minus, imo multo magis inconiungibilis est prædeterminatione ad consensum cum dissensu; quam religatio catenarum cum libertate: at non obstante iudicio indifferenti, qua homo cognoscit conuenientiam libertatis & disconuenientiam vinculoꝝ, impeditur illi potestas se constituendi in libertate: ergo non obstante iudicio indifferenti impeditur similiter potestas dissentiendi. Probatur consequentia, ideo homini religato impeditur potestas se constituendi in libertate, quia nec est in eius potestate rumpere vincula, nec ea cum libertate coniungere: similiter autem nec est in potestate hominis prædeterminati ad consensum prædeterminationem reiicere, nec eam cum dissensu coniungere: ergo neque posse dissentire.

569 Dices in homine vinculo non esse iudicium indifferens, quia non cognoscit libertatem sibi possibilem.

570 Contra quia pariter contendam neque in homine prædeterminato ad consensum esse iudicium indifferens, quia neque cognoscet sibi possibilem dissensum. Quod probo, quia, ideo homo vna cum vinculis non cognoscit sibi possibilem libertatem, quia in manu eius non est soluere vincula, nec ea coniungere libertati: in manu autem hominis prædeterminati ad consensum, non est reiicere prædeterminationem, nec eam coniungere dissensui: ergo neque cognoscet sibi possibilem dissensum: ergo neque habebit iudicium indifferens. Quod exemplo à Thomistis admissio facile est confirmare. Nam humanitas Christi D. ex vi vnionis hypostaticæ est impeccabilis: non ex alio capite, nisi quia deest illi iudicium indifferens ad peccatum: ideo autem deest illi iudicium indifferens, quia non po-

test cognoscere malitiam vel peccatum à se eligibile: non autem potest cognoscere malitiam vel peccatum à se eligibile, quia coniungere non potest vnionem hypostaticam cum peccato: ergo cum homo non possit coniungere prædeterminationem ad consensum cum dissensu, neque poterit cognoscere dissensum à se eligibilem: ergo neque habere iudicium indifferens.

571 Tertio. Indifferentia ex parte iudicij non fat est potestati dissentendi, nisi proxime expedita sit ad dissensum, si enim impedita sit, eodem quoque modo impedita manebit potestas dissentendi: itante autem prædeterminatione ad consensum impedita est indifferentia iudicij in ordine ad dissensum: ergo sufficiens non est potestati dissentendi. Maior certa est, nam proxima & expedita libertas non stat absque proxima & expedita indifferentia saltem ex parte iudicij tam ad consensum quam dissensum, etiam in sententia Thomistarum. Minor ergo probatur. Tunc aliqua indifferentia est impedita ad vnā partem quando est coniuncta cum aliquo inconiungibili cum ea parte: in homine autem prædeterminato ad consensum indifferentia iudicij est coniuncta cum aliquo inconiungibili cum dissensu, scilicet prædeterminatione ad consensum: ergo est impedita in ordine ad dissensum. Maior probatur, variis exemplis. Ideo enim indifferentia hominis oculos & librū habentis ad legendum impedita est defectu lucis, quia coniuncta est tenebris inconiungibilibus cum lectione libri. Insuper ideo humanitas Christi impedita est ad peccandum, quia coniuncta est vnioni hypostaticæ inconiungibili cum peccato. Præterea, ideo indifferentia nostræ voluntatis impedita

pedita est ad peccandum in patria, quia coniuncta est visioi beatæ inconiungibili cum peccato, idemque est de innumeris aliis: Tum ergo aliqua indifferentia est impedita adynam partem, quando coniuncta est cum aliquo inconiungibili cum ea parte.

572 Quarto ante omnem divinam prædeterminationem tam indifferentis est voluntas nostra, quam iudicium: indifferentia autem voluntatis ad dissentium penitus impeditur accedente prædeterminatione ad consensum, ut sectionibus præuntibus ostensum est: ergo & indifferentia iudicij. Probatur consequentia, ideo indifferentia voluntatis impeditur ad dissentium accedente prædeterminatione ad consensum, quia coniungitur prædeterminationi ad consensum inconiungibili cum dissentio: eidem autem coniungitur indifferentia iudicij: ergo pariter impeditur.

573 Quinto, ponamus gratiam sanctificantem esse inconiungibilem ex natura rei cum peccato, & Deum decreto absoluto efficaci & omnino antecedenti decernere eam perpetuo conservare. Vel ergo tunc posset in homine esse iudicium indifferentis ad peccandum, vel non? Si posset: ergo posset homo peccare non destruendo gratiam, atque adeo utrumque coniungere, quod implicat facta suppositione. Si non posset tunc esse in homine iudicium indifferentis, non ex alio capite, nisi quia non valeret homo destruere gratiam iustificantem inconiungibilem cum peccato: at homo decreto absoluto efficaci & omnino antecedenti prædeterminatus ad consensum non valeret destruere divinam prædeterminationem inconiungibilem cum dissentio: ergo neque posset habere iudicium indifferentis ad dissentium.

Sexto. Stante indifferentia iudicij, potest Deus negare concursum ad dissentium: imo contendo de facto illum negare in sententia aduersariorum, quia voluntatem efficacem concurrenti & prædeterminandi ad consensum comitatur voluntas efficax non concurrenti nec prædeterminandi ad dissentium; & aliunde nulla alia voluntas inefficax aut conditionata concurrenti ad dissentium admittitur à Thomistis in Deo: voluntas autem non potest dissentire negato illi concursu ad dissentium: ergo stante iudicij indifferentia, stare etiam potest, voluntatem non posse dissentire. Minor certissima est, implicat enim voluntatem concurrere negato illi concursu. Maior probatur. Tunc negatur concursus à Deo ad aliquem effectum, quando Deus voluntate efficaci non vult concurrere ad talem effectum: Deus autem stante iudicio indifferenti voluntate efficaci non vult concurrere ad dissentium, quando prædeterminat ad consensum: ergo negat concursum ad dissentium.

Septimo, quia posse dissentire, non est cognoscere obiectum dissentis, sed posse tendere in tale obiectum per actum dissentis: voluntas autem una cum prædeterminatione ad consensum non potest tendere in obiectum per actum dissentis, quin possit coniungere prædeterminationem ad consensum cum dissentio: id non potest, ut constat ex dictis: ergo neque dissentire etiam stante iudicio representante obiectum dissentis.

SECTIO IV.

Effugium potentia remota dissentendi vna cum prædeterminatione ad consensum præcluditur.

576 **I**nnuere videntur Thomistarum aliqui sufficere ad potestatem dissentendi potentiam remotam, quam retinet voluntas vna cum prædeterminatione ad consensum, quæ nihil est aliud, quam natiua virtus, quam secundum se habet voluntas, elicitiva dissensus, quæ non deperditur accedente prædeterminatione ad consensum. Non tribuo hoc effugium doctoribus Thomistis, qui rem bene norunt: illud præcludo, si forte aliquis huiusmodi latibulis protegitentauerit.

577 **P**rimo, quia si natiua virtus elicitiva dissensus sufficeret potestati dissentendi ad libertatem requisitæ; fieret inde Christum D. & beatos esse liberos ad peccandum, & posse peccare vna cum vnione hypostatica & visione beata: id autem quam absurdum sit non est qui non videat: ergo. Sequela probatur. Ideo voluntas vna cum prædeterminatione ad consensum est libera & potens dissentire, quia retinet natiuam virtutem elicitivam dissensus, quam secundum se habet: Christus autem & beati vna cum vnione hypostatica & visione beata retinent natiuam virtutem, quam voluntas humana secundum se habet elicitivam peccati: ergo Christus D. & beati essent liberi & potentes peccare: ea ergo virtus, nisi vndequaque expedita sit ad dissensum, sufficiens non est potestati dissentendi.

578 **Q**uod multiplici exemplo facile

est confirmare, nam homo compeditus retinet natiuam virtutem currendi quam secundum se habet, nec tamen vna cum compedibus liber est ad currendum, nec potens currere. Insuper clericus in sacris retinet natiuam virtutem ducendi vxorem; nec tamen vna cum ordine sacro liber est ad ineundum matrimonium, nec potens inire. Præterea homo cum oculis & libro in tenebris constitutus retinet natiuam virtutem legendi: nec tamen vna cum tenebris liber est aut potens legere: constans ergo est natiuam illam virtutem sufficientem non esse ad liberam potestatem dissentendi.

579 **S**ecundo. Quia in voluntate, etiam secundum se, nulla est potestas ad dissentendum vna cum prædeterminatione ad consensum: ergo nec posse dissentire. Antecedens probatur, nam potestas dissentendi vna cum prædeterminatione ad consensum, est potestas coniungendi prædeterminationem ad consensum cum dissensu: in voluntate autem, etiam secundum se nulla est potestas coniungendi prædeterminationem ad consensum cum dissensu, cum prorsus implicet ea coniunctio: ergo neque potestas dissentendi vna cum prædeterminatione ad consensum. Maior probata à nobis est tota hac disp. Confir. in intellectu nulla est virtus, etiam secundum se, ad cognoscendum sine specie impressa; neque in voluntate ad amandum sine cognitione: neque in causa necessaria ad operandum sine approximatione: ergo neque in voluntate ad dissentendum vna cum prædeterminatione ad consensum. Probatur consequentia: Antecedens enim notum est. Ideo in intellectu non est virtus ad cognoscendum sine specie impressa, neque in voluntate ad amandum

sine

sine cognitione, neque in causa necessaria ad operandum sine approximatione, quia si intellectus cognosceret sine specie impressa, aut voluntas amaret sine cognitione, vel causa necessaria operaretur sine approximatione, implicaret: etiam implicaret si una cum praedeterminatione ad consensum voluntas dissentiret: ergo nulla est potestas in voluntate, etiam secundum se, ad dissentendum una cum praedeterminatione ad consensum.

 SECTIO V.

Aliud effugium necessitatis consequentis concluditur.

79
 580 TEntarunt aliqui, impotentiam, dissentendi una cum praedeterminatione ad consensum non esse necessitatem antecedentem, sed consequentem, quae non obstat libertati, nec potentiae dissentendi antecedenter. Necessitatem autem consequentem, varie explicant. Primo Alvarez de Auxiliis disp. 22. & 25. ait eam esse necessitatem consequentem, quae subsequitur voluntatem causae Primae.
 581 Hic tamen opinandi modus facile ruit. Tum quia nulla esset necessitas antecedens contraria libertati creatae; cum nulla sit quae non supponat voluntatem causae primae scilicet Dei. Unde divisio necessitatis in antecedentem & consequentem à Patribus & Theologis approbata, falsa esset. Tum etiam, quia unio hypostatica & visio beata supponunt voluntatem causae primae: & tamen sunt necessitates antecedens: ergo ad necessitatem consequentem non sufficit supponere voluntatem causae primae. Tum denique quia necessitas antecedens est, quae est causa simpliciter consensus voluntatis, omnis enim causa suum an-

tecedit effectum; consequens vero quae subsequitur consensum: decretum autem praedeterminans ad consensum est causa simpliciter consensus: ergo necessitas orta ex illo est antecedens.

582 Confirmo primo, Ideo necessitas orta ex visione beata, vel unione hypostatica est antecedens, quia effectus oritur ab ipsis vel tanquam à causis vel tanquam à requisitis ad unum determinatis: consensus autem oritur a divina praedeterminatione, seu decreto praedeterminante ad consensum tanquam à causa vel saltem tanquam requisito ad unum determinato: ergo est necessitas antecedens. Urgeo necessitas orta ex divina praedeterminatione est ipsa praedeterminatio seu decretum: decretum est antecedens omnem liberam arbitrii nostri operationem: ergo & necessitas erit pariter antecedens: Cum nihil sit distinctum à decreto diuino arbitrium praedeterminante, Confirmo iterum, necessitas, quam ponere, vel impedire non est in manu mea est necessitas antecedens omnem meam liberam voluntatem: necessitas autem orta ex divina praedeterminatione talis est, quam ponere vel impedire non est in manu mea, sed in solius Dei beneplacito, cuius est liberum decretum: ergo est necessitas antecedens.

583 Hic tamen non grauabor aduertere, huiusce doctrinam dare nobis, quod argumenta nostra extorquere conabantur. Nam diuina praedeterminatio inducit necessitatem effectus quem praedeterminat: ergo praedeterminatio ad consensum inducit necessitatem consensus: ergo cum praedeterminatione ad consensum non stat potestas dissentendi. Quam consequentiam admittere adeo alienum est à Patribus Dominicis; ut non dubitauerint suum Magistrum

gistrum Banez eam consequentiam circa auxilium prædeterminans admittentem i. part. quæst. 23. art. 5. ad argumentum Xauelli, & 2.2. quæst. 10. art. 1. §. iam vero ad obiecti-
nem, vnanimes deserere, docentes voluntatem vna cum auxilio prædeterminante posse dissentire iuxta Tridentinum: ergo si idem non sit respectu decreti prædeterminantis, salua non poterit consistere libertas: necessitas ergo quæ è medio tollat potestatem dissentendi adscribenda non est decreto prædeterminanti consensum.

584 Alij ergo secundo necessitatem antecedentem explicant. Quæ scilicet voluntatem nostram determinat ad agendum per modum naturæ absque deliberatione, & cooperatione libera ipsius. Diuina autem prædeterminatio non determinat ad agendum per modum naturæ, sed cum deliberatione, & cooperatione libera voluntatis; nam determinat non solum ad substantiam actus, sed etiam ad modum libertatis.

585 Hæc tamen verba sunt. Quærimus enim quomodo possit consistere libertas cum determinatione antecedenti, quam impedire non est in nostra potestate, & ea posita non est in manu nostræ dissentire illi. Respondere autem stare libertatem, quia determinat cū deliberatione & modo libertatis est dare nobis quæstionem nouis terminis implicatam, quod vocant Summulitæ, Perere principium. Nec longè ab his distant alij respondentes, diuinam prædeterminationem non esse necessitatem antecedentem, sed consequentem, quia virtute continet consensum liberum. En quæstionem.

586 Vtramque responsionem sic vrgeo. Causa, vel requisitum, quæ antecedit

omnem arbitrij operationem, estque inconiungibilis cum dissensu, & connexa cum consensu, determinat per modum naturæ sine deliberatione voluntatis, & non continens virtute consensum liberum; vt patet in visione beata, & vnione hypostatica: diuina autem prædeterminatio antecedit omnem arbitrij operationem, estque inconiungibilis cum dissensu & connexa cum consensu: ergo determinat per modum naturæ sine deliberatione voluntatis, & non continens virtute consensum liberum.

Tertio alij, præcedentes solutio-
nes vacuas inuenientes, docent. 587
Necessitatem antecedentem esse illam, quæ oritur ex impossibilitate alicuius principij vel requisiti cum vno extremo libertatis: Consequentem verò, quæ oritur ex impossibilitate actuum inter se, videlicet consensus & dissensus. Decretum autem prædeterminans, aiunt, non esse necessitatem antecedentem, sed consequentem, quia impossibilitas vel inconiungibilitas illius cum dissensu oritur ex impossibilitate consensus, quem essentialiter infert, cum dissensu.

In hoc placet hæc responsio, quod
se ipsam intelligibilem præbet, & 588
quid sibi verba velint, non abscondit. Sed quo clarior est responsio, eo manifestius capitur argumentis nostris. Primò, quia diuina prædeterminatio ad consensum prioritate naturæ antecedit illum, fatentibus aduersariis. Vel ergo pro illo priori, vt distincta à consensu, est inconiungibilis ratione sui cum dissensu, vel non? si est inconiungibilis: ergo est necessitas antecedens, cum sit principium ratione sui inconiungibile cum dissensu. Si non est ratione sui inconiungibilis cum dissensu: ergo pro
pro

pro illo priori quantum est ex se, & ut distincta à consensu, potest coniungi cum dissensu: ergo nihil implicaret si acta coniungeretur. Quod si concedatur, habemus intentum decretorum indifferentium, siue coniungibilem ex se tam cum consensu quam dissensu.

589 Secundò, Principium essentialiter connexum cum amore, est inconiungibile cum odio, modo quo connectitur cum amore: prædeterminatio diuina ad amorem est per vos naturâ suâ, & essentialiter connexa cum amore: ergo est natura sua & essentialiter inconiungibilis cum odio. Maior patet tum in vnione hypostatica, & visione beata, quæ propter connexionem essentialem, quam natura sua habent cum amore Dei, sunt quoque ex se & natura sua inconiungibiles cum odio; tum in gratia sanctificante, quæ in sententia Thomistarum est natura sua inconiungibilis cum peccato, eo ipso quod connexa sit natura sua cum carentia peccati; tum etiam in prædeterminatione ad amorem quæ natura sua est inconiungibilis cum prædeterminatione ad odium, quia natura sua est connexa cum negatione illius; Tum insuper in lumine gloriæ, quod natura sua est inconiungibile cum peccato, quia natura sua connectitur visioni repugnanti peccato; tum præterea in habitibus virtutum; qui eo ipso, quod connexi sint cum motiui honesto, sunt ex natura sua inconiungibiles cum motiui turpi; tum etiam in intentione efficaci finis, quæ quia connexa est cum electione mediij, natura sua est inconiungibilis cum opposito electionis, idemque est de impio efficaci amoris respectu odij; Tum denique in præmissis, quæ eo ipso, quod connexa sint cum conclusione

inconiungibiles sunt cum opposito conclusionis: ergo ens, quodcumque illud sit, connexum natura sua cum aliquo termino, natura sua est inconiungibile cum opposito talis termini: prædeterminatio autem ad consensum est natura sua & essentialiter cum consensu: ergo & inconiungibilis cum opposito illius, scilicet dissensu.

Confirmatur. Ideo aqua natura sua est repugnans calori, & ignis frigiditati; quia aqua natura sua exigit frigiditatem oppositam calori, & ignis natura sua exigit calorem oppositum frigiditati; prædeterminatio autem ad consensum natura sua exigit consensum oppositum dissensui: ergo natura sua est repugnans dissensui, & non solum ratione termini.

Tertio. Principium essentialiter connexum cum consensu, ex se & natura sua implicat esse sine consensu: ergo ex natura sua est inconiungibile cum negatione consensus: ergo est necessitas antecedens respectu negationis consensus; sicut esset necessitas antecedens respectu dissensus, si natura sua esset inconiungibilis cum dissensu. Prima consequentia probatur, quia esse sine consensu, re nihil est aliud, quam esse cum negatione consensus: ergo quod implicat ex natura sua esse sine consensu, quoque implicat ex natura sua esse cum negatione consensus: ergo ea responsio non saluat libertatem respectu negationis consensus.

Quartò. Si prædeterminatio ad consensum coniungeretur cum dissensu & negatione consensus, implicaret: ergo ratione sui implicat coniungi. Antecedens est aduersariorum. Consequentia probatur, quia tunc non esset consensus: ergo non implicaret ratione consensus: ergo ratione sui.

Nec

Nec dicas, implicare non esse consensum stante prædeterminatione ad illum. Ego enim non contendo posse esse prædeterminationem ad amorem vel consensum, & non esse consensum; sed ad manifestandum inconiungibilitatem illius prædeterminationis cum dissensu & negatione consensus, argumentor ex suppositione quantumvis impossibili, quod frequentissimum est in Scholis. Sicut ergo ad statuendam connexionem, vel inconnexionem Dei cum possibilibus argumentantur Theologi ex suppositione, quod non essent possibilia, quæ suppositio impossibilis est: ita & nos ostensuri prædeterminationem divinam ad consensum esse ex se & natura sua inconiungibilem cum dissensu, argumentamur facta hypothese quod coniungeretur, implicaret; non ratione amoris, qui tunc non esset; ergo ratione sui.

 SECTIO VI.

Solvitur obiectio à divina prædefinitione petita.

593 **V**isum est Thomistis non paucis nostra hæc argumenta contra decreta prædeterminantia instructa, aut nihil convincere, aut deturbare decreta prædefinientia à nostris communiter admittenda. Quod probant, non tam ipsi, quam ex nostris illi qui eas prædefinitiones contrarias creatæ libertati censuerunt.

594 Ita argumentantur. Ideo prædeterminatio ad consensum tollit e medio libertatem, quia est prior consensu, & inconiungibilis cum dissensu: ergo. Maior constat ex dictis. Minor probatur, quia prædefinitio est indu-

ctius consensus & principiorum eius indifferentium ad utramque partem: ergo est prior consensu. Aliunde est essentialiter connexa cum consensu: ergo inconiungibilis cum dissensu. Vnde creata voluntas vnà cum prædefinitione ad consensum non potest dissentire, quia posse dissentire vnà cum illa, est posse illi coniungere dissensum, ut nos dicebamus de potestate dissentendi vna cum prædeterminatione ad consensum: sicut ergo implicat coniungere posse prædeterminationem ad consensum cum dissensu, ita & posse coniungere prædefinitionem implicabit. Cõfirmatur, quia non est in manu mea ponere vel impedire prædeterminationem ad consensum, & ea posita non possum illi coniungere dissensum: ergo destruitur libertas. Minor probatur, ideo in manu mea non est impedire prædeterminationem, quia est prior meo consensu, & inconiungibilis cum dissensu: prædefinitio autem est etiam prior, & inconiungibilis cum dissensu; ergo non est in manu mea eam impedire.

Ad pleniorum huius argumenti solutionem, duplex prioritas attendenda est, vna est prioritas per se, altera est prioritas per accidens. Illa igitur res est prior per se effectui, à qua pendet essentialiter effectus, ita ut, si existeret sine illa prorsus implicaret: & hoc pacto pendet consensus à prædeterminatione in sententia Thomistarum, & prædeterminatio est prior. Illa autem res est prior per accidens, à qua non pendet essentialiter effectus, nec implicaret si existeret sine illa. Quod si talis res pendeat essentialiter ab effectui, erit simul prior à quo per accidens effectui, & posterior per se natura illo; quia est principium essentialiter dependens ab effectui independente.

pendente. Quod planum est in actu imperante respectu imperati : actus enim imperans est prior à quo actu imperato , quia inducit illum ; non tamen est prior per se , sed per accidens , quia actus imperatus potuit existere sine imperante , quod si ita exstitisset nihil implicasset. Quia tamen actus imperans pendet ab imperato independente ab illo , etsi sit prior à quo per accidens , est tamen posterior per se natura. Idem dicimus de prædefinitione consensus , esse videlicet priorem à quo per accidens consensu , & posteriorem per se natura , quia pendet à consensu independente quem inducit.

596

Respondeo igitur distinguens maiorem. Ideo prædeterminatione ad consensum tollit è medio libertatem , quia est prior per se & inconiungibilis cū dissensu , concedo : quia est prior per accidens , nego. Et distinguo minorem. Prædefinitio est prior per se consensu nego : per accidens , concedo. Et nego consequentiam. Quia prædefinitio omnino per accidens se habet respectu mei consensus , nam ego consentire possum nulla stante prædefinitione , & si actu sine illa consentirem , nihil implicaret. Quod longè aliter contingit in prædeterminatione , quæ ita per se requisita est ad operandum , ut si consentirem sine illa , prorsus implicaret.

597

Ad confirmationem , concessa maiori , nego minorem. Ad cuius probationem distinguo maiorem. Ideo non est in manu mea impedire prædeterminationem , quia est prior per se consensu , concedo : per accidens , nego. Similiter distinguo minorem. Prædefinitio est prior per se , nego : per accidens , concedo. Et nego consequentiã. Quia principium per acci-

dens prius , si sit natura posterius , qualis est prædefinitio , cum sit dependens à meo consensu , potuit impediri dissensu. Sicuti possum ego actu odij impedire imperium efficax amoris ; quia tale imperium quantumvis per accidens amore prius , est tamen natura posterius , & pendens à meo consensu siue amore.

598

Instabis. Ego non possum impedire ne fuerit prædefinitio , nisi prioritate naturæ instructus sim prærequisitis ad utramque partem. In casu autem prædefinitionis , prioritate naturæ non sum instructus prærequisitis ad utramque partem : ergo nec possum impedire ne fuerit prædefinitio. Maior certissima est , quia non alia ratione impedire possum ne fuerit prædefinitio , nisi libere dissentiendo , non autem possum libere dissentire nisi instructus principiis ad utramque partem. Minor autem probatur. Quia in casu prædefinitionis , prærequisita ad utramque partem inducuntur à prædefinitione : ergo prioritate naturæ ante illam non possum esse instructus prærequisitis ad utramque partem.

599

Respondeo , concessa maiori negans minorem. Ad probationem distinguo maiorem : prærequisita ad utramque partem inducuntur à prædefinitione per accidens , concedo : per se nego. Et nego consequentiam. Quia prædefinitio est posterior prærequisitis ad utramque partem indifferentibus , cū sit imperium efficax eorum , dependens ab illis independentibus : unde prærequisita ad utrumque etiam per accidens inducantur à prædefinitione , prioritate naturæ antecedunt illam : inde voluntas cum illis est proximè potens dissentire , & consequenter

sequenter impedire ne vnquam fuerit prædefinitio. Quod longè aliter contingit in prædeterminatione, nam cum ista sit vnum ex prærequisitis simpliciter ad consensum, non potest esse natura posterior, omnibus prærequisitis; atque adeo nec potest supponere prioritate naturæ antecedentia omnia prærequisita ad dissentiendum, & impediendum ne fuerit prædeterminatione.

600 Instabis secundò. Prædefinitio per se inducit requisita, cum sit principium essentialiter cum illis connexum: ergo prærequisita per se inducuntur à prædefinitione. Pater consequentia, quia idem est prædefinitio per se inducere requisita, & requisita per se induci à prædefinitione; sicut idem est amare Deum & Deum amari à me. Hæc instantia æquiouoca est: quando enim dicimus prærequisita induci per accidens à prædefinitione, non intendimus esse accidentale & contingens prædefinitioni inducere illa, essentialiter enim est; at tantum contendimus, prærequisitis aduenire contingenter & per accidens, quod prædefiniatur, siue inducantur à prædefinitione: bene enim componitur, inductionem prærequisitorum esse intrinsecam & essentialiter prædefinitioni, & contingentem & accidentalem prærequisitis; sicut bene componitur, representationem esse essentialiter & intrinsecam cognitioni, & extrinsecam & contingentem obiecto.

601 Instabis tertio. Si positis omnibus prærequisitis ad vtramque partem tam ex parte Dei quam ex parte voluntatis creatæ, Deus prædeterminaret ad consensum,

vel illum decerneret decreto immediate per se ipsum applicante seorsim à requisitis, tolleretur libertatem: & tamen per accidens oriretur consensus ab ea prædeterminatione, aut decreto: ergo etiam si consensus per accidens oriatur à prædefinitione applicante ad consensum per prærequisita indifferentia, tollit libertatem; vel si non tollit, neque prædeterminatione.

602 Respondeo, me non componere libertatem cum prædefinitione, eo præcisè quod prædefinitio sit principium per accidens, sed quia est principium per accidens & natura posterioris prærequisitis ad vtrumque, quo pacto prioritate naturæ supponit potestatem dissentendi & impediendi ne vnquam fuerit prædefinitio: at quæcumque prædeterminatio vel decretum seorsim à requisitis & independenter ab illis applicans ad consensum, non supponit prioritate naturæ prærequisita ad dissensum, atque adeo nec potestatem impediendi prædeterminationem, aut decretum applicans immediate per se ipsum. Idcirco nullam admitto prædefinitioem, quæ non sit essentialiter dependens à prærequisitis ad vtrumque, & posterior natura illis. Quia aliter saluari non potest potestas impediendi principium ad vnum essentialiter determinatum, & inconiungibile cum opposito, & consequenter neque libertas.

SECTIO VII.

Solvitur alia obiectio desumpta à concursu gratia sanctificantis ad actus condignè meritorios preceptos.

603 **H**ÆC obiectio nostra etiam est, non Thomistarum, ad cuius plenior difficultatem duo supponenda sunt. Primum, gratiam esse principium efficiens actus condignè meritorij inconiungibile ex natura rei cum peccato. Secundum, Deum posse præcipere homini iusto actum condignè meritorium, v. g. Charitatis. His positis, ita se habet argumentum.

604 Homo sine gratia non potest operari actum condignè meritorium præceptum: cum gratia non potest nõ operari, & tamen liberè operatur: ergo licet homo sine diuina prædeterminatione non possit operari, & cum illa non possit non operari, liberè tamen operabitur. Maior videtur certa, nam actus condignè meritorius pendet essentialiter à gratia, vel saltem actio illius, cum ab illa oriatur vt supponimus, atque adeo non potest fieri sine gratia. Minor autem probatur. Quia si voluntas vnà cum gratia non operaretur actionem præceptam, coniungeret gratiam cum amissione actus præcepti, atque adeo cum peccato, quia omissio peccatum est: id implicat: ergo & posse vnà cum gratia non operari.

605 Hæc obiectio difficilis est, & in Tractatu de iustificatione & merito proprium sibi locum vendicat. Multa multi tentarunt, quæ ex professo librare non est præsentis instituti. Alij negant gratiam esse ex natura rei inconiungibilem cum peccato; alij verò,

esse principium actionis condignè meritoria præceptæ. Quia tamen utrumque minus conforme est iis, quæ à nostris Doctoribus perpetuo tradita sunt, nec argumentum præsens cogit ad aliquod eorum admittendum, libentes nunc admittimus suppositionem, scilicet gratiam esse ex natura rei cum peccato inconiungibilem, & & simul principium actionis condignè meritoria præceptæ etiam pro instanti determinato, quo pacto vrget præsens difficultas.

Suppono voluntatè dupliciter suos actus operari posse. Primò immediatè se ad eorum actiones determinando, secundò determinando, & applicando se & prærequisita per imperium efficax determinatum, & absolutum: vtroque tamen actus, imperantes, scilicet & imperatos operatur absolutè liberè, quia necessitas actus imperati oritur ex suppositione imperantis, quæ ponitur à voluntate potentè eam impedire. Hoc tamen discrimine oriuntur à voluntate actus impetrans, & imperatus, quòd prærequisita imperati applicantur, & determinantur ab imperante, prærequisita autem imperantis immediatè determinantur à voluntate. His positis, admitto libenter actionem amoris præceptam fluere quidem à gratia iustificante, determinata tamen tam ad existendum, quàm ad influendum per imperium efficax antecedens, ad quod non concurrat gratia sanctificans, sed solum auxilium indifferens tam ad imperium amoris, quo stat gratia, eiusque influxus in amorem, quàm ad imperium odij, quo destruitur gratia, & ponitur peccatum. Hinc

Respondeo, concessis præmissis, scilicet voluntatem sine gratia non posse operari actionem condignè meritoriam, & cum illa non posse non operari, & tamen liberè operari; negans

gans consequentiam. Disparitas est latissima in casu præcepti & diuinæ prædeterminationis. Nam in casu præcepti tam existentia gratiæ quàm influxus eius in amorem præceptum constituta sunt in manu voluntatis, prioritate naturæ indifferentis. Tum ad imperandum amorem præceptum, quo imperio determinatur gratia non solum ad existendum in instanti *A*, sed etiam ad causandum actionem amoris præceptam: Tum ad imperandum odium vel omissionem amoris, qua destruitur gratia & ponitur peccatum. At, quod sit, vel non sit prædeterminatio, non est in manu voluntatis, cum prærequisita sit ad omnem actum etiam imperantem, & ex mero Dei beneplacito donetur.

608 Instabis Primò, præceptum amoris etiam extenditur saltem indirectè ad illius imperium, quia sine illo poni non potest actio libera amoris præcepti: Vel ergo actio imperij oritur à gratia sanctificante, vel non? si non oritur: ergo imperium amoris non erit condignè meritorium. Si oritur: ergo non potest fieri sine gratia sanctificante; atque adeo neque libere. Respondeo actionem imperij non fluere à gratia sanctificante, sed à principijs indifferentibus; atque adeo ratione sui non esse condignè meritoriam, sed quatenus cum actione actus imperati constituit vnum actum moralem, sicut actus internus & externus.

609 Instabis secundò. Vel Deus potest vna cum amore præcipere mihi etiam actionem imperij fluentem à gratia sanctificante, vel non. Si potest: ergo stat libertas, etiam si actio imperij præcepta fluat à gratia, & non possit fieri sine ipsa. Si non potest: non videtur admitti à nobis casus in quo præsens difficultas agitur, quæ stat

in componenda libertate cum præcepto cuiusvis actionis condignè meritoria, siue imperantis siue imperatæ à gratia sanctificante procedentis. Respondeo. Posse Deum mihi præcipere actionem imperij fluentem à gratia sanctificante, si concedat principia indifferentia ad aliud imperium reflexum; secus verò si id prohibeat. Nec id est punctum difficultatis fugere, cum componantur à nobis actio præcepta & fluens à gratia ex natura rei inconiungibili cum peccato, & creata libertas, in quo stat punctum difficultatis. Aliud enim est, An possit Deus præcipere mihi pro instanti determinato actionem amoris fluentem à gratia inconiungibili cum peccato, aliud verò, An possit præcipere omnem actionem imperij fluentem ab eadem gratia. Licet secundum negetur à nobis, conceditur primum, quo saluatur quamcumque actionem fluentem à gratia posse à Deo in indiuiduo præcipi, quia nulla est, quæ non possit imperari alia actione à gratia non fluente.

Instabis tertio. Gratia per vos est simpliciter necessaria ad actionem condignè meritoriam præceptam: In eo autem qui amittit actionem condignè meritoriam præceptam non præcessit prioritate naturæ gratia: ergo nec potestas ad eam actionem eliciendam; Ergo amissio illius libera non erit neque culpabilis. Respondeo concessa maiori, distinguens Minorem, non præcessit gratia culpa ipsius, in cuius manu erat imperare actionem præceptam, & habere principium ad illam necessarium, scilicet gratiam, concedo: Absque ipsius culpa, nego. Et primum consequens similiter distingue: Non præcessit potestas ad actionem condignè meritoriam præceptam culpa eius, qui omittit illam, concedo: sine culpa ipsius, nego. Et nego vltimam

nam consequentiam. Nam sicut omis-
sio lectionis sacrae praeceptae libera es-
set & culpabilis etiam illi, qui careret
luce simpliciter necessaria ad legendum,
si in manu eius esset accendere
lucernam: ita omisio actionis prae-
ceptae libera est & culpabilis etiam
illi qui non habet gratiam requisita-
tam; quia in manu eius fuit illam
habere.

SECTIO VI.

*Solutura alia obiectio desumpta
ex libera adimplerione praecepti
moriendi impositi Christo Do-
mino.*

611 **D**Ocui Tractatu de Incarnatione,
Christo Domino impositum fu-
isse strictum moriendi praeceptum,
& vna cum praecepto liberè mortem
subiisse. Ex quibus obiici posset ita.

612 Christus D. vna cum praecepto mori-
endi non potuit non mori: & tamen
liberè mortem subiit, etiam si in manu
illius non fuerit ponere vel impedire
praeceptum, quia impositum non fuit
petente Christo, sed ex libero bene-
placito Patris, quod etiam admisi: ergo
quamuis voluntas vna cum prae-
determinatione ad consensum non possit
dissentire, liberè tamen consentiet,
etiam si in manu illius non sit ponere
vel impedire prae-determinationem.
Consequentia videtur omnino certa,
nam integra ratio, vnde arguitur à
nobis in diuina prae-determinatione
praeiudicium & iactura libertatis,
ea est, quia posita prae-determinatione
ad consensum non potest voluntas
vna cum illa dissentire, & in manu
illius non est eam ponere vel impe-

dire. Maior ergo probatur. Quia si
Christus vna cum praecepto potuisset
non mori, potuisset coniungere
omissionem mortis cum praecepto
moriendi: id non potuit: ergo. Mi-
nor probatur, quia omisio mortis
stante praecepto moriendi esset pecca-
tum: Christus non potuit peccare:
ergo neque coniungere omissionem
mortis cum praecepto moriendi.

613 Aliorum responsionibus omis-
Suppono primò, praecepta verè &
absolutè ligare subditos, quamuis, im-
bibant hanc conditionalem: *Donec à
Superiore dispensentur*. Res mihi est
certa: nam de facto absolutè astrin-
gimur legibus & praeceptis quamuis
in subdito sit potestas petendi dis-
pensationem & in superiore dispen-
sandi. Vnde praeceptum v. g. amoris
eliciendi in instanti *A*, illicitam red-
dit omissionem amoris antecedentem
& independentem à petitione &
consequutione dispensationis; non
verò consequentem. Nam licet posi-
to praecepto non possis absolute di-
cere absque peccato, nolo amare; po-
tes tamen dicere, volo dispensari, &
habita dispensatione, licitè dicere,
nolo amare. Vnde praeceptum amoris
solam reddit illicitam omissionem
amoris antecedentem ad dispensa-
tionem, non verò consequen-
tem.

614 Suppono secundò; in eodem in-
stanti reali posse componi pro diuer-
sis signis praeceptum obligans ad
amorem, eiusque dispensationem.
Ratio est, quia praeceptum est, vo-
luntas reddens illicitam omissionem
rei praeceptae quandiu non adiunga-
tur illi voluntas dispensandi: Dis-
pensatio vero est, voluntas reddens
licitam omissionem rei praeceptae sub-
sequentè ipsam: voluntas autè volens
illicitam omissionem antecedentem &
independen-

independentem à noua Superioris voluntate; & voluntas volens omissionem subsequenter, & ab ipsa dependentem, licitam, non opponuntur inter se: sicut neque opponuntur, omissionem actus præcepti antecedenter ad dispensationem esse peccatum, & consequenter non se. His positis.

615 Respondeo. Negans maiorem, quia Christus vnà cum præcepto moriendi potuit petere dispensationem, eamque obtinere, iuxta illud Matth. 16. *An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modò plus quàm duodecim legiones Angelorum?* Et dispensatione, obtenta potuit non mori. Ad probationem, concessa maiori, nego minorem. Ad cuius probationem distinguo maiorem, ommissio mortis antecedens dispensationem est peccatum, concedo: subsequens, nego. Et concessa minori, nego consequentiam. Hinc clarissima apparet disparitas inter diuinam prædeterminationem, & præceptum moriendi impositum Christo: nam homo vnà cum prædeterminatione non potest euadere illius efficaciam; Christus verò vnà cum præcepto potuit euadere, media dispensatione, illius obligationem.

616 Instabis primò. Præceptum conditionatum non obligat ante positionem conditionis, sicut nec promissio aut contractus conditionati: præceptum autem moriendi impositum Christo fuit conditionatum, videlicet nisi petatur & obtineatur dispensatio: ergo non obligauit antequam intelligeretur Christus nolens petere dispensationem: ergo pro priori naturæ, quo præceptum antecessit voluntatem liberam Christi tam petendi quàm non petendi dispensationem,

nulla fuit obligatio moriendi. Vnde fieret primò, petente Christo & obtinente dispensationem, nullam præcessisse obligationem moriendi; quia hæc ad sui existentiam essentialiter exigeret positionem conditionis, scilicet nolitionem dispensationis, quæ petita & obtenta dispensatione non esset, & consequenter neque obligatio. Secundo fieret, inanem futuram dispensationem, Christo illam petente, quia petita & obtenta dispensatione nullum esset, nec fuisset præceptum aut obligatio moriendi; frustra ergo esset dispensatio.

Hæc instantia turbauit multos, qui 617 naturam illius conditionis, *donec dispenseris*, imbitam in præceptis, finistrè intellexerunt. Illa enim conditio non est suspensiuæ obligationis, sed, vt ita dicam, euasiuæ illius. Et enim de facto stat obligatio & præceptum de non contrahendo matrimonio in gradibus prohibitis, donec dispenseris: nec tamen ea conditio suspendit obligationem. Quod longè aliter contingit in conditione suspensiuæ significata particula *si*, nam præceptum sub hac conditione non obligat ante illius positionem; sicut nec contractus, aut promissio sub eadem conditione: vnde sicut promissio centum si nauis venerit, non obligat ante aduentum nauis; ita nec præceptum nauigandi Romam, si nauis stet in portu, obligat non stante nauis.

Respondeo igitur distinguens maiorem. Præceptum conditionatum 618 conditione suspensiuæ non obligat ante positionem conditionis, concedo: præceptum conditionatum conditione euasiuæ obligationis, nego. Et distinguo minorem, præceptum moriendi Christo impositum fuit conditionatum conditione suspensiuæ, nego: euasiuæ obligationis, concedo.

cedo. Et nego consequentiam.

619 Instabis secundò, dispensatio est conditio, vt non obliget præceptum, siue vt licitè omitti possit res præcepta: ergo carentia dispensationis erit conditio, vt obliget præceptum, & ne licitè omitti possit res præcepta. Respondeo, dispensationem non esse conditionem, vt non obliget præceptum; nam præceptum semper obligat, ne antecedenter ad dispensationem omittatur res præcepta, quæ obligatio nec cessat nec tollitur dispensatione, sed euaditur, constituendo nouum statum, in quo res præcepta, quæ antecedenter ad dispensationem licitè omitti non poterat, consequenter ad illam licitè omitti possit.

620 Instabis tertio contra suppositionem secundam, in qua diximus, posse pro eodem instanti reali componi præceptum & dispensationem illius. Nā præceptum ponit obligationem pro instanti A, v.g. dispensatio verò tollit obligationem in eodem instanti: in vno autem & eodem instanti non potest poni obligatio, & tolli; aliter esset, & non esset: ergo neque poterunt pro vno & eodem instanti componi simul præceptum eiusque dispensatio, cum titulo oppositionis contradictoriæ nõ possit res simul esse, & non esse. Respondeo, præceptum ponere quidem obligationem, ne omittatur res præcepta antecedenter ad dispensationem, quæ obligatio manet toto instanti reali; dispensatio verò nec tollit, nec aufert eam obligationem, sed illi coniuncta, vt nuper dicebamus, constituit nouum statum, in quo omissio, quæ antecedenter semper illicita est, consequenter licitè poni valeat. Vnde non sequitur eandem obligationem poni, & destrui; aut esse, & non esse; sed euadi dispensatione.

Instabis quartò. Obligatio præcepti non euaditur sola petitione dispensationis, sed consequitione illius: hæc autem impossibilis fuit Christo de facto: ergo & obligationem euadere. Minor probatur, quia de facto extitit in Patre voluntas efficax non dispensandi: cum ea autem voluntate implicat dispensatio: ergo. Respondeo, concessa maiori negans minorem. Ad probationem distinguo maiorem; de facto extitit in Patre voluntas efficax non dispensandi antecedenter ad voluntatem Christi, qua noluit petere dispensationem, nego; imò fuit voluntas conditionata concedendi si peteret, vt ex Matthæo expendebamus num.... consequenter ad nolitionem petendi dispensationem, concedo. Et nego consequentiam. Quia Deum velle antecedenter concedere dispensationem si petatur, & nolle eam ponere ex suppositione quòd non petatur, non impedit potuisse Christum eam petere, & obtinere.

DISPUTATIO XI.

Cum decreto prædeterminanti ostenditur, neque stare auxilium sufficiens, neque vota, iuramenta & contractus, neque graues aut leues tentationes.

621 **V**trique disputantes constanter admittunt diuisionem gratiæ auxiliantis, insufficientem, & efficacem. Sufficiens est, qua potest

potest voluntas operari, actu tamen non operatur. Efficax verò est, qua voluntas & potest, & actu operatur. Vtraque igitur sententia contendit, prædictam diuisionem ab opposita destrui. Thomistica enim existimat nostram sententiam destruere gratiam efficacem: nostra autem existimat sententiam contrariam destruere gratiam sufficientem: intentum nostrum priùs probabimus, & deinde obiectionibus occurremus.

 SECTIO I.

*Cum decreto prædeterminante
non stat auxilium
sufficiens.*

623 **I**Ta argumentor. Auxilium sufficiens est illud, quo voluntas potest, actu tamen non operatur: atqui admissio decreto prædeterminante necessaria ad actu operari, non datur auxilium, quo voluntas possit, actu tamen non operatur: ergo neque dabitur auxilium sufficiens. Maior est definitio auxiliij sufficientis, ab omnibus Theologis probata, etiam aduersariis: Ad minoris clariorem probationem supponamus, Deum suo decreto efficaci prædeterminasse voluntatem ad peccatum, & illam esse peccaturam. Iam minor illa probatur, primò ad hominem contra aduersarios, ex S. Thoma, qui. 1. 2. quæst. 9. articul. 6. ad 3. ait: *Sine hac essentiali motione homo nequit aliquid velle.* Et ibidem quæst. 109. art. 1. corpore. *Quantumcumque natura aliqua corporalis, vel spiritalis ponatur perfecta, non potest in suum actu prodire, nisi moneatur à Deo.* Et art. 4. corpore.: *nulla res creata potest*

in quemcumque actu prodire, nisi virtute motionis diuina. His autem testimoniis, probant Patres Dominicani suum decretum prædeterminans: ergo homo sine prædeterminatione, ad amorem verbi g. non potest amare Deum: ergo neque habet auxilium sufficiens; aliter posset amare Deum, siquidem auxilium sufficiens dat posse, quamuis non det actu operari.

624 Probatur secundò eadem minor: Homo sine prædeterminatione diuina habet auxilium sufficiens, aliter non posset adimplere præcepta: at si decretum prædeterminans esset necessarium ad actualem adimpletionem præcepti, non posset homo sine illo adimplere præceptum: ergo neque haberet auxilium sufficiens. Minor probatur, quia si homo adimpleret præceptum sine decreto diuino prædeterminante, implicaret per vos: ergo sine illo non potest adimplere. Probatur consequentia, quia ad id quod implicat non datur posse: sed implicat per vos adimpletio præcepti sine decreto prædeterminante: ergo sine illo non datur posse adimplere.

625 Tertio. Præcepto adstringimur ad actualem illius adimpletionem: ergo qui non habet necessaria ad actualem adimpletionem, non potest esse reus præcepti: sed decretum prædeterminans est per vos necessarium ad actualem adimpletionem præcepti: ergo secluso decreto prædeterminante non potest quis reus esse præcepti: sed dum homo peccat non est decretum prædeterminans actualem adimpletionem præcepti: ergo neque poterit reus esse præcepti, atque aded transgressio præcepti nõ poterit in pœnam imputari. Primum antecedens est certissimum, nam sola actuali adimpletione satisficit præcepto, & sola omis-

sione actualis adimpletionis transgreditur. Prima consequentia probatur, quia qui non habet necessaria ad actualem adimpletionem præcepti, iuste, & rationabiliter excusatur ab illius adimpletione: sic qui non habet pecuniam necessariam ad actualem restitutionem, iuste, & prudenter excusatur ab obligatione restituendi, nec peccat non restituens. Insuper, qui non habet copiam Confessarij necessariam ad actualem adimpletionem præcepti annuæ confessionis, iuste excusatur ab obligatione confitendi, nec peccat omittens confessionem, quamdiu non est copia Confessarij: ergo similiter excusandus erit ab obligatione actualis adimpletionis præcepti, qui non habet ab illam necessaria.

626 Quartò. Astrictus ad actualé præcepti adimpletionem sic præuenitur à Deo sufficientibus ad illam, vt non stet per Deum defectus adimpletionis, neque per ipsum absit bona operatio, iuxta illud Ecclesiastici 15. *Ne dixeris, per Deum abest*: si autem decretum prædeterminans necessarium esset ad actualem præcepti adimpletionem, per Deum staret defectus operis præcepti: ergo, Decretum prædeterminans non est necessarium ad actualem præcepti adimpletionem. Maior, & consequentia à viro Theologo negari non possunt. Probat minor. Stet per Deum defectus decreti prædeterminantis necessarij ad actualem operationem præceptam: si quidem existentia, & defectus talis decreti non pender à libito voluntatis, sed à solo Deo: ergo stat per Deum defectus operationis præceptæ. Probat consequentia. Defectus decreti prædeterminantis est connexus essentialiter cum defectu operationis præceptæ, nam implicat cum defe-

ctu talis decreti componi operatione præceptam: at per quem stat defectus principij connexus essentialiter cum defectu operis, stat etiam defectus operis; nam per ipsum stat, quod detur connexio essentialis cum defectu operis: per quem autem stat connexio essentialis cum defectu operis, etiam stat defectus operis, sic defectus lucis stat per eum, per quem stat defectus solis; & defectus operis, per quem stat defectus actionis ad opus.

Confirmatur. Demus, actum præceptum fieri per actionem distinctam ab actu, vt plerique tuentur: Planè si per Deum staret defectus talis actionis, etiam staret per Deum defectus talis actus, quamuis actio non pertineat ad posse, sed ad actualiter agere voluntatis, quia defectus talis actionis essentialiter connexus est cum defectu talis actus: at tam essentialiter est connexus defectus decreti prædeterminantis actionem illam cum defectu talis actionis, quam defectus talis actionis, cum defectu talis actus: ergo si per Deum staret defectus decreti prædeterminantis, etiam staret per ipsum defectus actionis, quamuis decretum prædeterminans pertineat ad actualiter agere voluntatis. Vtius urgeo. Per Deum stat quod non existat actio diuinæ prædeterminationis in opus præceptum, quia stat per ipsum, quod non existat prædeterminatio diuina, siue decretum actualiter agens opus præceptum: ergo per ipsum stat, quod non existat actio voluntatis in opus præceptum. Nam actio voluntatis indiuisa est, imo eadem realiter cum actione decreti prædeterminantis.

Confirmatur iterum, & probato stare per Deum defectum operis præcepti,

cepti, vt non stet per voluntatem creatam talis defectus. Nam per voluntatē creatam non stat defectus antecedens decreti prædeterminantis necessarii ad opus præceptum: posito autem tali defectu antecedenti decreti prædeterminantis, seu in sensu composito illius, non stat vitio voluntatis defectus operis præcepti; cum non possit componere opus præceptum cum defectu diuinæ prædeterminationis: ergo non stat vitio voluntatis defectus operis præcepti. Etenim non est vitium voluntatis, quod defectus operis præcepti existat compositus cum defectu diuinæ prædeterminationis, quia opus præceptum non potest componi cum tali defectu, neque est eius vitium, quod defectus operis præcepti existat diuisus à diuina prædeterminatione, quia non est in eius potestate existentia decreti prædeterminantis, cum qua opus præceptum existat præceptum. Qua igitur ratione stabit vitio voluntatis defectus operis præcepti? quandoquidem requisita necessaria non habet, neque vt agat opus præceptum compositum cum decreto prædeterminanti, neque ab eo diuisum.

629 Virgeo: tunc stat per voluntatem defectus operis, quando ad existentiam operis tantum desideratur velle voluntatis: at deficiente decreto prædeterminanti non desideratur ad existentiam operis solum velle voluntatis, sed etiam existentia diuinæ prædeterminationis independens à libito voluntatis: ergo tunc non stat per voluntatem defectus operis. Rursus, defectus operis non est à voluntate, quando deficit aliquid propriè requisitum ad opus, quia eius defectus est causa adæquata defectus operis, sicut defectus combustionis in igne Babilonico non fuit ab igne, sed à Deo, à

quo fuit defectus concursus generalis, & decreti prædeterminantis ad comburendum: ergo cum defectu decreti prædeterminantis, non erit à voluntate defectus operis. Vnde mirari non est quod refert Ledesma *de auxiliis* art. 14. in *ultima probatione conclusionis*; Hoc argumento Fr. Ioannem Vincentium inter Dominicanos illustrem Theologum, & inter Salmanticenses Magistrum, sapientissimum, adductum fuisse, vt à suis recederet, & cum nostris Theologis prædeterminationes ad agendum necessarias aspernaretur.

 SECTIO II.

Responsiones aduersariorum præcluduntur.

630
 PRIMO respondent cum Alvarez de Auxiliis disp. 18. num. 20. & disp. 22. num. 23. & disp. 23. num. 30. Voluntatem seclusa diuina prædeterminatione habere necessaria ad posse, quamuis non habeat necessaria ad actu adimplere præcepta: nam diuina prædeterminatio non est necessaria ad posse, sed ad actu adimplere præcepta; atque adeo sine diuina prædeterminatione datur auxilium sufficiens. Quod duplici exemplo confirmant. Primum, quia licet albedo sit necessaria, vt homo actu sit albus, tamen non est necessaria, vt possit esse albus: Secundum, quia licet lux necessaria sit, vt homo actu videat; non tamen est necessaria, vt possit absolutè videre.

631
 Hæc tamen responsio à nostris argumentis præoccupata iam est, vtique probantibus non posse arbitrium absque decreto prædeterminanti operari

rari: In ea tamen hoc maxime urget, eum scilicet, qui teus est transgressionis præcepti, non habere sufficientiam de actualem præceptorum adimpletionē. Incredibile enim videtur Deum non tribuere sufficientiam ad agendum quod præcipit: & obligare hominem ad id, ad quod vires sufficientes non habet: Præcipit autem Deus actualem præceptorum adimpletionem, ad eamque hominem obligat: ergo tribuit sufficientiam ad illam. Quod si prædictum auxilium non sufficit ad velle, sed tantum posse, atque adeo non erit illi vitio verendum, quod non conuertatur, neque exequatur opera præcepta.

632 Nec satisfacit responsio tertio, & quarto argumento, eiusque confirmationibus. Etenim quamvis prædeterminatio diuina non spectaret ad velle, sed ad posse, tamen vt defectus actualis operationis staret per voluntatem, deberet diuina prædeterminatio constitui in potestate voluntatis, aliàs defectus actualis operationis illi vitio verti non posset: vt conuincit exemplum actionis: quamvis enim actio distincta ab actu pertineat tantum ad actu agere, si tamen ea actio non ita esset in potestate voluntatis, vt per ipsam staret defectus actionis, neque posset stare per eandem voluntatem defectus ipsius actus: ergo cum defectus prædeterminationis non staret per voluntatem, neque defectus actus per ipsam stabit.

633 Verum ad clariorem nostræ doctrinæ veritatem, illam exemplis ab ipso Aluarez adductis illustremus: Non potest stare per me, quod non sim albus, aut quod non videam albedinem, si per me non staret quod non sit albedo necessaria, vt sim albus, aut quod non sit lux necessaria, vt actu videam, neque enim stat per Æthiopem quod

albus non sit; neque per me stat quod media noctis caligine, non distinguam obiecta, quamuis albedo, & lux in sententia Aluarez non sint necessaria ad posse, sed ad esse: ergo neque stabit per me, quod actu non adimpleam præceptum, si non stat per me, quod non sit decretum prædeterminans necessarium ad actu adimplere præceptum, quamuis non esset necessarium ad posse. Confirmatur: Non potest stare per me defectus auditionis Sacri, aut confessionis, nisi per me staret Sacerdotem non actu celebrare, aut absolueret, aliter amissio Sacri staret vitio populi, nolente Parocho celebrare, neque absolueret, quod dici non potest: ergo neque poterit per me stare defectus præcepti, nisi per me staret defectus decreti prædeterminantis, simpliciter requisiti ad executionem operis præcepti.

Et ratio à priori est; quia aliud est rem esse absolute possibilem, aliud est rem esse mihi possibilem, seu mea potestate, & arbitrio possibilem: potest quidem res esse absolute possibilem, quamuis non sit in mea potestate, & arbitrio aliquid necessarium ad esse rei, dum illud sit in potestate & arbitrio Dei, aut alterius causæ: at verò non potest esse mihi possibilem, seu in mea potestate, & arbitrio, si necessaria ad existentiam rei in mea potestate, & arbitrio non sunt, vt superiora demonstrant; nam rem esse possibilem complectitur essentialiter esse possibile quidquid est necessarium ad existentiam illius: ergo rem esse mihi possibilem, seu in mea potestate, & arbitrio possibilem, essentialiter complectitur, esse mihi possibile quidquid est necessarium ad existentiam rei: Eadem enim quæ importat

possibilitas absoluta rei, importat
possibilitas illius mihi comparata:
ergo dum non est in meo arbitrio, &
potestate possibilis diuina prædeter-
minatio, non est possibilis meo arbi-
trio seu potestate actus.

635 Rem totam hoc argumento colli-
go. Tunc defectus alicuius operis stat
per aliquem, quando per ipsum stat
defectus rei simpliciter ad opus re-
quisitæ, vt superiora exempla demon-
strant: non autem stat per me defe-
ctus diuinæ prædeterminationis sim-
pliciter ad opus requisitæ: ergo ne-
que stabit per me defectus operis; at-
que adeo ommissio præceptorum ope-
rum non erit homini ad pœnam im-
putanda, cum per ipsum non stet de-
fectus requisitæ.

636 Secundò respondent cum eodem
Aluarez disp. 79. num. 2. & 3. Homi-
nem transgredientem præceptum ha-
bere auxilium incompletè sufficiens,
non verò sufficiens completè, quia
diuina prædeterminatio non requiri-
tur ad posse completum, cum sit
complementum potentia. Auxi-
lium autem incompletè sufficiens,
aiunt esse absolute sufficiens, nam vt
causa sit sufficiens producere effectū,
satis est adesse virtutem actiuam effe-
ctus, quamuis desit aliqua conditio,
seu applicatio ad agendum requisita.
Nam potentia visua est sufficiens ad
videndum, quamuis absit lux, quæ
est conditio necessaria ad videndum
actu.

637 Hæc tamen responsio solis verbis à
præcedente fecernitur, quare eisdem
iaculis ferienda est. Primò, quia non
potest per me stare defectus operis,
quin per me stet defectus comple-
menti, seu requisiti, aut applicatio-
nis simpliciter ad opus: per me au-
tem stare non potest defectus talis
complementi applicationis, aut re-

quisiti: ergo neque defectus operis.
Minor est aduersariorum. Maior con-
stat ex dictis. Quis enim prudens im-
putabit mihi, quod non videam sine
luce, quæ non est in mea potestate? aut
quare nequior erit homo non videns,
quia ei subtrahitur lux, quam homo
non videns, quia ei eripiuntur oculi,
vel nubecula impediuntur: si vtrum-
que necessarium est ad videndum,
& neutrum est in hominis pote-
state.

638 Confirmatur. Finge Principem præ-
cipientem seruo accensam facem ma-
nu tenenti Valentia existenti, vt stans
Valentia comburat papyrum Romæ
existentem: & aliunde seuerè suppli-
cia minantem, si non comburat. Quis
Principem ira præcipien-
tem, & contra illius crudelitatem
non seuerè? idem autem continge-
ret Deo in sententia aduersariorum:
ergo. Minor probatur, quia illi seruo
sola deesset applicatio, requisitum,
aut complementum simpliciter ad
comburendam papyrum, quæ est con-
ditio supponens adæquatam facis ac-
censæ virtutem actiuam comburendi:
sed tamen quia Princeps præciperet
seruo comburere papyrum prohibita
approximatione, seu complemento,
irridendus, & iniquus censeretur: er-
go cum Deus præcipiat adimpletio-
nem præcepti, prohibens aliunde di-
uinam prædeterminationem, seu ap-
plicationem, aut complementum,
simpliciter requisitum, non minus
quam approximatō illa ad com-
burendum, irridendus, & iniquus
esset.

639 Finge secundò, Principem ita cum
seruo paciscentem. Si media nocte
hunc librum legeris, libertate dona-
beris, sin minus, morieris. Huius-
modi Princeps iniquus esset, præci-
piens seruo legere librum sine luce,
quæ

quæ solum est conditio ad legendum, si in mediis tenebris lucernam accendere non esset in potestate serui, sed in solius Domini beneplacito, & eam dum præcipit, prohiberet, & negaret: ergo iniquus esset Deus, si mihi præciperet actualem præceptorum obedientiam sine diuina prædeterminatione simpliciter requisita, & in solius Dei beneplacito constituta. Insuper ad cælum digito pertingendum sola deest nobis applicatio, seu complementum virtutis tangendi: & tamen Deus iniquus esset, si præciperet mihi digito pertingere cælum, prohibita aliunde approximatione, seu complemento in solius Dei beneplacito constituto: ergo similiter esset Deus iniquus, si prohibita applicatione, seu complemento prædeterminationis, quæ non est in mea potestate, præciperet mihi actualem præceptorum obedientiam.

640 Secundò, Deus præcipit actualem adimplerionem præceptorum, & aliunde negat diuinam prædeterminationem: implicat autem actualis adimplerionis mandatorum vnà cum negatione prædeterminationis: ergo Deus præcipit mihi rem impossibilem. Qua ergo lege tenebimur obedire Deo præcipienti res non minus implicantes, quàm Chymæra? Et vnde poterit Deus sufficientiam conferre ad effectus implicantes, quos nec ipse efficere valet?

641 Tertio, nullus potest proxime, & completè obligari ad id, ad quod non est proximè, & completè potens: arbitrium autem sine diuina prædeterminatione non est proxime completè potens ad actualem præceptorum obedientiam: ergo neque poterit ad illam proxime, & completè obligare. Maior est certa, quia sicut obligatio remota, & incompleta supponit po-

tentiam remotam, & incompletam, ita proxima, & completa supponit potentiam proximam, & completam. Minor autem est aduersariorum, & consequentia clara. Ex qua iterum infero, hominem sine diuina prædeterminatione operis præcepti excusandum esse ab omni obligatione præcepti, quia potestas remota, siue impedita excusat à peccato, vt patet in homine impedito ad soluendum votum.

Confirmatur, homo in carcerem detrusus, retinet adequatam potentiam audiendi Sacrum: sed tamen quia prohibetur illi approximatō, seu complementum, quod non est in eius potestate, excusatur à peccato, non assistens Missæ: ergo quamuis homo retineat adequatam potentiam adimplendi præcepta, si tamen illi prohibetur applicatio seu complementum, excusabitur à peccato, quamdiu in eius potestate constitutum non sit: Firmat Augustinus de natura & gratia cap. 26. his verbis: *Oculus corporis etiam plenissimè sanus, nisi candore lucis adiutus, non potest cernere.* Ergo neque homo sine diuina prædeterminatione poterit adimplere præcepta. Consequentia est clara, nam sicut lux est conditio, seu complementum virtutis, ita diuina prædeterminatio.

Respondent tertio. Per hominem stare defectū operis præcepti, quia per ipsum stat defectus prædeterminationis, quia Deo illam offerente homo suis peccatis illam impedit: sicut staret per hominem non volare, si Deo offerente alas, illas homo respueret. Hæc tamen solutio contraria omnino est iis, quæ frequenter de prædeterminatione Thomistæ docuerunt. Eam scilicet ex solo Dei beneplacito pendere, & non esse quærendam rationem,

nem, cur his detur, & negetur illis: Quibus plena sūt Thomistarum scripta. Deinde displicet primò, quia ante primum peccatum hominis, & Angelorum, nullum præcessit peccatum, quo impediretur prædeterminatio ad obseruantiam mandatorum: ergo per eos transgressores præcepti non stetit defectus diuinæ prædeterminationis.

644 Neque satisfacies, dicens stetisse per illos, quia non se disposuerunt ad impetrandam talem prædeterminationem; non inquam, satisfacies, quia ad dispositionem impetratoriam diuinæ prædeterminationis necessaria fuit noua prædeterminatio; aliter Deus non fuisset causa prima illius, si poneretur, & Deus non prædeterminaret. Vel ergo illa prior prædeterminatio deficit absque culpa hominis, vel non? si deficit absque culpa hominis, etiam dispositio absque culpa deficit, & consequenter obseruantia mandatorum. Si verò defectus talis prædeterminationis est homini culpabilis, ideo est, quia ad eam prædeterminationem vitio hominis deficit eius dispositio. Vel ergo ad istam secundam dispositionem necessaria est prædeterminatio; aut non? si necessaria est, idem instauratur argumentum; nam vel deficit absque culpa hominis, aut non? si primum: ergo absque culpa etiam deficit dispositio, & consequenter opus præceptum. Si secundum: ergo ad eam determinationem deficit dispositio nullam prærequirens diuinam prædeterminationem. Quo vel habemus intentum, scilicet primum actum liberum esse à voluntate sine prædeterminatione; vel abeundum est in infinitas dispositiones, quod absurdissimum est.

645 Secundo, quia exemplum alarum ineptum est ad præsens institutum,

tum quia alæ ad volandum offeruntur infallibiliter tribuendæ acceptationi antecedenti, & independenti ab elargitione alarum absoluta: nulla autem est operatio antecedens hominis, cui infallibiliter subsequatur prædeterminatio, aliter prima operatio nostra esset, & non determinantis Dei: Tum etiam, quia alæ non sunt necessariæ ad acceptandum alas, sed ad volandum: prædeterminatio autem non solum est necessaria ad obseruantiam præcepti, sed etiam ad omnem aliam dispositionem antecedentem. Quod si alæ essent necessariæ etiam ad acceptandum alas, non staret per hominem non volare, neque acceptare, quandiu Deus non præueniret homini alas: ergo non stabit per hominem non obedire præceptis, nec ad illud se disponere, quandiu non prouideat Deus prædeterminationem.

SECTIO III.

Soluntur obiectiones.

Obiicies primò. Nostrum argumentum obiectum fuisse à Pelagianis contra sanctum Augustinum. 646 Nam vt refert lib. 2. retractationum cap. 67. ideo scripsit librum de correptione, & gratia, quia erant qui obiiicerent: si obedientia præceptorum à Deo est, neminem corripendum, cum Dei præcepta non seruat, sed pro illo tantummodo orandum, vt Deus obedientiam donet. Falsum esse antecedens ostendimus disp. 7. num... & facile deprehendet, qui attentè legerit Augustinum de correptione & gratia, vbi totus incumbit in propugnanda necessitate gratiæ contra Pelagianos;

lagianos; qui malè supponentes, non semper nobis assistentem, & promptam esse obseruantiam mandatorum; obiiciebant Augustino, corripiendos non esse homines qui præcepta non seruant, quippe destituti gratia simpliciter ad obediendum, iuxta Augustinum necessaria. Quibus respondet Augustinus *de correptione, & gratia* corripiendos quidem esse, quia cum gratia Dei semper assistat & prompta sit, poterant obedire si vellent. Vide ergo quantum cahos sit inter nostrum, & Pelagianorum argumentum.

647 Obiicies secundò. Eodem argumento nos etiam premi, quia iuxta nostram sententiam implicat existere consensum absque gratia efficaci: & tamen, qui illam non habet, sed solum sufficientem, non excusatur à peccato, quamuis non sit in eius potestate habere gratiam efficacem: ergo similiter neque erit excusandus à peccato, qui sine gratia prædeterminante præcepta non seruat.

648 Hæc tamen instantia in doctrina nostra versata non est. Etenim quamuis non sit in mea potestate, quòd Deus conferat gratiam illam, ex qua præuidet futuram obedientiam mandatorum, præ alia, ex qua præuidet non futuram; tamen quamlibet illarum semel concessam reddi efficacem, vel inefficacem, est in manu mea dependenter à gratia; atque adeo imputandum mihi est, gratiam manere otiosam, & inefficacem. Efficacia autem diuinæ prædeterminationis in opposita sententia est omnino antecedens, & in solius Dei beneplacito constituta; vnde obiicitur à nobis excusatio præceptorum.

649 Obiicies tertio: In nostra sententia non posse stare diuisionem auxilij efficaci à sufficienti: nam idem om-

nino auxilium modò est efficax, modò inefficax, siue sufficiens: & idem quod in vno est efficax, in altero est tantum sufficiens. Respondeo, auxilium sufficiens bifariam considerari posse. Primò prout dat simpliciter posse; & hac ratione non differt ab efficaci, nam etiam auxilium efficax dat posse; sed est quid commune tam auxilio sufficienti quàm efficaci. Secundò, quatenus importat negationem consensus; qua ratione dicitur merè sufficiens, & distinguitur ab efficaci: nam auxilium efficax est entitas gratiæ simul, & consensus: auxilium verò merè sufficiens est entitas gratiæ simul, & negatio consensus, quæ duo coniuncta realiter distinguntur, & consequenter auxilium efficax & purè sufficiens.

SECTIO IV.

Cum Scientia conditionatorum in decreto prædeterminante ostenditur non stare vota, neque contractus, aut iuramenta.

650 Ita argumentor. Vouens se obligat ad seruandam actu verbi g. castitatem. Admisso autem decreto prædeterminante necessario ad actu seruandam castitatem, non potest consistere vouentis obligatio: ergo. Maior certa est, & consequentia legitima. Minor probatur, quia in sententia Thomistarum vouens vno ex quatuor modis posset votum nuncupare: primò, volens se obligare ad habendam prædeterminationem, cum eaq; seruare castitatem. Secundò, volens se obligare ad seruandam castitatem etiam sine prædeterminatione. Tertio, volens se obligare

obligare ad seruandam castitatem, si detur prædeterminatio. Quartò volens se obligare siue detur, siue non detur. Nullo autem ex his modis posse consistere obligationem vouentis, distributiue per partes ostenditur.

651

Imprimis non stare obligationem seruandæ castitatis in homine se obligante ad habendam prædeterminationem seu decretum prædeterminans. Probat, quia prædeterminatio ad seruandam castitatem non est in hominis potestate, sed in solius Dei beneplacito: ergo homo non potest se obligare ad habendam illam. Patet consequentia, quia stulta esset obligatio ad præstandum, quod non est in mea potestate: sic stultus esset, qui se obligaret ad miracula patranda, quæ non sunt in eius potestate: idem est de prædeterminatione ad seruandam castitatem: ergo stulta erit obligatio, ad illam obtinendam.

652

Confirmatur. stultum esset votum, quo quis, terrâ arescente præ siccitate, se obligaret ad cleuandas nubes, & pluuiam demittendam, quia neutrum est in eius potestate: ergo cum diuina prædeterminatio non sit in hominis potestate, stulta erit obligatio ad illam habendam. Sicut stultum esset votum de habenda approximatione ad cælum digito pertingendum, quia talis approximatō ex solius Dei beneplacito dependet. Idem argumentum militat pro cōtractibus, nam prædeterminatio, ad eorum impletionem simpliciter requisita, non est in hominis potestate: contractus autem, quo quis se obligat ad id, quod non est in eius potestate, nullus est; vt habetur *instituta de inutilibus stipulationibus §. Item contra.* vbi ait Iustinianus: *Quæ enim naturâ suâ Dominio nostro exempta sunt, in obligationem deduci nullo modo possunt.*

Præterea neque stare obligationem seruandæ castitatis in homine se obligante ad actum illam seruandam absque prædeterminatione, videtur euidentius. Nam obligatio ad rem implicantem, & impossibilem fatua omnino est: talis autem esset obligatio illa: ergo. Minor probatur, quia fatentibus aduersariis implicat hominem actum seruare castitatem, & Deum illam non prædeterminare: ergo se obligare ad actum seruandam castitatem sine prædeterminatione ad illam, aliud non est, quàm se obligare ad rem implicantem, & impossibilem ponendam à parte rei. Confirmatur. Si quis se obligaret ad videndam imaginem Crucifixi sine luce, non teneret votum, quandiu lux non esset in vouentis potestate; quia implicat videre sine luce, quamuis ista solum sit requisitum ad actum videndum, iuxta doctrinam plurium aduersariorum: non minus autem implicat seruare castitatem, sine prædeterminatione ad illam: ergo non stabit votum de seruanda castitate sine prædeterminatione ad illam. Idem cum proportionem instruendum est argumentum pro contractibus, & iuramentis.

653

Rursus, neque stare votum seruandæ castitatis in homine se obligante ad actum illam seruandam, si detur prædeterminatio, probatur. Quia huiusmodi votum est conditionatum, cuius obligatio non stat deficiente conditione: ergo si quis voueret, & Deus illum non prædeterminaret, nulla staret obligatio voti: ergo neque peccaret contra illud: imo si ita intelligenda sunt vota, numquam homines contra illa peccarent; quia tantum se obligassent ad seruandam castitatem stante prædeterminatione: ergo non stante, nulla esset obligatio voti: sed quoties homines vota transgrediuntur,

654

65

65

grediuntur, non stat prædeterminatio: ergo neque obligatio voti: ergo neque peccatum contra votum, quod dici non potest: ergo votum castitatis sub ea conditione nuncupatum nullum esset. Quod autem vota, & contractus in opposita sententia intelligenda sint sub conditione prædeterminationis diuinæ, saltem quoad obligationem, videtur clarum. Nam si quis vouisset se visurum imaginem Crucifixi, semper obligatio intelligenda erit stante luce, dummodo defectus lucis non esset in eius potestate: ergo sicut non stante luce, cuius defectus non esset in potestate vouentis, non obligaret votum: ita neque non stante prædeterminatione obligabit, atque adeo sicut homo tunc excusaretur à peccato ob defectum lucis, ita quoque excusabitur ob defectum prædeterminationis

655 Denique neque stare votum aut contractum in homine obligante se ad seruandam castitatem, siue detur prædeterminatio, siue non, constat ex dictis; nam qui se ita obligat, quoque se obligat ad seruandam castitatem sine prædeterminatione diuina, quod implicat, vt vidimus: ergo. Confirmatur, nam de facto transgressores voti non excusantur à peccato: ergo votum obligat eos etiam qui non prædeterminantur ad opus promissum: non autem obligaret, si diuina prædeterminatio esset necessaria ad actualem adimpletionem; tum quia implicat adimpletio sine diuina prædeterminatione, tum etiam, quia sine illa non datur homini auxilium sufficiens, vt constat ex dictis: ergo.

656 Obiicies. Eodem nos argumento premi, quia implicat adimpletio actualis voti absque decreto efficaci: ergo vouens non potest se obligare,

nisi adsit decretum efficax: quando autem non adimplet votum, non stat decretum efficax: ergo neque obligat votum: ergo neque peccant promissa non soluentes. Respondeo distinguens antecedens. Implicat adimpletio voti absque decreto efficaci, pendente in esse efficacis vel inefficacis à vouentis arbitrio, concedo: independente, nego: & nego consequentiam, quia promittens se obligat ad reddendum efficax suo consensu decretum de se indifferens; cumque efficacia sit in eius potestate, vitio illius stabit manere decretum inefficax: efficacia autem decreti simpliciter ad voti obseruantiam requisita, in opposita sententia non stat in manu vouentis, vnde à nobis obiicitur, excusandos à peccato transgressores voti: inanis ergo est retorsio illa, & indigna viro docto.

 S E C T I O VI.

Cum decreto prædeterminante ostenditur non stare graues, neque leues tentationes.

657

Inconcussum est apud omnes, dari graues, & leues tentationes; nec ideo præcisè dicuntur graues, quia in materia graui contingant; nec ideo leues, quia eueniant in materia leui, nam in vtraque materia, tam graui, quam leui contingere possunt graues, & leues tentationes. Tentatio igitur grauis est, quæ vehementer animum pulsat, & impellit: leuis autem, quæ remissè, & frigidè animum instigat. In præsentibus autem Sectione scopum dirigimus contra communem Thomistarum sententiam, diuinam prædeterminationem

nem exigentem non solum ad actus honestos, sed etiam prauos.

658 Assumptum ita ostenditur: vel grauis tentatio includit essentialiter prædeterminationem ad peccatum, vel excludit illam, vel ab utroque præscindit, medium enim non est: Nullo ex his modis stare potest tentatio grauis: Ergo. Minor, in qua est difficultas, in suas partes distribuenda est, & probanda.

659 Imprimis non posse stare grauem tentationem, si includat essentialiter prædeterminationem ad peccatum; probatur, quia fieret primò, nullum hætenus vicisse grauem tentationem, quod est contra communem Ecclesiæ plausum commendantem insignes victorias, quas à grauissimis tentationibus Sancti reportarunt. Secundò fieret, tentari hominem supra id quod potest, quia non potest homo graui tentationi coniungere victoriam, vt multis à nobis probatum est in superioribus; aliter posset coniungere omissionem actus prauum cum prædeterminatione ad illum. Tertio fieret, nullam Dei gratiam esse sufficientem ad victoriam grauis tentationis, quia nulla est sufficiens ad coniungendam victoriam prædeterminationi ad peccatum, cum ea coniunctio prorsus implicet: ergo, &c.

660 Præterea, non posse stare grauem tentationem, si hæc positiuè excludat diuinam prædeterminationem, clarè ostenditur; quia inde fieret, nullum hætenus à graui tentatione superatum fuisse, cum implicet actu hominem tentationi succumbere absque prædeterminatione ad actum malum. Secundò fieret, hominem tentari supra id quod potest: nam cum negatione prædeterminationis implicat hominem victoriam actu reportare, vt ex doctrina aduersariorum

fusè traditum est à nobis. Tertio fieret, ad victoriam grauis tentationis necessariam non esse gratiam efficacem, siue prædeterminantem, quia cum negatione illius numquam erit effectus tentationis. Quarto fieret, nullum esse periculum lapsus in graui tentatione, quia cum negatione diuinæ prædeterminationis, non solum non continget lapsus, verum si contingeret, prorsus implicaret, quod idem est ac non posse contingere.

Insuper, neque stare posse grauem tentationem, neque leuem, si vtraque à diuina prædeterminatione præscindat: Probatur primò, quia hac ratione tam facilis, vel difficilis esset victoria grauis tentationis, quàm leuis: Ergo. Sequela probatur, quia tota facilitas in opposita sententia sumenda est à diuina prædeterminatione, & tota difficultas à negatione illius: neutra autem tentatio diceret prædeterminationem vel negationem illius: ergo neutra diceret facilitatem, vel difficultatem victoriæ. Maior probatur, quia voluntas cum prædeterminatione ad victoriam, est facilis ad illam, & sine diuina prædeterminatione difficilis; cum implicet sine illa victoria: ergo tota facilitas vel difficultas victoriæ à diuina prædeterminatione, eiusque carentia desumenda est: ergo si grauis & leuis tentatio præscindant à diuina prædeterminatione, eiusque carentia, similiter præscident à facilitate, & difficultate victoriæ.

Secundò, quia nullum esset maius periculum in graui quàm leui tentatione, quod dici non potest: ergo, &c. Sequela probatur, quia totum periculum lapsus oritur à decreto prædeterminante illum; sine præ

661

662

prædeterminatione enim ad peccandum, nullum est periculum peccandi, cum implicet sine illa peccatum: atqui neutra tentatio dicit prædeterminationem: ergo neque periculum peccandi.

663 Dices grauem tentationem difficiliorem esse & maiori expositam periculo, quia frequentius illi coniungitur prædeterminatio ad lapsum. Contra tamen primò, quia frequentius coniungi prædeterminationem ad lapsum cum graui potius, quàm cum leui tentatione, non prouenit ab exigentia grauis tentationis, sed à solius Dei beneplacito: ergo grauis tentatio ex se nullam continet maiorem difficultatem, aut periculum, quàm leuis: atque adeo irriti erunt Dæmonis conatus instigantis homines; nam quousque accedat prædeterminatio diuina, irritus erit stimulus; si autem accedat, absque stimulis erit lapsus.

664 Contra secundò, & efficacius. Nam maius periculum & difficultas oritur in graui tentatione ex frequentiori coniunctione cum diuina prædeterminatione ad lapsum, atqui grauis tentatio inducit essentialiter maius periculum, quo distinguitur à leui: ergo includit coniunctionem cum diuina prædeterminatione, vel aliquid connexum cum illa: Hoc implicat, fieret enim, vt vidimus, omnes grauius tentatos, lapsos fuisse. Ergo &c. Maior, & Minor perspicuæ sunt, consequentia verò probatur. Quia vel potest dari grauis tentatio absque coniunctione cum prædeterminatione ad lapsum, vel non? si potest: Ergo à se non est coniuncta tentatio cum prædeterminatione: ergo coniungitur per aliquid distinctum ab ipsa: Hoc est coniunctio: Ergo. Si non potest: Ergo omnes grauius tentati

lapsi sunt, quod falsum esse, in superioribus satis à nobis ostensum est.

DISPUTATIO XII.

Stante decreto prædeterminante Deus esset causa peccati, posset illud præcipere, & transgressores legum excusandi essent à peccato.

Ide sanctum est, non solum Deum non posse peccare, sed neque posse esse causam propriam & per se peccati: statuit Tridentinum sessione 6. can. 6. his verbis: *Si quis dixerit mala opera ita vt bona Deum operari, non permisiuè solum, sed etiam propriè, & per se, ita vt sit proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli, Anathema sit.* Qui canon contra Calvinum & Lutherum editus est. Nec disputo, an sit diuersum, Deum peccare, & esse causam peccati, sicut diuersum est, Deum mereri, & esse causam nostri meriti: satis enim nobis erit; contra prædeterminantes ostendere, fieri eorum doctrina, Deum esse causam propriam, & per se peccati.

665

SECTIO I.

*Stante decreto prædeterminante,
ostenditur Deum esse cau-
sam peccati.*

666 **P**rimò, quia voluntas vnà cum iudicio rationis, est indifferens tam ad odium Dei, quàm ad eius amorè; ergo causa quæ prædeterminat illam ad odiũ potius quàm amorem, est causa existentia odij. Confirmatur, causa faciens vt ego peccem, est causa mei peccati: causa autem prædeterminans ad odium potius quàm amorem, facit, vt ego odio habeam: ergo est causa peccati odij. Minor probatur. Illa causa facit effectum existere, quæ facit existere vltimum determinatiuum simpliciter requisitum ad existentiam effectus: Deus autem facit existere vltimum determinatiuum simpliciter requisitum ad existentiam peccati odij: ergo facit existere odium.

667 **S**ecundò. Illa est causa propria & per se peccati, penes quam stat existentia, & non existentia peccati: hæc autem stat penes solum Deum, & non penes voluntatem creatam: ergo. Maior est certa, quia si per me non staret transgressio præcepti, neque ea posset mihi imputari. Minor constat ex dictis, quia penes illum stat existentia peccati, penes quem stat determinatio vltima simpliciter ad peccandum necessaria. Hæc autem stat penes solum Deum: ergo. Confirmatur. Si per me non staret lux, sed per solum Deum, quoque staret per ipsum, & non per me defectus visionis; at soli Deo imputandum esset, quod non viderem sine luce: sed ne-

que stat per me decretum prædeterminans, non minus requisitum ad peccandum, quàm lux ad videndum; sed per solum Deum: ergo neque stabit per me peccatum, sed per Deum: ergo quod ego peccem potius quam non soli Deo tribuendum erit.

Respondent communiter, in odio Dei esse materiale, & formale peccati, Deumque solum prædeterminare ad materiale, non verò ad formale; atque aded Deum solum esse causam materialis peccati, non verò formalis. Materiale peccati vocant entitatem physicam actus odij Dei, tam quoad differentiam specificam, quàm quoad indiuidualem: formalem verò priuationem rectitudinis, vel difformitatem cum natura rationali, aut cum lege prohibente. Quod vni autem vocant materiale peccati, vocant alij lineam physicam; & quod formale, lineam moralem: alij autem entitatem, & moralitatem: verba sunt tantum diuersa, non res.

Hæc tamen responsio non satisfacit Tridentino, cuius canon ille 6. otiosus fuisset contra Caluinum, & Lutherum, Deum scilicet non operari mala opera, ita vt bona: ergo. Antecedens probatur. Quia Calvinius, & Lutherus nunquam asseruerunt, Deum esse causam malitiæ formalis peccati, sed solius entitatis materialis: ergo, si responsio ista stare posset cum canone illo Tridentini, nihil contra Caluinum, & Lutherum profuisset. Antecedens probatur. Nam Calvinius lib. de æterna Dei prouidentia, editione Geneuensi 1552. pag. 946. ita habet. *Ergo cum iusta de causa, vel nobis ignota, a Domino procedant, quæ sceleratè ab hominibus maleficia perpetrantur, etiamsi nostrum omnium prima causa sit eius voluntas;*

668

669

67

67

voluntas ; tamen peccati eum esse authorem, nego. Quibus subiungit. Turpi, & illiberali calumnia nos grauant, cum Deum peccati Authorem fieri obtendunt, si omnium, qua aguntur, causa sit eius voluntas. En calumniam æstimat Calvinus iudicare, ab ipso asseri, Deum esse causam malitiæ peccati ; eo quod asseratur eius voluntas causa operis prauis : ergo negans Calvinus, Deum esse Authorem peccati, tantum id asserbat respectu formalis malitiæ ; nam ad materiale admittebat, Deum ex muncere causæ primæ prædeterminare secundas.

670 Confirmatur. Nam Theodorus Beza in Responsione ad Castellionem Aphorismo 8. ita sui Præceptoris Caluini doctrinam tradit. *Non sequitur existis vlla istarum blasphemiarum, nempe vel Deum esse authorem peccati, siue delectari in iniquitate, aut etiam velle iniquitatem ; vel Sathanam aut hominem malè agendo obedire Deo, aut quatenus malè agunt, facere quod Deus vult, ac proinde esse extra culpam. Absint quàm longissimè omnes eiusmodi blasphemia, non tantum à linguis, sed etiam à cogitationibus nostris.* Et Aphorismo 18. subdit. *Quidquid agit Deus bonum est, cum à Summo bono nihil mali possit proficisci: omnia autem efficit ; omnia igitur bona sunt, quatenus à Deo efficiuntur ; & discrimen illud boni & mali in instrumentis dumtaxat locum habet.* Hæc & alia refert Cardinalis Bellarminus lib. 2. de amissione gratiæ, & statu peccati, cap. 3. ex quibus:

671 Ita dissero. Hæretici expressè negabant, Deum esse authorem peccati ; Deum velle malitiam peccati, eamque vt talem esse à Deo, & solum esse causam materialis peccati : & tamen damnati sunt à Tridentino : ergo non alia de causa, nisi quia asserabant,

Deum esse causam materialis peccati, connexi essentialiter cum malitia formali. Confirmo. Tridentinum statuit Deum tantum esse causam permissiuam illius, cuius hæretici asserabant Deum esse causam propriam & per se : hæretici autem tantum asserabant Deum esse causam propriam, & per se materialis peccati, vt constat ex eorum verbis : ergo Tridentinum statuit contra illos, Deum non esse causam propriam, & per se materialis peccati. Firmo iterum, nam operatio mala. v.g. proditio Iudæ, propriè significat actionem positiuam, non priuationem reëctitudinis : ergo si Patres Tridentini in disputationibus versatissimi, solum contendissent Deum non esse causam malitiæ, non vsi fuissent verbo operari ; sed nomine malitiæ : ergo non solum decreuerunt Deum non esse causam malitiæ, sed neque operis mali connexi cum malitia.

672 Probatum tertio cõclusio. Quia Deus nõ alia ratione permittere potest malitiam formalem, nisi permittens materiale peccati : Deus autem non permittit materiale, sed illud propriè, & per se causat : ergo neque permittet formale, sed illud propriè ; & per se causabit. Confirmatur. Nam voluntas creata non alia ratione est causa propria, & per se malitiæ formalis, nisi quia propriè, & per se causat materiale peccati, ex quo inseparabiliter sequitur malitia : Deus autem propriè, & per se causat materiale peccati, ex quo inseparabiliter sequitur malitia : ergo propriè, & per se causabit illam.

673 Quartò. Materiale peccati prout procedit à Deo, habet connexionem essentialem cum malitia formali : ergo prout procedit à Deo, inducit malitiam formalem. Consequentiã bona est.

est. Tum quia non potest esse à Deo connexio essentialis cum malitia, quin sit à Deo inductio malitiæ formalis, quæ inevitabiliter resultat ex positione entitatis materialis. Tum etiam, quia non potest esse actio à Deo, quin etiam sit terminus ab ipso, ratione connexionis, actionis cum termino: tanta autem est connexio materialis peccati cum malitia formali, quanta actionis cum termino.

674 Dices, materiale odij non habere connexionem essentialem directam cum malitia formali, sed tantum indirectam, nam entitas odij Dei solum connectitur cum malitia formali, quatenus procedit à voluntate creata; quia tamen procedere non potest à voluntate creata, quin simul procedat à Deo, ideo indirectè tantum prout procedit à Deo connectitur cum malitia.

675 Contrà. Materiale peccati, quatenus procedit à voluntate creata, connectitur directè cum malitia formali: ergo etiam quatenus procedit à Deo. Probatur consequentia. Nam materiale odij Dei non est à Deo solum in abstracto, sed in concreto vnà cum voluntate creata, nam diuina prædeterminationis non solum est causa, vt sit illud materiale; sed etiam est directè causa, vt illud materiale procedat à voluntate creata; vis etenim directa decreti prædeterminantis, non solum influit in illud materiale, sed etiam in voluntatem, determinando antecedenter illam, vt liberè actum odij producat. Actus autem liber odij, vt à voluntate productus connectitur directè cum malitia: ergo etiam prout productus à Deo. Confirmatur. Materiale peccati prout à Deo, non est indifferens ad malitiam, & non malitiam, sed summè determinatum, & inseparabile à malitia: ergo & connexus.

676 Contra secundò. Quia Deo non solum repugnat prædeterminare directè ad malitiam formalem, sed etiam indirectè: ergo pariter repugnabit esse causam indirectam malitiæ, & consequenter causare materiale peccati, prout connexum indirectè cum formali. Antecedens admittitur à Thomistis, constanter docentibus, Deum nulla ratione, sua prædeterminatione pertinere malitiam formalem peccati. Consequentia verò probatur. Quia esse causam indirectam aliud non est, quam indirectè prædeterminare, sicut esse causam directam est directè prædeterminare: repugnat autem Deo adhuc indirectè prædeterminare ad malitiam formalem: ergo & esse causam illius indirectam.

677 Dices iterum, Deum esse causam directam, vt voluntas creata producat illum actum: ceterum motiuum seu rationem formalem diuinæ prædeterminationis, non esse malitiam, sed solam rationem communem entis, secundum quam actus odij non connectitur cum malitia formali.

678 Contrà, quia licet ratio formalis, seu motiuum diuinæ prædeterminationis, sit ratio communis entis; tamen re ipsa Deus concurrat, & prædeterminat directè differentiam specificam actus odij: sicut etiam si ratio formalis videndi albedinem sit color, tamen re ipsa videtur sub ea ratione differentia albedinis. Insuper, quamuis ratio formalis concurrenti voluntatis creatæ, non sit malitia formalis actus, sed vitalitas ipsius, tamen re ipsa est causa talis malitiæ: ergo quamuis ratio formalis causalitatis diuinæ sit ratio entis, tamen re ipsa sub ea ratione erit causa directè differentie actus odij, quæ essentialiter connectitur cum malitia formali; cum diuina prædeterminatio directè connectatur

neatur cum tota entitate actus o dij, etiam secundum differentiam specificam.

679 Confirmatur, & alia aduersariorum responsiones præoccupantur. Nã si Deus præciperet, vel consuleret materiale peccati etiam secundum rationem entis; necessariò præciperet indirectè, & consuleret malitiam: ergo cum Deus directè prædeterminet materiale peccati secundum rationem entis, necessariò prædeterminabit indirectè malitiam: consequentia legitima est, nam in utroque casu præcepti, & prædeterminationis esset eadem ratio formalis entis. Si ergo hæc impedire non potest, ne Deus præcipiat malitiam formalem indirectè; neque impedire poterit, ne illam prædeterminet. Antecedens verò conceditur à Thomistis, & Sectione sequenti ex professo probabitur à nobis.

680 Probatur quintò conclusio, quia diuinã prædeterminationem existere, vel non existere, Deo soli tribuitur: posita autem diuina prædeterminatione ad materiale odij, hoc non est impedibile à voluntate; & posito materiali non est impedibilis malitia: ergo nihil est vnde voluntas censenda sit causa peccati; sed potius Deus, à cuius diuina prædeterminatione liberè posita descendunt: ergo Deus, & non voluntas erit causa peccati: sicut in creatis ille est causa mei peccati, qui liberè me impedit ad obediendum præcepto.

SECTIO II.

*Stante decreto prædeterminante,
Deus posset præcipere
peccatum.*

681 Probatur. Si Deus posset prædeterminare materiale peccati, posset

etiam præcipere: id non potest: ergo neque prædeterminare. Minor est certa. Tum quia, si Deus posset præcipere materiale peccati, posset obligare hominem ad id quod præstare posset sine peccato, homo enim teneretur ex præcepto ponere materiale peccati penitus inseparabile à malitia formali: ergo non posset homo obedire Deo sine peccato, cum non posset ponere obedientiam diuisam à malitia; quod quàm alienum sit à diuina bonitate, cæcus est, qui non videat. Tum etiam, quia ideo Deus non potest mihi præcipere applicare ignem stupæ, & aliunde illius combustionem prohibere, quia combustio necessariò sequitur applicationem ignis: formalis autem malitia peccati necessariò sequitur ex positione materialis: ergo cum Deus prohibeat malitiam formalem peccati, non potuit mihi præcipere materiale.

Maiores ergo probatur. Si Deus non posset præcipere materiale peccati, vel esset, quia præcipere deberet indirectè formale, vel quia materiale est incapax bonitatis moralis, ratione connexionis cum malitia formali; ex his enim capitibus reddi potest Deo indecens, & impossibile tale præceptum: ex nullo autem eorum reddi potest indecens aut impossibile, stante decreto prædeterminante materiale peccati: ergo. Minor quoad utramque partem probanda est.

Quoad primam, scilicet non implicare Deum præcipere materiale, quia præciperet indirectè formale, probatur. Quia connexio materialis peccati cum formali, quæ sola cogere posset, vt indirectè malitia præciperetur, sufficiens non est, vt Deus præcipere non possit materiale, quin præcipiat indirectè formale: ergo. Antecedens probatur, quia ea connexio sufficiens

sufficiens non est, vt Deus prædeterminans materiale, prædeterminet adhuc indirectè formale: ergo neque sufficiens erit, vt Deus præcipiens materiale, præcipiat etiam indirectè formale. Cur enim prædeterminatio poterit attingere materiale peccati, quin adhuc indirectè attingat formale, & non poterit præceptum, cum tamen eadem connexio materialis cum formali sit obiectum vtriusque diuinæ voluntatis.

684 Confirmatur. Longè maiorem connexionem habet cum materiali peccati voluntas prædeterminans, quàm præcipiens; nam voluntas prædeterminans materiale peccati implicat existere, quin existat materiale peccati, & per consequentiam formale: voluntas autem præcipiens existere potest, quin existat res præcepta, atque adeò quin existat tam materiale quàm formale peccati, & tamen non obstante ea connexione, potest Deus prædeterminare materiale, quin adhuc indirectè prædeterminet formale: ergo & præcipere materiale, quin adhuc indirectè præcipiat formale, eo modo & motiuo, quo materiale prædeterminat.

685 Secunda pars, videlicet non implicare Deum percipere materiale peccati, quia est incapax bonitatis moralis, propter connexionem cum malitia formali, probatur. Quia ea incapax bonitatis moralis non impedit, Deum velle absolutè, & efficaciter materiale peccati: ergo neque præcipere. Probatur consequentia, quia tantam bonitatem exigit in obiecto, voluntas prædeterminans, quam præcipiens: si ergo in materiali peccati resplendet sufficiens bonitas vt prædeterminetur à Deo, cur non etiam, vt præcipiatur? Confirmatur. Deus præcipere potest vt fiat, quod

voluntate sua absoluta, & efficaci vult fieri: Deus autem voluntate absoluta, & efficaci vult fieri materiale peccati: ergo & poterit præcipere. Minor est aduersariorum. Maior videtur per se nota, nam quilibet superior præcipere potest vt fiat, quod absolutè, & efficaciter vult fieri, dummodo ea voluntas iusta sit: voluntas autem diuina, qua Deus absolutè & efficaciter vult fieri materiale peccati, iustissima est apud Thomistas: ergo poterit Deus præcipere, quod tali voluntate vult fieri.

Dices, ad præceptum non suffice- 686
re bonitatem purè physicam, sed ulterius requiri moralem in obiecto, scilicet conformitatem cum natura rationali, vel lege præcipiente, &c. Qualis non reperitur in materiali peccati. Contra, quia bonitas de se purè physica posito præcepto constituitur in linea morali, & fit conformis naturæ rationali, & legi præcipienti v. g. esus carnum die Veneris, &c. Ergo posito præcepto materiale peccati, non solum haberet bonitatem physicam, sed etiam moralem. Antecedens patet in rebus quæ bonæ sunt vel malæ ex circumstantia præcepti; seorsim enim ab illo solam habent bonitatem, vel malitiam physicam, & circumstantia præcepti constituit illas intra lineam moralem: ergo idem esset de materiali peccati, casu quo à Deo præciperetur: ergo non ideo non potest præcipi, quia incapax non est bonitatis moralis, sed solius physicæ.

Dices iterum, Deum non posse 687
præcipere materiale, quia est incapax bonitatis moralis, ratione connexionis illius cum malitia formali, penitus incapax bonitatis seu honestatis moralis. Contra, quia licet materiale peccati connectatur cum formali incapaci

capaci bonitatis physicae, (vnde à Deo prædeterminari non potest) tamen in se capax est bonitatis physicae, & ratione illius prædeterminabilis à Deo : ergo etiamsi materiale peccati connexum sit cum formali incapaci bonitatis moralis, vnde à Deo præcipi non potest; in se tamen poterit esse capax bonitatis moralis, præceptibilis à Deo; par enim est vtriusque ratio. Confirmatur. Connexio cum opposito bonitatis physicae, non impedit in materiali peccati physicam bonitatem: ergo connexio cum opposito bonitatis moralis, non impedit in materiali peccati bonitatem moralem.

86
688 Nec dicas, implicare terminos, rem esse capacem bonitatis moralis, & esse connexam, & inseparabilem à malitia morali: Quia solutionem expecto, cur non implicet etiam terminos, rem esse capacem bonitatis physicae, & esse connexam & inseparabilem à malitia physica? Etenim malitia formalis vt talis, non est bona physice, sed mala; cum vt talis non possit à Deo prædeterminari, & tamen materiale peccati etiamsi connexum cum malitia physica peccati, habet in se physicam bonitatem: ergo etiam poterit habere moralem, non obstante connexione cum malitia morali.

SECTIO Vlt.

Stante decreto prædeterminante, transgressores Legum excusandi essent à peccato.

689 **P**rimò. Quia si Deus efficaciter prædeterminaret materiale peccati

siue lineam physicam, aut entitatem illius, creatura liberè eliciens idem materiale peccati, siue lineam physicam aut entitatem illius, non peccaret; cum in eo creatura conformaretur diuinæ voluntati efficaci, quæ est suprema totius bonitatis regula. Deinde, neque peccaret non impediens malitiam, vel non adhibens entitati peccati regulam rationis; quia impossibile est creaturæ posito materiali peccati impedire malitiam, vel regulam rationis adhibere, aliter posset homo liberè Deum odisse & blasphemare sine peccato: ergo nullo modo creatura peccaret.

690 Secundò. Creatura non potest dissentire & resistere decreto Dei absoluto & efficaci, quale est decretum prædeterminans ad materiale: ergo neq; posito tali decreto potest omittere materiale peccati. Consequentia clara est, nã omittere materiale peccati est resistere decreto illud prædeterminanti: ergo posse omittere, erit posse resistere: creatura autem non potest resistere: ergo neque omittere: ergo tenetur elicere materiale peccati. Deinde posito materiali, non potest omittere formale, nec impedire: ergo neque peccare. Nec dici potest, creaturam posse impedire decretum prædeterminans materiale peccati; quia huiusmodi decretum existere vel non existere, non est in manu creaturæ, sed in solius Dei beneplacito. Magna est huius rationis vis & efficacia, si altè penetreretur, & ex dictis duobus præcedentibus disputationibus vrgeatur.

691 Tertiò. Stante decreto prædeterminante materiale peccati odij, vel posset homo se conformare diuinæ voluntati efficaci, sine peccato, vel non? si posset: ergo posset liberè odisse Deum sine peccato, quod malè

audit. Si non posset: ergo culpa eius non est, quod non conformetur diuinæ voluntati sine peccato, atque adeo excusandus erit à peccato in eo, quod diuinæ voluntati disformetur.

692 **Quartò.** Ponamus hominem efficaciter à Deo prædeterminatum; ut cras illum odio habeat, idque homini à Deo reuelari. Nunc ita: si hodie apud se statueret: volo cras elidere odium liberum Dei secundum materiale tantum, aut lineam physicam, siue entitatem illius, qua ratione Deus illud velit. Huiusmodi propositum non esset peccatum: Hoc autem dici non potest: ergo. Maior probatur, quia homo in eo proposito omnimodè conformaretur diuinæ voluntati; in quo nullum est peccatum: ergo homo in eo proposito excusandus esset à peccato. Nec dicas, hominem non posse habere tale propositum, quin transcendat rationis metas. Quia inde fit, non posse hominem velle, quod Deus efficaciter vult sine peccato.

693 **Quintò.** Ille excusandus est à peccato, cui negatur requisitum simpliciter ad vitandum peccatum, quod ponere vel impedire non est in eius potestate: transgressoribus autem mandatorum negatur requisitum simpliciter ad vitandum peccatum, quod ponere vel impedire non est in potestate eorum: ergo excusandi sunt à peccato. Minor est certa, quia transgressoribus mandatorum negatur diuina prædeterminatio requisita simpliciter ad obedientiam mandatorum, quam ponere vel impedire non est in eorum potestate. Maior multis à nobis probata est disp. 10. & 11. Et confirmatur, quia ille, cui deest requisitum simpliciter ad vitandū peccatum, si in eius potestate non sit

acquirere illud, iustam habet excusationem: inde infirmi & in vincula coniecti excusantur à peccato, non audientes Missam: inde qui breuiarium non habet, nec in potestate eius esset habere, excusatur à peccato, dum officium diuinum non recitat, & etiam ille qui cæcus factus est, & idem est de aliis sexcentis: ergo.

694 **Vltimò.** Si Deus prædeterminaret materiale peccati, non posset prohibere formale: ergo neque peccaret homo eliciens materiale & formale peccati. Antecedens probatur. Quia Deus non potest directè aliquid prohibere, quin indirectè saltem prohibeat ea omnia, ex quibus necessariò & inuitabiliter sequitur res prohibita: ex materiali autem peccati necessariò & inuitabiliter sequitur malitia formalis directè prohibita: ergo non potest Deus eam directè prohibere, quin saltem indirectè prohibeat materiale peccati: stante autem prædeterminatione diuina ad materiale peccati, Deus non potest adhuc indirectè illud prohibere, aliter vellet efficaciter, quod prohibitum esset: ergo neque posset prohibere formale: ergo creatura eliciens materiale & formale peccati, non peccaret.

695 **Confirmo.** Malitia non potest homini prohiberi, nisi prout est in eius potestate: non autem est in eius potestate, nisi quatenus actio est in eius potestate: ergo neque poterit prohiberi, nisi prohibeatur actio: stante autem diuina prædeterminatione ad actionem, non potest actio prohiberi: ergo neque malitia.

696 **Obiicies.** Voluntas creata non alia ratione est causa malitiæ, nisi quatenus causat actionem, ex qua sequitur malitia: Deus autem concursu simultaneo causat actionem, ex qua sequitur malitia: ergo & causat malitiam.

luta, & conditionata solo statu differunt: ergo, quæ posita conditione absoluta sunt infallibiliter, antequam poneretur, verum erat, quod si poneretur conditio, infallibiliter absoluta essent: ergo.

700 Respondet Viues disp. 18. num. 63. Ad confirmationem quam solam sibi obiicit. In antecedente supponi duo decreta in quibus fundatur, Quod Adam in tali occasione peccabit, & in ea posita iam peccat. Vnum absolutum ex parte actus, & obiecti de ponenda conditione; aliud conditionatum ex parte obiecti, absolutum verò ex parte actus, quo antea decretum erat, quod si poneretur ea conditio, poneretur effectus: sic ergo, inquit, intellecto antecedente concedo illud, & in eodem sensu consequentiam. Scilicet quod ante decretum absolutum ex parte actus simul, & obiecti sciebat Deus, quod si Adā poneretur iuxta lignum, peccaret; sed non ante decretum absolutum ex parte actus, & conditionatum ex parte obiecti. Ad probationem consequentiæ respondet, verum esse, quod id quod absolute fit in aliqua conditione, certò futurum erat ea posita, si tamen Deus decreuerat, Quod si poneretur conditio, esset futurum; secus verò si non ita decreuerat; quia nulla fuisset certa determinatio ad esse postea posita illa conditione.

701 Contra primò, quia etiam si Adam peccatum supponat illa duo decreta; tamen illis positis certò, & infallibiliter sequitur peccatum: ergo antea cognoscebat Deus, quod si poneretur, certò & infallibiliter peccaret. Secundò, ideo Deus ante absolutam existentiam conditionis necessariæ, scit stupam necessariò comburendam, si videlicet ignis applicetur, quia conditio applicatio-

nis ignis habet necessariam connexionem cum effectu: sed per se conditio duplicis illius decreti, habet certam, & infallibilem connexionem cum peccato Adami; ergo ante absolutam existentiam conditionis, siue duplicis illius decreti, scit Deus Adamum peccaturum, si ea conditio, seu decreta ponerentur. Tertio, quia ex solo decreto absoluto ex parte actus, & obiecti præciso quocumque alio, certò, & infallibiliter sequitur absolutum peccatum Adami, cum tale decretum certam, & infallibilem connexionem habeat cum peccato: ergo ante illud præciso quocumque alio, scit Deus, quod si esset decretum illud, peccaret Adamus. Quarto, quia Deus in sententia Thomistarum, non cognoscit futurum absolutum in decreto conditionato ex parte obiecti, sed in solo absoluto, ex parte actus & obiecti; decretum enim conditionatum tantum est medium cognoscendi futurum conditionatum, nullatenus absolutum: ergo præciso quocumque decreto ex parte obiecti conditionato, & ante absolutum ex parte actus, & obiecti, scit Deus, quod si esset decretum absolutum ex parte actus, & obiecti, esset infallibiliter effectus.

Respondebis cum Viues disp. 19. 702 tota dist. 8. Veram esse nostram argumentationem, si decretum ponatur per modum puræ conditionis, vt in hac propositione: *Si Deus decreto efficaci decerneret Tyrios pœnitere, & Christus illis predicaret, agerent pœnitentiã.* Secus verò si decretum sumatur, vt ratio formalis sub qua, siue vt antecedens argumentationis rationalis hoc pacto: in Deo est decretum pœnitentiæ Tyriorum, si Christus illis predicaret: ergo predicare illis Christo, pœniterent. Quod simplici actu potest ita dici;

dici: Tyrj pœniterent, si Christus illis prædicaret, quia est actu in Deo decretum efficax pœnitentiæ Tyrjorum, prædicante illis Christo.

703 Ratio omnium est, inquit Vites, quia pura conditio præscindit ab existentia, & non existentia; cum de illa neque dicatur esse, neque non esse, sed *si esset*: vnde poterit Deus ante omne suum decretum actu existens, cognoscere futurum conditionatum in illo sumpto, per modum puræ conditionis. Ratio verò formalis sub qua, nec præscindit nec præscindere potest ab existentia; vnde Deus non valet cognoscere futurum conditionatum ante decretum conditionatum, & actu existens in ipso.

704 Plaude, mi Lector, attende. Admitto libenter decretum per modum puræ conditionis præscindere ab existentia, & non existentia, secus verò per modum rationis formalis *sub qua*. Intendimus nos posse Deum scire, & actu certissimè cognoscere, Quid Tyrj agerent, prædicante illis Christo, quin vtatur suo decreto per modum rationis formalis *sub qua*; sed sufficere, quod vtatur eo vt pura conditione, qua ratione à nostris Doctoribus semper positum est: illud nobis conceditur ab aduersario: vicimus ergo.

705 Nec effugies dicens, eam scientiam conditionatam non esse liberam, sed necessariam; non inquam, effugies. Tum quia non agitur in præfenti, qualis sit scientia diuina conditionatorum, sed an sit in Deo; qualiscumque illa sit. Tum maximè, quia ex decreto conditionato non sequitur necessariò effectus, aliter de medio tolleretur libertatem: ergo scientia effectus in decreto per modum puræ conditionis,

non potest esse scientia necessaria effectus. Pater consequentia, quia scientia necessaria effectus, talis est tantum, quæ versatur circa effectum necessarium: Vel ergo peccatum conditionatum ex decreto per modum puræ conditionis subsequutum, est necessarium, vel contingens, & liberum? si primum: ergo nulla est libertas cum decreto conditionato per modum puræ conditionis sumpto. Si secundum: ergo scientia peccati conditionati ex decreto conditionato per modum puræ conditionis, non est scientia necessaria respectu effectus, sed contingens.

Vnde fietet, nec stare libertatem peccati vnà cum decreto conditionato, ex parte obiecti sumpto per modum rationis formalis *sub qua*. Nam eadem est vis illatiua & connexio decreti sumpti per modum puræ conditionis, siue per modum rationis formalis *sub qua*; cum idem sit decretum; & vis illatiua seu connexio cum peccato indistincta sit à decreto: ergo si decretum sumptum per modum puræ conditionis destruit libertatem peccati, inferens illud necessariò; idem omnino præstabit decretum sumptum per modum rationis formalis *sub qua*.

Dices, disparem esse rationem; nam decretum sumptum per modum puræ conditionis, non est actu & formaliter exercitium liberum diuinæ voluntatis, bene verò sumptum per modum rationis formalis *sub qua*.

Hæc tamen responsio vacua omnino & inanis est. Nam licet decretum sumptum per modum puræ conditionis, non sit actu & formaliter exercitium diuinæ voluntatis, & tale sit per modum rationis formalis *sub qua*; id tamen non immutat vim illatiuam

illatiuam seu connexionē decreti cum peccato: ergo si per modum puræ conditionis inferet necessariò peccatum, etiam inferet per modum rationis formalis *sub qua*. Confirmo, decretum effectus necessarij etiam si per modum puræ conditionis non sit actu, & formaliter exercitium liberum diuinæ voluntatis, tamen quia inferet necessariò effectum, eodem quoque modo inferet per modum rationis formalis *sub qua*, & diuersitas tantum stat penes statum, non penes virtutem illatiuam: ergo etiam si decretum peccati per modum puræ conditionis non sit actu & formaliter exercitium liberum diuinæ voluntatis, si tamen necessario inferat peccatum, eodem pacto inferet per modum rationis formalis *sub qua*. Etenim decretum esse actu & formaliter exercitium liberum diuinæ voluntatis, non reddit effectum liberum vel necessarium, cum sit quid commune vtrique; sed connexio decreti id præstat: ergo in omni statu vel in nullo reddere debet liberum, vel necessarium, cum in omni stet connexio.

SECTIO II.

Alia rationes pro scientia Media.

709

Secunda ratio. Futurum contingens conditionatum, præciso quocumque decreto actu & formaliter existente in Deo, habet in se ipso determinatam veritatem: ergo cognoscitur à Deo independenter ab eo decreto; atque adeo in se ipso, quod est scientia Media. Antecedens probatur, quia vt futurum contingens in se ipso habeat determinatam veritatem, præciso quocumque decreto actu &

formaliter existente in Deo, satis est, fatentibus aduersariis, quod in se ipso sit infallibile futurum: tale autem est præciso quocumque decreto actu existente, à carentia existentiae nunc, & existentia postea si conditio poneretur: ergo & determinatè verum. Minor latissimè probata à nobis est disp. 1. à sect. 2. & disp. 3. à sect. etiam 2. Videas tu ibi.

Tertia ratio, eaque efficax est. Contingens dum actu est extra causas, est determinatè verum, & à Deo certò, & infallibiliter cognitum in se ipso, vt tota Schola Thomistarum fatetur: non cognitione temporali, id est in tempore incipiente: ergo æterna: ergo ab æterno certò nouit Deus illud contingens in se ipso v. g. me hodie scribere, vel amare: ergo certò nouit illud antequam esset (sermo semper est in propria mensura) quia notitia Dei est ab æterno, me autem scribere, vel amare non est ab æterno, sed hodie. Ex alio capite Deus certò nouit in se ipsa hanc veritatem, scilicet meam scripturam, vel amorem non esse actu extra causas vel æterno; nam negatio existentiae fuit actu præsens tota æternitate; atque adeo certò cognita fuit à Deo in se ipsa, cum non fuerit indeterminata ad esse, & non esse ex suppositione quod sit, quæ vnica ratione omnia actu præsentia asseruntur à Thomistis determinatè vera, & in se ipsis certò à Deo cognita. Ex his quæ mihi euidentissima sunt:

Ita disputo. Qui certo scit me non amare nunc, & amare pòst, certò scit meum amorem esse nunc futurum: Deus autem certò scit me non scribere vel amare ab æterno, & me scribere, & amare pòst scilicet hodie: ergo Deus certò scit meam scripturam, & amorem esse tota æternitate futurum: id autem

710

711

autem nouit Deus in propria obiecti
 veritate certa, & determinata: ergo fu-
 turum contingens habet propriam cer-
 tam, & determinatam veritatem. Hæc
 ratio adeò efficax mihi semper visa est
 pro determinata veritate futuri con-
 tingentis, vt aliam non sit cur desi-
 deremus. Nec dicas, eam tantum
 militare pro futuris absolutis; nam
 idem dicendum esse de conditio-
 natis, benè norunt aduersarij, & fate-
 tur centies Viues. Et ratio est, quia
 tam contingens est futurum absolu-
 tum in statu absoluto, quàm condi-
 tionatum in conditionato: si ergo non
 obstante contingentia in statu abso-
 luto, futura absoluta habent certam,
 & determinatam veritatem, cur non
 conditionata?

712 Quam doctrinam facile confirma-
 bis exemplo præteriti; nam eo præcisè
 quòd Deus cognoscat existentiam mei
 consensus matutinam, & negationem
 eiusdem vespertinam, omni alio præ-
 ciso, cognoscit certò meum consen-
 sum vespere præteritum; & quia
 vtrumque extremum cognoscit diuer-
 sis temporibus existens, cognos-
 cit præteritum in se ipso, & pro-
 pria ipsius veritate: ergo pariter eo
 præcisè quòd Deus cognoscat nega-
 tionem mei consensus matutinam, &
 existentiam vespertinam, omni alio
 præciso, cognoscet certò meum con-
 sensum matutino tempore futurum:
 & cum vtrumque extremum cognos-
 cat diuersis temporibus existens, co-
 gnoscet futurum in se ipso, & propria
 illius veritate.

713 Quarta ratio. De facto stat præscien-
 tia peccati tam absolutè, quam condi-
 tionatè futuri: nullum autem stat de-
 cretum prædeterminans ad illud: ergo
 stat præscientia absque decreto præ-
 determinante. Præmissæ conceduntur
 ab omnibus Thomistis quoad mali-

tiam formalem, & à pluribus etiam
 quoad entitatem peccati: Consequen-
 tiam qui neget, ad Summulistas remit-
 tatur, formalis enim est: cõfirmo. Nam
 vt vidimus disp. 12. Deus non potest
 prædeterminare etiam materiale pec-
 cati, quod fatentur multi Thomista-
 rum; & quamuis id posset, constans,
 & indubitatum est apud omnes, non
 posse prædeterminare formalem mali-
 tiam: eam autem certò, & infallibi-
 liter cognoscit: ergo non in decreto
 prædeterminante: ergo in se ipsa, cum
 non sit medium, vt fatetur Viues. Hæc
 ratio vrgenda est ex dictis disp. 1. sect.
 3. num...

714 Quinta ratio. Ante omne decretum
 actu & formaliter existens in Deo,
 possunt formari propositiones contra-
 dictoriæ de futuro conditionato: ergo
 vna erit determinatè vera, & altera
 determinatè falsa: quæcumque autem
 vera sit, arguit futurum sub con-
 ditione determinatè verum: ergo an-
 te decretum futurum conditionatum
 habet determinatam veritatem. Hoc
 argumentum vocat Viues posteriori
 parte disputationis. 18. num. 3. Aquilem
 nostræ sententiæ. Tres barbaris-
 mos in vno verbo vitasset, si non
 Aquilem, sed Achillem scripsisset;
 Cæterum scientia Media non solum
 habet hunc Achillem, sed plures alios
 & fortissimos Hectores.

715 Respondent aliqui negantes ante-
 cedens, posse scilicet formari propo-
 sitiones contradictorias de futuro
 conditionato ante decretum, quia tam
 pœnitentia conditionata, quam non
 pœnitentia pendent essentialiter à
 decreto absoluto, ex parte actus: Vnde
 ante illud neutra propositio potest es-
 se determinatè vera vel falsa.

716 Contra primò quia illa indepen-
 dentia est ipsa quæstio. Secundo, quia
 licet futurum absolutum pendeat es-
 sentialiter

sentialiter à decreto, tamen ante decretum falsum est rem esse absolute futuram, & verum est non esse futuram. Insuper, licet pœnitentia salutatis pendeat essentialiter à gratia; tamen ante gratiam falsum est exituram pœnitentiam, & verum, non exituram: ergo licet pœnitentia conditionata penderet essentialiter à decreto absoluto, ex parte actus, id non tolleretur veritatem, vnius propositionis, & falsitatem alterius ante decretum.

717 Dices hoc argumentum probare, propositiones contradictorias posse esse re vera tales ante decretum conditionatum ex parte actus. Vnde si quid conuinceret nostrum argumentum, probaret futurum conditionatum ante decretum conditionatum ex parte actus, quod non admittitur à Nostris.

Fateor nostrum argumentum conuincere, posse formari propositiones contradictorias re vera tales ante decretum conditionatum ex parte actus; id nobis concedant Thomistæ. Nostrum erit, postea probare consequentiam, & ostendere non sequi admitendum esse à nobis futurum conditionatum ex parte actus.

718 Respondent alii, & Viuescum ipsis, eas propositiones esse quidem contradictorias ante decretum; & affirmatiuam pro signo ante decretum semper esse falsam, quia pro eo signo numquam erit consensus; negatiuam autem esse veram. v. g. *Petrus non consentiet*, si sumatur negatiuè, seu præcisiuè; si verò sumatur positiuè contrariè excludendo consensum per negationem liberam illius, vtramque propositionem aiunt esse falsam, quia pro eo priori neque est futurus consensus, neque illius carentia, sed præcinditur ab vtro-

que; sicut præcindit signum, quo voluntas in actu primo intelligitur indifferens ad consensum, & carentiam illius: sicut ergo pro eo signo verum est dicere præcisiuè, quod neque est existens neque futurus consensus; ita pro signo ante decretum verum est præcisiuè, quod neque est existens, neque futurus consensus: Insuper, sicut in signo possibile, & indifferentiæ nostræ voluntatis, neque est verum dicere esse consensum, neque carentiam illius; quia aliter pro eo signo non maneret electio; ita pro signo ante decretum, neque est verum dicere esse consensum, neque carentiam illius: Vnde neque est verum dicere: *erit consensus*, neque dicere *Non erit*, scilicet positiuè contrariè.

719 Cæterum, quamuis doctrinam istam de contradictoriis pro signo indifferenti quale est possibile, & indifferentiæ nostræ voluntatis, ante omnem ipsius determinationem, veram existimem: pro signo tamen in quo stat determinatio, vel præsens, vel pro aliqua differentia temporis ad vnam partem potius quàm ad alteram, falsissimam semper censeo, nec in hac parte possunt Thomistæ nobis esse contrarii: sed ante omne decretum actu existens datur signum cuius determinationis, vel præsentis, vel pro aliqua differentia temporis ad vnam partem potius, quàm ad alteram: Ergo & propositiones positiuè contradictoriæ: ergo quæ determinate vera est, arguit futurum conditionatum determinate verum. Nec momenti est, quòd nobis non constaret, quænam esset vera, vt tentat Viues disp. 18. parte posteriori num. 25. Quia satis est, quod Deo constet. Minor ergo probatur, quia in nostra sententia datur ante omne decretum

decretum actu existens signum determinationis nostræ voluntatis sub conditione pro aliqua differentia temporis, in quo signo formamus eas propositiones contradictorias: In sententia verò Thomistarum datur similiter signum determinationis diuinæ per modum conditionis ante omne decretum actu existens, ut in hac propositione, *si Deus decerneret pœnitentiam, & Christus Tyriis predicaret, pœnitentiam agerent*: In hoc ergo signo evidens est vnâ propositionem ex contrariis esse positiuè veram, & aliam positiuè contrariè falsam, quod sufficit nobis ad determinatam veritatem futuri conditionati ante omne decretum actu existens.

SECTION III.

Soluntur obiectiones.

720 **O**biicit primò Viues disp. 9. à num. 52. admissa scientia Media, non manere fundamentum ad confutandos Semipelagianos, asserentes dari causam prædeterminationis ex parte nostra: ergo reiicienda.

721 **R**espondeo negans antecedens, nam Semipelagiani asseriebant primò, in adultis præcedere merita naturalia, & propter illa absolutè præuisa Deum conferre gratiam, ad perfectam fidem & vltiorem iustificationem. Et contra hunc errorem stant omnia argumenta, quæ pro necessitate gratiæ etiam ad initium salutis armanur à Theologis cum Augu-

stino. Asserebant secundò. Deum vni paruulo concedere Baptismum, eumque alteri negare propter merita, vel demerita conditionata; quæ scilicet operati fuissent si vixissent; naturalia quoad initium, & ex gratia quoad perfectam fidem & vltiorem iustificationem. Et contra hunc errorem stant omnia argumenta, quæ contra præcedentem; præterea illa omnia, quæ euincunt merita, aut demerita conditionata sufficientia non esse ut actu præmientur, vel puniantur à Deo. Asserebant tertio Christum ideo prædicasse vni genti, non alteri, quia illi, & non isti præuidebantur similiter sub conditione prædicationis consensuri, facultate naturali; quoad initium, & ex gratia quoad perfectam fidem, & vltiorem iustificationem. Et contra hunc errorem militant argumenta omnia, quæ contra præcedentes præ necessitate gratiæ, & insuper exemplum Tyriorum, qui præuidebantur consensuri, nec tamen illis prædicatum est. Scientia ergo Media innixa necessitate gratiæ, etiam quoad initium salutis, merita conditionata exhorrens, nec motiuum illud Christi ad prædicandum approbans, non exarmat acies argumentorum contra Semipelagianos; nec ratione illius vibrati Theologorum ictus vel leuissime retardantur.

In simili forma argumentum con-
torqueo. Admissa scientia conditionatorum in decreto prædeterminante, non stat fundamentum ad confutandos Lutheranos, & Calvinistas negantes nostri arbitrij libertatem. Nam Deum prædeterminare meum consensum, vel non prædeterminare, non est in mea potestate: posito autem decreto præde-

C c terminante

terminante, non est in mea potestate non consentire, ut fuscè à nobis in superioribus probatum est: ergo nihil est in mea potestate: ergo nulla libertas. Scio Thomistas catholicè negare minorem. Cæterum dicant mihi, qua ratione, ex suis principiis contra eos hæreticos probari possit: nam iudicium indifferens non sufficit, quamdiu impeditum est ab aliquo antecedente ad vnum determinato, quale est decretum prædeterminans. Vnde ergo à Thomista probabitur arbitrij libertas aduersus Lutheranos, & Calvinistas.

723 Obiicit secundò à num. 71. sequi ex nostra sententia primò, prædestinationem non distingui à generali prouidentia, communi etiam reprobis. Secundò, non esse ex speciali proposito, & electione diuina. Id autem est contra Patres, & Scripturas: ergo. Sequela probatur. Quia dempto nostro consensu conditionato, & illius præscientia, cætera omnia communia sunt etiam reprobis, & prædestinatis, & de se indifferentia, ut sint, & non sint prædestinatio, & electio: ergo prædestinatio neque esset specialis prouidentia, neque speciale propositum, seu electio.

724 Respondeo negans sequelam. Ad probationem concessò antecedente, nego consequentiam, quia licet decretum sit ab intrinseco indifferens, ut sit, vel non sit prædestinatio, & electio; adiuncta tamen præscientia futuri ex illo consensus finalis est prædestinatio, & electio & specialis prouidentia.

725 Instare posses: ergo qui est causa præscientiæ, erit quoque causa prædestinationis, saltem inadæquatæ: sed noster consensus conditionatus est causa præscientiæ: ergo & prædesti-

nationis, quod dici non potest. Minor probatur, quia si non esset consensus, neque esset præscientia: ergo tota ratio cur sit præscientia, est consensus.

726 Respondeo, concessa priori consequentia, negans minorem. Ad probationem concessò antecedente, nego consequentiam. Quia etiamsi esset consensus, si Deus non esset omnisciens, posset non esse præscientia, ut patet in nobis, atque adeo non consensus, sed infinita virtus intelligendi est ratio, cur posito obiecto stet præscientia. Explico solutionem; quia licet prærequisita sit cognitio ad amorem, non ideo ego amo, quia cognosco; sed quia volo, & licet prærequisita sit lingua ad loquendum, & pedes ad deambulandum, non ideo ego loquor, quia habeo linguam, nec ideo deambulo, quia habeo pedes; sed quia volo. Similiter dico, etiamsi meus consensus conditionatus prærequisitus sit ad præscientiam, non tamen ideo præscit Deus, quia ego consentio, sed quia infinita virtus intelligendi exigit se extendere ad omne cognoscibile, eo ipso quod sit, ut patet in scientia visionis.

727 Obiicit tertio à num. 72. Vel potest Deus velle, & facere, ut ego liberè consentiam cum eo auxilio, & circumstantiis, nulla addita vel detracta, quibus præuideor, si ponantur, dissensurus, vel non? si non potest, diminuta est omnipotentia. Si potest, demus de facto me consentire: ergo falsa erat illa præscientia, qua ego sub illo auxilio, & circumstantiis præuidebar dissensurus: falsa item futuritio mei dissensus sub illa conditione.

Respondeo. Si in illis circumstantiis inuoluatur meus dissensus sub conditione

conditione, aut illius præscientia non posse Deum velle, & facere, vt ego cum eo auxilio, & circumstantiis consentiam, quia ex suppositione quod ego dissentiam, implicat consentire, atque aded nec Deus id facere, aut velle potest: Quod autem Deus, nec velle, nec facere possit quod implicat, non minuit potentiam, sed laudat. Si verò in illis circumstantiis præscindatur à meo dissensu conditionato, & illius præscientia, concedo posse Deum facere, & velle, vt ego consentiam. Do ergo me consentire: ergo falsa erat illa præscientia, qua ego sub illo auxilio & circumstantiis præuidebar dissensurus; falsa item futuritio infallibilis mei dissensus sub illa conditione: nego suppositum, scilicet dato quòd ego consentiam, fuisse vnquam præscientiam aut futuritionem mei dissensus.

728 Obiicit quartò à num. 112. Admissa scientia Media, possibilis est metaphysicè casus, in quo aliqua voluntas in omnibus rerum ordinibus, & sub quibusvis auxiliis, & circumstantiis nolit consentire: ergo Deus eum hominem non posset etiam de absoluta potentia trahere ad liberum consensum, aut prædestinare. Respondeo, nullum esse inconueniens in eo, quòd Deus non possit trahere ad consensum, aut prædestinare eum hominem ex suppositione, quòd ipse nolit consentire; quia si traheret, simul consentiret, & non consentiret, quia nollet; consentiret autem, quia traheretur à Deo ad consensum. Vt autem Deus possit quemcumque hominem prædestinare, factis est casum illum esse moraliter impossibilem.

729 Instabis. In opposita sententia nullum admittente casum adhuc me-

taphysicè possibilem, in quo Deus non possit hominem prædestinare, magis sine dubio extollitur diuina potentia, & dominium, quàm in nostra: ergo. Respondeo, negans antecedens, quia in sententia decretorum prædeterminantium tantum admittitur potentia, & dominium in nostros actus, destruens libertatem; qua ratione non negamus posse Deum trahere hominem, quòd voluerit. Cæterum, cum priuatur Deus potentia, & dominio consulenti nostra libertati, magis amplum admittitur ab Authoribus scientiæ media dominium Dei in nostros actus, quàm à Thomistis.

Obiicit quintò à num. 127. Admissa scientia media, Deus tentans, inficius, & suspensus procederet, ad quod vitandum à nobis inuenta est: ergo. Antecedens probatur, quia si Deus actu prouideret auxilium sine scientia media, tentans, inficius, & suspensus id præstaret: atqui scientia media supponit, & exigit Deum antecedenter ad ipsam prouidentem auxilium: ergo supponit & exigit Deum tentantem, inficius, & suspensum procedentem. Minor probatur, quia scientia media supponit & exigit futurum conditionatum cum omnibus suis causis, & requisitis, à quibus dependet: ergo supponit, & exigit Deum prouidentem auxilium.

Respondeo negans antecedens, ad probationem concessa maiori, nego minorem. Ad cuius probationem distinguo antecedens, scientia media supponit futurum conditionatum cum omnibus suis causis & requisitis, per modum conditionis præscindens ab existentia & non existentia, concedo: Reipsa absolute existentibus, aut futuris, nego. Et nego consequentiam. Tum quia scientia media

solum supponit Deum *si prouideret*, quod non est prouidere. Tum etiam, quia procedere cæco modo non se habet respectu status conditionati, sed absoluto. Nam futurum conditionatum nihil est, sed esset, si poneretur conditio; atque aded Deus non prouidet respectu illius, sed prouideret si conditionem poneret. Vnde cæcus tantum esset, tentans, & suspensus, si dum poneret conditionem, non videret: dum autem conditionem ponit, iam videt, atque aded cæcus nunquam fuit, nec tentans, aut suspensus.

732 Rem exemplo à Christo Domino approbato confirmemus. Nam Lucæ 14. laudat Christus eum, qui prius sumptus computat necessarios, antequàm turrim ædificare incipiat; & Regem qui commissurus bellum aduersus alium regem, sedens prius cogitat si possit cum decem millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se. Ponamus ergo, Regem certissimè scientem, quod si exercitum paret & inimicum inuadat, vincet illum. Quis somniabit asserere, eum regem parando exercitum, & inimicum inuadendo, tentantem, inciscium, & suspensum procedere, eo quod veritas illius futuri conditionati eius scientiam præcesserit? sanè Christus huiusmodi prouidentiam laudat, & commendat tanquam perfectam & prudentem. Sapientis enim, prudentis, & videntis non est, scire quid foret ante factam suppositionem principiorum; sed scire quid foret ea suppositione facta: facta autem suppositione, scilicet, *si darem hoc auxilium*, Deus iam scit quid foret ex illo, vnde cæcus, imprudens, aut tentans nunquam fuit.

733 Ratio disparitatis inter statum absolutum, & conditionatum latissima

est. Nam in statu conditionato Deus non decernit, non vocat, non prouidet, non præparat concursum; sed hæc omnia pendent per modum conditionis præscidentis ab existentia, & non existentia, hoc modo, *si decernerem, si vocarem, si prouiderem, si præpararem*. In statu verò absoluto ea omnia, quæ in conditionato pendent per modum conditionis, determinantur ad existendum, non à nobis (quod aduertat) sed à Deo, & Deus decernit, vocat, prouidet, & præparat concursum. Inde aliqua scientia media necessaria est in statu absoluto, ne Deus tentans, inciscius, & suspensus procedat, modo infra exponendo, non verò in statu conditionato.

SECTIO VI.

Reliquæ obiectiones enervantur.

734 **O**biicit sexto à num. 140. scientia media inuenta est ad conciliandam diuinam prædestinationem cum libertate creata: ad hoc autem inutilis est: ergo reiicienda. Minor probatur, quia si prærequisita ad actum liberum ante scientiam mediam, tollerent libertatem futuro conditionato, etiam post ipsam tollerent libertatem eidem futuro absoluto: & si ante scientiam mediam non tollerent, neque tollerent post ipsam: ergo etiam si non esset scientia media, non tollerent prærequisita libertatem: ergo conciliaretur diuina prædestinatio, cum libertate nostra, etiam si non esset scientia media.

735 Respondeo, scientiam mediam inuentam

uentam esse primario ad cognoscendum futurum conditionatum. Deinde distinguo maiorem. Scientia media inuenta est ad conciliandam diuinam prædestinationem cum libertate creata, formaliter & immediatè per se ipsam, nego: ratione prærequisitorum indifferentium, & exclusione prædeterminantium, concedo. Et nego minorem, nam ad prærequisita indifferentia est valde utilis scientia media. Ad probationem, concessio Antecedente distinguo consequens; etiam si non esset scientia media, non tollerent libertatem, si essent prærequisita indifferentia, concedo. Sed nego tunc exitura ea prærequisita, propter inconueniens expensum in obiectione præcedenti. Vnde neque staret creata libertas; atque adè semper verum est, beneficio scientiæ mediæ stare libertatem creatam, & cum diuina prædestinatione componi.

736 Obiicit septimò à num. 146. omnia argumenta, quibus nostri doctores disputant inter se circa necessitatem scientiæ mediæ, tam ex parte actus nostri, quàm ex parte Dei. Quia tamen ea omnia speciali disputatione à nobis libranda sunt, nunc omitimus. Tum etiam, quia ad rem non sunt pro questione, An sit, vel non sit scientia media.

737 Obiicit octauò tota disp. 10. argumenta sæpius repetita, ad probandum, non dari ante decretum actu existens in Deo, certam & infallibilem futuritionem contingentium. Hæc tamen omnia comminuta & contrita à nobis sunt disp. 1. sect. 4. & disp. 3. sect. 3. videasibi.

738 Obiicit nondò disp. 11. à num. 23. Ante decretum diuinum absolutum ex parte actus purificandi conditionem, nulla stat determinatio volun-

tatis adhuc conditionata, in ordine ad consensum potius quàm dissensum: ergo neque stat obiectum scientiæ mediæ, neque determinatio ante decretum. Antecedens probatur, quia ante decretum absolutum purificandi conditionem, nihil stat inclinans potius ad consensum, quàm dissensum: ergo nulla determinatio.

739 Confirmat num. 40. Voluntas creata ad illud habet, vel habere potest, determinationem conditionatam, ad quod habet vel habere potest determinationem absolutam in tēpore posita conditione: atqui si per impossibile ponatur simul in duplici ordine ex oppositis, in quorū scilicet vno prævidetur consensura, & dissensura in alio; non habet neq; habere potest in tēpore determinationē absolutā ad vnā partē, quam non habeat etiam ad aliam: imò maneret sine aliqua determinatione ad vtramque: ergo si ab æterno consideretur potens poni, aut sub conditione quod poneretur in vtroque ordine ex oppositis, non habet neque habere potest determinationem conditionatam ad vnā partem, quam non habeat etiam ad aliam; imò manebit sine aliqua determinatione ad vtramque partem etiam conditionatè. Minor probatur, quia ex suppositione quod voluntas creata prævideatur à Deo consensura in ordine A. & dissensura in ordine B. & Deus ponat eam in vtroque ordine simul; tunc aut simul consentiret, aut dissentiret, quod implicat; aut re vera nihil faceret, quia vna determinatio tolleret aliam, & è contra, & vtrāque ablata voluntas maneret in æquilibrio indifferens. Sicut si in statera ponatur ex vtraque parte pondus æquale, quantumuis pondus in infinitum crescat, si tamen semper

crescit æqualiter ex vtraque parte, ipsum pondus ex vtraque parte tenet stateram inæqui librio, & illam non inclinat magis in partem alteram: ergo si voluntas ponatur simul in vtroque ordine ex oppositis, nempe assensus & disensus; non potest habere determinationem absolutam ad vnam partem, quam non habeat ad aliam, imò manebit cum omnimoda indeterminatione ad vtramque partem.

740 Ante omnia pro solutione huius mirabilis obiectionis; rogo quid ageret voluntas, si in vtroque ordine opposito in sententia Thomistarum, per impossibile poneretur? vel enim ageret vtrumque, consensum scilicet, & dissensum, & hoc non; quia vt argumentum aiebat, vna determinatio tollit aliam, ergo maneret sine vlla determinatione, vt inferebat confirmatio, & constitueretur in æquilibrio, atque aded indifferentens, & nõ magis determinata ad cõsensum, quàm dissensum, sicut statera manet in æquilibrio si pondus crescat æqualiter ex vtraque parte etiam in infinitum: ergo etiam si in vtroque ordine crescerent æqualiter in infinitum decreta prædeterminantia, semper manebit voluntas in æquilibrio, nec potius ad vnam quàm ad alteram partem determinata. Quid ergo succi habet obiectio ista cum sua confirmatione contra scientiam Mediam, quem emungere non possimus contra scientiam conditionerum in decreto prædeterminante?

741 Respondeo igitur, negans antecedens. Ad probationem concedo libenter, nullam esse inclinationem in voluntate in actu primo constituta, connexam potius cum consensu, quàm dissensu; sed esse indifferentiam ad vtrumque. Nego tamen

consequentiam. Ad confirmationem respondeo, Quod si per impossibile voluntas in vtroque ordine opposito constitueretur, consentiret simul & dissentiret, & vtramque determinationem haberet. Exemplum autem æquilibrij nimis materiale est, & inanime; vnde sole clarior disparitas eluceffit. Æquilibrium enim liberum non est, vt vnam in partem potius quàm alteram inclinet; voluntas vero est libera, & suorum actuum domina. Vnde stante indifferentia ad vtrumque potest pro suo dominio, & libertate inclinare, & determinare se ipsam, quò voluerit.

Obiicit decimò totà reliquã disp. 742
11. argumenta omnia, quæ à nostris Doctoribus proposita sunt circa decretum purificandi conditionem ex scientia Media, quæ nos omittimus nunc, quia propria circa hanc difficultatem institueretur infra disputatio. Similiter à disp. 12. vsque ad 17. obiicit & congerit Viues omnia argumenta, quibus nostri doctores disputant inter se circa obiectum scientiæ Mediæ, quæ etiam soluentur infra.

Obiicit Vndecimò disp. 17. à num. 743
44. contra decreta prædefinientia, non qua parte existimant aliqui lædere libertatem, sed qua parte ingrediuntur obiectum scientiæ Mediæ. Vel decreta prædefinientia ingrediuntur obiectum scientiæ Mediæ, & Deus per scientiam mediam videt actum & effectum futurum dependentem à prædefinitione. Vel in illo obiecto non fit aliqua mentio decretorum prædefinientium, sed videt Deus futurum independentem à prædefinitione. Atqui vtroque modo est incompossibilis scientia Mediæ cum decretis prædefinientibus. Ergo scientia Mediæ defendi non potest, nisi decreta prædefinientia eliminentur,

eliminatur, & cōuerso decreta prædefinitia defendi non possunt nisi scientia Media reiiciatur. Respondeo, decreta prædefinitia non ingredi obiectum scientiæ directæ, ingredi tamen obiectum scientiæ Mediæ reflexæ; à neutra verò representari effectum dependentem per se à prædefinitione, sed à reflexa representatur per accidens tantum dependens. Scientia Media directæ dicitur illa, quæ cognoscit, quid foret si causæ per se & essentialiter requisitæ ponerentur. Reflexa verò, quid foret, si causæ etiam per accidens ponerentur. Et nego minorem illam, scilicet hoc modo esse impossibilem scientiam mediam cum decretis prædefinitis.

744

Instat num. 50. Quia si ex parte conditionis non ponitur aliquid certo inducens consensum, non potest esse infallibilis scientia, quia obiectum illud est omnino incertum: ergo. Confirmat, quia si obiectum scientiæ Mediæ præiudetur futurum independentem à prædefinitione, & postea sit futurum in statu absoluto dependenter ab ipsa prædefinitione: ergo quando Deus prædefinit effectum in statu absoluto, inuertit ordinem quem viderat in statu conditionato; quia res videtur in statu absoluto dependens à prædefinitione, in conditionato verò videbatur independentem quod absurdum esse, non est qui non videat.

745

Respondeo negans antecedens, centies ab hoc authore repetitum, & à nobis radicitus auulsum, & supplantatum, tum disp. I. tum. 3. Ad confirmationem respondeo, scientiam Mediam directam præiudicare effectum independentem à prædefinitione, reflexam verò dependentem tantum per accidens: quod totum ponitur in statu

absoluto, quando Deus prædefinit actum, atque adeò non inuertitur status conditionatus, sed idem omnino qui erat conditionatus, fit absolutus.

Instabis. Si prædefinitio ingrediatur obiectum scientiæ Mediæ, non esset scientia contingens, sed necessaria: Ergo, antecedens probatur, quia ex prædefinitione non sequitur contingenter effectus: ergo necessariò. Antecedens probatur, quia hæc veritas est omnino necessaria: si esset prædefinitio, esset consensus. Respondeo, scientiam Mediam reflexam, quæ sola representat prædefinitionem tanquam conditionem, representare quidem effectum necessariò, non absolute, sed ex suppositione, nam ita & non aliter necessarium est, me consentire posita prædefinitione. Nam prædefinitio licet si essentialiter ad vnum determinatè, est tamen impediibilis à voluntate, vt vidimus disp. 10. sect. 6.

746

Obiicies duodecimò. Si daretur scientia Media, neque esset libera, neque necessaria: id implicat: ergo. Maior probatur: imprimis non esset necessaria, quia potuit non esse in Deo, cum potuerit voluntas creata non consentire, quo casu non fuisset in Deo scientia mei consensus, idemque est de scientia mei dissensus. Deinde, neque esset libera, quia antecederet omne decretum liberum diuinæ voluntatis: ergo. Respondeo, scientiam Mediam tam consensus quam dissensus, neque esse liberam, neque necessariam, sed Mediam inter vtramque, scilicet contingentem ex parte obiecti, quia obiectum potuit non esse, & consequenter ipsa scientia.

747

Obiicit vltimò Viues disp. II. à num. 254. Principia scientiæ Mediæ

non

non coherent cum doctrina Catholica stabilita ab Innocentio X. damnante quinque propositiones Iansenij: ergo reiicienda est. Anteced. probat, nam inter alias, hæc duplex propositio damnatur Hæresis. Prima. *Aliqua Dei præcepta hominibus iustis volentibus, & conantibus secundum præsentem, quas habent vires, sunt impossibilia; deest quoque illis gratia, qua possibilia fiant.* Modò sic: Homo iustus positus in occasione A, & vocatus vocatione B, in quibus præuisus est dissensus, secundum præsentem, quas habet vires, non habet actu decretum diuinum, quo ponatur in occasione C, & vocetur vocatione D, in quibus præuidetur consensus: ergo homo iustus secundum præsentem, quas habet vires, non potest in sensu composito implere Dei præcepta, quod est contra Pontificis definitionem. Patet consequentia, quia secundum præsentem, quas habet vires, præuidetur iustus dissensus, & non consensus, cum qua præscientia impossibile est consentire, & non dissentire. Similia sunt quæ obicit ex secunda propositione damnata ab Innocentio, scilicet: *Interiori gratia, in statu natura lapsæ, nunquam resistitur.* Tertia propositio similiter damnata est. *Ad merendum, & demerendum in statu natura lapsæ, non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.* Quæ propositio difficile vitatur ab assertoribus scientiæ mediæ. Nam decretum purificandi conditionem, intrinsecè connectitur cum præscientia futuri dissensus ex vocatione B, in occasione A, ergo cum ea præscientia inconiungibilis sit cum consensu, purificata conditione, non est voluntas libera à necessitate dissentendi, quamuis libera sit à coactio-

ne. Patet consequentia, quia libertas à necessitate ad consentiendum, dicit potestatem ad coniungendum decretum purificans conditionem cum consensu, & consequenter ad coniungendam præscientiam dissensus à qua pendet decretum cum consensu.

Mirabilis sanè est obiectio ista, & 748
quam quisque facillimè poterit in suum authorem & vniuersos Thomistas contorquere, & quæ sola indiget simplici nostræ doctrinæ intelligentia. Non omitam illationem, quam infert ex nostris principiis, num. 256. videlicet, apud nostros Doctores, coincidere potentiam in sensu composito ad resistendum motioni, & actualem resistantiam aliquando exercitam eidem vocationi. Fallitur aduersarius, potestas enim ad resistendum motioni in sensu composito, non dicit actualem resistantiam aliquando exercitam, sed resistantiam non implicaturam, si exerceretur; ad quod non opus est, quòd aliquando exerceatur. Respondeo ergo, iustum secundum præsentem, quas de facto habet vires, & quibus dissensus præuidetur, habere potestatem non quidem coniungendi præscientiam cum consensu, sed potestatem consentiendi impediendo eam præscientiam, & dissensum. De quo latè & ex professo disputationibus sequentibus. Secunda verò probatio desumpta ex tertia propositione, falsò supponit decretum purificandi conditionem esse intrinsecè connexum cum determinata præscientia futuri dissensus, vt morosè ostendam disp. 15. præcipuè sect. 5. & 6. Imò damnatio illius propositionis altè auxiliatur authoribus scientiæ mediæ. Nam voluntatem esse liberam à coactione, est operari absque violentia

violentia, qua ratione Beati diligunt Deum, & bruta appetunt obiecta sibi conuenientia: atque adeo voluntatem esse liberam à necessitate, aliud esse non potest, quàm operari cum indifferentia ad vtrumque; quam indifferentiam tanquam firmissimum suæ sententiæ fundamentum, supponunt omnes authores scientiæ mediæ, contententes eam indifferentiam destrui à prædeterminantibus. Si cui ergo fauet Innocentij definitio, potius ad authores scientiæ mediæ inclinatur, quam ad prædeterminantes.

DISPUTATIO XIV.

*De obiecto scientiæ mediæ,
tam directæ, quàm
reflexæ.*

749 **D**uplicem distinguimus scientiam mediæ, vnam directam, quæ cognoscit, quid foret si principia per se, & essentialiter requisita, tam ad consensum, quàm ad dissensum ponerentur; alteram reflexam, quæ repræsentat quid fieret, si principis per se ad vtrumque requisitis, alia simul principia per accidens iungerentur. Obiectum vtriusque scientiæ tam directæ quam reflexæ duplex est, vnum per modum effectus, & est res illa quæ esset vel non esset, si conditio poneretur, de quo satis hæcenus disputatum est. Aliud per modum conditionis, & sunt ea omnia, quæ sub particula illa si comprehenduntur. Ex quibus alia sunt creata, videlicet auxilia intrinseca, & comi-

antes circumstantiæ, quæ omnia ex tractatu de auxiliis supponuntur à nobis indifferentia, seu coniungibilia tam cum consensu, quàm dissensu. Alia verò sunt increata, scilicet decretum dandi auxilium, & præparandi omnipotentiam ad vtrumque. Et de his est præcipua difficultas.

SECTIO I.

*Quale sit decretum præparandi
omnipotentiam ad
actus liberos.*

Constans est nostris Doctoribus 750
contra prædeterminantes, non posse stare libertatem arbitrij, applicante diuinam omnipotentiam decreto prædeterminante. Vnde vnanimis inferunt, huiusmodi decretum debere esse indifferens, & compossibile cum vtroque extremo libertatis. Diuiduntur tamen inter se, sitne conditionatum, vel absolutum inefficax?

Prima sententia asserit, decretum 751
applicans omnipotentiam esse conditionatum, ita habens: *Volo concurrere ad amorem, determinante ad illum voluntate, & ad odium si ipsa similiter determinauerit.* Ita Soarius in opusculis lib. 1. cap. 15. num. 3. & disp. 22. metaphysicæ sect. 4. num. 14. Molina in concordia quæst. 14. art. 15. disp. 26. & 32. & 1. parte quæst. 19. art. 3. disp. 3. Ruiz de scientia Dei disp. 25. sect. 10.

Secunda sententia asserit, non esse 752
conditionatum, sed absolutum inefficax, id est cum neutro extremo libertatis connexum, ita se habens:

Dd volo

volo quantum est ex me amorem, & odium ad seruanda iura libertatis. Ita Arriaga in physicis disp. 10. sect. 2. & de Voluntate Dei disp. 25. sect. 3. subsect. 5. Quiedus in physica. Contro. 10. puncto 4. §. 4. Hoc tamen differunt huiusmodi voluntates inefficaces, aut conditionatæ in omni sententiâ; Quod voluntas operis honesti habet sibi imbibitam, vel coniunctam complacentiam, & desiderium existentia talis operis, quod his verbis satis apte explicatur; vtinam esset amor, quem volo. Voluntas verò operis prauis habet sibi imbibitam, & coniunctam displicentiam, & nolitionem existentia, quod his verbis optimè declaratur: vtinam non esset odium, quod volo ad seruanda iura libertatis. Et hinc constat apertè discrimen concurrenti Dei in opus bonum & malum, & cur Deus permissiuè tantùm ad inhonesta opera concurrat.

753 Tertia sententia licet circa opus bonum admittat decretum illud absolutum inefficax, vel conditionatum, existimat tamen Deum non posse velle positiuè & formaliter, adhuc inefficaciter, aut conditionatè actionem malam. Quare ita explicat decretum applicans omnipotentiam: volo quantum est ex me amorem, & nolo impedire odium ad immunitatem libertatis. Ita aliqui recentiores.

754 Quarta sententia est P. Alarcon de scientia Dei tractatu 2. disp. 5. cap. 8. §. 2. & 3. duplex decretum in Deo constituentis, vnum vniuersale, quo Deus se obligat ad concurrentem cū omnibus causis iuxta earumdem naturam, & exigentiam; alterum speciale, ortum ex primo se solo sufficiens, & indifferens ad vtrumque extremum libertatis, vt ipse explicat num. 40. in quo cum aliqua ex præ-

missis sententiis consentire tenetur. Vnde clarè constat, quàm superfluum, & absque fundamento sit primum illud decretum. Quare examinanda tantum restant tres priores sententiæ.

755 Afferendum est primò, dari in Deo voluntates inefficaces, & indifferentes compossibiles tam cum effectu, quem intendunt, quàm cum opposito illius. In hanc conclusionem, tantquam in firmissimum nostræ sententiæ cardinem, conspirant vniuersi Societates Doctores, & quotquot sunt exteri pro nostra sententia. Huius conclusionis veritati adstant omnia argumenta, quæ contra decreta prædeterminantia parauimus disp. 10. 11. & 12. omnipotentia enim applicanda est ad vtramque partem aliquo decreto: non potest decreto absoluto, & efficaci applicari; aliter existeret simul vtraque pars libertatis, quod implicat: ergo applicanda est decreto inefficaci, & ad vtrumque indifferenti.

756 Amplius roboratur. Primò ex Scriptura, Ezechielis 33. ait Deus. *Nolo mortem peccatoris, sed magis ut conuertatur, & viuat.* Et prima ad Thesalonicenses 4. *Hæc est voluntas Dei, sanctificatio vestra.* Et 1. ad Timoth. 2. *Deus vult omnes homines saluos fieri:* at non omnes peccatores conuertuntur, nec omnes sanctificantur, nec salui fiunt: ergo neque erga omnes habet Deus voluntatem efficacem conuersionis, sanctificationis, neque salutis æternæ: ergo inefficacem. Idem confirmat Christus Dominus in oratione Dominica Matthæi 6. *Fiat voluntas tua sicut in celo & in terra:* si autem omnis voluntas efficax esset, primò otiosa esset petitio; secundò, æquè adimpleretur in celo, ac in terra, quod dici non potest, cum omnis

omnis voluntas Dei efficax in terra adimpleatur.

757

Respondent aduersarij, his & alijs testimonijs solùm contineri voluntatem signi : id est significari, esse in Deo eiusmodi voluntatem, re tamen ipsa non esse. Conferenda est responsio cum Scriptura : ista enim ait, Deum velle, Thomistæ dicunt, non velle, sed significari tantum Deum velle. Vide cui credendum. Deinde, qui dicit se velle, cum non vult, mentitur, quia significat se velle, cum non velit : sed Deus dicit se velle, & reuera non vult : ergo mentitur. Confirmatur, nam Actorum 7. arguit Stephanus Iudæos, *Vos semper Spiritui Sancto resistitis* : at Iudæi non resistebant voluntati efficaci : ergo inefficaci : aliter in nullo ei resistissent, atque aded Stephanus mentitus fuisset.

758

Ratione probatur. Primò, nam peccatores resistunt diuinæ voluntati : at non resistunt, nec resistere possunt voluntati efficaci : ergo inefficaci. Maior passim traditur in Scripturis. Minor constans est Catholicis. Consequentia autem optima est, non enim est voluntas media inter efficacem, & inefficacem, cui resisti possit. Secundò, quia voluntas diuina præceptiua vult executionem operis præcepti : at non vult semper efficaciter, cum non semper impleatur : ergo inefficaciter. Dices voluntatem præceptiuam in eo qui non adimplet præceptum, solam velle obligationem, quæ stat cum transgressione præcepti, sicut vouens potest se obligare, absque voluntate adimplendi votum. Contra tamen, quia licet id in nobis contingere possit ; Deo prorsus videtur indignum, præcipere mihi efficaciter amorem sui, & nolle efficaciter, vt ipsum amem : ergo.

Verùm dum contra Thomistas agitur, ratio omnium maxima est auctoritas S. Thomæ : at hæc stat pro nobis : ergo. Minor probatur, nam. 1. sententiarum dist. 47. tota quæstio. 1. duplicem in Deo distinguit voluntatem, vnam antecedentem & indifferentem ad vtrumque extremum libertatis, cui nos quod placuerit, coniungere possumus : aliam consequentem, contra quam nihil potest homo : ergo ex mente S. Thomæ, datur in Deo voluntas indifferens, & inefficax. Confirmo, nam ibidem art. 2. corpore, docet permissionem diuinam se habere ad vtrumque, ex quo inferri : *Vnde neutrum oppositorum contra permissionem est, sed vtrumque est secundum eam* : at si permissio esset voluntas efficax, non posset esse ad vtrumque, & vnum oppositorum esset contra illam : ergo.

759

Affero secundò, omnipotentiam diuinam applicari ad opus bonum per voluntatem inefficacem concurrenti ad illud, siue sit absoluta, siue conditionata ; de quo inferiùs. In hoc assertum conueniunt omnes illæ sententiæ. Et probatur clarè, quia voluntas applicans omnipotentiam, non potest esse efficax, quia hæc nequit esse ad vtrumque extremum libertatis ex num. ... nec cum libertate componi ex disp. ... Ergo debet esse inefficax, cum medium non sit. Hanc voluntatem ita explico : Volo quantum est ex me, concurrere ad amorem, determinante ad illum voluntate.

760

Affero tertio. Posse Deum suam omnipotentiam applicare ad actum prauum, per decretum inefficax, formaliter volens concurrere ad illum. Probatum primò, quia id non dedecet Deum : ergo possibile est Deo. Antecedens probatur, quia non dedecet Deum, velle formaliter id, quod

761

non dedecet ipsum operari : at non dedecet deum formaliter & immediate operari actionem malam : ergo neque velle formaliter illam. Confirmatur : vel Deum concurrere unà cum creatura ad peccatum, est malum ipsi, vel bonum ? Si malum : ergo non concurreret : si bonum, ergo poterit formaliter eo modo velle concurrere, quo bonum est ipsi. Confirmatur iterum : Bonum est Deo, imò & necessarium determinante creatura ipsum concurrere ; id enim exigit, & dependentia creaturæ, & causalitas causæ primæ : ergo determinante se creatura ad peccatum, bonum, & necessarium est Deo concurrere ad peccatum : ergo poterit Deus velle formaliter illum concursum modo quo sibi bonus est, & necessarius : ergo poterit formaliter velle concurrere ad peccatum, determinante se ad illum voluntate.

762 Probatur secundò. Quia non dedecet Deum velle interpretatiuè concurrere ad malum, vt fatentur recentiores illi : ergo neque velle formaliter. Probo consequentiam, quia malum quod inficit voluntatem formalem illius, quoque inficit interpretatiuam, vt perspicuum est in peccatoribus delectabilitatem formaliter appetentibus, & malitiam, tantum interpretatiuè : ergo vel non potest Deus velle interpretatiuè malitiam, vel poterit formaliter. Confirmatur : obiectum interpretatiuè volitum, est intra spheram potentie volentis : at qualibet potentia, vna dempra questione, potest formaliter attingere obiectum sub ditione sua contentum : ergo, & diuina voluntas poterit velle formaliter concurrere ad peccatum, cum possit id interpretatiuè velle.

763 Affero quarrò, non applicari sufficienter omnipotentiam ad peccatum per nolitionem impediendi peccatum.

Probant aliqui primò, quia omnis concursus Dei debet esse à Deo formaliter, & positiuè volente. Probant consequentiam, quia vt effectus sit voluntarius respectu non impediens, opus est vt teneatur illum impedire : at Deus non tenetur impedire concursum peccati : ergo iste non erit Deo voluntarius, nolenti eum non impedire. Hæc tamen ratio vera est de voluntario, quod peccatum est, vt enim mihi sit voluntarium imputabile homicidium, nolenti illud impedire, opus est vt teneatur illud impedire ; falsa tamen est de omni voluntario, nam actiones indifferentes filiorum voluntariæ sunt parentibus potentibus, & nolentibus eas impedire ; quamuis non teneantur eas impedire. Et mihi potenti, & nolenti excitare dormientem voluntarius est somnus, quamuis non teneatur illum impedire.

Probatur igitur conclusio primò, 764 quia omnipotentia non applicatur sufficienter ad actum honestum per nolitionem impediendi illum, vt fatentur aduersarij, exigentes voluntatem formalem positiuè concurrenti : ergo neque sufficienter applicabitur ad actum prauum per nolitionem impediendi illum. Consequentia optima est, quia sicut nolitio impediendi actum honestum, erit virtualis voluntas illius : ergo si hæc non est sufficienter applicatio, neque illa erit. Dices vtramque nolitionem sufficere ad applicandam omnipotentiam, quia tamen possibilis est Deo voluntas formaliter & positiuè volens concursum honestum, aptius per istam applicari. Contra tamen, quia etiam possibilis est Deo formalis voluntas concursus prauis, vt vidimus num. 761. ergo aptius per eiusmodi volitionem applicabitur.

Secundò, & præcipuè, quia nolitione impediendi 765

impediendi peccatum, esse virtuales aut interpretatiuas voluntates illius, non est aliquid in voluntate, sed denominatio extrinseca à scientia Media: at denominatio extrinseca à scientia non potest applicare omnipotentiam, vt constans est omnibus: Ergo. Maior probatur, quia nolitio impediendi est nolitio auxiliij, cui præuideatur à Deo voluntas consensura: atqui nolitio auxiliij cui præuideatur voluntas consensura, potuisset esse in Deo, quamuis præuideretur voluntas dissensura, & tunc non esset interpretatiua voluntas peccati, cum esset nolitio efficax auxiliij inefficacis: ergo nolitio impediendi peccatum extrinsecum est, & contingens, esse interpretatiuam voluntatem peccati non ab alio quàm à præuisione peccati: ergo. Minor probatur, quia si nolitio auxiliij efficacis præuisi, non posset esse in Deo absque præscientia futuri consensus, & cum præscientia futuri dissensus, prorsus rueret humana libertas: ergo. Sequela probatur, quia si non posset esse in Deo nolitio efficax auxiliij, cui voluntas præuideatur consensura absque præscientia futuri dissensus in actu primo, præcederet actum secundum voluntatis scientia futuri dissensus: ergo non posset voluntas consentire, cum neque posset componere actum primum cum consensu, vt contra prædeterminantes agebamus disp. 10. Ergo.

766 Dices voluntatem interpretatiuam concurrenti ad peccatum, esse nolitioem efficacem gratiæ, ex qua præuideatur futurus consensus, & scientia media futuri dissensus, & hoc coniunctum applicare omnipotentiam, sicut cognitio, & habitus inclinant ad actus.

767. Contrà tamen, quia si volitio in-

terpretatiua concurrenti esset coniunctum ex nolitioe, & scientia futuri dissensus, non posset voluntas consentire, cum neque posset coniungere consensum applicationi omnipotentia, quippe includenti scientiam futuri dissensus: ergo rueret humana libertas. Nec dici potest impotentiam illam esse comitantem, aut subsequenter, quia impotentia consentiendi oriretur ab applicatione omnipotentia, quæ antecedit omne exercitium liberum arbitrij. Vnde constat applicandam esse omnipotentiam ad actum prauum, per decretum inefficax formaliter volens concursum prauum, quod ita habet: Volo quantum est ex me, concurrere ad actum malum, ad saluandam libertatem creaturæ, & dependentiam illius à causa Prima.

An autem huiusmodi decretum inefficax, sit absolutum vel conditionatum ex parte obiecti, est dissentio; leuissimo tantum verborum suscitata fundamento. Nam si nominis conditionis veniat, quæ distincta est à re cuius est conditio, nullus nostrorum asseruit actionem, siue determinationem creaturæ esse distinctam ab actione Dei, atque aded nullus in hoc sensu docuit decretum illud esse conditionatum. Solùm ergo contendunt doctores nostri verbis conditionatis ostendere, decretum applicans omnipotentiam velle concursum dependentem à determinatione creaturæ, quod velint nolint admittere tenetur Arriaga & Quietus, hocque admissio nulla erat nouitatis necessitas. Nam nugatoria repetitio, quam obiciunt, ipsos quoque obicientes pungit, vt inferius ostendimus.

Assero igitur quintò. Applicari di-

Dd 3 animam

768

769

uinam omnipotentiam per decretum non efficax, sed sufficiens, volens concurrere dependenter à determinatione creaturæ. Voca modo vt volueris, dum constet de re: rectius tamen vocabitur absolutum sufficiens, quàm conditionatum, aut inefficax, quia sicut auxilium in actu primo non dicitur efficax, nec inefficax, sed sufficiens, & indifferens; ita de decreto illo loquendum est, quippe constitutum actus primi liberi. Hæc est mens Soarii & nostræ Scholæ cum ipso. Probat, quia Deus eo modo vult inefficaciter concurrere, quo concurrat: sed Deus non concurrat independenter à determinatione voluntatis, sed dependenter ab illa: ergo vult concurrere dependenter à determinatione creaturæ: ergo decretum applicans omnipotentiam est decretum volens inefficaciter concurrere dependenter à determinatione creaturæ; decretum igitur applicans ad actum bonum ita habet: Volo quantum est ex me, concurrere ad actum bonum, dependenter tamen à determinatione voluntatis. Et applicans ad actum malum, ita: Volo quantum est ex me, concurrere ad actum malum, dependenter tamen à determinatione creaturæ. An autem eiusmodi voluntates sint inter se diuersæ, vel non, res est parui momenti, & dirimenda in materia de voluntate: affirmatiua tamen pars verior est.

SECTIO II.

Soluntur obiectiones.

170 **O**biiciunt primò Thomistæ contra primam conclusionem, in qua

admisimus in Deo voluntatem indifferentem, & inefficacem. Qui serio vult aliquid fieri, quod existit in eius potestate, efficaciter vult fieri, & re ipsa facit: ergo si Deus serio vellet omnes saluos fieri, & concurrere cum omnibus ad peccatum, vtrumque vellet efficaciter, & re ipsa exequeretur: hoc implicat: Ergo & serio velle ad actus honestos, & inhonestos concurrere. Respondeo, maiorem falsam esse de effectu pendente à determinatione voluntatis alterius: nam licet Deus serio velit illum, cum tamen velit illum liberè fieri se ipso, impedit voluntatem efficacem destructionem libertatis, locum dans inefficaci, qua & Deus applicat suam omnipotentiam, vt creatura possit, & ita possit, vt quod placuerit, possit eligere.

Obiicies secundò, decretum illud 171 inefficax est indifferens: ergo non est sufficiens ad operandum. Distinguo consequens: non est sufficiens se solo, concedo; vnà cum voluntate, nego: nam licet habitus sint indifferentes, tamen vnà cum voluntate sufficientes sunt ad causandum, etiam in sententia Thomistarum. Et iudicium indifferens in eorundem sententia sufficiens est ad causandum: ergo etiam decretum indifferens erit sufficiens.

Obiicies tertio. Si Deus indifferenter vellet actus bonos, & malos, non minus esset opus Dei proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli: ergo Deus non esset causa tantum permissiua peccati, sed propria, & per se. Sequela probatur, quia æquè applicaret suam omnipotentiam ad opus bonum & malum: Ergo. Mirandi sunt Thomistæ ita obicientes, & aliunde prædeterminantes ad peccatum. Respondeo, negans sequelam; ad probationem

probationem concessio antecedente, nego consequentiam, quia causa permissiva, aut propria, & per se non sumitur à præcisa applicatione indifferenti, sed ab illa simul, & complacentia, vel displicentia, consilio, aut prohibitione operis: at Deus applicans ad peccatum, id præstat ad seruandam libertatem, & munus causæ primæ displicens & prohibens peccatum: ad opus autem bonum applicat ex complacentia in illo inuitans, & sæpius præcipiens illud. Unde fit esse causam propriam, & per se operis boni, & permissiuam tantum mali.

773 Obicies quartò. Si Deus decreto indifferenti, & non prædeterminante præpararet suam omnipotentiam ad consensum v. g. fieret Deum non trahere hominem ad consensum, sed è contrà hominem trahere Deum: id autem est contra doctrinam Christi, asserentis Ioannis 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum*: ergo Deus non præparat decreto indifferenti, omnipotentiam suam ad consensum. Sequela probatur. Quia ille trahit alium ad consensum, qui eum determinat; & ille trahitur, qui determinatur, præparante autem omnipotentia decreto indifferenti, non Deus hominem, sed homo Deum determinaret ad consensum: ergo non Deus hominem, sed homo traheret Deum ad consensum. Confirmatur ex Augustino contra duas Epistolas Pelagij, sic scribente ad præsens illud Ioannis testimonium: *Non enim, ait, duxerit, ut illic aliquo modo intelligamus præcedere voluntatem. Quis trahitur, si iam volebat?* nunc ita. Trahi ex Augustino, plus est quàm duci, duci autem est moraliter moueri: ergo trahi erit prædeterminari.

774 Respondeo negans maiorem, ad

cuius probationem, nego etiam maiorem. Trahere enim illo Ioannis testimonio aliud non est, quàm imprimere motionem allicientem, & illuminantem arbitrium ad consensum: Deus autem imprimit huiusmodi motionem arbitrio, ideòque trahit hominem: arbitrium autem nullam valet Deo imprimere motionem, atque adeo neque trahere Deum. Ad confirmationem, concessa maiori, distingo minorem. Duci est iuxta Augustinum, moraliter moueri ad initium salutis, nego: ad perfectam iustitiam tantum, transeat, & nego consequentiam, quia trahi solum addit ex Augustino, moraliter moueri non solum ad perfectam iustitiam, sed etiam ad initium salutis, siue ad desiderium veniendi ad Christum, quod negabant discipuli Pelagij: nec aliud toto illo capite contendit Augustinus, quàm ostendere nulla nostra merita præcedere Dei vocationem: ad infirmandum utitur Augustinus exemplo Pauli, qui nihil boni volebat, quando à Deo vocatus est; imo spirans minarum æstuabat furore vindictæ, dum repente ex persecutore factus est Apostolus, nullis suis meritis præcedentibus.

Deum autem trahere hominem, non idem esse ac prædeterminare, clarè concluditur. Primò, quia Christus asserit. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater traxerit.* Thomistæ autem vnanimis docent, posse nos venire ad Christum, quin prædeterminemur; prædeterminationem enim non exigunt ad posse venire, aliter qui prædeterminati non fuerunt, nec venire potuissent; sed ad actu venire: ergo trahere Deum, non idem valet ac prædeterminare. Secundò, quia Christus Dominus ait Ioannis 1. *Si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me:*

& tamen exaltatus in Cruce non omnes prædeterminauit, licet omnes traxerit; sed moraliter mouere. Tertio, quia Osee 11. dicitur: *In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis.* Et tamen postea additur: *noluerunt venire*: Si autem prædeterminati fuissent, nequaquam noluisent.

776 Confirmat Concilium Colonienſe primum parte 7. cap. 32. ita ſtatuens. *Quamquam nemo conuertatur ad Deum, niſi tractus per Patrem; attamen nemo excuſationem prætexat, quod non trahatur, quod ille ſemper ſtet ad oſtium pulſans nimirum; per internum, & externum verbum commonens, ut conuertatur à via noſtra peſſima.* Ita argumentor; ſi trahi eſſet prædeterminari, plures poſſent excuſationem prætexere, quod non trahantur, videlicet omnes illi qui non prædeterminantur: id autem manifeſtè eſt contra Concilium: ergo idem non eſt trahi, ac prædeterminari. Confirmo, quia modus quo Deus dicitur trahere hominem, explicatur à Concilio per internum, & externum verbum commonens vt conuertatur: id autem non indicat prædeterminans decretum, ſed omnino indifferens, & expectans conſenſum.

777 Plaudit Auguſtinus tractatu 26. in Ioannem, vbi docet trahi homines voluptate, delectatione, amore: aſſumptum ibidem explicat exemplis. *Ramum, inquit, viridem eſtendis oui, & trahis illam; nuces puero demonſtrantur, & trahitur.* Et ſtatim ſubiungit. *Si ergo iſta, qua inter delicias, & voluptates reuelantur amantibus, trahunt; quoniam verum eſt: Trahit ſua quemque voluptas, non trahet reuelatus Chriſtus à Patre?* Et de verbis Apoſtoli ſerm. 2. ait. *Nos trahi ſuauitate, & deſiderio, quæ omnia nec*

vestigium continent decreti prædeterminantis; ſed ſola oſtentione, & delectatione bonorum arbitrium alliciente, exiſtimat Auguſtinus nos trahi à Deo; ſicut virens ramus trahit ouem, & nuces puerum.

Illustrat S. Thomas Ioannis 6. lect. 5. 778
verſ. 3. quæſt. 1. docens. *Homines trahi reuelatione interne veritatis, perſuaſione, operatione miraculoſarum, blâditis, admirabili delectatione, & amore veritatis.* Quæ omnia & ſingula ſi attentè mediteris, nihil quod pluſquam moraliter moueat, & alliciat, reperies.

Obiicies quintò ex noſtris Doctolibus, contra concluſionem vltimam, in qua docuimus, Deum ſuam omnipotentiam præparare per decretum volens concurſum dependentem à determinatione voluntatis. Si Deus vellet concurrere dependentem à determinatione voluntatis, haberet decretum nugatorium: ergo non poteſt ita velle concurrere. Sequela probatur; quia determinatio voluntatis indiſtincta eſt à concurſu Dei, cum ſit actio fluens à Deo ſimul, & creatura: ergo velle concurrere dependentem à determinatione voluntatis, idem erit, ac velle concurrere dependentem à ſuo concurſu; quod nugatorium eſt. Videant nunc Arriaga, & Ouiedus, quas nugas inuenerint in decreto conditionato, quas non patiatuſ decretum abſolutum volens concurrere dependentem à determinatione voluntatis.

Hæc tamen obiectio ſoluenda eſt 780
ab omnibus, tum noſtriſtū Thomiſtis. Primò, in concurſu ſimultaneo Dei cum creatura, nam Deus vult efficaciter, aut ineffaciter illum concurſum dependentem à concurſu creature, cum ita, & non aliter poſſit illum præſtare: ergo vult concurrere dependentem

dependenter à suo concursu. Secundò in habitibus, qui in vtraque Schola concurrunt ad suos actus dependenter à determinatione, siue actione voluntatis: ergo quando concurrunt, supponunt in Deo voluntatem volentem habitum concurrere dependenter à determinatione, siue actione actione voluntatis: determinatio utem siue actio voluntatis indistincta est ab actione habituum: ergo velle Deum concurrere habitum dependenter à concursu voluntatis, erit velle, concurrere habitum dependenter à concursu ipsius.

781 Respondeo igitur, negans sequentiam; ad probationem distingo antecedens: determinatio voluntatis est indistincta realiter, & virtualiter à concursu Dei, concedo: est indistincta ex modo concipiendi, nego; quia diuerso modo concipitur actio in ordine ad voluntatem creatam, & in ordine ad Deum; nam prout à voluntate, concipitur, & est determinatio; prout à Deo autem, non concipitur, neque est determinatio, sicut prout à Deo, non est immanens neque vitalis, cum talis sit prout à creatura. Et nego consequentiam, quia ad vitandam nugatoriam repetitionem, sufficit diuersus modus attingendi idem obiectum: aliter dicens, aut gaudens: *Hominem esse rationalem*; nugatorie loqueretur, aut gauderet, quia solum diuerso modo attingit idem omnino obiectum: & Deus cognoscens & gaudens, se necessario existere; nugatorie cognosceret, & complaceret; cum ipse, & necessaria existentia idem sint. Denique conclusio attingens suum obiectum dependenter à præmissis obiectiuis, nugatoria esset, quia obiectum conclusionis idem est cum obiecto præmissarum: ad vitandam ergo nu-

gationem, satis est diuersus modus attingendi idem obiectum; vt patet in eis actibus tam intellectus quam voluntatis, quorum obiecta materialia & formalia indistincta sunt: huiusmodi enim actus sua obiecta materialia attingunt dependenter à formali, absque vlla nugatione, & tamen obiectum formale indistinctum est à materiali: sicut ergo in his vitatur nugatoria repetitio, propter diuersum modum attingendi idem omnino obiectum; idem nos dicimus de voluntate illa diuina concurrenti.

 S E C T I O III.

Quale sit decretum dispensandi auxilia? An Deus ea possit conferre per solum decretum connexum cum consensu, & inconiungibile cum dissensu?

782 **D**ifficultas est. An ex suppositione scientiæ mediæ, qua nouit Deus consensurum Petrū, si tali auxilio vocaretur; possit Deus exequi eā vocationem per decretum essentialiter connexum cum consensu, & inconiungibile cum dissensu: vel exequenda sit per decretum indifferens, & de se coniungibile tam cum consensu, quam dissensu? Dixi tam cum consensu, quam dissensu, quia decretum exequituum vocationis respectu illius entitatiuè sumptæ, & præcisè extrinsecis circumstantiis efficacitatis, & specialis beneficii, semper est determinatum intrinsecè, & essentialiter connexum cum existentia auxilij pro sua temporis differentia, & nullatenus indifferens ad non existentiam illius.

783

Prior sententia asserit posse Deum, salua creata libertate, exequi vocationem per solum decretum intrinsicè, & essentialiter connexum cum consensu, & inconiungibile cum dissensu. Ita aliqui recentiores nostri. Posterior sententia negat possibile tale decretum exequens se solo existentiam vocationis, absque consortio alterius indifferentis. Eam sententiam tenent communiter Authores nostri, eam vel supponentes vel dissentè probantes, subscribit nouissime P. Ribadeneyra de prædestinatione disp. 2. cap. 1. cum P. Lessio, & aliis. Alij tamen recentiores cens. nt, non posse Deum exequi vocationem per decretum essentialiter connexum cum consensu, etiamsi adiungatur illi aliud decretum de se indifferens, coniungibile tam cum consensu, quàm dissensu.

784

Assero primò. Destruì creatam libertatem, si Deus vocationem exequatur per solum decretum essentialiter connexum cum consensu, & inconiungibile cum dissensu. Vt clariùs procedamus, sermo sit de decreto primam vocationem exequente. Probatur conclusio. Quia cum eo decreto nulla stat potestas proxima dissentendi: ergo neque libertas. Antecedens probatur, quia me posse cum eo decreto dissentire, est vel dicit, me posse coniungere dissensum cum decreto vocationem exequente: id implicat, cum decretum sit inconiungibile cum dissensu: ergo. Maior patet, quia me posse cum eo decreto dissentire, est vel dicit, me posse ponere dissensum stante decreto: id autem est vel dicit, stare simul dissensum & decretum: ergo, & coniungi seu coëxistere, quod idem est.

785

Dices primò, ad potestatem pro-

ximam dissentendi satis esse, quod possim coniungere dissensum vocationi, quamuis non possim coniungere decreto. Contrà, quia stante vocatione & decreto illius connexo cū consensu, non potest coniungi dissensus vocationi, quin coniungatur decreto; sicut non potest dissensus coëxistere vocationi, quin coëxistat decreto: ergo qui non potest coniungere dissensum cum decreto, neque poterit cum vocatione coëxistente eidem decreto. Confirmatur, quia stante prædeterminatione physica ad consensum, non est in me potestas coniungendi dissensum cum iudicio indifferenti, quia non possum coniungere illi dissensum, quin coniungam eundem simul cum prædeterminatione ad consensum, at hoc implicat: ergo stante decreto connexo cum consensu, & inconiungibili cum dissensu, non possum coniungere dissensum vocationi, quin coniungam decreto: hoc autem implicat: ergo, & me posse coniungere dissensum vocationi.

Dices secundò, stante eo decreto connexo cum consensu, me posse coniungere dissensum cum vocatione secundum se præscindendo à decreto connexo cum consensu. Non subsistit responsio, quia stante decreto connexo cum consensu, non possum ego ponere dissensum, quin stet coëxistentia dissensus cum decreto connexo cum consensu: ergo non possum ponere dissensum præscindendo ab ea coëxistentia; sicut non possum stante prædeterminatione ad consensum, ponere dissensum, eumque coniungere iudicio indifferenti, præscindendo à coëxistentia dissensus cum prædeterminatione: ea autem coëxistentia dissensus cum decreto connexo cum consensu, est prorsus implica

implicatoria: ergo non est mihi possibile ponere te ipsa dissensum, à quo ea coëxistentia & coniunctio inseparabilis est.

787 Dices tertio. Me posse coniungere dissensum vocationi, impediendo ne fuerit decretum connexum cum consensu. Hæc responsio, qua vnice posset saluari creata libertas, ex professo à nobis expungenda est.

788 Contra igitur primo. Ego non possum impedire ne fuerit decretum connexum cum consensu, nisi liberè dissentiendo: non autem possum ego impedire, ne fuerit decretum connexum cum consensu liberè dissentiendo; nisi existat in me potestas liberè dissentendi distincta à decreto connexo cum consensu: ergo seorsim ab eo decreto debet in me supponi potestas liberè dissentendi: ergo & existens vocatio dans posse ad consensum, & complens potestatem liberam dissentendi: ergo & supponi debet decretum exequens vocationis existentiam indifferens ad dissensum; cum tota illa potestas coniungi possit cum dissensu: ergo sine hoc decreto non stat libertas, cum stet potestas impediendi decretum connexum cum consensu, & inconiungibile cum dissensu. Minor illa cuius probatio desiderari posset, ostenditur, quia potestas impediendi aliud, manere potest illo impedito: ergo hæc potestas habetur seorsim & distincta à re impedibili: ergo potestas liberè dissentendi, quæ est potestas impediendi ne fuerit decretum connexum cum consensu, habetur seorsim, & distincta à tali decreto.

789 Secundo, si in me non esset potestas peccandi seorsim, & distincta à gratia sanctificante, neque esset in me potestas impediendi gratiam peccando. Insuper, si in me non esset

potestas dissentendi seorsim, & distincta à præscientia mei consensus, neque esset in me potestas impediendi eam præscientiam, idemque est de aliis sexcentis: ergo si in me non esset potestas dissentendi seorsim, & distincta à decreto connexo cum consensu, neque esset potestas impediendi tale decretum liberè dissentiendo.

Tertio, quia decretum exequens 790 vocationem connexam cum consensu, supponit præscientiam consensus sub conditione vocationis: ergo, & prærequisita vocationis: vnum est decretum exequutium illius: ergo hoc non est decretum connexum cum consensu, sed aliud indifferens præsuppositum ab ipso. Probatur hæc consequentia, quia decretum exequens vocationem, præsuppositum ad decretum connexum cum consensu, constituit vnà cum vocatione potestatem proximam dissentendi, & impediendi decretum connexum cum consensu: ergo est de se coniungibile cum dissensu; Aliunde non est coniungibile cum consensu: ergo est de se coniungibile tam cum consensu, quàm dissensu: ergo & indifferens tam ad consensum quam dissensum: ergo non stante eo decreto indifferenti, non stat libertas.

Quarto. Quod sit vel non sit decretum indifferens exequens vocationem, non est in mea potestate, sed imò solius Dei beneplacito, vt docuit Augustinus lib. 1. ad simplicianum quæst. 2. *Vt velimus, & suum esse voluit, & nostrum: suum, vocando, nostrum sequendo.* Et libro 83. questionum quæst. 68. *propterea, etsi quisquam sibi tribuit, quod venit vocatus, non potest sibi tribuere, quòd vocatus est.* Ex suppositione autem quod decretum indifferens non sit quæ, sup-

positio solius est diuinæ voluntatis, existentiæ vocationis pendet essentialiter à decreto connexo cum consensu : ergo omne exercitium liberum nostræ voluntatis pendens essentialiter à vocatione, pendet etiam ab eo decreto : ergo impeditibile non est à nobis. Patet consequentia, quia prærequisitum antecedens omne exercitium liberum nostri arbitrij impeditibile non est à nobis.

792

Occurrunt Recentiores nostri, respondententes; verum quidem esse in solius Dei potestate positum, quod sit, vel non sit decretum indifferens exequens vocationem : id tamen non obstat, quominus positum sit in nostra potestate, Quod si vocatione exequenda sit, id fiet decreto indifferenti. Nam eo ipso quoddam ego præuidear à Deo sub conditione vocationis dissenturus, impeditur Deus meo dissentiu ad exequendam eam vocationem per decretum connexum cum consensu; vnde si exequi eam vellet, id præstare deberet per decretum indifferens & coniungibile cum dissentiu, non verò per decretum inconiungibile cum illo. Non satisfacit responsio, quia ego non alia ratione præstare possum, quod si vocatione exequenda sit, id fiat decreto indifferenti, nisi liberè dissentiendo: ergo antequam intelligatur Deus meo dissentiu impeditur ad exequendam vocationem per decretum connexum cum consensu, & quasi adstrictus, vt si exequi eam velit, id fiat per decretum indifferens : debet in me supponi potestas liberè dissentendi : ergo & existens vocatione complens eam liberam potestatem : ergo & supponi debet decretum indifferens exequens eam vocationis existentiam. Probatu consequentia, quia vocatione vna cum eo decreto illam exequente, consti-

tuit potestatem proximam indifferentem & coniungibilem tam cum consensu, quàm dissentiu : ergo decretum est de se cum vtroque coniungibile.

Quintò. Finge, si admittere re-
nuas, possibilem esse vnam vocationem indifferentem, aliam verò connexam cum consensu, & inconiungibilem cum dissentiu. Ita dissero. Casu quo Deus donaret mihi solam vocationem connexam cum consensu, & inconiungibilem cum dissentiu; nec possem ego liberè dissentire, nec eam impedire, nec ea vocatione supponere posset aut dependere à præscientia conditionata mei consensus liberi: ergo casu quo Deus donaret vocationem solo decreto connexo cum consensu, & inconiungibili cum dissentiu, nec possem ego liberè dissentire, nec tale decretum impedire, nec idem decretum supponere posset aut dependere, à præscientia conditionata mei consensus. Patet consequentia, quia esse possibile decretum indifferens satis non est, quamdiu non existit; sicut esse possibilem vocationem indifferentem non sufficit, dum non est.

Dices quartò. Potestatem dissentendi, & impediendi decretum connexum cum consensu, supponere quidem existentem vocationem, sed non determinatè existentem per decretum connexum cum consensu, & inconiungibile cum dissentiu; neque determinatè existentem per decretum indifferens, & de se coniungibile tam cum consensu, quàm dissentiu; sed vel per alterum eorum distinctiuè, vel per aliud præscindens, tam à differentia decreti coniungibilis, quàm inconiungibilis cum dissentiu.

Contra tamen. Vel cum hoc decreto possum ego dissentire, & impedire ne fuerit decretum connexum cum

793

794

795

79

cum consensu; vel non? si non possum, perit libertas, quæ à potestate dissentendi præscindere non potest. Si possum dissentire: ergo illud decretum est coniungibile cum dissensu: ergo non præscindit à differentia decreti coniungibilis cum dissensu. Prima consequentia probatur, quia ego non possum dissentire, & impedire decretum connexum cum consensu, nisi prout coniunctus vocationi, ut existenti per decretum illud disiunctivum vel præscindens; ergo non possum dissentire nisi coniungendo dissensum cum vocatione, ut exercita per tale decretum: id autem diuidi non potest à potestate coniungendi dissensum cum eo decreto: ergo neque diuidi, aut præscindi potest à coniungibilitate decreti cum dissensu. Confirmatur, nam vel ego cum vocatione, ut exercita per decretum illud disiunctivum vel præscindens, constitutus sum proximè potens tam ad consensum quàm dissensum, vel non? si secundum, nulla est libertas, nec potestas impediendi decretum connexum cum consensu. Si primum: ergo vnà cum vocatione, & decreto illo possum consentire, & dissentire: ergo & possum coniungere, tam consensum quàm dissensum cum vocatione, & decreto illo: ergo decretum de se coniungibile est tam cum consensu, quàm dissensu.

796 Contra secundò, quia vocatione non existit re ipsa, quin existat, determinatè vel per decretum indifferens, vel per connexum cum consensu: potestas autem dissentendi imbibit existentem vocationem: ergo per decretum re ipsa indifferens, vel per decretum connexum cum consensu; à parte rei enim non datur decretum præscindens, nec disiunctivè existens.

797 Contra tertio, quia ea responsio non stat conclusioni, quam probandam suscepimus, scilicet non stare libertatem, ex suppositione, quòd executioni mandatur vocatione per solum decretum connexum cum consensu, quo casu intendimus naufragaturam libertatem. Quid autem dicendum sit casu, quo decretum connexum cum consensu, coniungatur alteri decreto indifferenti, constabit sect. 4.

798 Nec momenti est, quod tentare posset aliquis sine fructu, videlicet decretum exequitium auxilij non esse requisitum proximum, sed remotum ad libertatem, quia immediatè non causat actum liberum, sed media vocatione. Non inquam, momenti est, nam voluntas ut sit proximè libera, expedita debet esse, & soluta ab omni impedimento tam proximo, quam remoto inconiungibili cum altero tantum extremo libertatis, quod impedire non sit in eius potestate; aliter enim semper manet illi impossibilis electio libera. Sic necessariæ sunt ad proximam peccandi potestatem, carentia visionis beatæ, & vnionis hypostaticæ; etiamsi non sint principium immediatum, imò neque mediatum peccati, eo solo titulo, quod sint impedimentorum remotio: ergo potestas proximè libera dicit potestatem solutam, & expeditam ab omni impedimento, quale esset decretum inconiungibile cum dissensu, si in mea potestate non esset illud impedire.

799 Ex dictis collige, decretum indifferens exequens vocationem, esse simpliciter necessarium creatæ libertati; cum sine illo non stet potestas proxima dissentendi, ut hætenus probatum est.

800 Obiicies primò. Vel decretum e-

sequens vocationem connexum cum consensu,

consensu, infringeret libertatem, quia causeret vocationem indifferentem; & hoc non, vt perspicuum est. Vel quia connexum esset cum consensu, & inconiungibile cum dissensu, & neque hoc, quia ea connexio cum consensu, & inconiungibilitas cum dissensu, originem trahit à præsupposita scientia futuri consensus sub conditione vocationis; Quæ suppositio antecedens non est, & libertati contraria; sed consequens, & cum ea compossibilis: ergo ex nullo capite huiusmodi decretum iura libertatis infringit; atque adeo poterit Deus vocationem exequi solo decreto connexo cum consensu. Respondeo, decretum illud non auertere libertatem præcisè, quia vocationem causet; nec præcisè quia connectitur consensui; sed quia abest prærequisitum simpliciter ad potestatem dissentendi, in nostra potestate minimè constitutum, quale esse ostendimus decretum indifferens tam ad consensum, quàm dissensum.

801 Obiicit secundò. Decretum exequens vocationem connexum cum consensu, si esset, veller consensum liberè fieri: ergo cum eo decreto, omni alio secluso, consensus liberè fieret: ergo cum prærequisitis ad vtrumque: ergo non abest prærequisitum ad dissensum. Respondeo, concessio antecedenti, negans omnes consequentias, quia dato eo casu non fieret quod decretum veller; sicuti neque fieret casu quo Deus veller liberè fieri consensum, non stantibus prærequisitis ad dissensum.

802 Instabis: ergo decretum exequens vocationem connexum cum consensu libero, & secluso decreto indifferenti, non admittitur possibile: ergo destruitur casus præsentis disputationis, quæ procedit, dato tali decreto.

Respondeo, concessa prima consequentia, negans secundam: præsens enim disputatio non inquit, an sit possibile decretum illud, vel non; sed, an eo dato, sequeretur liberè consensus, vel necessariò: vnde colligenda est possibilitas, vel impossibilitas decreti volentis fieri liberè consensum, non stantibus prærequisitis ad dissensum, ex suppositione, quòd eo dato sequatur, vel non sequatur liberè consensus.

SECTIO IV.

An cum consortio decreti indifferentis, possit Deus conferre auxilia decreto connexo cum consensu.

803 HÆc decreta circa vocationem exequendam, dupliciter in Deo constitui possent: Primò, ita vt neutrum eorum sine alterius consortio exequi possit vocationem. Secundò, ita vt decretum indifferens se solo sufficiens sit ad exequendam vocationem, per accidens tamen coniungatur illi decretum connexum cum consensu, & vocationem causet. An autem huiusmodi decretum possit causare immediatè consensum, vel tantum media vocatione, non est præsentis instituti, pertinet enim ad prædefinitiones diuinas in tractatu de prædestinatione, solitas agitari.

804 Afferò primò. Si decretum indifferens se solo sufficiens non sit ad exequendam vocationem, nec posse Deum etiam cum consortio illius exequi vocationem, per decretum connexum cum consensu, salua creata libertate.

libertate. Probatur, quia in eo casu, decretum connexum eum consensu non esset à me impedibile per dissensum; qua sola ratione stare posse libertatem, satis à nobis ostensum est Sect. præcedenti: ergo. Antecedens probatur. Primò, quia decretum connexum cum consensu, esset prærequisitum simpliciter ad existentiam vocationis: prærequisitum autem simpliciter ad existentiam vocationis, non est à me impedibile, sicut nec vocatio: ergo. Confirmatur. In me non est potestas proxima liberè dissentendi, nisi existat vocatio: existere autem non posset vocatio, nisi existente decreto connexo cum consensu: ergo neque existere potest potestas proxima liberè dissentendi, nisi existente decreto connexo cum consensu: stante autem decreto connexo cum consensu, non possum ego dissentire, cum non possim illi decreto coniungere dissensum: ergo nulla esset in me potestas dissentendi, cum neque esset potestas dissentendi sine decreto connexo cum consensu, nec vna cum illo: sine illo, quia non esset existens, nec potens existere vocatio: cum illo, quia non possem illi coniungere dissensum.

805 Probatur secundò illud idem antecedens. Quod sit vel non sit vocatio, non est in mea potestate; ergo neque est in mea potestate, quod sit vel non sit decretum connexum cum consensu: ergo neque est in mea potestate tale decretum impedire. Antecedens certum est, tum ex Augustino citato Sect. præcedente num.... Tum ex vnanimi consensu Theologorum. Prima consequentia probatur, nam vocatio penderet essentialiter à decreto connexo cum consensu: ergo cuius est potestas vt sit vel non sit decretum connexum cum consensu, erit

etiam potestas, vt sit vel non sit vocatio pendens ab illo: ergo qui posset impedire decretum connexum cum consensu, quoque posset impedire vocationem.

Tertiò. Ego non possum irapredire ne fuerit decretum connexum cum consensu, nisi liberè dissentiendo: non autem possum liberè dissentire, nisi existat in me potestas libera dissentendi, distincta à decreto connexo cum consensu: ergo seorsim ab eo decreto debet in me supponi potestas liberè dissentendi: ergo existens vocatio: ergo & decretum exequens vocationem, & se solo ad id sufficiens: ergo sine hoc decreto non stat libertas, aut potestas dissentendi. Minor probata iam à nobis est, & multis confirmata sect. præcedenti à num....

807 Afferò secundò, stante decreto indifferenti sufficiente se solo ad exequendam vocationem, posse Deum cum illius consortio exequi vocationem per decretum connexum cum consensu. Probatur. Quia vt sic, est in me integra potestas dissentendi, & impediendi, ne fuerit decretum connexum cum consensu: ergo, & salua libertas. Antecedens probatur, quia est decretum indifferens, & vocatio, quibus stat integra, & completa potestas dissentendi, & impediendi ne fuerit decretum connexum cum consensu: ergo.

808 Dices, potentiam illam non esse expeditam ad dissensum, quamdiu non intelligatur cum carentia decreti connexi cum consensu; nam hoc decretum est impedimentum dissensui; potentia autem expedita ad dissensum, dicit remotionem, seu carentiam omnium impedimentorum, atque aded carentiam decreti connexi cum consensu.

809

Contrà tamen, nam quoties carentia alicuius impedimenti ad dissentium, est nostræ libertati subiecta, non constituit potestatem proximam dissentendi, sed est effectus illius: sic carentia consensus impediens dissentium, quia subiecta est nostræ libertati, non constituit potestatem proximam dissentendi, sed præscindit huiusmodi potestatem tam à consensu, quàm carentia illius: ergo cum carentia decreti connexi cum consensu, subiecta sit nostræ libertati, non constituit potestatem proximam dissentendi, sed præscindit huiusmodi potestatem tam à decreto connexo cum consensu, quàm à carentia illius: ergo præscindendo ab ea carentia stabit vnà cum decreto indifferenti, & existentia vocationis, potestas proxima & expedita ad dissentiendum & impediendum, ne fuerit decretum connexum cum consensu: sicut præscindendo à carentia consensus, stat vnà cum decreto indifferenti potestas proxima, & expedita ad dissentiendum, & impediendum ne fuerit consensus.

810

Obiicies primò contra secundam conclusionem, qua diximus, posse Deum duplici decreto exequi vocationem altero indifferenti, & altero connexo cum consensu. Suppositio, & coexistentia duplicis illius decreti, est inconiungibile cum dissensu, cum imbibat ex vna parte decretum inconiungibile cum dissensu: aliunde autem nullatenus est impedibile à me: ergo neque relinquet mihi potestatem proximam dissentendi. Cōsequētia legitima est ex præiactis à nobis fundamentis; ex consimilibus enim præmissis eam nos consequentiam eruebamus. Minor ergo; in qua sola est difficultas, probatur. Suppositio, & coexistentia duplicis illius

decreti, est causa vocationis: causa autem vocationis, quippe antecedentes, non sunt à nobis impedibiles, sicut nec vocatio: ergo neque suppositio, & coexistentia duplicis illius decreti, erit à nobis impedibilis. Confirmatur. Stante illo duplici decreto, non possum coniungere vni dissentium, quin coniungam etiam alteri: id autem implicat, cum alterum decretum sit inconiungibile cum dissensu: ergo & dissentire.

811

Respondeo, concessa maiori, negans minorem. Ad probationem distingo maiorem. Suppositio & coexistentia duplicis illius decreti, est causa per accidens vocationis, concedo, per se, & essentialiter requisita ad existentiam vocationis, nego. Et distingo minorem. Causa vocationis per accidens, & in sua existentia, per se, & essentialiter à consensu dependentes, non sunt à nobis impedibiles, nego. Causa per se, & essentialiter requisita, concedo. Et nego consequentiam, quia decretum connexum cum consensu, non impedit mihi potestatem proximam dissentendi, & impediendi ne fuerit tale decretum, cum in me existant omnia principia, & requisita, ad id præstandum. Ad confirmationem respondeo, verum quidem esse, stante illo duplici decreto, non posse me coniungere dissentium vni, quin coniungam alteri: ceterum, quod stent simul, mea libertatis est, & à me impedibile, siquidem in me est potestas dissentendi & impediendi ne simul fuerint aut coëxiterint; ad id enim præstandum parata mihi sunt omnia requisita.

812

Instabis. Ego non possum impedire decretum connexum cum consensu, nisi prioritate naturæ præexistat in me potestas dissentendi: potestas

813

814

Potestas autem dissentendi inibit vocationem executioni mandatam, & decretum illius: ergo non possum ego impedire decretum connexum cum consensu, quin prioritate naturæ præexistat in me vocatio executioni mandata: ergo superueniens decretum connexum cum consensu, non potest exequi, & causare vocationem, saltem quoad primam existentiam, cum illam supponat.

813 Respondeo, concesso toto argumento, negans vltimam consequentiam; quia principium per accidens, etiamsi prioritate naturæ supponat existentem effectum, quando dependet ab illo independenti; hoc tamen non obstante potest illum causare, etiam quoad primam illius existentiam; vt patet primò in actu efficaciter imperante, qui prioritate naturæ supponit existentiam imperati, cum sit dependens ab illo independente; & tamen cum causat per accidens, & inducit primam illius existentiam. Secundò in hac munero determinata actione, qua fit prima existentia effectus, qua prioritate naturæ supponit effectum existentem, cum sit dependens ab illo independenti; & tamen causat primam existentiam effectus. Ex præmissis autem argumenti tantum sequitur, principium natura posterius, non posse esse principium per se & essentialiter requisitum ad primam existentiam; non autem sequitur, non esse principium per accidens.

814 Obiicies secundò, si posita vocatione ad vitandum peccatum per decretum indifferens, Deus alio decreto donaret mihi vnionem hypostaticam, vel aliud quodvis donum inconiungibile cum peccato, non maneret in me potestas proxima ad peccandum, & impediendum ne fuerit tale do-

num: non alia de causa, nisi quia non possem tali dono coniungere peccatum: ergo cum non possum decreto connexo cum consensu, coniungere dissensum, nulla erit in me potestas proxima dissentendi, & impediendi ne fuerit tale decretum.

815 Respondeo, duplici decreto posse Deum donare vnionem hypostaticam, vel quodvis aliud donum inconiungibile cum peccato. Primò, per decretum connexum, & dependens à meo consensu libero. Secundò, per decretum independens à meo consensu, & nullo habito respectu ad illum, saltem vt liberum. Si primo decreto donet mihi Deus illud donum, qui est casus præsentis disputationis, dico posse me peccare, & impedire existentiam talis doni. Si secundo decreto donet, quid contra nos; etiamsi tunc libertas nulla esset; qui disputatione præsentis verisamus decretum exequens vocationem, connexum cum consensu libero, & ab eo dependens? Etenim etiamsi impedibile non esset à me, quod à meo consensu libero non dependet; impedibile sine dubio esset, quod dependet ab illo.

* *

SECTIO VI.

Explicatur obiectum scientiæ mediæ tam directæ, quàm reflexæ.

816 **A**ffero primò Obiectum creatum scientiæ mediæ directæ, imbitum sub ea conditione; *Si vocauero Petrum tali auxilio, & circumstantia;* dicere entitatem auxiliij, quam supponimus indifferentem, per modum conditionis præscindentiis ab existentia, & non existentia absoluta, & ab extrinsecis circumstantiis efficacitatis, & non efficacitatis; specialis, & non specialis beneficij. Itaque entitas auxiliij, quoad esse tantum physicum, & entitatum ipsius, est obiectum scientiæ mediæ directæ ex parte conditionis. Idem dicimus de circumstantiis loci, temporis, & aliis comitantibus vocationem. Probat, quia scientia mediæ directæ v. g. consensus ita habet: *Si vocauero Petrum tali vocatione & circumstantia, consentiet:* scientia verò mediæ dissensus, ita: *si vocauero Paulum tali vocatione & circumstantia, dissentiet.* Eiusmodi autem scientiæ per modum conditionis, solam attingunt entitatem physicam vocationis, & circumstantiæ; cum ab omni alio præscindant: ergo, &c.

817 **A**ffero secundò obiectum increatum scientiæ mediæ directæ, imbitum in ea conditione: *si vocauero Petrum tali auxilio, &c.* Dicere decreta tantum indifferentia, & de se coniungibilia tã cum consensu quàm dissensu; scilicet decretum præparans omnipotentiam ad vtrumque, & de-

cretum exequens vocationem, pariter coniungibile tam cum consensu, quàm dissensu. Probat. Quia scientia mediæ directæ ex parte conditionis solum attingit causas simpliciter ad illam requisitas, talia autem sunt sola decreta indifferentia, vt in superioribus ostensum est: ergo. Ea autem decreta non attinguntur, vt absolute existentia, neque vt non existentia, sed per modum conditionis præscindentiis tam ab existentia absoluta, quàm non existentia, sicut diximus de conditione creata. Insuper, neque attinguntur vt existentia per modum conditionis immediatè per se ipsa, neque imperata per actum reflexum; sed vt existentia vel immediatè per se ipsa, vel reflexè imperata.

818 **A**ffero tertio, scientiam mediæ directam attingere non per modum conditionis, sed tanquam terminum à quo conditio dependet, aliquam scientiam mediæ disiunctiue, scilicet vel consensus, vel dissensus: ita vt scientia de consensu sub conditione futuro, ita habeat. *Si vocauero Petrum tali auxilio & decreto dependente à scientia vel consensu, vel dissensu, consentiet.* Et scientia de dissensu sub conditione futuro, ita habet: *si vocauero Paulum tali auxilio & decreto dependente à scientia vel consensu vel dissensu, dissentiet.* Probat, nam vt ostendam disp. sequenti, decretum exequendi auxilium pender essentialiter ab aliqua scientia mediæ vel consensus, vel dissensus tanquam à prærequisito essentiali expediente diuinam voluntatem ad auxilia dispensanda: ergo necessariò attingi debet vt terminus illius conditionis: *si vocauero, &c.* Probat consequentia, quia in ea attinguntur omnia prærequisita essentialia, tam vocationis quàm decretorum indifferentium: ergo

ergo si vnum ex prerequisite essentialibus decretorum indifferentium sit aliqua scientia, vel consensus, vel dissensus, attingi debet in conditione, in qua decreta indifferentia cognoscuntur. Confirmatur, decretum exequens auxilium, est intrinsecè & essentialiter dependens ab aliqua scientia media: similis autem dependentia, utique de constitutivo decreti, in nullo statu deperditur: ergo neque in statu conditionis: scientia autem media est perfectissimè comprehensiva conditionis: ergo & dependentiæ illius ab aliqua scientia media: ergo cognoscenda est aliqua scientia media, tanquam terminus à quo dependet conditio.

819 Dixi, per modum termini, & non per modum conditionis. Quia si scientia media directæ attingeret per modum conditionis, aliquam scientiam mediam disiunctivam, falsa esset. Scientia enim consensus ita haberet: *Si vocaero Petrum sciens vel consensusurum vel dissensusurum, consentiret.* Et scientia dissensus ita: *si vocaero Paulum sciens vel consensusurum, vel dissensusurum, dissentiret.* Quæ scientiæ perfectò falsæ sunt: Nam si Deus sciret Petrum dissensusurum non consentiret Petrus: ergo falsum est, Petrum consensusurum, si sciret Deus vel consensusurum vel dissensusurum. Pariter, si Deus sciret Paulum consensusurum, nõ dissentiret Paulus: ergo falsam esset, Paulum dissensusurum, si sciret Deus vel consensusurum vel dissensusurum.

820 Assero quartò scientiam mediam reflexam attingere per modum conditionis causas per accidens, tam vocationis, quàm consensus, scilicet decretum exequens vocationem, connexum cum consensu, & decreta prædefinitiva eiusdem consensus, salua libertate. Declaratur, quia in vo-

luntate creata, stante decreto connexo cum consensu libero, stat simul potestas, non quidem coniungendi tale decretum cum dissensu, sed potestas impediendi meo dissensu, ne fuerit decretum connexum cum consensu: ergo Deus non solum habet hanc scientiam mediam directam: *Si vocaero Petrum tali vocatione, consentiet;* sed etiam istam aliam reflexam: *si præfiniero consensum, vel decreto connexo cum illo vocationem decernerem, voluntas non impediret suo dissensu, ne fuerit prædefinitio; vel decretum connexum cum consensu; sed potius coniungeret consensum cum illis decretis.* Hæc enim veritas non est necessaria, sed contingens. Antecedens probatur, quia non minus inconiungibilis est consensus cum dissensu, quàm decretum cum eodem consensu connexum: hoc tamen non obstante, vnà cum consensu stat potestas impediendi medio dissensu, ne fuerit consensus: ergo eadem stabit potestas vnà cum decreto connexo cum consensu. Minor probatur, quia si vnà cum consensu non staret potestas impediendi medio dissensu, ne fuerit consensus, neque staret potestas dissentendi: hæc stat, cum prioritate naturæ præcesserit consensum; & duret vnà cum consensu libero, quidquid prioritate naturæ antecedit illum; aliter fieret consensus sine potestate ad dissensum: ergo.

Assero quintò. Scientiam mediam 821 reflexam etiam attingere per modum conditionis scientiam mediam directam. Ratio est, quia decreta connexa cum consensu libero, pendent essentialiter à scientia media directæ, tanquam à prerequisite essentialiter dirigente: per scientiam autem mediam reflexam, attinguntur per modum conditionis, decreta connexa cum consensu

consensu libero: ergo & scientia media directa, essentialiter ad ea decreta praequalita. Quae scientia ita habet: *Si sciens Petrum tali vocatione consensurum, ponerem decretum connexum cum consensu, Petrus potens impedire tale decretum nefuerit, non impedit.* Quae scientia contingens est, nam non impediti tale decretum, qui est effectus conditionatus illius scientiae, contingens est.

822 Obiicies: decretum connexum cum consensu, habet necessariam connexionem cum illo: ergo scientia consensus sub conditione talis decreti, est necessaria, & non contingens. Probatur consequentia. Illa scientia conditionata est necessaria, quae attingit effectum sub conditione necessario connexa cum illo: scientia autem consensus sub conditione decreti connexi cum illo, est scientia sub conditione necessario connexa cum effectu: ergo est scientia necessaria. Confirmatur, ideo scientia consensus sub conditione decreti praedeterminantis, est necessaria, quia conditio decreti praedeterminantis est necessario connexa cum consensu: conditio autem decreti connexi cum consensu, est necessario connexa cum eodem consensu: ergo, &c.

823 Respondeo, concesso antecedente negans consequentiam. Ad probationem, distingo maiorem. Illa scientia conditionata est necessaria, quae attingit effectum sub conditione necessario connexa cum illo, & inimpedibili, concedo; impedibili nego; & distingo minorem; scientia consensus sub conditione decreti connexi cum illo, est scientia sub conditione necessario connexa cum effectu, & inimpedibili, nego: impedibili, concedo, & nego consequentiam; nam ut aliqua scientia sit necessaria ex parte

obiecti, non sat est quod conditio necessario connexa sit cum effectu; sed ulterius opus est, quod talis conditio inuitabilis sit ab eo, à quo ponendus esset effectus; si enim sit euitabilis, quoque erit euitabilis, & contingens effectus. Ad confirmationem, nego maiorem: scientia enim effectus sub conditione decreti praedeterminantis necessaria est, non praecise quia conditio est necessario connexa cum effectu, sed quia simul etiam inuitabilis est ab eo, à quo ponendus esset effectus; quod longè distat à nostro casu.

DISPUTATIO XV.

De directione, & necessitate scientiae mediae.

824 **D**irigi Deum scientiam mediā ad distribuenda auxiliorum dona, difficultas quidem est magna; sed gloria tanta scientiae mediae, eiusque utilitatis adeo illustris commendatio, ut qui negaverint exterriti labantis creaturae libertatis apparenti ruina, sine dubio sceptrum manibus & laurum capiti eripuisse videantur. Hae scientiae mediae gloria, haec corona, quam inconcussam ac stabilem tota ferè Societas, vno vel altero tantum Iuniorum reclamante, perpetuè cum Augustino firmavit. Idcirco felices erunt labores, opportuna excubiæ, si frangantur Recentiorum impetus, qua parte incauti huius directionis Arcem inuadant, & irruentium clamores, veluti Claudiana

Claudiana tonitrua, casta fulmine,
contemnantur.

SECTIO I.

An Deus ex præscientia futuri consensus, moueri possit ad exequendam conditionem; & ex præscientia futuri dissensus, ad eam remouendam?

825 **P**Rior sententia, eaque communis Doctorum Societatis, affirmat. Pro qua stant P. Molina P. Soarius. Cardinalis Bellarminus P. Vasquez, P. Ruiz P. Herice, P. Fonseca, P. Alarcon. P. Maratus. P. Tannerus. P. Gaspar Hurtadus. Quos citat & sequitur nouissimè P. Ribadeneyra de prædestinatione disp. 3. cap. 1. num. 1. Posterior sententia negat, quam tenent pauci recentiores.

826 **M**otio præscientiæ conditionatæ non est, nec esse potest per modum causæ meritoria, sed tantum per modum causæ finalis; nam opera conditionatè tantum præuisa, insufficientia non sunt ad meritum vel demeritum. Actus verò diuinæ voluntatis, qui à præscientia conditionata dirigi possent, illi tantum sunt; à quibus exequenda est conditio efficax, vel inefficax remouenda v. g. præuidet Deus te consenturum, si tale conferat auxilium: Quæritur, an ex tali præscientia moueri possit Deus, ad tale auxilium exequendum, hoc vel simili actu: *Volo hoc auxilium, vt consentias, vel quia cum eo consenties.* Insuper videt Deus te peccaturum, si tale conferat auxilium, vel si diuturniorem vitam largiatur. Quæritur,

An Deus moueri possit ex ea præscientia, ad nolendam conditionem talis auxiliij, vel diuturnioris vitæ, hoc vel simili actu: *Nolo hanc conditionem, ne pecces; vel quia cum ea peccabis.* * Dixi actus diuinæ voluntatis, qui à præscientia conditionata dirigi possent, illos tantum esse, à quibus exequenda est conditio efficax consensus, vel inefficax remouenda. Quia actus à quibus exequenda est conditio inefficax consensus, & efficax remouenda: non posse moueri, aut dirigi à scientia media futuri dissensus, mihi certissimum est; nam illi actus ita haberent: *Volo conditionem inefficacem vt pecces, vel quia cum ea peccabis: Nolo conditionem efficacem ne consentias, & à peccato deficias.* Id autem sine dubio esset velle peccatum, quod longissimè positum est à diuina bonitate. Eos igitur actus habet Deus ex alijs motiuis nobis quidem occultis, sibi tamen notis, semperque iustis, vt loquitur Augustinus.

827 **A**ctus autem quibus Deus conditionem efficacem exequi potest, aut inefficacem remouere, duo sunt, de quibus pluribus à nobis actum est disput. præcedenti. Alter indifferens, & de se coniungibilis, tam cum consensu, quàm dissensu, & simpliciter requisitus tam ad potestatem proximam consentiendi, quàm dissentendi. Alter connexus cum consensu, & inconiungibilis cum dissensu, & de hoc secundo actu procedit præsens controuersia, non de primo illo indifferenti, & essentialiter ad libertatem prærequisito: tum quia huiusmodi decretum non potest esse inconiungibile cum dissensu, vt ibidem ostendimus: esset autem, si vocationem vellet, quia vel vt cum ea consenties. Tum etiam, quia

huiusmodi decretum constituit potestatem impediendi medio dissensu, ne fuerit scientia futuri consensus; decretum autem volens conditionem ex directione scientiæ futuri consensus, non potest constituere talem potestatem: cum diuidi non possit à præscientia futuri consensus à qua essentialiter dependet tanquam à præsentante motiuum.

828 **A**ffero priorem sententiam veram esse, posteriorem autem falsam. Probatur 1. ex Scriptura, nam Sapientiæ 4. 11. de Iusto scribitur: *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius.* Id est, noluit Deus conditionem diuturnioris vitæ, quia ea posita peccaret iustus; hoc autem motiuum, quippe conditionatum proponitur à scientia Media futuri peccati sub conditione vitæ diuturnioris: quod re ipsa aliud non est, quàm dirigi à tali scientia; sicut actus quo vis medium aliquod vt sequatur finis, dirigitur à cognitione finis: ergo pariter actus quo Deus vult carentiam diuturnioris vitæ ne sequatur peccatum, dirigitur à cognitione peccati sub conditione vitæ diuturnioris.

829 **I**nsuper, Deuteronomij 32. 27. Ait Deus: *Propter iram inimicorum distuli (supplicium scilicet Israelitarum) ne forte superbirent hostes eorum, & dicerent: Manus nostra excelsa, & non Dominus fecit hæc omnia.* Vbi proponitur Deus protrahens & nolens tunc supplicium Israelitarum, quia si tunc poneretur, tumidi, & arrogantes insultarent inimici, dicentes: *Manus nostra excelsa, & non Dominus fecit hæc omnia:* ergo Deus noluit tunc conditionem supplicij, quia si posita fuisset, insolentes inimici intumissent. Videas alia apud Patrem Herice disp. 7. cap. 2. Et multò plura apud P. Ruiz de scientia Dei à disp. 62. vsque ad 66.

830 **P**robatur secundò, ex Partibus. Impremis Augustinus integrum nostrum tenet assertum, docens Deum vnum vocare, vt consentiat, alium verò non vocare ne dissentiat. Primum tenet lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2. *Cuius autem miseretur, sic eum vocat, quando scit congruere, vt vocantem non respuat.* Secundum exprimit tra & 73. in Ioannem. His verbis. *Malè usurus eo, quod accipit, Deo potius miserante non accipit.* Vtrobique commendat Augustinus misericordiam Dei, vocantis hominem ea vocatione sub qua nouit eum consensurum, & non vocantis ea vocatione, sub qua nouit dissensurum: Quæ Dei misericordia longè illustrior apparet sine dubio, si voluntates illæ ex præscientia futuri consensus, & dissensus descendant: idem confirmat ferm. 59. de verbis Domini inquit. *Nec Senatorem, nec Imperatorem, nec Philosophum, electos esse ad predicationem: sciebat enim Christus, quia si eligeret Senatorem, diceret Senator, dignitas mea electa est, &c.* Et paulò post addit, *ideoque, legisse infirma Mundi, non in se, sed in Domino gloriaturus:* ergo ex Aug. noluit Deus eligere Senatorem, quia de sua dignitate præuisus est gloriaturus, & voluit infirma Mundi, quia præuisi sunt in Domino gloriaturi. Idem inculcat lib. de corruptione & gratia circa finem his verbis. *Respondeant si possunt, cur illos Deus cum fideliter & pie viuerent, non tunc de vita huius periculis rapuit, ne malitia mutaret intellectum eorum. Vtrum hoc in potestate non habuit? an eorum futura mala nesciuit? Nempe, nihil horum nisi peruersissime & insanissime dicitur: Ergo peruersissimum & insanissimum censet Augustinus dicere, non potuisse Deum rapere eum hominem eo motiuo, ne malitia mutaret intellectum eius.* Item lib. 2. contra

tra 2. Epistolam Gaudentij cap. 17. inquitens; cur voluit Deus, vt Rex Niniuita indiceret' populo ieiunium? Responderet: *Quia erant quidam ex illis, qui nec curarent, nec crederent prædicationi diuina, nisi territi potestate terrena.* Ergo præscientia fidei & pœnitentiæ Niniuitarum, si à Rege indiceretur ieiunium & non aliter, direxit & mouit Deum ad volendam conditionem ieiunij à Rege indicti.

831

Insuper disertè satis S. Thomas 1. part. quæst. 23. art. 5. ad 1. *Dicendum, quod vsus gratia, præscitus, non est ratio collationis gratia, nisi secundum rationem causæ finalis.* Vbi sermonem esse de præscientia conditionata certum est, nam vsus gratiæ absolute præuisus non solum est secundum rationem causæ finalis, sed etiam meritoria, quod excluditur à S. Thoma verbis illis: *Nisi secundum rationem causæ finalis: Præscientia autem boni vsus excludens rationem meriti, & solum habens rationem causæ finalis, sola est conditionata: ergo hæc potest esse finis, & motiuum collationis gratiæ.*

832

Præterea, idem firmant Patres, illius dubij solutionem inquirentes: Cur Deus homines & Angelos creauit, quos peccaturos præsciuit? Cur Euam coniunxit Adamo, sciens illum ex tali consortio peruertendum? Quos dedimus disp. 4. sect. 4. num... Eos autem Patres loquutos fuisse de præscientia futuri conditionati, certum videtur, quia loquuntur de præscientia cum qua Deus in sensu composito potuit re ipsa Adamum, & malos Angelos non creare; hoc enim erat assumptum, cuius solutionem inquirebant; cur scilicet Deus præsciens lapsuros Angelos & Adamum,

non omisit eorum creationem, cum potuerit: si enim non potuisset, prompta fuisset Patribus hæc responsio, quam tamen nullus assumit: præscientia autem peccati absolute futuri componi non potest cum non creatione Adami, & Angelorum, cum iam supponat eos creatos: ergo Patres illi non loquuntur de præscientia peccati absolute, sed conditionate futuri.

Eos autem Patres supponere, potuisse Deum moueri ex præscientia futuri mali ad nolendam perituri hominis, & Angeli créationem, aperte constat ex ratione dubitandi quam proponunt; cur Deus videns tantam hominis, & Angeli ruinam, non abstiuit ab eorum creatione, ne tanta mala sequerentur? Cur Euam coniunxit Adamo, sciens eum præuaticaturum, & non potius disjunct, ne tanta generis humani iactura sequeretur? Quæ omnia clarè satis indicant motiuum fuisse aptum, & sufficiens ad id præstandum: aliter enim ridicula esset ratio dubitandi, Cur scilicet præsciens ea mala futura, non abstiuit? Nam de illo quem iuuare aut mouere nequit scientia mali, vt illud viter, fatuè inquitur, cur non omisit conditionem, ex qua malum futurum esse præuidit? sic ineptè quis interrogaretur, cur sciens oblato gladio futurum homicidium, non illum negauit? Si ad negandum gladium nihil iuuare posset aut mouere, scientia illa.

Dices, Deum eodem modo positurum conditionem, etiamsi non præuideret te consensurum; & eodem modo negaturum, etiamsi præuideret te non dissensurum; atque adeo neque ponendam conditionem ex præ-

uifo

uifo consensu, neque ad illam negandam ex præuifo dissensu.

835 Contrà tamen, quia Deus non habuisset hanc voluntatem: *Volo conditionem vt consentias*; nisi præcessisset scientia futuri consensus. Neque habuisset istam aliam: *Nolo conditionem ne dissentias*; nisi præcessisset scientia futuri dissensus: Deus autem habet eas voluntates, vt probatum est: ergo non habuisset illas, si non præcessissent scientiæ illæ: ergo diriguntur ab illis. Confirmatur. Nam alioqui causales illæ, quibus Scripturæ & Patres docent, positas esse aliquas condiciones vt fiat consensus; & positas non esse alias ne fiat dissensus, falsæ essent: sicut falsum esset dicere, te dare beneficium Petro, vt memor sit tui; si eodem modo dares, siue memor siue immemor futurus esset: & falsum esset dicere, te negare pugionem Paulo ne se interimat, si eodem modo donares, siue se interempturus esset siue non: ergo.

836 Rufus, Chryostomus homil. 65. in cap. 9. Matth. assumptum firmiter his verbis. *Operarios aliquos vocatos, tertia, nona, & undecima hora, & non antea, quia præsciebat Deus tunc benè operaturos, & non antea: Paulumque prope Damascum, & Latronem in Cruce, & non antea vocatos, ob eandem rationem.* Quibus utraque nostræ sententiæ pars adeo dilucidè continetur, vt nulla sit ponderationis necessitas: scilicet vocatos esse tunc, quia præuifi sunt operaturi; & non esse antea vocatos, quia præuifi sunt non operaturi. Similia habet homil. 31. & homil. 4. de laudibus S. Pauli. Et ad Romanos 9. serm. 16. Alia plura videas apud Authores citatos, si permiserit otium.

837 Denique, vt omittam cæteros, con-

testes sunt huius veritatis Basilus, & Gregorius Nyssenus. Ille in Constitutione monastica ita scribit: *Si enim intellexisset Dominus, te, si munus impetrares, id nequaquam esse omisurum, sine dubio ultrò tibi sine ullo rogatu detulisset: nunc autem tibi prohibiciens hoc facit.* Iste oratione de infantibus, qui præmaturè rapiuntur: *Ne quod vi præscientia malum animaduersum est in eo, qui ita victurus fuisset, perficiatur.* Ergo Deus non vult ponere conditionem, quia malum ab eo præuifum sequeretur, vel ne sequeretur, quod idem est.

838 Ex dictis collige, Deum non solum posse, sed etiam de facto dirigi à præscientia futuri consensus, ad ponendam conditionem, & à præscientia futuri dissensus, ad eam nolendam. Quia vtrumque conuincitur testimoniis Scripturæ & Patrum: vnde potissima ratio ad quæstiones de facto, eruenda est, maximè in punctis Theologicis, qui alioquin nobis incerti sunt, nisi Scripturarum & Sanctorum Patrum nos instrueret disciplina. De quo iterum infra disputat. sequenti.

SECTIO II.

Directio scientiæ mediæ rationionibus stabilitur.

839 **R**ationes, quibus communiter à nostris Doctoribus ea directio scientiæ mediæ stabiliri solita est, sunt.

840 Prima. Quia si Deus ex præscientia futuri consensus moueri non posset ad exequendam vocationem; aut
ex

ex præscientia futuri dissensus ad non exequendam; fieret, orationes Christi, & fidelium irritas, & inanes esse, quod impium est: ergo. Sequela probatur, quia irritè, & inaniter petitur ab eo aliquid, quod ipse exequi non potest: at Deus impossibili directione scientiæ mediæ non posset exequi, quod ab ipso peteretur: ergo. Minor probatur, quia sapius rogatur Deus à fidelibus pro auxiliis efficacibus, quatenus efficacibus: at Deus nequit velle absque scientia mediâ dirigente auxilium efficacem, vt efficacem, vel quia efficacem: ergo. Minor probatur, quia Deus non potest velle auxilium efficacem vt tale, quin velit illud, quo constituitur efficacem, scilicet consensum; non autem potest velle consensum, nisi illi per scientiam mediâ proponatur sub conditione futurus: ergo Deus nequit velle auxilium efficacem, vt efficacem, absque scientia mediâ dirigente.

841 Orationibus autem Christi, & fidelium rogari Deum pro auxiliis efficacibus, vt efficacibus sunt, probatur. Nam Christus Dominus id petiit pro Apostolo Petro: *Ego rogavi pro te, Petre, vt non deficiat fides tua. Vbi non exigitur nuda entitas auxiliij, sed efficacia illius. Idem etiam præstitit pro Apostolis, Ioan. 17. Non pro Mundo rogo, sed pro istis quos dedisti mihi. Et infra. Pater sancte, serua eos quos dedisti mihi. Quibus Christus Dominus exigebat, & remoueri à Patre eas vocationes, quæ præuidebantur inefficaces; & eas concedi, quibus perseveraturi præuidebantur: ergo exigebat vocationes efficaces, vt distinctas ab inefficacibus: id autem aliud non est, quàm exigere consensum Discipulorum perseverantem.*

842 Idem rogari à fidelibus certum

est; nam sapius petimus à Deo in eo statu constitui in quo benè operaturi sumus. Quibus petitur status gratiæ efficacis, vt distinctus ab inefficaci, quod aliud non est quàm petere hominum vsum gratiæ siue consensum. Item sapius rogatur Deus à bonis pro bonis temporalibus, nisi salutis æternæ nocitura sint, sed potius profutura. Præterea, pro eligendo statu, piè, & iustè rogatur Deus, vt illum inspiret in quo prædestinatio nostra consummanda est. Quæ omnia aliud non sunt, quàm status gratiæ efficacis, vt distinctus ab inefficaci. Vel ergo Deus potest velle donare nobis statum gratiæ efficacis, quatenus distinctum ab statu gratiæ inefficacis, vel non? si potest: ergo potest velle efficaciam vnius status, & nolle inefficaciam alterius, Quod absque dirigente præscientia inefficiæ vnius & efficaciæ alterius contingere non potest; quia non potest Deus velle hunc statum quia efficacem est, nisi id cognoscat. Si dicatur secundum: ergo Deus non potest velle, & decernere id, quod petitur à nobis, quod tantquam absurdissimum detestatur Augustinus lib. 2. de dono perseverantiæ cap. 6. *Dicat mihi quisquis audeat, vtrum à Deo dari non possit, quod à se posci imperavit? Hoc certè qui sapit, non dico desipit, sed insanit. Imperavit autem Deus, vt ei Sancti eius dicant orantes: Ne inferas nos in tentationem. Quisquis ergo exauditur hoc poscens, non inferatur in contumaciâ tentationem, &c.*

Confirmatur. Nam donum perseverantiæ finalis, & reparatio post lapsum in opinione satis probabili cadere possunt sub meritum congruum: ergo ad tale meritum concedendum, potest Deus moueri ex præscientia perseverantiæ finalis,

& reparationis post lapsum.

844 Di ces, Deum ex his omnibus moueri ad eligenda auxilia morali certitudine, & infallibilitate illatiua consensus, seu vt aiunt alij, moraliter prædeterminantia; non autem ad volendum consum ipsam, vel auxilium propter consensum. Hæc solutio non satisfacit. Nam orationibus illis non solum mouetur Deus ad concedendum id, quod absolute separabile est à dono postulato, & sub meritum nostrum cadente; sed etiam ad id concedendum, quod re ipsa petitur, & sub meritum cadit: quod autem petitur, & sub meritum cadit, est ipsa perseuerantia, ipsa reparatio, bonus vsus gratiæ, tentationum victoria, &c. Ergo orationibus, & meritis mouetur Deus ad ea volenda, & decernenda, & non solum ad auxilia moraliter prædeterminantia: vt autem Deus ea dona velit, & decernat, id præstare debet ex præscientia, qua certissimè nouit ea dona futura sub talibus auxiliis: ergo ductus tali præscientia.

845 Confirmatur. Nam Christus Dominus, & fideles non solum postulant, vt morali certitudine, & infallibilitate eos manuducat ad perseuerantiam, & bonum vsum gratiæ; sed etiam vt id præstet omnimoda, & infallibili certitudine: Hæc autem talis non est, quæ auxiliis moraliter prædeterminantibus innitur; sed quæ petitur ex præscientia conditionata: ergo nisi ab ista moueatur, & dirigatur Deus, conferre non poterit exoratum donum.

846 Secunda ratio sumitur ex promissionibus diuinis multiplicis nostri actus liberi, quæ passim in Scripturis commendantur. Abrahæ enim promisit fidem gentium: *Patrem multarum gentium constitui te*, Genesis 17.

6. Contestantur Paulus Romanorum 4. & August. lib. de prædestinatione Sanctorum cap. 10. *Quomodo ergo promisit Deus Abrahæ in semine eius fidem gentium, dicens: Patrem multarum gentium posui te.* Ezechielis 1. 19. promisit obseruantiam mandatorum. *Ego dabo eis cor vnum, & spiritum nouum tribuam in visceribus eorum, & dabo eis cor carneum: vt in præceptis meis ambulent, &c.*

847 Ita argumentor. Non potest Deus promittere meum actum liberum, nisi volens se obligare ad ponendum illum per principia indifferentia & libera: non autem potest velle se obligare ad ponendum actum liberum per principia indifferentia, nisi ex præscientia infallibiliter representante illi, extitutum talem actum si ea principia ponerentur: ergo. Minor probatur, quia nullus prudenter potest se obligare ad ponendum effectum per medium indifferens & pendens quoad determinationem ab alterius voluntate, nisi sciat tale medium determinandum ad effectum, casu quo ponatur; aliter se exponeret periculo frustrandi suam promissionem, cum eligere posset medium casu quo non sequeretur effectus, & tunc irrita foret promissio: id autem vitatur præscientia futuri effectus: ergo.

SECTIO III.

Directio scientiæ mediæ componitur cum libertate.

848 **V**Nicum fundamentum, quod paucos illos Recentiores impulit ad directionem scientiæ mediæ possibilem

possibilem negandam, est, quia intelligere non potuerunt, quoniam pacto cum ea directione salua possit consistere creata libertas. Nam scientia media consensus sub conditione auxiliij, est causa tum existentiae auxiliij, tum consensus, cum Deus ex illa moueatur ad decernendum auxilium, vt sequatur consensus: aliunde est inconiungibilis cum dissensu posita conditione, & connexa cum consensu: ergo est principium ad vnum determinatum: hoc destruit libertatem: ergo & directio scientiae mediae. Si hoc fundamentum deturbauerimus, non est cur vlterior nostrae conclusionis probatio desideretur.

849 Sit ergo conclusio nostra. Directione scientiae mediae inoffensa stare iura creatae libertatis. Probatur primò. Quia ex triplici capite posset ea directione nostra concuti libertas. Primò, si esset principium proximum & immediatum, vi sua & efficacitate rapiens ad consensum. Secundò, si excluderet principia ad dissensum, nam principia ad consensum non excludi, extra dubium est. Tertid, si ea directio non posset à nobis impediri. Nullo ex his capitibus concutitur humana libertas: salua ergo est libertas, & inconcussa directio scientiae mediae. Minor sigillatim per partes comprobanda est.

850 Non ergo eueriti libertatem, quia ea directio scientiae mediae sit principium proximum & immediatum, vi sua & efficacitate rapiens ad consensum. Probat, quia ea directio tantum mouet ad ponendas causas proximas & immediatas, ex quibus prauius est consensus futurus, potius quam dissensus: huiusmodi autem influxus proximus & immediatus non est, sed mediatus tantum & retro-

tus: ergo directio scientiae mediae non est principium proximum & immediatum consensus. Minor certa est, quia influxus causae in causam alicuius effectus, non est influxus immediatus & proximus in effectum, sed mediatus & remotus. Maior probatur, quia directio scientiae mediae solum mouet ad ponendum id, ex quo nouit ipsa futurum potius consensum quam dissensum: id autem ex quo nouit scientia media futurum potius consensum quam dissensum, sunt causae proximae & immediatae consensus futuri potius quam dissensus: ergo directio scientiae mediae tantum mouet ad ponendas causas proximas & immediatas, ex quibus prauius est futurus potius consensus quam dissensus.

Neque destrui libertatem, eo quod 851 directio scientiae mediae excludat principia proxima ad dissensum. Probat, quia directio scientiae mediae inducit principia proximè indifferentia tam ad consensum, quam dissensum: ergo ea non excludit. Consequentia clara est. Antecedens probatur, quia scientia media mouet ad volendum consensum eo modo, quo prauius est ab ipsa futurus: ab ipsa autem prauius est futurus consensus cum potestate proxima dissentendi: ergo mouet ad volendum consensum cum potestate proxima dissentendi: ergo non excludit illam. Confirmatur. Si ea directio excluderet potestatem dissentendi, maximè quia connexa cum consensu: inde non excludit: ergo. Minor probatur, quia nihil magis connexum cum consensu, quam ipse consensus: consensus autem non excludit potestatem proximam ad dissensum, imo cum ea componitur, & coniungitur, cum duret siue permaneat vnà cum consensu

sensu potestas proxima dissentendi, quæ prioritate naturæ præcessit consensum: ergo neque directio scientiæ mediæ excludet potestatem proximam dissentendi, quia connexa cum consensu.

Dices, directionem scientiæ mediæ non eo præcisè excludere principia proxima ad dissensum, quia connexa est cum consensu, sed quia est principium illius inconiungibile cum dissensu, cuius carentia exigitur ad potestatem proximam dissentendi.

852 **C**ontrà tamen, quia scientia mediæ futuri consensus non constituitur à nobis principium per se consensus, sed per accidens, ut constabit infra, & à nobis impedibile: carentia autem huiusmodi principij non complet potestatem proximam dissentendi; sed eam supponit, estque illius effectus: ergo directio scientiæ mediæ non eo præcisè excludit potestatem proximam dissentendi, quia est principium consensus inconiungibile cum dissensu. **C**onfir. potestas proxima dissentendi non minus impeditur consensu, quam principio connexo cum consensu: & tamen carentia consensus non complet potestatem proximam dissentendi, sed eam supponit, estque illius effectus: ergo licet potestas proxima dissentendi impediatur principio connexo cum consensu, eius carentia non complebit potestatem proximam dissentendi, sed eam supponet, eritque effectus illius.

853 **D**enique neque destrui libertatem, eo quèd scientiæ mediæ directio impediabilis non sit à nobis. Ostenditur. Quia in manu nostra constitutum est, ne fuerit ea directio: ergo est nobis impediabilis: principium autem connexum cum consensu, & inconiungibile cum dissensu, si impediabile sit à nobis, non destruit libertatem:

ergo neque directio scientiæ mediæ. Antecedens probatur, nam cui est potestas dissentendi, est quoque potestas impediendi ne fuerit consensus, & consequenter ne fuerit quidquid pendet essentialiter, aut connectitur cum consensu: directio autem scientiæ mediæ connectitur essentialiter cum consensu: ergo cui est potestas dissentendi, est quoque potestas impediendi ne fuerit directio scientiæ mediæ: directio autem scientiæ mediæ non excludit potestatem proximam dissentendi; imò cum ea connectitur, cum pendeat à positione auxiliij & decretorum indifferentium, inquit us stat potestas proxima dissentendi: ergo neque excludit potestatem proximam impediendi ne fuerit ea directio.

Confirmatur. Scientia mediæ non mouet aut dirigit primum decretum indifferentem collatiuum auxiliij, sed alterum reflexum volens exequi auxiliium ut fiat consensus: huiusmodi autem decretum est à nobis impediabile: ergo & directio. Minor constat ex dictis disp. præcedenti sect. ubi ex professo ostensum à nobis est, tale decretum esse à nobis euitabile, videas ibi dicta.

SECTIO IV.

Obiectionum solutio.

855 **O**biicies primò. Deas dirigi non potest in distributione auxiliorum à scientia mediæ futuri dissensus: ergo neque à scientia mediæ futuri consensus. Respondeo, concessio antecedente, negans consequentiam. Disparitas nimis clara est, quia videlicet scientia mediæ futuri consensus proponit motuum Deo expetibile & amabile; secus verò scientia

scientia Media futuri dissensus : peccatum enim motiuum esse nobis eligendi auxilium propter ipsum.

856 Obj. Secundo. Si scientia Media futuri consensus dirigeret in statu absoluto positionem conditionis, etiam dirigeret in conditionato : in isto non dirigit : ergo neque in illo. Minor est certa, quia positio conditionis in statu conditionato precedit scientiam Mediam futuri consensus : ergo non dirigitur ab illa. Maior autem probatur : nam conditio in statu conditionato pendet ab eisdem omnino principiis, à quibus pendet in statu absoluto, siue sint principia per se, siue per accidens : ergo si dependet in statu absoluto à directione scientiæ Mediæ, quoque pendeat in conditionato. Antecedens probatur, quia de illis principiis de quibus absolute existentibus verum est dicere, effectus infallibiliter existeret, verum etiam est dicere, quod si essent, effectus quoque infallibiliter esset, siue sint principia per se, siue per accidens : ergo ab illis pendet in statu conditionato, à quibus pendet in absoluto.

857 Respondeo distinguens maiorem. Si scientia Media dirigeret in statu absoluta, dirigeret etiam in statu conditionato, primo, nego : in secundo, concedo. Similiter distinguo minorem, non dirigit in statu conditionato primo, concedo : in secundo nego. Et nego consequentiam. Ad minoris probationem respondeo, scientiam Mediam esse quidem posteriorem primo statu conditionato, priorem vero secundo, ideoque posse hunc dirigere, non illum. Ad probationem autem maioris, distinguo Ant. Conditio in primo statu conditionato pendet ab eisdem principiis à quibus pendet in absoluto, siue sint principia per se siue per accidens : nego :

in secundo, concedo. Similiter distinguo consequens. Si conditio dependet in statu absoluto à directione scientiæ Mediæ, etiam pendeat in conditionato, primo, nego : in secundo, concedo.

858 Hæc omnia clariora fient, si explicuerimus, quid sit primus status conditionatus, quid secundus. Primus ergo status conditionatus ille est, cuius conditio tantum complectitur principia per se & essentialiter requisita, eaque indifferentia tam ad consensum, quam dissensum præscindendo à principiis reflexis & per accidens v. g. *Si vocauero Petrum tali auxilio, consentiet* ; quod futurum conditionatum est prius scientia conditionata illius, & constituit primum statum conditionatum, qui non dirigitur à scientia Media, quia hæc est principium per accidens, & primus status est tantum principiorum per se ; secundus status conditionatus est principiorum per accidens pendentium à primo, scilicet scientiæ Mediæ futuri consensus, & decreti exequentis vocationem vt fiat consensus ; & hic status dirigitur à scientia Media directâ, nam verum est, quod si essent ea principia fieret consensus.

859 Sed instabis. Primus status absolutus dirigitur à scientia Media : ergo & conditionatus. Antecedens patet, nam prima existentia auxilii est primus status absolutus : prima autem existentia auxilii dirigitur, cum Deus ad eam ponendam moueatur ex consensu futuro præuiso : ergo.

860 Respondeo, concesso antecedente, negans consequentiam : disparitas est, quia prima existentia absoluta auxilij potest supponere scientiam Mediam, quippe ab ipsa independentem : prima autem existentia conditionata eiusdem auxilij, non potest scientiam Mediam

diam supponere, nam pendet essentialiter ab illa; ideoque istam dirigere non potest, bene verò illam. Si autem quæras, cur Scientia Media pendeat ab existentia auxiliij conditionata, siue per modum conditionis, non verò ab absoluta? Facilis est responsio, quia videlicet scientia conditionata non potest esse sine conditione, vt conditio est, cum vt talem eam essentialiter respiciat: at potest esse sine conditione vt absolute existentente, quia vt sit eam non repræsentat, sed præscindendo ab eo, quod absolutè sit, vel non sit existens; quod commune est cuiuscumque actui conditionato.

861 Obiicies tertio. Si scientia Media dirigeret voluntatè dandi auxilium vt fiat cõsensu, esset principiũ cõsensu: id implicat: ergo & dirigere. Minor probatur. Si esset principium, euerteret libertatè: ergo implicat esse principium. Antecedens probatur, quia scientia Media esset principium connexum cum consensu & inconiungibile cum dissensu, principium autem connexum cum consensu & inconiungibile cum dissensu destruit libertatem: ergo.

862

Respondeo distinguens maiorem. Scientia Media esset principium per se & essentialiter requisitum, nego: per accidens, concedo. Et nego minorem. Ad cuius probationem distinguo maiorem. Scientia Media esset principium per accidens connexum cum consensu, & inconiungibile cum dissensu, concedo: per se, nego. Similiter distinguo minorem, principium per accidens connexum cum consensu, & inconiungibile cum dissensu destruit libertatem, nego: principium per se, concedo. Et nego consequentiam. Ratio est, quia principium per se non est à nobis impedibile, cum vsus nostræ libertatis pendeat essentialiter ab illo: at princi-

pium per accidens pendens essentialiter à meo consensu cum potestate dissentiedî, est à nobis impedibile medio dissensu; ideoque nõ obstat libertati.

863

Instabis, si possem ego impedire causas per accidens, possem quoque impedire causas per se: has non possum impedire: ergo neque causas per accidens: ergo neque directionè scientiæ Media. Maior probatur, quia si Deus non præuidisset hoc auxiliũ efficacem, non illud dedisset, sed aliud, quod sciret futurũ efficacem; hoc enim præstat directio scientiæ Media: ergo qui potest impedire ne sit ea directio, quoque poterit impedire ne sit hoc auxilium: hoc autè auxiliũ est causa per se: ergo impedire quoque poterit ne sit causa per se. Confirmatur. Directio scientiæ Media est requisitum ad existentiam illius auxiliij, quod non esset, nisi talis directio præcessisset: cuius autem est potestas impediendi requisitum ad existentiam auxiliij, est etiam potestas impediendi existentiam auxiliij; ergo si in me esset potestas impediendi directionem requisitam ad existentiam huius auxiliij, quoque esset potestas ad existentiam auxiliij impediendam.

Respondeo negans maiorem. Ad probationem distinguo antecedens. Si Deus non præuidisset hoc auxilium efficacem, non illud dedisset, potens donare, concedo: non potens, nego. Et nego consequentiam. Quia Deum non donare auxilium inefficax, cum possit, non est nostræ libertatis sed diuinæ: quæ libertas nec impeditur præscientia futuri consensus, nec dissensus, cum qualibet enim earum potest Deus donare auxilium quod placuerit: vnde meus dissensus impedimentum esse non potest ne existat auxilium, quod inefficax præuidetur, etiam dum efficacem eligitur, & inefficax remouetur. Meus autem dissensus conditionatus

864

conditionatus reddit Deo impossibilem præscientiam consensus conditionati, & decretum exequendi vocatione propter consensum, vel vt fiat consensus, quæ sunt causæ per accidens cõensus, ideoque sunt à nobis impedibiles.

865 Ad confirmationem, Respondeo distinguens maiorem. Directio scientiæ Mediæ est requisitum necessarium ad existentiã illius auxiliij, quod nõ esset, nisi talis directio præcessisset, nego: est requisitum per accidens, concedo. Et distinguo minorem. Cujus est potestas impediendi requisitum necessarium ad existentiã auxiliij, est etiam potestas impediendi existentiam auxiliij, concedo. Cuius est potestas impediendi requisitum per accidens, nego. Et nego consequentiam: nam requisitum per accidens ad ponendam existentiam auxiliij efficacis, non impedit potestatem non ponendi nec potestatem ponendi inefficax, vt vidimus: atque adeo, quod Deus ponat auxiliium efficac, & remoueat inefficax, vel quod ponat efficac, non positurus si præuideretur inefficax, negorium est solius diuinæ libertatis, nec à nobis impedibile.

866 Obiicies quartò. Si Deus ex directione scientiæ Mediæ donaret mihi auxiliium, quo prouideor consensus, non daturus si præuideret dissensus, fieret me cum eo auxiliio nõ posse dissentire: ergo Deus nec ita dat, nec dare potest. Sequela probatur. Quia si nego cum eo auxiliio dissentirem, siue quod idem est, illi coniungerem dissensum; implicaret: ergo impossibile mihi esset dissentire. Antecedens probatur, quia illud auxiliium esset, & non esset; esset quia illi coniungerem dissensum; non esset quia non poneretur à Deo præuiso dissensu, & non præuiso consensu: ergo. Confirmatur, deficiente præscientia futuri consensus sub hoc auxiliio, non esset hoc auxiliium; me autem dissentiente defi-

ceret præscientia futuri consensus sub hoc auxiliio: ergo non esset hoc auxiliium: aliunde esset, quia illi coniungerem dissensum: ergo esset & nõ esset.

Tota huius obiectionis difficultas oritur ex implicatione terminorũ. Idcirco diligenter aduertas. Entitatiuæ existentia huius auxiliij extrinsecum esse & contingens, quod consentias potius quàm dissentias, & quod à Deo præuidearis consensus potius quàm dissensus. Similiter extrinsecum & contingens est, Deum donare hoc auxiliium, non daturum si dissensus præuidereris. Quia in re aliud non est, quàm extrinseca denominatio à decreto dandi hoc auxiliium propter consensum, vel vt consentias: hoc autem decretum extrinsecum est & contingens entitatiuæ existentia huius auxiliij: extrinsecum ergo & contingens quoque erit entitatiuæ auxiliij esse tale. quod non esset, si præuidereris dissensus. Vnde cõiungere dissensũ huic auxiliio, non extituro si non præuidereris cõensus, non tantũ dicit conjunctione dissensus cum entitate huius auxiliij, sed etiã cum decreto dandi illud propter cõensus, directo & regulato per scientiam mediam futuri consensus. His positus:

Respondeo, negans sequelã. Ad probatione nego Ant. ad cuius probatione concedo primã partẽ, scilicet esse illud auxiliium me dissentiente, & nego secundã, scilicet nõ esse. Ad cuius probatione, dicimus in casu dissensus nõ futurum illud auxiliium tale, quod nõ poneretur à Deo; quia id habet entitas auxiliij ab extrinseca circumstantia decreti, volentis auxiliium propter consensũ ex directione scientiæ Mediæ; quæ circumstantia meo dissensu impediretur, & cõsequenter nõ esset vnde deficeret entitatiuã existentiã auxiliij: atque adeo verũ esset tunc, esse auxiliũ, falsum non esse. Esset autem simul & non esset,

867

868

fi

si ego dissentirem non solum coniungendo dissentium cum auxilio, sed etiam cum extrinseca illa circumstantia; non esset auxilium si prouideret dissenturus; quia hæc circumstantia tolleretur auxilium: Vnde licet non possum dissentire coniungendo dissentium cum ea circumstantia, possum tamen dissentire eam impediendo.

869 Ad confirmationem distinguo maiorem. Deficiente præscientia futuri consensus sub hoc auxilio, non esset hoc auxilium permanente circumstantia extrinseca, vnde non esset si prouideret dissenturus, concedo; ea impedita, nego. Et distinguo minorem: me dissentiente deficeret præscientia futuri consensus sub hoc auxilio, permanente circumstantia extrinseca, vnde non esset tale auxilium si prouideret dissenturus, nego: ea impedita, concedo. Et nego consequentiam. Quia in casu dissensus sub eo auxilio, sicut impeditur præscientia consensus & decretum dandi tale auxilium propter consensum, pariter impeditur circumstantia illa, vnde non esset tale auxilium si dissenturus prouidereris.

870 Instabis. Sequi ex nostra sententia consequens implicatorium ex præmissis veris: id autem absurdissimum est: ergo. Sequela probatur hoc syllogismo. Si Deus hoc auxilium prouideret inefficax ad consensum, non existeret hoc auxilium: si hoc autem auxilium coëxisteret cum dissensu, Deus prouideret illud inefficax ad consensum: ergo si hoc auxilium coëxisteret cum dissensu, non existeret hoc auxilium. Consequens hoc est implicatorium, & legitimè deductum ex præmissis veris in nostra sententia: ergo.

871 Respondeo negans sequelam. Ad probationem, distinguo maiorem

syllogismi. Si Deus hoc auxilium prouideret inefficax ad consensum, non existeret hoc auxilium, volente Deo me consentire, concedo; non volente Deo, aut præscindendo ab ea voluntate diuina, incertum, quia est status indifferentiæ, qui nec excludit auxilium ratione inefficaciæ, nec illud determinat ratione efficacaciæ. Et distinguo minorem, si hoc auxilium coëxisteret cum dissensu, Deus prouideret illud inefficax ad consensum, volens me consentire, nego; quia impossibile est, velle Deum me consentire pro instanti quo meus dissensus existit: non id volens, concedo. Vnde falsa est consequentia, quia non volente Deo me consentire, non est vnde inferatur non extitutum hoc auxilium, quo prouidear dissenturus.

Obiiciens quintò. Si Deus donaret mihi hoc auxilium ex directione scientiæ mediæ, fieret tale auxilium non præcedere meum consensum absolutum: id falsum est: ergo. Sequela probatur, quia si ego non consentirem, neque existeret auxilium illud ex directione scientiæ mediæ: ergo me actu consentire, est requisitum simpliciter ad existentiam auxilij ex directione scientiæ mediæ: requisitum autem ad existentiam alicuius, supponere non potest existentiam illius: ergo neque me actu consentire, supponere potest existentiam auxilij ex directione scientiæ mediæ: ergo existentia auxilij ex directione scientiæ mediæ, præcedere non posset meum consensum absolutum.

Aduerto dupliciter posse vnam rem esse requisitam ad existentiam alterius. Primò, per modum effectus cui connectitur; sic me existere requisitum est ad decretum, quo Deus ab æterno decreuit creare me; & actus imperatus

imperatus requisitus est ad actum imperantem efficacem; quia si ego non existerem; neque exitisset decretum creandi me; & si actus imperatus non existeret, neque imperans exitisset. Secundò, per modum purè concomitantis, aut principij, qua ratione dispositiones naturales requiruntur ad formam, cognitio ad amorem, causa efficiens respectu sui effectus, & alia huiusce generis: Respondeo negans sequelam. Ad probationem concessio antecedente, distinguo consequens: me actu consentire est requisitum ad existentiam auxiliij ex directione scientiæ mediæ, per modum effectus, cui ea existentia auxiliij connectitur, concedo: per modum principij aut purè concomitantis, nego. Et distinguo minorem; requisitum ad existentiam alicuius per modum effectus cui ea existentia connectitur, non potest supponere illius existentiam, nego: requisitum purè comitans, aut per modum principij, concedo, & nego consequentiam; quia me consentire, non est requisitum huius generis ad existentiam auxiliij ex directione scientiæ mediæ, sed alterius per modum effectus.

874 Obiicies sextò. Admissa directione scientiæ mediæ, præuis omnibus auxiliis inefficacibus, potest Deus habere hoc decretum: *Nolo existere in Petro vllum auxiliium inefficax.* Hoc posito, demus Deum donare Petro auxiliium *A.* Eo dato auxilio non posset Petrus dissentire: ergo nulla esset in eo libertas. Antecedens probatur, quia in primis non posset dissentire coniungendo dissensum cum eo decreto, *Nolo existere in Petro vllum auxiliium inefficax,* quia hæc sunt prorsus inconiungibilia: deinde neque potest dissentire impediendo decretum illud: alius modus medius

dissentendi non est: ergo nullo modo potest dissentire. Secunda maioris pars probatur, quia Petrus suo dissensu impedire tantum potest decretum connexum cum consensu; illud autem decretum non est connexum cum consensu: ergo. Minor probatur, quia illud decretum existere potest non solum sine consensu Petri, sed etiam quin vllum auxiliium conferatur Petro: decretum enim tantum vult, non existere vllum auxiliium inefficax: ergo non connectitur cum consensu Petri.

875 Respondeo admissio eo decreto, negans secundam maioris partem, scilicet Petrum non posse dissentire impediendo ne fuerit tale decretum. Ad cuius probationem concessa maiori, distinguo minorem; illud decretum non est connexum cum consensu secundum se & præciso alio decreto donante auxiliium *A.*, concedo: vnà cum illo, nego: quia posito ex vna parte decreto nolente existere vllum auxiliium inefficax, & ex alia decreto ponente auxiliium *A.*, ponitur connexio cum consensu. Vnde patet ad probationem, nam licet decretum nolens existere vllum auxiliium inefficax secundum se & præciso alio decreto ponente auxiliium *A.*, possit existere sine consensu, non tamen coniunctum cum alio decreto, atque adeo stante alio decreto ponente auxiliium, stat in me potestas impediendi illud. Sicut posita conditione, stat in me potestas impediendi meo dissensu scientiam mediam consensus; quia licet scientia illa media secundum se & præcisa conditione, connexionem non habet cum consensu absoluto; posita tamen conditione, ponitur ea connexio.

SECTIO V.

An ea directio scientia media non solum sit Deo possibilis, sed etiam necessaria.

876 **D**ifficultas est, An Deus non solum moueri possit ex præscientia futuri consensus ad dandum auxilium efficax, & remouendum inefficax; sed An ita necessario moueatur, vt nulla ratione exequi possit auxilium re ipsa efficax, nisi directus ex præscientia futuri consensus. Itaque non inquirimus, an Deus possit exequi vocationem per decretum connexum cum consensu, & à scientia media consensus regulatum, sine scientia media consensus; hoc enim impossibile esse, satis constat ex dictis. Sed, an Deus necessario vocationem re ipsa efficacem ponere teneatur si velit eam exequi, per decretum connexum cum consensu, & directum à scientia media eiusdem consensus, nec alia via aut decreto eam vocationem exequi possit.

877 Prior sententia affirmat eam directionem esse prorsus necessariam ad conferenda auxilia efficacia. Ita aliqui Recentiores Societatis, quos refert P. Ribadeneyra de prædestinatione disp. 4. cap. 1. Posterior sententia negat eam directionem necessariam ad conferenda auxilia re ipsa efficacia. Ita communiter Doctores Societatis, id vel supponentes quotquot cum magno Soario docent, prædefinitiones non esse necessarias ad existentiam actuum liberorum; vel disertè punctum agitant, Ita P. Arriaga tom. 1. in 1. part. disp. 3. sect. 4. subsect. 2. P. Ribadeneyra disp. 4. de prædestinatio-

ne cap. 1. num. 3. & communiter Recentiores.

Sit nostra conclusio, eam directionem scientiæ mediæ necessariam non esse. Probatum primò. Nam si scientia mediæ consensus esset necessaria ad decernendum auxilium re ipsa efficax, quoque esset necessaria ad existentiam consensus, vt notum est: ad existentiam consensus necessaria non est: ergo neque ad decernendum auxilium re ipsa efficax. Minor probatur, nam si scientia mediæ consensus esset necessaria vt ego consentirem, in eo qui dissentit non esset potestas proxima consentiendi, vnde neque libertas: id dici non potest: ergo. Maior probatur. Cui deest requisitum simpliciter ad consensum, cuius acquisitio non est in manu ipsius, quoque deest potestas proxima consentiendi: ei autem, qui dissentit deest requisitum simpliciter ad consensum, quod acquirere non est in manu illius, scilicet scientiam mediæ consensus: ergo deest potestas proxima consentiendi Maior certa est in Schola Societatis, & fortè vnicum fundamentum, vnde in causa auxiliorum arguitur contra Thomistas. Minor quoad primam partem indubitata est, nam re dissentiente non stat scientia mediæ futuri consensus.

879 Quoad secundam verò partem, scilicet, non esse in manu illius, qui dissentit, acquirere existentiam scientiæ mediæ consensus. Probatum, nam eam scientiam duplici via comparare posset. Prima, liberè dissentiendo; & hoc impossibile est, nam ad eò distat, per dissentium comparari scientiam mediæ consensus, vt eam penitus excludat. Secundo, liberè consentiendo, & neque hac via esse in manu tua acquirere scientiam mediæ consensus,

878
 sus, probatur. Nam id, ad quod necessario supponitur existentia alterius, non potest esse acquisitio primariæ existentia illius; sic quia primum auxilium est simpliciter requisitum tam ad consensum quam dissensum liberum, neque consensus, neque dissensus possunt esse acquisitio primi auxiliij. Insuper, quia cognitio & voluntas sunt necessarîo prærequisita ad amorem, amor non potest esse acquisitio cognitionis aut voluntatis. Denique, quia prædeterminatio est necessarîo requisita ad consensum, fatentur omnes tum nostri, tum Thomistæ, consensum non posse esse acquisitionem prædeterminationis. Scientia autem media consensus necessarîo præsupponitur ad consensum: ergo consensus non potest esse acquisitio illius. Hæc ratio semper mihi euidentissima fuit.

880 O Dices tamen, eam directionem non esse necessariam ex parte effectus, ut benè conuincit nostrum argumentum, esse tamen necessariam ex parte Dei perfectissimè dispensantis auxilia.

881 I Contrà tamen, quia meus consensus pendet essentialiter à voluntate diuina, non solum cooperante, sed etiam auxilia præparante: pendet insuper à voluntate diuina non solum ut voluntas est, sed etiam ut diuina est: voluntas autem diuina, quæ talis, est perfectissimè operans: ergo si directio scientiæ mediæ esset necessaria ex parte perfectissimè operantis, quoque esset necessaria ex parte consensus. Confirmo, ex parte consensus exigitur decretum exequens auxilium, non minus quam ipsum auxilium. Vel ergo possibile est decretum exequens auxilium sine directione scientiæ mediæ consensus, vel nõ? si est possibile: ergo potest Deus ex-

qui auxilium re efficax absque directione scientiæ mediæ, atque adeo ista neque ex parte effectus, neque ex parte Dei erit necessaria. Si non potest: ergo consensus, qui exigit decretum exequens auxilium, quoque exigit directionem scientiæ mediæ, sine qua tale decretum existere non potest: atque aded ea directio necessaria erit ex parte effectus.

882 Obiicies primò. Non minus requiritur ad potestatem dissentendi, posse impedire, quod officit; quam ad potestatem consentendi, posse comparare quod deficit: atqui datur potestas dissentendi, etiamsi non datur potestas impediendi scientiam mediam consensus, quæ officit: ergo & dabitur potestas consentendi, etiamsi non datur potestas comparandi scientiam mediam consensus, quæ deficit. Minor probatur, quia scientia media consensus non pendet à meo dissensu, ut perspicuum est, neque à meo consensu absoluto, quia etiamsi ego nunquam consentirem, neque dissentirem, fuisset scientia media mei consensus sub conditione; imo etiamsi numquam existerem: quod autem non dependet à meo consensu absoluto, non potest impedi mihi meo dissensu: ergo neque scientia media consensus.

883 Respondeo concessa maiori; negans minorem: ad probationem concessa similiter maiori, distinguo minorem: quod non dependet à meo consensu absoluto neque conditionato, non potest à me impedi, concedo: quod non dependet à consensu absoluto, pendet tamen à conditionato, nego. Et nego consequentiam. Quia eo ipso quod scientia media pendeat à consensu conditionato, pendet etiam ab absoluto posita conditione; nam verum non esset, me consensurum si

alis conditio poneretur, quæ est scientia media consensus; si ego posita conditione non consentirem: unde cum scientia media essentialiter vera sit, pendet essentialiter à meo consensu absoluto posita conditione etiam si non dependeat ab illo ante positionem conditionis: idcirco in statu absoluto & purificationis conditionis possum ego meo dissensu impedire, ne vnquam fuerit scientia media consensus.

884 Sed instabis: scientia media consensus existit ante purificationem conditionis, imo antequam ego existerem, cum fuerit ab æterno: quod autem existit ante me impediri non potest à me, ne sit, aut fuerit: ergo. Minor probatur, quia ego nihil possum operari antequam sum: ergo neque possum impedire ne fuerit scientia media, quæ existit, antequam ego sim. Hæc instantia soluenda ab omnibus est in scientia visionis existente antequam ego sim, & potente à me impediri, ne vnquam fuerit. Respondeo igitur, concessa maiori, negans minorem. Ad probationem, concessa antecedenti nego consequentiam. Quia vt ego possim impedire scientiam mediam, non opus est me posse operari antequam sim, sed satis est, me posse non operari, aut dissentire dum sum; quia cum scientia media pendeat à meo consensu dum sum, & posita est conditio; nunquam fuisset me dissentiente, dum sum: unde eo ipso quod possim dissentire dum existo, & posita est conditio; possum quoque facere ne vnquam fuerit scientia mei consensus.

885 Instabis iterum: scientia visionis non esset à me impedibilis, si non dependeret à meo consensu absoluto: ergo cum scientia conditionata ab eo non dependeat, neque impedibilis

erit. Respondeo concessa Antecedente negans consequentiam, disparitas est, quia scientia visionis aliam dependentiam habere non potest quàm à consensu absoluto, unde si eam non haberet, nullam haberet, atque adeo nihil mirum quod impedibilis non esset: at scientia conditionata licet non dependeat à consensu absoluto ante positionem conditionis, tamen pendet à consensu conditionato, & posita conditione etiam ab absoluto, ideoque impedibilis est à me.

886 Obiicies secundò. Si ego possem meo dissensu scientiam mediam consentire impedire, possem quoque meo consensu scientiam mediam consensus comparare: id non possum: ergo neque primum. Maior certa est, quia sicut stante meo dissensu stare non potest scientia media consensus, ratione diuinæ voluntatis actum falsum parere non valentis, unde à me impediri potest; ita stante meo consensu non potest non stare scientia media consensus ex diuina & infinita virtute cognoscendi omne cognoscibile: si ergo in mea potestate est impedire scientiam mediam consensus dissentiendo, similiter in mea potestate erit eam ponere consentiendo. Minor ergo probatur. Si in mea potestate esset comparare scientiam mediam consensus, possem, & de facto ego consentiendo determinare Deum ad scientiam consensus: id non possum: ergo. Maior patet, quia determinare ad aliquid, aliud non est quàm ponere connexionem cum illo, meus autem consensus supposita infinita virtute intelligendi diuina, est connexio cum scientia media consensus; qui ergo ponit consensum ponens quoque determinationem ad eam scientiam, atque adeò determinabit ad illam. Minor

nor igitur probatur. Si ego meo consensu determinarem Deum ad scientiam mediam consensus, etiam Deus ponendo auxilium cum præscientia futuri peccati me determinaret ad peccatum: id falsum est: ergo. Sequela probatur, quia sicut coniunctio mei consensus cum auxilio est connexio infallibilis cum scientia media consensus, eamque non præsupponit, ita positio auxilij coniuncta cum scientia media futuri peccati, est connexio infallibilis cum peccato, illudque non præsupponit: ergo si ego coniungens meum consensum cum auxilio determinarem Deum ad scientiam mediam consensus, etiam Deus coniungens auxilium cum scientia media peccati, determinaret ad peccatum.

887 Respondeo concessa maiori, negans minorem. Ad cuius probationem, nego maiorem de stricta determinatione & propria. Ad illius probationem Respondeo, determinare ad aliquam operationem, non esse præcisè ponere connexionem cum illa; sed ponere connexionem omnino independentem ab operatione præsupposita tam absoluta quam conditionata, nam si aliquò modo præsupponitur operatio, pariter etià præsupponitur determinatio ad illam. Insuper, est vnus determinetur ab alio, opus est de se supponatur indifferens, aliter non ab alio sed ab intrinsicis prædicatis determinaretur. Dico igitur, nec me meo consensu determinare Deum ad illum cognoscendum, quia ex intrinsicis prædicatis est Deus essentialiter determinatus ad cognoscendum omne verum, vnde meus consensus tantum est positio veritatis, non quæ Deum determinet, sed quæ posita Deus ab intrinseco est determinatus ad illius cognitionem. Nec Deum, positione auxilij ex præ-

scientia peccati, determinare me ad peccatum, quia ea præscientia est dependens à meo peccato præsupposito conditionatè. Vnde non idem est me posse expedire Deum ad præscientiam mei consensus consentiendo, ac determinare Deum ad consensum: Neque idem est, posse Deum expedire me ad peccandum ponendo auxilium cum præscientia futuri ex illo peccati, & me determinare ad peccatum: hoc enim tantum est removere prohibens.

888 Obiicies tertio. Voluntas suo consensu non potest comparare, quod necessariò præsupponitur ad illum, ut nos arguebamus contra Recentiores, directionem scientiæ mediæ necessariam statuentes: scientia autem mediæ consensus necessariò præsupponitur ad consensum: ergo non potest voluntas suo consensu scientiam mediam consensus comparare, atq; adeo neque poterit suo dissensu impedire. Minor probatur. Scientia Media consensus potest per nos dirigere Deum ad positionem auxilij & consensus, & eâ aptitudinem ad dirigendum necessariò habet, nec potest non habere: ergo necessariò existit in signo apto ad dirigendum Deum: hoc autem signum necessariò antecedit existentiam auxilij & consensus: ergo scientia mediæ consensus necessariò præsupponitur ad consensum. Minor probatur, quia signum potens mouere Deum ad positionem tam auxilij quam consensus, est signum antecedens tam auxilium quam consensum.

889 Confirmatur primò. Scientia Mediæ consensus non est, nec potest esse posterior positione auxilij, nihil enim iuuaret ad positionem illius: Vel ergo est comitans, vel antecedens positionem auxilij, medium enim

non est. Si est antecedens positionem auxilij: ergo & consensus. Si est comitans: ergo existit in eodem signo cum auxilio: signum autem in quo existit auxilium est necessario antecedens. ergo & signum in quo existit scientia.

890 Diximus in superioribus, Deum duplici decreto posse ponere auxilium; vno indifferenti & de se coniungibili tam cum consensu, quam dissensu, quo velit existentiam auxilij vel ex motivo libertatis, aut alio simili indifferenti, altero connexo cum consensu & inconiungibili cum dissensu, quo velit ponere auxilium vt fiat consensus. Diximus præterea, decretum indifferentens non dirigi à scientia Media, sed solum quòd connectitur consensui. Diximus tandem, consensum pendere per se & essentialiter à decreto illo indifferenti, per accidens verò à decreto connexo cum consensu; atque adeo consensum pendere per se ab auxilio vt exercito per decretum indifferentens; per accidens verò ab auxilio vt exercito per decretum connexum cum consensu. His positis, quæ obliuioni tradenda non sunt:

198 Respondeo, concessa maiori, negans minorem. Ad probationem, concesso Entymemate; distinguo minorem, signum aptum ad dirigendum necessario antecedit existentiam auxilij, vt exercitam decreto indifferenti, nego: vt exercitam decreto connexo cum consensu, concedo. Et nego consequentiam, quia consensus non pendet per se & essentialiter ab auxilio, vt exercito per decretum connexum cum illo; atque adeo neque à præsupposita scientia media consensus, neque ab illa vt existente in signo apto ad dirigendum, sed ab his omnibus per accidens dependet, supposito videlicet quòd Deus illud auxilium exequatur per decretum connexum cum consensu, quæ suppositio

accidentalis est consensui. Vnde scientia Media dirigit & mouet, si Deus ponat auxilium solo decreto indifferenti; quia primo modo mouetur Deus, ex præuiso consensu ad ponendum auxilium, cum velit istud, vt fiat ille: secundo verò modo non mouetur ex præuiso consensu, sed ex alio motivo indifferenti.

Ad confirmationem, respondeo in casu consensus, scientiam Mediam illius non esse posteriorem positione auxilij, vt bene probat confirmatio. Vel ergo est antecedens vel comitans? Respondeo cum distinctione, esse quidem antecedentem per accidens, si ponatur auxilium decreto connexo cum consensu; si verò ponatur solo decreto indifferenti, esse comitantem, etiam per accidens: nam illud idem auxilium poni potuisset scientiâ futuri dissensus comitante, si Deus præuidisset me cum eo dissensurum. Vnde scientia Media consensus nec est per se comitans auxilium, nec per se antecedens. Et nego illam consequentiam; scilicet signum in quo existit scientia Media consensus, esse signum necessario antecedens consensus, quia signum auxilij, quod ipsa comitatur, est necessario antecedens. Ratio est, quia illud signum non est signum in quo & existentia, sed signum à quo causalitatis, & dependentia: bene autem stat, quo inter se, se habere comitanter absque vlla prioritate à quo causalitatis, siue dependentia: vnus ad alterum; & vnum respectu tertij esse necessario prius illo, non verò alterum: quia tertium oriri & dependere ab vno, non verò ab altero, nihil obstat. Sic cognitio representans Petrum, & cognitio representans Paulum comitanter se habent inter se; & tamen respectu amoris Petri, vna est necessario prior,

prior nõ verò altera. Ita dicimus auxilium necessariò præcedere consensum, non verò scientiam Mediam illius, etiam si scientia & auxilium comitanter se habeant inter se.

Obiicies quartò, Deum dirigi ex præscientia consensus ad discernendum auxilium, aliud non est, quàm eam præscientiam coexistere decreto: ergo implicat ea coexistentia, quin stet directio; atque adeo in casu consensus necessaria Deo erit. Antecedens probatur variis exemplis; Primò, puram omissionem dirigi ex motiuo alicuius notitiæ aliud non est quàm eam notitiam illi coexistere. Secundo, amorem Dei propter diuinam bonitatem dirigi ab hac numero cognitione bonitatis diuinæ, aliud non est, quam cognitionem amori coexistere, cum ab ea essentialiter non dependeat.

893 Respondeo negans Ant. ad primam instantiam puræ omissionis, nego dirigi ex notitia motiuo, nisi ultra coexistentiam ipsius & notitiæ, specialis connexio cum eo motiuo ex parte puræ omissionis assignabilis sit. Ad secundam instantiam, dicimus amorem Dei propter diuinam bonitatem non eo præcisè dirigi à cognitione diuinæ bonitatis quia illi coexistit, sed quia nititur motiuo ab ea notitia præsentato. Vnde cum in Deo impossibilis sit pura ommissio, solum illud decretum dirigeretur à scientia Media consensus, quod volet auxilium propter consensum, quod est motiuum ab ea scientia præsentatum.

894 Sed instabis, stante scientia Media consensu quod nullum est possibile decretum, quod non velit auxilium propter consensum: ergo nullum est possibile decretum, quod ab ea non dirigatur. Antecedens probatur. Nam qui certo scit posita aliqua conditione in-

fallibiliter ponendum esse effectum, non potest velle positionem conditionis, quin velit effectum: posita autem scientia consensus, Deus certo scit, posito auxilio infallibiliter ponendum esse consensum: ergo non potest velle auxilium, quin velit consensum. Maior probatur, ideo enim sciens prohibitam esse comestitionem carniæ, non potest eam velle, quin velit præcepti transgressionem saltem interpretatiuè, quia posita comestitione carniæ infallibiliter sequitur transgressio præcepti, posito autem auxilio infallibiliter sequetur consensus: ergo Deus id sciens non poterit velle positionem auxilij, quin saltem interpretatiuè velit consensum.

Hæc tamen instantia nimia est, probaret enim, Deum cum scientia Media futuri dissensus non posse ponere auxilium, quin vellet peccatum. Respondeo igitur, negans antecedens. Ad probationem nego maiorem, si conditio non sit necessariò connexa cum effectu, qualis est conditio auxilij de se indifferentis. Nec instantia, quæ adducitur est momenti, nam comestio carniæ supposita aduertentia præcepti, non solum infallibilem, sed & necessariam connexionem habet cum transgressionem præcepti, cum præceptum non sit transgressorij euitabile: auxilium autem necessariam connexionem non habet cum consensu, etià dum est scientia Media illius, quia hæc est à nobis euitabilis, vt vidimus.

896 Obiicies quintò, Deus circa quodlibet obiectum, quod repræsentatur ipsi vel possibile, vel sub conditione futurum, necessariò debet exercere actum positiuum, quo aut velit illud existere, aut nolit existere; cum necesse sit illud esse, aut non esse, & Deus purè omittere nõ possit: efficacia autem auxilij in casu consensus est obiectum, quod proponitur

proponitur Deo sub conditione futurum: ergo Deus necessario debet aut velle existere efficaciam, aut nolle: utrumque necesse est dirigi à scientia media: ergo directio scientiæ mediæ necessaria Deo est. Minor probatur, quia tam volitio efficaciam, quàm nolitio illius diriguntur necessariò à cognitione sui obiecti: cognitio autem efficaciam, quæ est obiectum vtriusque actus, est scientia mediæ efficaciam: ergo necessario diriguntur à scientia media.

897 Nimum etiam est hoc argumentum, probat enim Deum in casu dissensus necessario dirigi ex præscientia inefficaciam & velle peccatum, cū non est nolitio efficaciam. Quia Deus exercere debet actum positivum volitionis vel nolitionis circa inefficaciam, quam illi proponit scientia media: in casu autem dissensus non est nolitio efficaciam: ergo volitio. Respondeo ergo maiorem veram esse de obiecto necessario, non vero libero; cuius disparitas est ipsa libertas & necessitas, quarum prima postulat indifferentiam, quam non exigit secunda. Idcirco licet necesse sit, quodlibet esse, vel non esse; inde non est necesse Deum circa efficaciam, quippe liberam, exercere actum positivum, quo velit, aut nolit eam esse; sed satis est, necesse esse Deum circa conditionem efficaciam vel exercere actum positivum quo velit, aut nolit eam esse, quia id sufficit, ut sit, vel non sit efficaciam.

898 Instabis: efficaciam auxiliij bona est, & expetibilis à Deo: ergo contingere non potest citra intentionem efficaciam Dei. Respondeo concesso antecedenti, negans consequentiam. Ratio est, quia bonitas creata libere movere potest Deum ad intentionem siue decretum efficaciam illius, vnde nos

docuimus posse Deum dirigere; necessitate autem non potest ad eam intentionem siue decretum, quia ut ostendimus, destrueret libertatem.

Ex dictis colligo scientiam mediæ consensus necessariam non esse ad executionem auxiliorum. Nam illud idem auxilium quod de facto donat Deus ex præscientia futuri consensus, donare potuisset cum præscientia futuri dissensus, si me dissensurum prævidisset, non aliter quam de facto confert auxilia iis quos præscit dissensuros. Pariter colligo neque scientiam mediæ dissensus necessariam esse ad executionem auxiliorum, quia similiter illud idem auxilium, quod de facto Deus exequitur cum præscientia futuri dissensus, exequi potuisset ex præscientia futuri consensus, si me consensurum prævidisset. Vnde nulla scientia media determinate sumpta necessaria erit ad auxiliorum distributionem: superest ergo inquirere, an saltem aliqua scientia media disjunctive & vage sumpta necessaria sit.

SECTIO VI.

An aliqua scientia Media disjunctivè sumpta, necessaria sit ad distributionem auxiliij.

NON est difficultas, An aliqua scientia media dirigens sit Deo necessaria ad collationem auxiliij: constat enim ex dictis, eam directionem nullam esse necessariam nec determinatè nec disjunctivè. Ratio est, quia ut vidimus, sola scientia media consensus, est, quæ posset Deum dirigere in distributione donorum: nulla autem scientia media consensus siue determi

determinata aut disiunctiua necessaria est ad positionem auxiliij præcisam: ergo neque scientia media dirigens.

901 Difficultas ergo est, An aliqua scientia media ex oppositis, scilicet vel consensus vel dissensus, necessaria sit Deo in distributione donorum, ne inscius, tentans, & suspensus procedat, exequens auxiliium; si enim Deus non intelligatur vel sciens me consensurum, vel dissensurum, cum auxilio, ab his imperfectionibus liber non esset: decernens auxiliium, & ignorans euentum,

902 Afferendum est, aliquam scientiam mediam disiunctiue vel consensus vel dissensus, esse necessariam simpliciter ad cuiusvis auxiliij executionem; ita ut Deus non sit proximè potens decernere auxiliium, quin in actu primo intelligatur sciens euentum, vel consensus, vel dissensus. Probat. Quia Deus non potest exequi auxiliium inscius & suspensus de futuro euentu: si autem Deus sine vlla scientia media decerneret auxiliium, inscius & suspensus id præstaret de futuro euentu: ergo non potest ita decernere: ergo ad potestatem proximam decernendi necessaria est aliqua scientia media, eam suspensionem & inscitiam remouens. Minor certa est, nam inscitia & suspensio de futuro euentu, formaliter excluditur per scientiam euentus: ergo si Deus absque vlla scientia futuri euentus decerneret auxiliium, inscius & suspensus id præstaret. Maior ergo probatur, quia prouidentia exequens medium de se indifferens, quale supponimus auxiliium absque vlla scientia euentus, propria est agentis limitati & imperfecti; vnde Sapientia 9.14. dicitur, *Incerta prouidentia nostra*: Deo autem penitus repugnat huiusce generis prouidentia: ergo & exequi

auxilium, inscium & suspensum de futuro euentu.

Confirmatur. Inscitia & suspensio 903 termini sunt imperfectionibus admixti, vt per se patet: inscitia enim ignorantia est; suspensio verò, limitata virtus intelligendi, quæ omnia ex terminis repugnant Deo: ergo & posse inscium & suspensum, de futuro euentu exequi auxiliium.

904 Probat. secundò conclusio. Quodlibet decretum diuinum necessariò est summè & infinitè prudens; & tale non esse prorsùs repugnat illi: ergo supponit necessariò voluntatem diuinam in actu primo illis notitiis constitutam, sine quibus decretum non esset summè & infinitè prudens: vna autem ex illis notitiis, sine quibus decretum exequens auxilia summè & infinitè prudens non esset, est scientia euentus: ergo hæc supponitur necessariò ad quodlibet decretum exequendi auxiliium. Minor probatur. Illa operatio agentis rationalis non est summè & infinitè prudens, quæ exequitur medium indifferens absque vlla præmeditatione, & præscientia euentus ex tali medio futuri: hæc autem præmeditatio & præscientia est scientia media: ergo vna ex notitiis, sine quibus decretum exequens auxiliium non esset summè & infinitè prudens, est aliqua scientia media.

905 Probat. terriò. Quia vnica ratio, quæ hætenus impulit ad necessitatem scientiæ mediæ negandam, est iactura creatæ libertatis, vnde nos in superioribus docuimus, nullam scientiam mediam determinatam esse simpliciter necessariam ad auxilia conferenda: nulla autem stat iactura libertatis in necessitate respectu positionis auxiliij alicuius scientiæ mediæ disiunctiue sumptæ: ergo

concedenda est. Minor probatur, quia cum ea necessitate alicuius scientiæ mediæ, coniungi potest auxilium tam cum consensu, quàm dissensu: ergo non est unde creatam evertat libertatem. Consequentia clara est. Antecedens probatur, quia cum necessitate alicuius scientiæ mediæ coniungi potest auxilium tam cum scientia media consensus quàm dissensus: ergo & coniungi potest tam cum consensu, quàm dissensu. Probatur antecedens, quia ex necessitate alicuius disiuncti ad positionem entis; cum neutra parte determinata, redditur ens inconiungibile, sed cum sola negatione vtriusque: sic necessitas alicuius actionis ad existentiam effectus, cum nulla actione determinata reddit inconiungibilem effectum, sed cum sola carentia omnis actionis. Similiter, necessitas tua existendi alicubi, cum nulla præsentia determinata reddit te inconiungibilem, sed cum sola carentia omnis præsentia, & idem est de aliis sexcentis: ergo positio auxilij cum necessitate alicuius scientiæ mediæ, cum nulla determinata reddetur inconiungibilis, sed cum sola carentia omnis scientiæ mediæ: ergo coniungibilis erit cum quacumque scientia media determinata, tam consensus quàm dissensus.

606 Obiicies primò. Si aliqua scientia media esset necessaria ad positionem auxilij, vel esset scientia media consensus, vel scientia media dissensus: neutra per nos est necessaria: ergo nulla. Respondeo negans maiorem; ut enim aliqua scientia media necessaria sit, non opus est, quod sit scientia consensus, neque scientia dissensus; sed satis est, quòd disiunctum vnius vel alterius necessarium sit.

907 Instabis primò: disiunctum vnius

vel alterius, aliud re non est, quàm vel scientia media consensus vel dissensus: ergo si disiunctum vnius vel alterius necessarium est, vna vel altera scientia necessaria erit: neutra necessaria est: ergo neque disiunctum vnius vel alterius. Respondeo concesso antecedente, distinguens consequens; vna vel altera scientia sub disiunctione necessaria erit, concedo: vna vel altera determinata, nego. Et concessa minori de qualibet scientia determinata, nego consequentiam. Quia bene stat nullam partem disiuncti esse determinatè necessariam, & disiunctum esse, ut patet exemplis à nobis propositis.

Instabis secundo. Aliqua scientia 908 media sub disiunctione est necessaria ad auxilium exequendum: ergo casu, quo non sit scientia dissensus, necessaria erit scientia consensus; & casu, quo non sit scientia consensus, necessaria erit scientia dissensus: in casu autem consensus non est scientia dissensus; & in casu dissensus non est scientia consensus: ergo in casu consensus necessaria erit scientia consensus; & in casu dissensus necessaria erit scientia dissensus. Prima consequentia probatur, quia quando disiunctum aliquod est necessarium ad existentiam alterius, casu, quo non sit vna pars disiuncti, necessaria est alia: sic quia aliqua actio sub disiunctione necessaria est ad existentiam effectus, casu, quo non sit alia, nisi actio *A*, hæc necessaria est, & idem est de aliis: ergo cum aliqua scientia media sub disiunctione necessaria sit ad exequendum auxilium; casu, quo non sit scientia media consensus, necessaria erit scientia media dissensus; & casu, quo non sit scientia media dissensus, necessaria erit scientia media consensus:

de facto autem semper stat casus iste, cum vna tantum scientia media ex oppositis existat: ergo illa erit necessaria ad exequendum auxilium.

909 In primis, instantia ista non conuincit, scientiam mediam consensus esse absolutè necessariam ad positionem auxilij, idemque est de scientia media dissensus. An autem vna sit necessaria ex suppositione quòd alia non sit, res est, quæ creatæ libertati officere non potest. Nam suppositio illa, *quod non sit alia*, ponitur à voluntate creatæ, suo consensu impediendo scientiam dissensus, & suo dissensu impediendo scientiam consensus. Quia tamen tam consensus, quàm dissensus liberi supponunt essentialiter auxilium, etiam suppositio illa illud debet supponere, atque adeo necessariam reddere non potest scientiam mediam, quæ de facto est, ad positionem auxilij.

910 Respondeo igitur concessio antecedenti, negans consequentiam. Ad probationem distinguo antecedens: quando disiunctum aliquod est necessarium ad existentiam alterius, casu, quo non sit vna pars disiuncti, necessaria est alia, si existentia vnius coniungi possit cum non existentia alterius, antequam sit res illa ad quam disiunctum necessarium est, concedo: si non possit coniungi, nego. Et nego consequentiam: quia scientia media v. g. consensus coniungi non potest cum carentia scientiæ mediæ dissensus, antequam sit auxilium saltem conditionate, cum pendeat à consensu conditionato præsupposito & consequenter ab auxilio: imo nec ipsa scientia media consensus existere potest, nisi dependenter ab auxilio conditionate præsupposito, atque adeo nec coexistere carentiæ scientiæ oppositæ ante existentiam auxilij cõ-

ditionatam. Exemplum autem, quod in sui auxilium exhibet instantia, non est huius generis; nam actio *A*, independenter ab omni existentia effectus præsupposita, coniungi potest cum carentia omnis alterius actionis, ideoque illi coniuncta, necessaria est ad existentiam effectus.

Instabis tertio, quando vna pars disiuncti vt coniuncta cum carentia alterius, necessaria non est ad existentiam alicuius, nulla pars disiuncti est necessaria: ergo neque aliqua. Respondeo distinguens antecedens, nulla pars disiuncti determinata est necessaria, concedo: sub disiunctione, nego. Et nego consequentiam.

Instabis quarto, quando vna pars disiuncti non est, suspensio & inscitia tollitur per aliam: suspensionem autem & inscitiam tolli, est necessarium ad existentiam auxilij: ergo & existentia illius partis disiuncti, qua tollitur ea suspensio & inscitia. Respondeo distinguens maiorem; tollitur per aliam per accidens concedo: per se & necessariò, nego; quia tolli potuit ea suspensio per quamlibet partem disiuncti, atque adeo, quod sit hæc & non alia per accidens est, quia ad eum effectum per accidens est, non esse aliam, & esse istam cum carentia alterius: quia si fuisset alia cum carentia istius, sufficiens fuisset; atque adeo neque ista cum carentia alterius, neque altera cum carentia istius, necessaria est, sed vel vna cum carentia alterius, vel altera cum carentia istius: quod est disiunctum vnius vel alterius.

Obiicies secundò. Si aliqua scientia ex oppositis vel consensus vel dissensus, esset necessaria ad exequutionem auxilij, etiam esset necessaria ad exequutionem consensus: ad exequutionem autem consensus nec est,

nec potest esse necessaria: ergo neque ad executionem auxilij. Consequentia bona est Vtraque præmissa probanda est. Maior igitur probatur. Nam executio auxilij necessaria est ad executionem consensus: ergo quidquid necessarium est ad executionem auxilij, necessarium quoque erit ad executionem consensus: ergo si aliqua scientia media ex oppositis necessaria esset ad executionem auxilij, necessaria quoque esset ad executionem consensus. Impossibile enim est consensus dependere ab auxilio, & non dependere ab illis, à quibus pendet positio auxilij. Minor prioris syllogismi probatur. Nam executio rei pendens ab aliquo disiuncto, dicit rem dependentem coniungi posse cum qualibet parte disiuncti; sic quia effectus pendet ab aliqua actione, coniungi potest cum quacumque determinata actione: ergo si executio consensus penderet ab aliqua scientia media ex oppositis; seu, quod idem est, aliqua scientia media necessaria esset ad executionem consensus, iste cum quacumque parte disiuncti coniungibilis esset: id falsum est; nam cum scientia media dissensus, quæ est pars illius disiuncti, coniungibilis non est consensus: ergo falsum est, ad executionem auxilij necessariam esse aliquam scientiam mediam ex oppositis.

914 Respondeo negans maiore. Ad cuius probationem concesso antecedente, nego utramque consequentiam. Ratio est. Quia executio auxilij est operatio diuinæ voluntatis, de se indifferens tam ad consensus quam dissensus; quare Deus, summe prudenter operans rem ad plura indifferentem; exigit aliquam scientiam mediam, ne operetur inscius & suspensus de futuro euentu.

Consensus autem est operatio creatæ voluntatis, nec indifferens, nec coniungibilis cum dissensu, sed ad vnum determinata: vnde etiam si Deus ex sola simplici intelligentia consensus operaretur, nulla staret in eo inscitia & suspensio, sicut non stat in operatione aliorum effectuum determinantorum. Inde necessaria est aliqua scientia media ad executionem auxilij, non verò consensus: quia executioni auxilij insita est intrinseca coniungibilitas tam cum consensu, quam dissensu, quæ coniungibilitas annexa non est consensui, sed repugnans.

DISPUTATIO XVI.

*Quomodo decretum conferendi
auxilium efficax, sit
specialis beneficentia.*

915 **D**E duplici decreto posset præsens difficultas agirari. Primū est decretum conferendi auxilia de se indifferens, & coniungibile tam cū consensu quam dissensu. Secundum est decretum conferendi auxilia connexam cum consensu & inconiungibile cum dissensu: Per vtrumque enim decretum posse Deum exequi auxiliorum dona, constat ex dictis. Et quidem auxilium efficax esse maius Dei beneficium quàm purè sufficiens, vnde cumque petatur efficacia, de quo non disputo, certum mihi est ex Tractatu de Auxiliis. Nam Beneficiū communiter dicitur, donū gratuitum alteri vtile. Illud ergo erit maius beneficiū, quod alteri erit magis vtile; illud verò minus, quod ea maiori utilitate carebit:

bit: Auxilium autem efficax est homini magis utile, quàm purè sufficiens, ergo & maius Dei beneficium. Atque adeò decretum conferendi illud, erit maior beneficentia. Quæritur ergo: Vnde tale sit diuinum decretum?

SECTIO I.

An Deus de facto in elargitione auxiliorum, attendat ad eorum efficaciam & inefficaciam?

916 **M**agni ponderis est huius difficultatis notitia, ad propositæ cõtrouersia medullam radicitus penetrandam. Attendere Deum in elargitione auxiliorum, ad eorum efficaciam & inefficaciam, non tantùm est præscire efficaciam & inefficaciam, sed ulterius ex ea moueri, non tanquam causâ meritoria, sed finali motiuo, ad auxilium exequendum: taliter, vt Deus eligat auxilium efficax, quia futurum est efficax; & inefficax, quia tale futurum est. Sciens hoc punctum omisi disp. præcedenti, vbi factus est tantùm sermo de possibilitate directionis scientiæ Mediæ, vt ex præsentî illius decisione, diuinæ beneficentiæ intelligentia clarior eluceret.

917 **A**ffero Primò. Deum in elargitione auxiliorum inefficacium, non attendere ad eorum inefficaciam. Hæc conclusio aperta est, ex dictis disp. præcedenti. sect. 1. num. 3. vbi posuimus, Deum non posse dirigi seu moueri ex inefficacia vocationis, ad eam eligendam: Estque communis omnium Doctorum Societatis. Probatum facile ex ibi dictis; quia Deum attendere ad inefficaciam, seu quod idem est, Deum eligere vocationem, quia inefficacem, aliud re non est, quàm velle

Deum vocationem inefficacem vt pecces, vel quia cum ea peccabis vrgente præcepto; aut non vrgente, quia cum ea non operaberis honestè: huiusmodi autem voluntas, diuinæ bonitati omnino est inimica, vtique intentiua peccati, & parans auxilium ex desiderio ruinæ: ergo.

Confirmatur. Nam alienum profus est à Deo, insidiari hominum salutis, & ex industria feligere illis auxilia inefficacia, efficacibus semotis: id autem præstaret Deus si in distributione auxiliorum attenderet ad eorum inefficaciam, ex eaque ad exequendum auxilium moueretur: ergo. Minor ostenditur: quia ille verè dicitur insidiari salutis alterius, & ex industria feligere illi media inefficacia, qui præuisis mediis profuturis & non profuturis; ex vna parte cunctas salutis profuturas occasiones amputat, & ex aliis ita quærit & feligit non profuturas, vt si profuturas præuidisset, non feligisset: ita autem se gereret Deus, si vocationem daret quia inefficacem; sicuti qui eligit pomum quia bonum, non illud selegisset si bonum non vidisset, sed putridum; & qui eligit mediam quia profuturam ad finem, non illud elegisset si non profuturam, sed potius destructuram vidisset: ergo.

918 **A**ffero secundò. Deum in elargitione auxiliorum efficacium, attendere de facto ad eorum efficaciam, ex eaque moueri ad donum profuturum conferendum. Probatum; quia omnia Scripturæ & Patrum testimonia, quibus ostendimus disp. præcedente sect. 1. Deum in collatione donorum efficacium attendere posse ad eorum efficaciam, ex eaque moueri & dirigi, pariter conuincunt, de facto dirigi & moueri: sermo enim est de his, quæ de facto operatus est Deus. Insu-

per rationes, quibus ibidem sect. 2. probabamus, Deum posse ex efficacia moueri pariter conuincunt de facto moueri. Denique, quia ratio, cur ea decreta de facto negantur, est, quia supponuntur impossibilia ob iacturam creatæ libertatis: composita ergo ea difficili Prouincia, non est vnde de facto negantur Deo decreta illa, maxime cum Scripturæ & Patribus conformius sit, in Deo existere de facto, quàm non existere.

920 Dices. Deum in distributione donorum efficacium, nunquam moueri ex circumstantia efficaciæ, ad seligendam vocationem efficacem præ inefficaci; sed nulla habita ratione efficaciæ, suas Deum vocationes distribuere ex desiderio vt omnes illæ pro nostra libertate reddantur efficaces; ita vt vocatio, quæ de facto efficax est, eodem modo donaretur si inefficax fuisset; & quæ inefficax est, ac si fuisset efficax.

921 Contra tamen Primò; quia sententia nostra nec leuiter obstat illi Dei desiderio, vt omnes eius vocationes pro nostra libertate reddantur efficaces. Nam qua parte vult Deus auxilium quia efficax futurum est, non impeditur desiderium efficaciæ, vt nostrum est: qua vero parte vult Deus auxilium inefficax non attendit eius inefficacitate, neque impeditur desiderium illud; sicut non impeditur, donante Deo auxilia non attendit eorum efficacitate neque inefficacitate. Quod enim Deus donet vocationem efficacem quia efficax est, arguit quidem specialem voluntatem circa prædestinatum, quam non habet circa reprobum; non tamen excludit generale illud Dei desiderium, vt omnes eius vocationes reddantur efficaces: ergo desiderium illud nihil obstat sententiæ nostræ.

922 Contra secundò. Quia incredibile

videtur, sic Deum carissimæ Genitrici suæ auxiliorum dona dispensasse, vt nulla ad eorum efficaciam habita fuerit attentio: sed eodem prorsus modo donata fuissent, quamuis eisdem auxiliis B. Virgo præuisa fuisset turpiter abusura: ergo attentus fuit Deus in ea auxiliorum donatione ad eorum efficaciam. Confirmo: quia hic modus distribuendi efficacia dona, plus commendat beneuolentiam Dei erga prædestinatos, quàm oppositus: ergo. Antecedens probatur. Nam qui dat donum profuturum saluti, eodem modo daturus si profuturum non esset, non tam ardet salutis desiderio; quàm qui dat donum profuturum, non daturus illud si profuturum non esset, sed aliud, quod proficeret: Deus autem in nostra sententia, posteriori modo donaret auxilia efficacia, vt amplius constabit sect. sequenti: ergo plus commendat beneuolentiam Dei erga prædestinatos & amicos suos, quàm oppositus.

Ex his collige latissimum discrimen & clarissimum, inter collationem auxilii efficacis, & pure sufficientis. Primò, quia collatio auxilij efficacis argumentum est ardentioris beneuolentiæ, quàm collatio auxilij pure sufficientis. Secundo quia collatio auxilij efficacis infallibilem habet certitudinem fructus, quàm non habet collatio auxilij pure sufficientis.

Obiicies primò. Maior beneficentia fuit decretum vocandi Iudam ad Apostolatam, in quo damnatus est; quàm decretum vocandi alterum ad statum Matrimonij in quo saluatus est: & tamen Deus in vocatione Iudæ ad Apostolatam, non attendit ad efficaciam vocationis. Ergo maior Dei beneficentia pensanda non est ex, vel in ordine ad efficaciam vocationis. Maior probatur, quia maius

maius & excellentius donum est vocatio ad Apostolatam, quàm ad statum Matrimonij; cum sit status longè perfectior, & præuaricatio Apostoli maiori increpatione digna, quàm vxorati: ergo decrerum vocandi alterum ad statum Matrimonij.

924 Respondeo cum distinctione; si enim Iudas verè consentit vocationi in Apostolatam, quamvis postea præuaricatus fuerit: Argumentum nihil probat contra nos; quia cum ea vocatio fuerit efficax, Deus attendit ad eius efficaciam, vnde assumptum non probatur. Si verò Iudas verè non consensit vocationi, sed fictè Christum sequutus sit, in quo casu Deus attendere non potuit ad vocationis efficaciam. Respondeo negans Maiorem. Ad probationem distingo antecedens: Maius & excellentius donum est vocatio ad Apostolatam quàm ad statum Matrimonij, inspecto & considerato vtroque dono in actu primo, & præscindendo ab efficacia vnus & inefficacia alterius, concedo: in actu secundo, & attenda efficacia vnus & inefficacia alterius, nego. Nam maior beneficentia Dei non penatur ex maiori beneficio in actu primo, sed in actu secundo; quamvis inde sit homo maiori reprehensione dignus, quia donum excellentius frustraui.

925 Obiicies secundò. Beneficium a stimandum non est ex euentu pendente à libertate recipientis: ergo beneficium vocationis non crescit ex bono vsu illius: ergo neque beneficentia crescit ex volitione boni vsus, siue efficacix vocationis. Respondeo, negans antecedens; si illi qui dat donum, det etiam physicè vel moraliter bonum vsum, vel vtroque modo, qualiter contingit in Deo, qui non solum efficit con-

sensum bonum, sed etiam moraliter illum donat constituens te in eo statu in quo infallibiliter consenturus es, & ex affectu vt consentias. Alia commodius soluentur inferius.

 SECTIO II.

An Deus ex industria seligat prædestinato auxilia efficacia, & reprobo inefficacia?

926 CVM Deus ex infinito auxiliorum Thesauo, vbi efficacia inefficacibus permixta sunt, sua dona distribuat: Quæritur, An Deus ex industria, & data opera seligat è tanto cumulo auxilia efficacia prædestinato, quibus salutem consequatur, & reprobo inefficacia, quibus ab eo sine deficiat? Cuius dubij decisio non minoris momèti est ad diuinum beneficium intelligendum, quàm præcedentis. Tunc aliquis dicitur ex industria seligere medium ad finem aliquem, quando ex intentione finis, ita eligit medium quia profuturum ad finem, vt si profuturum non esset, non illud elegisset, sed aliud quod profuturum fuisset. Sic qui poma ex industria seligit ad comedendum, ita eligit sanum, vt illud non elegisset si putridum comperisset.

927 Afferio primò. Deum ex industria non seligere reprobo auxilia inefficacia, ne æternam felicitatem obtineat, aut damnationem incurrat. Hæc conclusio mihi est certissima, & ex terminis indubitata. Quis enim vel cæcus non videat, quantum distet à diuina pietate offendicula homini parare, ex industria vt peccet? Confirmo. Quia credendum non est diuinam pietatem negaturam reprobis auxilia,

auxilia, quæ de facto confert illis, casu quo ea præuidisset efficacia, & quæsiturum ex industria alia, quæ forent inefficacia, hoc enim ut expendebamus (sect. præcedenti, esset insidari hominum saluti; sed potius credendum est, eadem auxilia largiturum, & hominem nunc reprobum tunc prædestinaturum: ergo Deus non seligit ex industria reprobo auxilia inefficacia. Quæ amplius firmari possunt ex dictis pro primo asserto

928 Asserto secundò. Deum ex industria seligere prædestinato vocationes efficaces. Probatur; quia Deus ita donat prædestinatis vocationes efficaces, ut non donasset, si inefficaces præuidisset: ergo ex industria seligit illis efficaces. Consequentia constat ex dictis. Antecedens probatur: quia Deus donat prædestinatis vocationes efficaces ex fine efficaciam efficaciter intento, ut iam ostendimus; quo distinguitur largitio auxiliij efficaci ab elargitione inefficacis, hoc enim confertur ex serio quidem salutis desiderio, inefficaci tamen: qui autem eligit medium aliquod, quia efficax, ad finem efficaciter intentum; non illud elegisset, si inefficax futurum præuidisset, sed aliud quod sciret efficax: ergo cum Deus donat prædestinatis vocationes efficaces ex fine efficaciam efficaciter intentæ, eas non donasset si inefficaces præuidisset.

929 Confirmatur. Qui eligit velocissimum equum ex fine stadij currendi efficaciter intento, non illum elegisset, si testudinem esse comperisset. Insuper, qui uxorem eligit nobilem matronam ex fine puri sanguinis efficaciter intento, non illam elegisset si Iudaismo infectam agnouisset. Denique, qui medium profuturum &

efficax eligit ex fine Cathedræ vel Dignitatis obtinendæ efficaciter intento, non illud elegisset, si omnino cassum & irritum prænouisset. Idemque est de aliis sexcentis: ergo cum Deus dispenset prædestinatis vocationes efficaces ex fine efficaciam efficaciter intento, non illas elegisset, si irritas & inefficaces præuidisset.

Idem arbitror dicendum de illis 930 vocationibus efficacibus, quas Deus reprobis elargitur, & quibus aliquando operantur honestè. Idemque de vocationibus peccato interruptis in prædestinato. Nam cum in nostra sententia omnes vocationes efficaces conferat Deus de facto, ex motiuo efficaciam efficaciter intento, eadem de omnibus est ratio.

931 Obiicies primò. Eligere vnum auxilium inefficax inter infinita efficacia, quibus permixtum est, contingere moraliter non potest, nisi ex industria seligatur: ergo Deus ex industria seligit reprobo auxilium inefficax. Confir. Eligere granum hordei inter infinita grana tritici quibus permixtum est, contingere moraliter non potest, nisi de industria seligatur: ergo neque eligere vnum auxilium inefficax inter infinita efficacia, quibus permixtum est, contingere moraliter poterit, nisi de industria seligatur. Hæc obiectio leuissima est. Tum quia, cum electio diuina tantum pendeat ex cognitione obiecti, & Deus clarissimam cuiuslibet habeat notitiam, nulla eget industria ad vnũ è millibus eligendum, ad vincendam electionis difficultatem, quæ nulla est in Deo. Tum etiam, quia in cumulo auxiliorum sicut sunt infinita auxilia efficacia, ita & sunt infinita inefficacia: nulla ergo erit difficultas ad eligendum vnum inefficax. Confirmatio

firmatio extra rem est; quia clarius industriam electionis ad difficultatem eligendi reuocat, quæ nulla est in Deo ad eligendum vnum ex infinitis, sicut in nobis. Nec scopum attendit; nam si infinito cumulo granorum tritici permixta essent infinita etiam grana hordei, nulla opus esset industria etiam in nobis ad vnum granum hordei potius, quàm tritici eligendum: ergo cum in infinito cumulo auxiliorum efficacium, permixta simul sint infinita, inefficacia, nulla opus erit industria ad vnum efficac eligendum.

932 Obiicies secundò. Si auxilium quod modò est efficac, præuisum esset inefficax, non sterisset decretum volens hoc auxilium nunc efficac, quia efficac est: ergo nullum sterisset impedimentum ad donandum illud, si præuideretur inefficax: ergo gratis asserimus, non daturum Deum auxilium modò efficac, si præuideretur inefficax. Prior consequentia probatur; quia vnicum fundamentum, quo ducimur ad asserendum, Deum non daturum auxilium modò efficac si præuideretur inefficax, est, quia Deus de facto vult auxilium efficac: si autem præuideretur inefficax, non ita vellet, ergo neque staret fundamentum ad asserendum, Deum non daturum auxilium modò efficac, si præuideretur inefficax.

933 Respondeo. Hoc argumentum probare quidem, antecedenter ad omne decretum diuinæ voluntatis, non constare nobis, quem prædestinaret Deus, quem non; quem vocaret efficaciter, quem inefficaciter. Nos autem tantum asserimus, Deum non daturum hoc auxilium si præuidisset inefficax, ex suppositione quòd de facto eligat illud quia efficac: nam qui de facto eligit medium efficac ex

sine efficaciter intento, non illud elegerit si inefficax præuidisset. Vnde ad argumentum, concessio primo Entymemate, neganda est secunda consequentia; ex suppositione decreti, quo de facto eligit Deus vocationem efficacem, quia efficac est; vnde nos colligimus non daturum Deum, si inefficacè præuideret. Sicuti, quia de facto Deus Incarnationem elegit in remedium peccati, colligunt communiter Theologi Tractatu de incarnatione, non venturum Christum, Adamo non peccante.

934 Ex dictis collige, specialissimam benevolentiam, qua Deus prosequitur prædestinatos potius quàm reprobos. Quia videlicet ex industria seligit illis vocationes efficaces vsque ad mortem, non daturus eas si inefficaces; præuidisset, sed alias, quæ futuræ essent efficaces; quod specialissimæ benevolentia magnum est argumentum. Collige insuper latissimum discrimen inter collationem auxilii efficaci & purè sufficientis. Nam illud ex industria seligitur à Deo, non verò istud.

 SECTIO III.

An Deus conferat auxilia purè sufficientia, ex serio desiderio fructus & salutis aeternæ?

935 **S**ermo non est de desiderio efficaci; hoc enim implicare cum electione auxilij purè sufficientis, utique inefficacis, constans est. Difficultas ergo procedit de desiderio inefficaci, serio tamen expetente vt omnes eius vocationes fiant efficaces, quod satis declaratur his verbis; : vtinam omnes meæ vocationes fierent efficaces?

K x Quæritur

Quaritur ergo An Deus conferat entitatem auxiliij, re inefficacem, ex vero desiderio salutis? Dixi entitatem, nam inefficaciam non causat Deus, sed permittit, nec entitatem auxilij donat, quia inefficax est, ut constat ex dictis.

936 Prior sententia negat in Deo re ipsa esse tale desiderium, sed tantum signum illius. Ita Scotus. Maior. Gabriel, & alij, quos refert & sequitur Basilius Legionensis 1 parte Variarum quaest. 6. In eadem sententia sunt Caietanus 1. Pauli ad Timoth. 2. ad illud: *Vult omnes homines saluos fieri*, Bannes & Zumel 1. part. quaest. 19. art. 6. Alvarez de auxiliis disp. 33. num. 4. Posterior sententia affirmat. Ita P. Molina. P. Soares P. Vazquius. P. Lessius. P. Arrubal. P. Salas. P. Salmeron. P. Iustinianus. P. Cornelius. P. Herize. P. Ruiz, quos citat & sequitur. P. Alarcon. Tractatu de voluntate Dei disp. 6. cap. 6. In eadem sententia sunt P. Granadus P. Fasolus. P. Tannerus. P. Torres. P. Ripalda, & P. Petanius, quos citat P. Ribadeneyra de Prædestinatione disp. 6. cap. 1. num. 3. & sequitur cap. 2.

937 Afferendum; esse in Deo re ipsa tale desiderium, & non tantum signum illius. Probatum primo ex Scripturis. Ezechielis 18. 23. *Nunquid voluntatis mea est mors impij, dicit Dominus, & non ut conuertatur a viis suis, & viuat?* Et infra. *Nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus, reuertimini, & uiuite.* Matthæi 8. *Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in caelis est, ut pereat vnus de pusillis istis.* Vbi S. Thomas: *Minus dicit, & plus significat, quia voluntas est ut saluentur.* 2. Petri, 3. 9. *Patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam reuerti.* Clarissi-

mè Paulus 1. ad Timotheum 2. 4. *qui omnes homines vult saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.*

Ex quibus ita disputo. In eis Scripturæ testimoniis exprimitur seria & vera Dei voluntas salutis omnium, non per modum velleitatis, quæ medium non exequitur ex fine, sed per modum veri desiderij, exequentis Media ad finem conducibilia: ergo exprimitur existens in Deo serium desiderium salutis omnium: ergo etiam eorum, quos inefficaciter vocat. Confirmatur. Primò. Quia testantibus scripturis velle Deum impium non perire, sed viuere, omnes ad pœnitentiam reuerti, & omnes saluos fieri; si reuera talis voluntas in Deo non esset, phantastica omnino, imò & mendosa essent Scripturarum testimonia. Secundò, quia Scripturæ sacræ in rigoroso & proprio verborum sensu accipiendæ sunt, quando aliquod non imminet inconueniens, ut constans est Augustini regula: nullum autem imminere ex nostra sententia, constabit obiectionum solutione. Tertio. Quia si testimonia Scripturæ sacræ ad sola signa voluntatis detorqueri possent, facile tota posset Scripturæ corrumpi, & asseri non res in ea, sed tantum signa rerum contineri. Quod qui tenaciter assereret, difficile posset ab aduersa partis doctoribus conuinci, nam aliis quidem Scripturæ testimoniis obiectis, eandem responsionem exhiberet. Quarto: quia citatus Paulus postquam obsecrauit fundi orationes pro omnibus hominibus, subdidit: *hoc enim bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult saluos fieri*: ergo si talis voluntas in Deo non esset, acceptæ non essent coram deo orationes illæ, pro

pro omnium hominum salute. Quod idem non leuiter innuit Ecclesia oratione Feria sexta in Parasceute pro Hæreticis & Schismaticis: *Omnipotens sempiternæ Deus, qui saluas omnes, & neminem vis perire, respice ad animas, &c*

939 Dices, ea Scripturæ testimonia non exprimere voluntatem salutis aut consensum, in eo qui non saluatur, nec consentit; sed tantum voluntatem vocationis ad salutem & consensum. Hæc tamen responsio legat iterum Scripturarum testimonia, idque sufficit, ut desistat: etenim nullum perire, omnes viuere, & saluos fieri, non tantum est vocari: ergo id velle, non est tantum velle vocationem ad consensum & salutem, sed ipsum consensum & salutem; sicut velle creaturam, non est tantum velle omnipotentiam; aliter Deus suam volens existere omnipotentiam, quoque vellet existere creaturas: vnde tam verum esset, Deum velle omnes creaturas existere, quam verum sit velle omnium salutem.

940 Probatur secundò conclusio ex Patribus. Aug. lib. 3. de libero arbitrio cap. 19. & iterum lib. de natura & gratia cap. 67. Ad culpam deputari ait; quod, *Volentem sanare contemnit*: est ergo in Deo voluntas sanandi contemnentem sanitatem. Rursus de spiritu & littera cap. 33. *Infideles quidem contra voluntatem Dei faciunt, cum eius Euangelio non credunt*. Est ergo in Deo voluntas fidei respectu non credentis. S. Thomas in 1. dist. 46. quæst. 1. art. 1. ad 1. Circa voluntatem generalem saluandi omnes, Damascenum affirmantem, & Augustinum negantem, sic concordat. *Ad primum ergo dicendum, quod secundum Damascenum, verbum Apostoli (scilicet, vult omnes homines saluos fieri) in-*

telligitur de voluntate antecedente, & non consequente. Sed secundum Augustinum intelligitur de consequente: Ergo ex mente sancti Thomæ, est in Deo voluntas antecedens saluandi omnes. Alios multos Patres videas apud Dōctores de prædestinatione tractantes, præcipuè nostrum Ruiz.

941 Probatur tertio ratione. Illud desiderium nullam in Deo arguit imperfectionem: ergo de facto est Deo concedendum. Consequentia bona est, quia non alio fundamento negatur existere, nisi quia imperfectionem inducit. Antecedens probatur. Si quæ argueret imperfectionem, maximè, non fieri, quod serio desiderat Deus: Hæc nulla est imperfectio in desiderio simplici & inefficaci: ergo. Maior est Aduersariorum. Minor probatur. Nam Deus serio detestatur fieri peccatum, & tamen sæpius fit. Insuper, voluntas præceptiua serio vult fieri rem præceptam, & tamen sæpe non fit. Denique, voluntas promissiuæ, etiam si nobis connexa non sit cum serio desiderio adimplendi rem promissam, est tamen in Deo ratione suæ infinitæ fidelitatis; atque adeo promissio dandi omnibus gloriam, sæpius in Scripturis inculcata, annexum sibi habet serium desiderium donandi omnibus gloriam, si mandata seruauerint: nec tamen omnibus donatur gloria: ergo nulla est imperfectio, non fieri, quidquid Deus simplici desiderio, seu inefficaci vult.

942 Quartò. Deus dat omnibus, etiam reprobis, sufficientiam ad conuersionem ut conuertantur, & sufficientiam ad salutem ut salui fiant: implicat autem, Deum eligere medium ut existat finis, & nullo vero affectu intendere finem: ergo cum det omnibus Deus media ut conuertantur, & salui fiant, intendere debet vero af-

fectu omnium conuersionem & salutem. Inde Deus remedia generalia Redemptionis & Sacramentorum omnibus prouidet. Inde cunctos eleuauit ad gloriam. Quæ omnia serium Dei desiderium salutis omnium, urgent & commendant. Inde dicitur Deus non omnino spontaneè, sed cum aliqua resistantia, & quodammodo coactè punire damnatos, quia uidelicet desiderium salutis inclinatur in gloriam. Alia circa qualitatem huius desiderij, videas apud P. Ribadencyram citatum, nostro enim scopo hæc perstrinxisse sat est.

943 Obiicies primò. S. Augustinus lib. 4. contra Iulianum cap. 8. & de prædestinatione Sanctorum cap. etiam 8. illud Pauli: *vult omnes homines saluos fieri*; interpretatur. Omnes nimirum qui saluantur; quia nullus fit saluus, nisi quem Deus voluerit. Sic dicitur Ioan. 1. *Quia illuminat omnem hominem uenientem in hunc Mundum*. Non quia Deus omnes illuminet, sed quia nullus illuminatur, nisi à Deo. Sic etiam 1. Corinth. 15. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes uiuificabuntur*. Non quia omnes qui in Adam perierunt, uiuificati fuerint in Christo; sed quia nullus fuit uiuificatus nisi per Christum. Sic ludimagister vnicus in ciuitate, dicitur omnes pueros instruere non quia omnes discant, sed quia nullus instruitur nisi ab ipso. Similis est alia August. interpretatio. *Vult omnes homines saluos fieri*, id est, omnia hominum genera seu Nationes, non autem omnia generum seu Nationum indiuidua: ergo Augustinus non agnouit in Deo aliam voluntatem, nisi quæ re ipsa impletur: si enim agnouisset, sine dubio distinxisset inter desiderium efficax & inefficax.

944 Respondeo cum S. Thom. in 1. dist.

46. quæst. 1. art. 1. ad 1. Augustinum loquentem de solo desiderio efficaci, seu voluntate consequenti, vt ipse ait: in quo casu opus non erat distinguere inter voluntatem efficacem & inefficacem.

Obiicies secundò. Sicut Paulus asserit, *Velle Deum omnes homines saluos fieri*, ita ait, *velle omnes ad agnitionem veritatis venire*: hoc autem intelligi non potest de omnibus, nam infantes incapaces sunt agnitionis veritatis: ergo neque primum. Nulla est hæc obiectio, nam infantes licet pro eo statu incapaces sint agnitionis veritatis, non tamen salutis: atque adeo, licet infantilis incapacitas limitaret secundam Pauli propositionem, non tamen primam. Addo, Deum etiam infantibus desiderare conditionatè agnitionem veritatis, si rationis vsu attigerint.

Obiicies secundò. Possibilis non est volitio libera circa obiectum non futurum, neque existens: Desiderium autem salutis reproborum, esset volitio libera, & salus neque esset futura neque existens: ergo implicat. Hoc argumentum non me premit, qui actum liberum adæquate Deo intrinsicè propugno, qua ratione nihil creatum exigitur futurum vel existens. Qua autem ratione effugere possint, qui actum liberum ex intrinsicè creato componunt, videant ipsi.

Sed instabis. Decretum liberum in omni sententia terminatur ad futuritionem, aut existentiam sui obiecti: ergo stare debet futuritio vel existentia obiecti. Respondeo negans consequentiam; quia terminatio decreti liberi inefficacis, non est connectio cum futuritione aut existentia, quam vult; atque adeo poterit ad illam terminari, etiamsi non sit: sicut actus

actus probabilis re tamen falsus, affirmans existentiam alicuius obiecti, terminatur ad illam etiam si non sit. Ad illam inquam existentiam, non quam actu res habeat, sed quam haberet si res existeret. Nec opus est eam existentiam per scientiam visionis repræsentari, quia, sola simplex intelligentia sufficit ad liberam diuinæ voluntatis electionem.

945
946
947
948 Obiicies tertio. Qui euidentissime scit, medium futurum omnino irritum, & nullatenus profuturum ad finem, ineptè & imprudenter eligeret illud ex serio desiderio finis: Deus autem euidentissime scit, auxilium purè sufficiens seu inefficax, futurum omnino irritum, & nullatenus profuturum ad finem consensus & salutis: ergo imprudenter & ineptè eligeret illud ex serio consensus & salutis desiderio: atque adeo implicat eligere. Confirmatur primò. Euidentiissima notitia frustrandi finis, & nullatenus obtinendi per medium *A*, profus impedit spem prudentem finis per tale medium consequendi; cum spes sit affectus voluntatis anhelantis ad bonum iudicatum, saltem fortè futurum: ergo similis notitia pariter impedit prudentem electionem medijs ex intentione finis certissime frustrandi. Inde qui certissimus esset suæ damnationis, prudenter salutem sperare non posset. Nec tibi liceret orare pro salute illius, quem certissime scires reprobum esse.

949 Hæc obiectio magna satis est & difficilis. Aliorum solutionibus omis-
sis. Respondeo ex dictis de necessitate scientiæ mediæ, distinguens maiorem. Qui euidentissime scit, medium futurum omnino irritum, & nullatenus profuturum ad finem, ineptè & imprudenter elegeret illud

ex desiderio finis, electione pendente à certissima scientia inefficiæ ad eamque subsequuta, concedo: electione independente ab ea scientia efficiæ, ad eamque minimè subsequuta, nego. Et concessa minori, nego consequentiam. Quia electio auxilijs inefficacis ex fine gloriæ non habetur à Deo dependenter à scientia medijs frustrandi; cum illa eadem electio stare potuisset cum scientia medijs lucrandi & profuturi; atque adeo nec posterior est, nec dependens ab illa.

950 Idem dicimus ad omnia confirmationis exempla. Cum euidentissima enim notitia frustrandi finis per medium *A*, non impeditur prudens spes prior & independens ab illa, sed posterior & dependens. Quia pro prioris nature concessis principijs ad sperandum, si vno icu pro posteriori nature tu eliceret actum sperandi, & Deus infunderet notitiam damnationis, vel illam infunderet post præuisam spem, nihil obstatet ad prudenter sperandum in eodem instanti reali in quo existeret reuelatio; quidquid sit, an ex alio capite implicet: quia ea reuelatio solam reddit impossibilem spem dependenter ab ea elicitam, non verò elicitam independenter & antecedenter ad illam. Confirmo. Nam Christus D. pro eodem instanti reali, quo rogauit Patrem pro omnium hominum salute, etiam reproborum, ex eodemque fine pro illis sanctissimæ Passionis suæ merita Patri obtulit, euidentissimam habuit notitiam, Orationem & oblationem suam frustrandam iri in multis; & tamen ea notitia nec impedimentum fuit Orationi, nec oblationi, quia illi affectus habiti non sunt dependenter ab ea notitia, sed antecedenter ad illam. Idemque est de Ora-

tione Christi rogantis Patrem, ut calicem transferret, & clarissima notitia beneplaciti Patris de subeunda morte, & non obtinendi finis: ergo notitia frustrandi finis non impedit illius desiderium, habitum independentem à tali notitia.

- 951 Firmo ulterius. Quia si Deus ex præscientia, qua videt te in instanti *A*, erogaturum eleemosynam, ex motiuo subleuandi miseriam hominis, qui tibi pauper obicitur, cum talis non sit; infunderet tibi in eodem instanti *A*, euentissimam notitiam, qua certissimè scires nullam esse illius hominis miseriam: ea notitia non impediret affectum eleemosynæ ex motiuo subleuandi eius hominis miseriam, habitum independentem à tali notitia; sed solum impediret affectum habitum consequenter & dependentem ab illa: ergo idem erit de affectu diuino conferendi auxilium re inefficax, & motiuo consensus & salutis, cum habeatur à Deo independentem à scientia frustrandi consensus & salutis.

SECTIO IV.

An decretum conferendi auxilium tam efficax, quàm inefficax, sit actus diuinæ beneficentiæ?

- 952 **S**uppono virtutem Beneficentiæ respicere ut motiuum formale, utilitatem alterius, ut obiectum verò materiale, res illas, quæ ex se utiles sunt. Suppono insuper, omnia auxilia diuinæ gratiæ esse intrinsecè utilia ad consensum, nam ad illum natura sua intrinseca ordinantur, in

eumque propendent. Inde dicuntur peccatores Dei gratiæ resistere, quia ipsa natio & suauis pondere propendet in sanctam operationem, qua fraudatur in peccatore. Suppono denique, virtutem aliquem finem actibus intentionis respicientem etiam respicere media actibus electionis, non solum propter finem, sed etiam ut conducentia ad illum, siue propter conducibilitatem eorum ad finem. Nam hic affectus distinctæ virtutis non est à virtute finis.

953 **A**ssero primò. Decretum donandi vocationem, connexum cum consensu, esse virtutis beneficentiæ. Probatur. Quia huiusmodi affectus vult auxilium, quia re ipsa tibi utile: ergo est actus beneficentiæ. Antecedens probatur ex dictis disp. 14. Nam affectus ille vult auxilium quia re ipsa efficax, siue propter eius efficaciam, quæ utilitas est tua sine dubio: ergo vult auxilium, quia tibi utile.

954 **A**ssero secundò. Decretum exequendi vocationem, re efficacem, indifferens tamen seu de se coniungibile, tam cum consensu, quàm dissensu, esse actum virtutis beneficentiæ. Probatur. Tum quia decretum illud vult auxilium propter eius efficaciam; non efficaciter, sed ineffaciter intentam; ut de decreto conferendi auxilium inefficax ostensum à nobis est Sect. præcedenti: ergo vult auxilium propter eius utilitatem: ergo est actus virtutis beneficentiæ. Tum etiam, quia vult auxilium propter intrinsecam eius conducibilitatem, quod est etiam actus beneficentiæ: ergo. Antecedens probatur. Quia Deus nunquam omittit in suis actibus motiua intrinseca obiectorum, etiam quando aliis motiuis extrinsecis mouetur: sic omnes cõueniunt, excellantiam Mysterij constans fuisse motiuum decernendi,

nendi Incarnationem, etiam si alia extrinseca motiua coniungantur; quia excellentia Mysterij est motiuum Incarnationi intrinsecum: ergo cum conducibilitas ad consensum, sit intrinseca auxilio, in nullo actu circa auxilia omittitur à Deo hoc motiuum.

955 **A**ffero tertio. Decretum conferendi vocationem inefficacem, esse actum virtutis beneficentia. Paret ex dictis. Nam Deus illud auxilium confert ex fine utilitatis & consensus seruo, licet inefficaciter intenti; quod sufficit actui virtutis beneficentia. Vel saltem confert illud ex motiuo intrinseca conducibilitatis ad consensum, quod etiam sufficit: ergo.

956 **O**biicies, auxilium inefficax nullum sortitur fructum: ergo nullius est utilitatis: ergo neque beneficentia: ergo voluntas illius non est actus virtutis beneficentia. Respondeo, auxilium inefficax esse magnae utilitatis in actu primo; quamuis nullius sit in actu secundo: idque sufficere, ut affectus illius sit actus virtutis beneficentia, quia donatur à Deo ex motiuo fructus & consensus, quamuis ex abu recipientis eo fructu priuetur. Imò id commendat Dei beneficentiam, donantis ingrato tantum beneficium, quo saluari posset.

SECTIONO VI.

Vnde decretum conferendi auxilium inefficax, sit specialis, & maior beneficentia?

957 **D**ecretum conferendi auxilium inefficax, esse specialem & maiorem Dei beneficentiam, quam de-

cretum conferendi pure sufficiens, ut certum supponitur ab omnibus. Difficultas ergo est, vnde tale sit tam decretum connexum cum consensu, quam de se indifferens seu coniungibile cum dissensu, de quibus fuscè à Nobis disputatum est disp. 14. Decretum connexum cum consensu vocamus, affectum imperantem vocationem, eiusque principia ex intentione efficaci consensus. Decretum verò indifferens, affectum immediate exequutium vocationis modo de se indifferenti, & coniungibile tam cum consensu, quam dissensu.

958 **A**ffero primo. Decretum connexum cum consensu, esse specialem & maiorem beneficentiam ab intrinseca sua tendentia in obiectum. Huic conclusioni nullus eorum refragabitur, qui tale decretum admittit. Probat. Quia decretum connexum cum consensu ab intrinseca sua tendentia in obiectum habet: Primò, connecti cum consensu, quod non habet decretum conferendi auxilium pure sufficiens seu inefficax. Secundò, attendere Deum ad efficaciam, & ex industria seligere auxilium efficax, ut ostendimus sect. 1. & 2. quae omnia specialissima sunt beneficentia, & singularissimi amoris argumentum, nec communia decreto conferenti auxilium inefficax: ergo decretum connexum cum consensu, specialis est beneficentia ab intrinseca tendentia in suum obiectum.

959 **P**otissima tamen difficultas est, circa decretum immediate exequutium vocationis efficaci, minimè connexum cum consensu, & de se coniungibile cum dissensu. In qua hoc mihi certum, huiusmodi decretum non esse ab intrinseco & se solo specialem beneficentiam: nam hæc connexa esse debet cum consensu potius quam dissensu;

dissensu; ea enim connexionem diuiduntur inter se specialis & non specialis beneficentia: decretum autem de se indifferens ad dissensum, habere non potest se solo & ab intrinseco connexionem cum consensu; nam eo ipso indifferens non esset: ergo ab extrinseco. Quæritur ergo, quodnam sit hoc extrinsecum, unde decretum indifferens sit specialis beneficentia?

960 **A**ssero secundò. Decretum indifferenter & immediatè exequutium auxilij, esse specialem beneficentiam à coniuncto ex ipso & scientia media futuri ex tali auxilio consensus, & non dissensus. Est communis assertio Doctorum Societatis. Et defendendâ censo etiam si efficacia auxilij non sit extrinseca denominatio à scientia media consensus, sed ab ipso consensu. Nâ hæc est differentia inter efficaciam auxilij & beneficentiam Dei, quòd efficacia est in eo in quo est auxilium, beneficentia verò non est in eo in quo est auxilium, sed solum beneficium; atque adeo cum tota beneficentia sit in benefactore, constitui non debet in consensu conditionato, sed in scientia media illius, quæ in Deo est.

961 **P**robatur conclusio. Quia specialis beneficentia aliud non est, quàm voluntas benefactoris connexa cum fructu illius, cui confertur beneficium: id habet coniunctum ex voluntate dandi auxilium & scientia media futuri ex illo consensus: ergo in eo consistet specialis beneficentia respectu decreti indifferenter auxiliū exequentis. Nec dicas, eam scientiam non includi in constitutiuo specialis beneficentiæ, sed connotari. Quia connotatio contingens, ex communi Philosophia, de constitutiuo includit vtrumque, & rem scilicet connotantem & connotatam: con-

notatio autem decreti indifferens ad scientiam media consensus ex positione auxilij, est contingens; cum decretum indifferens potuerit esse sine illa, cum sola scientia media futuri dissensus: ergo connotatio ad scientiam media consensus includit illam.

Obiicies primò. Si decretum indifferenter collatiuum auxilij efficacis, esset specialis beneficentia ex scientia media futuri consensus, fieret in manu hominis esse, quòd decretum illud sit specialis beneficentia, vel non sit: hoc est absurdum: ergo. Sequela probatur. Quia in manu hominis est, quòd sit in Deo scientia media futuri sub conditione consensus, & non sit: ergo in manu hominis erit, quòd decretum indifferenter collatiuum vocationis efficacis, sit specialis beneficentia, vel non sit. Patet consequentia. Quia in manu eius est, quòd decretum indifferens sit, vel non sit specialis beneficentia, in cuius manu est, quòd sit vel non sit constitutiuum illius beneficentiæ: in manu autem hominis est, quòd sit vel non sit scientia media consensus constitutiuo specialis beneficentiæ: ergo in manu hominis erit, quòd decretum indifferens sit specialis beneficentia.

963 **R**espondeo, nullum esse absurdum, quòd in manu hominis sit, dependenter tamen à gratia, quòd decretum indifferens sit, vel non sit specialis beneficentia. Nam in manu eius est impedire suo dissensu, ne fuerit scientia media consensus.

964 **S**ed obiicies secundò. In manu hominis est, quòd decretum indifferenter collatiuum auxilij, sit, vel non sit specialis beneficentia: ergo in manu eius erit, quòd existat specialis beneficentia: ergo potius ipse sibi, quàm

quàm Deus illi specialiter benefaciet. Prior consequentia probatur. Quia in manu eius est, quòd existat specialis beneficentia, in cuius manu est, quòd decretum de se indifferens, sit, vel non sit specialis beneficentia: in manu hominis est per nos, quòd decretum indifferenter collatiuum auxilij, sit, vel non sit specialis beneficentia: ergo in manu hominis erit, quòd existat specialis beneficentia.

965 Respondeo concesso antecedente, negans utramque consequentiam. Ad probationem nego maiorem: aliud enim est, te posse facere, quòd decretum indifferenter collatiuum auxilij, sit, vel non sit specialis benevolentia; aliud, te posse facere quòd existat specialis beneficentia. Primū dicit, te posse ponere & impedire scientiam mediam consensus. Secundum verò, te posse ponere non solum scientiam mediam consensus sub conditione huius auxilij; sed etiam decretum eiusdem auxilij: Hoc non est in manu tua, sed positum in solius Dei beneplacito, qui conditionem præuisam efficacem donat cui, & quando vult: unde in solius Dei beneplacito stat, quòd existat specialis beneficentia, vel non existat; cum in solius Dei beneplacito stet, te constitui in eo statu, in quo prævideris consensurus; vt latè à nobis expensum est disp. 6. sect. vltima.

966 Instabis. Ad existentiam specialis beneficentia non minus requisita est scientia media futuri consensus sub conditione, quàm decretum indifferenter exequutiuum conditionis: sed quia in manu Dei est ponere decretū, in manu quoque eius est existere beneficentiam: ergo cum in manu hominis sit ponere scientiam mediam consensus, in manu quoque eius erit

existere beneficentiam. Respondeo concessis præmissis, negans consequentiam. Disparitas est; quia Deus cum scientia media futuri sub conditione consensus, adhuc manet indifferens, ad exequendam conditionem, qua determinatur specialis beneficentia: ideòque Dei est, & non creaturæ, quòd existat, vel non existat specialis beneficentia; quia Dei est & nõ creaturæ positio conditionis determinantis vltimò existentiam specialis beneficentia.

Instabis iterum. Ergo creaturæ saltem erit, & non Dei; quòd existat speciale beneficium. Probatur consequentia. Quia creaturæ est & non Dei quòd sit determinatio auxilij, quod supponimus indifferens, ad consensum, unde est speciale beneficium: ergo sicut Dei est, quòd existat specialis beneficentia, quia eius est determinatio ad illam; ita creaturæ erit, quòd existat speciale beneficium, quia eius est determinatio ad illud. Respondeo negas consequentiam. Ad probationem nego antecedens. Nam licet sola creatura sit, quæ determinat consensum, ea tamen determinatio licet non sit à Deo determinante, est tamen à Deo adiuuante, & principaliter agente, atque adeo potius est Dei quàm creaturæ, à qua tantum instrumentaliter procedit. Alio etiam titulo existentia determinationis ad consensum, est propriissima solius Dei; quia scilicet libera sua voluntate constituit creaturam in eo statu, in quo præuisa est consensus, in quo si constituta non fuisset, nec determinatio ad consensum extitisset; atque adeo, quòd existat referendum est in Deum.

Instabis denique. Nulla est maior ratio, cur positio decreti sit potius vltima determinatio ad specialem beneficentiam, quàm scientia media: ergo

si Dei est, quòd existat specialis beneficentia, quia eius est positio decreti, creaturæ quoque erit, quòd existat eadem beneficiètia, cum eius sit quòd existat scientia media. Respondeo negans antecedens. Nam ad totum absolutum, quale est beneficentia, pars conditionata determinatur à positione conditionis, & non è contra. Sic omnes promissiones & contractus conditionati determinantur à positione conditionis ad pariendam obligationem absolutam. Cum autem beneficentia constet scientia conditionata, & positione conditionis, & hæc sit positio decreti, inde ista potius, quam scientia media, est vltima determinatio ad beneficentiam.

969

Obiicies tertio. Scientia media cõsensus supponit beneficentiam specialem: ergo illam non constituit. Antecedens probatur, quia supponit cõsensus conditionatum: ergo, &c. Respondeo negans antecedens. Nam in statu conditionato sicut Deus non discernit vnum ab alio, vt ostendimus disputat. 6. sect. vlt. fine. Ita nec benefacit.

DISPUTATIO VI.

Singularis sententia Caramuelis circa conditionatorum præscientiam, expenditur; & expungitur.

970 **I**N arduis controuersis nouam semitam molientibus contingit non semel, quod iter agentibus, qui tritam, & recalcatam viam deserent-

tes, diuertentem semitam initio planam, & facilem arripiunt; & postea difficultatum scopulis exterriti, prorsas vertunt, spretum iter anhelantes, edocti impostero fugere diuerticula.

SECTIO I.

Proponitur sententia Caramuelis.

CAramuel in sua Theologia fundamentali Thesi sexta à fol. 27. reiectâ sententiâ Thomistarum, & nostrâ, negat Deum certò scire futura conditionata in decreto, & in se ipsis. In decreto quidem, quia non sibi placent decreta prædeterminantia. In se ipsis, quia non habent determinatam veritatem. Afferit ergo, sola futura conditionata imperata, quæ scilicet ab alio futuro absoluto, necessariò, aut infallibiliter oriuntur, habere determinatam veritatem, nimirum in futuro absoluto cum illis connexo; ita vt istud cognoscens, non possit ignorare illa. Ad quam classem ait pertinere futura conditionata in Scripturis contenta, quæ omnia sex sequentibus conclusionibus ita explicat.

Prima. Non datur scientia media, prout à Patribus Societatis defenditur.

Secunda. Non dantur physicæ prædeterminationes.

Tertia. Non dantur decreta in Deo conditionata, quæ actus hominum liberos prædefiniant, qualia ponuntur à Thomistis.

Quarta. Futura libera conditionata, nempe illa, quæ ab alio futuro absoluto non inferuntur infallibiliter, aut necessariò, nec habent
deter

determinatam veritatem nec falsitatem.

Quinta. Futura conditionata imperata, quæ ab alio futuro absoluto, necessario, aut infallibiliter oriuntur, habent determinatam veritatem, nimirum in futuro absoluto; ita ut istud cognoscens, illa non possit ignorare.

Sexta. Ad hanc vltimam classem pertinent futura omnia conditionata, quæ in Scriptura sacra reuelantur, adeoque diuinæ illæ reuelationes rã formaliter quàm obiectiue sumptæ, habent certitudinem, & infallibilitatem, veram, realem in omni rigore metaphysico.

972 Hanc suam sententiam non alia ratione probat Caramuel, quàm solutione argumentorum, quæ sumuntur ex Scripturis. Ad illud ex 1. Reg. 23. de aduentu Saulis si Dauid maneat Ceilæ, & de traditione Ceilitarum si Saül descenderet. Respondet, Quod sciebat Deus Saülem habere istam voluntatem: *Si Dauid maneat Ceila, descendam, & interficiam.* Videbat insuper Deus Saülem multis diebus sequentibus continuaturum hoc suæ voluntatis decretum, & hoc scientiã visionis; sciebat etiam Ceilitas apud se decreuisse: *Si Dauid maneat, & Saül descendat, & petat, trademus Dauidem* Stantibus his duobus decretis actualibus, altero Saülis, & altero Ceilitarum, quæ Deus scientiã visionis cognoscebat; euidenter & infallibiliter videbat Deus, Saülem descensurum in Ceilam, si sibi mansisset Dauid; & Ceilitas tradituros illum, si Saül descenderet.

973 Quam doctrinam hoc illustrare exemplo. Interdicit Cæsar v.g. sub pœna capitis ingressum in urbem Pra-

gensem; & reuelat mihi Deus, hoc decretum non esse reuocandum mensē integro, nulli ignoscendum esse, adeoque quemcumque, qui ausus fuerit ingredi, statim trucidatum iri, quæ omnia sunt futura absoluta, nec ab vlla conditione pendentia. Quid ergo vetat, quod ego hac notitia præuentus subinferam: ergo si Petrus cras ingrediatur Pragam, trucidabitur? sane ista propositio erit conditionata contingens, & libera; & tamen infallibilis, & certa, & ex futuris absolutis per necessariam consequentiã illata. Potuit ergo infallibiliter Deus cognoscere illas duas conditionales infallibiles, quin vteretur scientiã media, aut conditionalibus decretis; sufficiebant enim decreta humana absoluta sufficienti tempore esse mensura, & à Deo scientiã visionis ea cognosci.

Ad aliud testimonium ex 3. Reg. 974
31. de non ingrediendo ad mulieres alienigenas, *Certissimè enim auertent corda vestra*: Respondet primò, posse intelligi de certitudine, & infallibilitate morali. Respondet secundò, admittit certitudine, & infallibilitate metaphysica, oriri illam posse ex futuris absolutis humanis; nam si ponatur ex parte Hebræorum voluntas absoluta concedendi vxoribus, quod primum petant, & ex parte Ethnicarum voluntas absoluta petendi Idololatrię propagationem; per consequentiã realiter infallibilem infertur, Hebræorum corda auertenda, si ad mulieres Idololatrias ingrederentur.

Ad aliud Ezechielis 3. *Si ad illos 975*
mittereris, ipsi audient te; & illud Matthæi 11. *Va tibi Corozain, va tibi Bethsaida, quia si in Tyro, & Sidone, &c.* Respondet, Babylones de quibus agit Ezechiel, habuisse piã affectionem erga Miracula & Prophetias, qualem

qualem etiam habuerunt Tyrus & Sido, & stante illorum decreto quod vellent habere Religionem quæ confirmaretur Prophetiis, aut Miraculis, necessariò sequebatur per consequentiam realiter infallibilem; illos, si Prophetiam audiissent, istos, si vidissent prodigia, fuisse ad Deum conuertendos: quos pios affectus cognoscebat Deus scientiâ visionis.

976 Tandem, ad illud Sapientiæ 4. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius.* Respondet, siue ille locus intelligatur de Enoch, siue de quocumque alio iusto; sæpe contingere, quod scientiâ suâ visionis Deus cognoscat aliquod decretum humanæ libertatis perieueraturum v.g. per duos dies, & respecturum obiecta secundum se indifferentia; quæ prima die sint bona extrinsecus propter adiacentes aliquas circumstantias, postmodum mala propter aliquas circumstantias superuenientes: poterit ergo Deus intacto hominis libero arbitrio, illas secundas circumstantias impedire, aut etiam hominem eripere è loco in quem illæ concurrerent, neque ad hoc egebit scientia media.

977 Et ut clariùs hoc ipsum innotescat, sit crastina dies ieiunio colenda Matrili, non Compluti. Sit Matrili Petrus, & nihil de ieiunio cogitans statuatur apud se voluntate efficaci, se cænaturum tota hebdomada; maneat etiam hoc decretum tota hebdomada: ergo hodie cænando Petrus non peccabit, & cras si cænet Matrili, peccabit. Quid verat ergo, quod vel Deus faciat, quod in mentem eius non veniat diem crastinam esse ieiunij, aut etiam ad alicuius amici instantiam; vel Deo cogente, aut necessitante transferatur Complutum ante quàm legem agnoscat, quam violaturus erat infallibiliter, si mansisset Matrili:

Sanè in hoc casu essent veræ illæ duæ propositiones. Prima: si Matrili mansisset, cænasset, & consequenter peccasset. Secunda: Raptus est, & translatus Matrili Complutum, ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius. Hæc est tota Caramuelis doctrina circa præscientiam diuinam conditionatorum.

SECTIO II.

Expungitur sententia Caramuelis.

978 **P**rimò; Quia hæc sententia plena est diuinatione, aucupans absque solido fundamento interna illa decreta humana ad certam conditionatorum præscientiam necessaria. Quamuis enim, ea decreta ad plura conditionata cognoscenda inferuire possint, & de facto extiterint; ea tamen exigere ad omnem conditionatorum præscientiam, nec fundatum est in Scripturis, nec in sanctis Patribus, maximè Augustino, ut infra constabit: ergo ea singularis Caramuelis cogitatio non satis fundata, & stabilita est.

979 **S**ecundò: quia stando Scripturis, sine fundamento exigitur futurum aliquod absolutum connexum cum effecta, ad infallibilem scientiam, aut prædictionem conditionatorum: ergo. Antecedens probatur. Primò, quia in testimonio illo Ceilitarum traditionis, & descensus Saülis si David Ceilæ mansisset, nulla vel leuis fit mentio decretorum existentium in Saüle, & Ceilitis; sed prædicuntur à Deo sub conditione extitura. Secundò, quia

quia stantibus decretis illis, omnis populus Hebræorum peccasset circa mulieres alienigenas, & istæ circa Hebræos. Hebræi quidem decreto concedendi faminis, quidquid illæ primò petierint si ingrederentur ad ipsas. Alienigenæ verò, decreto petendi idololatriam, si assumerentur ab Hebræis: id autem absurdissimum esse, quis non videat; ergo. Sequela probatur, de populo Hebræorum (de alienigenis enim res est clara: nam voluntas petendi Idololatriam, tam absoluta, quam conditionata, peccatum est) quia vel voluntas Hebræorum erat concedendi quidquid primò petierint licitum tantum, & hæc voluntas connexionem non habet cum Idololatria, ut est perspicuum; atque ad eò neque Deus in illa videre potuit futuram Idololatriam. Vel concedendi quidquid primò petierint licitum vel illicitum; & hæc voluntas peccatum est, cum sit animi præparatio ad rem illicitam exequendam: vel concedendi quidquid primò petierint, præsciendò, an licitum vel illicitum sit, nec de hoc cogitando: & mihi probabile non apparet. Tunc quia sufficienter erat populus à Deo monitus de petenda ab Alienigenis Idololatria, in mortuo prohibendi, ne ad eas ingrederentur; quia videlicet certissime auertent corda vestra: ergo incredibile est, non occurrisse illis periculum idololatræ, si apud se concedere statuerent, quod primò ab Idololatriis peteretur. Tum etiam, quia simillima est huic, voluntas illa Herodis, Marci 6. ad saltatricem puellam: *Pete à me quod vis, & dabo tibi*: Nec Herodes in his cogitabat de amputando Ioannis capite, idcirco petente puella contristatus est: & tamen quia implicite id in eo decreto generali cõtinebatur, & talis erat efficacitatis decretum, quòd posita petitione puellæ

infallibiliter induceretur Ioannis mors; temerarium fuit, nec à malitia homicidij liberum, ut testatur Aug. ser. 10. *Puella saltat, & sauit mater, & inter lasciuias & delicias conuiuantium temerè iuratur; & impiè quod iuratur, impletur*: ergo cum pariter voluntas illa generalis Hebræorum, concedendi Alienigenis quidquid primò peterent, tantæ efficacitatis esset: quòd posita mulierum petitione infallibiliter induceretur idololatria, temeraria fuisset, nec à malitia Idololatriæ libera. Tum denique, quia ea lex lata est pro toto populo Hebræorum, & prædictio diuina comprehendebat omnes etiam infantes: ergo sciebat Deus etiam eos, qui ante usum rationis rapti sunt, auertendos esse, si adulti ad Idololatræ ingrederentur: id autem scire non potuit in decreto absolute futuro, vel existente ipsorum, concedendi alienigenis quod primò peterent, si ad illas ingrederentur, ut est per se notum: si ergo hi euentus præuidentur à Deo independenter ab omni decreto creato absolute futuro, vel existente, cur ni & cæteri?

Tertio. Quia etiam si demus, Deum certissime scire ea omnia futura conditionata in decretis illis absolutis humanis, negari non potest scire etiam eadem futura conditionata ante decreta illa absolute existentia, vel futura. Nam in conditione metaphysicè connexa cum futuro conditionato, potest Deus cognoscere certò futurum conditionatum, quin absolute existat, vel futura sit conditio; sicut concedunt omnes, in conditione necessariò connexa cum futuro conditionato, cognoscere Deum futurum conditionatum ante omnem existentiam absolutam, aut futuritionem conditionis: v.g. *Si ignis applicaretur stupæ, combureret*

reret illam: Hæc autem conditio; si David maneat Ceila, & Saül & Ceilita haberent decretum efficax, ille descendendi, isti autem tradendi, est metaphysicè connexa cum futuro conditionato, scilicet descensu Saülis, & traditione Ceilitarum: ergo in illa certò metaphysicè cognouit Deus futurum conditionatum ante quàm absolutè existeret vel futura esset. Quæ ratio ex dictis contra Thomistas disp... sect... vrgenda est.

981 **Quartò.** Quia Caramuel nullam re ipsa concedit Deo scientiam futuri conditionati contingentis, sed tantùm necessarij. Probat, quia ex suppositione decreti efficacis operandi aliquid, necessariò sequitur operatio tam in Deo, quàm in nobis, cum non possit non sequi; vnde negat ipse decreta prædeterminantia nostros actus liberos, quia ex suppositione prædeterminationis non possunt non sequi, atque adeo necessariò sequuntur: Deus autem stante Caramuelis sententia, sola cognoscit futura conditionata, ex suppositione decreti absoluti, & efficacis: ergo sola cognoscit futura necessaria. Confirmo exemplo ipso aduersarij; nam ex suppositione decreti efficacis, & irrevocabilis Cæsaris capite plectendi eum, qui Pragam ingrediatur;posito ingressu, necessariò sequitur pœna capitis; sicut ex suppositione actus efficaciter imperantis, necessariò sequitur imperatus: ergo hæc cognitio: *Si Petrus ingrediatur Pragam stante illo Cæsaris decreto, trucidabitur*: non cognoscit futurum conditionatum contingens, sed omnino necessarium; de quo nec disputatum, nec hætenus ab vllò dubitatum est, sed ab omnibus tanquam res extra controuersiam suppositum.

982 **Quintò.** Quia responsione Cara-

98 **muelis ad illud Sapientie 4. Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius;** non satisficit Augustino lib. de gratia, & libero arbitrio cap. 23. ita scribenti. *Istum verò baptizatum in hac vita relinqui, quem præsciuit Deus impium futurum; alium verò baptizatum rapi ex hac vita, ne malitia mutaret intellectum eius.* Vbi apertissimè supponit Augustinus, Deum præscire vtrumque paruulum malum futurum si permaneat: id autem præscire non potuit Deus respectu illius, qui raptus est immediatè post baptismum, in decreto absolutè futuro aut existente eiusmodi infantis, cum nullum existerit aut futurum fuerit: ergo hoc futurum conditionatum nouit Deus in se ipso. Similiter, neque satisficit alijs testimonijs à nobis adductis totà disp. 7. quæ ibi videri possunt.

983 **Sextò.** Quia inuentum Caramuelis non satisficit Patribus illi dubio respondentibus: *Cur Deus Angelos, & homines creauerit, quos præsciuit malos futuros?* quos dedimus nos disp. 4. sect. 4. num. ..Eos autem Patres loquutos fuisse de præscientia, cum qua Deus in sensu composito illius, poruit re ipsa Adamum, & malos Angelos non creare, hoc enim erat assumptum cui respondebant, *Cur scilicet Deus præsciens lapsuros Angelos, & Adamum, non omisit eorum creationem, cum potuerit?* si enim non potuisset, prompta fuisset Patribus hæc responsio, quam tamen nullus assumpsit. Præscientia autem peccati in aliquo decreto, aut voluntate absolutè futura Angelorum, vel Adami, componi non potest cum non creatione eorum, cum iam supponat eos creatos, & absolutè decretos, vt est per se notum: ergo Patres loquuntur de præscientia peccati antecedente omne futurum absolutum creatum.

Septimò.

984 Septimò. Quia Caramuel non prouidit causæ præcipuæ, quæ nostros Doctores, & Thomistas diuisit; quomodo scilicet Deus conferat auxilia: Et vt clariùs procedamus, sermo sit de primo auxilio ad primum actum salutarem. Vel enim Deus donat hoc auxilium, sciens quid ex illo futurum sit, vel ignorans? si primum; habemus intentum; nam illud futurum cum sit primum, non potest à Deo in alio futuro absoluto creato cognosci. Si secundum: ergo Deus dat auxilium ignorans, quid voluntas cum eo operatur sit. Quæ erat sententia antiquiorum Thomistarum, & longè difficilior; nam illi admittebant auxiliū intrinsecè efficax & prædeterminans, quo semel posito certissimè euentus extiturus erat: Caramuel autem ea auxilia reiicit, & indifferentia admittere tenetur; vnde constituit Deum decernentem primum auxilium, suspensum de futuro euentu, inscium, & ignarū: Quod adeo absurdum visum est etiam Hæreticis, vt dixerint apud Hieronymum lib. 3. aduersus Pelagianos columna 3. *Cui præscientiam tollis, (scilicet conditionatorum) aufer diuinitatem.*

985 Octauò. Quia non concordant, quæ tradit Caramuel. Nam in sexta conclusione ait, futura conditionata in Scripturis contenta tam formaliter, quàm obiectiuè, esse infallibilia in omni rigore, etiam metaphysico. Et ad illud testimonium ex 3. Reg. 3. 1. *Non ingrediemini ad mulieres alienigenas, &c.* In prima responsione docet, sufficenter intelligi de infallibilitate morali. Hæc sanè non consonant. Et quâuis postea explicentur, ab ipso ea futura de infallibilitate metaphysica in decretis illis Hebræorum, & Ethnicarum à nobis expensis; tamen tentanda non est solutio, quæ propositæ thesi

non concordet, & à qua recedere necesse sit.

Nonò. Scire vellem ab hoc Authore, Quid eum impulerit ad negandum prædictiones diuinas in Scripturis contentas, non prædicere sub conditione decreta illa seu voluntates creatas, in quibus ipse ait Deum præscire futura conditionata? Vnde videlicet inferat, prædictionem illam 1. Reg. 23. *Si Dauid maneat Ceila, descendet Saül.* Et si *Saül descenderit, tradetur Dauid*: non habere hunc sensum. Si Dauid maneat Ceila, Saül id sciens statuet descendere; quod si descenderit, Ceilitæ decernent tradere Dauid. Similiter, si Hebræi ingrederentur ad mulieres alienigenas, consentirent tunc earum Idololatriæ. Si dicas te id præstare, quia futura contingentia libera in se ipsis non habent determinatam veritatem; stant contra te omnia argumenta, toto hoc Tractatu parata, & insuper quæ sequentibus numeris proponuntur à nobis.

Decimo. Deus certissimè scit futura absoluta contingentia libera non in decreto diuino prædeterminante, quia nullum à te admittitur; neque in decreto aliquo creato, quia primum futurum liberum non supponit aliud, cum tamen à Deo certò cognoscatur. Nunc sic. Futurum absolutum liberum contingens habet in se determinatam veritatem absolutam, quia in se ipso certò, & infallibiliter cognoscitur à Deo: ergo futurum conditionatum habebit in se determinatam veritatem conditionatam, quæ in se ipso certo, & infallibiliter à Deo cognoscatur. Patet consequentia. Nam vt exploratum est apud omnes, eodem modo discurrendum est de veritate futuri absoluti, & conditionati: vel ergo vtrumque, vel neutrum habere debet determinatam

986

987

minatam veritatem.

889

Confirmatur. Futurum absolutum est certum, & infallibile, & vt tale cognitum à Deo, à sola carentia existentiae nunc & existentia postea, vt fusè à nobis ostensum est disput. 1. à sect. 2. ergo futurum conditionatum certum etiam erit; & infallibile, & vt tale cognitum à Deo à sola carentia existentiae nunc, & existentia postea si conditio poneretur: superfluum ergo omnino erit, vel saltem minimè necessarium decretum absolutum creatum, ad praescientiam diuinam infallibilem conditionatorum.

989

Vndecimo. Nam vt expendimus disput. 13. sect. 1. num.... de illis principiis & requisitis, de quibus absolute existentibus verum est dicere, voluntas infallibiliter consentiet; verum etiam est dicere; Quod si essent voluntas infallibiliter consentiret; idque independenter ab omni alio, quod non sit aliquod ex illis principiis, seu requisitis: dantur autem principia, & requisita, de quibus absolute existentibus verum est dicere; voluntas infallibiliter consentiet: ergo verum etiam erit dicere, Quod si essent voluntas infallibiliter consentiret; idque independenter ab omni alio, quod non sit aliquod ex illis principiis, & requisitis. Decretum autem absolutum creatum non est aliquod ex principiis, aut requisitis, de quibus absolute existentibus verum est dicere; voluntas infallibiliter consentiet: ergo independenter à decreto absoluto creato verum est dicere, quod si essent ea principia & requisita, voluntas infallibiliter consentiret. Minor ista probatur; nam ad primum actum liberum, (quem supponamus esse consensum) dantur

principia, & requisita, quibus absolute existentibus verum est dicere; voluntas infallibiliter consentiet: ad huiusmodi autem consensum non est principium aut requisitum decretum absolutum creatum; aliter non esset primus actus liber: ergo decretum absolutum humanum, non est aliquod ex principiis aut requisitis, de quibus absolute existentibus verum est dicere; voluntas infallibiliter consentiet.

Confirmo. Nam ad decretum illud absolutum humanum, non requiritur aliud decretum creatum, aliter abeundum esset in infinitum: atqui dantur principia & requisita, quibus absolute existentibus verum est dicere; voluntas infallibiliter eliciet tale decretum: ergo verum etiam erit dicere, Quod si essent voluntas infallibiliter eliceret. Negari ergo Deo non potest praescientia conditionata huiusmodi decreti creati, independenter ab omni alio decreto similiter creato. Haec ratio validissima est contra inuentum Caramuelis, nec video qua ratione enervari possit.

Denique, quia ex sententia Caramuelis fieret, nullum futurum liberum conditionatum praedici à Deo illis Scripturae testimoniis à nobis expensis, maximè si voluntas efficax conditionata alicuius obiecti, se sola sufficiens sit posita conditione ad ponendum effectum, & noua non requiratur: ergo. Sequela probatur; nam in descensu illo Saulis, & traditione Ceilitarum, tria reperiuntur (idemque est de aliis.) Primum est conditio, & hæc non est futurum conditionatum quod praedicitur, vt perspicuum est. Secundum est decretum Saulis, descendendi Ceilam manente

manente in ea Dauid, & decretum Ceilitarum, tradendi Dauidem descendente Saule; & neque hoc est futurum conditionatum, neque id quod prædicatur à Deo, sed medium absolutè existens vel futurum, in quo prædicatur euentus conditionatus: tertium est morus localis Saulis descendenti, & externa traditio Ceilitarum, & istarum neutra est actus liber: ergo illis Scripturæ testimoniis nullus actus liber prædiceretur à Deo.

992 Non autem requiri nouam voluntatem, vt posita conditione voluntas efficax fortiatur effectum, valdè probabile est. Tum quia positione conditionis voluntas efficax conditionata transit in absolutam, vnde promissio conditionata, præceptum, & contractus, sola positione conditionis, & notitia illius, absque nouo actu voluntatis absolutè obligat. Tum etiam, quia virtutes physice productiue, & receptiue, respiciunt suos effectus sub conditione, videlicet si prærequisita ponantur. Sic ignis est productiuus caloris in ligno, si applicetur ligno, posita autem applicatione fit virtus absolutè productiua; & materia est receptiua formæ substantialis, si dispositiones existant in subiecto, & sola dispositionum existentia in subiecto, fit virtus absolutè receptiua: ergo similiter voluntas efficax conditionata descendendi, vel tradendi, sola positione conditionis fiet absoluta, & sufficiens se sola ad descensum, vel externam traditionem inferendam.

993 Si autem semel nobis concedatur, voluntatem illam efficacem descendendi, vel traden-

di sub conditione, *Si Dauid maneat Ceila*, non inducere, aut inferre necessariò, & infallibiliter aliam voluntatem, descensum, vel traditionem externam inducentem; ad quod alerendum sola insufficientia prioris voluntatis cogere posset: ergo voluntas efficax descendendi vel tradendi sub conditione, non connectitur essentialiter cum altera voluntate descensum, vel externam traditionem inducente, etiamsi sit talis voluntas: ergo hæc secunda voluntas non inferitur metaphysica certitudine ex priori; ad id enim sola sufficiens est essentialis connexio: ergo neque poterit hæc secunda voluntas infallibilitate, & certitudine metaphysica cognosci à Deo in priori voluntate, & consequenter neque simili certitudine prædici: nullum ergo futurum liberum certitudine metaphysica prædiceretur à Deo.

994 Si autem dicas, priorem illam voluntatem necessariò inferre aliam, externam traditionem aut descensum inducentem: ergo illa non erit futurum contingens & liberum, sed omnino necessarium ex suppositione prioris voluntatis: ergo nullum futurum contingens, & liberum prædiceretur à Deo, vt expendebamus supra num...

995 Mulra alia argumenta possent congeri contra Caramuelem ex toto hoc Tractatu. Nihil enim in illo est, quod Caramuelem non expugnet, tum ratione, tum auctoritate Patrum, maximè Augustini, & Thomæ. Videas à nobis dicta disputatione prima à sectione secunda, & disputatione tertia à sectione secunda, disputatione septima & octaua, & disputatione

decimatertia sectione prima & se-
cunda. Cuncta enim ibi parata con-
tra Viues, pariter Caramuelem ex-
pugnant. Nec alius Scriptor contra
scientiam mediam; cui responderem,
in manus meas incidit.

INDEX RERVM,

Prior numerus marginem, posterior Paginam designat.

A

Academiæ Parisiensis Doctores
pro scientia media, num. 365.
pag. 99

Academiæ Salmanticensis Doctores
pro eadem scientia, num. 366. &
367. p. 100

Academiæ Complutensis Doctores
pro eadem, num. 368. ibid.

Academiæ Louaniensis, num. 369.
ibid.

Quid de aliis 370. p. 101

Academia Valentina. ibid.

Æternitas.

Æternitas alia intrinseca, extrinseca
altera, & quo differant inter se, à
num. 127. p. 34

Alvarez Dominicanus.

Alvarez Dominicanus testatur anti-
quiores Thomistas non meminisse
prædeterminationis conditionatæ,
num. 181. p. 49

Corruptit Augustini testimonium,
num. 463. p. 130

Decipitur dum asserit Magistrum Lor-
cam non stare pro scientia media,
num. 356. p. 95

Ambrosius Catherinus Domini- canus.

Ambrosius Catherinus Dominicanus
Doctrinam B.B. Augustini, & Tho-
mæ circa Prædeterminationem, cru-
delem, truculentam, & homines
in desperationem impellentem su-
gillat, num. 471. p. 132

Angelus Manrique.

Angeli Manrique Cisterciensis illu-
stre pro scientia media testimo-
nium, num. 358. p. 96

Aristoteles.

Aristoteles negavit Deo præscientiam
futurorum contingentium, n. 155.
pag. 42

S. Augustinus.

Augustinus agnouit scientiam me-
diam, num. 426. p. 117

Id negasse Molinam & Vasquez falso
imponitur à Magistro Viues Do-
minicano, à num. 427. ibid.

Idem negasse Fonsecam falso impo-
nitur ab Alvarez, num. 430. p. 118

Augustinus approbavit scientiam me-
diam, & constanter defendit, à
num. 434. p. 119

Augustinus ab Alvarez Dominicano
corruptus, num. 463. p. 130

Qualiter senserint de Augustini do-
ctrina aliqui PP. Dominicani, num.
477. p. 135

Augustiniani.

Doctores Augustinianæ familiæ pro
scientia media, numero 372.
pag. 102

Auxilium Gratia.

Quale sit decretum dispensandi au-
xilia, à num. 782. p. 217

Auxilium executioni mandari non
potest per solum decretum conne-
xum cum consensu, & inconiun-
gibile cum dissensu, à num. 784.
pag. 218

INDEX RERVM.

- Quid cum consortio decreti indiffer-
rentis, à num. 803. p. 222
- An Deus in elargitione auxiliorum
attendat ad eorum efficaciam, vel
inefficaciam, à num. 916. pagi-
na 253
- An Deus ex industria seligat præde-
stinato auxilia efficacia, & repro-
bo inefficacia, à numero 926. pa-
gina 255
- An Deus conferat auxilia sufficientia
ex serio desiderio fructus, & salu-
tis, à num. 935.

B

Balthasar Nauarrete Domini- canus.

- Negat in Deo esse formaliter scien-
tiam futurorum contingentium
sub conditione, numero 345. pa-
gina 92
- Falsò citatur à Mag. Viues pro sen-
tentia Dominicanorum, ibid.
- Bannez Dominicanus.*
- Magister Bannez detulit scientiam
mediam apud Inquisitores Lusita-
nos, irritus tamen eius conatus,
num. 318. p. 86
- Iterum eiusdem industria ad Valliso-
letanos Inquisitores delata; Lite ta-
men ad supremam Hispaniæ In-
quisitionem traducta, victrix eua-
dit scientia media, numero 319
ibidem.
- Basilins Legionensis Augusti-
nianus.*
- Acerrimus scientiæ mediæ fautor,
num. 358. p. 96
- Illustre eiusdem testimonium circa
Dominicanos, qui phycas præ-
determinationes deleruerunt, num.
328. p. 88

Beneficientia.

- An decretum conferendi auxilium
tam efficax, quàm inefficax sit actus

- beneficientiæ, à num. 952. p. 262
- Quomodo decretum conferendi au-
xilium efficax sit specialis benefi-
cientia, à num. 957. p. 263

C

Cabezado Dominicanus.

- Negat Deo certam, & infallibilem
conditionatorum præscientiam,
num. 244. p. 64

Caramuel.

- Singularis sententia Caramuelis circa
conditionatorum præscientiam pro-
posita, à num. 971. p. 266
- Eadem sententia expulsa, à nu-
mero 978. p. 268

Catherinus Dominicanus.

- Doctrinam BB. Augustini, & Thomæ
circa Prædestinatos, crudelem, tru-
culentam, & homines in de'pera-
tionem impellentem sugillat, num.
471. p. 132

Cisterciensis Familia.

- Cisterciensis familiæ Doctores pro
scientia media, numero 376. pa-
gina 102

Conditio.

- Conditio futuri conditionati quid
dicat diuinum, num. 213. p. 57
- Quid creatum, numero 214. ibi-
dem.
- Quod sit rem existere per modum
conditionis, à num. 216. ibid.
- Quo differant prærequisita diuina, &
creata constituentia conditionem,
num. 215. ibid.

Controuersia.

- Controuersia inter PP. Dominicanos,
& Societatis circa Præscientiam
conditionatorum duplex, n. 231.
pag. 61
- Primogenita, seu prior circa condi-
tionatorum certam, & infallibi-
lem Præscientiam, ibid.
- Secundo genita, seu posterior de modo
cognoscendi

INDEX RERVM.

- cognoscendi futura conditionata, num. 316. p.85
- Occasio controuersia, numero 318. p.209
ibid.
- In puncto controuersia fallitur Magister Viues Dominicanus. à n. 322. p.217
 pag.87
- In quo stet num. 330. p.89
Cunerus.
- Cunerus Episcopus Leouardien-
 scienciae mediae acerrimus defen-
 sor falso citatur à Mag. Viues pro
 sententia Dominicanorum, n. 353.
 p.94.
- Curiel.*
- Curiel retractata sententia Domini-
 canorum, scientiam mediam am-
 plexus est, num. 357. p.96
- D
- Deus.*
- Deus certissime scit futura absolute
 contingentia, num. 93. p.26
- Non tamen in praesentia futurorum
 in aeternitate, etiam supposita, à
 num. 130. p.35
- An Deus cognoscat futura absoluta
 libera in proximis eorum causis, à
 num. 135. p.37
- An in ideis, vel in suae scientiae effi-
 cacitate, à num. 144. p.39
- An in decreto, vel in se ipsis, & pro-
 pria eorum veritate, à num. 148.
 p.40
- Decretum diuinum.*
- Decretum diuinum actu existens
 praecedit omne futurum absolu-
 tum, à num. 69. p.19
- Futuro absoluto contingenti suffice-
 ret decretum diuinum futurum, si
 tale esse posset, à numero 78. pa-
 gina 22
- Quot modis sumi possit decretum
 conditionatum, numero 206. pa-
 gina. 55
- Quale sit decretum praeparandi Om-
 nipotentiam ad actus liberos, n. 750
 p.209
- Quale sit decretum dispensandi auxi-
 lia, num. 782. p.217
- Decretum conferendi auxilium tam
 efficax, quam inefficax est actus
 diuinæ beneficentiae, à numero
 952. p.262
- Quomodo decretum conferendi au-
 xilium efficax sit specialis benefi-
 centia, à num. 957. p.263
- Desiderium.*
- An Deus ex seruo desiderio fructus, &
 salutis conferat auxilia sufficien-
 tia, num. 935. p.257
- Discernere.*
- Expensus Paulus: Quis enim te dis-
 cernit, &c. à num. 414. p.113
- Discretio vocationis Dei est, à num.
 420. p.114
- Discretio verò in consensu supposita
 vocatione, arbitrij est. *ibid.*
- Respectu status conditionati nulla
 est stricta discretio, sed, permissio,
 num. 423. p.116
- Dominicani.*
- Qui negauerint Deo certam condi-
 tionatorum scientiam, solam conie-
 cturalem supponentes, à num. 223.
 p.59
- Qui negauerint decreta praedetermi-
 nantia, num. 327. p.88
- Qui negauerint physicas praedetermi-
 nationes, num. 328. *ibid.*
- Antiquiores Dominicani absque fun-
 damento citantur à Mag. Viues pro
 scientia conditionatorum in de-
 creto, num. 340. p.91
- F
- Forte.*
- Particulae *Forte*, & *Forſitan* non ar-
 guunt in Deo dubitationem, à n.
 263. p.69. & à n. 292. p.77
- Mm 3 *Fran*

INDEX RERVM.

- Franciscus Soarius.*
- Franciscus Soarius vindicatur à calumnia imposita à Mag. Viues, quod non explicuerit dependentiã futuri absoluti à decreto, à num 70. p.20
- Incautè Soarium exprobat Viues ambulasse in magnis, & mirabilibus super se, num. 201. p.54
- Ita diutius ambulasse plerosque Thomistas, num. 203. ibid.
- Futurum absolutum. Futuratio.*
- Non consistit in determinatione præsentis ad existendum postea, sed in carentia existentie nunc, & existentia postea, à num. 10. pag. 4. & seqq.
- Quo differant futurum, & possibile, à num. 42. p.13
- An detur futurum dubium, aut probabile, & quo differat à certo, à num. 45. p.14
- Qualiter futuratio connectatur existentie, num. 54. p.16
- Furatio adæquata non exitit ab æterno, num. 62. p.18
- Nec existit in tempore, sed partim ab æterno, & partim in tempore, num. 63. ibid.
- Idem dicendum de certitudine futuritionis, num. 64. ibid.
- Quo pacto propositiones de futuro contingenti veræ sint, Vide verb. Propositio. Futurum absolutum contingens tale non est ante decretum Dei absolutum ex parte actus, actu, & formaliter existens in Deo, à num. 69. p.19
- Futuro absoluto contingenti sufficeret decretum diuinum absolutum, si tale esse posset, à numero 78. pag. 23
- Futurum absolutum liberum, non cognoscitur à Deo in ideis, num. 144 pag. 39
- Nec in coexistentia futurorum in æternitate etiam concessa, n. 130. p.35
- Nec in causis proximis, num. 135. pag. 37
- Nec in diuinæ scientiæ efficacitate, num 147. p.40
- An in decreto, & in seipsis, à n. 143. pag. 39
- Futurum conditionatum : futuratio.*
- Quotuplex sit futurum conditionatum, & quænam sit materia præsentis disputationis, numer. 162. p.44
- In statu conditionato res eadem est præsens, præterita, & futura respectiue ad tempora diuersa, n. 163. ibid.
- Dum vna est futura, altera est præsens, & præterita altera, à numero 164. pag. 45
- Futurum conditionatum, nec dicit existentiam esse absolutè ponendam, nec non ponendam, sed ab utroque præscindit, num. 166. ibid.
- Pariter nec dicit conditionem ponendam, nec non ponendam, sed ab utroque præscindit. ibid.
- Quid sit futurum purè, & non conditionatum, num. 167. ibid.
- Futurum conditionatum à purè, & non purè conditionato præscindès quotuplex sit, num. 168. p.45
- In quo consistat futurum conditionatum, num. 177. p.47
- Nullum est futurum conditionatum ante decretum conditionatum ex parte actus, num. 207. p.56
- Quale sit huiusmodi decretum, n. 211 ibid.
- Quotuplex sit, num. 212. p.57
- Futurum conditionatum certò, & infallibiliter à Deo cognitum, à num. 248. p.65
- Futurum conditionatum disparatum.*
- Quod sit, num. 218. p.58
- Duplex

INDEX RERVM.

Duplex illius consideratio, scilicet secundum se, & cum aliqua extrinseca ordinatione, numero 219. *ibid.*
 Non est proprie conditionatum, num. 220. *ibid.*
 Nisi extrinseca aliqua ordinatio superueniat illi, num. 221. *ibid.*
 Huiusmodi aliqua futura in Scripturis contenta, num. 222. p. 59
 Qua ratione propositiones de futuro conditionato disparato sint veræ, vel falsæ, à num. 223. *ibid.*

G

Gabriel Vasquez.

Gabriel Vasquez vendicatur à calumnia imposta à Mag. Viues, quòd non explicauerit dependentiam futuri absoluti à decreto, num. 72. pag. 20
Gonzales de Albelda Dominicanus.
 Vnus ex iis, qui Romæ pro suo Ordine disputarunt, testatur Thomistas negasse Deo certam conditionatorum contingentium scientiam, & solam coniecturalem admisisse, num. 246. p. 65
 Testatur idem Nauarretum Dominicanum negasse scientiam conditionatorum, & decretum conditionatum esse formaliter in Deo, num. 345. p. 92
 Physicas prædeterminationes deseruit, num. 328. p. 88

I

Idea diuina.

Quot modis sumantur, num. 144. pag. 39
 An Deus in Ideis certò sciat futura absoluta contingentia, n. 145. *ibid.*

Impostura.

Impostura Theologi Salmanticensis

Excalceati contra PP. Societatis circa futurum absolutum ante decretum, falsitatis conuicta, à num. 69. p. 19

Alteri Magistri Viues Dominicani impostura contra PP. Soarium, & Vasquium, simili puncto conclusa, à num. 70. p. 20

Alia eiusdem impostura contra PP. Societatis, num. 75. p. 21

Innocentius X.

Quinque propositiones Augustini Iansenij ab eo damnatae, & inter eas, Semipelagianos admisisse præuenientis gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei, num. 481. p. 136. & 748. p. 208

Ioannes Vincentius Dominicanus.

Physicas prædeterminationes reiecit, num. 328. p. 88

Ioannes Driedo.

Falsò adscriptus à Mag. Viues sententiæ Dominicanorum, num. 352. p. 94

Iesuita.

Perpetuò pro diuina certa, & infallibili conditionatorum scientia contra Thomistas militarunt, num. 247 pag. 65.

Iesuitarum erga Augustinum reuerentia, maxime Molinæ, & Soarij, à n. 470. p. 132

Augustinum non agnouisse, aut percepisse scientiam mediam, falsò illis impositum à Mag. Viues, à num. 427. p. 117

Iesuitas solis rationibus naturalibus vsos fuisse pro scientia media vsque ad decretum Pontificis de mente Augustini inuestiganda, & tunc capisse quærere Augustini testimonia, impostura clara Magistri Viues, à numero 431. pagina 118

Quinam potius ambulauerint in magnis,

INDEX RERVM.

gnis, & mirabilibus super se, Iesuitæ, an Thomistæ, à num. 201
 p. 54
 Authores Iesuitæ centum pro scientia
 media, num. 265. p. 99

Ledesma Dominicanus.

Mordet prædeterminationes diuinas
 conditionatas, à num. 170. pa-
 gina 33

Negat Deo certam conditionatorum
 præscientiam, num. 233. p. 62

Solam coniecturalem concedit, & in
 ea sententia fuisse omnes discipu-
 los S. Thomæ, num. 234. ibid.

Lemos Dominicanus.

Vnus ex iis, qui Romæ pro suo Or-
 dine disputarunt, publicè docuit
 Romæ, physicas prædetermina-
 tiones esse contra S. Thomam, n.
 233. p. 62

Lorca.

Falsò allegatus à Magistro Viues con-
 tra scientiam mediam, quam defen-
 dit, num. 356. p. 68

Libertas.

Præscientia futuri absoluti contin-
 gentis conciliatur cum libertate
 creata, à num. 154. p. 42

Libertas moriendi in Christo con-
 ciliatur cum stricto præcepto sub-
 eundi mortem, à numero 611.
 p. 173

Influxus gratiæ sanctificantis in ope-
 ra præcepta, conciliatur cum li-
 bertate creata, num. 603. p. 171

Directio scientiæ mediæ componitur
 cum creata libertate, à num. 848.
 p. 234

Decretum prædeterminans destruit
 libertatem, à numer. 546. pagi-
 na 156

Destruitur creata libertas, si Deus so-
 lo decreto connexo cum consensu,
 & inconiungibili cum dissensu, vo-
 cationem exequatur, à num. 784.
 p. 218

Quid, cum consortio decreti indif-
 ferentis, à numero 803. pagi-
 na 222

M

Mancius Dominicanus.

Physicæ Prædeterminationis impu-
 gnator, num. 328. pag. 88

Massilienses.

Massilienses in Gallia reliquæ Pela-
 gianorum, numero 481. pagi-
 na 136

Quantum cahos sit inter illos, &
 DD. Societatis circa Præscientiam
 Conditionatorum contingentium,
 à num. 476. p. 135

Doctrina Massiliensium contra quos
 agit Augustinus, num. 480. pa-
 gina 136

Meritum, & Demeritum.

Merita, & Demerita tantum condi-
 tionata insufficientia ad præmium,
 & supplicium, à numero 296.
 p. 78

Minorita.

Minoritæ Magistri qui scientiam me-
 diam tenuerunt, numero 371.
 p. 101

Minimi.

Qui Magistri ex Familia S. Francisci
 de Paula scientiam mediam tenuerunt,
 num. 375. p. 102

Molina

INDEX RERVM,

Molina.

P. Ludouicus Molina ab incurfionibus Magiftri Bannez, aliorumque Thomiftarum triumphans, à num. 218. p. 58

N

Nauarrete Dominicanus.

Negat effe formaliter in Deo certam, & infallibilem fcientiam conditionerum, numero 241. pagina 63

Testis huius veritatis eft Gonzales de Albelda etiam Dominicanus, num. 243. p. 64

Nolitio.

Nolitio impediendi peccatum, non eft fufficiens præparatio Omnipotentia, à num. 763. p. 212

Ordo Seraphicus.

Qui Magiftri Ordinis Seraphici tenuerunt fcientiam mediam, num. 371. p. 101

Ordo Auguftinianus.

Quinam illius Doctores fcientiam mediam propugnauerint, num. 372 p. 102

Ordo Carmelitanus.

Præcipui Theologiæ Profeflores Valentini Conuentus pro fcientia media, num. 372. p. 84

Ordo SS. Trinitatis.

Marcus Antonius Alos, qui selectas difputationes edidit, perpetuus fcientia mediæ fautor, n. 774. p. 215

Ordo B. M. de Mercede.

Reuerendiffimus Zumel fcientiam Thomiftarum circa fcientiam conditionerum in decreto conditionerum, acriter improbat, num. 351 p. 94

Ordo S. Francifci de Paula.

Magiftri, qui fcientiam mediam conftanter propugnarunt, numer. 375. p. 102

Ordo Clericorum Minorum.

Raphaël Auera Præpofitus Generalis, insignis fcientiæ mediæ fautor, num. 377. p. 102

Ordo Cifterciensis.

Qui eius Doctores fcientiæ mediæ fufceperint Patrocinium, num. 376 p. 102

Ordo Hieronymianus.

Magifter Cabrera Thomiftarum fcientiam de fcientia conditionerum in decreto conditionerum, improbat, num. 351. p. 94

P

Parifienfis Academia.

Illius Doctores pro fcientia media, num. 365. p. 99

Præfentia futurorum in æternitate.

Confutatur, num. 94. & feqq. pagina 27

Est impoftura contra S. Thomam, & antiquiores Thomiftas, numer. 96, ibid.

An ea fupposita cognofcat in illa futura, num. 130. p. 55

Propofitiones de Futuro contingenti.

Necessariò attingunt plura tempora, num.

N n

INDEX RERVM.

num. 65. p.18
Qualiter veræ sint, à num. 67. pagina 19

An ad propositionem veram conditionalem necessaria sit bonitas consequentiæ, à numero 173. pagina 36

Propositiones de futuro conditionato disparato, qua ratione sint veræ, vel falsæ, à numer. 223. pag. 59

Prædeterminatio Physica.

A multis Dominicanis derelicta etiam ex iis, qui Romæ pro ea disputarunt, numero 328. pagina 88

Præscientia.

Præscientia futuri contingentis absolute conciliatur cum libertate creata, à num. 154. p.42

Præscientia futuri conditionati, Vide scientia media.

Prædestinatus.

An Deus ex industria feligat Prædestinato auxilia efficacia, & reprobo inefficacia, à numero 926. p.255

Prædiffinitio.

Componitur cum creata libertate; & disparitas illius à Prædeterminatione, à numero 593. pagina 168

Præceptum.

Christus vnà cum præcepto moriendi liberè mortuus est: nec id iuvat decreto prædeterminanti, à num. 611. p.173

Præcepta absolute obligant, etiamsi imbibant illam conditionalem, Donec dispenseris, numer. 613. ibid.

Præceptum, eiusque dispensatio in eodem instanti componi possunt, num. 614. ibid.

R

Raphael Auerfa.

Clericorum Minorum Præpositus Generalis pro scientia media, num. 377. p.102

Ripa Dominicanus.

Negat Deo certam, & infallibilem conditionatorum præscientiam, n. 245. p.65

Falsò citatur à Viues pro scientia conditionatorum in decreto conditionato ex parte obiecti, n. 347. p.93

Ruardus Tapper.

Decanus Louaniensis constans scientiæ mediæ defensor, falsò allegatus à Mag. Viues, num. 352. pag.94

S

Salmanticensis Academia.

Professores illius pro scientia media, à num. 366. p.100

Theologi Salmanticensis impostura contra PP. Societatis circa futurum absolutum ante decretum, conuicta, à numero 69. pagina 19

Scientia absolusi contingentis.

Certissima est, numero 93. pagina 26

Conciliatur cum libertate creata, à num. 154. p.42

INDEX RERVM.

Semipelagiani.

Meritis solùm conditionatis vim absolutam merendi tribuebant, num. 480. P.136
 Eos admisisse necessitatem interioris gratiæ ad initium salutis, damnatum nouissimè ab Innocentio X. num. 481. ibid.
 Chaos magnum inter Semipelagianismum, & scientiam mediam, numero 480. & sequentibus, ibidem.

Senonense Concilium.

Firmat necessitatem gratiæ etiam ad initium salutis, numero 481. pag. 136

Scientia conditionatorum contingentium.

Thomistæ antiquiores eam Deo negarunt, à numero 233. pagina 62
 Doctores Societatis perpetuò pro certa, & infallibili conditionatorum scientia decertarunt, num. 257. p. 64
 Probatur ex Scripturis, à num. 249. p. 66
 Ex Patribus, à numero 265. pagina 70
 A ratione, à numero 274. pagina 73

Scientia conditionatorum in decreto.

Scientia conditionatorum in decreto prædeterminante, à Recentioribus Thomistis inuenta, ab antiquioribus vel negata, vel

non cognita, à numero 233. pagina 62

Impugnatur ex veteri Testamento, à num. 381. p. 103

Ex Nouo, à numero 392. pagina 106

Ex Augustino, à numero 434. pagina 119

Ex Thoma, à numero 492. pagina 140

Ex fundamentis Thomistarum, à num. 513. p. 147

Ex læsione creatæ libertatis, à n. 547. p. 150

Præcluditur effugium indifferentiæ iudicij, à numero 565. pagina 161

Item præcluditur effugium potentiæ remotæ, à numero 576. pagina 164

Effugium aliud necessitatis consequentis concluditur, à num. 580. pag. 165

Cum decreto prædeterminante non stat auxilium sufficiens, num. 623. pag. 176

Neque vota, contractus, & iuramenta, à num. 650. pagina 183

Neque graues, aut leues tentationes, à numero 657. pagina 185

Et Deus esset causa peccati, à num. 666. p. 188

Et posset illud præcipere, à num. 681. p. 191

Transgressores legum excusandi essent à peccato, à num. 689. pagina 193

Scientia media.

Authoritas sententiæ Dominicanorum impugnantium scientiam mediam, à numer. 335. pagina 90

INDEX RERVM.

Qui Authores falsò citentur à Magistro Viues pro sua sententia, n. 340. p.91

Authoritas Domestica sententiæ Societatis Iesu num. 362. p.97

Authoritas externa eiusdem sententiæ, numero 365. pagina 99

Scientia media sæpius à Thomistis apud sacros Inquisitores delata, nullius tamen criminis conuicta, num. 318. p.86

Rationibus stabilitur, numero 698. p.195

Ab obiectionibus eadem vindicatur, n. 720. p.201

Obiectum scientiæ mediæ tam directæ, quam reflexæ, num. 816. p.226

Directio scientiæ mediæ possibilis, à num. 824. p.228

De facto existens, numero 916. pagina 253

Componitur cum libertate, à num. 848. p.234

Non tamen est Deo necessaria directio scientiæ mediæ, à numero 876. p.242

Aliqua scientia media necessaria est ad distributionem auxiliorum, à num. 902. p.249

A Semipelagianismo nec cognita, n. 480. p.136

Scientiæ mediæ vocabulum scriptum, & approbatum à Navarrete Dominicano, numero 345. p.92

Sixtus Senensis Dominicanus.

Augustinum quasi in foueam præcipitat, numero 477. pagina 135

Societas Iesu.

Vnica centuria 1500. Sciptoribus stipata, numero 361. pagina 96

Centum illius Sciptores pro scientia mediæ, numero 365. pagina 99

Stapletonius.

Stapletonius scientiæ mediæ perpetuò assistens, falsò citatur à Magistro Viues pro suis, num. 354. p.94

T

Perpetuus scientiæ mediæ fautor, & defensor S. Thomas, à n. 492. pagina 140

Thomista.

Negarunt Deo conditionatorum præscientiam, à numero 233. pagina 62

Qui Thomistæ negauerint prædeterminationes diuinas conditionatas, num. 327. p.88

Quinam negauerint etiam creatas, num. 328. ibid.

Quinam potius ambulauerint in magnis, & mirabilibus super se, Thomistæne, an Iesuitæ, à numer. 201. p.54

V

S. Vincenius Ferrarius.

Absque fundamento citatur à Magistro Viues pro scientia conditionatorum in decreto conditionato, num. 349. p.93

Viues

INDEX RERVM.

Vires Dominicanus.

Falsò imponit PP. Soario, & Vasquio, non explicasse dependentiam futuri absoluti à decreto, à numer. 70. pag. 20

Falsò iterum imponit, Quod res erit quia Deus apprehendit rem præsentem, quæ nunquam erit præsens, à num. 198. p. 53

Incautè exprobrat Soario ambulasse in magnis, & mirabilibus super se, à num. 201. p. 54

Thomistas ita diutius ambulasse in decreto prædeterminante, ex ipsis probatur, num. 203. ibid.

Deceptus in puncto controuersie de scientia media, à num. 232. p. 62

Falsò nobis imponit, Deum non efficere actionem nostram prout est à nobis, à num. 324. p. 87

Falsò asserit, Doctores Dominicanos constantes fuisse pro decretis prædeterminantibus, à num. 326. ibid.

Falsò iterum asserit, sterisse omnes Dominicanos pro scientia conditionatorum in decreto absoluto ex parte actus, & conditionato ex parte obiecti, num. 333. p. 89

Multos Dominicanos, & alios falsò allegat pro sua sententia, à num. 340. p. 91

Voluntas inefficax.

Dantur in Deo voluntates inefficaces, num. 755. p. 210

F I N I S.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

